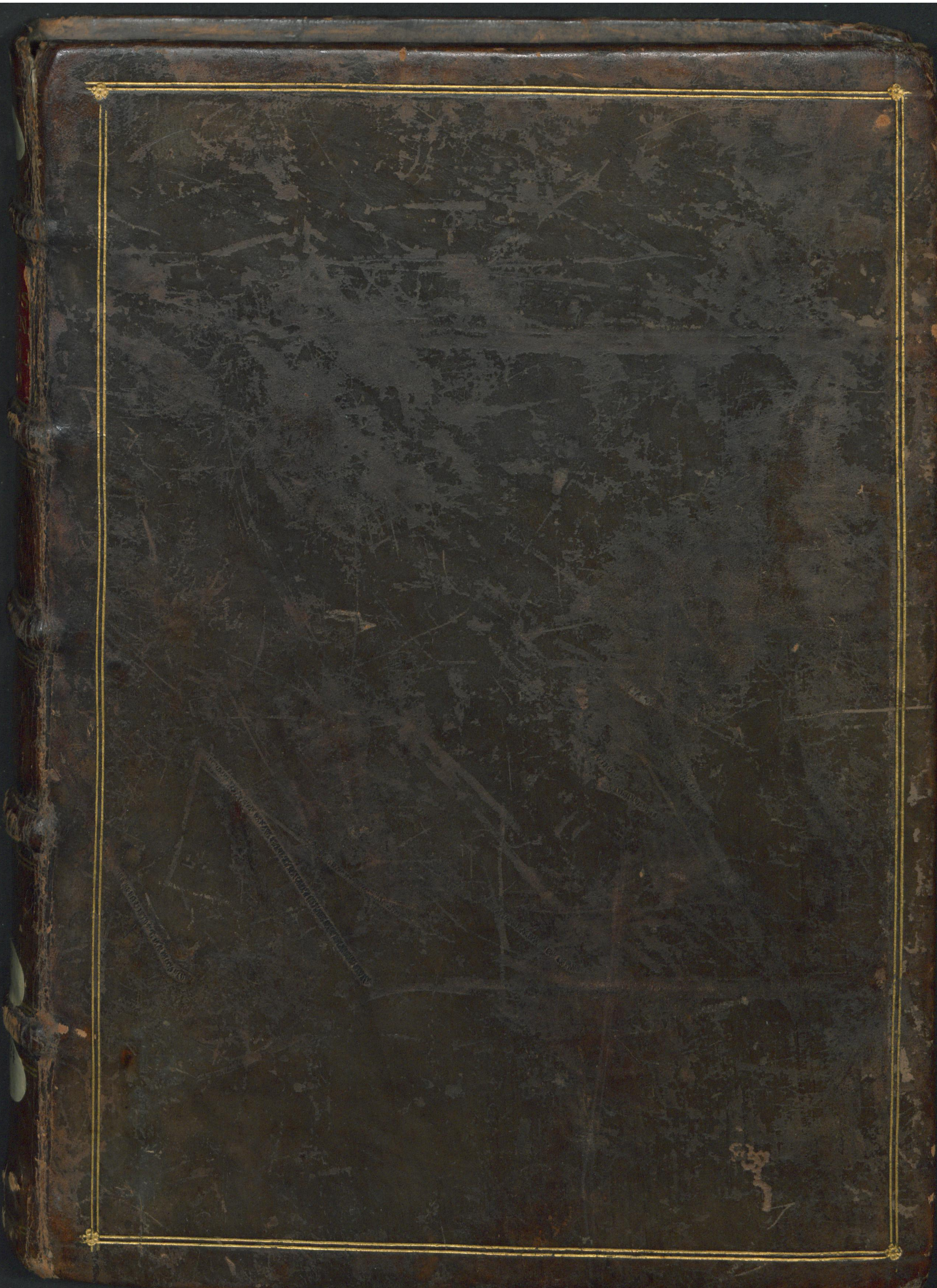

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Ex Bibliotheca
Hultmanniana, divendita
Sylvæ Ducis, apud
H. Palier et Filium.

59. 170 E 24
CA 823

H 2791

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Ex bibl. [illegible]

Een zeer nijver exemplaer van t bekende Recollectorium
by Gerard Leeu te Gouda in 1480 gedrukt. Het is de
twede Latynsche editie van dit werk, zynde de eerste
in 1473. by Jan van Westphalen te Leuven gedrukt. Pan-
zer noemt het te regt <u>opus ineptum</u>. Panzer Annal.
Typogr. Tom. 1. p. 443. n. 17. & p. 511. n. 1. Gerard Leeu heeft
in 1481 hier van eene nederduitsche overzetting gege-
ven. Ik bezitte den nederduitschen druk a. 1484 te Zwolle
by van Os gedrukt.

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE 'SHAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Ex geſtis romanorum hyſto-
rie notabiles| de vicÿs virtutibꝰ
qꝫ tractantes·cū applicacōnibus
moralizatis ⁊ miſticis|Incipiunt
feliciter·

De dilectione· Ca·I

Pompeius regn̄uit
diues valde ⁊ po
tens q̇ filiā vnicā
pulcrā habebat
quā tenerrime di
ligebat·ita ꝙ ꝓ eꝰ cuſtodia q̄nqꝫ
milites ei aſſignauit vt cōtra ōne
periculū ſub pena gui eam cuſto-
diret·Milites vero diebus ac noc
tibus armati eam cuſtodiebāt et
an̄ oſtium camē lampadē arden-
tem ordinabāt·ne aliq̄s de nocte
ad eam accedēt| ipſis dormiētibꝰ
vł ignorantibus Et quemdā cani
culum bn̄ latrantem habebāt per
cuiꝰ latratū excitari poſſent Pu-
ella iſta tenerrime nutrita erat q̄
multum anhelabat mūdi ſpecta-
cula vidē· Cū autem ſemel foras
pſpexiſſet venit q̄dam dux q̇ cū o
culos impudicos in eā iniecit ſta-
tim captus eſt in amorem eiꝰ·qꝛ
pulchra nimis et oculis oīm erat
gcōſa ac impatoris filia vnica q̄
poſt mortem patris iure heredita
rio imperium obtineret·Dux iſte
mſta ei promiſit vt eius cōſenſū
obtineret·Illa vero ſperans de ꝓ
miſſione conſenſit·ſtatim canicu-
lum peruū occidit·lampadem ex-
tinxit et de nocte ſurrexit et ducē
eſt ſecuta·Mane vero facta eſt q̄ſ
tio vbi deueit Erat tūc in palacio
regis pugil fortis·q̄ ſemp ꝓ iuſti
cia imperÿ pug̃uit·q̄ cum audiſſꝫ
ꝙ filia patrem contēpſit agili cur
ſu pꝰ eam currebat· Dux vero cū
eum armatū vidiſſet venientē du
ellū cum eo cōmiſit· Sed pugil p̄-
ualuit et caput eiꝰ amputauit et
puellam ad palacium reduxit tū
faciem patris multo tempore nō
vidit cōtinue gemitus et ſuſpiria
emittebat·Hoc audiens q̄dam ſa
piens in curia impatoris·q̇ ſemp
mediator inł impatorem et alios
erat conſtitutꝰ motꝰ pietate:ꝓ eū
ē patri reconciliata· ac nobiliſſiō
viro deſpōſata· Quo facto varia
donaria a prē recepit· Prio a prē
tunicā thalarē polimitā vndiqꝫ
intextam·hoc hn̄tem· Dimiſi tibi
ne adÿcias vltra· A rege q̄ndā
coronam auream hn̄it ſic inſculp
tā Ex me tua dignitas· A ꝓpug̃-
tore hn̄it anulū vnū cū hac ſcrip
tura Dilexi te·diſce diligē A ſapi
ēte mediatore aliū anulū recepit
ſic ſculptū:Quid feci|q̄ntū·q̄re A
filio rḡis eciā anulū ſic ſcp̄tū no
biſ̄ es nobilitatē tuā ne cōtēnas·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

A germano xp̄o aliū anulū i q̊ erat
ſcriptū Accede ad me ne timeas frat
tuus ſū. A ſpōſo ſigillū aureum q̊ ſi-
bi hereditas ſponſi confirmabat' col
lata ē cuiꝰ ſcriptura erat Jam cōiūc-
ta es āplius noli errare. Puella poſt
q̄ iſta dona receperat ea q̄ diu vixit
cuſtodiuit ē ab oībꝰ dilecta et dies ſu
os in pace finiuit .xcī. Moraľ
Cariſſimi impator iſte ē pater
celeſtis q̄ vocauit nos p paſſio
nē filij ſui de fauce dyaboli Jp̄e ē rex
regū ⁊ dn̄s dominantiū. Deut. xxxij
Nunq̄d ip̄e ē pater tuꝰ q̄ poſſedit fec'
⁊ creauit te Filia vnica ē aīa racōna-
lis q̄ tradit' q̄nq; militibꝰ id ē q̄nq;
ſenſibꝰ ad cuſtodiendū q̄ ſūt armati
p v̄tutes q̄s homo in baptiſmo rece-
pit Jſti ſenſus ſūt viſus. auditꝰ. ⁊c. q̄
hn̄t contra dyabolū mundū ⁊ carnē
eā cuſtodire. lāpas ardens ē volun-
tas deo i oībus ſubiecta. q̄ dēt ſp ar-
dere i bonis opibus vt pctō nō con-
ſenciat. Caniculꝰ puꝰ bn̄ latrans eſt
cōſcia q̄ hʒ cōtra pctā recalcitrare. ſʒ
heu ꝓhdolor aīa volēs mundi ſpec
tacula vidē ſepe pgit foras. toties q̊-
tiens cōtra diuū p̄ceptū agit ſtati a
duce. i. a raptore iſernali volūtarie
ē deducta ⁊ ſic lampas bonoꝝ opeꝝ
extiguit' ⁊ caniculꝰ cōſcie occidit' et
ſic aīa in nocte pcti ſequitur diabolū
Hec cū audiſſet pugil nr̄. ſ. deꝰ Quia
nō eſt aliꝰ q̄ pugnat ꝓ nobis n̄ tu dn̄s
nr̄. ſtati cōtra ducē diabolū pugnau'
⁊ victoriā obtinuit ⁊ aīam ad palaci
um regni celeſtis adduxit Sapiens
mediator erat xp̄s dicēte apl'o. i. thi
mo. ij. Vnus deus mediator dei et
hoim hō ihūs xp̄s. Filiꝰ regis ē xp̄s.
Vn̄ ps̄. Filiꝰ meꝰ es tu ⁊c. Frater nr̄
xp̄s. geñ. xxxvij. Frater nr̄ ē. Spōſꝰ
nr̄ ē xp̄s iuxta illd̄ Oſee. ij. Sponſa-
bo te m̄ in fide. Et iteꝝ ſponſus ſan-
guinū tu michi eris. p ipſū reconcilia
ti ſumꝰ celeſti patri ⁊ ad pacem vōti
Jp̄e ei ē pax noſtra q̄ vtraq; fecit v-
nū ad eph. Ab ipſo p̄dicta dōria re-
cepimꝰ p̄mo tunicā talarē. ſ. cutē ſuā
digniſſimam ⁊ certe polimitā qr fla
gellacōe cruore liuore et alijs varijs
liuoribꝰ intextā. Cuiꝰ textura nihil
aliud niſi dimiſi tibi. qr redemi te ne
adicias vltra malū agē vade inq̄t no
li amplius peccare. Hec eſt tunica io-
ſeph ticta i ſāguine hedi. geñ. xxxvij
iſte xp̄s rex noſter dedit nobis coro-
nā glorioſiſſimā ſcʒ dū ꝓ nobis vo-
luit coronari ⁊ vere ibi inuenimꝰ Ex
me tua dignitas De iſta corona ioh
xix Exiuit ihūs portās coronā ſpine
am. xp̄s eciā ē ꝓpugnator nr̄ q̄ ded'
nobis vnū anulū. ſ. forām dext' ma
nus ⁊ vē ibi poſſuꝰ pcipē. ſic' ſcriptū
ē. dilexi te diſce diligē. Apoc. i. Dilex
it nos ⁊ lau' nos a pctis nr̄is i ſāgui
ne ſuo Chriſtꝰ mediator nr̄ dedit no
bis aliū anulū ſcʒ foramē ſiniſtre ma
nꝰ vbi vidē poſſuꝰ ſcriptū Quid feci
quātū q̄re Quid feci? Meipſū exina
niui formā ſerui accipiēs Quātū. deū
feci hoiēʒ q̄re vt hoiēʒ pditū redierē.
De hijs tribꝰ zach. xiij. q̄ ſūt iſte pla
ge in medio manuū tuaꝝ? Et rn̄dʒ di

Koninklijke Bibliotheek
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

rēs· hẏs plagat⁹ ſū i domo illoꝝ qui
me dilexerūt· xp̄s fr̄ nr̄ ē ⁊ fili⁹ regis
eterni· dedit nobis terciū anulū fora
mē dextri pedis Et q̇d ibi niſi Nobilꝭ
es nobilitatē tuā ne cōtēnas· ſiſr xp̄ſ
ē german⁹ noſter Et dedit nobis q̄r
tū anulū ſcꝫ foramē ſiniſtri pedis i q̊
ſcriptū ē· Accede ne timeas fr̄ tu⁹ ſū
xp̄s ē nr̄ ſpōſus dedᵗ nobis ſigillū q̊
ſpōſi hēditas cōfirmabatᷣ collata· i·
woln⁹ lateris ſui cū lācea pforatū ꝓp
ter nimiū amorē q̊ te dilexit ⁊ q̇d ibi
ñ iā cōiūcta es m̄ p miaꝫ noli āplius
peccare· Studea⁹ g° cariſſimi dona
ſic mūda cuſtodire ꝙ poſſi⁹ dicē illd̄
Math· Dn̄e qnqꝫ talenta tradidiſti
m̄ ⁊ ſic ſine dubio poterim⁹ regre i ce
leſti gremio q̇d nobis p̄ſtaē dignetᷣ

De miſericordia· C ij

Tytus reḡuit q̇ ſtatuᵗ ꝑ lege ſub
pena mortis ꝙ filij parētes ſu
os alerēt Accidit caſus· ꝙ erant duo
frēs ex vno prē vn⁹ filiū hēbat ⁊ vi-
dit auunculū ſuū egentē ſtati ſcd̄ꝫ le
gem eū aluit cōtra volūtatē pris ⁊ i-
deo paſ ei⁹ a ſocietate ſua eū expulᵗ
Verūtū h⁹ nō obſtāte nō dimiſit qn̄
auūculū ſuū egētem aleret ⁊ neceſſa
ria ei in oībus dedit· Poſt hec auūcu
lus ei⁹ diues factus ē ⁊ paſ ei⁹ cepit
egē· fili⁹ vero hoc vidēs: prēꝫ aluit ꝓ
hibēte auūculo ⁊ ideo a ſocietaᵉ auū
culi ē expulſus dicēs ꝙ ei· kariſſime
tibi cōſtat ꝙ aliqn̄ egen⁹ erā ⁊ cōtra
volūtatē pris tui m̄ neccāria i oībus
miniſtraſti Et iō· iā te i filiuꝫ meū ⁊ he
redē accepi· Ingt⁹ fili⁹ hēditatē non
ſeq̄tur ſꝫ fili⁹ adoptat⁹ ſicut tu ingᷣ-
tus fuiſti qꝛ cōtra p̄ceptū meū prēꝫ
tuū aluiſti· iō hēditatē meā non obti
nebis· Fili⁹ rūdit auūculo Null⁹ dēt
puniri ꝓ eo q̇d lex ſtatuit et cōpellit
ſed lex naturalis ⁊ ſcripture cōpellit
filiū parētib⁹ ſubuenire in neceſſita
te· maxime ac eos honorare ideo ex-
pelli ab hēditate de iure nō debeo·

Cariſſimi duo fratres ſunt fili⁹
dei et mūd⁹ q̇ ābo a prē celeſti
ꝓceſſerūt· filius dei ꝑ generationem
mūdus ꝑ creationeꝫ· Inter iſtos fuit
⁊ eſt diſcordia ab inicio in tm̄ ꝙ qui ē
amic⁹ vnius eſt inimic⁹ alterius· iux
ta illud Iac· iiij· Quicūqꝫ voluerit eē
amic⁹ huius ſeculi inimic⁹ conſtitue
tur dei· ſꝫ fili⁹ vn⁹ ē q̇libet xp̄ian⁹ q̊
eſt filius xp̄i· qꝛ ei adheret ꝑ fidē Nō
ergo debemus alere mūdū ꝑ ſupbiā
auariciā ⁊ ſic de ceteris ſi volum⁹ fi-
lij dei eſſe ⁊ ſi cōtrariū fecerim⁹ certe
a ſocietate xp̄i expellimur quantum
ad hēditatē celeſtē· Si xp̄m alere vo-
lum⁹ ꝑ opera pietatis mund⁹ odio
nos hēbit verūtamē melius ē mūdū
odiē ꝙ hereditatē celeſtē amittere·

Iuſtū iudiciū· Ca· iij·

Quidā iperator reḡuit qui ſta-
tuit ꝑ lege ꝙ ſi mlier ſub viro
adulterata eſſet ſine miſericordia de
alto monte precipitaretᷣ· Accidit ca-
ſus ꝙ quedam mulier ſub viro ſuo e
rat adulterata ſtatim ſcd̄ꝫ legē de al
to monte fuit precipitata ſꝫ de mon-
te tā ſuauiter deſcēdit· ꝙ in nullo ſe
leſerat· Ducta ē ad iudiciū· Iudex vi

dens ꝙ mortua non eſſet ſentenciā
dedit iteꝝ precipitari ⁊ mori· Ait mu
lier Dn̄e ſi ſic feceritis: cōtra legem a
gitis lex vult ꝙ nullus debꝫ bis puni
ri pro vno delicto Ego erā p̄cipitata
qꝛ ſcel' adulterata ⁊ deꝰ me miraculo=
ſe ſaluauit gͦ iterato nō d̄eo p̄cipita
ri· Ait iudex Satis prudent' rn̄diſti
vade in pace ⁊ ſic ſaluata ē mulier·

Cariſſimi iſte īpator ē deꝰ nr̄ q̇
facit iſtam legē: ꝙ ſi q̈s ī aīa
pollutꝰ fuerit ſub xp̄o q̇ ē ſpōſus aīe
ꝑ pct̄m mōrle dēt precipitari de alto
mōte·i·de regno celeſti· ſicᵗ erat p̄mꝰ
pat' adā· ſꝫ deꝰ ꝑ filij ſui paſſionē ſal
uauit· Hō cū peccat deꝰ nō ſtati ꝑ in=
finitā ſuā miāꝫ eū dānat· ſꝫ ꝑ grām
ſuā ſaluat vt nō p̄cipitaretur ī infer
num·⁊c·

De iuſticia iudicātiū
Capitulū·iiij·

Ceſar regn̄uit q̇ ſtatuit ꝓ lege ꝙ
quis mulierē raperet ⁊ vi eam
opprimeret in electione mulieris eſſꝫ
vtꝝ mori deberet vel eam ſine dote ī
vxorem duceret Accidit caſus ꝙ qui
dā rapuit nocte vna duas mulieres
vna petijt mortem·et alia nuptias·
Raptor captus eſt ⁊ ductus corā iu=
dice vt duabus mulieribꝰ ſcd̄m legē
rn̄deret·prima mulier inſtāter ſcd̄m
legē mortē petijt Scd̄a eū in virū hē
re clamauit·⁊ dixᵗ p̄me mulieri Verū
eſt ꝙ lex dictat·ꝙ peticionē tuā obti
neas·⁊ eodē mō lex ꝓ me clamat Sꝫ
qꝛ m̄a petiͦ ē mitior ⁊ magis carita=
tiua·iō mihi videtᶻ ꝙ iudex ꝓ me ſēt
ciā dabᵗ Ambe mulieres iudici ſūt cō
q̄ſte ⁊ q̄libꝫ bn̄ficiū legis poſtulabat
Iudex cū vtrāqꝫ ꝑtē audiſſꝫ: ſcd̄e mu=
lieri cōceſſit vt eū ī virꝝ obtinerꝫ et ſic

Cmi Iſte īpator ē dn̄s ſcm̄ ē·
nr̄ ih̄us xp̄s raptor q̄libꝫ pctōr
q̇ rapᵗ·i·violat duas mulieres·ſ·iuſti
ciā ⁊ miāꝫ·q̄ ſūt ābe filie dei· raptor
cōuocatᶻ corā iudice qn̄ aīa ſepatᶻ a
corpe·p̄ma ſcꝫ iuſticia cōtra pctōrēꝫ
allegat eternalit' mori ꝑ legē iuſticie
ſꝫ altera ſcꝫ mīa diuīa allegat ꝙ ꝑ cō
tritionē ⁊ cōfeſſionē ſaluabitᶻ· Ideo
ſtudeaꝰ ſic deo placē Ca·v·

De ſectanda fidelitate·

Rex q̇dā regn̄uit In cuiꝰ īpio e=
rat q̇dā iuuenis a piratis cap=
tꝰ·q̇ ſcripſit pri ſuo ꝓ redēpcōe Pat
noluit eū redimē ſic ꝙ iuueis multo
tpe ī carcē erat maceratꝰ Ille q̇ eū ī
vincul' hēbat: quādā pulchrā filiā ac
ocul' oīꝫ g̃ciosā genuerat: q̄ nutrita
ī domo erat q̊uſqꝫ xx·ānos ī etate ſu
a cōpleuerat·q̄ ſepiꝰ īcarceātū viſita
tū iuit ac cōſolabatᶻ Sꝫ iͤ·tm̄ deſola
tus erat ꝙ nullā cōſolationē recipē
poterat ſꝫ ſuſpiria et gemitꝰ cōtinue
emittebat Accidit q̊dā die ꝙ cū puel
la eū viſitaret·ait iuuenis ei O bona
puella vtinā velles ꝓ mea liberacōe
laborare· Que ait· Quō potero hoc
attēptare· pr̄ tuꝰ q̇ te genuit nō vult
te redimē·eͦ vo cū ſim tibi extranea
quō deberē hͦ cogitare· et ſi liberarē:
offēſionē pris mei īcurrerē qꝛ tuā re
dēpcōnem pderꝫ pr̄ meꝰ Verūtn̄ m̄
pnū cōcede ⁊ liberabo te Ait iͤ· Obō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

puella pete a me q̄d tibi placuerit ſi
m̄ ē poſſibile eꝰ concedā At iᵃ Nihil a
liud peto ꝓ tua liberacōe· n̄ ꝙ me in
vxorē ducas tpe oportuno ·Qui ait
Hoc tibi firmiter ꝓmitto Stati puel
la prē ignorāte ipſū a vicul̄ liberauᵗ
⁊ cū eo ad patriā ſuā fugit Cū vō ad
patrem ſuū veniſſʒ ait ei pr̄ O fili de
tuo aduentu gaudeo · ſʒ dic m̄ q̄lis ē
iſta puella quā tecū duxiſti? Ait iᵉ· Fi
lia regis ē quā in vxorē hēo Ait paᵗ
Sub pena amiſſiōis hereditatis tue
nolo vt eam i vxorē ducas At iᵉ· O
pr̄ q̄d dicis? Plꝰ ei teneor q̄ꝫ tibi· qn̄
do captꝰ erā in manꝰ īimici et fortiᵗ
vinculatus· tibi ꝓ mea redemptione
ſcripſi· noluiſti me redimere ipſa vō
nō tantum a carcere· ſʒ a ꝑiculo mor
tis me liberauit· ideo eam in vxorem
ducē volo Ait pater Fili dico ꝫ ꝙ non
poſſis in eā cōfidere et ꝑ cōſequens
nullo mō in vxorē ducē ·patrē ꝓpri
um decepᵗ qn̄ ip̄o ignorante te a car
cē liberauit· ꝓ q̄ liberacōe pr̄ eiꝰ mul
ta ꝑdidit q̄ ꝓ tua redēpcoē habuiſſʒ
gᵒ· videtᶻ ꝙ tu nō poteris i eā cōfidē
⁊ ꝑ ꝯn̄s nullo mō in vxorē ducē · Itē
alia racō ē· Iſta licʒ te liberauit hᵒ fu
it cauſa libidīs vt poſſʒ te i viꝝ hēre
⁊ iō qꝛ eiꝰ libido erat cauſa liberacō
nis tue: nō m̄ videtᶻ ꝙ vxor tua erit
Puella audiēs iſtas racōnes ait Ad
p̄mā rn̄deo qn̄ dicis ꝙ eᵒ· decepi pa
trē meū ꝓpriū ꝙ nō ē veꝝ· Ille deci
pitur q̄ in aliq̄ bono diminuitur· ſed
pr̄ meꝰ tam locupˣ ē ꝙ alicuiꝰ auxi
lio nō indiget cū hoc ꝑpendi iuuenē

iſtū a carcere liberaui ⁊ ſi paᵗ meꝰ ꝓ
eo redēpcōnē accepiſſʒ nō mltū ꝓpᵗ
hᵒ dicōr fuiſſʒ· ⁊ tu ꝑ rdēpcōnē depau
patus eēs ·gᵒ· in iſto actu te ſaluaui
ꝙ redēpcōē nō dediſti et patri meo
nullā iniuriā feci· Ad aliā racōē qn̄
dicis· ꝙ ego ex libidie hᵒ feci· reſpōde
o hoc nullo mō p̄t fieri· qꝛ libido aut
ē ꝓpter pulchritudinē ā ꝓpᵗ diuiti
as aut ꝓpᵗ honores aut ꝓpᵗ fortitu
dinē· ſʒ filiꝰ tuus nullū iſtoꝝ habuit
qꝛ pulchritudo eiꝰ ꝑ carcerē erat an
nichilata Nec diues fuit· qꝛ nō hūit
vn̄ ſeipſū redimerʒ Nec fortis qꝛ for
titudinē ꝑdidit ꝑ carceris maceracō
nē Ergo ſola pietas me mouebat ꝙ
ipſū liberaui Paᵗ hᵒ audiēs nō pote
ras filiū arguere vlterius · Filius gᵒ·
cū magna ſolēnitate eā in vxorē dux
it ⁊ in pace vitā finiuit ·

Qmi filius captus a piratis erat
totum genꝰ humanū captū ꝑ
peccatū p̄mi parētis i carcere de mo
nis ſcʒ in eiꝰ poteſtate Paᵗ q̄ noluit
eū redimere ē mundꝰ iſte q̄ nullo mō
volebat hominem iuuare a carcē dya
boli ſʒ potius eū tenere· Filia q̄ eum
i carcere viſitauit ē dn̄itas aīe cōiūc
ta q̄ humano generi compatiebatur
q̄ poſt paſſionē ſuā ad infernū deſcē
dit ⁊ hominē a vicul̄ dyaboli libera
uit Paᵗ vero celeſtis de nr̄is diuicijs
nō indiget qꝛ ſup oīa ē diues ⁊ ſūme
bonus Ideo chriſtꝰ motꝰ pietate ad
nos de celis deſcēdᵗ· nos viſitauᵗ qn̄
carnē nr̄aʒ aſſūpſit et tamē nihil ali
ud petijt ꝓ noſtra redempcōne n̄ ꝙ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſit homī deſpōſat⁹ Juxta illd̓ oſee·ij̄
Deſponſabo eam mihi in fide Verū=
tū pr̄ nr̄ mūd⁹ cui multi obediūt·cō=
tra hoc ſꝑ murmurat et allegat· Si
deo adheas ꝛ hēditatē meā·i·munda
nā non hēbis·qꝛ ipoſſibile ē deo ſer=
uire ꝛ māmone Math·vi Sꝫ melius
ē nobis ſpernē mūdum ꝙ̄ ſocietatez
dei amittere Juxta illd̓ Math· Qui
reliqͥrit prēm aut mrēz vxorē aut a=
gros ꝓpt̄ me cētuplū accipiet ꝛ vitā
eternā poſſidebit·Quā no·

De ſeqūda racōe Ca·vi·

Erat qdā ipatoꝛ potēs ſꝫ tyrā=
n⁹ q̇ quādā puellā regis filiaz
pulcrā valde deſpōſauͭ Facta deſpō
ſacōe ābo adinuicē iuramētuz fecerꝫ
ꝙ ſi q̇s eoꝝ p̄us moreretꝛ alt̄ p̄ nimio
amore ſeipſū occideret·Accidit ſemel
ꝙ ipatoꝛ iſte ad ptes lōginq̄s ſe trāſ
tulit ꝛ diu morā ibidē traxit Volens
ꝓbare vxorē· ad eā nūciū deſtinauit
vt ei de morte ſua diceret Audiēs hoc
vxoꝛ ꝓpt̄ iuramētū qd̓ an̄ fecerat vi
ro ſuo·de alto mōte ſe p̄cipitauit vt
moreretꝛ· Verūtn̄ mortua nō ē·ſꝫ in=
fra breue tp̄s ſanitati ē reſtituta·dei
de iterato ſeipſā volebat precipitare
vt morētꝛ·ꝓpt̄ iuramētū qd̓ fecerat
Pat̄ ei⁹ hoc audiēs ei p̄cepit·vt p̄cep
to ꝛ iuramto viri non obediret· Illa
vero nolebat cōſētire Ait pr̄ Ex q̊ nō
vis m̄ cōſētire ꝛ obedire celerit̄ extra
ſocietatē meā exeas At illa·Nolo·et
hoc ꝑ talē racōez ꝓbo Cū aūt q̇s iu=
ramēto ē obligat⁹ꝛ tenetꝛ adimplere
ego iuraui viro meo ꝙ ꝓ eius amore
meipſā occiderē ideo nō deliq̄ ſi iura
mētū iplē volo ergo extra ſocietatez
tuā nō dēo expelli Itē null⁹ dēt puni=
ri ꝓ eo qd̓ ē cōmēdabile Sꝫ cū vir et
vxoꝛ ſint vnum in carne ſcd̓ꝫ deū cō=
mēdabile ē·ꝙ vxoꝛ ꝓ amore viri ſui
moriatꝛ Vn̄ i india aliqn̄ erat lex· ꝙ
vxoꝛ p⁹ mortē viri ſui pre doloꝛe ꝛ a
more ſeipſā cōburē deberꝫ vl̄ viua cū
eo i ſepulchꝝ poni Et iō vt m̄ videtꝛ
nō deliq̄ qn̄ meipſā interficio ꝓpt̄ a=
morē viri mei Ait pr̄ Qn̄ p̄us dixiſti
ꝙ obligata iuramto fuiſti ꝛc·tale ob
ligamētū nō valꝫ·qꝛ p̄tēdit ad malū
finē·ſ·ad mortē iuramētū ſꝑ dēt eſſe
racōnabile ꝛ ideo iuramētū tuū nul=
lū ē Ad aliā racōez qn̄ dixiſti ꝙ iſtud
ē cōmēdabile ꝙ vxoꝛ moriatꝛ ꝓ viro
nō valꝫ qꝛ licꝫ ſint vnū in corpe ꝑ car
nalē affectionē ꝛ tn̄ in aīa duo ſūt que
ab inuicē realiter differūt Et iō non
valꝫ qd̓ allegaſti· Puella hec audiēs
nō poterat vlteri⁹ arguere· ſꝫ dictis
pꝛis adheſit·nec vlteri⁹ ſeipſā preci=
pitare volebat·nec āpli⁹ viro ſuo co=
pulari·

Cmi r̄x iſte ē dyabol⁹
Puella ē aīa tā gr̄oſa ad dei ſi
militudinem creata· quā dyabol⁹ ꝑ
pctm̄ ei deſpōſauͭ Vn̄ in pctō cōmiſ
ſo facta cōuentione ꝙ ſi ipſe mortu⁹
erat ꝑ pctm̄ ꝛ in longinq̄s ptib⁹·i· i
inferno ꝑ ſupbiā ſuam pollicit⁹ ē·ſic
volt ꝙ aīa peccatrix de alto mōte·i·
de celo ſe precipitet in īfernum· et ſic
erat an̄ aduentū xp̄i·ſed ꝑ xp̄i paſſio
nē ē ſanitati reſtituta Verūtamē ad
huc ſepius intēdit ſe p̄cipitare q̊ciēs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

contra diuinū preceptū ꝑpetrat · ſed
deꝰ pater noſter non wlt vt p̄cipite-
mur ꝑ pctm̄ ſꝫ wlt ꝑ cōtricionē ⁊ cō-
feſſionē vt totaliter ad ipſū cōuerta
mur ⁊ firmiť nos in ipſo teneamꝰ et
vitā eternā poſſidebimus ·

De inuidia maloꝝ aduerſum bo-
nos · Capitulum vij ·

Docletianꝰ regnūit in cuiꝰ īpio
erat qdā miles generoſus qui
duos filios hēbat q̊s multū dilexit ·
Junioꝛ filiꝰ cōtra volūtatē pꝛis me-
retricē in vxoꝛē duxit Cū pr̄ hoc au-
diſſet cōtriſtatꝰ ē valde et illū a ſocie
tate ſua expulit Iſte ſic expulſus in
mag̃ miſeia eſt poſitꝰ Tū de mētrice
vxore ſua filiū foꝛmoſū genuit · ⁊ ad
magnā egeſtatē ꝑueit ⁊ miſit nunciū
ad pꝛeꝫ ſuū vt miam de eo hēret · pr̄
vo cum audiſſꝫ de eiꝰ miſeria cōmo-
ta ſūt oīa viſcera eiꝰ miſertꝰ ē ei ⁊ cū
eo recōciliatꝰ ē Ipſo r̄cōciliato patri
ſuo filiū quē de vxoꝛe ſua meretrice
genuerat recōmēdauit · pr̄ vero ipſū
q̄ſi in filiū ꝓpꝛiū enutriuit Hec audi
ens frater ſenioꝛ indignatꝰ dixit pꝛi
ſuo Tu es demens · Et hoc pꝛobo ti-
bi tali ratione Ille ē demens q̇ filiū
in heredē accipit et nutrit q̇ ei iīuriā
magnā fecit · ſꝫ frater meꝰ q̇ illū pue
rum genuit fecit tibi magnā iniuriā
q̄n meretricē cōtra tuū pꝛeceptū de-
ſponſauit : g̊ videtᷣ ꝙ tu es demens
ꝙ filiū eiꝰ nutris ⁊ ei pacem dediſti ·
Pater ad hͦ r̄ndit Fili : frater tuꝰ ē m̄
recōciliatꝰ ꝑ magnā cōtritionē quā
habuit ⁊ ꝓpter p̄ces alioꝝ Jō opoꝛ-
tet me filiū ſuū diligere plꝰ ꝙ̄ te Hac
racioͤ tu ſepius cōtra me feciſti ⁊ nū
ꝙ̄ recōciliatꝰ es michi quia culpam
tuā humiliter recognoſcere noluiſti ·
iā tu es ingᷓtus fratri tuo · ex quo vel
les ipſū a ſocietate mea expellere ꝑm
mo potiꝰ deberes gaudē ꝙ m̄ ē recō
ciliatꝰ Et qꝛ igratꝰ es hēditatē meā
n̄ obtinebis et illā quā de iure habe-
re debuiſſes : frater tuꝰ occupabᵗ · Et
ſic factū eſt ·

Cmi per pꝛēꝫ iſtū patrē celeſtē i-
telligimꝰ ꝑ duos filios natu-
ram āgelicā ⁊ hūanam · hūana con-
iūcta erat meretrici · i · iniq̄tati · qū
de pomo vetito contra dīnū p̄ceptū
comedit · Vn̄ a pꝛē celeſti erat hō ex-
pulſus · filiꝰ mētricis totū genꝰ hūa-
nū quod ꝑ pctm̄ ꝑuerſū perierat Ille
filius eger factus ē · qꝛ poſt pctm̄ in
hac lacrimaꝝ valle poſitus ē · Juxta
illd̄ gen̄ · Jn ſudoꝛe wltus tui · Sed ꝑ
xp̄i paſſionē ē deo pꝛi recōciliatus · ⁊
cōtinue recōciliatur per opa merito
ria · ⁊ ꝑ pꝛeces ſcōꝝ · qui cotidie ꝓ ge-
nere hūano p̄ces fūdunt in celo · ps ·
Deſideriū eoꝝ ē oꝛacō eoꝝ · Sꝫ alius
frať · ſ · dyabolus qui ſemꝑ eſt igratꝰ
ſemꝑ nos īpugnat ⁊ de noſtra recon
ciliatione murmurat ⁊ allegat · ꝙ ꝓp
ter pctm̄ hereditatē regni celeſtis nō
debeamꝰ conſeq̄ · ſꝫ ſine dubio ſi ſanc
te iuſte ⁊ munde in hoc ſeculo vixeri-
mus : allegacō ſua nihil nobis noce-
bit ymo partē ſuā · i · locum quē ipſe
in celis ꝑdidit : obtinebiꝰ ·

De vana glīa Ca · viij ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

LEo regūᵗ q̄ miro mō pulchraſ
mulieres delectabatur videre
Vnū fecit fieri i q̊dā tēplo tres ymagi
nes ſtātes· ⁊ p̄cepit oībus in imperio
vt eas adorarēt· Prima ymago hē-
bat manū ad ppłm extenſā ⁊ in vno
digito anulū aureū· ⁊ ſup digito eāt
ſubſcripcio tal Ego ſū gāoſus ecce a
nulꝰ in digito· Secūda ẏmago barbā
auream hēbat· ⁊ in fronte ſic ſcriptū
Ego ſū barbatꝰ ſi q̄s caluꝰ fueit ad
me veīat · et de pilis meis accipiat
Tercia ymago clamidē aureā hēbat
⁊ tuicā de purpura ⁊ ī pectore eiꝰ eāt
ſic ſcriptū karacteribus aureis Ego
ſū q̄ neminē tieo Iſte tres ymagines
erant interiꝰ lapidee Cū āt fuiſſent
cōplete ſcḋm impatoris volūtatē ſta
tuit ꝑ lege · ꝙ q̄cūq̷ anulū vel bar-
bam aureā à clamidē auferret: mor-
te turpiſſiā cōdēnaretꝛ · Accidit q̊dā
tpe ꝙ q̇dā tyrannꝰ tēplū intrauit· vi
dēſq̷ p̄mā ymaginē cū digito extēſo
anulū de digito extraxit · deinde ad
ẏmaginē ſecūdā acceſſit· ⁊ barbā aure-
am ab ea abſtulit· Pꝰ hoc ad ymagi
nē terciā ꝓuenit· clamidē ab ea tulit
⁊ de tēplo receſſit Populꝰ cū ẏmagies
ſpoliatas vidiſſet: ſtati impatori de
nūciabāt Cū ipator hoc audiſſꝫ: con
triſtatꝰ ē valde| tranſgreſſorē ſcꝫ ty-
rānū coram ſe vocauit ⁊ ſup tali de-
licto arguebat· ꝙ ẏmagies cōtra p̄cep
tū ſuū ſpoliauit At ille Dnē licitū eſt
mihi rādere? Qui ait Mihi bn̄ pla-
cet Qn̄ tēplum intraui p̄ma ymago
manū ad me extēdit habenſq̷ in di-

gito anulū ac ſi diceret iſtū anulū ac
cipe Tn̄ ad extenſionē manus nolui
recipe quouſq̷ in digito ſupſcripcō-
nē legi ſcꝫ ego ſū generoſꝰ ecce anu-
lus ſtati itellexi ſupſcripcōēꝫ ꝙ vo-
lūtas eiꝰ eſſet vt anulū acciperē et iō
accepi· deinde ad ſecūdā ymaginē ac
ceſſi ⁊ cū eam barbā auream habentē
vidiſſē in corde meo cogitaui et dixi·
Pater iſtiꝰ nūq̄ talem barbā hēbat·
qꝛ ſepius eū vidi ⁊ ꝙ ſit altior q̄ pat
ratio nō dictat· bonū eſt ⁊ vtile bar-
bam eius auream auferre Verūtam̄
hoc non obſtante barbā nolui extra-
here quouſq̷ ſupraſcriptionem legi
Ego ſum barbatꝰ quia ſi quis caluꝰ
fuerit ad me veīat ⁊ de pilis meis ac
cipiat· ſi videtis caluꝰ ſū Et ideo bar
bam aureā ꝓpter duo abſtuli · Vnū
ē vt patri ſuo eſſꝫ ſimilis et de barba
aurea nō nimis ſupbiret Secūdo vt
ꝑ pilos eius capiti meo caluo ſubue-
nirē Deinde ad terciā ymaginē acceſ
ſi que clamidem aureā habebat Cla
midem abſtuli eo ꝙ in hyeme au-
rum ē frigidū ⁊ ymago ē lapidea na
turalit̄ lapis eſt frigidꝰ· ideo ſi hēret
clamidē aureā eſſꝫ addere frigidita-
tem frigido q̄d eſſꝫ g̃ue ymagini· Itē
ſi in eſtate clamidē hēret eſſet nimis
pōderoſū Adhuc ei ꝓpt̄ iſta non ab-
ſtuliſſe donec ſupſcriptionēꝫ frōtis
legiſſē Ego ſū qui neminē timeo Cū
vero tantā ſupbiā in eo vidiſſem vt
humiliaretꝛ abſtuli clamidē Ait ipa
tor · Amie quādo lex erat data vt nul
lus ymagines ſpoliaret nō eāt ī lege

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ꝓmulgatū ꝙ nullus ꝓpter aliquaꝫ cauſam ymagines ſpoliaret Et ideo quia te ītromiſiſti de eis q̄ ad te nō ꝑtinebant· do pro iudicio vt hodie in patibulo ſis ſuſpēſus ·Et ſic factum eſt·

Kmi iſte īperator ē dn̄s noſter ih̄us xp̄s·Tres ymagines ſūt tria genera hominū i iſto mūdo in quibꝰ deus delectatꝛ Juxta illud Delicie mee ſūt eē cum filijs hominū·ſi ſancte ⁊ iuſte viuamus deus nobiſcum ꝑmanebꝭ·Per primā ymaginē que habet manum extenſā debemus intelligere pauperes ac mundi ſimplices:qui ſi deberēt in curia principum ac dominorū aliquid expedire oportet vt manū extenſā habeant ad dandū iudici munera Vn̄ munerā oculos iudicū excecāt Si vero dicatur iudici vel ſuis miſtris q̄re a paupe accepiſti ſtati rn̄det· Nōne potero cum bō cōſcia recipe:qd̄ m̄ gratis offertur. Curialꝭ erat i offerēdo·ſi munus ſuū nō accepiſſem m̄ ꝓ ruſticitate eēꝫ iputādū·⁊ iō ne talia de me dicerētur:munꝰ eiꝰ accepi·Per ſecūdā ymaginē itelligē dēmꝰ mūdi diuites q̄ ꝑ grām dei ad diuicias ſūt exaltati Vn̄ ps̄ De ſtercore erigēs paupeꝫ ſtati ab emulꝭ iudicatur Ecce iſte miſer habet barbā aureā·i·plures diuicias q̄ꝫ habuit pr̄ eiꝰ opprimamꝰ eū·ſiue ꝑ phas ſiue ꝑ nephas iuſtū talē opprimūt et ſpoliāt dicētes Nos ſumꝰ calui ·i· diuicijs ꝑuati·bonū ē vt ruſticus iſte diues nobis diuitias ſuas ꝑticipet ꝑmo ſepiꝰ illū iugulāt vt bō ſua auferāt Ad thi · Cupiditas ē radix oim̄ maloꝝ Per terciā ymaginē cū clamide aurea:dēmꝰ intelligē hoies i dignitate cōſtitutos ſicut ſūt ꝑlati eccie ⁊ iudices terreni q̇ hn̄t legē cuſtodire v̇tutes inſerere· et vitia extirpare Vn̄ malefactores q̇ noluerūt ſubici diſciplie cōtra ꝑlatos ſuoſ ⁊ ſeniores ſe erigūt ac cōſpirāt dicentes· Nolꝰ hūc regre ſuꝑ nos luc· Judei vidētes xp̄m miracula facientē et eos arguē· ꝙ contra legē cōmitterēt ſtati de morte eiꝰ cōſpirabāt· Tales cōſpiratores ⁊ ſiles:morte morientꝛ Studeamꝰ ergo vitā noſtrā ſic corrigere vt ⁊c·

De naturali malicia:ꝑ māſuetudinē ſuperāda · Ca·ix·

Alexander regn̄uit prudens valde·q̇ filiā regis ſyrie in vxoreꝫ accepit q̄ filiū pulchrimū ei peperit Creuit puer et cū ad etatē legittimā perueniſſꝫ pri ſuo ſꝑ īſidias fecit· ⁊ ꝑ oīa mortē eiꝰ q̄ſiuit Impator de hoc admirabatꝛ·veīt ad īperatricē ⁊ ait· kmā:dicas ſecure ſine timore ſecretū cordis tui m̄·vtꝝ d̄ āquo p̄t me polluta fuiſti At illa· O dn̄e q̄re a me talia q̄ris. Qui rn̄dit· Filius tuus ſemper mortē meam q̄rit·miror ꝙ ſi eēꝫ filiꝰ meꝰ talia non attēptarꝫ At illa· Nouit deꝰ ꝙ nūq̄ꝫ ab alio p̄t te ſum polluta : et hoc pata ſū ꝑ oēm viā ꝓbare· Iſte ē verꝰ filius tuꝰ·ſꝫ q̄re te ꝑſequitur penitꝰ ignoro· Rex cū hͦ audiſſꝫ·cū ōni māſuetudine filio ſuo locutꝰ eſt dicens· O bone fili ego ſū pr̄

tuꝰ ꝑ me mūdū irꝛaſti · et heres meꝰ
eis · q̄re m̄ morte minaris? In delicijs
nutriui te · ⁊ oīa mea tua ſūt · Deſine
inquit ab iſta iniq̄tate ⁊ noli me occi
dere · Filius nō acq̄ſcēs dictis eiꝰ de
die ī diē malicia eiꝰ cōtra prē̄ creſce
bat ⁊ nitebat̉ ſꝑ occidere eū publice
⁊ p̄uate īſidias ei imponere Paṫ hoc
videns in locū deſertū perexit ⁊ filiū
ſuū ſecū duxit portans ꝙ gladiū in
manū ſua dicēs filio ſuo Accipe gladi
um iſtū et iterfice me h̄ · qꝛ minꝰ ſcā=
dalū ē tibi in occulto me occidere ꝙ̄
in publico · Filius hec audiēs ſtatim
gladium a ſe ꝓiecͭ ⁊ corā prē genua
flexit cū fletu magno miaꝫ ab eo pe=
tens ait · O bone pr̄ peccaui in te qꝛ
male egi iniq̄tateꝫ feci · Jam nō ſum
dignꝰ vocari filiꝰ tuꝰ · peto vt remit=
tas m̄ ⁊ me diligas āmodo ero filius
tuꝰ dilcūs ⁊ ꝑ oia ſcd̄ꝫ tuā volunta
tem miſtrabo tibi Paṫ hec audiēs ce
cidit ſup collū eiꝰ · oſculatus ē eū ⁊ a=
it O fili dilectiſſ̄ie āmō nō pecces eſ=
to m̄ fidelꝭ filiꝰ ⁊ ero tibi grōſus paṫ
Et hoc dcō induit eū veſtimētis p̄cio
ſis ⁊ eū ſecū ad domū duxͭ ⁊ magnū
cōuiuiū ſatrapis ipꝭ fecit Pꝰ hec ꝑ
paucos dies vixͭ ⁊ vitā ī pace finiuͭ
Cmi; īperator iſte eſt ihesus chri
ſtus dominus noſter Filiꝰ qui
patrem ꝑſequit̉ ē malus chriſtanus
qui eſt filius dei legittimus per vir=
tutem baptiſmi · Mater pueri eſt ſāc
ta eccleſia a qua baptiſmū et noſtrā
ſalutem accepimꝰ quibꝰ peccator pu
ſus ⁊ a deo per peccatum elongatus

querit mortem chriſti · ꝙ ipſe ſit
pater patet Deutrono · xxxij Nonne
ipſe eſt pater tuus ⁊c · Totiens ergo
chriſtianus querit mortem chriſti q̊=
ciens contra preceptum perpetrat:
Vn̄ duxit te in deſertū huius mundi
in quo deſerto non tantū obtulit ſe
mori · ſed mortuus eſt propter pecca
ta noſtra Unde ꝓpter eius amorem ⁊
tue aīe ſalutem deberes reſiſtere pec=
catis ⁊ ei fideliter ſeruire · Pater de=
dit ei gladium vt eum occideret Sic
deꝰ dat tibi gladium hoc ē liberum
arbitrium portantē ſcilicet amorem
eius et graciam · vel ſimpliciter eum
a te expellere · Fac ergo tu ſicut fecit
ille filius proice a te gladium iniqui
tatis et malicie ſicut fecit ille de quo
legitur in euangelio Filius peregre
profectus eſt in regionem longinq̄ ·
ſic peccator cū carnales voluptates
diligit a domino peregrinatur ⁊ qn̄=
to peccādo fit diſſimilior tanto ma=
gis a domino elongatur · ſubſtāciam
cōſumit dū vitā ⁊ cogitacōes tͥpibꝰ
actibꝰ īpendit ⁊ ſic in euāgelio dici=
tur de filio ꝙ egere cepit Et adheſit
vni ciui regionis illius q̄ miſit illū ī
villā ſuā vt paſceret porcos ⁊c · Filiꝰ
ille egere cepͭ · qn̄ v̉tutes ꝑ pctm̄ emi
ſit Vn̄ pſ̄ · diuites eguerūt et eſurie=
rūt adheſit vni ciuiū ſcꝫ dyabolo Qꝛ
demōes ſūt ciues et rectores tēbraꝝ
huiꝰ mūdi Juxta apoſto · nō ē nobis
colluctacō aduerſꝰ carnē ⁊ ſanguinē
⁊c · Porcꝰ imūdū ē aial qꝛ in ſordibꝰ
delectatur · ⁊ ideo porcis demōes cō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

pant᷑ · qꝛ ſordibꝰ pctõꝝ ſaturabūtur
illos paſcit pctõr ſordibus criminū
ſuoꝝ ⁊ ipe ē opꝰ illoꝝ Silique ſūt ci-
bus pctõꝝ ſic fornicacio ebrietas et
guloſitas cibus demonū · De ſiliqꝫ
cupit pctõr iplere ſuū ventrē · qꝛ neō
dat ad ſaturitatē · qꝛ voluptas ſꝑ hꝫ
famē ſuā ⁊ dyabolꝰ multotiens non
dat homi ſui deſiderij facultatē · ſci-
ens aūt eū eſſe mortuū ꝑ pctm̄ Sꝫ tū
dn̄s ſepius ꝑ grām ſuā vibrat ab eo
gladiū iniqtatis · ⁊ dic᷑ Miſerere mei
dū pctā recognoſcit ⁊ dicit · Delictū
meū cognitū tibi feci ſed deꝰ miſeri-
cordia motꝰ eſt · ⁊ occurrēs cecidit ſu
per collū eius · oſculatus eſt eum · dix
itqꝫ ad ſeruos · Cito afferte ſtolā pri
mā · ⁊ induite illū et date anulum in
manu eiꝰ et calciamenta ī pedibꝰ eiꝰ
et adducite vitulum ſaginatū et occi
dite et mãducemꝰ · qꝛ hic filius meus
mortuꝰ fuerat ⁊ reuixit perierat ⁊ in
uētus ē Sic pr̄ celeſtis vidit errantē
cū ad pniāꝫ ſe mouet et iniecit ſe ſuꝑ
collū eiꝰ qn̄ onꝰ pnie ſibi iponit eum
oſculatur qn̄ vbis oris ſui delectatur
in pctõre Iuxta illd̄ oſculetur me oſ
culo oris ſui · ſtola pma induitur qn̄
amor xp̄i ꝑ pniāꝫ hētur anulū ī ma-
nu ſignat ſignaculū ſimilitudis xp̄i
In bonis opibꝰ · Ille ergo anulum in
manu portat · q ī nullo ope a xp̄o de
uiat Calciamenta in pedibꝰ ſūt exē-
pla ſcõꝝ qui mortui ſūt Quia ſicut
calciamēta de pedibꝰ aīaliū defēdent
pedes ita exēpla ſanctoꝝ aīas Vitu-
lus ſaginatus ē xp̄s ꝓ nobis ymola-
tus in ara crucis · qꝛ ſaginatꝰ · i · ſpū
ſancto repletus grā · ⁊ tūc poteris ꝑ
ciuitatē cordis tui oñdere vexillum
boni militis xp̄i ſcꝫ vbi erit ſcriptuꝫ
Oia ꝑtereūt ꝑter amare deū · i · oīa
pctā mea mala ꝑ pniam ſūt deleta ⁊
iā dei tiorē ⁊ gratiā eius mecū porto
ꝑ quā vitā eternā obtinebo · Ad quā
nos ꝑ ⁊c ·

De deſpōſatione fidei aīe Ca · x

Veſpaſianus regnau᷑ q diu re-
manſit ſine ꝓle tandē ꝑ cōſiliū
ſapiētū q̄dā pulcram puellā de lon
ginqs ptibꝰ mūdi in vxorē duxit et
cū ea in patria extranea diu reman-
ſit · ꝓlē ex ea genuit · pꝰ hec ad impiū
ſuū accedere volebat · ſꝫ nullā licenci
am ab ea poterat obtinere ſed ſꝑ di-
cebat · ſi a me rcedis meipſā occidere
volo · Impator cū hoc audiſſꝫ fecit fi
eri duos anulos optios ⁊ ſculpſit yma
gines in gēmis huiꝰ efficacie vt vna
eſſꝫ ymago memorie ⁊ altera ymago
obliuionis Cū qꝫ paribꝰ anulis eas
inſeruiſſꝫ vnuꝫ anulū ſcꝫ obliuionis
ꝓbuit vxori alteꝝ ipſe tulit vt ſicut
pari amore ſic paribꝰ anulis · ſcꝫ in-
ſignirētur Vxor cū anulū accepiſſet
ſtatī cepit obliuiſci amoris viri · Im-
pator hec videns · ad ipiū cū gaudio
ſe trāſtulit nec vlteriꝰ ē ad vxorē reu
ſus Et ſic in pace vitā ſuaꝫ finiuit ·

Moralizacō

Cmi ꝑ iſtū impatorē debemꝰ in
telligere aīaꝫ hūanā quā opor
tet aſſumi ad ꝓpriā patriā hoc ē ad
regnū celeſte ad hoc vt ſalutē finalē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cōſeqt² Jō ait pš· Saluū me fac de⁹
⁊c· Vxoꝛ ē nrā caro q̄ retinet aīam in
multis delectacōnibus ꝑ quas non
poterit ad vitā eternā tranſire vbi
aīe conuſatio ē ⁊ imperiū ei⁹ et totū
deſiderium· ⁊ q̄re non ꝑmittit eam ?
Quia caro cōcupiſcit aduerſ⁹ ſpm̄ ⁊
ecōuerſo Fac ergo tu ſicut fecit ipa=
toꝛ· fac duos anulos: mēoꝛie ⁊ obli=
uionis· Iſti duo anuli ſūt oꝛacō ⁊ ie
iuniū· vtrūqꝫ ⁊ i effectu ſuo caret ter
mino· ſignū infallibile in multis ter=
ris ē· ꝙ mulier ſi poꝛtat anulum de=
ſponſata ē Et reuera qn̄ hō ſe dat o=
racōni ⁊ ieiunio ſignum ē ꝙ aīa eius
ē ſpōſa xp̄i Oratio aūt ē anul⁹ mēo=
rie qꝛ p̄cepit apoſtol⁹ dicens Sine i=
termiſſione oꝛate Vtit² ergo hō oꝛa=
cōe dnica ⁊ de⁹ memoꝛiam ei⁹ hēbit
p̄mo āgel⁹ eā pꝛeſentabit· Exemplo
thobie ieiunium p̄t dici anul⁹ obliui
onis· qꝛ retrahit ⁊ refug^t ipſā carnē
ne impediat vſū racōnis ⁊ op⁹ meri=
toꝛiū ꝑ que itur ad deū Studeamus
ergo iſtos anulos ſic nobiſcū retine=
re vt vitā eternā cōſequi mereamur·

De veneno pcti quo cotidie nu=
trimur· Ca·xi·

Alexander regnauit potēs val=
de q̄ mgr̄ꝫ ariſtotileꝫ in ſuum
doctoꝛē hēbat q̄ eū i oī ſcia iſtruebat
Hoc audiens regina aq̄lonis filiam
ſuā a tp̄e ſue natiuitatis veneno nu=
triuit et cū puenilſꝫ ad legittimā eta
tē erat tā pulcra ⁊ oculis hoīm grōſa
ꝙ multi per aſpectū ei⁹ īfatuati ſūt
Regina ergo ad alexandꝝ miſit vt ei⁹
cōcubina fieret Viſa puella ſtatī cap
tus ē in amoꝛē ei⁹· ⁊ doꝛmire cum ea
volebat· hoc ꝑcipiēs ariſtoteles dix^e
ei· nolite talia attēptare q̄ ſi feceritis
incōtinēti moꝛiemini eo ꝙ ipa ſit to=
to tp̄e vite ſue veneno nutrita· ꝙ au
tē verꝝ ſit ꝓbo ſtatī· h̄ ē q̄dā malefac
toꝛ q̄ ꝑ legē dēt moꝛi· cū ea doꝛmiat
⁊ tunc ſi verꝝ ē videbitis· ⁊ ſic fctm̄ eſt
Malefactoꝛ oſculatus ē eā coꝛā oīb⁹
ſtatim cecidit ⁊ moꝛtu⁹ ē· Alexand̄ h̄
ꝑcipiens mgr̄m miro mō laudau^t q̄
eū a moꝛte liberauit puellā matri re
miſit· Moꝛalizatio

Mi iſte alexand̄ p̄t dici q̄libet
xp̄ianus bon⁹ foꝛt:s ⁊ potens
ꝑ v̄tutes q̄s i baptiſmo recepit q̄ po
tēs ē ⁊ foꝛtis ꝙ diu manet in carita^e
⁊ puritate vite· cōtra dyabolū mun=
dū et carnē· Regia aquilonis ē habū
dātia rerꝝ q̄ hoīeꝫ q̄rit occidere ſpūa=
lit̄ aliqn̄: ſepius coꝛpalit̄ Puella in=
toxicata ē luxuria ⁊ gula q̄ nutriūt²
ex cibariȷ̄s delicatis que ſunt venena
aīe Ariſtoteles· ē tua cōſcia ſiue ra=
tio q̄ ſꝑ murmurat ⁊ cōtradicit illis
q̄ ſunt aīe nociua ⁊ illū imped^t ne cū
talib⁹ imiſceat ſe· Malefactoꝛ eſt vir
ꝑuerſus· deo inobediēs q̄ magis ſeq̄
tur delicias carnis ꝙ diuina p̄cepta
talis tota die in pctis doꝛmit oſculā
do· i· tangendo gulā luxuriā per q̄s
tactus ſpūaliter occidit² Vn̄ ſapiēs
q̄ tāgit picē· coinq̄nabit² ab ea Stu=
dea⁹ ergo ſobꝛie viuē ꝙ poteri⁹ ad
eternā peruenire vitam· C·xij·

OTto reḡuit· In cuiꝰ impio erāt q̇dā ſacerdos lubricꝰ·qui ꝓpt̄ hoc ſubditos ſuos multotiens ꝑturbauit ⁊ ꝑ hoc ſcādalizati multū erāt Erat vnꝰ ꝓchialiū ſuoꝝ·q̄ nūq̄ intereſſe voluit miſſe ipſiꝰ dū celebrauit· Accidit q̇dam die feſtiuo ꝙ tpe miſſe eiꝰ ſolus in cāpo deambularet et miro modo ſitiebat in tm̄ ꝙ videbatur ei niſi ſitim extingueret moreretur Accidit dū ambularet venit ad quēdā riuulū puriſſimi fōtis· q̇ viſo incepit haurire ⁊ fortiter bibere· ſed cū guſtaſſꝫ q̄nto plus bibit tāto plꝰ ſitiebat: intra ſe admirabatur dicēs fōtem huiꝰ riuuli q̄rē volo vt de fonte bibā·dum aūt ābulaſſet obuiauit ei q̇dā ſenex pulcher vald̄ ⁊ ait ei·kariſſime q̇ tendis Qui ait·vltra ꝙ credi p̄t ſitio Inueni vnū riuulū aq̄ de q̇ bibi ⁊ q̄nto plus bibi tāto plꝰ ſitiebam· Ideo fontem huius riuuli quero vt de fonte bibā· ſi ſitim extinguere poſſim Ait ſenex· Ecce hic eſt fons de q̇ riuulus ꝓcedit ſed dic michi q̄re cum alijs xp̄ianis ad audiendum miſſam eccleſiā non intraſti? Qui rñdit Vere dn̄e ſacerdos noſter execrabilem vitā duxit ꝙ ipſum non credo miſſas mundas celebrare ⁊ deo placidas Ad quem ſenex· Sit ergo vt tu dicis· Ecce fons de quo tā dulcis aqua riuuli ꝓcedit de cuius riuulo bibiſti Reſpexit ille videnſqꝫ canem fetidiſſimū habentē os apertum ꝑ cuius os ⁊ dentes totius fontis ſcaturicō emanabat mirabiliter Qđ dum ille ꝑſpicatius agnouiſſꝫ mente cōfuſus expauit toto corpore ꝑtremeſcēs ꝓpter fetorem non audebat guſtare ⁊ miro modo ſitiebat Quē ſenex intuens ait illi Noli timere qꝛ potaſti de riuulo huius fōtis nullam ei moleſtiā tibi generabit Ille hoc audiēs guſtauit ſitim extinguit ⁊ ait· O dn̄e tā dulcē aquā hō nunꝙ̄ bibit Ait ſenex Vide modo quēadmodum hec aqua ꝑ os canis fetidi obſeruato colore ꝓprio ⁊ ſapore nec polluitꝛ nec mutatꝛ· ſīme ſic ē de miſſa ꝑ idignū ſacerdotem celebrata· Et ideo q̄uis tibi diſpliceat vita talium ſacerdotū tū miſſas illoꝝ dēs audire· Hijs dictis ſenex euanuit ab eo· ⁊ quod viderat alijs reuelauit Et poſt hoc deuote miſſas audiuͭ ⁊ ī pace vitā finiuͭ

QUi iſte imꝑator eſt dn̄s nr̄ iheſus xp̄s in cuius imperio·i· in mūdo ē ſacerdos lubricus ·i· xp̄ianꝰ ꝑuerſus Quia ſicut ſacerdos hꝫ animas ꝓchianoꝝ cuſtodire ſic ⁊ xp̄iani v̄tutes q̄s ī baptiſmo receperūt habēt regere ac diligenter cuſtodire ne polluantur Iſte malus ſacerdos multos corripit ma'o exemplo· Vñ gre· Quot mala exēpla ſubditis cōmittunt tot aīas ꝑdunt· ſic malus xp̄ianus verbo ⁊ ope multos ad īfernum trahit· Si talis fueris fac ſicut fecit ille ꝓchianꝰ·ambula per campos·i·ꝑ regna ⁊ caſtra donec venias ad vnū quem diligit aīa tua ſcilꝫ illū ſenem Senex ē xp̄s quem inuenies ꝑ opera miſericordie· ſed p̄us oportet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

te bibere de riuulo: licz nō̄ extīguas
ſiti Riuulus iſte de quo bibimus eſt
baptiſmus qui tantum ſitim origīa
lis peccati extinxit · ſed ſi iterato inci
deris in peccatum amplius per eum
extingui nō poteris donec procedas
ad iſtum fontem Fons iſte eſt domi-
nus noſter iheſus criſtus · Sicut de
ſeipſo ait Ego ſum fons aque ſalien
tis in vitam eternam Johānis quarᵒ.
Riuuli vel vene iſtius fontis · id eſt v̇
ba ſacre ſcripture ſepius procedunt
per os fetidiſſimi canis · hoc eſt ſacer
dotis predicatoris peccatoris Que-
rendū ē ergo cur ſcaturitio puri fon
tis ꝑ os fetidi canis et non alterius
aīal̄ manauerit: Rūſio Sepiꝰ in ſa-
cra ſcriptura ſacerdotes canibus cō-
pantur Et ſicut in cane q̄tuor bō ſūt
iuxta iſtos verſus · In cane bis bina
ſūt ⁊ lingue medicina · Naris odora-
tus amor integer atq̧ latratus Sic
⁊ in ſacerdote ydoneo c̄ca ſalutem a-
nimaꝝ in foro p̄dicacionis p̄nie ⁊ cō
feſſionis q̄tuor has ꝓprietates fide-
liter debent obſeruare · p̄ᵒ. ꝙ ſint me-
deci in lingua mulcendo videlicet et
lingendo wlnera pctōꝝ · nec nimis
aſpe detergendo Wlnera enī et vlce-
ra canes lābūt · ſecundo · ſicut canis ꝑ
odorē nariū wlpē ſiue leporē inueſ-
tigat: ſic ſacerdos ī odore cōfeſſiōis
wlpinas calliditates · i · hereticas p̄u
ſitates ſiue falſitates q̊ ad pcti deten
cōez ⁊ leporinas timiditates q̊ ad pec
cati deteſtacōez ā venie deſperacōez
⁊ lupinā et leoninam ferocitatē q̊ ad
venie cōtēptum et alia huiuſcemodi
ſolerť ⁊ ſubtiliter inueſtigat · Tercio
ſicut canis fideliſſimum aīal eē ſcitᶻ
q̄ pro dn̄o ſuo ac ꝓ familia dni ſui e-
ius aīalibus ac cōtra malos hoīes ꝑi
culo ſe exponit Sic ſacerdotes ꝓ fide
catholica · et ꝓ ſalute aīaꝝ nō ſolum
ꝑrochialium ſuoꝝ: ſed eciā oīm fide-
lium xp̄ianoꝝ corpꝰ et aīam dn̄t ex-
ponere cōſideter · Juxta v̇bū dni Jo-
x · Bonus paſtor aīam ſuam poit ꝓ
ouibus ſuis · Jtē io h̄s · p̄ · Xp̄s aīam
ſuam ꝓ nobis poſuit ita ⁊ nos debeꝰ
aīas ꝓ fribus ponere Q̄rto ſicut ca-
nis ſuo latratu fures ꝓdit et thezau
rū dni ſui ipſos tollere non ꝑmittit
ſic ſacerdos fidelis eſt canis ſūmi re-
gis · latratu p̄dicacōnis · vigilantia
iugis orōnis · furtū · i · inſidias ⁊ dya
bolicas machinationes de thezauro
dni ſui · i · de aīa ſui ꝓximi · quā ſum
mo thezauro · i · p̄cioſo ſanguine ſuo
redemit dn̄s ih̄us xp̄s ꝓpellere non
deſiſtit ·

De amore inordiato Ca · xiij

Quidā īpator erat q̄ pulchram
vxorez habebat quā miro mō
dilexit Jpa p̄mo āno cōcepit ⁊ pepeᵗ
filiuz · quem mr̄ multum dilexit ītm̄
ꝙ ſingul̄ noctibus in vno lecto iace-
bat cū eo · Cum autem in etate tres
annos cōpleuiſſet mortuus ē rex · de
cuius morte factus eſt dolor mag-
nus Regina multis diebus mortē e-
ius planxit · Cū āt ſepulture traditꝰ
fuiſſet: regina ꝑ ſe in caſtro q̊dā vixᵗ
h̄uſq̧ ſecum filiuz ſuum · Dilexit tm̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

pueꝝ ꝙ eiꝰ pñcia carere non poſſz ā-
bo ſimul cõtinue iacebãt donec puer
xviij·ãnos in etate cõpleuiſſz Videns
ꝙ dyabolus amorem tm̄ int mrẽz ⁊
pueꝝ eius·eos ad opꝰ nepharium ſol
licitauit in tm̄ ꝙ filius mrem ꝓpri-
am cognouit·Regina vero ſtati cõce
pit Cũ aũt impregnata eſſet·filiꝰ to-
tum regnum pre dolore dimiſit ⁊ ad
ptes longinq̃s acceſſit · Mater vero
cũ tps pariẽdi adeſſz·filiũ pulcherri-
mum pepit·videnſq̃ puulũ natũ ſta
tim illũ iugulauit ſcindens guttur
eius p mediũ·ſanguis gutturis i pal
mam ſiniſtre manꝰ regine cecidit· et
facti ſũt q̃tuor circuli rotũdi in hac
forma o o o o·Regĩa nulla arte po
terat circulos euellere de manu ⁊ ꝓp
ter hoc itm̄ verecũdabatur ꝙ ſp hũit
in illa manu cirothecã ne circuli ſan-
guinei viderentᷣ Regina iſta beate v̓
gini erat ſatis deuota · ⁊ tñ tantum
verecũdabatur ꝙ ex ꝓprio filio cõce
perat ⁊ filiũ ꝓpriũ occiderat·ꝙ nul-
lo mõ de hoc cõfiteri volebat ⁊ tñ oĩ
q̃ndena de ceteris peccatis erat con-
feſſa Regia iſta largas elemoſinas
pro amore beate virginis marie diſ-
tribuit·ab oĩbus erat dilecta qz õni-
bus gratioſa Accidit vna nocte ꝙ eᷣ-
ius cõfeſſor corã lecto ſuo flexis ge-
nibus quinq̃s aue maria dicebat ·
apparuit ei beata virgo ⁊ ait Ego ſũ
v̓go maria habeo tibi aliq̃ ſecreta di
cere Cõfeſſor gauiſus eſt valde ⁊ ait
O dña kĩma dic ſeruo tuo q̄ tibi pla-
cent Que ait·Regina iſtius regni ti

bi cõfitetur·tñ vnũ pctm̄ cõmiſit qđ
tibi non audet pãdere pre nimia ve-
recũdia·Die vero craſtina veniet ad
te cauſa cõfeſſionis dic ei ex pte mei
ꝙ elemoſine ſue et oracões ſũt in con
ſpectu filij mei preſentate ⁊ accepte·
ꝑcipio ei ꝙ de illo pctõ cõfiteatur qđ
priuate in camera ſua cõmiſit qz fili
um vnicũ occidit·rogaui ꝓ ea ⁊ r̄miſ
ſum ē ei pctm̄ ſi cõfiteri voluerit·Si
vero dictis tuis noluerit acq̃eſcẽ·ro-
ga eã vt cirothecã de manu ſiniſtra
deponat ⁊ in palma eiꝰ pctm̄ cõmiſ-
ſum nõ confeſſũ videbis·ſi hoc nolu-
uerit:cirothecam extrahe vi·hijs dic
tis beata virgo euanuit · Mane vȧ
regina ſatis hũiliter cõfitebatᷣ de oĩ
bꝰ peccatis excepto illo peccato Cũ
autem omnia dixiſſet q̄ ei placuerũt
ait cõfeſſor Dña ⁊ filia cariſſima mul
ti multa loquũtur· quare ſemper in
manu ſiniſtra vteris cirotheca? Au-
dacter m̄ in manũ oſtende ſi potero
vidẽ ſi lateat aliquid qđ deo nõ pla-
ceat·At illa·Dñe manꝰ mea nõ ẽ ſa-
na ⁊ ideo eã vobis oñdere nolo·Ille
hec audiẽs p brchiũ eã accepit ⁊ ea ĩ-
uita cirothecã extr̄rit ⁊ ait Dña no-
li timere·btã v̓go q̄ te intiẽ diligit m̄
precepit hoc agere· Cum vero ma-
num apertã vidiſſet vidᵗ q̃tuor cir-
culos ſanguineos ac rotondos·In
primo circulo erant quatuor c ·c·c·
c·In ſecundo quatuor·d·d·d·d· In
tercio quatuor m·m·m·m· In quar-
to quatuor r·r·r·r·In circuitu circu-
lorum ad modum ſigilli erat tal̄ ſuꝑ

ſcripcio rubea cõtinẽs q̄ hic ſequũt᷑
Caſu cecidiſti carne cecata·
Demoni dediſti dona donata·
Mrat manifeſte mãꝰ maculata·
Recedit rubigo regina rogata·
Domina regina cũ hoc vidiſſʒ ad pe
des confeſſoris cecidit et cũ lacrimis
hũilit̃ cõfitebat᷑ de illo pctõ cõmiſſo
accepta abſolucione et pnĩa cõpleta
poſt paucos dies obdormiuit in dño
de cuiꝰ morte factꝰ ẽ planctꝰ magnꝰ
ĩ ciuitate illa· Applicatio·
Mchi iſte ĩpator ẽ ihũs xp̃s·q̄ de
ſponſauit filiã pulchrã ſcʒ na-
turã humanã q̃ carnẽ noſtrã aſſũp
ſit· Sʒ ꝓus eã ſibi in amaſiã accepit
q̃ pater filio ⁊ ſpiritui ſcto loq̄ba᷑
dicẽs Faciamꝰ hoĩem ad ymaginẽ ⁊
ſimilitudinẽ nr̃aʒ· Sʒ heu ꝓhdolor
Poſtq̃ dñs nr̃ ihs xp̃s genuit in no
bis pulcherrimũ filiũ ·i· animã ab õ
ni contagione mũdatã per ſuã paſſi
onẽ et ṽtutẽ baptiſmi aĩa in nobis ꝑ
peccatũ ẽ occiſa quantũ ad vitã eter
nã Sʒ dic michi quõ Ecce viã vobis
oſtẽdo· Hõ hʒ ꝓpriũ filiũ ſecũ· et cũ
eo iacet in delicijs ·i· in carnali cõcu-
piſcẽtia in tantum q̃ te ſciente ac cõ-
ſentiẽte propriũ filiũ tuũ id eſt aĩam
ſiue racõnem ꝑ quã deberes ſenſꝰ tu
os dirigere ſuppeditant ꝑ carnales
cõcupiſcentias ſʒ ſanguis ·i· peccatũ
ſꝑ in manu remanʒ Iuxta illd̃ ps· A
nima mea in manibꝰ meis ſꝑ Hoc eſt
dictũ ſi bene vel male fecerimus ita
manifeſte ſicut in manu corã iudice
ſupremo oſtendetur· Vel alio modo
poteſt reduci
Iſta regina eſt natura humana q̄
in primo parente ſcʒ adam erat plã-
tata que concepit ex filio hoc ẽ ex de
lectatione carnali· quando de pomo
comedit tunc genuit filium id ẽ totũ
genus humanum quod ipſa per pec
catũ occidit Vñ ſanguis noſter id eſt
peccatũ nr̃m tã notoriũ erat q̃ nul-
lo modo celari poterat niſi ꝑ cirothe
cam ſcʒ nr̃am fragilitatem et dyabo
li deceptionem· ⁊ ſic nunq̃ poterat ꝑ
nos deleri· niſi per chriſti paſſionem
Et quomodo? Ecce via iſta cõfeſſor
·i· ſpiritus ſanctus beatam virginẽ
viſitauit de quo ipſa cõcepit filiũ ·i·
xp̃m dñm noſtꝝ ꝑ quẽ ſaluati ſumꝰ
tũ in manu erant q̄tuor circuli· pmꝰ
circulus eſt cogitacõ q̄ pctm̃ precedit
ſecundus eſt delectatio· tercius eſt
conſenſus· quartus eſt actus peccati
Iſtis circulis erat adam ſignatus qñ
do peccauit· et nos omnes quando
peccatum committimus· In primo
circulo erant quatuor· C· q̄ dicebant
caſu cecidiſti carne cecata Caſus erãt
dyabolus quia totum genus huma-
num erat ꝑditum Cecidiſti Vbi? Ec
ce certe in infernum· Carne ·i· cum fri
gore iniq̃tate ⁊ miſerijs multis Vbi?
In paradiſo fuiſti creatus ſine omni
defectu· et propter primi parentis
peccatum in iſtis miſerijs es inuo-
lutus· Cecata id eſt cecus factus eſt
ubi deum hominem in paradiſo an
te peccatum vidit· iam propter pec
catum illa viſione caret· In ſecundo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

circulo erāt quatuor · D · que dicebāt
Demoni dediſti dona donata Quid
ei dediſti? Certe aīaʒ tuam qn̄ mor-
taliter peccaſti Hec primꝰ parens de
dit qn̄ de pomo vetito comedit dona
donata · i · virtutes cū quibus te deuſ
ornauit in baptiſmo · illas dyabolo
dediſti per quatuor M que dicebant
mōſtrat iam manifeſte id eſt iam ſa-
tis aperte patet · ī qua miſeria ſumꝰ
poſiti quia primo creati eramus vt
nunꝙ̄ moreremur ſed propter pecca
tū mortales facti ſumus · Manꝰ ma-
culata id ē omnia opera noſtra quā-
tumcūꝙ̄ bona quando ꝑ chriſti paſ
ſionem non poterunt nos defendere
qui totū genus humanū ad infernū
deſcendat In quarto circulo erant q̄
tuor R que dicebant recedit · i · receſſi
onꝰ peccati per xp̄i paſſionē · rubigo
id eſt peccatum originale per baptiſ
mum regina id eſt virgo maria per
ſanctam conceptionem quā concepit
de ſpiritu ſancto · Rogata quia ipſa
eſt mediatrix inter deum et hominē
Deinde per conceptionem filij ſui ·
per eius natiuitatem circūciſionem
et paſſionem necnon per ſanctam re
ſurrectionem et aſcenſionem ad vi-
tam eternam nos perduxit ·

De hōrandis parentibus ·

Capitulum · xiiij ·

Dorotheus regnauit · Et ſtatu
it pro lege ꝙ filij parentes ſu
os alerent et ſuſtentarent Erat ī im
perio tunc temporis quidam miles
qui vxorem pulchram et honeſtam
acceperat ex ea filium genuit profec
tus eſt miles ad peregrinandum in
via eſt captus et fortiter ligatꝰ Sta
tim ſcripſit vxori ſue et filio pro re-
demptione ſua vxor hec audiens cō
triſtata eſt valde fleuit amare intan
tum ꝙ ceca facta eſt Ait filius ma-
tri Volo ire ad patrem meū vt eum
redimam a vinculis Reſpondit ma
ter Non ibis qꝛ tu es vnicus filius
meus et gaudium meum et dimidi-
um anime mee · et poſſet tibi contin
gere ſicut et ſibi · malles tu patreʒ ab
euntem redimere ꝙ̄ matrem preſen
tem alere ? Quociens ita eſt ꝙ aliq̄d
eſt equale duobus tunc illi cui eſt p̄
ſens magis eſt adherendum · tu es
filius meus et patris tui ego vero ſū
preſens ⁊ pater tuus abſēs conclu-
do ergo ꝙ nullo mō debes recedere
a me ⁊ viſitare patrem tuum Filius
rn̄dit et mr̄ tū bene licet ſim filius vr̄
tamen pater meus eſt cauſa princi-
palis generationis mee Ille agens
tu paciens pr̄ ꝓfectꝰ eſt pegre · tu do
mi ſedes Ille vero captus et fortiter
vinculatus eſt : tu vero libera Ille in
manibus inimicorum tu īter aīcos
Ille īcluſus tu ſoluta tu vero es ceca
⁊ tn̄ ille lucē non videt · ſed cathenas
vulnera et miſerias ⁊ ideo ad euʒ pᵉ
gere volo ⁊ ipſū redimere ⁊ ſic factū
ē Vnde oēs filium laudabant quia
ſic ꝓ redempcione patris laborauit ·

Cariſſimi īperator iſte eſt pater
celeſtis q̄ ſtatuit ꝓ lege ꝙ filij
parentes ſuſtentēt in omnibus ⁊ eis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

obediāt Sed q̇s eſt pr̄ noſter ⁊ mater
Certe pater noſter chriſtus eſt Deu·
xxxij· Nunq̇d nō iſte eſt pater tuus?
Ipſe habꝫ ad nos affectum paternū
non maternum· Scitis ꝙ quādo pu
er tranſgreditur pater dure eū corri
git verberat ⁊ flagellat · ſꝫ mater eū
leuiter dulciter ⁊ ſuauit̄ tractat· xp̄s
aūt ꝑmittit nos flagellari ⁊ āguſtiai
ꝓpt̄ defectꝰ nrōs· ip̄e eſt pr̄ nr̄ ſpūal̄
ſꝫ mr̄ nrā ē mundꝰ iſte q̇ dulcia tibi
ꝑmittit et dat delectabilia ſꝫ pat̄ nr̄
xp̄s pegre ꝓfectꝰ ē Vn̄ ps̄· Extraneꝰ
factꝰ ſū fribus meis Adhuc xp̄s liga
tur flagellatur; nō in ſe ſꝫ in ſuis me̅
bris ſc̄dm apoſtolū ad hebre · Qui=
cūq꜒ ē in pc̄tō mortali ip̄e iacet in car
cere dyaboli ſꝫ pr̄ nr̄ wlt vt laborꝰ
pro redemptione Vnde luce· xij· Si=
nite inquit mortuos ſepelire mortu·
os ſuos tu āt vade et ānuncia regnū
dei ⁊ hoc eſt xp̄m redimere· Quicūq꜒
enim fructuoſe verbū dei predicat lu
crat fratrē ſuum ⁊ redimit in fratre
xp̄m Math· xxi· Quod vni ex mini=
mis meis feciſtis mihi feciſtis Sꝫ mr̄
id eſt mundꝰ non permittit homin̄e
ſequi xp̄m in paupertate ſꝫ ꝑmittit
diuerſa ⁊ allegat Non poſſum viue=
re in abſtinencia ſi eligas viam peni=
tentie vt ſequaris xp̄m et ſic de mul=
tis que homini proponit ſed non cō
ſentias ei Vere mater iſta ceca eſt· ip
ſa dicet tibi · fruamur bonis que ſūt
⁊ vtamur creatura tanꝙ̄ in iuuentu
te celeriter Sed kariſſime ſi tu es bo
nus ⁊ gratus filius rn̄de ſic matri· i·
mundo Pater meus eſt cauſa princi
palis generacōnis mee· i· anima ⁊ ō=
nia que habeo ad eius voluntatē ſūt
ſꝫ mater eſt cā ſecundaria· i· patiens
hoc ē diuicie et ſuperbia huius mūdi
Conſulo vt non exſpectetis ſenectu=
tem i penam ⁊ cecitatem qꝛ in ſenec=
tute mundus relinquet te tu nō mū=
dum ſi diutiꝰ poſſis ſeruire ſibi ipſe
te retineret· Studeamus ergo cum ō
ni diligentia vitam noſtram emēda
re ꝙ poterimus ad vitam eternam ꝑ
uenire· Ad quam nos perducat deus
qui viuit ⁊ regnat· ⁊c·

De vita ſancti alexij· filij eufemi
ani in aula imperatoris p̄mi ·

Capitulū· x· v·

Quidam imperator erat in cuiꝰ
imperio ſcilicet in ciuitate ro=
mana fuit quidam iuuenis nomine
alexius filius eufemiani nobiliſſimi
romani et in aula imperatoris pri=
mi · Cui tria milia puerorum aſſiſ=
tebant et ȝonis aureis cingebantur ⁊
veſtimentis ſericis induebantur· E=
rat autem predictꝰ eufemianus val
de miſericors et ſingulis diebꝰ in do
mo ſua tres menſe pauperibus or=
phanis peregrinis et viduis parabā
tur quibus ſtrennue ſeruiebat et ho=
ra nona ipſe cum viris religioſis ci=
bū in timore dn̄i capiebat ·Cui vxor
nomine Ahael eiuſdem religionis ac
ꝓpoſiti erat Cū āt filiū nō haberent
ad p̄ces tū ſuas dn̄s cōtulit eis filiū
poſt ꝙ̄ ipſi deinceps i caſtitate viuere
firmauerunt · Traditur igitur puer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

liberalibus diſciplinis imbuendus
cum omnibus phie· artibus ipſe flo
reret; et iam ad puberem etatē veni-
ēs puella ſibi de domo imperiali eli
gitur et in coniugem copulatur Ve-
nit nox in qua cum ſponſa ſuſcepit
ſecreta ſilencia · Tunc ſanctus iuue-
nis ſponſam ſuam cepit in dei timo-
re inſtruere ac ipſam ad virginitatis
prouocare pudorem · Deinde anulū
ſuum aureum ꝛ caput baltei quo cin
gebatur ſibi ſeruandum tradidit di
cens· Suſcipe hec ꝛ ſerua donec deo
placuerit et dominus ſit inter nos ·
Poſt hec de ſubſtācia ſua accipiēs ad
mare diſceſſit · Aſcendenſqꝫ occulte
naui; laodiciā vſqꝫ aduenit· inde per
gens; in ediſſam ciuitatem ſyrie pro
fectus eſt vbi ymago dn̄i nr̄i ihu xp̄i
ſine humano opere facta in ſyndone
hēbatur Quo perueniens oīa que ſecū
detulerat pauperibus diſtribuit ꝛ veſ
timenta vilia induens cū ceteris pau
peribus in atrio dei genitricis marie
ſedere cepit· ꝛ de elemoſinis q̄ntū ſibi
ſufficē poteāt ſibi retiēbat cetera vo
aliis paupib9 erogabat At pr̄ deceſſū
filii igemiſcens p vniūſas mūdi ptes
pueros ſuos miſit qui eū īq̄rerēt dili
genter· Quoꝝ dum aliq̄ ad ciuitatē
ediſſam perueniſſent ab eo cogniti mi-
nime eū cognoſcentes eidē cū ceteris
pauperibus elemoſinas tribuerunt·
Quas ille accipiens deo grās egit di
cens · Grās tibi ago domine quia a
ſeruis meis elemoſinam recipere me
feciſti· Reuerſi pueri nunciant q nuſ
q̄ reperiri valeat· Mater igitur ſua
a die receſſus ſui ſaccum in pauimen
to cubilis ſtatuit vbi eiulans lamen-
tabiles voces dabat dicens Hic ſemꝑ
ī luctu manebo donec filium meum
recuperauero · Sponſa vero ad ſo-
crum ſuum dixit· Donec audiam de
ſponſo meo dulciſſimo; adinſtar tur
turis manebo tecum· Cum ergo alexi
us in p̄dicto atrio xvii· annis in ſer-
uicio dei permanſiſſet ymago tandē
beate virginis que ibidem erat cuſto
di eccie dixit Fac introire hoīem dei
qꝛ dignus eſt regno celoꝝ ꝛ ſpūs dei
req̄eſcit ſup eum· Nā oratio eius ſicut
incenſū in cōſpectu dei aſcendit· Cū
autem cuſtos de quo diceret ignora-
ret; iterum dixit ei· Ille qui ſedet fo-
ris in atrio ipſe eſt Tunc cuſtos feſti
nus exiit ꝛ ipſū in eccīam duxit· Qđ
factum cum cūtis innoteſceret ꝛ ab
ōnibus venerari cepiſſet humanam
gloriā fugiens īde receſſit Ibiqꝫ naui
aſcendens cū in tharſum cicilie vellet
pergere diſpenſante deo nauis a vē-
torum pulſatione in romanum por-
tum deuenit Quod cernens alexius
ait intra ſe· In domo patris mei ig-
notus manebo nec alteri oneroſus
ero Patrē vo a pallacio redeūtē mul-
titudine obſequētium circumdatum
obuiam habuit ac poſt eū clamare ce
pit Serue dei me pegrinū in domo
tua ſuſcipi iubeas ꝛ de micis mēſe tu
e nutriri facias vt tui q̄qꝫ pegrini do
minus dignetur miſereri Qđ audiēs
pater ob amorem filii ſui eum ſuſcipi

iuſſit et locum ꝓprium in domo ſua
tribuit et cibum de menſa ſua ſibi cō
ſtituit ⁊ miniſtrum proprium dele-
gauit. Ipſe autem in orationibus ꝑ-
ſeuerabat et ipſe corpꝰ ſuum ieiuniis
macerabat Famuli autem domus ip
ſum deridentes aquā vtenſilium do
mus ſuper caput eius frequenter fū
debant. ſed ipſe ad oīa valde patiēs
erat. Alexius ſeptemdeci annis ī do
mo patris ignotus manebat Vidēs
ergo ꝑ ſpm̄ ꝙ terminus vite ſue ap-
propinquaret cartam cum atramen
to petiit ⁊ totum ordinem vite ſue i-
bidem ſcripſit. Dominica igitur die
poſt miſſaꝝ ſolemnia in ſanctuario
de celo vox intonuit. dicens. Venite
ad me omnes qui laboratis ⁊ onera-
ti eſtis ⁊c. Quod audientes oēs in fa
cies ſuas ceciderunt Et ecce vox ſcḋa
dicens Querite hominem dei vt orꝫ
pro roma. Querentibus illis et mi-
nime inuenientibus iteꝝ dictū eſt In
domo eufemiani querite Requiſitus
ille nichil ſe ſcire dicebat Tunc impe
ratores Archadius ⁊ Honorius vna
cum ſūmo pontifice. Innocentio ad
domum predicti viri venerunt ⁊ ecce
vox miniſtri alexii ad dominū ſuum
venit: dicens Vide domine ne ille pe
regrinus noſter ſit qui magne vite ⁊
patientie homo eſt. Currens igitur
eufemianus eum defunctū inuenit
⁊ vultum eius tanquā vultum angeli
rutilantē vidit. voluitqꝫ cartā quā
in manu habebat accipere ſed nequi
uit. Exeuntes ergo eo. cū hoc impera-
toribus ⁊ pontifici retuliſſet ⁊ illi ad
eū intraſſent dixerunt. Quāuis peccato
res ſumꝰ: gerimꝰ tn̄ regni guberna-
cula ⁊ habemꝰ curā vniuerſalē regi-
minis paſtoralis Da ergo nobis car
tam vt ſciamus que in ea ſcripta ſūt
et accedens pontifex cartam ī manu
ſumpſit ⁊ ille ſtatim dimiſit. fecitqꝫ
eā legi corā omni ppl'o ⁊ multitudine
⁊ patre eius Eufemianus hō audiēs
nimio timore cōturbatus reſolutiſqꝫ
viribꝰ in terrā cecidit. Cū vero ad ſe
aliquantulū rediſſꝫ veſtimēta ſua ſci
dit. cepitqꝫ canos capitis ſui euellere
barbā trahere atqꝫ ſemetipſum diſ-
cerpere ac ſup filiū ſuū corruens ex-
clamauit Heu me fili mi. quare ſic me
cōtriſtaſti et ꝑ tot annos dolores et
gemitus ac ſuſpiria incurriſti? Heu
me miſerrimū. quia video te cuſtodē
ſenectutis mee in grabato iacentem
et non michi loquentem Heu me qua
lem de cetero conſolationem habere
potero? Mater vero hoc audiēs q̄ſi lee-
na rūpens rete ita ſciſſis veſtimētis
coma diſſoluta ad celū oculos leua-
bat ⁊ cū p̄ nimia multitudine ad ſāc-
tum corpus adire nō poſſet clama-
uit dicens Date michi aditū vt vide
am cōſolationē aīe mee q̄ ſuxit vbeā
mea ⁊ cū pueiſſꝫ ad corpꝰ icūbēs ſup
illō clamabat Heu me fili mi k̄me lu
mē oculoꝝ meoꝝ q̄re ſic nobis feciſti
q̄re tā crudelit̄ nobiſcū egeſti? Vide-
bas prēꝫ tuū ⁊ me miſerā lacrimātes
⁊ non oñdebas teipſum nobis. ſerui
tui iniuriabāt t̄ ⁊ ſuſtiebas. Et iteꝝ

atqꝫ iterum proſternebant ſe ſuper
corpus et nūc brachia ſuper illud ex
tendebat nunc autem maībꝰ vultum
angelicum contrectabat oſculās cla
mabat Plorate mecum omnes qui
adeſtis qz per xviij· annos eū in do-
mo mea habui ⁊ non cognoui qz vni
cus meus eſſet Serui enim eius con
uiciebantur ei alapis eum percucie
bant Heu me quis dabit oculis meis
fontem lecrimarum vt plangam die
ac nocte dolorem anime mee Spon
ſa vero eius induta ueſte adriatica
cucurrit plorans et dicens · Heu me
quia hodie deſolata ſum et appareo
vidua iam nō habeo in quem ꝓſpi-
ciā nec in quem oculos meos leuem
nunc ruptum ē ſpeculum meum pe-
rijt ſpes mea ammodo incepit dolor
qui finem non habet Populus aūt
audiēs h̄ lacrimabiliter flebat Tūc
pontifex cum imperatoribus poſue
runt corpus in honorato feretro et
duxerunt in ciuitatem mediam ⁊ nū
ciatum eſt populo inuentum eſſe ho
minem dei quem ciuitas tota quere
bat et oīs obuiā currebant ſancto ·
Si quis autem īfirmus illud corpꝰ
ſacratiſſimum tangebat protinus
curabatur Ceci viſum recipiebāt de
moniaci liberabātur ⁊ oīs infirmi
a q̄cūqꝫ infirmitate detēti tacto cor-
pore curabantur · Impatores tanta
miracula videntes ceperūt ꝑ ſe cum
pontifice lectū portare vt et ipſi ſcifi
carētur ab eodem corpore ſcō · Tūc
ipatores iuſſerūt copiā auri ⁊ argēti
in plateis ſpargi vt turbe occuparē-
tur amore pecuniaꝝ vt ſinerent cor-
pus ſanctū pduci ad eccleſiā · ſz plebſ
amore pecuniaꝝ depoſito: magis ac
magis ad tactū ſanctiſſimi corporis
irruebāt ⁊ ſic cum magno labore ad
templum ſancti bonifacij martiris
tandē ipſū perduxerūt · illic ꝑ ſeptē
dies in laudibꝰ dei pſiſtentes opera
ti ſunt monumētū ex auro ⁊ gēmis ·
precioſiſqꝫ lapidibus in quo ſanctiſſi
mū corpus cum magna veneratione
collocauerunt De ipſo quoqꝫ monu
mento ita ſuauiſſimus odor flagra-
uit: vt omnibꝰ videretur aromatibꝰ
plenū · Obijt circa annū domini tre-
centeſimum viceſimumoctauum ·

Cariſſimi Eufemianus iſte po
teſt dici q̄libet homo munda-
nus qui habz filiū quem miro mō di
ligit quem ſtudet die ac nocte pmo-
uere · Dat ei vxorē ſcz mundi vanita
tem in q̄ delectetur ſicut ſponſus cū
ſponſa p̄mo ſepius magis delactan
tur cū mundi vanitate q̄ȝ vir cū vxo
re qz ſepe ꝓpter mundana homo vi
tam ſuā amittit Mater ē mundꝰ iſte
qui miro mō diligit filios mūdanoſ
Sz filiꝰ bonus ſicut beatus alexius
magis ſtudet deo placere per oīa q̄ȝ
pntibꝰ ⁊ mūdi vanitatibꝰ · vt poterit
illud mereri · vn̄ dz Qui dimiſerit a-
grum aut domū patrē aut mrēm āt
vxorē ꝓpē me cētuplū accipiet ⁊ vitā
eternā poſſidebit Alexiꝰ nauim acce
pit ⁊c · Nauis iſta ē ſcā eccia ꝑ quam
nos oportꝫ aſcendere ſi volumꝰ vitā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

eternā obtinere ⁊ veſtimenta p̄cioſa
ſciʒ ſeculi pompas deponere ⁊ inter
pauperes ſcʒ hūiles reſidere verbo ⁊
ope Clericꝰ q̄ eū in eccleſiā introdux
it ē diſcretus cōfeſſoꝛ qui hʒ peccato-
rem iſtruere· et ad noticiā ſacre ſcrip
ture introducere vt melius poterit a
nociuis aīe p̄cauere Sed ſepe ventꝰ
ſurgit ⁊ ducit hoīem ad patriā ꝓpri
am ſicut fecit ſācto alexio Ventus iſ-
te ē tēptatio dyabolica q̄ nititur die
ac nocte hoīem a bono ope impedire
Si ergo ſencias te ꝑ aliquā tepmta-
tionē inuolutū· fac ſicut fecit ſanctꝰ
alexius· induas te foꝛma peregrini·
hoc ē virtutes veri peregrini dēs ha-
bere vt nō poſſis a patre carnali nec
a mūdo aliter cognoſci niſi ꝙ homo
dei ſis· Sʒ ſepe cū talis vitā pniten
cie eligit: dolent parentes ⁊ multum
triſtātur cum viderint filios eoꝛum
mundum ſpernere et paupertatem
pꝛo amoꝛe dei diligere Sed tutius ē
eos offendere ꝙ̄ viam perfectionis
derelinquere· Quere ergo cartam id
eſt teſtimonium conſcientie ꝙ deo fi
deliter miniſtraſti: tunc venit ſūmꝰ
pontifex cum imperatoꝛibus id eſt
xp̄s cum multitudine angeloꝛum et
ducent animā tuam ad eccleſiā ſanc
ti bonifacij· i· ad vitā eternā vbi ha-
bundat oīs bonitas ſcʒ gaudium ∴

De vita exemplari ·

Capitulū· xvi·

Legitur de quodam imperato-
re romano cōſtruēte ſibi baſili
cā optimā ⁊ fodiēs i fūdamēto pala
cium̄ inuenit ſarchophagū aureum
tribus circulis circundatum· et ſuꝑ
ſarchophagū talis erat ſupſcripcio·
Expendi donaui ſeruaui habui ha-
beo ꝑdidi punioꝛ· p̄mo qđ expēdi ha
bui: quod donaui habeo Jmpatoꝛ cū
hoc audiſſet· ſatrapas imperij voca-
uit ⁊ ait Jte ⁊ inter vos cōſulite quid
iſta ſupſcriptio ſignificet At illi Do
mine nichil aliud ē ſupſcripcio niſi
iſtud erat vnus iꝑatoꝛ aū te q̄ alijs
exēplum dare volebat vt eius vitam
ſeq̄rentur Expendi vitā meā recte iu
dicādo· alios regulando· meipſū ſe-
cūdū racōnem domando· donaui mi
litibus neceſſaria· pauperibꝰ victua
lia· ⁊ vnicuiqꝫ ⁊ michiipſi ſcđʒ meri-
ta ſeruaui in oībus opeꝛibꝰ iuſticiaʒ
indigentibꝰ miaʒ· opantibus merce-
dē condignā· habui coꝛ largū ⁊ ſtabi
le ⁊ vnicuiqꝫ michi ſeruienti diuitiaſ
dare in neceſſitate et grām omnium
omni tēpoꝛe· Habeo manum ad do-
nandū· manū ad ꝓtegēdum ⁊ manū
ad puniendum· perdidi ſtulticiam·
perdidi inimicoꝛum amiciciam· et ꝑ
didi carnis laſciuiam· punioꝛ iam in
inferno qꝛ nō credidi vni deo eterno
punioꝛ heu quia non eſt redemptio
Jmperatoꝛ cū hec audiſſet et ꝙ̄ diu
vixit magis pꝛudenter ſeipſum ⁊ ali
os regulabat ⁊ ſic i pace vitā finiuit

Moꝛalizatio

Cariſſimi Jmpatoꝛ iſte poteſt
dici quilibet xp̄ianꝰ qui debet ⁊ tene
tᷣ cōſtruere baſilicā· i· coꝛ ſuū deo pa
tū vt eiꝰ voluntatē ꝑ omnia faciat ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

effodere coꝛ ſuū ꝑ viam cōtritionis
⁊ ſic poterat ſartofagū aureū inueni
re·i·aīaȝ deauratam virtutibus ple
nam mediante diuina gracia cum
tribus circulis aureis·ſ·fide ſpe ⁊ ca
ritate circūdatā·Quid ergo erit in=
ſcriptum? Certe pꝛimo expendi Sȝ
dic michi kariſſime quid expendiſti?
Reſpondeat bonus xpianus·Coꝛpꝰ
⁊ animā in dei ſeruitio· Si quilibet
veſtrum ſic vitam expendit de mag
no pꝛemio in vita eterna ſecurꝰ erit
Secūdum ē quod ſcribitur ſeruaui·
Dic michi kariſſime q̇d ſeruaſti? Reſ
pondeat bonus xp̄ianus Coꝛ contri
tum ⁊ humiliatum et deo in omnibꝰ
operibꝰ pꝛeparatum·pꝛo voluntate
ſua ad faciendū q̇cq̇d ei placet Ter=
cium eſt quod ſcribitur Donaui Dic
michi kariſſime quid donaſti? Reſpō
deat bonus chriſtianus·Dilectioneȝ
deo ex toto coꝛde et ex tota anima et
ex tota mente·et amoꝛem pꝛoximo
ſcd̄m diuinum pꝛeceptū In hijs duo
bus pendet lex et pꝛophete· Quar=
tum quod ſcribitur eſt habui Dic m̄
cariſſime q̇d habuiſti? Reſpondeat
bonus xp̄ianꝰ et dicat Certe miſerā
vitam quia in peccato conceptus et
⁊ in peccato oꝛiginali natus et de vi=
li materia plaſmatus Quintum q̇d
ſcribitur:eſt habeo·Dic michi kariſ=
ſime quid eſt quod habes? Reſponde
at bonus chriſtianus·Certe baptiſ=
mum et factus ſum chriſti miles vbi
eram ſeruus dyaboli per virtutes
q̄s michi deꝰ dedit in baptiſmo Sex
tum q̇d ſcribitur ē ꝑdidi Dic m̄ kme
quid ē q̇d ꝑdidiſti? Certe ꝑdidi graȝ
R̄ndeat bonus xpianus Oīa delicta
q̄ cōtra dn̄m cōmiſi ꝑ peniam emen
daui quia pnīa mūdat nos a pctīs
Septimum quod ſcribitur ē punioꝛ
Dic michi kme quare dicis punioꝛ
R̄ndeat bonus xp̄ianus Quia ꝓ de
lictis et peccatis meis ſemꝑ affligitᶻ
ſpiritus meꝰ ⁊ caro peniaȝ patitur·
Octauum q̇d ſcribitur ē q̇d expendi
habui Dic michi kme q̇d ē illud? R̄n
deat bonus xp̄ianꝰ·Expēdi tps me=
um in opibus mie per graciam quā
accepi a dn̄o meo ihu xp̄o· Nonū q̇d
ſcribitur:ē quod donaui habeo·Dic
michi kariſſime quid donaſti quod
iam habes? Reſpondeat bonus chriſ
tianus Certe donaui toto tempoꝛe
vite mee conſilium ⁊ aſſenſum ⁊ totā
voluntatem meam in voluntatem p̄
lati mei:ideo in celo habeo vitam e=
ternam·

De ꝑfectione vite Ca·xvij

QUidam imperatoꝛ ſtatuit pꝛo
lege q̄ quicūq̄ volebat ei mi=
niſtrare:miniſteriū ab eo obtineret·
ita q̄ tres ictus ī poꝛta palacij daret
Per quos cognoſcetur q̄ miniſteri=
um deſideraret Accidit caſus q̄ erat
quidam pauper in ciuitate romana
noīe guido·q̇ cū de lege audiſſȝ intra
ſe cogitabat Paup ſū ⁊ de vili ſāgui
ne ꝓductus melius ē m̄ miniſtrare ⁊
diuitias acquirere q̄ ſic ſemꝑ viuere
ī egeſtate Acceſſᵗ ad palacium tres ic
tus ſcd̄ȝ legē in poꝛta dedit· Janitoꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſtatim oſtiū aperuit ⁊ eum itrodux
it Ille vero flexis genibus imperato
rem ſalutauit· Ait ei imperator Dic
michi kariſſime quid petis? Domine
ſeruiciū Qui ait· De quo miniſterio
ſcires michi miniſtrare? At ille· Dñe
de ſex miniſterijs ſum expertus· Pri
mum miniſteriū; ſcio corpus magni
principis die ac nocte cuſtodire· lec=
tum eius parare· cibaria ei p̄parare·
pedes eius lauare Secundum miniſ
terium eſt· Scio vigilare qñ alij dor
miūt ⁊ dormire qñ alij vigilant Ter
cium miniſterium ē ſcio bonum po
tum guſtare ⁊ ſcd̄ꝫ guſtū quemlibet
potum iudicare· Quartum ē ſcio in
uitare homines ad cōuiuiū ad hōrē
inuitantis Quintū miniſteriū ē ſcio
ignē facere ſine fumo circumſtantes
⁊ ſedentes calefacere Sextum miniſ
terium eſt ſcio homines docere bonā
viam verſus terrā ſanctam ſic ꝙ cū
ſanitate redibunt Ait imperator Iſ-
ta ſunt pulchra miniſteria ⁊ multis
vtilia· mecū remanebis et primo ex=
periri volo de corpe meo Corpꝰ meū
cuſtodies iſto anno Ait ille Domine
preſto ſum voluntati veſtre ſatiſfa=
cere Guido omni nocte lectum ſatis
honeſte parauit lintheamina lauit ⁊
ſepius mutauit ſingulis noctibus ā
te oſtium camere armatus iacuit·
habenſqꝫ ſecum paruum caniculum
bene latrantem vt ſi caſu aliquo dor
miret ⁊ aliquis ſubito veniret; ꝑ la=
tratum canis excitatus eſſet· ſemel
omni ebdomada pedes eius lauit in
omnibus tam prudenter et vtiliter
ei miniſtrauit ꝙ in nullo defectus in
ueniri poſſet· Vnde imperator per ō
nia eum laudauit· Finito anno eum
ſeneſcallum fecit vt impleret ſecun=
dum ſeruicium ſuum ſcilicet Scio vi
gilare Guido iſte ſic inſtitutꝰ per to=
tam eſtatem laborabat ⁊ vigilabat ⁊
omnia neceſſaria pro hyeme ꝓuidit
Dum vero adeſſet hyems ⁊ alij inci=
perent vigilare ⁊ laborare ipſe vero
quieſcens dormiebat ſic ꝙ impleuit
ſecundū miniſterium ſuum ſcilicet·
Scio vigilare quādo alij dormiunt·
Imꝑator cum vidiſſet ꝙ tam prudē
ter duo miniſteria compleuiſſꝫ gaui
ſus eſt valde· vocauit pincernam et
ait ei· kariſſime ponite in calice meo
acetum vinum optimum et muſtum
et detis guidoni ad bibendum quia
iſtud eſt tercium miniſterium ſuum·
ſcio guſtare bonum potum et ſic fac=
tum eſt· Dum autem guſtaſſet ait
guido· Fuit bonum ē bonum erit bo
num· hoc eſt dictum· muſtum erit bo
num vinum eſt bonum· acetum
fuit bonum· Imperator cum vidiſſꝫ
ꝙ tam prudenter iudicaſſet potum
dixit ei· kariſſime; vade per regna et
caſtra ⁊ inuita omnes amicos meos
ad conuiuium quia iam inſtat feſtū
natalis domini quia hoc ē quartum
miniſteriū tuū At ille Domine preſ=
to ſū· Perrexit igitur ꝑ caſtra ⁊ reg=
na ⁊ nullum amicum imperatoris in
uitabat ſed omnes inimicos eius ita
ꝙ in vigilia natalis dñi aula impe=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ratoꝛis de inimicis impleta eſſet Im
peratoꝛ cum omnes inimicos ſuos
vidiſſet cōmota ſunt omnia viſcera
eius vocauit guidonem et ait ei ka=
riſſime: nonne michi dixiſti ꝙ ſcires
homines inuitare ad conuiuium? At
ille· eciam domine Cui imperatoꝛ Et
ego dixi tibi inuitare omnes amicos
meos ⁊ tu inuitaſti inimicos At ille·
Dn̄e licitum ē michi rn̄dere? Quocū
ꝗ tp̄e vel quacūꝗ hoꝛa in āno amici
tui ad te venerint: cū gaudio recipiū
tur Non ſic ē de iſtis quia ſunt inimi
ci tui· Vn̄ eos huc duxi vt ꝑ bonum
voltum ⁊ bonum cōuiuium de inimi
cis fiant amici· Et ſic factū ē· anꝙ̄ e=
rat cōuiuium factū· facti ſunt oēs a=
mici eius Imperatoꝛ gauiſus ē val=
de et ait· kariſſime benedictus domi
nus inimici mei facti ſunt amici Im
pleas quintum miniſterium tuum·
Fac michi et amicis meis ignem ſine
fumo· At ille· Domine preſto ſum·
Quid fecit ille guido? In eſtate ligna
ponebat in ardoꝛe ſolis· ⁊ tantum e=
rant deſiccata ꝙ ꝙ̄ cito ardere ince=
perūt: ſtatim dabant ardoꝛem flam=
me ſine fumo ita ꝙ calefactus ē im=
peratoꝛ cum omnibus amicis ſuis·
Deinde ait iperatoꝛ guidoni· Iam
reſtat vltimum miniſterium· ſi hoc
prudenter adimpleueris te ad diui=
tias ⁊ honoꝛē ꝓmouebo At ille Do=
mine quotquot voluerint ad terrā
ſāctā ꝑgere ad litus maris me ſequā
tur· Viri mulieres ac paruuli hec au
dientes quaſi infiniti ſecuti ſunt Cū
autem illic veniſſet Ait populo· kmī
videtis in mari ea q̄ ego video At il
li Ignoꝛamus At ille Ecce ī mari ru
pes eſt magna leuate oculos et vide
te At illi dixerunt Domine nos ſatis
aperte vidimꝰ: ſed cur hoc dicitis ig=
noꝛamus· At ille· In illa rupe ē q̄dā
auis cōtinuo in nido ſuo reſidēs que
ſemꝑ hʒ in nido ſeptē oua in quibus
multum delectatur· Natura auis eſt
talis· ꝙ̄ diu ī nido reſidet totum ma
re eſt tranquillum· ſed ſi contingat
auem extra nidum volare totū ma=
re ꝑturbatur intantum ꝙ ſi tunc ali
quis mare pertranſierit ſine dubio
ſubmergetur ſed ꝙ̄ diu reſidet in
nido· ſi tunc quis tranſiret ſine peri=
culo ibit ⁊ rediret Et illi· Quomodo
poterimus ſcire quando auis reſidet
ī nido ſuo ⁊ qn̄ non? At ille Nūquam
nidū dimittit niſi ꝓpt̄ vnam cauſā·
Eſt enī alia auis que eſt inimica eius
q̄ die ac nocte laboꝛat vt eiꝰ nidū fe=
det ac oua eius violet Auis vero que
eſt in nido cum viderit oua fedata
aut nidum deturpatum: ſtatim ex=
tra nidum pre doloꝛe volat et tunc
mare turbatur ⁊ ventus valde impe
tuoſus excitatur Et nullo modo tūc
tempoꝛis ad mare intrandum feſti=
nare debetis· At illi dixerunt· Do=
mine: et quod remedium poterit ad
hoc fieri· ꝙ auis que eſt inimica non
appꝛopinquat nido ſuo et ſic per
conſequens poterimus ſecure tranſi
re? At ille Non ē res ſub celo quā illa
auis que ē inimica tātū odit ſicut ſā

guinem agni·nidum exterius ⁊ inte
rius cum dicto ſanguine aſꝑgite ⁊ ꝙ
diu ibi gutta vna illius ſāguinis re·
maneat auis q̄ ē inimica nūꝙ audet
nido eius appropinquare ⁊ ſic auis
in nido ſuo remanebit et tunc mare
erit ī tranquilla pace et poteritis ad
terram ſcām tranſire ⁊ ſecure redire
Iſta audientes ſanguinē agni acce=
perunt ⁊ nidum interius et exterius
cum dicto ſanguine aſꝑgebant et ad
terram ſanctā prexerunt ⁊ ſani et in
columes redierunt omnes Impera=
tor videns ꝙ omnia negocia tā pru
denter ad impleuiſſet eum ad milici·
am ⁊ diuitias magnas ꝓmouit·

Kariſſimi imperator iſte eſt pa·
ter celeſtis qui legem edidit vt
quicūꝗ tres ictus ī porta dederit ſcꝫ
orationem ieiunium ⁊ elemoſinam ī
introitu eccleſie militantis miles po
terit eſſe·⁊ per cōſequens vitam eter
nam obtinere Guido pauper: poteſt
dici quilibet homo pauper et nudus
de vtero matris ſue egreſſus qui dat
tres ictus ī eccleſie porta quādo bap
tiſmum petit· Unde quilibet xp̄ianꝰ
deo promittit de ſex miniſterijs mi=
niſtrare Primum ē ·cuſtodire corpꝰ
principis ·i· xp̄i Et quō? Sicut fecit
guido Primo debet eſſe ōrtus bonis
v̄tutibus ne aliqua temptatio intret
cameram cordis tui ⁊ offendat dn̄m
nr̄m iheſū xp̄m et paruum caniculū
bn̄ latrantem habeas·i· cōſcienciam
ſanam·que continue cōtra vicia mur
murat Et ideo dīt apl's Omne qđ fit
cōtra cōſciām: edificat ad gehēnam
Secundum ē lectū cordis bene pre=
parare ꝑ opera miſericordie linthea
mina mutare·id eſt vicia in virtutes
omnino variare ⁊ ſordes peccatorū
lauare ꝑ cordī contritionem ⁊ came=
ram cordis tui ſemper mundam cuſ
todire vt nichil ſit qđ offendat ocu·
los pricipis ſcꝫ corporis domini noſ
tri iheſu xp̄i cui corpori te obligaſti
munde ſeruire Deinde bis ī ebdoma
da pedes lauare ſcilicet per confeſſio
nem et ſatiſfactionem et per bonas
affectiones ei placere· Iſtud eſt pri=
mum miniſterium quod promittit
quilibet xp̄ianus in baptiſmo deum
ſecum munde cuſtodire· Sed eſt ad=
uertendum de corpore iſtius princi=
pis ſcilicet domini ſub ſpecie panis
digne debent ſumere et cuſtodire ex=
proprietatibus panis viſibilis attē=
dant Eſt igitur hoſtia inſcripta vt ſic
notetur ꝙ omnes debent eſſe inſcrip
ti qui per eukariſtiā ſūt reficiendi·
Illi aūt ſunt inſcripti in q̊rū cordibꝰ
ꝑ verā fidē inſcriptum eſt nomē xp̄i
vt a xp̄o dicāt' xp̄iani· Un̄ dīt dn̄s ꝑ
ieremi Scribā legē meā ī cordibꝰ eo
rꝫ Priͣ· autē lex q̄ cū deo ligam' ē fi=
des·ſcđa ſpes ⁊ tcia caritas Itē hoſti
a pꝰ litteras circulū cōtinꝫ·ī q̊ nota'
eṫnitas q̄ nec pricipiū nec finē hꝫ Itē
hoſtia latitudinē hꝫ q̄ caitatē figuāt
que circumquaꝗ dilatat· Itē hoſtia
eſt tenuis ⁊ ſicca per que notatur du·
plex abſtinencia · per tenuitatem
ciborum parcitas · per ſiccitatem

contra humidorum ſuperfluitatem
ſobrietas· potatores autez huiuſmo
di ſunt Qui igitur pane predicto vo
lunt refici : ſint inſcripti ꝑ fidem cir
culum habentes per eternorum con-
templationem· dilatati per caritatē
Item hoſtia eſt alba ſic ⁊ nos contra
luxuriam Item eſt leuis ſic et nos cō
tra accidiam Item modica id eſt hu-
milis contra ſupbiam· Si autē tales
ſumꝰ tunc panem noſtrum cotidia-
num nobis ad vtilitatez noſtram da
ri petimus Alioquin non nobis ꝓ ſꝫ
contra nos eſt Quoniam dicit apoſ-
tolus prime ad corinth· xi· Qui mā
ducat indigne: iudicium ſibi mandu
cat· Item hoſtia eſt azima ſine fermē
to contra amaritudinem inuidie q̄
ſpiritualiter nequicia dicitur · Vn-
de apoſtolus p̄me ad corinthe· vnde
cimo · Expulemur non in fermento
malicie ⁊ nequicie ſed in azimis ſince
ritatis ⁊ veritatis · Item frumēticea
eſt ⁊ hoc contra iram · Granum enī
frumenti leue eſt ⁊ planum ſine aſpe
ritate ſed hominem vehementer ex-
aſperat ita ꝙ propter ſuam aſperita
tem vix aliquis eum tangere audeat
Item hoſtia eſt impermixta et vni-
formis ⁊ hoc cōtra cupiditatem ⁊ a-
uariciam · Item rotunda eſt contra
accidiam Sicut enim panis natura-
lis pre ceteris cibis corpus reficit et
ſuſtentat et vinum p̄ ceteris potibꝰ
hominem letificat et inebriat : ſic ca-
ro chriſti p̄ ceteris interiorem homi-
nem reficit ⁊ ſaginat ⁊ ſanguis p̄ ce-
teris letificat ⁊ ſic inebriat vt ſobriū
reddat· Vnde ps̄· Calix meus inebri
ans: ꝙ̄ preclarus eſt Item panis eſt
cibus generalis et vinum potꝰ vſua
lis omnibus ⁊ ōni tempore Sic xp̄s
ſe in cibum omnibus fidelibus ⁊ om
ni tempore exhibet pauperibus et di
uitibus ſine acceptatione · ꝓpter qd̄
et panis quotidianus dicitur · Item
pāis ſicut dicunt phi· p̄cipue hꝫ v̓tu
tem nutriendi cuiꝰ ſignum eſt qꝛ eiꝰ
cōmeſtio non parit faſtidium come-
dendi Sic ē panis xp̄i de q̊ ecci· xxiiij
qui edunt me adhuc eſurient· Item ſi
cut panis triticeus ē cibus adultoꝝ
non puulorum: ſicut dt̓ apl̓s: ita cor
pus xp̄i ē cibus ſpūalis eoꝝ q̄ creue-
runt in fide ⁊ v̓tutibus· Deinde que
ritur qui debent comedere iſtum pa-
nem? Certe illi de quibus dicitur in
euangelio Venite ad me omnes qui
laboratis ⁊ onerati eſtis et ego refi-
ciam vos Deinde queritᷣ quomodo
panis xp̄i poteſt conuerti in corpus
xp̄i? Ecce racio eſt nutrix que nutrit
pueꝝ Si nutrix famem pateretᷣ ⁊ lac
te carerez : puer inediam ſuſtineret
vel cito deficeret Si vero in tanta pe
nuria dētur ei feces ad bibendum il-
le feces per os potate mutantur ī ſā-
guinē ad robur mulieris et in lac ad
nutriēdū puerum Et ſi hoc facit na-
tura in muliere quantomagis vir-
tꝰ ſupra naturā ī ſacramēto altaris
⁊ ꝑ os ſacerdotis loti id eſt xp̄i ꝑ v̓ba
de ore exeuncia mutatur panis et vi
num in ſanguinem· Sed de indigne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſumentibus poteſt dici illud geneſis
fera peſſima deuorauit filum meum
pš· Os peccatoris ꝛ doloſi ſup me a-
pertum eſt· Vinum eſt ſannabile hoi
ſano ꝉ infirmatim homini egroto p̄-
mo poterit eē cā mortis· Eodem mō
corpꝰ xp̄i aīe ſane ē vita· anie pecca-
trici ē mors Item pcuſſi ſunt de beth
ſamitis· lxx· viri famoſi ꝛ duo milia
plebis eo ꝙ vidiſſēt archā nudā· Et
p̄t dici ꝙ non peccauerūt videndo q̄-
bus non erat ꝓhibitum videre Vide
amus ergo vt munde ꝛ honeſte cuſto
diamus corpus principis id eſt xp̄i·
Secundum miniſterinm qđ promiſi
mus eſt vigilare in bonis opibus qū
alij dormiūt in peccatis ſicut ſcrip-
tum ē Vigilate quia neſcitis qua ho
ra filius hominis veniet Et paulus
dicit ad eph· Surge qui dormis ꝛ ex
urge a mortuis et illuminabit te xp̄s
Vn̄ kmi debetis ſcire ꝙ viatores ali-
qui ſurgunt ad primum gallicant ū
aliqui ad ſecundum ꝛ aliqui ad ter-
cium ꝛ aliqui in aurora qū pulli cla-
mant ꝛ dicunt· Non eſt amplius dor
miendum Ecce pulli clamant ſurga-
mus· Primi galli fuerunt ꝓphete q̇
ſurrexerunt vt chriſtum in carne vi-
derent et non viderunt Secundi gal
li ſunt apoſtoli ꝛ euangeliſte qui criſ
ſtum viderunt· Tercij galli ſunt pre
dicatores: minores ꝛ alij qui verbum
dei predicant Iſti ſunt pulli qui cla-
mant et dicunt · Surgite vigilate ſi
cut domino promiſiſtis in bonis opi
bus dormite quando alij vigilant·
hoc ē a peccatis ceſſate quando alij
in malis operibus vigilant ſicut la-
trones fures ꝛ luxurioſi· Vigilate in
eſtate id eſt cum vita tua ſuerit in
corpore et prouideatis omnia neceſ-
ſaria ꝓ animabus veſtris· vt cū hy-
ems mortis aduenerit poteritis cū
domino feliciter requieſcere· Terciū
miniſterium eſt guſtare bonum po-
tū· potus iſte eſt penitentia ſiue mar
tirium pro dei amore · Vn̄ ſaluator
math· poteſtis bibere calciem quem
ego bibiturus ſum? At illi Poſſumꝰ
ſciꝫ calicem penitentie aut martirij ·
Fuit bonum tempore ſuo acetum id
eſt bonum erat ſanctis in celo qui in
hoc mundo vixerunt qui penitentiā
fecerunt carnem ſuam domabāt· Et
ideo in celo iam regnant· Eſt bonuꝫ
vinum ſcilicet hoc eſt dictum· bonuꝫ
eſt nobis vt penitentiam agamus ꝑ
quam poterimus ad eternam glori-
am peruenire Erit bonum ſciliꝫ qū
caro cum ſpiritu in die iudicij re-
ſurget et vitam eternam intrabit·
Dominus habꝫ vnam tabernam de
optimo vino ſcilicet celeſte gaudiuꝫ
et ſignum pulcrum ante tabernam
ſcilicet crucem· ſed quando ita eſt ꝙ
multitudo ementium cōfluit: tūc ta-
bernarius care vendit vinū et qū ceſ-
ſant emēdi venientes tūc oportet ꝙ
vendat ꝓ leui precio vel ꝙ retineat
ōnino ſibi Dn̄s vero pꝰ reſurrecōnē
ſuam comtaminauit vinum ſuū mit
tēdo ſpiritū ſanctum ꝛ tunc conflux
erunt euntes cateruatim ſcilicet per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

predicationem apoſtolorum et alio-
rum ſanctorum conuerſi ſunt ad fi-
dem. et tunc tabernarius id eſt domi
nus noſter ihesus chriſtus care ven-
didit vinum ſuum id eſt gloriam pa
radiſi. Nonne petrus qui crucifixus
fuerat valde care emit illud vinum?
et paulus et laurentius ceteriq mar
tires qui morti tradiderunt corpo-
ra ſua pro fide xp̄i ſuſtinenda et mul
tiplicanda? Sed modo ceſſat multi
tudo ementium. Et ideo oportet q
chriſtus pro leui precio vendat glori
am ſuam vt nichil retineat ſibi. Et
ideo guſtemus in preſenti vita potū
penitentie et perueniemus ad braui
um vite eterne Quartum miniſteri
um eſt inuitare homines ad conuiui
um. Ille inuitabat inimicos etceē.
ſic quilibet noſtrum tenetur inui-
tare inimicos xp̄i ad vitam eternam
Iuxta illud. Non veni vocare iuſtos
ſz peccatores Sic tu debes per bona
exempla et opera peccatorem inſtru
ere et deo reconciliari Sed aliqui pec
catores ſunt lapides molares q non
poterunt de leui moueri ymmo ſunt
q̄ſi cathenati ſicut herodes miſit pe-
tr̄ in carcerem et in ipſa nocte erat pe
trus dormiens inē duos milites vic-
tus duabus cathenis et cuſtodes an̄
oſtium cuſtodiebant carcerem Actu.
xij. Dormicō petri p̄t figurare dor-
mitionem peccatoris in peccati con-
ſuetudine. duo milites poſſunt dici
mors et dyabolus quia mors inſidi-
atur vite et dyabolus aīe. due cathe-

ne ſūt voluptas carnalis et vanitaſ
tp̄alis Cuſtodes pn̄t dici ſpes leuio-
ris venie et p̄ſumpcō longioris vite et
q̄r dyabolus ſic tenet peccatorē. tunc
habet eum in pace Ideo cum ſumma
cuſtodia laborandū eſt verbo et ope
tales ad conuiuium eternum inuita
re. Quintum miniſteriū ē ignem
facere ſine fumo Ignis iſte eſt cari-
tas quam q̇libet tenetur habere ſi de
ſiderat eternam vitam obtinere et h̊
ſine fumo iracundie vt aliud non oñ
das in ore q̄ ſit in corde Sicut multi
dicūt ſe aliquos diligere et odium ha
bēt in corde Iſta non eſt vera caritas
ſed ē ignis plenus fumo vnde opor-
tet odium ex corde expellere In figu
ra huiꝰ d̄r ſcd̄z pliniū Eſt q̄dā piſcis
q̇ tranſglutit hami ptes iteriores .ſ.
oīa iteriora ſua foras p os euomᵗ do
nec hamus exeat et deīde reducit ad
loca ſua ſz ſic debet peccator iram vel
odium ſiue aliquod peccatū cū icidit
tanq̄ hamū trāſglutiē Ecci. ix. Sicᵗ
piſces capiūtur hamo et ſicut auis cō
prehendit laqueo: ſic capiuntur ho-
mines tēpore malo Dēt ergo tunc p
os omnia interiora deicere donec ex
eat hamꝰ odiū ſcilicet vel peccatū ali
ud q̄z oīa interiora reuelanda ſunt
ſcz per cōfeſſionem donec perfecte li-
berentur a peccato et tunc poterit
ignem ſine fumo preparare per quē
deus erit calefactus ſcilicet conten-
tus. Sextum miniſterium eſt do
cere homines viam verſus terram
ſanctam ſcilicet celum ſed ad celum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

opoꝛtet per mare tranſire · Mare
dꝛ mundus iſte poꝛpter multas ra=
cōes Primo qꝫ ſicut in mari eſt cōflic
tus ventoꝝ:ita ⁊ in mundo cōflictus
multiplex eſt belloꝝ Itē ſicut in mari
eſt tempeſtas fluctuū:ita ⁊ ĩ mundo
inundatio aduerſitatum· Item ſicut
in mari eſt amaritudo aquaꝝ:ita ⁊ in
mūdo amaritudo vicōꝝ · Et ſicut in
mari pꝛofūditas:ita et in mundo ꝓ=
fūditas miſeriaꝝ· Et ſicut ĩ mari be=
luaꝝ ē imanitas:ita ĩ mūdo pꝛinci=
pū ſeueritas· Item opoꝛtet ꝓpt̄ iſta
pericula ⁊ mlta alia ꝑtrāſire ꝑ nauē
Tū ſolent hoīes ꝓpt̄ q̄tuoꝛ nauē aſ=
cēdere· Pꝛimo ꝓpter diluuiū geñ·xi
Sic nos debemꝰ ꝓpter diluuiū viti
oꝝ·vū Ozee·iiij· Mendatiū maledic=
tū homicidiū et furtum et adulteriū
inūdauerunt et ſanguis ſanguinem
tetigit ꝓpter qđ lucebit tibi ĩfernus
et omnia que habitant in eo · Et
ideo nccē eſt nobis nauē aſcēdere bo=
ne vite· Secūdo aſcenditur nauis
ad trāſfretandum math·ix·aſcendit
ihs et tranſfretauit ſic ⁊ nos ſi volu=
mus in ciuitatē venire non habemꝰ
hic manentem ciuitatē ideo neceſſe ē
nauem aſcendere Stultꝰ ē qui debꝫ
mare tranſire per nauem et non vult
nauem aſcendere · Stultus eſt qui
habet tempus congruum et differt
quia a mane vſque ad veſperam im
mutabatur · ſtulti autem nautis cla
mantibus intrare qui tunc differūt·
Tercio aſcenditur nauis ad mer=
candum · Pꝛouerbioꝛum· vltimo·
Facta eſt quaſi nauis inſtitoꝛis ·
Et anima ſancta eſt quaſi nauis bo
na:que habundat in terris ſcilicet q̄
ſunt gemitus· ſuſpirium paupertas
humilitas caritas· q̄ bona venit do=
minus noſter iheſus chriſtus quere=
re in terra noſtra Et quando anima
noſtra ſic onerata venit ad poꝛtum
optime recipitur a domino terre· et
bonis acceptis onerat illam nauem
bonis patrie ſcꝫ honore et diuicijs ·
Quarto aſcenditur nauis ad piſcan
dum ſicut petrus· ſic debemus aſcen
dere nauem ad piſcandum peccato=
res de aqua peccatorum attrahēdo
eos bonis operibus et exemplis Ca=
uendum tamen nobis eſt ne ſi nimis
lucro aliorum intendamus negligē
tes noſmetipſos ſubmergamꝰ ſicut
contingit aliquando piſcatoꝛibus ·
ſed ſunt multi non piſcatoꝛes ſed p̄=
dones qui ſubmerſos querunt nō vt
eos eripiant ſed vt veſtes querent ⁊
qđ peius ē homīes nauigantes ꝓpt̄
ſpolia ſubmergunt et iſti aliquando
ſunt qui nauem dei regendam recipi
unt Unde eſt notandum ꝙ ad ſal=
uationem nauis in magna tempeſ=
tate· alius nauem exonerat· alius a=
quam exhaurit· alius anchoram ia=
cit· alius uelum deponit· aliꝰ guber
naculum tenet· alius nauigando vn
das ſuas ſeparat ⁊ ita nullꝰ eſt ocio
ſꝰ ſꝫ q̄libet de ſua ſalute ſollicitꝰ ⁊ ſic
nauis ſaluatꝛ ⁊ ñ perit Iſta ſpūaliter
ad tēptacōis euaſioēꝫ dūt h̄ fieri ⁊ ſic
ſaluabitꝛ a piclo mortis eťne Sꝫ q̄ ĩ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

aliq̊ iſtoꝝ negligēs fuerit pib᷑ vn̄ pau
ad thi·i· Qui volūt diuites fieri īcidūt
ī laqueū ⁊ tēptationē ī iteritū et ꝑdi
cionem Si ergo vis ſaluari exonera
coꝛ tuū diuicijs q̄ ſūt valde graue o=
n9 Scd̄o humilitas aīe nauē exhau=
rit aq̄ꝫ pctī ligue euacutoꝛie eiciendo
iuxta illd̄ Jhē· Effūde ſicut aquā coꝛ
tuū Tercō rupturas obſtruit q̇ em̄
timꝫ nihil negligit hic obſtruit fora
mia ſēſuū p q̄ abſcōdit᷑ moꝛs Jſte āt
timoꝛ oritur ex cōſideratione diuīe
potēcie· ⁊ iuſticie iudicis· ⁊ ex defectu
aduocati vel teſtionū ⁊ ex m̄ltitudi=
ne accuſātiū vn̄ iob·ix Si foꝛtitudo
q̄ritur robuſt9 ē· ſi eq̄tas iudicij: neō
audet ꝓ me teſtimoīum reddere· Si
iuſtificare me voluero: os meū condē
nat me ī cōſcientia q̄ ſēper loquitur
Quarto ſpes anchorā iacit Quinto
pacientia velū depoīt Sexto pꝛudē
cia regit gubernaculū vt recte finē
dirigat Septīo iuſticia vndas ſepat
Nauis ē aīa ſancta cuius merces ſūt
opera caritatis· funes diuīa p̄cepta
Maſtus pacientia· velū pſeuerantia
anchora fides gubernaculū caritas
gubernatoꝛ ſpūſſanct9· naute ducen
tes nauē exēpla ſāctoꝛū De tali na
ui ſcribit᷑ Pꝛouerbio·xxxi Facta eſt
quaſi nauis iſtitoꝛis ī qua ſūt oīa iſ=
ta Nauis iſta poꝛtat poma id ē ope=
ra ſancta redolentia coram deo ⁊ ho
mībus de q̄bus debes facere exuuiū
ipſi deo Et ſicut poma dantuꝛ poſt
pꝛandium in delectationem ⁊ in ſo=
laciū ita fructus et fruitio bonorum
operū dabit᷑ nobis ī celo p9 hāc vi=
tā In mari ſcꝫ ī mūdo eſt rupes mag
na·ſ·coꝛpus humanū ex q̄tuor elem̄
tis cōpoſitum· ⁊ in iſto coꝛpoꝛe ē ni
dus·ſ·coꝛ humanum in quo corde a
uis·ſ· ſpiritusſanctus per virtutem
baptiſmi reſidet qui continue habet
ſeptem oua ſcilicet ſeptem dona ſpi
ritusſancti q̄ꝫ diu auis iſta ſcꝫ ſpirit9
ſanctus ī coꝛde ſuo reſidet ſecure trā
ſire poteris ad terram ſanctam id eſt
ad vitam eternam· Sed ſi cōtingit
auē per peccatum extra nidum vola
re· mare id eſt mūdus dyabol9 caro
ꝓpꝛia erunt contra te ⁊ ſurgent tem
peſtates graues quas euadere non
potes et id̄ opoꝛtꝫ te coꝛ tuūꝫ bene et
munde pꝛeparare ad modū domus
materialis· de domo tollitur fuligo
ꝑ quā ſignificatur amaritudo pcti
que tolli debet· Item tollendus eſt
puluis ideſt amoꝛ terrenorum in q̊
maxime nutriuntur pulices ideſt ſu
perbi ſaltantes Item mulier mun=
dans domum poſt purgat ⁊ congre
gat pulueres et poſt eicit peꝛ oſtiuꝫ
⁊ poſt aream mundatam apponit a
quam ⁊ tandem ſarramentum ſic vo
lens mundare domum ideſt coꝛ con
gregat puluerem cogitando omnia
mala que fecit et omnia bona que a=
miſit poſt emittat per plenam con=
feſſionem apponat aquam per lacri
marū effuſionem· Oꝛnet domuꝫ ſar
ramento per dignaꝫ ſatiſfactionem
⁊ ſic ī domo bene pꝛeparata libenter
hoſpitabitur domin9 vnde videm9

ꝙ ex aduentu boni hoſpitis tota do
mus emūdatur ſꝫ eo recedente nō re
manet de bonis eius niſi fimus ium
torū Sic ex aduentu dei per gratiaꝫ
ſuſtentatur corpus ⁊ aīa ſed receden
te gratia eius nō remanet niſi fimꝰ
ideſt tpalia qꝛ quāto plus amplecti=
tur quis fimū in brachijs tanto mi=
nus habet de eo nec forcior efficitur
Ergo quanto quis plus amat diui=
tias Vnde eccī· Qui amat diuitias
fructum nō accipiet de eis Nihil pe=
ius ꝙ̄ amare pecuniam Quis q̄ eſt ini
mica ē dyabolꝰ circuit querens queꝫ
deuoret qui die ac nocte nititur ſpi=
ritum ſanctuꝫ a cordibus noſtris ex
pellere ꝑ pctm̄ Si velitis ſpiritū ſāc
tū vobiſcū habere fac ſicut fecit gui=
do Aſperges nidū cū ſanguine agni
ideſt ſemper debes habere recentem
memoriam ī corde tuo de xp̄i paſſio
ne quā ꝓ te ſuſtinuit ⁊ ſi ſic auis ini=
mica ſine dubio ſcꝫ dyabolꝰ nō audꝫ
te appropiquare et ꝑ cōſequens ſpi=
ritusſanctus remanebit in te et pote=
ris ſecure ad terrā ſāctaꝫ ideſt ad vi=
tam eternam peruenire Ad quā nos
perducat: qui ſine fine viuit ⁊c·

Quod omne peccatum ꝙ̄uis predeſ
tinatorie grauiſſimum: niſi deſpera
tionis baratro ſubiaceat ſit remiſſibi
le Capit· xviij·

QVidā miles erat nomine iulia
nus qui vtrūqꝫ parētē neſciēs
occidit Cum enim iulianus iſte Nobi
lis ac iuuenis quadam die venatiōi
inſiſteret et quēdam ceruum repertū
inſequēretur ſubito ceruus verſus e
um ſe vertit atqꝫ dixit Tu me inſeq̄
ris qui patris ⁊ mris tue occiſor eris
Quod ille audiens vehemēter exti=
muit ne forte ſibi contigeret qđ a cer
uo audierat Relictis omnibꝰ clā de
ceſſit ⁊ ad regionem valde remote ꝑ=
uenit ibiqꝫ cuidā pricipi adheſit Ille
vero tā ſtrēnue vbiqꝫ tā ī bello ꝙ̄ ī pa
lacio ſe habuit ꝙ princeps militem
eum fecit et quandam caſtellanam
viduam in coniugem ei tradidit et
caſtellum pro dote accepit · Tunc
parentes Iuliani pro amiſſione filij
nimium dolentes vagabundi vbiqꝫ
pergebant et filium ſuum ſollicite q̄
rebant Tandem ad caſtrum vbi iuli
anus preerat veneruat Cum iulianꝰ
qui nam eſſent inquiſiſſet et illi om
nia que filio acciderant enarraſſent
intellexit ꝙ veri parentes ſui eſſent
vtpote que hec a viro ſuo frequenter
forte audierat Ipſos igitur benigne
ſuſcepit et pro amore viri ſui lectuꝫ
ſuum eis dimiſit et ipſa alibi lectum
ſibi preparabat Facto autem mane
caſtellana ad eccleſiam perrexit ⁊ ec
ce iulianus mane veniens in thala=
mum quaſi excitaturus vxorem ſuā
intrauit et inuenit eos pariter dor=
mientes: vxorem cum adultero ſuſ=
picatus ſilenter extracto gladio am
bos pariter interemit Exiens auteꝫ
domum vidit vxorem a b eccleſia re=
deuntem et admiratus eā interroga
uit q̄nam eſſent illi q̄ in lecto ſuo dor
mirent · At illa ait · Parentes veſtri

ſũt qui vos diutiſſime queſierũt et e
os in noſtro thalamo collocaui Qd̄
ille audiens: pene exanimis effectus
amariſſime cepit flere et dicere Heu
miſer quid faciam quia dilectiſſimos
parentes meos occidi. Et ecce im=
pletum eſt verbũ cerui qd̄ dũ vitare
volui miſerrimꝰ adipleui Iã nũc va
le dulciſſima ſoror quia de cetero nõ
quieſcam donec ſciam ꝙ deꝰ p̄niam
meã acceperit Cui illa abſit dulciſſi=
me frater vt me deſeras ⁊ ſine me a=
beas ſed q̄ fui tecum particeps gau
dij: ero particeps ⁊ doloris Tũc ſi=
mul recedentes Iuxta qddã magnũ
fluuiũ vbi m̄lti ꝑiclitabãtur qddaꝫ
magnũ hoſpitale ſtatuerũt vt ibi pe
nitentiam facerent Et omnes q̇ vel=
lent flumen trãſire inceſſanter trãſ=
ueherent et hoſpicio vniuerſos pau=
peres reciperent Poſt multũ tẽpus
media nocte dum iulianꝰ feſſus qui=
eſceret ⁊ gelu graue eẽt audiuit vocẽ
ſe lamentabiliter clamantẽ ad iulia=
num vt ſe trãſduceret voce lugubri
inuocantem Qd̄ ille audiẽs concitus
ſurrexit et iã pre gelu ipſũ deficiẽtẽ
inuenit ⁊ ĩ domum ſuam portauit ⁊
ignem accendens ⁊ ipſum calefacere
ſtuduit ſed cũ calefacere non potuiſ
ſet ⁊ ne ibi deficeret timerꝫ ipſum in
lectum ſuum portauit et diligenter
cooperuit Poſt paululum ille q̇ ſic ĩ
firmus ⁊ quaſi leproſus apparuerat
ſplendidus ad celum ſcandit et hec
hoſpiti ſuo dixit Iuliane: dominus
miſit me ad te mandans tibi ꝙ tuaꝫ
penitentiam acceptauit et ambo pꝰ
modicum in domino requieſcetis ſic
ꝙ ille diſparuit et iulianus cum vx=
ore ſua pꝰ modicũ plenus operibus
bonis ⁊ elemoſinis in domino requi
euit Moralizatio

Cariſſimi iſte miles iulianꝰ põt
dici quilibet xp̄ianus bonus ⁊
prelatus qui debet debellare virilit̄
contra dyabolum mundum et carnẽ
et debet venationi ĩſiſtere ſcilicꝫ deo
animas acquirere ⁊ ſequi ceruum .i.
chriſtum Vn̄ ps̄. Sicut ceruus deſi
derat ad fontes aquarum ⁊c. Si ve=
ro fideliter prelatus ſequitur xp̄m.
audire poteſt et videre in ſacra ſcrip
tura ꝙ debes parentes tuos occide
re .i. propter dei amorem illos ſim=
pliciter relinquere Iuxta illud Qui
dimiſerit patrem et matrem ꝓpter
me centuplum accipiet ⁊ vitam eter
nam poſſidebit Miles iſte perrexit ĩ
regionem longinꝗ̃ ⁊c. Sic prelatus
in regionem longinꝗ̃ hͦ ẽ lõge trãſi
re debet a mũdo et ab illis que in mũ
do ſunt ſancte et pure viuendo ⁊ ſer
uire principi ſcꝫ chriſto et cum eo di=
uerſa bella committere contra dya=
bolum mũdum et carnem Chriſtus
cum perceperit ſic militẽ ſuum triũ
phat̄ dabit ſibi vxorem caſtellanam
ſcꝫ gratiam ſuam que cuſtodiat caſ=
trũ cordis tui vt poteris deo ꝑ om=
nia placere. Sed ſepius contingere
videmꝰ ꝙ parentes carnales et mun
di vanitates talẽ ſequũtur ipſũ ad
malum inſtigando ponuntur ĩ cordĩ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tui lecto te ꝓbare ſicut fecerat iob·
ſed reſiſtite fortiter et cum gladio pe
nitentie eas deleas vt dicitur i figu=
ra huius ꝙ abſolon perſequens pa=
trem per capillos ſuſpenſus ē i quer
cu et ioab infixit tres lanceas in cor
de ſuo Quercus iſta eſt concupiſcen
tia: capilli carnalia deſideria Vulnꝰ
tranſiens eſt caro moriēs Joab dya
bolus tres lanceas dum viuit ſcilicꝫ
cogitationes·operationes·et cōſue=
tudines: ⁊ in morte tres anguſtias·
ſcilicet iram dei quem offendit Carē
tiam celi qđ amiſit Penam inferna=
lem quam meruit Jſtos parentes de
bes occidere gladio penitentie ⁊ poſt
hec ad flumia ſacre ſcripture perge
re et ibi domū ſalutis erigere ſcilicet
ieiuniū·orationem et elemoſinā per
petrare ⁊ ſic per conſequens deum i
lecto cordis tui poteris requieſcere ⁊
ad vitā eternā peruenire Ad quā ⁊c

Legitur in geſtis romanorum
ꝙ erat quidam princeps roma=
norum noīe Pompeyus hic duxerat
filiam cuiuſdam nobilis q̇ ceſar vo·
cabatur Hij duo conuenerunt inter
ſe ꝙ tocius orbis dominiū ſuo impe
rio ſubiugarent Accidit vt pompeiꝰ
mitteret Ceſarem ad expugnandū
plagas diuerſas qꝛ iuuenis erat ⁊ ip
ſum decuit laborare Jpe autem tāꝙ
principalis ciuitatem romanā a pla
gis illis cuſtodiret·ꝓfixit ſibi tamen
terminum redeundi ſub ſpacio quin
qꝫ annorum ꝙ ſi nō faceret iure ſuo
ꝑpetuo priuaretur Ceſar aūt exerci
tum collegit ⁊ ad illas partes ꝑrex=
it Jnueniens homines bellicoſos q̊s
nō poterat in prefixo termino ſupe=
rare·Mallens pompeyum offende=
re q̄ꝫ bellum dimittere· ex capite pro
prio alienauit ſe alijs quīqꝫ ānis qđ
grauiter portabat pompeyus inter
dixit ſibi ciuitatem romanam ita ꝙ
nō auderet ad eum vlterius appro=
pinquare Ceſar vero finito bello iter
arripuit verſus romam venit ꝑ q̄n=
dam aquam cum exercitu ſuo que q̇
dem aqua vocabatur rubicē ⁊ ibi ap
paruit ei quedā ymago magna ſtās
in medio aque ⁊ loquebatur ei dicēs
Ceſar· ſi venias pro pace romana li
ceat tibi vſqꝫ huc venire ſinautē nō
preſumas intrare Cui ceſar reſpon=
dit Semper militaui et paratus ſū
ōnes labores ſuſtinere pro honore ⁊
comodo ciuitatis romane āpliando
⁊ ſemper volo· dijs meis teſtibus q̊s
adoro Hijs dictis ymago diſparuit
Pꝰ hec ſtati ceſar ꝑcuſſo dextrario
flumē tranſiuit ſed cū ꝑtranſito flu
mine ſtetiſſet ex alia parte mox ait·
Hic pace temerata quia iura relinq̊
et ab illa die non ceſſauit pompeyuꝫ
perſequi et inquantum potuit deſ=
truere nitebatur Moralizatio

Kariſſimi per iſtum ſenem pō=
peyum intelligo deum crea=
torem omnium qui ſēper fuit ab ini
cio ⁊ erit ſine fine·ꝑ ceſarem intelli=
go adam qui fuit princeps omnium
hominum cuius filiam id eſt animā
deum deſpōſauit in fidem Oſee·ij·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Deſponſabo te mihi in fide Deus i
gitur volēs ꝓbaē adam poſuit eum
ī paradiſū vt operaretur ⁊ cuſtodirꝫ
illū· q̄ ſtati de ſtatu ſuo ſuperbiens
volens ſue vxoꝛi placere ⁊ dyabolo
acquieſcere vnicum pꝛeceptum qđ
deus ei dederat violabat pꝛopter qđ·
deus eum expulit nō ſolum de para
diſo ſꝫ etiam de celeſti impeꝛio Adā
tamen ſe ſperans poſſe recupera=
re quod perdiderat ad hoc poſtea i=
quantum potuit laborabat ſꝫ vere
attingere non valebat vſqꝫ ad aduē
tum domini noſtri ihesu chriſti pma
ginis nrī qui apparuit baptiſatus ī
aquis ioꝛdanis dominus vero ⁊ ſal·
uatoꝛ noſter dixit omnib⁹ nobis ad
celum tendere volentibus ·Joh·iij·
Niſi quis renatus fuerit ex aqua et
ſpiritu ſancto ⁊c·Multi autem cum
veniunt ad hanc aquam ꝓmittūt co
ram teſtibus deo ſeruire et peccata
vitare viriliter contra dyabolū pug
nare·ſed heu ꝓhdoloꝛ ⁊ timeo ⁊ ti=
mendum eſt de multis ꝙ cum fecerīt
vota ſua obliuiſcūtur ⁊ pꝛecepta cō
temnunt ſicut abſolon ·iij· re· poſt
ꝙ̄ fuerat reconciliat⁹ patri ſuo da=
uid occiderat fratrem ſuum Vidēs
ꝙ populus pꝛonus erat ad cōſtitu·
endum eum regem dixit patri ſuo·
vadam et reddam vota mea domio
q̄ voui dn̄o ī ebron Et dixit ei pater
ſuus Vade in pace Perrexitqꝫ in e=
bron et populus conſtituit eum re=
gem Ab illa die vſqꝫ in diem moꝛtis
non ceſſauit perſequi patrem ſuum·

ſed ceſar et abſolon interfecti ſunt a
ſeruis ſuis Eodem mō mali criſtia=
ni non deſiſtunt deum patrem per=
ſequi per mala opera eoꝛum ideo tr̄
dentur miniſtris gehenuarum q̊s ti
mebant et colebant Sed attendite
poſtꝙ̄ abſolon occiderat fratrem ſu·
um fuit exaltatus et ceſar poſtꝙ̄ fre
gerat pꝛeceptum pompei Sed ioab
faciens pacem inter ipſum ⁊ patrēꝫ
reduxit eum ⁊ videns honorem ſuū
impugnauit patrem ⁊ colligens ſi·
bi gentem conſtituit ſe regem ſed in
bello ſuſpendit ſeipſum per crines·
Et ioab qui fecerat pacem inter ipſū
et patrem infixit tres lanceas in coꝛ
eius Iſte abſolon ſignat peccantem
moꝛtaliter qui occidit fratrem ſuuꝫ
id eſt animam ſuam Chꝛiſtus au=
tem fecit pacem·ſed multi reconci=
liati accipiunt bellum contra deū Et
tunc venit chriſtus qui pacem fece=
rat et figit tres lanceas in coꝛ pecca
toꝛis· pꝛima eſt ſeparacio a deo ſecū
da eſt maledictio:tercia eſt ignis et=
nus

De miſeria et tribulacione
Capit·xx·

Conradus regnauit in cuius
imperio erat quidā comes no
mine leopoldus·qui iram regis me=
tuens·cum vxoꝛe ſua in ſiluā fugiēs
in quodam tugurio latitabat In q̄
ſilua memoꝛata dum ceſar conrad⁹
venaretur nocte ſuperueniēte in eo
dem tugurio ipſum opoꝛtuit hoſpi
tari Cui hoſpita pregnās vicina ex=
iſtēs ꝑtui decēter vt potuit ſtrauit ⁊

neceſſaria miniſtrauit Eadem nocte
mulier filium peperit et ceſar vocem
audiuit dicentem accipe accipe acci-
pe Expergefactus ipſe a ſumno to-
tuſqȝ timidus et tremefactus: ait in-
tra ſe Quid ſignat iſta uox accipe ac
cipe accipe Quid debes accipere cogi
tabat et ſtatim obdormiuit. Et ecce
ſecunda uice audiuit vocem dicentē
ad ipſum redde redde redde Ceſar ex
pergefactus a ſomno contriſtatus ē
valde. et ait intra ſe Quid eſt hoc?
Primo audiui accipe accipe accipe.
Et nihil accepi Modo dicit redde red
de redde Quid debeo reddere ex quo
nihil accepi Ceſar iterū incepit dor-
mire Et ecce tercia vice audiuit vocē
dicentem ſibi Fuge fuge fuge: quoni
am hic puer primogenitus gener tu
us erit Ceſar vero cum talia audiſſȝ
cōmota ſunt oīa viſcera eius Mane
vō ſurgēs duos armigeōs ſuos ſecū
ſecretarios ad ſe uocauit dicēs Ite ꝑ
uulum illum violenter de manibus
mris auferte et ipſum ꝑ medium ſci
dentes cor eius mihi apportate Con
triti illi eūtes de gremio matris pue
rum rapuerūt quem videntes elegā
tiſſime forme miſericordia moti ipm̄
ſup quandam arboris ſuperficiē ne
a feris deuoraretur repoſuerunt ⁊ le
porem ſcindentes cor eius ceſari de-
tulerunt Eadem die dum quidā dux
inde tranſiret et puerum vagientem
audiret ipſum ī gremio ſuo priuate
nullo ſciente accepit Et dū filium nō
haberet vxori attulit et eum nutriri
fecit a ſe ⁊ vxore ſua genitum fingēs
henricum vocauit Cum puer iā cre-
uiſſet erat corpore pulcherrimus ore
facundus ⁊ omnibꝰ gracioſus Quē
cum tam decorū ⁊ prudentem vidit
ceſar a patre peciјt ⁊ in curia ſua ma
nere fecit Sed cum videret puerum
omnibus gracioſum et ab omnibus
commendari dubitare cepit ne poſt
ſe regnaret et ne iſte ſit quem occidi
mandauerat Volens igitur ſecurus
eſſe litteras manibus ſuis ſcriptas
vxori dirigit in hūc modum Inquā-
tum eſt tibi cara uita tua mox ut iſ-
tas litteras receperis puerum hunc
necabis Dum uero pergens in q̄dā
eccleſia hoſpitatus fuiſſet ⁊ ſuper bā
chum quieſceret et burſam in q̄ erat
littera dependeret ſacerdos curioſi-
tate ductus burſā aperuit et legens
ſcelus abhorruit ⁊ radens ſubtiliter
vbi dicebatur puerum hunc necabis
ſcripſit Filiam noſtram in vxorem iſ
ti dabis Cūqȝ regia iſtas litteras le
giſſet ⁊ regis ſigillo munitas viderȝ
de manu imperatoris ſcriptas eēqȝ
cognoſceret Conuocatis principibꝰ
nupcias celebrauit ⁊ ſuā filiam eidē
in vxorem dedit q̄ nupcie aquiſgra-
ni celebrate ſunt Dum autem ceſari
cōrado narraretur ꝙ ſolēniter nup
cie filie ſue eſſent celebrate ille obſtu
puit ⁊ cū a duobus armigeris ⁊ du-
ce ⁊ ſacerdote veritatem cōperiſſȝ or
dinacioni dei r̄ſiſtēdū nō eē vidit et id
ꝓ puero mittens eū eē ſuū generum
apꝓbauit et pꝰ ī iperio regē iſtituit

Moraliȥatio

Kmi iſte impatoꝛ eſt deꝰ pr̄ qui
ꝓpt̄ peccatū ꝑmi parētis ira-
tus erat et eū a paradiſo expulit q̇
fugiēs in ſiluā iſtiꝰ mūdi ſed deꝰ vo
lens venari circa animas miſit fili-
um ſuum in ſiluam iſtius mundi qn̄
carnem aſſumpſit de virgine glorio
ſa ⁊ in nocte natus Rex qui audiuit
vocem dicentem ſibi accipe accipe
accipe pōt dici quilibȥ homo qui de-
beret eſſe rex ſuiipſius ſeipſū ad re
gendū quātū ad ſalutē corpis et ani
me ſue Unde cuilibet noſtrum dictū
eſt accipe ⁊c· Per primū debemꝰ in-
telligere· ꝑmo ꝙ accepiſti animā ad
dei ſimilitudinem creatam Per ſecū
dum accipe corpꝰ cū quinq; ſenſibꝰ
⁊ omnia quatuoꝛ elemēta parata ti
bi ad miniſtrandū Per terciū accipe
ꝙ ſi fideliter deo miſtraueis vitā et
nā accipies ·kmi attendite diligent
ad iſta tria accipe Vn̄ celum dicet ti
bi q̄ eſt prima vox miniſtro tibi lucē
ꝑ diem vt vigiles tenebras per noc-
tem vt penſes alterno tibi tpa vt va
rietates tollas Terra dicet te poꝛ-
to te nutrio· te pane confoꝛto ⁊ te ui-
no letifico diuerſis animalibus mē-
ſam tuam repleo Aqua tibi dicet Po
tum tibi pꝛebeo· ſoꝛdes tuas lauo ·
et diuerſa genera piſcium ad vſū tu
um miniſtro Aer dicet Vitalem fla-
tum tibi pꝛebeo et omne genus aui-
um tibi mitto ad tuū obſequiū Vox
admonentis eſt mūdus · cum dicit ·
Vide homo quomodo amauit te q̇
ꝓpter te fecit me· ſeruio tibi ⁊ factuſ
ſū pꝛopter te Accipis benignitatem
redde caritatem : vox cōminantis ē
cū dicit ignis A me cōbureris Aqua
a me ſubmergeis Terra a me abſoꝛ-
beris Infernꝰ a me diglutieris Secū
da vox quā imperatoꝛ iſte audiuit t
bus vicibus fuit redde redde ⁊c· q̇d
reddere debes Pꝛimo certe deo ani-
mā mūdam quam deus ad ſuam ſi-
militudinē creauit ⁊ per eius paſſio-
nē redemit Per ſecundū redde· quid
debes reddere Certe diuina pꝛecep
ta ſeruando· decimas oblaciones et
totum coꝛpus in eius ſeruicio volun
tarie te offerendo vt poteris dicere
cum pſalmiſta Reddam tibi vota q̄
diſtixerēt labia mea Per terciū redde
itelligas ꝙ deo debes reddere totuȥ
coꝛpus tuum vt eū diligas toto coꝛ
de tota anima tota mente vt ſis pa-
ratus pꝛo eius amoꝛe omnia paciē
ter tollerare Secūdum ē diliges ꝓx
imum tuū ſicut teipſum Tertia vox
fuge ⁊c· ꝑ pꝛimū fuge debes intelli-
gere ꝙ fugē dēs dyabolū ꝑ opa mie
⁊ hūilitatis mūdū per pauptatē car
nem per ieiuniū ⁊ caſtitatē· per ſecū-
dū fuge intelligas vt in quantū po-
teris vitare peccata ⁊ ꝓpꝛiam volū
tatē ⁊ mūdi vanitatē ⁊ cōſoꝛciuȥ ma
lorum · per tercium fuge intelligas
ꝙ fugere dēs infernū ⁊ eiꝰ penam ꝑ
contricionem cōfeſſionē ⁊ ſatiſfactio
nem qꝛ pueꝛ natꝰ eſt nobis cuius im
periū ſup humerū eius Puerū iſtuȥ
ſcȥ iheſū xp̄m mꝫti ꝑſequūtur ⁊ ipſū

c 8

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

quantū in eis ē cū ɔ̄uicijs et cōcupiſ
cencijs occidunt Sed duo armigeri
ſcꝫ potēcia diuina ⁊ ſua gratia a coꝛ
dibus talium·puerum ihesū rapiūt
qꝛ puer ihesus nō libēter quieſcit ni
ſi in loco mūdo Puer ihesus poītur
in arbore ſcꝫ eccīa vbi dux bonus p̄=
latus eum inueniet per opera meri
toꝛia et nutrit mūde ſꝫ homo miſer
nō timens deū accipit eū in altari et
tūc poterit de eo dici qḋ dicitur gen̄·
de ioſeph Fera peſſima deuorauit fi
lium meū·i·xp̄m Si vis ergo tute ꝓ
cedere occide lepoꝛem ſcꝫ carnē tuaꝫ
id eſt carnales affectiones ꝑ oracio=
cionem ieiunium et elemoſinam ⁊ ſic
extrahe coꝛ tuū vt puer ihesus pote
rit ſaluari et tecū manere ⁊ filiā tuā
id eſt animā deſponſare Sꝫ ſepiꝰ cō
tingit ꝙ homo recidiuat et lr̄as ſcri
bit manu ꝓpꝛia ⁊c·lr̄ē iſte ſūt cogi=
taciones male ⁊ peruerſe ad ꝑpetrā=
dum mala ꝑ q̄ puer ille a te omnino
extinguatur ⁊ qm̄ ſcribit vxori id ē
carni appetēdo gulam luxuriam ſꝫ
ſacerdos diſcretus ſcꝫ cōfeſſoꝛ atqꝫ p̄
dicatoꝛ debet aperire ſacram ſcrip=
turam ſtilum iratū id ē malorū ope
rum mutare per penitenciam ⁊ tunc
puer ihesus ſine dubio tuam animā
deſponſabit Ad quā deſponſacionē
pꝛincipes erūt vocati ſcilicet virtu=
tes cardinales et theoꝛice·et ſic pote
ris cū chriſto regnare

De dolo ⁊ conſpiracione et caute
la ipſis contraria Capit ·xxi·

R Efert iuſtinus ꝙ ciues lacide=
monie ſemel conſpirauerunt contra
regem ſuum et pꝛeualentes contra
eum de ciuitate ſua eū idigne expule
rūt et a toto regno Accidit tunc tē=
poꝛis ꝙ rex perſarum eandē molie=
batur deſtruere ciuitatem cū magno
exercitu ciuitatem obſedit Rex autē
expulſus ciuitatem ſuam q̄uis igra
tam non potuit amare:tn̄ miſertus
ē eis Cū autem exploꝛaſſet ⁊ didiciſ=
ſet machinacionē regis perſarū con=
tra ciuitatem ſuam lacedemoniā ·co
gitauit quō poſſꝫ latent̄ ⁊ prudenter
totam ymaginacionē intimare ciui
tati pꝛedicte Acceptis tabul̄ ſcripſit
in eis totam ymagiacionē ⁊ vna cuꝫ
hoc iformacionē ſpecialē quō poſſēt
reſiſtere et ciuitatem contra eum de=
fēdere ⁊ cū totū ſcripſiſſꝫ qḋ voluiſſꝫ
ſuperliniuit ſcripturam ſuam cera ⁊
accepto nuncio fide digno direxit e=
os ad magnates ciuitatis·ſed tabu=
lis receptis ⁊ diligenter inſpectis nl̄
la littera apparebat ſed tm̄mō cera
plena Queſtio inter om̄s ſatrapas
facta eſt de tabulis i comuni vt vnuſ
q̇ſqꝫ diceret ymaginacionem ſuā q̇d
eēt de tabulis faciēdū ſꝫ nō ē iuentꝰ
qui eoꝛuꝫ potuit aperire intellectuꝫ
Accidit autem ꝙ ſoꝛoꝛ p̄dicti regis
audita perplexitate iſtarum littera
rum pecijt a magiſtratu vt poſſet e=
as videre q̇bꝰ diligēter iſpectis cepit
calliditate feminea parū de cera de
tabulis eleuare Apparuitqꝫ ſtati lit
tera occulta Cūqꝫ plꝰ de cera eleuaſ
ſet plus de lr̄a apparebat ſicqꝫ tota

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cera de littera legi poterat q̇cquid i-
bi erat ſcriptum Satrape h̊ videtes
gauiſi ſūt valde cōſiliū lrāꝝ fecerūt
⁊ ciuitatē fortiter defendebant ⁊ ab
omni obſidione liberabant

Moralizatio

Omni per iſtū regē deū ōnipoten
tē intelligo q̇ expulſus fuit de
ciuitate ſua id ē a ſocietate humana
quando primi parentes nr̄i cōſpira
uerunt in paradiſo ⁊ eius precepta
trāſgreſſi ſunt tāq̄ꝫ q̇ dicerent Nolu
mus hunc regnare ſuper nos Hoc au
tem non obſtante rex dn̄s noſter ihe
ſus chriſtus ciuitatem predictam · ſ ·
totū gen⁹ humanū nullo mō potuit
nō amare Nā dilexit nos cū inimici
ſui eſſem⁹ q̄ꝛ ſicut dicit apſus ad ro ·
ꝟ · Cū inimici eēmus reconciliati ſu
mus deo ꝑ mortē filij ei⁹ Rex iſte do
minus noſter ihūs xp̄s ꝑpendens ꝙ
dyabolus q̇ ē rex ſuper oēs filios ſu=
perbie · ōnes q̄ſi īfinitis machiacioi=
b⁹ moliretur deſtruere accepit tabu=
las de q̇bus ad litteram dicitur exo ·
xꝟ · tabulas videlicꝫ moyſi ſcripſit ꝙ
ī eis īformacionem ſufficientem cō=
tra demonē ⁊ machinacionē ei⁹ Sicꝫ
per nūciū fidelē ſcꝫ moyſen ciuitati
humani generis deſtinauit Sed ſcrip
tura iſta fuit ſic ſuperlinita quadaꝫ
cera id eſt ceremonijs q̇buſdā ita ꝙ
moralia legis non potuerunt plane
⁊ aperte legi ab vnoquoqꝫ tempore
legis dicte nec bene intelligi fuerūt
queſtiones multe inter veteres ſup ī
tellectū iſtarū tabularū Sꝫ certe nū

q̄ꝫ aliquis inuentus fuit q̇ iſtarū ta=
bularū ītellectū apire potuit donec
vna puella ſoror r̄gis veniret valde
prudēs ac de nobili genē ꝓducta Do
micella iſta erat beata virgo maria
dei ⁊ hominis ſcꝫ benedicta ⁊ ſancti=
ficata ſoror eciam regis xp̄i nam cuꝫ
ipſa eſſet filia regis dauid ſcd̄m car=
nem ipſa eciā ē filia dei ſpūaliter lo ·
quendo iuxta illud luce Huic erat ſo
ror noīe maria Hec itaqꝫ ſcꝫ v̄go ma
ria tabularuꝫ legis antique aperuit
ītellectum Sꝫ quō Certe delendo ce
ram Scitis enim ꝙ veniente lumīe
recedit vmbra · ⁊ igne calefaciente de
fluit cera Mō iſte cerimonie fuerūt
quaſi vmbra : xp̄s autem de⁹ fuit ig=
nis ⁊ maria mater eius illumīatrix
ī die purificacioīs ſue ſpōte ⁊ humi=
liter ſe ſubiecit ceremonijs legis licꝫ
nō īdigeret vt filiū ſuū ignē diuinū ī
templū preſentaret Neceſſe ergo eſt ⁊
fuit vmbraꝫ recedere ⁊ cerā īpam de
fluere ⁊ auferri Vn̄ pſ̄ · Sicut fluit
cera auferētur ſupcecidit ignis ⁊ nō
viderūt ſolē Et q̄ꝛ ī die purificacioīſ
ſue ceremonias abſtulit ⁊ ſic legē iple
uit ⁊ nos a ſeruitute dyaboli ꝑ nati=
uitatem filij ſui liberauit ⁊ ad vitā e
ternā deduxit Ad quā nos ꝑducat ·

Timor mūdan⁹ Ca · xxij ·

Narrat auguſtin⁹ ꝙ qn̄ egipcij
oſiꝛ volebāt deificare ꝑ ſedē ⁊ ſe
rape iſto mō ꝓceſſerūt Primo legeꝫ
ſtatuerūt ꝙ q̇cūqꝫ eos diceret eē ho ·
mines vel aliq̇s de eorū genealogia
narraret capite ā̄plecteret² Statue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

rūt duas ymagies Secundo vt lex
predicta nullū lateret i ōni tēplo v-
bi eorū ymag ies colebātur ⁊ iuxta e
os ponebatur vnū puū ydolū habēſ
digitum ſuum labijs applicatū vt
per hoc faceret ſignū ſilencij igrediē-
tibꝰ iſta templa ⁊ ſic veritas ab ōni-
bus taceretur Moralizatio

Q mi reuera iſta faciūt homies
mūdani tenebroſi oppreſſores
veritatis ⁊ ſubuerſoēs eccl̄ſtatꝰ. qū vo
lūt deificaē ⁊ glorificare ſemꝫipos vl
alios cōſimiles: ponūt ſtati qddam
ydolū corā ocul prelatoꝝ faciēs ſig-
nū ſilencij ita videlicꝫ vt nullꝰ aude
at eos arguere nec de eorū factis ex
pmere veritatē ſꝫ magis eoꝝ errores
diſſimulare vl pociꝰ magnificare vt
ſic ꝑpter defectū cōtradcōis videan
tur apud populū eē iuſti Et certe iſ-
tud ydolū ē timor mūdanꝰ ꝑpt quē
nullꝰ audet dicere veritatē nec mori
ꝑpter veritatem nec nimiā pſecucio
nē ſuſtinere ꝑmo ꝑpter iſtud ydolū
illi qrū principaliter itereſt ꝓ ſuo gͤ
ge mori fiunt ita timidi ſicut lepoēſ
ꝑmo qd peius ē ipi fiūt alijs ydolū
ſilencij qꝛ ſi ipi nō eēnt. ipſi defende-
rent veritatem ⁊ deum qui ē veritas
p oculis haberēt in omnibꝰ operibꝰ

De ſpirituali medicina
Capitulum. xxiij.

B Eatꝰ auguſtinꝰ refert ꝙ mos
ātiqtꝰ erat ꝙ corpora ipatoꝝ
pꝰ mortē eorū cōburerētur ⁊ cineres
in eminenciori loco collocarētur Cō
tigit āt ꝙ qdā moriebatᷣ cuiꝰ cor nō
potuerat cōburi Mirātis aūt ſupꝫ h
mirātibꝰ oēs rethores ⁊ ſapiētes il
lius ꝓuincie citauerūt et ab eis cau-
ſā inqrētibꝰ tandē dixerūt ꝙ ipator
fuit itoxicatꝰ ⁊ ꝑpter latēs venenuꝫ
accēdi nō poterāt cor eiꝰ tūc illi extra
hētes cor de igne apposuerūt tiriacā
ſicqꝫ venenū fugauerūt ⁊ cū iterum
cor in ignem poneretᷣ mox in cinēs
eſt redactum

Moralizatio
Q mi ſic ſpūalit de hoibꝰ veneno
pcti mortal itoxicatis ipoſſi-
bile ē vt eorū corda igne ſpūſci accē
dātur niſi per tiriacā. i. ꝑ cōfeſſioēꝫ
⁊ cōtricionē priꝰ pcci macula delea

De ſuggeſtione dyaboli per tem
poralia Capitulū. xxiiij.

D E qdā mago narratur q huit
quēdam ortum pulcherrimū
in quo erant tot flores redolentes.
tot fructus ſuaues tot diuicie et de-
licie ꝙ valde delectabile fuit ibi eſſe
hunc locum nūꝙ voluit oſtēdere ni-
ſi fatuis ⁊ inimicis ſuis Et cum eēnt
introducti viderunt tot et tāta gau-
dia ꝙ mirabantur inſtanter qrebāt
vt in illo poterant manere Ille vero
nulli conſenciebat. niſi qui heredita
tem eius ei cōcederet Fatui vero cre
debant ꝙ eſſet paradiſus: in quo ſē-
ꝑ debēnt permanere ei hereditatem
illorum conceſſerunt Magus ve-
ro de nocte ſurgebat ⁊ eos dormien-
tes inueniebat et occidit et ſic per or-
tum iſtum quaſi infinita mala per-
petrauit Moralizatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Cariſſimi magus iſte cum orto ſuo ē mūdus iſte cū diuicijs ſuis ⁊ gloria ſua Magus dicitur· quia per incantaciones ſuas multos ſeducit ſicut iſti ioculatores faciunt· Talis poīt ſcutellam et nihil ponit intus interim fabulatur et trufat ⁊ ludificat circumſtantes poſtea q̄rit quid eſt ibi et apparent denarij vel floreni Diſtribuit et dat circumſtātibus· accipiunt gratanter ⁊ cū clauſerint manus credentes ſe habere denarium poſtea aperientes manus nihil inueniunt Sic mūdus iſte multos decipit incautos ⁊ illudit ⁊ ſic eſt de multis q̈̄ diu nihil ē de re ſub ſcutella vel diſco hoc eſt q̈̄ diu nihil habet niſi ea tantum q̄ victui ſūt neceſſaria modicū curat de mūdo Quod videns mundus volens eos decipere eleuat patellam et oſtendit qđ latet· i· modicū eleuat ꝑſonam et exaltat ſupra vite neceſſaria vt ad eccīaꝫ vel prebendā ⁊ tūc incipit oſtendere diuicias et delicias ſtatī miſer hō appetit ⁊ concupiſcit ea q̄ ſunt cōtra ſalutem anime ſue ⁊ dantur ei multa ⁊ credit ille ditari ⁊ in optimo ſtatu eſſe ſed ſi aperiat manus eius nihil in fine inueniet teſte· pš· Nihil inuenerunt omnes viri diuiciarum ī maībus ſuis Studeamus ergo mūdum iſtum ſpernere ſi deſideramus ad vitam eternam peruenire Ad quam ⁊c

De beneficiorum obliuione et ingratitudine Capitulū· xxv·

Quedam domina nobilis paciebatur multas iīurias a quodam tyranno qui vaſtabat eius terram Illa hoc audiens cotidie lacrimas emiſit ⁊ in amaritudine eſt aīa eius poſita Accidit a caſu ꝙ veīt q̄dā peregrinꝰ iuxta eam vbi manebat· videnſqꝫ eiꝰ anguſtiam pietate motus bellū pro ea dedit eo pacto ꝙ ſi in bello moreretur baculum eius ⁊ peram priuati in camera ſua cuſtodiret vt de eo memoriam haberet et ſibi grata eſſꝫ Illa vero fideliter ei conceſſit peregrinus bellum attemptās tyrānum deuicit et ipſe in bello vſqꝫ ad mortem vulneratus eſt Puella cum de morte eius audiſſet fecit quod promiſit baculum et peram in cameram ſuam ānte lectum ſuum pependit Accidit ꝙ per regna et caſtra fama volabat ꝙ iſta nobił dn̄a omnia regna amiſſa recuperaſſet Hec audientes tres reges ad eam venerunt cū magno apparatu vt eam viſitarent et in vxorē peterēt Illa ſtatī ornauit ſe ⁊ in occ²ſum illorum ābulabat eoſqꝫ ſatis honorifice recepit· intra ſe cogitabat· Forte iſti tres reges cameram intrare ꝓponunt erit mihi obprobrium ſi an̄ lectū meū inuenirēt ꝑegrini perā et baculū ⁊ iuſſit ea amoueri nec vltra ibi cōparere Sic pacti ſui oblita ⁊ igrata fctā ē

Moralizacio

Cmi dn̄a iſta ē aīa hūana tyrānus ē dyabolꝰ q̄ eā ꝑuauit hēditate regni celeſtis ꝑ multa tꝑa vn̄ ipa mltū dolebat Nec mirū· qꝛ ⁊ in īferno diu poſita erat donec ꝑegrinꝰ

vene rat ſcꝫ xp̄s q̄ui de celo deſcendit
in peregrinacionem iſtius mūdi pe-
ra eius caro mūdiſſima in qua latu
it diuinitas et in q̄ recepit vulnera ·
baculus eſt lignum crucis i quo pe-
pendit pro nobis peccatoribus · Vn̄
pro aia fecit victoriam feria ſexta vt
te liberaret a pena ⁊ vt ibi reſtitue-
rentur oīa amiſſa Petit ergo inſtan
ter a te vt ꝓ eius amore peram ⁊ ba-
culum cuſtodias hoc eſt vt recentem
memoriam continue de eius paſſio-
ne habeas ĩfra cameram cordis tui
Tres reges ſunt dyabolꝰ mūdus et
caro q̄ veniunt ad hominem ſugge-
rendo delectando conſentiendo · mi-
ſer homo nō premeditatus de futu-
ris ornat ſe cū vicijs ⁊ cōcupiſcencijs
⁊ occurrit eis ꝙ cito conſentit Et ſic
ammouet memoriam chriſti ⁊ ꝑ cō-
ſequens oblita eſt dei Studeamꝰ er-
go eius beneficia recolere ſi volumꝰ
ad eternū brauiū ꝑuenire

De humilitate Capitulū · xxvi ·

Regina quedā nobilꝭ de ſeruo
ruſtico concepit filiū Filius pꝰ
h̄ viciose ⁊ male ſe h̄uit ĩ cōſpcū pri
cipis pr̄is ſui putatiui Princeps vō
a regia diligenter queſiuit an filiꝰ ſu
us eſſet q̄ tandem per confeſſionē re
gine inueniēs nō eē filiū ſuū nolens
tā ꝓpter hoc eum ꝑuari regno Reg-
nū ſuū dedit ſibi ſed ſic ordinauit ꝙ
pannos ſuos diuerſi generis et colo
ris faceret medietatē de vili pān̄o et
aliā de precioſo panno vt quando vi
lē reſpiceret · a ſuꝑbia et omni vicio
quocūꝗ retraheretur quando vero
nobilem pannū · ne ōnino deiceretur
nec nimis humilem ſe exhiberet ·

Quomi ſic ſpūalit̄ caro nr̄a ad mo
dum vxoris carnalis diligens
vult nos retinere ne pergamꝰ ad ter
rā ꝑmiſſionis quociēs peccatū mor-
tale cōmittimꝰ Quid ergo eſt nobis
faciendū Certe debemꝰ carni dare a
nulū obliuionis vt abſtrahatur a de
lectacionibꝰ q̄ ſunt ſcd̄m ſenſū vt ſic
obliuiſcatꝛ delectacōēs carnales Sꝫ
anulum memorie debet anima ſibi
retinere vt videlicet ĩ memoria iugi
ter habeat penas infernales et no-
uiſſimū vite ſue vt ſic et peccatū cadͦ
obliuiſcatur Vn̄ ſcriptū ē Memorarē
nouiſſia tua et ĩeternū nō peccabis
eccī · vij · Tunicam de vili pān̄o debe
mꝰ habere qꝛ ſumꝰ filij ruſtici hoc ē
terre Job · ſeptimo · Putredini dixi
pater meus es Vnde ſi nobis quera-
tur q̇d eſt hō Certe dicemꝰ · ꝙ hō eſt
pauꝑ debilis ſtultꝰ a ut ruſticꝰ pau-
ꝑer ē ſi ĩdiget potēcia ſi ruſticus idi-
get nobilitate ſi ſtultus ſapiencia ꝙ
pauꝑ ſis probo Nihil habes de te ni
ſi pctm̄ : ſi em̄ reddes oui lanā · boui
calciamenta : terre ſegetes · nihil tecū
manꝫ niſi pctm̄ Secūdo tu es debilꝭ
qꝛ nihil boni oꝑis potes de te Vnde
homo comꝑatur flori q̇ mane eſt pꝉ
cher et ſplendens de ſero marceſſit ·
Itē fumo ps̄ · Sicut deficit fumꝰ · ſic
deficiant pctōres a facie dei Itē vaī-
tati Pſalmiſta hō uanitati ſimilis
factus ē Tercio tu non es ſapiēs qꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

non cognoſcis teipſum Quo ergo a
lia cognoſcē potes? Quarto tu nō es
de magna parentela ſʒ de qua dicitᷣ
Job vij· Putredini dixi pater meus
es tu ⁊c Quinto tu nō es pulcher qꝛ
cito tranſis et vana eſt pulchritudo
tua Ideo vna pars p̄ani· eſt caro vi-
liſſima· alia pars nobiliſſima ſcilicet
anima Et ſi iſta duo ſecundum eorū
naturam voluerimꝰ obſeruare · ad
regnum eternum poterimus perue-
nire Quod nobis concedat

De iuſta remuneracione
Capitulum· xxvij·

Quidam imperatoꝛ erat diues
valde ac potēs qui vnicam fi-
liam habebat puchram valde et ocu
lis hominū graciosā· quā miro mō
dilexit intantum ꝙ quinqꝫ milites ei
ꝓ ſua cuſtodia aſſignauit: Milites
vero iſti quaſi continue armati ince-
debant et certam p̄bendam ſingulis
diebus de theſauro regis ꝓ cuſtodia
filie accipiebant Rex vero quendam
ſeneſcallum ⁊ canē hēbat q̊s multuʒ
dilexit · Canis vero tribus cathenis
erat ligatus qꝛ valde crudelis erat ⁊
quos poterat apprehendere occidit·
Accidit ſemel ꝙ cum rex in ſtratu
ſuo iacuiſſet: terram ſanctam viſita
re propoſuit Mane ſurrexit ⁊ ſeneſ-
callum ad ſe vocari fecit et ait ei Ter
rā ſāctam viſitare volo ſub tua cuſ-
todia filiam meam vnicam cū mili-
tibus dimitto et canem quē diligo ·
precipio tibi ſub pena capitis ꝙ nl-
lū defectū filia mea habeat Oia ne-
ceſſaria militibꝰ ſcd̄m ꝙ decet miniſ
tres Canē vero cōtinue ī cathena ha
beas ⁊ ei nō laute adminiſtres ſed po
cius famē ſuſtineat vt ſic eius crude
litas atqꝫ ferocitas ānichiletur Se-
neſcallus vero omnia fideliter adim
plere ꝓmiſit Rex vero terrā ſanctaʒ
adijt ⁊ ſeneſcallus oia q̄ ꝓmiſit et to
tū p̄ceptū in contrariū egit Nā caneʒ
de melioribus cibarijs ſēp pauit nec
eū ſicut debuit cuſtodiuit puelle ne-
ceſſaria ſubtraxit ⁊ milites p̄bēda p̄
uauit intm̄ ꝙ diſperſi ⁊ vagabundi
ꝑ mūdū ibāt· puella ſine cuſtodia ſic
relicta plorans et eiulans ābulabat
ī aula ſola Canis cū eā ſolā vidiſſet
tres cathenas fregit cū qbꝰ ligatus
fuit ⁊ puellā occidit de cuius morte
factus ē plāctus magnꝰ in ciuitate
Rex vero cum audiſſʒ de morte filie
ſue cōmota ſūt oia viſcera eius Se-
neſcallū ad ſe vocari fecit ⁊ cur filiā
ſuā ſine cuſtodia dimiſit ⁊ milites ſi-
ne prebenda ⁊ canē contra preceptū
eius pauit? Ille vero obmutuit: nec
aliquid ꝓ eiꝰ excuſatione allegauit
Rex vero toꝛtoꝛibꝰ p̄cepit vt ligatis
pedibus ⁊ maībus eū in foꝛnacē ar-
dētē p̄icerēt Oēs regē laudauerunt
qui tale iudiciū dedit

Cmi iperatoꝛ iſte ē dn̄s noſter
ihs xp̄s Filia tā pulchra ani-
ma ad dei ſimilitudinē creata · Pro
cuius cuſtodia quinqꝫ milites ·i· quin
qꝫ ſenſus oꝛdīauit vt cōtinue bonis
opibꝰ eēnt armati ⁊ p̄bēdā grē dei re
cipent Cais vero ē caro miſera q̄ die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ac nocte nitiᷣ ſpūm ꝑturbaē ⁊ aīam
occidere Vn̄ de neceſſitate reqritᷣ ꝙ
tribꝰ catheīis ſit caro cōtinue ligata
ſcꝫ ꝑ timoꝛē dei ꝑ eiꝰ aōreꝫ ⁊ pudoꝛē
peccādi Propter timoꝛē· qꝛ deus eſt
iuſtus ⁊ iuſte peccatoꝛem iudicat ad
penam ꝑpetuam Hec eſt cathena p̄=
ma cū qua caꝛo miſera ligetur ne de
um offendat ⁊ ſalutem pꝛopꝛiam ꝑ
dat Secunda cathena eſt amoꝛ dei·
quia homo tenetur ipſum ſuper om
nia diligere etiam plus ꝙ̄ ſeipſum·
pꝛopter eius amoꝛem teipſū debes
refrenare a vicijs ⁊ concupiſcēcijs ca
uere Et quare debes ipſum intantū
diligere Certe quia te creauit te plaſ
mauit te ad ſimilitudinem ſuam fe
cit te redemit et vitam eternam da=
bit Tercia cathena· eſt pudoꝛ homi
ni peccare ī cōſpectu dei qꝛ omnia vi
det eciam minimā cogitacionē quā
in coꝛde habes ꝓpter iſta tria homo
debet ſeipſum cohibere nullo modo
deū per peccatum offendere Seneſ=
callus eſt homo cui tradidit animaꝫ
cum quinqꝫ ſenſibus ⁊ carnem ſicut
dedit ad regēdum vt pꝛo eis rn̄deat
quādo dn̄s noſter iheſus xp̄s ad iu=
dicium venerit Sed miſer hō q̇ non
diligit deū cathenas frangit· qꝛ poſt
ponit dei timoꝛem· nō curat cogita=
re ꝙ iuſto iudicio hominem eternali
ter damnat· poſtponit dei amoꝛem
non curat penſare quāta indicia a=
moꝛis ei oſtendit ꝙ eum de nichilo
plaſmauit ad eius ſimilitudinem fe
cit eum ſua ymagine diuina decora=
uit· p̄ꝛo eo ſe humiliauit Naturā noſ
tram aſſūpſit· ꝓpꝛio ſanguine eum
redemit Nec pudoꝛem peccādi coraꝫ
domino deo ſuo habuit Omnia in
contrarium perpetrat ⁊ aīam ſuam
occidit ideo cum venerit dies iudicij
tūc apparebit peccatoꝛ ⁊ nō poterit
ad obiecta reſpondere Tūc deꝰ tra=
dꝫ eū toꝛtoꝛibꝰ infernalibꝰ ſicut ipſe
teſtatᷣ Math· xxv· Ite maledicti in
ignē eternum Studeamꝰ ergo an̄ ō
nia aīam a peccato cuſtodire ſi deſi=
deramꝰ ad eternā vitā ꝑuenire De
iexecrabili dolo vetulaꝝ Ca· xxviij·

IMperatrix q̄dā erat in cuius
īperio erat quidā miles q̇ no=
bilē vxoꝛem et caſtā atqꝫ decoꝛā ha=
bebat Contigit ꝙ miles ad peregri=
nādū perrexit ſꝫ pꝛiꝰ vxoꝛi dixerat
Nullū cuſtodē vltra te dimitto qꝛ ſa
tis credo ꝙ n̄ īdiges Parato comita
tu abijt vxoꝛ vero caſte viuēdo domi
remanſit Accidit ſemel ꝙ pꝛecibꝰ cō
pulſa cuiuſdā ſue vicine epulandi cā
domū ſuam ingrederetur q̊ peracto
ad ꝓpꝛia remeauit· quā q̇dam iuue
nis aſpectam ardenti amoꝛe cepit e=
am amare ⁊ plurimos nūcios ad eā
direxit cupiens ab illa q̄ntū ardebat
amari Quibꝰ contemptis eū penitꝰ
ſpꝛeuit Ille vero ſe omnino cōtēptū
videns adeo dolens efficitur ꝙ infir
mabatur Sepe tn̄ illuc ibat ſꝫ nichil
ei valuit eo ꝙ dn̄a ꝑ oīa eū ſpꝛeuit·
Accidit q̄dā die ꝙ verſꝰ ecciam pꝛex
it dolēs ac triſtis obuiā ei hūit q̄ndā
vetulā in ꝓpoſito ſcām reputatā · q̄

cum iuuenem triſtem vidiſſet cauſã
tante triſticie ab eo queſiuit ; At ille
Quid prodeſt michi tibi narare. At
illa Oportet ꝙ vulnus tuum dete-
gas ; ſi operam medicantis expectas
Ideo oñde mihi cauſam tanti dolo-
ris cum dei adiutorio te curabo Iu-
uenis cum hoc audiſſet oñdit ei quõ
dominaȝ dilexit Ait vetula Perge ci
to ad domum tuam quia infra bre-
ue tempus te curabo Hijs dictis iu-
uenis ad domū perrexit ⁊ uetula ad
propria remeauit Vetula iſta quan
daȝ caniculam habebat quã duobꝰ
diebꝰ ieiunare coegit et die tercia pa
nē ſynapi confectū canicule ieiunãti
dedit quē cū guſtaſſȝ ꝑ amaritudie
oculi eius lacrimabantur tota die.
Tunc vetula ad domū domine per-
rexit cum canicula quam iuuenis di
lexit tantum Statim eſt a domina
honorifice ſuſcepta eo ꝙ reputa-
batur ſancta Dum autem adinuicē
ſederent dña puam caniculam lacri
mantem reſpexit admirabatur mul
tum ⁊ queſiuit cauſam Ait vetula O
kariſſima amica noli querere quare
lacrimatur quia tantum doloreȝ ha
bet ꝙ vix tibi poterit intimari .
Domina vero magis ac magis iſti-
gabat vt diceret Cui vetula Hec cani
cula erat filia mea caſta nimis ⁊ de-
cora quam iuuenis quidã vehemen-
ter adamauit ſed adeo caſta erat vt
omnino ſperneret illum amoreȝ Vñ
iuuenis tantum dolens pre dolore
mortuus eſt pro qua culpa conuer-
tit deus filiam meam in caniculam
ſicut tu vides Hijs dictis incepit ve-
tula flere dicens Quociens filia mea
recolit ꝙ tã pulchra puella erat . et
mõ canicula flet et conſolari nequit
ymmo ad fletum excitat omnes pre
nimio dolore Audiens hec domina
intra ſe cogitabat Heu me ſimili mõ
me quidam iuuenis diligit ⁊ ꝑ amo
re meo infirmatur . ⁊ totum proceſ-
ſum vetule narrauit . vetula hec au-
diēs ait O kariſſima domina noli a
morem iuuenis ſpernere ne forte et
tu mu taberis i caniculam ſicut filia
mea qđ eſſet damnum intollerabile
Ait dña vetule O bona matrona da
to mihi ſanum cõſiliū vt non ſim ca-
nicula Que ait Cito pro illo iuuene
mitte et voluntatem ſuam ſine vlte-
riori dilacione facias At illa Rogo
ſanctitatem tuam vt tu pergas ad e
um ⁊ tecum ducas ſcandulum poſſȝ
eſſe ſi alius ad eū accedēt Cui vetula
Tibi compacior . libenter eū tibi du
cam Perrexit et iuueneȝ ſecū duxit
et cum domina dormiuit Et ſic per
vetulam dña adulterium cõmiſit

Carmi iſte miles ē xp̄s Vxor caſta
⁊ decora . aīa ꝑ baptiſmū lota
cui dedit deꝰ liberū arbitriū ⁊ ſue vo
luntati trdidit . qñ de hoc mūdo ad
p̄rem aſcēdit Mulier iſta ſcȝ aīa inui-
tatur ad cõuiuiū . quociēs inclinatur
ad carnalē cõcupiſcentiã Quia con-
uiuiuȝ hoīs carnalꝭ ē ſēp i delicijs vi-
uere Stati iuueis . i . mūdi vanitas e
am in quantuȝ poteſt allicit vt ei ed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

hereat Si vero non conſenſerit adē
vetula ſcilicet diabolus qui circuit q̄
rens quam devoret animam ſcilicet
ꝑncipalit̄ q̄tuȝ pōt ſollicitat vt pec
cato cōſētiat Et quō: Certe oñdit ſi=
bi caiculā flentē Caicula ē ſpes lōge
uite ꝛ nimis de dei mīa ꝑſumē quaȝ
multi habent intantū ꝙ cito ad pec=
catum declinantur Quia ſicut cani=
cula iſta ex ſinapi lacrimabatur · ſic
ſpes ſepius animaȝ affligit ne ad ve
ritatem attingat intantuȝ ꝙ homo
peccato conſentit Si ergo volumus
caſtitatem anime ſeruare et mūdi de
ceptionem precauere fugiamus mū=
dum ſumopere qꝛ omne illud qḋ eſt
in mundo aut eſt ſuperbia vite · aut
concupiſcentia oculorum aut concu
piſcentia carnis et ideo ſūmū reme=
diū ē illū derelinquere ſi volumus ꝑ
mium eternum obtinere

Notabile de iudicibus malis
Capi · xxix

Erat qdā iperator q̄ ſtatuit ꝑ
lege ꝙ ſub pena ḡui q̄libet iu
dex recte iudicaret ꝛ ſi cōtrarium fa=
ceret nullo modo miſericordiā inueī
ret Accidit caſus ꝙ q̄dam iudex mu
neribus corruptus falſum iudicium
dedit Imperator cū hoc audiſſet ſer
uis ſuis precepit vt eum excoriarent
et ſic factuȝ eſt pellem eius i loco vbi
iudex ſedere deberet poſuit ad ſigni
ficandum ꝙ ille iudex cogitaret ꝙ ā
plius falſum iudiciuȝ nō daret Rex
vero filium iudicis defuncti iudicem
conſtituit dicens ei Sedebis ſup pel
lem patris tui vt iudices populū me
um Si vero aliquis affert tibi do=
num vt declines a via recta · ad pel=
lē pris tui reſpicias ne tibi hoc idem
contingat Moralizatio

Cariſſimi impator iſte eſt dñs
noſter ihs xps qui iſtam legeȝ
edidit vñ Deu · Iudices et magiſtra=
tus conſtitues ꝛc · Ipſe vero recte ꝛ ō
ni tempore nos iudicat · quia pater
noſter celeſtis totum iudicium filio
dedit Iudex qui male iudicauit ē q̄=
libet homo q̄ habet ſeipſum quantū
ad vite rectitudinē iudicare quid et
quantum contra deum deliquit Si
vero aliq̄s vrm̄ ſit muneribꝰ id ē ma
lis humoribus corruptus: debet ex=
coriari id eſt i omnibus vicijs ſuis ꝑ
penitentiam denudari vt poterit di
cere verbum illud iob Pellem ꝓ pel
le ꝛ quicquid homo habet dabit pro
anima ſua Pellis que ponitur pro
memoria in ſede · ē chriſti paſſio quā
homo debet habere retētā i ſede cor=
dis ſui · ne contra deum ꝛ ſalutem a
nime ſue delinquat ſicut ſcriptum ē
Memorare nouiſſima et i eťnum nō
peccabis · xpus nō tm̄ pellem in ſede
crucis ꝓ nobis dedit ſȝ eciam vitam
ꝛ iō ſi veri filij ſumꝰ eū ꝑ pctm̄ offen
dere nō debemus Et ſi cōtigit nos
labi reſpiciamꝰ ad crucē q̄ntū ꝓ no=
bis ſuſtinuit vt emēdemꝰ cū opibus
mie ꝛ ꝑ cōſequēs vitā eťnā obtenebi
mꝰ De pctō ꝛ iudicō Ca · xxx ·

Rex qdā erat q̄ ſtatuit ꝓ lege
ꝙ victoi de bello redeūti fierȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

triplex honoꝛ ⁊ tres moleſtie Pꝛimꝰ
honoꝛ ꝙ victoꝛi obuiabat populus
cum leticia Secūdꝰ ꝙ omnes capti=
ui currū eiꝰ ligatis manibus et pe
dibus retro ſequebantur Terciꝰ ho
noꝛ ꝙ indutus tunica iouis ſedebat
in curru quem trahebant quatuor e
qui albi ⁊ ducebatur vſqꝫ ad capito
lium ne cum hiis honoꝛibus obliuiſ
ceretur ſui triplicē moleſtiā opoꝛte=
bat illum ſuſtinere Pꝛima eſt ꝙ cuꝫ
eo ponebatur in curr u q̄dam ſeruiſ
condicionis vt daretur ſpes cuilibet
quantūcūqꝫ vilis condicionis perue
nire ad talem honorem ſi ꝓbitas me
reretur Secunda moleſtia erat ꝙ iſ
te ſeruus eū collaphizabat ne nimis
ſuperbiret et dicebat Gnotoſeauton
id eſt noſce teipſum ⁊ noli ſuperbire
de tanto honore· reſpice poſt te· ho=
minem te eē memento Tercia moleſ
tia erat ꝙ illa die licebat cuilibet di=
cere in perſonam triumphantis q̄c
q̄d vellet ſcilicet omnia obpꝛobia

Kariſſimi iſte imperatoꝛ eſt pa
ter celeſtis Victoꝛ de bello do
minus noſter iheſus chriſtus q̄ con=
tra dyabolum victoꝛiam obtinuit·
Vn̄ in die palmarū triplex honoꝛ ei
fiebat Pꝛimo ꝙ ei obuiauit populꝰ
quando om̄s contra iheruſalem per
rexerunt cū ramis palmaꝝ ⁊ veſtim̄
tis ⁊ pueri clamabāt Oſāna filio da
uid Secūdꝰ honoꝛ ꝙ om̄s captiui ⁊c
Iſti captiui erant iudei ⁊ peccatoꝛes
in peccatis ligati q̄ currū humanita
tis eius ſequebantur videntes ſigna
⁊ ꝓdigia q̄ faciebat Tercius honoꝛ
ꝙ victor indutus erat tunica iouis·
Tunica iſta erat diuinitas humani
tati iterius coniuncta quē trahebāt
quatuoꝛ equi albi id eſt quatuoꝛ euā
geliſte q̄ de eiꝰ diuinitate ⁊ humani
tate loquebantur Contra iſtos hono
res triplex ei moleſtia fiebat ſcꝫ ꝙ v
nus ſeruilis condicionis ponebatur
cū eo ſcꝫ vꝰ latro peſſimus Secunda
moleſtia erat ꝙ ſerui eū collophiza=
bant Sic iudei criſto fecerūt dicētes
Pꝛophetiza nobis Quis eſt q̄ te per
cuſſit Tercia moleſtia ꝙ oīa obꝓbꝛia
ei dicebāt Sic iudei in faciem eiꝰ ex=
puerunt ⁊ obꝓbꝛia multa ei dixerūt

De rigoꝛe moꝛtis Ca·xxxi·

Legitur de moꝛte alexandri cū
ſepultura eiꝰ fieret aurea· plu
rimi philoſophi ad eū cōuenerūt de
q̄bus vnus dixit Alexander ex auro
fecit theſaurum· ⁊ nūc ecōuerſo auꝝ
ex eo fecit theſaurus Aliꝰ dixit Heri
nō ſufficiebat alexandro totus mun
dus hodie ſufficiūt ei tres vel quatu
oꝛ vlne panni Alius dixit Heri alex=
ander populo imperabat· hodie po
pulus impat illi Aliꝰ dixit Heri alex
ander potuit a moꝛte multos libera
re hodie ipſe iacula moꝛtis non po=
tuit vitaꝛe Alius dixit heri terrā p̄=
mebat· hodie ab ea pꝛemitur Alius
dixit Heri alexandrū om̄s timebāt
hodie eum vilem omnes reputant·
Alius dixit Heri alexander multos
amicos habuit· hodie nullum Alius
dixit Heri alexander duxit exercitū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

hodie ab illis ducitur ſepulture
Moralizacio

Cariſſimi iſte alexander poteſt
dici q̇libet diues iſtius mūdi q̄
laborauit totaliter in mūdanis Ali-
qui magis laborāt qn̄ moriunt² cir-
ca funeralia ſua cū magna pōpa ꝙ
circa animā q̄ iacet in penis Philo-
ſophi adducti ſūt doctores ac ſacre
ſcripture expoſitores qui dicunt² di
uites huius mundi ex auro munda-
no Modo diues huius mundi facit
theſauruz hoc eſt dictum homo tene
tur de bonis mundanis impleri id ē
bonis virtutib⁹ ſicut eſt dare elemo
ſinā nudū veſtire ꝛc. et ſic facit de eo
quantum ad animam in celo theſau
ꝝ Item dicunt Non ſufficit auaro m̄
dus qꝛ quanto plus habet tāto pluſ
cupit habere ꝛ hoc ē fatuitas qꝛ mū-
dus deficiet ſibi et ī morte Sed de oī
labore duas vel tres vlnas vix pāni
obtinuerit multum eſt Item dicūt di
uites dum viuūt imperant ſed poſt
mortē q̇libet pauper ei imperat ꝛ ꝙ
diu viuit diues multos poteſt a mor
te liberare. ꝛ tn̄ nullus diues quātū
cūqꝫ potens ī neceſſitate iacula mor
tis vitaē poteſt Item homo terre do
minatur ſed in morte ei dominatur
quia totum corpus hominis per ter
rā cōſumitur ꝛ ꝙ diu viuit hō time-
tur ſicut ſcriptum eſt Facies homīs
facies leonis ſed in morte vilis ab ō
nibus reputatur Itē ꝙ diu viuit a-
micos habet ſed in morte omnes re-
cedunt ꝛ ipſum ſolum relinquūt ꝙ
diu homo vixit potuit multos ſecuȝ
acq̇rere ꝛ ducere ſed ī morte ab alijs
ducetur vn̄ xp̄s dixit petro Alius ci-
get te et ducet q̊ tu non vis

De iſpiracione bona Ca. xxxij

Refert ſeneca ꝙ in corporibus
venenoſis ꝓpter maliciam ve
neni ꝛ nimiam frigiditatem nullus
vermis naſcitur ſed ſi percuſſa fue-
rit fulmine poſt paucos dies vermeſ
producūt Moralizatio

Cm̄i p corpus venenoſum intel
ligo hominem in peccato mor
tali venenatum talis ꝓpter frigidi-
tatem peccati vermem producere n̄
poteſt Et iō percutit eos deus fulmi
ne dum talibus infundit graciā quā
ſi peccator recipere voluerit cito con
uerti poteſt Et ideo ſanum conſiliū
eſt vt cito per contricionem conuer-
tamur ad criſtum Quod no.

De iactancia Ca. xxxiij.

Refert valeri⁹ ꝙ homo q̇dam
noīe patin⁹ flēs dixit filio ſuo
ꝛ oīb⁹ vicinis ſuis Heu heu mihi ha-
beo in orto meo arborē infelicem q̄
vxor mea p̄ma ſe ſuſpendit Poſtmo
dum ſecunda Mō tercia ꝛ iō dolor ē
mihi miſerabilis Ait vnus cui nomi
ne arrius Miror de te de tantis ſuc-
ceſſib⁹ lacrimas emiſiſſe da mihi ro
go te tres ſurculos illius arboris qꝛ
itēdo īter vicinos diuidere ut q̇libet
arborez hēat ad vxorē ſuā ſuſpēden
dā Et ſic factum ē Moralizatio

Cm̄i hec arbor ē ſācta crux ī qua
pependit xp̄s Hec arbor debet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

poni in orto hominis dū anima ha-
bet iugē memoriam de paſſioē xp̄i
In iſta arbore tres vxores hominis
ſuſpēdūtur ſcʒ ſuperbia uite. concu-
piſcēcia carnis ⁊ concupiſcentia ocu-
lorum hō eñi datus mundo tres vx-
ores ducit vna ē cōcupiſcentia carniſ
q̄ vocatur uoluptas Alia filia mun
di q̄ vocatur cupiditas Tercia filia-
dyaboli q̄ vocatur ſuperbia. ſed cuʒ
peccator gracia dei adheret peniten-
cie iſte vxores volūtates ſuas nō ha-
bentes ſe ſuſpendunt Cupiditas ſe
ſuſpendit fune elemoſine. ſupbia fu
ne humilitatis Voluptas ſe ſuſpen-
dit fune ieiunij ⁊ caſtitatis Iſte q̄ q̄ſi
uit ſurculos eſt bonus criſtian⁹ q̄ to
to conamīe hͦ debet appetere ⁊ que-
rere nō tantum ꝓ ſe ſed ꝓ alijs vici-
nis. Ille q̄ fleuit eſt miſer homo qui
magis diligit carnem et ea que car-
nis ſunt ꝙ̄ ea que ſūt ſpirituſſancti.
Tamen ſepius talis ad īformationē
boni uiri ad rectaʒ viam poterit du-
ci et ſic vitam eternam obtinebit.

De pōderacione vite. Ca. xxxiiij.

Legitur de rege alexandro qui
habebat ariſtotilem magiſtꝝ
de cui⁹ doctria multū profecit ⁊ mł
tas virtutes ab eo didicit Inter cete
ra et magiſtro ſuo queſiuit aliq̄ ſibi
et alijs ꝓficua dici Ait magiſter Fili
auſculta diligēter ⁊ ſi meā doctrinaʒ
tenueris ad magnū honorē ꝑuenies
Septē ſūt q̄ te docebo Primū ē ſta-
terā ne tranſilias Secūdum ignē cū
gladio ne foueas Terciū coronā ne
carpas Quartū cor auicule ne cōme
das Quitum cū ꝑfectus fueris non
redeas Sextū per viā publicam ne ā
bules Septimū prūdinē garrulan-
tem i domo nō ꝑmittas Rex in iſtis
ſeptem miro mō ſtudebat ⁊ ſic ꝓfecit
ꝙ̄ diu vixit Moralizatio

Cm̄i ſtatera iſta ē vita humana
Duo ipenſus ſūt ingreſſus in
mūdū. ponatur ergo hō i vna pēſa
ſcʒ i paupertate cū qua igreſſ⁹ eſt ⁊ i
alia pauꝑtate cū qua egrediet² ⁊ in-
ueniet ꝙ eqꝫ pōderabit Sicut pauꝑ
igreditur ſic pauꝑ egreditur ecci. ij.
Sicut egreſſus ē nud⁹ de vtero ma-
tris ſue ſic reuertitur et nihil affert
ſecū de laboē ſuo Itē pone i vna ꝑte
ſtatere tēpus q̊ peccaſti ⁊ tūc quero ſi
cut xp̄s queſiuit a prē filij infirman-
tis qn̄ ei accidit Rn̄dit ei paṫ ab īfācia
⁊c. vt pʒ et ego quero a te qn̄ incepiſ
ti peccare Heu rn̄debis Non heri nec
pridie ſed ab īfancia Pone ergo tem
p⁹ peccati in vna parte ⁊ min⁹ pōde
rabit. non ergo tranſilies ſtaterā ſed
bn̄ pēſa Quō? Pone ad aliaʒ tēpus
penitencie ſed neſcis ꝙ̄ diu poſſis pe
nitere Ideo multiplica opera penitē
cie ut eque ponderent tuis malefac-
tis ſicut dicit zacheus Si q̄d aliquē
defraudaui: reddo quadruplū Non
ergo tranſilias vltra iſtam ſtateraʒ
hoc eſt non nimis cupias vltra que
ſūt neceſſaria uictui ſicut legitur de
vulture Vultur cū ceperit predaʒ ꝓ
bat an totā ꝑdam poſſit ſecum por-
taꝛe ⁊ cū ea volare vel nō ſed nō diui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dit ⁊ tantum ſecum portat ꝙ poſſit
ſecum volare ⁊ ſic habet de preda qđ
ſibi ſufficit Eodem mō homo debe-
ret facere multi ſūt q̄ diuicias ꝓ pre
da ponunt vt diuites fiāt nocte die
qꝫ laborant aliena rapiunt ⁊ cū ha-
buerit in abſcōdito ponūt ⁊ ꝑ illam
detinentur ꝙ ad deum volaē nō poſ
ſunt ⁊ hec eſt magna fatuitas ꝙ illi
vtuntur que ſecū portare nō poſſūt
Diuidatur ergo preda id eſt diuicie
ꝙ ſibi neceſſariū teneat reſiduum det
pauperibus ⁊ ſic poterit ad deuz vo
lare Secundū ē ignē cū gladio ne fo
ueas id eſt iracundū cū verbis aſpe-
ris ne prouoces Ira enim compara-
tur igni qꝛ cū aliquid iracundo defi-
cit ſtatim inflāmatur Iſte ignis non
eſt fouendus gladio gladius vero ē
lingua hominis q̄ ad moduz gladij
materialis lata eſt ⁊ acuta ex vtraqꝫ
ꝑte pſ̄ lingua eorū gladius acutus
Eſt enim de iracundo ſicut de calce.
In calce eſt calor ſopitus ſꝫ ſi ſuppo
natur aqua ſtati iflāmatur ⁊ fumuz
exire facit Sic eſt de iracundo ī quo
ē ira ſopita cum audierit verba aſpe
ra ſtatim inflāmatur ⁊ fumum ire ⁊
rixe exire permittit et iō ignem non
debemus fouere cum gladio Terciū
eſt coronam ne carpas id eſt leges ci-
uium ne reprehendas Ciuitas in q̄
fumus eſt ī eccleſia leges huius ciui-
tatis ſūt doctrine eccleſie quas null9
ſapiēs debet reprehendere ſed humi
liter audire ⁊ imitari ſed iſta doctri
na multos habet reprehenſores

qđ patet ex eo ꝙ habet paucos audi
tores et ideo nobis eſt neceſſe verba
dei audire ⁊ eius precepta ⁊ nobiſcuz
firmiter retinere ſi tendimus ad eter
nam patriam venire. Quartū ē cor
nicule ne comedas id ē nulli aduer-
ſitati temporali triſticiā odiū inuidi
am in corde tuo habeas quia prouer
biorū xv. Sicut vermes ligno ⁊ ti-
nee veſtimento ſic triſticia viri nocet
cordi Homo ergo ſe iungat deo per
bonam vitam ⁊ ſemper habeat ī cor
de recentem memoriam ⁊ nullum do
lorem ſentiet ymmo plus de aduer-
ſitate gaudebit Ibant apl̄i gauden
tes ⁊c. Quītum eſt cum ꝓfectus fue
ris non redeas id eſt cum a ſtatu cul
pe receſſeris non redeas ad vomitū
peccati De iſta ſapiencia habetꝛ eccī
xxi. Fili peccaſti non adijcias vltra.
Sed timeo ꝙ multi ſūt ad modū ca
nis De quibus loquitur petrus Si-
cut canis reuerſus eſt ad vomitū ſu
um: ſic peccator qui iterat vias ſuas
malas Item eſt de multis ſicut de vi
pera Vipera enim volens copulare
cum lampreda fugit venenū tūc vi
pera in quodam loco venenoſo euo-
mit et ſic copulatur ei et poſt redit
ad venenum Sic multi volentes xp̄o
copulari in altari euomūt venenuz
dum peccata confitentur Sed poſ-
tea redeunt ad illud Sextū ē per viā
publicam ne ambules Via publica
eſt uia peccatoris per quā maior pſ̄
mundi tranſit quia lata eſt Mathei
vij. Spacioſa ⁊ lata ē via q̄ ducit ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

perdicionem et multi ſunt q̃ ambu-
lant per eam Unde notandum eſt q
alique ſunt beſtie q̃ nūq̄ p viam rec-
tā ambulant vt canes fugiant Sic
debet homo dum eſt in mūdo ē i pe-
riculo ꝓpter canes infernales fuge-
re qui eum ſequuntur ſicut dicit ps.
Circūdederunt me canes multi. Fu-
giendum ē de tali via qꝛ ibi ſūt vena
tores dyaboli qui triplici genere ve-
nacionis vtūtur Tria em̄ ſūt gene-
ra venacionis et omnia ſūt dolo ple
na Primū genus ē qui venātur beſ-
tias fugatiuas. et iſti faciūt foueas
vt eas capiant Fouee iſte ſūt vſure ꝛ
bona temporalia vt mendacia falſa
iuramēta ac decepciones in q̄bus cu
pidi decipiuntur Secūdum gen⁹ ve
nacionis eſt q̃ venantur aues Iſti po
nūt laqueos q̃ ſunt falſi aduocati et
placitatores ac iudices per munera
corrūpūt qui faciūt leges vt capiāt
pauperes Tercium genus eſt piſca-
torum q̃ ponūt retia ſua ad accipien
dum omne genus humanū Iſti ſunt
luxurioſi Mulieres ſunt retia dya-
boli p que fere de omni ſtatu capiū-
tur aliqui Septimū ē hyrūdinē gar
rulantem ī domo non permittas ſcꝫ
peccatum in corde contra quod ſem
p murmurat cōſciencia ſicut habet᷑
de iona q̄ diu erat in nauis ꝓfundi
tate nō poterat eē tranquillitas ma
ris Eodē mō q̄ diu pctm̄ hoſpitat᷑
in corde hominis racione cuius con-
ſurgit tēpeſtas magna dū cōtra de-
um murmurat cōſciencia nec tranq̄l
litas eē pōt donec ionas ī naui ꝛ pec
catum in corde expellatur ꝛ ceſſabit
tempeſtas .i. remorſus cōſcie donec
peccatū in ꝓfūdo inferni demerga-
tur Ideo non ſuſtineamus yrūdinē
id eſt peccatum in corde ſꝫ deſiderē-
mus vitam eternam obtinere Ad ꝛc.

De pacis reformacione ꝛ vindic
ta eā diſſipancium Ca. xxxv.

Legitur in geſtis romanorum
q talis erat conſuetudo q cū
formari deberet aliq̄ pax īter mag-
nos inter quos diſcordia erat aſcen-
debant mōtem magnum et altum ꝛ
ducebatur agnus ꝛ occidebatur ī cō
ſorcium eorum ſanguis eius effūde
batur in pacis reformacionem in ſig
num q quicumqꝫ illorum pacem diſ
ſiparet de eo magna vindicta reci-
peretur ꝛ ſanguis eius effunderet᷑

Moralizacio

Kariſſimi magni domini fuerīt
deus pater et homo. De deo
dicit pſalmiſta. Magnitudinis eius
non eſt finis De homine qui ad yma
ginem dei factus eſt pſalmiſta Oia
ſubieciſti ſub pedibus eius ꝛc. Inter
iſtos magnos erat diſcordia intan-
tum q quotcūqꝫ moriebantur ad i-
fernum deſcenderūt Poſtea facta ē
pax magna inter deum ꝛ hominem
in cuius pacis reformacione duceba
tur agnus ſcilicet criſtus ſuper mō-
tem altum hoc eſt in monte calua-
rie vbi occiditur ꝛ effundebatur ſāg
uis eius in ſignū q q̄cumqꝫ eorū pa-
cem diſſiparet de eo maxima vindic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ta reciperetur et ſanguis eiꝰ effun-
deretur Ideo ſi pactum cū deo frege-
rimus ḡuis vindicta ſequetur Quā
tam vindictā credis te habere ſi ea
q̄ i baptiſmo ꝓmiſiſti fregiſti

De curſu vite hoīs Ca·xxxvi·

Legitur de quodā rege q̇ āte ō-
nia naturam hoīs deſidera-
bat ſcire In cuiꝰ imperio erat q̇dam
philoſophꝰ ſagax valde de cuiꝰ cōſi-
lio operati ſunt multi · Rex cum de
eo audiſſet nunciū ad eū direxit vt ſi-
ne vlteriore dilacione ad eum veni-
ret Philoſophus cū voluntatem re-
gis itellexiſſet venit ad regem Ait ei
rex Magiſter a te ſapienciā ⁊ doctri-
nam volo audire dic mihi in ꝑinci-
pio q̇d eſt homo Ait ille Homo ē mi-
ſer toto tempore vite ſue Vide ꝑin-
cipium tuū mediū ⁊ finem ⁊ inueni-
es ꝙ plenus es miſeriȷs Vn̄ iob Hō-
natus de muliere ⁊c· Si reſpicis ꝑi-
cipium inuenies te pauperem et ipo-
tētem Si medium inuenies mūduꝫ
anguſtiantem ⁊ forte animā tuā con-
dēnantem Si finem terram te ſuſci-
pientem Et iō mi dn̄e rex nō habeas
memoꝛiam ſuperbiendi Ait rex Ma-
giſter quero a te quatuoꝛ queſtiōes
quas ſi bene ſolueris te ad dignita-
tes ⁊ diuicias ꝓmouebo Pꝛia queſ-
tio q̇d ē homo Secūdo cui ē ſimilis ·
Tercia vbi eſt Quarta cū quibꝰ ſoci-
is eſt · Ait philoſophus Domine ad
ꝑimā queſtionem reſpōdebo Quā-
do queris q̇d ē hō Dico ꝙ ē mācipi-
um moꝛtis · hoſpes loci · viator tran-
ſiens Mancipiū dicitur qꝫ manum
moꝛtis euadere nō pōt qꝫ moꝛs om-
nes laboꝛes et dies rapit ⁊ ſecūdum
ꝙ meruit habebit ꝑemium vel ſup-
plicium Itē hō eſt hoſpes loci · qꝫ ob-
liuioni traditur Item eſt viator trā-
ſiens ſiue vigilando ſiue doꝛmiendo
ſiue comedendo ſiue aliud faciendo
ſeper ad moꝛtē currit Ideo debemus
per viam nobis ꝓuidere de victuali-
bus ſcilicꝫ de bonis virtutibꝰ Secun-
da queſtio ē cui ē hō ſimilis· Dico ꝙ
ē ſimilis glaciei qꝫ ꝓpter calorem
cito diſſoluitur Sic hō de terra ⁊ de
elementis cōpaginatus ꝑ calorem i-
firmitatis cito diſſoluitur et corrū-
pitur Item ſimilis ē pomo nouo · qꝫ
ſicut pomū nouū pēdens i arbore cū
debꝫ ad crēmētū debitū venire modi-
co tū vme interiꝰ exoꝛto coꝛrodit' ⁊
ſubito coꝛruēs iutile efficit' Sic hō
puericia ſua creſcens ſubito oritur i-
firmitas iterius ⁊ aīa expellitur et
corpus coꝛrumpitur Vn̄ ergo ſuper-
bit homo Tercia queſtio eſt Vbi eſt
homo Dico ꝙ in bello multiplici ſcꝫ
contra dyabolū mūdū et carnē Qr̄-
ta cū q̇bus ſociȷs eſt homo Rn̄deo ꝙ
cū ſeptem ſociȷs q̇ eum continue mo-
leſtāt q̄ ſūt fames · ſitis · caloꝛ · frigꝰ
laſſitudo infirmitas ⁊ moꝛs Pꝛepa-
ra ergo animā cōtra dyabolū mūdū
⁊ carnem quoꝛū bella id eſt tempta-
ciones ſunt diuerſa Et ideo diuerſi-
mode ꝑeparāda eſt anima vt eis re-
ſiſtet Caro eñ temptat nos ꝑ luxuri-
am ⁊ voluptatem Mundus per diui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tiarū vanitatem Dyabolus per ſup
bie vilitatem Si ergo caro te temp-
tat iſtam adhibe medicinam habeas
ī memoria ꝙ caro que te ꝓuocat ad
peccatum vertetur in cineres die et
tempore ignoto ⁊ anima ꝓ eius de-
licto penam eternam ſuſtinebit Sa-
pien· ij· Extinctus cinis erit corpus
noſtrum ⁊ ſequitur Poſtea erit obli
uio et nemo habebit memoriā opeꝝ
noſtrorū Et ſi iſte cinis ſit in memo-
ria temptacionem impediet ne pro-
cedat ad actum Si mūdus te temp
tat ꝑ vanitatem adhibe iſtā medici-
nam Conſidera diligenter ipſius ingͣ
titudinem ⁊ nunꝙ̄ ſibi ſeruiendi ha-
bebis voluntatem Nam ita ingratꝰ
eſt mundus ꝙ licet per totam vitam
tuam illi fideliter ſeruias nichil ap-
portare tecum te ꝑmittit niſi pecca
tum Eſt enim de mundo ſicut de ꝑ-
dice Perdix habens pullos ſuos ſci
ens venatorem appropinq̄re nido ·
vt venatorem retrahat a pullis veit
ꝓpe venatorem ⁊ fingit ſe non poſſe
volare qd̄ venator credens eē verum
inſequitur paulatiue Illa volat ⁊ il-
le poſt illam vadit ſperans illā cape
⁊ ſic ſemꝑ facit donec elongatus eſt
a pulliſ ⁊ ſic decipitur venator ꝙ nec
ꝑdicē nec pullos hꝫ Sic ē de mūdo Ve
nator q̄ nido pullorum appropīq̄t
eſt bonus criſtianus q̄ victum ⁊ veſ-
titum ⁊ alia cū labore acquirere niti
tur Sed mundus hominem non li-
bēter ſuſtinet tali applaudit ⁊ ſimu-
lat ac ſi ſequi vellet ⁊ ſēper cū hono-

re manere qd̄ videns homo ſepe ab
operibus bonis recedit ⁊ mundi vai
tatem ſequitur et tunc mūdus illum
ab amore dei ⁊ bonis operibus elon-
gat Deinde mors illū ſubtrahit a ſe
culo ⁊ manet ille miſer deceptus · qꝛ
nō hꝫ mūdum quem ſequebatur nec
fructum bonorum operum a quibꝰ
elongatur Ecce quomodo mūdus ſu
is ſeruitoribus reddit mercedem Et
hoc eſt qd̄ dicitur Jaco· ij: Totus mū
dus eſt in maligno poſitus · Omne
qd̄ eſt in mūdo aut eſt ſuperbia vite
⁊ reliq̄ Tercio ſi te temptauerit dya
bolus adhibe iſtam medicinam Ha-
beas in memoria chriſti paſſionē ꝑ
quam ſuꝑbus ceditur ⁊ nō habet po
teſtatem reſiſtendi Vn̄ apl̄s Induite
vos armaturam dei vt poſſitis ſtare
⁊c: Vn̄ refert ſolinus de mirabilibꝰ
mūdi · ꝙ alexander equum quen-
dam habuit q̄ vocabatur bucefalus
cuius erat conſuetudo ꝙ qn̄ erat ar-
matus ⁊ paratus ad bellum nullum
ſeſſorem retinebat niſi ſolum alexā-
drum ſed ſi q̄s aliꝰ eum aſcenderet
ſtatim ꝓiecit eum a ſe· qn̄ vero non
erat armatus famuli ſuper eū ſede-
re permittebātur Sic homo armatꝰ
chriſti paſſione nullū recipit in cor-
de niſi imꝑatorē deum ōnipotentē
Sed ſi aliqua tēptacio dyaboli cor
ſuum aſcendere velit· ſtatim virtute
paſſionis chriſti habet poteſtatē dei
ciendi eā Si uō iſta careat armaturā
dei ſtatim pronus erit ad omnes tēp
taciones recipiendas Studeamꝰ er

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

go bonis virtutibus armari ut tan
dē pueniam⁹ ad gloriam dei

De mentis in celum erectione

Capitulum·xxxvij·

Refert plinius ꝙ aq̄la in altuz
volat ⁊ nidificat cuius pullis
inſidiatur ſerpens q̄dam q̄ vocatur
pnas Qui videns ſe non poſſe appī
quare ꝑpter altitudinez trahit ad ſe
ventum ⁊ venenū emittit vt aer in-
fect⁹ per venenum ad pullos deduc-
tus illos occidat Sed aq̄la ex inſtic-
tu naturali mirabilem adhibet cau-
telam Portat em̄ lapidem qui voca
tur achates ⁊ ponit in nido in illa p-
te q̄ ē contra ventum ⁊ iſte lapis vir-
tute ſua venenuz expellit ne ad pul-
los accedat Et ſic pulli ſaluantur ne
interficiantur

Moralizacio

Cariſſimi per aquilam que ē ar
dui volatus ⁊ acuti viſus ho-
mo intelligitur cuius vita ⁊ deſideri
um a terrenis debet eleuari vt dicere
poſſit cum apoſtolo Phi·ij· Noſtra
conuerſacio eſt in celis In hac altitu
dine cōuerſacionis debemus pullos
id eſt opera noſtra bona ponere tūc
ſerpens antiquus id eſt dyabolus q̄
rit illum occidere per apposicionem
alicuius peccati mortalis Sed forte
ꝑpter uite eminenciam ꝑpoſitū ſu-
um non poteſt adimplere Tunc va-
dit dyabolus ⁊ temptat illos vento
interficere dum laudem humanam
ſibi cōmendat q̄ ſibi ſepius veniunt
vt ꝑpter appetitum talis laudis fa
ciat bona opera morientur pulli quo
ad meritum Accipiamus ergo petrā
id eſt xp̄m ⁊ ponam⁹ iter opera noſ
tra ⁊ ventū vane glorie vt ſic opera
noſtra dirigamus ad deum ⁊ erit no
bis retribucio magna Quia ſicut vo
bis conſtare debet tres ſagittas dn̄s
iaciet in homib⁹ valde acutas p̄ma
vocacionis·ſecunda decepcionis·ter
cia diffinicionis Sagitta vocacōis
qn̄ dn̄s dicet Surgite mortui veni-
te ad iudicium De iſta vocacione ha
betur Joh· Oēs q̄ i monumento ſūt
audient uocem filij dei Et eciam ie-
ro· Siue comedam ſiue bibam ſemꝑ
videtur in auribus meis ſonare ſur-
gite mortui ⁊c· Sagitta decepcōis
qn̄ in iudicio dicetur pctōrib⁹ Eſu-
riui ⁊ n̄ dediſtis mihi mādUcare Sa
gitta diffinicionis erit qn̄ iudex dicz
Ite maledicti in ignem eternum

De cautela delendi peccata

Capitulum·xxxviij·

Legitur ꝙ tp̄e henrici iꝑatoris
ſecundi ꝙ cū q̄daz ciuitas ob
ſeſſa fuiſſet ab inimicis ſuis anq̄ꝫ ini
mici venerāt ad citatē q̄dā colūba in
citate deſcēdit circa cuius collū inuē
te ſunt lrē q̄s deferebat talis ſenten-
cie Generacō canina veit ⁊ erit gens
contencioſa ·cōtra q̄s per te ⁊ per a
lios legem tuā defendas

Quid per iſtā colūbā q̄d intelligē
poſſum⁹·niſi ſp̄m ſāctū q̄ i ſpe
cie colūbe deſcēdit ſup xp̄m q̄ nobis
cōfert lrās cū noſtra peccata mani-
feſtat ⁊ nūciat nobis ꝙ gēs cōtencio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſa venit ad obſidiōem ſcʒ ad obſiden
dū nos ſcʒ demōes ad pdēdū. Et id
dū lucē hēm9 ſpūſſancti legamus lit
teras .i. pctā nrā p cōfeſſiōem dete=
gamus vt legē dei ſeruare poſſim9
⁊ mortem euadere ne clauſe p mortē
inueniātur. in cōfeſſione non mūda=
te ī diſtricto iudicio Tu ergo diues
filij ſignū q̄ ſua ſapiencia nouit diui
cias diſtribuē ⁊ auferre hʒ. tu potēs
⁊ fortis ſignū pris q̄ ſua potencia p̄t
te robuſtū facē ⁊ īfirmitatem deicere
Hēs tu pctā obſtat ſignuʒ ſpūs ſci q̄
ſua clemēcia vult pctā nrā ad memo
riā reducere niſi aū de9 h̄ ſig̃ oñderʒ
hō iudiciū nō recte crederet ſicut ipe
ait iohīs .iiij. Niſi ſig̃ ⁊ pdigia videi
tis nō creditis De reconcilia=
cione dei ⁊ hois. Ca.xxxix.

LEgitur ī geſtis romanoꝝ ꝙ i=
ter duos frēs tanta diſcordia
erat ꝙ vn9 frater oēs terras alteri9
deſtruxit Audiēs hec Julius ipator
grauē cōcepit cōtra fratreʒ pſequu=
cionē Jlle vō ipatois offēſā pcipiēs
venit ad frēm ſuū cui tot mala itule=
rat petēs miam ab eo rogās iſup eū
q̄tinus iter ipatorem ⁊ ipm pacē re=
formaret Circūſtantes aūt dixerūt
eū pacē nō meruiſſe ſʒ grauem penam
Quib9 ille ſic rūdit. Nō ē diligēdus
princeps q̄ in bello ē mitis vt agnus
in pace ſeuerus vt leo. licʒ ergo non
pmeretur frater meus erga me. tā
recōciliabo eū ſi potero qʒ iiuria quā
mihi itulit ſatis vindicata ē i illo cū
miam iplorʒ ⁊ ſic inter imperatorē
offenſū ⁊ frēm ſuū pacē reformauit

Moralizatio

D mi iſti duo frēs ſūt filius dei ⁊
hō inter q̊s magna ē diſcordia
qū hō peccato mortali cōſentit Et tā
tum tūc pſequitur filium dei frēm
ſuū ꝙ q̄ntū i eo eſt iterū vult euʒ cru
cifigere Vn̄ ad hebre. Jterum crucifi
gentes filium dei ⁊c. Propter q̄ offē
ditur ſūmus iperator pater celeſtis
Accedam9 ergo fratrē nrm̄ id ē chriſ
tum ⁊ petam9 ab eo miam cū cōtri=
cione cordis ⁊ illud pro vīdicta ſuf=
ficiēti reputabit vt nobis culpā noſ=
trā remittat ⁊ pacē inter ipatorem ⁊
celeſtem ⁊ nos reformabit. Si ergo
tu times ei9 iuſticiā; fuge ad ei9 miſe
ricordiā qʒ maior ē ei9 miſericordia
q̄ꝫ noſtra miſeria Vn̄ ps̄ Miſericor=
dia ei9 ſuper oīa opera eius

De mō tēptacionis et eius peri=
cia

Capitulum.xl.

LEgitur vt dicit macrobi9 ꝙ e=
rat q̄dā miles q̄ hūit vxorē ſu
ā ſuſpectam ꝙ pl9 aliū dilexit q̄ꝫ ip=
ſum propter aliqua audita et viſa ſe
pius ab vxore queſiuit ſi verum eſſet
Jlla ſimpliciter negauit ꝙ nullum a
lium preter ipſum intantum dilexit
Miles dictis eius non acquieuit q̄n
dam clericum peritum adijt et cum
eo conuenit vt de hac re veritatem ei
oſtenderet .Qui ait. hac non po=
tero temptare niſi dominam vide=
rem et cum ea fabularer Et ille.
Rogo te cum affectu vt hodie mecuʒ

cibum guſtes et ego te cū vxore mea
collocabo · Clericus autem acceſſit
ad domum militis hora prandij ve
nit Juxta dominā eſt collocatus ·
Finito prandio clericus incepit cū
dnā de diuerſis negocijs habre col-
loquia · Hoc facto clericus manū do
mine accepit ⁊ pulſū ſuū tetigit · de-
inde ſermonē de eo fecit cū quo erat
ſcādalizata ⁊ vehemēs ſuſpicio · ſta
tim p̄ gaudio pulſus incepit veloci-
ter moueri et caleſieri ꝙ̄ diu ſermo-
nē de eo traxit · Cleric⁹ cū ꝑcepiſſꝫ h̄
incepit ſermonē de viro ſuo hr̄e pul-
ſus ſtatim ab ōni motu et calore ceſ
ſabat · Ex hoc percepit cleric⁹ ꝙ aliū
dilexit de quo erat ſcandalizata pl⁹
ꝙ̄ viꝝ ꝓpriū · Et ſic miles per clericū
ad rei veritatē ꝑuenit Moralizacō

Cariſſimi miles iſte ē xp̄us fili
us dei qui pro nobis pugnauit
contra dyabolū ⁊ victoriā obtinuit
Vxor ē anima ſibi per baptiſmū cō-
iuncta · Oſee ſecundo · Sponſabo te
michi ī fide · Sed vxor iſta ſepiſſime
plus aliū diligit ꝙ̄ virū ſuū id ē deū
Et hoc ſatis bene poterit experiri et
probari in iſtis diebus : Si quis lo-
quatur ſicut faciūt viri eccleſiaſti ·
verbū dei predicādo ſalutem anime
pronūciando : ſtatim a multis odio
ſus erit et quicquid dixerit ꝓ tedio
et deſolatione habebunt · Et quare?
Quia pulſus cordis preponit amo-
rem ſcilicet delectacionem carnis et
mundi ante dei amorem contra ſa-
cram ſcripturam que dicit Ante om
nia deum diligere debes Sed ſi aliq̄
de mundi vanitatibus inceperint
dicere : ſtatim iocundi et leti ſunt et
tempus breue videtur

De victoria chriſti et caritate ei⁹
nimia Capitulum xli ·

Coſdras iperator athenienſiū
contra dorenſes pugnaturus
congregauit exercitum ⁊ ſuper euē
tu belli conſuluit appollinē Cui reſ-
ponſum eſt ꝙ aliter nō vinceret ille
niſi ipſe gladio interiret hoſtili · Do
renſes hoc audito dixerūt ne quis le-
deret corp⁹ regis coſdre Quod poſt-
ꝙ̄ coſdras cognouit mutato regis
habitu arma accepit ⁊ exercitum pe
netrauit · Quod videns vnus mili
tum : cum lancea eum vſque ad cor
penetrauit · et ſic ꝑ mortem ſuam
populum ſuum de manibus inimi-
corum ſuorum liberauit · Tamen
de morte eius fact⁹ eſt planct⁹ mag
nus ex vtraque populi ꝑte

Moralizacio

Cariſſimi · ſic dilectus domin⁹
noſter iheſus xp̄s conſulto deo
patre ꝙ genus humanū non poſſet
redimi niſi ipſe moreret᷑ · Venit igi
tur pugnaturus in bello iſto contra
dyabolū ſciens ꝙ agnoſceretur mu-
tauit habitum ſuum quando natu-
ram humanam aſſūpſit · i · corin p̄-
mo · Si cognouiſſēt nunꝙ̄ dominū
glorie crucifixiſſent Imminente ve-
ro die belli vn⁹ militū ſtās iuxta cru
cē cū lācea eū vſqꝫ ad cor penetrauit
⁊ ſic ꝑ mortē ſuā totū genus humanū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

moꝛti iuſte adiudicatū liberauit de
cuius moꝛte doloꝛ ē ex vtraqꝫ pte h̊
eſt demones multū dolebāt ꝙ ꝑ ei⁹
moꝛtem genus humanū erat ſalua=
tum ex alia parte triſtes erāt apoſ=
toli de nece ſui domini

De defectu caritatis Ca·xlij·

Refert em̄ valerius ꝙ in roma
vidit in vna colūna q̄tuoꝛ lit=
teras quarum quelibet ter ſcribeba=
tur tres P P P tres S S S tres R
R R tres F F F Viſis lr̄is dixit Heu
heu confuſionem video ciuitatis iſti
us Satrape hoc audientes dixerunt
Magiſter dic conceptū tuū At ille ta
lis eſt expoſicio lr̄aꝝ Pater patrie ꝑ
dit² Sapiēcia ſecū ſuſtollitur · Ruūt
regna rome Ferro·flāma·fame Qđ
poſtea ſic rei pꝛobauit euentus

Moꝛalizatio

Cariſſimi ſpiritualiter loquen=
do pater patrie eſt caritas q̄ ē
dilectio dei ⁊ pꝛoximi per quā q̄libꝫ
homo deberet ſeipſum regere·qꝛ ſic
ſcitis patrē decꝫ filioꝛū neceſſaria ꝓ
uidere Hinc eſt ꝙ vera caritas nobiſ
pꝛouidebit de diuicijs infinitis in vi
ta eterna Quia ſine caritate īpoſſibi
le ē nobis vitā eternā obtinere Sed
heu iam pater patrie perditur id eſt
caritas in terra Vix em̄ aliq̄s aliū di
ligit Et ſine dubio ſapiencia ſecū ſuſ
tollitur quia pauci ſūt q̄ ſciant qua=
liter ſe habere debeant erga deum ⁊
pꝛoximū Et ſi ſciant pauci ſūt q̄ ope
rātur ꝓpter defectū ſapiencie Quid
ergo ſequitur poſtea Ecce ruūt reg=
na rome Ruunt regna i diuerſis par
tibus mūdi·ferro flāma fame Quia
non eſt caritas in terra nec ſapiencia
Si dicatur ſapiencia humana tamē
ſtulticia eſt apud deū Quot nobiles
⁊ pꝛoceres īfra pauca tempora ī bel
lo ꝑ gladiū perierūt Quot paupes
fame interierūt? Et hoc totum qꝛ n̄
eſt amoꝛ nec ſapiencia in terra ſꝫ fre=
quens maledictio ⁊ homicidium

Quod chriſtus clauſit infernū
ſua paſſione ⁊ volūtaria moꝛte
Capitulum xliij

In medio rome ī q̄dā loco apta
ē ſeſe terra ⁊ hyācia infra pa=
tuerūt Sup h̊ dij ſūt īterrogati Rn̄=
derūt Nō claudet² h̊ vorago niſi ali
q̄s voluntarie ſe immergat Sed cū
hoc nemini pſuadere poſſent Dixit
marcus aurelius Si ꝑ ānū ī roma ꝓ
libitu meo me viuē ſinitis āno elap
ſo gaudenter ⁊ volūtarie me immer
gam Romaī h̊ audiētes gauiſi ſūt cō
coꝛditer conſenſerūt nihil ſibi clau=
ſerunt Qui rebus et vxoꝛibus libere
vtēs āno lapſo cū nobili equo ſaltu
pꝛecipiti ſe īmergit Et ſtati terra ſe
clauſit

Moꝛalizacio

Cariſſimi roma mūdū iſtū ſigt
ī cuius medio ē infernus in cē=
tro q̄ erat apert⁹ an̄ xp̄i natiuitatē
⁊ infiniti homines in eum ceciderūt
Vn̄ a dijs id eſt a ꝓphetis recepim⁹
rn̄ſum ꝙ nūꝙ clauderet² donec vir=
go pareret filium q̄ ꝓ genere huma
no contra dyabolum pugnaret ⁊ ai=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ma ei⁹ cū diuinitate ad infernū deſ=
cenderet Unde ſcire debetis ꝙ nūꝗ̃
de cetero apertus erit niſi aliq̃s vo=
luerit voluntarie per peccatum mor
tale aperire De inuidia

Capitulum .xliiij.

Tyberius regnauit q̇ añ aſſūp=
tum iperium erat prudēs in=
genio .clarus eloquio .fortunatus i
bello ſed poſt reſolutus milicie arti
b⁹ nulla bella gerens populū roma
nū ġuiter afflixit filios ꝓprios plu
reſq̢ patricios ⁊ conſules interfecit
temperātiam abiecit ſicut que antea
vero tyberi⁹ nūc vȏ libero vocabaꝛ
Huic q̇dam artifex vitrum ductile ſe
poſſe fabricare obtulit . qd̉ tyberius
ad parietem ꝓiciens non fractū ſuſ=
tulit ſꝫ curuatum ⁊ artifex malleum
proferens ⁊ velut cuprum vitrū fa=
bricans mox correxit Interrogante
autē tyberio ab eo q̊modo hoc poſſꝫ
eē ille dixit neminem hāc artem ſci=
re ſuper terram Quem tyberi⁹ mox
decollari iuſſit dicens Si hec ars ve=
nerit in conſuetudinem ꝓ nihilo au
rum ⁊ argentum reputabitur

Moralizatio

Cariſſimi iſte tyberius ſignifi=
cat aliquos clauſtrales ſiue ce=
teros q̇ anteꝗ̈ ad dignitatem ſūt ꝓ
moti vel diuicias ſatis humiles ⁊ pa
cientes ſūt ſꝫ cū ꝓmouentur totū op
poſitum operantur ⁊ ideo dicitur cō
muniter Honores mutāt mores ⁊c .
Homo cū in honore eēt non intellex
it ⁊c . Artifex q̇ vas obtulit poteſt di
ci pauper̄ q̇ diuiti munera offert ſed
ſi ei nō placent ꝓijcit nec vult recipe=
re ſed magis contra eum attenditur
⁊ ſpoliat ymmo ad mortem vſq̢ ſepi
us punit .

Quod ſolum boni intrabunt reg
num celorum Ca .xlv .

ERat quidam rex nobiliſſimus
ſapiens atq̢ diues q̇ vxorem
habuit predilectam q̄ debite dilec=
tionis imemor tres filios iuxta regē
genuit q̇ ſemper regi erant rebelles
⁊ in nullo ei ſimiles Deinde de regis
ſemīe quartū filium concepit ⁊ pepe
rit ac nutriuit Accidit aūt vt finita
dierum ſuorum circulo rex moreretꝛ
corpuſq̢ ſuūꝫ regale in ſarcophago
clauderetur poſt cuius mortem q̄tu
or filij ſupradicti ꝓ dnio regni ince=
perūt contendere Tādem iter ſe cō
cordabāt vt ad quēdā militē veterēꝫ
regis mortui q̊ndā ſecretariū ſpecia
lē accederēt ⁊ i iudicio ſuo ſiplicitur
ſe ponerent ∴ Et ſic factum eſt Miles
āt cū eos pacienter audiſſet dixit Au
dite conſiliū meum ⁊ eo facto bene e
rit Expedit vobis vt corpus defunc
ti regis de ſarcophago extrahatis ⁊
q̇libet arcū cū ſagitta paratum hēat
⁊ q̇cūq̢ ꝓfundius corpus eius pene
trauerit regnū ei⁹ obtinebit Placuit
eis conſilium patrem de loco ſuo eſ=
fodere ⁊ ad arborem ligare Primus
ſagittam iaciens manum dexteram
regis vulnerabat . Qua de re tam
quam heres vnicus et regni domi=
nus proclamabatur . Secundus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

vero ſagittam ꝓpius in os letanter
q̊dammō ſagittabat vn̄ ſibi certi⁹ at
tribuebat Tercius autem cor ipſius
ſagitta perforauit q̇ ſe p̄ ceteris fra-
tribus regnū putabat ſine lite certiſ
ſime poſſeſſurum Quartus vero cū
accederet ad corpus ingemuit ⁊ vo=
ce lamētabili dixit Heu me pater mi
ꝙ ſic corpus tuū a filijs tuis video
vulneratum Abſit a me vt ego corp⁹
patris mei viuū aut mortuum vnꝙ̄
ꝑcuciā Hijs dictis regni principes ſi
mulqꝫ vniuerſus populus eundē iu
uenem eleuantes tāꝙ̄ verum heredē
⁊ regni dominum · in patris ſolium
locauerunt ⁊ alij tres omni dignita
te et diuicijs ſūt priuati ⁊ a toto reg
no expulſi Moralizacio

Cariſſimi rex iſte ſapiens nobi
lis ac diues regē regum et do-
minum dominancium nō icongrue
videtur deſignare Qui ſibi creaturā
generis humani tāꝙ̄ ſponſam pre=
dilectam ſpeciali priuilegio ſociauit
Que tādez fornicata poſt deos alie-
nos debite dilectionis immemor tā-
ꝙ̄ adultera tres filios genuit ſcꝫ pa=
ganos iudeos et hereticos Quorū
primus manū regis vulnerauit duz
doctrinam xp̄i q̇ ſedet ad dexteram
patris reſpuit ſuis famul̄ a deo miſ
ſis per vulnera varia mortis ſuppli
ciū inferendo Secundus filius pu-
tatiuus regem regum veracitez ſa=
gittauit cum dicerēt iudei Venite ꝑ
cuciamus eū lingua dumqꝫ ſitim ſu
ā felle potarent pariter et aceto Ter
cius fili⁹ perfidiſſimus cor regis ſū
mi non deſinit intoxicato iaculo ꝑ=
forare · dum heretici nitūtur fideles
quibus eſt cor vnum ⁊ anima vna in
dn̄o ſuis peruerſe doctrine iacul̄ la=
cerare Vn̄ ps̄ Exacuerunt liguas ſu
as ſicut ſerpentes ⁊c · Idem Paraue
runt ſagittas ſuas i pharetra Quar
tus filius q̇ dolet nec vult ſagittare
eſt bonus xp̄ianus qui multū timet
deum ⁊ dolet de peccatis aliorū nec
vlla racione vult deum offendere ꝑ
peccatum et ſi offendat parat⁹ ē ſa=
tiſfacere Talis in die iudicij exaltabi
tur ad regnum eternum

De · vij · p̄ctis mortalib⁹ Ca · xlvi ·

Tullius narrat ꝙ i menſe maio
exijt in q̊ddam nemus in quo
ſteterunt ſeptē arbores plene folijs
decore aſpectu ⁊ tot frondes collegit
ꝙ portare nequiuit Venerūt tres vi
ri potentes ⁊ eum contra nem⁹ dux
erunt In exitu in foueam ꝓfundam
cecidit et ſubmerſus ē pre magnitu=
dine pōderis Itē narrat ph̄us i libro de
animalibus ꝙ ſi volueris facere vt cor=
uus poſtꝙ̄ nidificauerit i arbore nū
ꝙ̄ ex ouis pullos producē poſſꝫ po=
nes cinēs vitri īt arborē ⁊ corticē ⁊ ꝙ̄
diu cineres ibi fuerīt nūꝙ̄ pullos ꝓ
ducet Moralizatio

Cm̄i iſtud nemus ē mūdus iſte
diuerſis arboribus delectabili
b⁹ · i · p̄ctis mortalibus plantat⁹ In
iſto nemore ſcꝫ mundo ſunt ſeptem
arbores que ſignificant ſeptem pec-
cata mortalia ex quibus tantum hō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

colligit ⁊ facit pondus ꝙ portaē nō
pōt nec leuare id eſt de peccato ſuo
de ſe pergere pōt nec ad grām dei ꝑ
uenire ꝙ diu in peccato permanet ſꝫ
ecce tres viri veniūt cuſtodes ſcꝫ ne-
moris q̄ ipſū iuuant ſcꝫ mūdꝰ caro
demonia ⁊ iſta viſibilia q̄ iuuant ho
minez diuerſis pctis ⁊ ducūt vſqꝫ ad
exitum nemoris id ē vſqꝫ ad exitum
a corpore ſꝫ tūc demergitur in ꝓfun
dum inferni pre magnitudine ſuoꝝ
peccatorū Item coruus ē dyabolus
nidꝰ eſt habitacio in corde per incho
acionem iniquitatis Per vitrum qđ
diuerſorum colorum reperitur caro
ē huāna ꝑ cinerem vitri mortis me-
moria qꝛ vitꝝ ex cinere fit ⁊ in cinerē
reuertitur Ponat² ergo mortis me
moria inter arborem et corticem id
ē inter animam ⁊ corpus Corpus eſt
qđ cortex eſt regens aīaz et ſic dyabo
lus nūꝙ plem ꝓcreabit ꝑuerſe ope-
racionis Quod nobis concedat ⁊c.

De tribus regibus. Ca. xlvij.

REx danorum ad tres reges q̇
ſtella duce ab oriente iheroſoli
mā venerunt ⁊ xp̄o nato munera ob
tulerūt deuocionē hēbat eoſqꝫ in ſu-
ū hoſpiciū iuocabat. Profectꝰ ergo
predictus rex coloniā cū magno ap
paratu vbi ſacroſācta corpora eo-
rū cū honore debito cōſeruātur tres
coronas aureas mirabilit̄ ac regali-
ter fabre factas ei obtulit Inſuꝑ plꝰ
ꝙ ſex marcarū milia cū igenti deuo
cioē eccleſijs ⁊ paupibus diſtribuit
ſue fidei exemplū ibidē fideli popu-
lo relinquēs Quadā autē die cū ad
ꝓp̄a remearet ⁊ mēbra ſopori dediſ
ſet ecce vidit in ſōnis tres reges q̊s
cū coronis q̄s portauerāt in capiti-
bꝰ preferētes cū ingēti lumine ad ſe
propius accedere ⁊ audiuit ſingulos
ſingulariter dicere talia Primus et
ſenior dixit Frater mi feliciter veniſ
ti ſed felicius ad ꝓpria remeabis Al
ter dixit multa tribuiſti ſꝫ tecū plu-
rima reportabis Tercius dixit Fra
ter mi fidē oſtēdiſti ſed expletis xxiij
ānis iugit̄ nobiſcū i celeſtibꝰ regb̄is
Primꝰ ergo dixit offerēs ei pixidez
plenā auro Accipe iquit theſaurū ſa
piēcie ꝑ quem tibi ſubiectū populuz
iuſte iudicabis Quia honor regis iu
dicium diligit Secūdus pixidem cū
mirra ei obtulit dicēs Accipe mirrā-
penitencie ꝑ quā eciam carnis motꝰ
illecebros effrenabis qꝛ optime reg-
nat qui ſeipſū bene regit Tercius ſi-
militer ei obtulit pixidem plenā thu
re Dicens ei accipe thus deuocionis
⁊ deuote clemencie. ꝑ quod miſeros
releuabis Quia ſicut ros herbam ir
rigat vt creſcat ſic dulcis clemēcia re
gis vſqꝫ ad ſidera prouehit et exal-
tat Cūqꝫ rex de magnitudine viſio-
nis miraretur ſubito vigilauit ⁊ pix
ides iuxta ſe collocatas repperit qui
donū dei letus accepit ⁊ ad propria
rediens que in ſōno viderat deuo-
tiſſie adipleuit Expleto termio ſupr̄
dicto reḡ celeſtia meruit poſſidere

CAriſſimi. iſte .Moralizacio
rex pōt dici quilibet criſtianꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

[illegible] q̄ teneatur tres coronas affer=
re tribus regibꝰ ſcꝫ patri filio ⁊ ſpi=
ritui ſancto·patri teneris reddere co
ronam honoris et fidei qꝛ potens ē
Non bonum eſt fidem frangere po=
tenti quia poteſt opprimere ⁊ te an=
nichilare Iſtam coronam fidei ī bap
tiſmo fideliter reddere ꝓmiſiſti quā
do dyabolo ⁊ pompis eius abrenun
ciaſti Secundam coronam ſapiētie
ac ſpei filio teneris reddere Quia ſa
piens et ꝓ nobis paſſus eſt Ideo ſpē
de eo pre ceteris habere debemꝰ·Et
hoc multiplici de cauſa·Prio qꝛ tm̄
nos dilexit ꝙ de celo deſcendit natu
ram noſtram aſſumpſit·et victoriaꝫ
contra dyabolum ꝓ nobis obtinuit
Tercio debemꝰ offerre coronā amo
ris ſpiritui ſancto qꝛ ipſe ē amor pa
tris et filij et per eum amorē homis
⁊ dei poterimꝰ obtinere Si illa tria
puro corde ⁊ caritate perfecta offeri
mus ſine dubio iſta q̄ ſequūt² a prē
filio et ſpū ſācto obtinebimꝰ A pa=
tre theſaurum virtutum per quas
poterimus animā regere cuꝫ corpe
contra dyabolum mūdum et carneꝫ
et per conſequens regnū celeſte obti
nere A filio pixidē cū mirra Per pixi
dem cor mūdum intelligas a pecca=
tis mūdatū Per mirram penitenci=
am Quia ipſe prius vitam peniten
cie in cruce oñdit ⁊ petentibus ab eo
ſuam grām dat cotidie A ſpiritu ſāc
to thus deuocioīs hoc ē ſuam virtu=
tem infundit per quam deuotiſſimꝰ
⁊ caritate plena qꝛ deus caritas ē et

per conſequens cōmunem offenſio=
nem quā per peccatum cōtra deum
incurrimꝰ ei placere poterimus ⁊ ſic
vitam eťnam obtinere Ad quam ⁊c·

De iuſta ſeq̄la malorū·Ca·xlviij

Refert dyoniſius ꝙ cū periſſus
erat artifex falaridi regi tyrā
no crudeli q̄ argētinos depopulaba
tur ⁊ exquiſitis tormentis īplicabat
obtuliſſet eius crudelitati nimis ap
tum quēdam eneū taurum nouiter
ꝑ ſe factum in latere latenť habentē
oſtium ꝑ quod īmitterentur homies
morte puniēdi vt ſuppoſito igne cre
marentur Et cum ipſi propter mor
tis amaritudinem clamarent in tau
ro non crederetur vox eſſe huāna ſꝫ
feralis vt ſic rex minime ad compaſ
ſionem moueretur Rex opꝰ laudās
ſed inuentorem eius exhortās ait In
te prius excipies ⁊ probabis qđ mi
hi crudeli crudelior obtuliſti Nulla e
nim equior racio eſt ꝙ necis artificē
arte perire ſua vt dicit ouidius

Qui iſte artifex eſt malus ſeneſ
callus ſub tyranno rege q̄ ar=
gentinos id eſt iuſtos ſimplices ſpo
liat ⁊ eos per tormenta multis mo=
dis affligit Homo vero ſīplex affert
munera vt perſecucionem euadat ſꝫ
nihil ei prodeſt taurꝰ eneus offertur
factum eſt ſtatutum nouum ⁊ lex ꝑ
quā ſimplices credūt euadere ⁊ per=
eam puniuntur ⁊ bona amittunt et
tales lites cremantur ꝑ cordis ama
ritudinem ⁊ clamant·non credit² eſ
ſe vox humana qꝛ clamorem paupe=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ris potentes non libēter audiunt ſʒ
dicunt ſeruus aut ruſticus meꝰ ē om
nia ſua ſunt mea ſʒ ſepius tales qui
alios affligunt ī eadē vel maiori dā
nacione puniūtur ⁊ male dies ſuos
finiunt Unde pſ̄· Uidi impium ſup
exaltatum ⁊ eleuatum ſicut cedros li
bani Trāſiui et ecce nō erat De
ſubtili dyaboli illuſiōe Ca·xlix·

PAulus lōgobardorum hyſto=
ricus refert ꝙ conanus rex vn
garorum obſedit in foro iulij caſtrū
dictum ſondat Quem cum de muro
cerneret pulcherrimū roſinilla dux=
iſſa habēs quatuor filios et duas fi
lias ſcripſit ſibi occulte Si me in vxo
rem duxeris caſtrū hʼ meū tibi dabo
Quo ꝓmittēte eā ſe velle ducere caſ=
trum ei dedit filijqꝫ omnes fugerūt
Conanꝰ āt rex duxiſſe ꝓmiſſū tenēs
eam ꝑmo die in matrimoniū ſibi co=
pulauit ſecūdo die xij· vngaris tra=
didit eam publice illudendā Tercia
die toto corpore vſqꝫ ad gulā trāſfi=
gi fecit dicente Talis vxor q̄ ꝓ libi=
dine ſue carnis ciuitatē ꝓpriā ꝑdidͭ
talem debet habere maritum

CAriſſimi iſte cathanus eſt dya
bolus q̄ obſedit caſtrum ſcilicʒ
cor humanum cum vicijs ⁊ cōcupiſ=
cencijs Roſinilda duxiſſa anima ſcili
cet que eſt per dyabolū ſeducta reſpi
cit vltra muros id eſt appetit illicita
ſicut viſus mulierem ad concupiſcen
dam Et ſic de ceteris ſenſibus Uū mi
ſer homo tantum delectatur ꝙ caſ=
trū id eſt cor ſuū reddit quādo pec=
cato conſentit Unde fugiunt quatu
or filij id ē quatuor virtutes cardia=
les ab eo fugiunt Et ſic dyabolus a
nimam occupat cū duabus filiabus
id eſt delectacione mala et voluntate
iniqua Poſtea tradit eam duode=
cim ungaris id eſt omnibus vicijs il
ludendā Poſt hec eam occidit quan
do ad infernū eam ducit

De laude recte iudicātium Ca·l·

REfert ualerius ꝙ zelongus cō=
ſul edidit pro lege ꝙ ſi quis v̄
ginem defloraret vtrūqꝫ oculū amit
teret Accidit ꝙ filius eius filiā vni=
cam cuiuſdā vidue deflorauit Mat̄
hec audiens imperatori occurrēs a=
it O domine legem quam feciſtis i=
pleri faciatis Ecce vnicus filius veſ
ter vnicam filiā meā rapuit ⁊ vi op=
preſſͭ Rex hoc audiēs cōmota ſūt ō
nia viſcera eius Precepit vt duo ocu
li filij eiꝰ eruerentur Dixerunt ſatra
pe domino Tantum vnicum filiuʒ
habes q̄ ē heres tuus· toti impio eēt
damnum ſi filius tuus oculos amit
tat At ille Nonne vobis conſtat ꝙ e
go legem edidi ob ꝓbriū eēt mihi frā
gere qđ ſemel firmiter ſtatui Sʒ qꝛ
filius meus eſt primus q̄ cōtra legē
fecit ꝑmus erit qui penitencie ſubia
cebit Sapientes dixerunt Domine
ꝓpter deū rogamꝰ vos vt filio veſ=
tro parcatis Ille vero precibꝰ deuic
tus ait· kariſſimi ex quo ita eſt au=
dite me Oculi mei ſūt oculi filij mei
et econuerſo Dextrū oculū meum e
ruatis ⁊ ſiniſtrum oculum filij mei·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tunc lex ē impleta ⁊ ſic factum ē Vn̄
oēs prudēciam regis ⁊ iuſticiaꝫ lau=
dabāt Moralizacio

Carissimi iſte imperator ē dn̄s noſter
ihesus chriſtus q̄ iſtam legem
edidit. nā ſi q̄s defloraret virginem
.i. animā per baptiſmum lotā duo=
bus oculis carere deberet ſcꝫ viſionē
diuinam ⁊ gloriam eternam amittꝫ
Iſte filius regis q̄ legem fregit ē hō
q̄ p̄ peccatum animam deflorauit.
Vn̄ neceſſe eſt vt penaꝫ ſuſtineat qꝛ
mater eccīa ad deum clamat cotidie
vt hō ſe emendet in hoc mortali cor=
pore. pſai. Clama ne ceſſes quaſi tu=
ba exalta vocem tuā Impator vnuꝫ
oculum amiſit ſcꝫ dn̄s noſter ihesus
chriſtus vt tm̄ vnum oculum retine
ret qn̄ vitam ꝓ nobis expoſuit ⁊ iō
oportꝫ nos eruere oculū ſiniſtrū hoc
eſt omnes concupiſcencias. i. carnis
delicias p̄ conſequens vitam eternā
obtinebim⁹

De iniuſtis exactoribus Capi. li.

Refert ioſephus ꝙ Tyberius
ceſar req̄ſitus cur prouincieꝝ
p̄ſides diu teneret in officiis Rn̄dit p̄
exemplum Vidi inquit quādoqꝫ ho=
minem infirmum vlceribus plenuꝫ
muſcis grauatum Cui cum per fla=
gella muſcas expellerem dixit mihi
Dupliciter me crucias. vn̄ me conſo
lari putas abigendo muſcas ſangui
ne meo plenas ⁊ remittendo vacuaſ
⁊ famelicas Quis em̄ dubitet aculeū
muſce famelice dupliciter affligere
magis ꝙ plene niſi ille qui cor lapi=
deum habet ⁊ non carneum

Moralizatio

Carissimi ſic ego preſides diu in offi=
cio teneo q̄ rebus poſtꝙ dita=
ti ſubditis magis parcant noui aūt
⁊ vacui deſerta iuſticia ſubditos iniq̄s exactionib⁹ ⁊ vexacōib⁹ magis le
dunt

De fidelitate Ca. lii.

Refert valeri⁹ ꝙ fabi⁹ rdemeāt
captiuos romanorū ꝓmiſſa
pecunia Quā cū ſenatus dare nollet
ipſe fundum vnicum habens vendi=
dit ⁊ ꝓmiſſum p̄mium ſoluit volens
ſe pocius patrimonio priuare ꝙ ꝓp
riam fidem inopem eſſe Moral.

Carissimi fabius iſte ē dominus noſ=
ter ihesus chriſtus q̄ ob capti=
uos .ſ. totū genu⁹ humanum a dya=
bolo captum non pecuniam ſꝫ ꝓpri
um ſanguinem dedit in precium vo
lens ſe poci⁹ patrimonio ſcꝫ uita ꝓp
ria priuare ꝙ totum gen⁹ hūanū di
mittere

De bonis rectoribus non mutandis Capitulum. liii.

Valerius maximus refert ꝙ cū
omnes ſyracuſani mortē dyo=
niſii optarent regis ſicilie que
daꝫ femia ſenectutis vltime ſola ma
tutinis horis deos orauit ut ſibi rex
ſupſtes fieret in hac vita Cuius ora
cionis cauſā dyoniſius admirans ab
ea queſiuit Que rn̄dit Cum eſſē pu=
ella g̃uem tyrannum habens. eo ca=
rere cupiēs peiorem recepi q̄ iterum
carere cupiens tercium peiorem rece
pi Timēs ergo deteriorem tibi ſuc=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cedere· et iō ꝓ vita tua omni die ro-
go Dyoniſius hec audiens amplius
ei moleſtiā nō fecit Moralizacio

Omi i veteri teſtamēto deꝰ erat
valde auſterꝰ Nulli pcebat qꝛ
oculum pro oculo dētem ꝑ dente ꝛc:
Sed modo per carnem nrām quam
aſſumpſit factus ē nobis pius ac ꝓ-
picius Et ideo continue orare debe-
mꝰ ut aliū dūm ñ habeamꝰ ꝗ̄ dūm
noſtrum iheſū xp̄m Ad quem ꝛc·

De regno celeſti·Ca·liiij·

Imperatoꝛ fredericus ſecūdus
vnā poꝛtā marmoꝛeā cōſtrux
it miro opere ſuper pōtem aque flu
entis ꝓpe Capuam·in qua impatoꝛ
ſculptus fuit in maieſtate cum duo-
bꝰ aliȷ̈s iudicibus in ſemi circulo ca-
pitis dextri iudicis hic verſus fuit·
Intrent ſecuri q̄ querunt viuere pu-
ri In ſemi circulo capitis ſiniſtri iu-
dicis fuit ſcriptus hic verſus Inuidꝰ
excludi timeat uel carcere trudi· In
ſemi circulo capitis imperatoꝛis iſ-
tud ſcriptū fuit Quā miſeros facio
quos variare ſcio In ſemicirculo ſu-
per poꝛtam ſcriptū fuit Ceſaris im
perio regni cuſtodia fio Moraꝁ·

Cariſſimi iperatoꝛ iſte ē domi-
nus noſter iheſus chriſtꝰ Poꝛ
ta marmoꝛea ē ſancta eccleſia ꝑ quā
opoꝛtet intrare regnū celeſte Et ē ſi-
tuata ſuper pontem aque fluētis ·i·
ſuper mundū qui ſemper currit vt a
qua In qua poꝛta ſculpta eſt ymago
dn̄i nr̄i iheſu xp̄i cū duobus collatera
lıbus·i· cū maria matre iheſu chriſti

ꝛ iohē euangeliſta q̄ deſignat nobis
eius miam ꝛ iuſticiā Tunc ſcriptus
eſt verſus Intrent ſecuri id eſt pagai
iudei ſaraceni ꝑ baptiſmū q̄ querūt
viuere puri id eſt ab omni peccato pᷣ
gati ſicut pueri innocentes Aliꝰ ver-
ſus dicit Inuidus id eſt peccatoꝛ in
peccato exiſtēs excludi timeat ab ec-
cleſia triūphante Et ſic in carcere in
fernali trudi ſine fine In capite ipa-
toꝛis erat ſcriptum ꝙ miſeri ſūt qui
variāt a via veritatis Et alius dicit
Ceſaris ipio id eſt impium dn̄i nr̄i
ihū xp̄i erit noſtra cuſtodia ꝛ domus
ſempiterna De reuocacioē pec
catricis anime·in exilium ſatiſfactio
nis miſſe Ca·lv·

Rex quidam nobiꝉ quēdā filiū
foꝛmoſū ſapientiſſimū ſtrēnu
iſſimū grōſū ꝛ amoroſum hēbat Et
q̄tuoꝛ filias habuit q̄rum noīa hec e
rant Iuſticia veritas mia ꝛ pax Rex
iſte volebat filio ſuo vnico ſponſam
tradere Deſtinauit nunciū ꝓ virgi
ne que eēt decora Tandem iuenit fi-
liam regis iheruſalem pulchrā val-
de que eſt tradita filio ſuo q̄ eā miro
mō dilexit Filiꝰ iſte quendam ſeruū
hēbat ꝛ ex magna cōfidencia vnum
ducatū ei ad cuſtodiēdum tradidit
Ipſe vero vt proditoꝛ ſeduxit ſpon
ſam dn̄i ſui ac violauit ac ducatum
deuaſtauit Filius cum de adulterio
vxoꝛis audiſſet contriſtatus ē valde
ꝛ dimiſit eam ꝛ dedit ei libelluꝫ re-
pudiȷ̈ ꝛ priuauit eam ōni honore ſu
o Ipſa ſic priuata ad magnam egeſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tatem ꝑuenit intantū ꝙ quaſi diſpe
rata hinc inde ābulabat ⁊ panem ſu
um mendicabat Hoc audiens ſpon=
ſus eius miſertus eſt ei nūcium ad e
am miſit q̇ eam reuocaret ⁊ ei dicerꝫ
Veni domina ad dominum tuum ſe
cure·noli timere Illa vero rennuit ⁊
dixit Dic domino meo Ad eū venirē
libenter ·ſed non poſſum Si querat
quare recuſo dic ei qꝛ lex eſt talis Si
vir vxorem habuerit ⁊ fornicata fue
rit cū altero dabit ille ei libellum re=
pudij ⁊ non reuertetur ad eū vltra:
ego vero iam libellum repudij rece=
pi qꝛ fornicacionem cōmiſi et iō redi
re non potero ad eum Ait nūciꝰ Do
minus meus eſt vltra legeꝫ ex q̊ legē
conſtituit et ideo ex quo miſertus ē
tui ſecure ad eum venire poteris At
illa Quale ſignū dabit ipſe michi ꝙ
ſecure ad eum venire potero? Si tm̄
iſtud oſtenderet ſecurā eēm videlicet
ꝙ veniret dilectus meus ad me oſcu
letur ꝗꝫ me oſculo oris ſui tunc ſum
ſecura ꝙ recipiet me in graciam ſuā
Dn̄s cū ꝑ nuncium hoc audiſſet con
ſilium ſuper hoc hēbat cū oībus ſatr̄
pis curie ſue ⁊ regni Tandem cōſul
tum eſt vt mitteret virum ſapienteꝫ
ꝓ ea vt reduceret eam Et nō ē inuē=
tus vnus ī toto regno q̇ ſe de hac re
intromittere vellet · Vir eius cū hoc
audiſſet ad eā nūciū deſtinauit q̇ di=
ceret Quid faciam tibi Non ē inuen
tus aliquis qui te vellet ad me redu=
cere Illa hoc audiēs fleuit amare ꝙ
nō eſt inuentus q̇ eam reduceret Vir
eius cū hoc audiſſet de eius lamenta
cione;perrexit ad patrem ſuum ⁊ ait
Domine mi ſi vobis placet ego ibo
ad ſponſam meam ⁊ a miſeria ⁊ do=
lore ſuo liberabo eam ⁊ eam ad pla=
citum veſtrum reducam · Ait pater
Vade in fortitudine tua ⁊ reduc eaꝫ
Miſit ante nuncium ad eā q̇ ei dice=
ret Iam gaude qꝛ ecce ego venio ⁊ re
ducam te Soror ſenior ſcꝫ iuſticia cū
hoc audiſſet ꝓceſſit ante regem ⁊ ait
Dn̄e iuſtus es ⁊ rectum eſt iudicium
tuum Ego ſū iuſticia filia tua· recte
iudicaſti illam meretricem vt ampli
us nō eſſet ſponſa fratris mei ⁊ ei li=
bellum repudij dediſti iuſticiam er=
go teneatis Et ſi contra iuſticiā ope
ratus fueritis dico vobis non ero fi
lia veſtra iuſticia Hijs dictis venit ſe
cunda ſoror ſcꝫ veritas ⁊ ait Pater
mi veraciter illam meretricē iudicaſ
tis q̄ cubile fratris noſtri ꝑ adulteri
um violauit Si eā velitis reducē fa
citis contra veritatem ⁊ ſi ſic ſine du
bio non ero filia veſtra veritas · Hec
audiens tercia ſoror ſcꝫ miſeicordia
venit ad patrem et ait Domine ego
ſum miſericordia filia tua Fac ergo
miſericordiam cum peccatrice q̄ deli
quit Quia ꝓ cōmiſſo multum dolet
et ſi ei miſericordiam non feceris
nō ero miſericordia filia tua Quar
ta ſoror ſcilicet pax cum audiſſet
tantam diſcordiam inter ſorores to
tam terram dereliquit et fugam pe
cijt Hoc facto iuſticia et veritas ex=
hibuerunt gladium et regi tradide=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſunt dicentes Domine ecce gladius
iuſticie ad occidendam illam mere-
tricem q̄ nos et fratrem noſtrum cō-
fundit Miſericordia hoc videns gla
dium a manibus earum arripuit et
ait Satis diu regnaſtis et veſtram
uoluntatem obtinuiſtis modo tēpꝰ
eſt ut exaudiar a patre meo Ego ſuȝ
filia ſua ſicut et vos Reſpondit iuſ-
ticia Verū eſt multo tempore regna
uimus ⁊ adhuc volumus regnare.
Verūtn̄ exquo iter nos eſt tanta diſ-
cordia vocetur frater noſter ⁊ q̄ ſa-
gax eſt in oībus ⁊ inter nos iudicet.
Et ſic factum eſt. filius vero cū veiſ
ſet ⁊ audiſſet altricaciones iter eas.
quō iuſticia ⁊ veritas ex vna ꝑte vin
dictam pecierunt mīa veniā ait. ka-
riſſime ſorores ꝓpter vrām diſcor-
diam ſoror noſtra a patre nrō pre-
dilecta ſcȝ pax totum regnum dimi
ſit hoc nullo modo volo pati. qȝ pro
ſponſa mea adulterata patus ſū pa
ti ſupplicia Ait iuſticia Si hoc fece-
ris tibi contradicere non poſſu-
mus Dixit ergo ad miſericordiam
Tu laboras pro ſpōſa mea vt redu
catur Si vero eam reducam ⁊ iterū
fornicata fuerit intendis ꝓ ea itera-
to intercedere At illa Non niſi peni
tuerit Audiens hec filius pacē ſoro-
rem ſuam reduxit ⁊ fecit ſorores ad
inuicem oſculari facta concordia fili
us de regno deſcendit ⁊ bellū ꝓ ſpō
ſa ſua dedit ⁊ eam cum omni honoē
ad regnum patris ſui reduxit Et ſic
ambo in pace vitam finierūt

Moralizatio

Cariſſimi rex iſte eſt pater celeſ
tis filius tā ſapiēs ē dn̄s noſt
ihūs xp̄s. ſponſa tā pulchra eſt ani-
ma ad dei ſimilitudinē creata quatu
or ſorores. iuſticia. veritas. mīa. ⁊
pax Aia cū ſeruo dni. i. cū dyabolo
adulterata ē qn̄ ei cōſenſit ⁊ iō eam
dn̄s ſuus dimiſit Poſt hec pius ſpō
ſus dedit ei libellū repudij ⁊ dimiſit
eam ⁊ p̄uauit eam omni honore ſuo
q̇ erat conſtituta ſuper opera manu
um domini ſicut ait ps̄. Omnia ſub
ieciſti ſub pedibus eiꝰ Dedit eciā ei
ducatū id eſt paradiſū ⁊ illū eciā ab
ea abſtulit ⁊ in miſeriam huiꝰ mūdi
poſuit Vn̄ In ſudore vultus tui veſ
ceris pane tuo Vn̄ Bernhardus cō-
queritur ⁊ dicit Memēto nobilitatis
tue pudeat deiectionis tue Ipſe veō
dn̄s miſertus ſponſe ſue miſit ad eā
nūcium que reuocaret eā et diceret.
Eleuare eleuare conſurge conſurge
iheruſalē ſolue vincula colli tui cap
tiua filia ſyon Illa vero rēnuit veni
re ⁊ dixit Dn̄e libēter redirem ſed n̄
poſſū Quare? Quia tu dixiſti ꝑ ihe
remiam Si vir habuerit vxorem et
illa fornicata fuerit cum altero dabᵗ
illi vir ille libellū repudij et non reū
tetur ad eū vltra Ergo nō audeo re
uerti ad te Quid ergo faciā Tua ſūt
verba qui iuſtus es ⁊ iuſte iudicas ō
nia Quō ergo ad te redire poterat?
Rn̄dit dn̄s ꝑ yſa. ꝓphetā Nūqd ab-
breuiata eſt manꝰ mea vt ſaluare ne
queā Abſit Sȝ ſicut dixi ꝑ ezech. In

q̄cūq; hoꝛa pctōr ingemuerit: oīꝫ iniq-
tatum eius non recoꝛdaboꝛ. Et licet
foꝛnicata ſis tū ad me reūtere et ego
recipiam te. Ut dicitur in canticis.
Reuertere reuertere ſunamitis ꝛc.
Reuertē recōciliādo te deo prī. reū-
tere recōciliando te dei filio. reuerte
re reconciliando te ſpūi ſcō. reuerte
re recōciliādo te angelis; quoꝛū con-
ſoꝛcium tu ꝑdidiſti. Illa rūdit. Qđ
ſignum michi dabis ꝙ recipies me?
Ait dn̄s. Pete tibi ſignum a deo tuo
in ꝓfundū inferni ſiue in excelſū ſu-
pra. At illa dixit. Nō petā ſꝫ veniat
dilectus meus ad me ⁊ oſculetur me
oſculo oꝛis ſui vt ſim ſecura ꝙ me i g̃-
ciam ſuā recipiat. Cui dn̄s. Si mu
lier oblita fuerit īfantuli ſui ego nū
ꝙ̈ tui obliuiſcar. Ego cogito cogita
cōes pacis et nō afflictionis et ideo
conſiliū habebo. Dominus vero ha
buit conſiliū ſecretū cū tota curia ce
leſti. quē mitteret pꝛo liberacōe ſpō
ſe ſue. Et neq; inter angelos neq; in
ter homines inuenit aliquē q̄ dign⁹
eſſet ſponſam ſuam redimere. An-
gelus dicebat. Ego libē cōdicōis ſū
illa ſeruilis. Quare ego defoꝛmarē
condicionē meā? Homo dicebat Nō
ſū dignus pati pro ſpōſa tua. qꝛ hō
ſū pctōꝛ Hoc vidēs dn̄s miſit ad ſpō
ſam ſuā cui diceret Quid faciam: qꝛ
non eſt qui velit aut qui poſſit te ſal
uare. Illa hec audiens fleuit ꝙ neq;
in celo neq; in terra aliquis inuent⁹
eſt qui eam liberaret Pater vero mi
ſericoꝛdiaꝝ et deus totius conſola-
tionis conſolabatur eam dicens Je-
ruſalem ſponſa mea ciuitas mea no
li ſic flere quia cito veniet ſalus tua.
Quare meroꝛe conſumeris? Numq̈d
cōſiliarius nō adeſt tibi? Quia inno
uauit te doloꝛ: ſaluet te et liberet te
noli timere Surrexit ergo filius an
te patrem ⁊ dixit Ecce ego paratus
ſū pꝛo ſponſa mea pati Ego feci ego
feriā ego poꝛtabo ego ſaluabo Cui
pater Vade in hac foꝛtitudine tua ⁊
libera filiam meam ſponſam tuam
de carcere madiā hoc ē dyaboli: Hec
audiēs iuſticia: allegauit contra fra
trem ſuum ſuperuenit veritas et te-
nuit cū iuſticia. ſed miſericoꝛdia cū
fratre ſuo tenuit Et pax quarta ſo-
roꝛ fugit. quia nō erat pax inter de
um et hominē. Juſticia dicebat mi-
ſericoꝛdie Regnare volo. qꝛ dicit ſa-
lomon Immoꝛtalis ē iuſticia et ꝑpe
tua Vn̄ ius in eū nulla ꝑſcripcio in-
cludit. diuturnitas tēpis non atte-
nuat ſed potius confirmat: Rūdit
miā Verū eſt ꝙ imoꝛtalis es et ꝑpe-
tua. ſed in futuro: non modo Ego
volo pꝛo ea ītercedere. qꝛ penitēciā
iam agit. Et ſicut tu es filia patris
mei iuſticia: ſic et ego ſum filia mi-
ſericoꝛdia. Et ideo racio dictat vt
me audiat ſicut et te Videns ergo fi
lius ſapiens iſtam diſcoꝛdiam inter
ſoꝛoꝛes dixit iuſticie. Paratus ſum
tibi ſatiſfacere vt pꝛeualeat oꝛatio
miſericoꝛdie Ait iuſticia Michi pla-
cet. ſed vellem ſcire quomodo. Ait
filius. Incarnari volo et naturam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

humanam̄ aſſumere · Nunquid hoc
ſufficit Et dixit filia iuſticia Nō: dix^t
filius Circumcidi uolo famē et ſiti
pati temptari triſtari tedium pati ·
ſanguineum ſudorem ſtillare Nun-
quid hec tibi ſufficiunt Et rn̄dit illa
ꝙ non Dixit filius iuſticie Volo co-
laphis cedi ⁊ alaphis flagellari volo
cōſpui derideri ac dereliq̄ ⁊ deſpici
⁊c · Nūquid hec tibi ſufficiunt Reſpō
dit iuſticia Non Crucem volo poꝛta
re ⁊ manibus et pedibꝰ perforari ac
ligari Nūquid hec tibi ſufficiunt Et
illa Non Aceto potari volo totū ſāg
uinem ex hauriri ⁊ i cruce moꝛi moꝛ
tuus lancea perforari latus Deinde
a moꝛtuis reſurgere celum aſcende-
re locum ſponſe mee pꝛeparare Nū-
quid hec tibi ſufficiunt Et illa O bo
ne frater vt video et ſcd̄m ꝙ audio:
plus diligis ſponſam tuam ꝙ̄ teip̄z
Jam q̄ dixiſti ſufficiunt Tūc filius
dixit ad miſericoꝛdiā Si oīa iſta que
dixi ⁊ q̄ in coꝛde meo poſui fecero ·
⁊ ſpōſa mea iſta contempſerit nūq̄d
iterum pꝛo ea me interpellabis? Et
illa Non niſi egerit penitenciā · Qui
ait mi hi bene placet Quociēs homo
peccauerit ſi penitenciam poſt hoc e
gerit miam ſuper eum habebo Hijs
dictis fecit ſoꝛoꝛes vocari ſcꝫ iuſticiā
veritatem miam et pacem ⁊ oſculate
ſunt adinuicem Tunc filius omnia
ꝓmiſſa adimpleuit et regnum celeſ-
te ei dedit · Dn̄ bernardus excitans
ſponſam ad conſiderandum graciā
ſibi a domino impenſamꝫ dicit ·

Video ſponſa in cruce ſponſum tuū
capite inclinatum ad oſculum · ma-
nuū extenſionem ad amplexus late-
ris apercionē ad effectum tocius coꝛ
poꝛis expoſicionem ad contemptuꝫ
Hauſit igitur de pꝛopꝛio ſāguine ſu
o ⁊ obtulit patri ſuo munus ꝓ dul-
ciſſima ſponſa ſua · Suſcipies ergo
pater celeſtis pꝛeclaruꝫ munꝰ de ma
nu filij per quod ſaluati ſumus ad
vitam eternam Ad quam ⁊c ·

De memoꝛia moꝛtis Ca · lvi ·

Quidam pꝛinceps erat q̇ mul-
tum venari delectabatur Ac-
cidit ſemel ꝙ cū ad venandum prex
iſſet caſu mercatoꝛ q̇dam per eandeꝫ
viam ſecutus eſt Videnſqꝫ pꝛincipē
foꝛmoſum grōſum veſtimētis pꝛeci
oſis indutum ait in coꝛde ſuo O do
mine deus homo iſte multum tibi te
netur ecce ꝙ̄ foꝛmoſus ē ⁊ ſtrennuꝰ
⁊ graciosus ⁊ oīs q̇ ſunt in eius co-
mitatu honeſte erant induti Hijs co
gitatis dixit vni ex familia pꝛīcipis
Dic mihi kme dominus veſter qua
lis eſt Qui ait eſt dominus multaꝝ
terrarum ⁊ potens valde in auro et
argēto ac familia Ait mercatoꝛ Q̄t
tum tenetur ipſe deo Foꝛmoſus et
ſāpiens inter omnes quos vnq̄ꝫ vidi
Jlle hoc audiens occulte omnia ver-
ba mercatoꝛis domīo narrauit Do-
minus vero circa hoꝛam veſpertinā
cū domum rediret mercatorem ro-
gauit vt ſecum pernoctaret Jlle con
tra hoc non audebat reſiſtere · Cum
pꝛincipe ad ciuitatem perrexit Cuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

vero caſtrum eius intraſſet tot diui-
cias tot pulchras cameras auro de-
pictas vidit ꝙ valde admirabatur.
Cum autem hoꝛa cenandi adeēt pri
ceps mercatorem iuxta ſuam domi
nam in menſa collocari fecit Merca
toꝛ autem cuꝫ dominam vidiſſet tā
pulchram ⁊ tam graciosam quaſi ex
tra ſe raptus fuit et ait in coꝛde ſuo
O deus meus princeps omnia que
deſiderat coꝛ ſuum habet vxoꝛē pul
chram filios ac filias ⁊ familiaꝫ mł
tam nimis Cum autem ſic cogitaſſꝫ
delata ſunt fercula ante dominaꝫ et
eū Et ecce cibaria optima in capite
vnius defuncti collocata ⁊ ante do-
minam poſita ⁊ omnibꝰ de familia
in ſcutellis argenteis miniſtrabatᷣ
in aula Mercatoꝛ cum caput moꝛtui
ante eum vidiſſet commota ſunt ō-
nia viſcera eius ⁊ ait ī coꝛde ſuo Heu
mihi timeo ꝙ perdam caput meum
in iſto loco Domina vero inquantū
potuit eum cōfoꝛtauit Cū vero nox
adeēt ducitur in cameram honeſtaꝫ
ubi īuenit lectum paratum coꝛtinis
circumuolutum ⁊ in angulo domus
luminaria magna Cum uero lectuꝫ
intraſſet famuli oſtium clauſerunt.
⁊ ille ſolus in camera remanſit Reſ-
perit ꝙ angulum vbi erat lumen ⁊ vi
dit duos homines moꝛtuos ꝑ bra-
chia pendentes Hoc viſu inuaſit euꝫ
timoꝛ intollerabilis intantum ꝙ q̇-
eſcere non poterat. Mane vero ſur-
rexit ⁊ ait Heu mihi timeo hodie iux
ta illos duos pendere Princeps ve-
ro cum ſurrexiſſet fecit mercatoꝛem
ad ſe vocari et ait kariſſime quid ti-
bi placet de me At ille. Mihi omnia
bene placent ſed ꝙ mihi miniſtraba
tur in capite defuncti vltra ꝙ̄ credi
poteſt abhoꝛrui intm̄ ꝙ cōmedere n̄
poteram Cuꝫ vero ī lecto poſitus fu
iſſem duos iuuenes pendentes in ā-
gulo camere vidi Tātus timoꝛ me
inuaſit ꝙ doꝛmire non poteram Et
ideo dei amoꝛe ꝑmittatis me tranſi
re Ait princeps. kariſſime uidiſti ux
oꝛem meam nimis pulchram et ca-
put defuncti an̄ eam racio ē talis Iſ
te enim cuius erat caput fuit q̄dam
dux nobilis q̇ vxoꝛem meā ſollicita-
uit ⁊ cū ea cōcubuit ⁊ pariter ad īui
cem cōmiſceri perſpexi Gladium ar
ripui et caput eius amputaui Vn̄ in
ſignum verecundie ſingulis diebus
illud caput ante eam pono vt ad me
moꝛiam reducatur peccatum quod
cōmiſit Filius vero defuncti illos du
os iuuenes cognatos meos in came-
ra pēdentes occidit iō omni die coꝛ-
poꝛa eorum viſito vt fiā magis fer
uens ſanguinem eoꝛum vindicare.
Cum autem adulterium vxoꝛis re-
colo ⁊ moꝛtem iuuenum ad memoꝛi
am reduco nullum gaudium habere
potero Vade ergo cariſſime in pace
⁊ āmodo vitam hominis cuiuſcūqꝫ
non iudices quouſqꝫ plenius tibi de
veritate cōſtiterit Mercatoꝛ ei vale
fecit ⁊ ad mercandum perrexit

Moꝛalizatio

Kmī pricepſ iſte ē q̄libet hō criſ

e ꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tianus bonis virtutibus per virtutē
baptiſmi ditatus q̄ debet habere pl̄
chram familiam ſcʒ ſenſus interio=
res et exteriores ſine macula peccati
q̄ debent homini miniſtrare et ſepiꝰ
ad venandum pergere id eſt opꝰ me
ritoriū operari Mercator iſte eſt bo=
nus prelatus vel confeſſor diſcretus
qui tenetur tali aſſociari domuʒ cor
dis ſui viſitare et bonas virtutes ibi
dem plantare ſicut fecit criſtus duo=
bus peregrinis veniētibꝰ de emaus
qui domum hoſpicij intrauit ⁊c. Vx
or tam formoſa eſt anima ad dei ſi=
militudinem creata que debet in mē
ſa iuxta prelatum ſacre ſcripturē col
locari vt addiſcat ea que ſūt ſalutis.
Sed ſepiꝰ iſta anima cum dyabolo
adulteratur qn̄ peccatuʒ mortale cō
mittit Quid ergo eſt faciendum Ex
trahe gladium lingue ⁊ ora ad deuʒ
intime Vn̄ ps̄. lingua eorum gladi
us acutus Per iſtū gladium lingue
cum cordis contricione et oris con=
feſſione poteris deuincere et hoc eſt
caput eius amputare ⁊ ante oculos
cordis tui ſemper ponere quoniam
graciam dabit tibi deus eum deuin=
cere penitenciā perfecte agere hoc ē
opus mie. Duo iuuenes in camera
pendentes quos occidit aduerſariꝰ
tuus ſūt dilectio dei et proximi qui
erant extincti per peccatum p̄mi pa
rentis ⁊ io̅ debes eos ſemꝑ in came=
ra cordis tui tenere vt deuʒ tota mē
te tota anima diligas ⁊ ſēp in eiꝰ ti=
more permaneas qꝛ neſcimꝰ ſi amo=
re vel odio digni ſumꝰ ⁊ ad memori=
am reducere q̄ntū deus ꝓ nobis ſuſ
tinuit in cruce

De perfectione vite Ca. lvij.

Tytus in ciuitate romana reg̅=
uit q̄ ſtatuit ꝓ lege ꝙ dies pri
mogeniti ſui ab omnibus ſanctifica
retur ⁊ q̄cūꝗ diē natiuitatis filij ſui
ꝑ opꝰ ſeruile violaret morte morere
tur Promulgata lege vocauit ma=
giſtꝝ virgiliū et ait. k̄me talē legem
edidi Verūtū ſepe in occulto pote=
rūt cōmitti ad q̊ꝝ noticiā ꝑuenire n̄
potero Rogamꝰ ergo te vt ſcd̄m in
duſtriā tuā aliquā artē inuenias ꝑ
quam potero experiri quales ſit illi
qui cōtra legem delinquunt. At ille
Dn̄e fiat voluntas veſtra Statim v̄
gilius arte magica ſtatuā in medio
ciuitatis fieri fecit ſtatua illa omnia
peccata occulta in illo die cōmiſſa i=
peratori dicere ſolebat Et ſic per ac
cuſacionem ſtatue q̄ſi īfiniti homīeſ
erāt cōdemnati erat tunc q̄dā faber
in ciuitate nomine focus q̄ in illo di
e ſicut in ceteris oꝑatus ē Cū āt ſe͛
in ſtratu ſuo iacuiſſet intime cogita
uit quō ꝑ accuſacionem ſtatue m̄lti
moriebātur Manē ſurrexit et ad ſta=
tuā ꝑrexit ⁊ ait O ſtatua ſtatua per
tuā accuſationē m̄lti moriūtur vo=
ueo deo meo ſi me accuſaueris caput
tuum frangam Hijs dictis domum
per rexit Hora prima imperator ſicꝫ
ſolitus erat nuncios ad ſtatuam deſ
tinauit vt ab ea quererēt ſi aliquis
contra legem commiſiſſet Cum au=

tem̄ ad ſtatuam veniſſent et volun-
tatem imperatoꝛis dixiſſent Ait ſta
tua : kariſſimi leuate oculos veſ-
tros ⁊ videte que ſcripta ſunt in frō
te mea Illi vero cum oculos leuaſ-
ſent tria in fronte eius clare viderūt
ſcilicet Tempoꝛa mutantur homi-
nes deterioꝛantur Qui voluerit ve
ritatem dicere caput fractū habebit
Ite ⁊ domino veſtro nunciate que vi
diſtis et legiſtis Nuncij pꝛexerunt:et
omnia domino ſuo retulerūt Impa
toꝛ cū hoc audiſſet pꝛecepit militibꝰ
ſuis vt ſe armarent et ad ſtatuā per
gerent Et ſi aliquis contra ſtatuam
aliq̄d faceret eū ligatis manibus et
pedibus ad eum ducerent . Milites
ad ſtatuam pꝛexerunt dicentes Pla
cet ip̄atoꝛi vt oſtendatis illos qui cō
tra legē cōmiſerunt et quales erant
illi q̄ minas fecerūt Ait ſtatua Focū
fabrū accipite Ille eſt q̄ ſingulis die
bus legē violat et michi minas facit
Illum cōprehenderunt ⁊ coꝛam im-
p̄atoꝛe duxerunt Ait imperatoꝛ . ka
riſſime quid eſt q̄d audio de te Qua
re legem editam violas At ille Dn̄e
legem illam ſeruare nō poſſū Quia
omni die octo denarios opoꝛtet me
habere ⁊ illos ſine labore nō potero
acquirere Ait ip̄atoꝛ Et quare oc
to denarios? Qui ait Omni die p ā-
nū duos denarios teneoꝛ dare quos
mutuaui ĩ iuuentute Duos acōmo-
do . duos p̄do . duos expendo Ait ip̄
atoꝛ De iſtis manifeſtiꝰ debes mihi
dicere Cui ait faber Dn̄e mi aduerti
te me Duos denarios ōni die teneoꝛ
patri meo . q꞉ cum eſſem puer puu-
lꝰ: duos denarios ſup me ſingul̄ die
bꝰ expēdit iā pater meꝰ ĩ egeſtate eſt
poſitus Vn̄ racio dictat ꝙ ei ſubue-
niam in ſua paup̄tate et ideo omni
die duos denarios ei trado . Duos
alios denarios filio meo accomodo .
qui iam ad ſtudium pergit vt ſi con-
tingat me ad egeſtatē p̄uenire: mihi
illos duos denaios reddat ſicut ego
iam patri meo facio Duos alios de-
narios omni die p̄do ſup vxorē me-
am quia eſt michi ſemper contraria .
aut pꝛopꝛie volūtatis aut callide cō
plexionis et ꝓpter iſta tria quicquid
ei dedero hoc perdo Duos alios de-
narios ſuper meipſum in cibis ⁊ po
tibꝰ expēdo leuius bono modo trā-
ſire non potero et iſtos denarios nō
poſſum obtinere ſine continuo labo
re Iam audiſtis racionem Detis er-
go iudicium rectū Ait imperatoꝛ .
kariſſime : recte reſpondiſti vade et
fideliter amodo labora Poſt hoc ci-
to imperatoꝛ defunctꝰ ē et focus fa-
ber pꝛopter ſuā pꝛudētiam in impe
ratoꝛem elegitꝛ ab omnibꝰ: qui im-
perium ſatis pꝛudenter regebat . ip-
ſo moꝛtuo : inter alios imperatoꝛes
ymago eiꝰ depingitꝛ et vltra caput
ſuū octo denarij

Moꝛalizacō

Kariſſimi iſte imperatoꝛ eſt pa
ter celeſtis qui ſtatuit pro le-
ge ꝙ qui diem primogeniti ſui vio-
laret moꝛte moꝛietꝛ Dies iſta eſt di-
es dominica ſiue dies feſtiualis ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

eccleſia ordinata vnde in veteri lege
ac noua dicitur Memēto vt diē ſab
bati ſanctifices ſ3 heu ꝓhdolor plu
res illis diebus peccata cōmittūt ꝙ̄
ceteris diebus Tales poterūt aſſi=
milari cuidā piſci i mari tā diu bene
eſt ſibi qū ē i mari ſ3 ſi cōtigat a caſu
ꝙ ſaltat ſupra tpe pluuie ⁊ pluuia e
um tangat incipit mori nec ꝑ mul=
tos dies ſtatū eius poterit recupera
re q̊uſ ꝙ fuerit de aqua maris ſacia
tus Eodē mō aliqui ꝙ̄ diu ſūt ꝑ to=
tā ſeptimanā in mari hui⁹ mūdi la=
borantes tā diu bū videtur eis ſ3 ſi
cōtinget eos diebus feſtiuis ad eccle
ſiā ꝑgere ⁊ aliquē dulcē ſermonē vl
miſſam audire eis videtur ꝙ ſint in
magna anguſtia quouſ ꝙ ſūt in ope
ribus mundais refocillati Virgili⁹
certe ꝗ ſtatuā fecerat ē ſpūſſanct⁹ ꝗ
ꝑdicatorem ordinauerat vt ānūciet
v̇tutes ⁊ vicia penam ⁊ gloriā · Sed
heu iā poterit dicere predicator ſic
ſtatua dixerat Tpa mutātur Hoc ſa
tis maīfeſte videmus in ꝑ̇mitiua ec
cleſia · in oī ſtatu tpa erāt meliora ꝙ̄
nūc orationes et ꝑ̄ces ꝙ̄ mō · Terra
dabat fructū ſuū magis habūde ⁊ ō
nia elemēta q̄ ſua erāt ⁊ omnia ſunt
mutata propter peccata hominum
Hoc apparebat in fluuio noe · Secū
do homines deteriorantur ſicut cla=
re videmus In antiq̊ tempore erant
homines magis deuoti elemoſinarij
caritatiui ꝙ̄ modo ſunt Et quare ?
Quia totus mūdus in maligno po=
ſitus eſt Tercio ꝗ voluerit veritatē

dicere ⁊c · Modo ſi predicator pecca=
ta potentum predicet ſtatim minas
ac murmuraciones habebit Vn̄ pſa·
xxxi · loquimini verba placentia Et
ideo apl̄us dicit Erit enim tempus
cum ſanam doctrinam non ſuſtine=
bunt ꝓ domo iſrahel Focus eſt q̄lib3
bonus criſtianus qui fideliter ſicut
miles chriſti laborat Vnde quilibet
bonus chriſtianus tenetur ſingulis
diebus patri ſuo celeſti reddere du=
os denarios ſcilicet amorem ⁊ hono
rem Amorem quia nos tantū dilex=
it ꝙ pro noſtro amore vnicum filiū
ſuum de celis deſcendere permiſit ⁊
morte turpiſſima condemnari Ho
norem · quia omnia ab ipſo proce=
dunt · et ſine eo nullum bonum age=
re poterimus · Item duos denarios
filio accomodamus Cuiuſmodi fili⁹
eſt Certe ille de quo yſaye dicitur ·
Paruulus enim natus eſt nobis ⁊c·
ſcilicet filius dei Et quales denari=
os debemus ei accomodare Certe du
os omni die ſcilicet bonam volunta
tem et bonum actum ꝙ̄ diu ſumus ī
hoc mortali corpe ⁊ qū nos egeni ſu
mus facti in die iudicij qū nudi ap=
parebimus tūc ipſe nobis reddet il=
los denarios ī uita eťna ſicut ſcrip=
tum eſt Centuplū accipietis ⁊ vitā
eternam poſſidebitis Item duos de
narios ꝑdim⁹ ſuper vxore Vxor iſ=
ta ē caro miſera q̄ ſp̄ cōtrariatur ſpi
ritui Denarij q̊s expēdim⁹ ſr̄ eā ſūt
mala voluptas ⁊ act⁹ mal⁹ q̄ conti=
nue cōgant² ex obliq̄ volūtate Iſtos

duos denarios ꝑdimus qz grauiter
propter hoc hic vel alibi puniemur
Item duos denarios omni die expē
dim9 super nosipsos ſi boni xp̄iani
ſumus ſcʒ dilectionem dei i toto cor
de ⁊ diligere proximū ſicut teipſū·
kmi ſi iſtos octo denarios expende·
re volueritis ad gaudiū eternū ꝑue·
nire poſſitis

De confeſſione Ca·lviij·⁘

Rex quidam regnauit nomine aſ
modeus q̄ ſtatuit ꝙ quicūq; ma
lefactor captus eēt ⁊ corā iudice duc
tus ſi tres veritates poſſʒ dicere taz
veras cōtra quas nullus poſſet obij
cere· qū vero ſine omni fallacia eēnt
quantūcūq; malefactor vitam ſuaz
obtineret cū tota ſua hereditate Ac
cidit caſ9 ꝙ quidam miles cōtra regē
forefecit fugā peciit et in quadaz fo·
reſta latuit· In qua multa mala
cōmiſit qz omnes intrantes ſpolia·
uit aut occidit Iudex cū hoc audiſſet
inſidias in circuitu foreſte ordina·
uit eum deprehendit ⁊ ligatis ma·
bus ad iudicium venire fecit· Ait ei
iudex: kme noſti legem Qui ait Eci·
am dn̄e Si debeo ſaluari oportʒ me
dicere tres veritates aliter mortem
euadere non poſſum· Ait iudex Im·
ple beneficium legis aut hodie mo·
rieris At ille Domine fac fieri ſilen·
ciū quo facto ait Dn̄e ecce hec eſt pri
ma ueritas Vobis omnib9 denūcio
ꝙ toto tp̄e vite mee extiti mal9 ho·
mo Iudex hoc audiens circumſtan·
tibus ait· Eſt ne verum qd̄ ille dicit
At illi Si non eſſet malefactor ad iſ
ta non veniſſet Ait ergo iudex· Dic
ſecundam veritatem Qui ait Secū
da veritas eſt Mihi multū diſplicet
ꝙ in iſta forma huc veni Ait iudex·
Certe credimus tibi Dic ergo terci
am veritatem ⁊ teipſum a morte ſal
uaſti Ait ille hec eſt tercia ueritas·
Si ſemel potero euadere ad iſtū lo·
cum nunq̄ȝ in hac forma venirem·
Ait iudex Amen dico tibi ſatis pru
denter te liberaſti vade in pace et ſic
ſaluatus eſt

Moralizacio

Cmi Imperator iſte eſt dn̄s noſ
ter iheſus chriſtus q̄ iſtā legez
edidit ſcʒ ꝙ quicūq; malefactor id eſt
peccator per graciam dei captus fu
erit ⁊ corā diſcreto iudice ductus id
eſt confeſſore dicat tres ueritates tā
ueras ꝙ demones contra te non po
terūt obijcere hereditatem regni ce·
leſtis obtinebis Prima veritas eſt e
go ſum malus hō id ē i tali peccato
⁊ ſic de ſigulis ecce confeſſio Secūda
ueritas eſt· Diſplicet ⁊c· id eſt mihi
multū diſplicet ꝙ tantū deum meū
offendi Ecce contricio Tercia veri·
tas ē ſi ſemel poſſem euadere ꝑ viaz
ſatiſfactiōis nūq̄ȝ ad peccatū redirē
volūtarie et ſic per cōſequēs vitam e
ternam obtinere

De ſupbia nimia et quō ſuperbi ad humilitatē maximam ſepe ꝑueniunt ſatis no·tabile Ca·lix·⁘

Iouinian9 imꝑator regnauit
potēs valde qui cū ſemel i ſtr

tu ſuo iacuiſſet exaltatum eſt coꝛ eiꝰ
vltra ꝙ credi pōt Et i coꝛde dixit eſt
ne aliq̄s alius deus ꝙ ego Hijs cogi
tatis ſōnū cepit Mane vero ſurrex=
it et vocauit milites ſuos et ait k̄mi
bonū ē cibū ſumere qꝛ hodie volo ꝑ=
gere ad venandū Illi vero parati e=
rāt eiꝰ uolūtatē adiplere Cibo ſūp=
to ad venandum ꝑrexerūt Dū vero
ipatoꝛ eq̇taſſet caloꝛ itollerabiꝉ eū
iuaſit itm̄ ꝙ videbatur ei ꝙ moꝛere=
tur niſi i aqua frigida balneari poſ=
ſet Reſperit a lōge aquā latā vidit.
Dixit ſuis militibꝰ Hic remaneatis
quouſqꝫ fuero balneatus Dextrariū
cū calcaribus ꝑcuſſit ad aquā feſti=
nanter equitabat. de equo deſcēdit ō
nia veſtimēta depoſuit aquā itrauit
et tā diu ibi remāſit quouſqꝫ totali=
ter refrigeratus eēt Dū ibidē expec=
taſſet veīt q̇dā hō ei ꝑ omnia ſimiliſ
i vultu et geſtu et induit ſe veſtimen
tis eiꝰ dextrarium eiꝰ aſcendit et ad
milites equitauit ab oībꝰ ſicut per
ſona iperatoꝛis eſt receptus. Finito
ludo ad palaciū cū militibus ꝑrexit
Poſt hꝯ cito Iouinianus de aqua exi
uit ſꝫ nec veſtes nec equū inuenit.
Admirabatur et cōtriſtatus eſt val=
de qꝛ nudus erat et neminē vidit Co
gitauit intra ſe Quid faciā Ego mi
ſerabiliter ſum fruſtratus Tandem
ad ſe reuerſus dicebat Hic ꝓpe ma=
net vnus miles quē ad miliciā ꝓ=
moui ad eū pergā veſtes ⁊ equū acq̄
rā Et ſic ad palaciū meū aſcendā et
videbo quō et per quē ſū confuſus.

Iouinianꝰ totaliꝉ nudus ad caſtrū
militis perrexit Ad ianuā pulſauit
Ianitoꝛ aūt cauſā pulſacionis queſi
uit Ait Iouinianus Ianuā aperite
et qualis ego ſum videte Ille uero ia
nuam aperuit et cū eū vidiſſet obſtu
puit et ait Qualis es tu At ille Ioui
nianus ſū impatoꝛ Vade ad domi=
nū tuū et dic ei vt mihi veſtes acco=
modat qꝛ veſtes et equū ꝑdidi Qui
ait Mentiris peſſime ribalde. Iā an̄
aduentū tuū dn̄s ipatoꝛ Iouinianꝰ
ad palaciū ſuū cū militibus ſuis trā
ſiuit ⁊ dn̄s meꝰ ſecū ꝑrexit ⁊ redijt et
iā in menſa ſedet Sed qꝛ impatoꝛeꝫ
te nominaſti dn̄o meo nunciabo. Ia
nitoꝛ intrauit ⁊ domino ſuo verba e
ius retulit Ille hec audiēs p̄cepit vt
introduceretur Miles cū eū vidiſſet
noticiam eius non habebat Sed im
peratoꝛ peroptime eū cognouit Ait
ei miles Dic mihi q̄lis es ⁊ q̄d eſt no
men tuum Qui rn̄dit Ego ſū ipatoꝛ
iouinianus ⁊ ego te ad miliciaꝫ ꝓ=
moui tali tꝑe Ait ille O ribalde peſſi
me q̄ audacia audes teip̄m ipatoreꝫ
noiare Iā dn̄s meꝰ impatoꝛ an̄ te ad
palacium eq̇tauit ⁊ ego ꝑ viā eiꝰ aſ
ſociatus erā ⁊ iā ſū reuerſus ⁊ qꝛ te=
ip̄m ipatoꝛē noiaſti ipune nō tranſi
bis Fecit eū egregie v̇berari ⁊ poſtea
expelli Ille veō ſic flagellatꝰ ⁊ expulſꝰ
fleuit amare ⁊ ait O deꝰ meꝰ q̄d hoc eē
poteīt ꝙ miles quē ad miliciā ꝓmo
ui noticiā mei n̄ hꝫ ⁊ cū hoc grauiter me
flagellauit Cogitauit ūt apud ſe. Hic ꝓ
pe ē q̇dā dux cōſiliariꝰ meꝰ ad eū ꝑgā

⁊ neceſſitatem̄ ei oſtendam̄ per quez potero indui ⁊ ad palacium meū re‐uerti Cū vero ad ianuam ducis veiſ‐ſet pulſauit Janitoꝛ audiens pulſa‐cionem ianuam aperuit et cū homi‐nem nudum vidiſſet admirabatur ⁊ aiebat·kariſſime qualis es tu? et q̄re ſic totaliter nudus veniſti Et ille ego ſum īpatoꝛ·a caſu equū et veſtimēta perdidi Et ideo ad ducem veni vt mi‐hi in hac neceſſitate ſuccurrat·Jdeo te rogo vt negocium meū coram do‐mino tuo facias Janitoꝛ cum verba eius audiſſet admirabatur aulam in‐trauit et dn̄o ſuo oīa retulit Ait dux Jntroducatur Cū introductus fuiſ‐ſet nullꝰ noticiā eiꝰ hēbat Et dux a‐it ad illum Qualis es tu Et ille īpa‐toꝛ ego ſum et te ad diuicias et ho‐noꝛes ꝓmoui q̄n̄ te ducem feci et cō‐ſiliariū meū te conſtitui Ait dux Jn‐ſane miſer ꝓxi parū ante te cū do‐mino meo īpatoꝛe verſus palacium et reuerſus ſum Et quia talez hono‐rem tibi appꝛopriaſti impune non tranſibis fecit eum in carcerez reclu‐di et pane et aqua ſuſtentari Dein‐de ex carcere retraxit et egregie v̂be‐rari et a tota terra poſt hoc eici fecit Jlle ſic eiectus vltra q̄ꝫ credi poterit gemitus et ſuſpiria emittebat et in‐tra ſe dixit Heu mihi quid faciam qꝛ factus ſum obpꝛobꝛium et abiectio plebis Melius ē mihi ad palacium meuz pergere et mei de palacio meo noticiam habebebunt Saltem ſi nō vxoꝛ mea noticiam meā habebit ꝑ

certa ſigna Solus ad palaciuz acceſ‐ſit ad ianuam pulſauit audita pul‐ſacione ianitoꝛ ianuam aperuit quē cū vidiſſet dixit·Dic mihi qualis es tu Et ille Miroꝛ de te quia nō nouiſ‐ti me·Quia ꝑ tot tp̄a mecum fuiſti Qui ait Mentiris Cū dn̄o impato‐re diu ſteti Et ille Ego ſum ille Et ſi dictis non credis Rogo te dei amoꝛē vt ad imperatricem accedas ⁊ ꝑ iſta ſigna·illa mihi veſtes imperiales ꝑ te mittat qꝛ a caſu ꝑdidi omnia·Jſ‐ta ſigna que per te ei mitto nullꝰ ni‐ſi nos duo nouit ſub celo Ait ianitoꝛ Nō dubito quin inſanus ſis Quia iā dominus meus imperatoꝛ in mēſa ſedet et iuxta eū īperatrix Verunta‐men ex quo dicis te imperatoꝛem eſ‐ſe·imperatrici intimabo·⁊ certus ſum ꝙ grauiter punieris Janitoꝛ ad imperatricem perrexit ⁊ ōnia au‐dita ei intimauit Jlla nō modicū cō‐triſtata ad dominum ſuum conuer‐ſa eſt ⁊ ait O domine mi audite mi‐rabilia·ſigna pꝛiuata inter nos ſepi‐us acta vnus ribaldus in poꝛta mi‐hi per ianitoꝛem recitat Et cum hoc dicit ſe imperatoꝛem ⁊ dominuz me‐um eē Jpſe cum hoc audiſſet pꝛece‐pit ianitoꝛi vt introduceretur in cō‐ſpectu omnium Qui cum taliter nu‐dus introductus fuiſſet caīs quidaz q̇ ante eum multuz dilexerat ad gut‐tur ſuum ſaltabat vt eum occideret Sed per familiam impeditus ē ſic ꝙ nullum ab eo recepit malum Jtez quendaz falçonem habebat in ꝑtica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

qui cum eum vidiſſet ligaturã fre
git ⁊ extra aulam volauit Ait impe-
rator omnibus in aula ſedentibus ·
kariſſimi audite verba mea q̄ de iſto
ribaldo dicam Dic mihi Qualis es
tu ⁊ ob quam cauſam veniſti At ille
O domine iſta eſt mirabilis queſtio:
imperator ſum ⁊ dominus iſtius lo-
ci · Ait imperator omnibus ſedenti-
bus in mẽſa ⁊ circumſtantibus Dici
te mihi ꝑ iuramẽtum vr̃m qḋ mihi
feciſtis quis noſtrum ip̄ator eſt ⁊ do
minus At illi O domine leuiter rñ-
demus ꝑ iuramẽtum qḋ vobis feci-
mus Iſtum ribaldum nunq̄ vidimꝰ
Sed vos eſtis dominus noſter ⁊ im
perator quem a iuuentute nouimus
Et ideo rogamus vna voce vt puni
atur vt oẽs exemplum ab eo capiãt
et de tali preſũptione non attẽptent
Imp̄ator ille conuerſus ad ip̄atricez
ait Dic dñã mihi per fidẽ quã tene-
ris noſti tu iſtum hominẽ q̄ ſe dicit ĩ
peratorẽ et dnm̃ tuũ eẽ At illa O bo
ne dñe cur talia a me q̃ris Nõne plꝰ
q̄ xxx· annis in ſocietate tua ſteti et
ꝓlem per te genui Sed vnum eſt qḋ
de te miror quõ iſte ribaldus ꝑuenit
ad noſtra ſecreta inter nos perpetra
ta Imp̄ator ille dixit illi q̇ introduc
tus fuerat kariſſime quare auſꝰ fuiſ
ti teipſum ip̄atorem nominare Da
mus pro iudicio vt ad caudam equi
hodie ſis tractus · ⁊ ſi iterum ſis au-
ſus hoc dicere te condemnabo mor-
te turpiſſima Vocauit ſatellites ſuoſ
⁊ ait Ite ⁊ iſtum ad caudas equi tra

hite ſꝫ nolite eum̃ occidere Et ſic fac-
tum eſt · Poſt hec vero vltra q̄ credi
poteſt cõmota ſunt omnia iteriora
eiꝰ Et quaſi de ſeipſo deſperatus di-
cebat Pereat dies in qua natus ſuz
amici mei a me receſſerũt Vxor mea
⁊ filij mei non nouerunt me · Dũ h̊
dixiſſet cogitabat Hic prope manet
confeſſor meus pergam ad ipſũ for-
te ipſe noticiam meam habebit quia
ſepius confeſſiouem meam audiuit
Perrexit ad heremitam ad feneſtrã
cellule ſue pulſauit At ille Quis ibi
Et ille Ego ſum imperator Iouia-
nus · feneſtram aperias vt loquar te
cum Ille vero cum vocem eius audiſ
ſet feneſtram aperuit cũ eum vidiſ-
ſet cum impetu feneſtram clauſit et
ait · Diſcede a me maledicte tu non
es imperator · ſed dyabolus in for-
ma hominis · Ille hoc audiens ad
terram pre dolore cecidit crines ca-
pitis ac barbe dilacerauit et dixit ·
Heu michi · quid faciam ego ? Hijs
dictis recordatus fuit ꝙ in ſtratu ſu
o exaltatum fuit cor eius dicens ·
Eſt ne deus alter preter me · ſtatim
ad feneſtram heremite pulſabat et
dixit · amore illius qui pependit in
cruce confeſſionem meam audite fe-
neſtra clauſa · At ille · Michi be-
ne placet · Qui de tota vita ſua cuz
lacrimis multis eſt confeſſꝰ ⁊ preci-
pue quomodo contra deum ſe erexit
dicens · ꝙ non credidit alium deuz
eſſe q̄ ſeipſum · Facta autem con
feſſione · et abſolucione accepta ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

heremita feneſtram eius aperuit et
noticiam eius habebat Et ait Bñ-
dictꝰ altiſſimus iam noui vos pau
cas veſtes hic habeo induas te ⁊ ad
palacium perge ⁊ vt ſpeꝛo noticiam
tuam habebūt Imperatoꝛ induit ſe
⁊ ad palacium ſuū perrexit ad ianu
am pulſauit Janitoꝛ oſtium aperu-
it ⁊ eum ſatis honorifice recepit At
ille Nūquit noticiam meā hēs Qui
ait Eciam domine peroptime Sed
admiroꝛ ꝙ per totum diem hic ſteti
et vos exire non uidi Ille vero aulā
intrauit omnes eū videntes capita
īclinabant Alius imperator erat cū
domina Quidam miles exiens de ca
mera eum intime aſpexit poſt hec in
cameram eſt reuerſus ⁊ ait Domīe
mi eſt q̇dam in aula cui omnes capi
ta inclinant ⁊ honoꝛem faciunt qui
vobis in ōnibus aſſimilatur intan-
tum ꝙ quis veſtrū eſt imperator pe-
nitus ignoꝛo Imperatoꝛ ille hec au-
diens ait īperatrici Exeas ⁊ videas
ſi eius noticiam habeas Illa vero fo
ras perrexit ⁊ cum eum vidiſſet ad-
mirabatur ſtati camerā intrauit ⁊ a
it O domine vobis vnū denuncio ꝙ
quis veſtrū eſt dominus meus peni-
tus ignoꝛo At ille ex quo ſic eſt foꝛis
pergā ⁊ veritatē excutiā Cū aūt au-
lā intraſſet euꝫ ꝑ manū cepit ⁊ iux-
ta eum ſtare fecit vocauit oīs nobi
les in aula exiſtentes cū imperatrice
⁊ ait Per iuramētum qđ mihi feciſ-
tis dicite quis noſtrum eſt impatoꝛ
Imperatrix pꝛimo reſpondit · Dñe
mi mihi incūbit pꝛimo reſpondere ·
teſtis eſt mihi deus in celis quis veſ
trū ē dominus meus penitus igno-
ro ⁊ ſic omnes dixerūt At ille · kariſ
ſimi audite me Iſte homo eſt īpera-
toꝛ veſter ⁊ dominus Nā aliquo tem
pore contra deum ſe erexit ꝓpter qđ
peccatum deus eum flagellauit ⁊ ho
minum noticia ab eo receſſit quouſ-
qꝫ ſatiſfactionem deo fecerit Ego ſū
angelus eius cuſtos anime ſue q̇ im-
perium cuſtodiui ꝙ̈ diu fuit in peni
tencia · iam eius penitencia eſt cōple
ta ⁊ ꝓ peccatis ſatiſfecit āmodo ei ſi
tis obediētes ad deū vos recōmēdo
Statim ab oculis eoꝛum diſparuit ·
Imperatoꝛ vero deo gracias reddi-
dit ⁊ toto tpe vite ſue ī boā pace vix-
it ⁊ ſpiritum deo reddidit
Carmi iſte imperatoꝛ poteſt dici q̄
libet homo totaliter mūdo da
tus Qui ꝓpter diuicias ⁊ honoꝛes ī
ſuperbiam coꝛdis erigitur Sicut al
ter nabuchodonoſoꝛ q̇ diuinis pre-
ceptis nō obediuit vocat milites · i ·
ſenſus pergit ad venandū mūdi vaī
tates Interī caloꝛ intollerabiꝉ id eſt
tēptacio dyabolica eū arripit ꝙ qui
eſcere nō poteſt quouſqꝫ ī aquis mū
danis ſit totaliter refrigeratus Iſta
refrigeracio ē in detrimentū aīe · Et
ſic milites · i · ſenſus ſine cuſtodia ho
mineꝫ dimittūt q̊cieſcūqꝫ ī aqua mū
dana balneari intēdit Sꝫ de equo ṗ-
mo deſcēdit · i · a fide errat · qꝛ ī bap-
tiſmo firmiꝉ deo ꝓmiſit adherē ⁊ pō
pis dyaboli abrenunciare · Sed ꝙ̈

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cito totaliter ſe in aquis mundanis
inuoluit fidē frangit ⁊ hoc ē de equo
deſcendere Deinde depoſuit veſtes ·
· i · virtutes quas ī baptiſmo recepit
et ſic nudus miſer in mūdi vanitati
bus iacet · Quid ergo eſt faciēdum ?
Certe vt alius ſcꝫ prelatus q̄ fidem ⁊
virtutes hꝫ cuſtodire hoc eſt veſtimē
ta recipere · Quia p̄lato datur poteſ
tas ſoluēdi peccatorē quotiens puro
corde ad deū ſe conuertit · Jouinianꝰ
cum de aqua exiuit ⁊c · Sic miſer ho
mo cū de aqua mundana ꝑ dei gra=
ciā itēdit exire nullā virtutē inueni=
et · qꝛ oēs ꝑ pctm̄ ꝑdidit ergo habet
materiā dolēdi · Quo debent ergo v̇=
tutes recuperari ? Certe ad domum
militis primo debet ꝑgere · miles iſte
eſt racio q̄ habꝫ te flagellare qꝛ racio
dictat ꝙ quantū cōtra deū ꝑpetraſti
in corde tuo : hoc emendes · Et ideo
non poteris teipſū dicere īpatorē · i ·
xp̄ianū qꝛ opa xp̄iani ꝑ peccatū ꝑdi
diſti · Racō ergo te expellit ab omni
vicio · Quid ergo ē faciēdū ? Pergas
ad caſtrū ducis ſcꝫ ad cōſcientiā tuā
propriā que cōtra te grauitur mur=
murauit donec recōciliatus deo fue=
ris · ymmo in carcerē te ponit hoc ē
in perplexitate magna quomodo ⁊
per quam viam deo placere potes ⁊
vulnera ab eo recipere id ē cordis cō
punctionē per que ſanguis id ē pec=
catū exeat · Deinde ad palaciū cor=
dis tui pulſare id eſt intime cogita=
re quomō et qua de cauſa cōtra deū
deliquiſti · Janitor id eſt voluntas
que eſt libera : oſtiū cordis tui habet
aperire et te ducere ad primū ſtatū
quem in baptiſmo recepiſti · Canis
q̄ ſaltat vt te occidat ⁊c · eſt caro tua
ꝓpria ꝑ quā homo ſepius occiditur
niſi deus impediret · Et falco in par
tica extra feneſtrā volat ⁊c · id ē po
tencia diuina non tecum manebit ꝙ̄
diu in mala vita iaces · nec vxor id ē
anima noticiā habebit tue ſalutis ·
Quid ergo eſt faciēdū ? Certe vt ſis
tractus ad caudam equi · Trahi per
caudā equi nichil aliud eſt ꝙ̄ a prin=
cipio vite vſqꝫ ad preſens q̇d et qn̄tū
feciſti tm̄ dolere et ſatiſfactionē per=
petrare · Deinde poſtꝙ̄ iſta feceris :
perge ad herrmitā id eſt diſcretū cō
feſſorem in foreſta ſācte eccleſie · Et
de omnibus quibus contra deū deli
quiſti pure confitearis clauſa feneſ=
tra : id eſt priuate nō ad laudem ho
minū : ſꝫ ad tuū ſolamē et ſtatim de
us ⁊ ōnes āgeli noticiā tuā habebūt
Deinde facta cōfeſſione veſtimētis
· i · bonis virtutibus poteris īdui · ⁊
ad palaciū cordis tui ſecrete accede=
re · et ōnes ſenſus tui cū vxore · i · aīa
noticiā habebunt · qꝛ verus impera=
tor · i · bonꝰ xp̄ianus factus es et ꝑ
conſequens vitā eternā obtinebis ·
Ad quā ⁊c · De auaricia et eiꝰ ſub
tili conamine Capitulum ix

Quidā rex erat qui filiam vni=
cam pulcram et gratioſā no=
mine Roſimūdam habebat · Puella
iſta cum ad etatē denā perueniſſet ·
erat tā abilis i currēdo ꝙ citius ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

terminum ꝑuenerat anteꝗ̃ aliq̇s eã
tangere poſſet · Rex ꝑ totum regnuȝ
proclamari fecerat ꝙ quicūqȝ cū filia
ſua volebat currere ⁊ ad finē termi-
ni ante eã ꝑueniret; ipſam in vxorē
haberet · ⁊ totū regnum poſt eius de
ceſſum · Si vero aliquis hoc attemp
taret ⁊ in curſu deficeret; caput amit
teret Facta proclamacōne; q̈ſi infini
ti ſe obtulerunt cū ea currere · ⁊ quot
q̇t cū ea currebant omnes deficiebāt
⁊ capita amiſerunt · Erat tunc qui-
dam in ciuitate pauper nomine abi-
bas qui intra ſe cogitabat · Pauper
ego ſum ⁊ de vili ſanguine progeni-
tus · ſi per aliquam viam poſſem iſtā
puellam deuincere · non tantum ego
promot⁹ eſſem: ſed ⁊ omnes de meo
ſanguine Prouidebat ſibi de tribus
cautelis ſcilicet de ſerto roſarum qȝ
illa puelle appetunt Secundo de zo
na ſerica quam puelle libēter optāt
Tercio de loculo ſerico et infra locu-
lum pila quedam erat deaurata · ſu
per pilam deſcripcō talis Qui mecū
ludit nunquam de ludo ſaciabitur ·
Hec tria in ſinu ſuo poſuit Ad pala-
cium perrexit pulſauit Adeſt ianitor
et cauſam pulſationis petebat · Qui
ait · paratus ſum cum puella currere
Illa cum hoc audiſſȝ quandan feneſ
tram aperuit et cum eum vidiſſet in
corde ſuo deſperit; ⁊ ait Ecce ꝗ̃ reꝓ-
bus eſt cum quo currere debes · Ta-
men non poterat contradicere · Ad
currendum ſe preparauit · Ambo ad
inuicē currebāt Cito puella ad mag
nā diſtantiā ante eū cucurrit Abibas
cū hoc vidiſſet ſertum roſaꝝ ante eã
ꝓiecit Viſo ſerto puella inclinauit ſe
et ſertum leuauit ⁊ in capite poſuit ·
Tantū in ſerto delectabat² ⁊ exſpec-
tabat ꝙ abibas ante eã cucurrit · Pu
ella cū hoc vidiſſet; ait in corde ſuo ·
Nūꝗ̃ filia p̄ris mei cum tali ribaldo
dēt copulari · Statim ſertū ꝓiecit in
quandā foueam profundā · ⁊ poſt eū
cucurrit ⁊ apprehendit · Quē cū app̄
hendiſſet alapā dedit ei dicens Siſte
gradū miſer; non decet vt filius pa-
tris tui in vxorē me ducat · Statim ā-
te eū · Abibas cucurrit cū hoc vidiſſȝ
ante eã zonā de ſerico ꝓiecit Quā cū
vidiſſȝ inclinauit ſe et eã leuauit · ſuc-
cinxit ⁊ tm̄ de ea delectabatur ꝙ ibi
dem morā traxit ⁊ iteꝝ abibas lōge
ante eã cucurrit · Puella cū hoc vidiſ
ſet fleuit amare et zonā accepit et in
tres ꝑtes fregit poſt eū cucurrit ⁊ ap
prehendit Quem cū apprehendiſſet
manū leuauit et ei alapā dedit dicēs
O miſer me in vxorem non habebis
Statim ante eū longe cucurrit Abi-
bas cū hoc vidiſſet exſpectabat quo-
uſqȝ ipſa prope eſſet · Hoc facto; locu
lū de ſerico ante eã ꝓiecit · viſo locu-
lo iclīat ſe ⁊ loculū leuauit · aperuit; pi
lā deauratā it⁹ inuenit ſupſcp̄coēȝ legit
q̇ mecū ludit nūꝗ̃ ludo ſaciabit² ince
pit tm̄ ⁊ tā diu ludere cū pila ꝙ abi-
bas citius ad finem peruenit et eam
in vxorem obtinuit · Moralꝭ ·

Cariſſimi iſte imperator eſt do
min⁹ nr̄ ih̄s xp̄s · filia pulchra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

aīa ad dei ſimilitudinem̄ creata q̄ ve
lociter in bonis operibus currit ꝗ
diu i puritate vite manet in tm̄ ꝙ eā
pctm̄ mortale vincere nō poteſt. Cla
mor factus ē ꝛc. Clamor iſte nichil
ē aliud ꝗ ꝙ hō ſe defendat et prote=
gat contra dyabolum mundum et
carnem Et ſi bellum contra iſta tria
aggreditur et victoriam obtinuerit
tunc peccata mortalia ſuccūbunt. et
hoc eſt capita amittere Abibas ē dya
bolus qui cum viderit hominē ſupe=
raſſe ꝑ opera miſericordie prouidet
ſibi de tribus cautelis ſcilicet de ſer=
to Sertum iſtud eſt ſuperbia. Quia
ſicut ſertum non ponitur niſi ſuper
caput vt ab hominibus videatur. ſic
ſuperbus ſemper videri wlt Et ideo
dicit auguſtinus Cum ſuperbū vide
ris: filium dyaboli eſſe non dubites
Cum igitur homo vtitur ſerto ſuꝑ=
bie: ſtatim currit dyabolus ante
eum. Quid ergo eſt faciendum? Cer=
te vt ſertum ſuperbie proĳciatur in
foueam humilitatis et ſic dabis dya
bolo alapam ꝛ eū dimittes Poſt hec
puella ſe inclinauit ꝛ zonam leuauit
ꝛ aſperit. zona iſta eſt luxuria quam
dyabolus proicit ante hominē. Cū
tū contra tales dicat gre. Succingi=
te lumbos veſtros in caſtitate Si er
go ſuccingis te zona luxurie: ſtatim
dyabolus ante te currit de bona vi=
ta tua te impediet. Quid ergo eſt fa
ciendū? Certe vt zona luxurie i tres
ꝑtes frangat᷑ ſcȝ in orationē ieiuni=
um et elemoſinam ꝛ ſic ꝑ cōſequens
dyabolum vinces. Poſt hec dyabolus
loculū añ hominem proicit. Scitiſ
ꝙ loculꝰ hȝ duas cordas ad aperien
dum Cor vero ē loculus qđ debet eſ
ſe clauſuȝ inferius iquantum ad ter=
rena et ſuperiꝰ apertum quantū ad
celeſtia ad gratiā ſuſcipiēdam Due
corde que claudunt. ſunt timor dei ꝛ
pena eterna. ꝑ q̄ duo cor hoīs claudi
tur ne intret pctm̄ Pila in loculo ſe
pius inuenitur in cordibus noſtris
ſcȝ auaricia aut cupiditas. Quia ſi=
cut pila mouetur ad oēm differēti
am poſitionis: ſic ꝛ auarus mouetur
in terra mouetur in mari non ceſſat
pes eiꝰ currere nec cogitare q̊modo
ꝛ ꝑ quam viam bona mundana po=
terit acq̈rere. Superſcriptio eſt qui
mecum ludit id eſt qui cum cupidita
te incipit vitam ducere: vix aut nūꝗ
poterit ſuſtinere. Sicut dicit ſeneca
Cum oīa peccata ſeneſcūt. ſola cu=
piditas iuueneſcit Ideo timendū eſt
de aliquibus qui tm̄ cū pila ludunt
cupiditatis: ꝙ dyabolꝰ eos occupa=
bit. Quia ſicut dicit apoſtolꝰ Radix
omnium maloꝝ eſt cupiditas. Stu=
deamus ergo vitam noſtram ſic diri
gere: vt vitam eternam valeamus at
tingere

De premeditacōe ſemper habenda. Ca. lxi.

Claudiꝰ reḡuit q̄ vnicam filiaȝ
hēbat ḡtioſam ꝛ decoram val
de q̇ cū ſemel i ſtratu ſuo iacuiſſet in
time de filia ſua cogitabat quomō
eam promouere poſſȝ Ait itra ſe Si
eam in vxorē diuiti ſtulto tradidero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

filiam meam perdam · ſi vero ꝓ au-
peri ſapienti per eius ſapientiam ei
neceſſaria large acquireret Erat tūc
in ciuitate quidam ph̄s nomine ſo-
crates quem rex dilexerat · vocauit
eū ⁊ ait · kariſſime: nunquid tibi pla-
cet filiam meam in coniugem acci-
pere? Et ille Etiam domine: peropti
me · Et ille · Ex quo ita ē dabo tibi eā
et ſub illa conditione ꝙ ſi moriatur
filia in tua ſocietate vitā tuam amit
tes Eligas ergo eam accipere vel di
mittere · Et ille Michi bene placet eā
accipere ſub iſta conditione Rex nup
cias celebrauit cum magna ſolemni
tate Per q̄dam tēpora vitam durе-
runt in quiete ⁊ ſanctitate ꝑfecta P⁹
hoc vxor ſocratis vſqꝫ ad mortē ĩfir
mabatur Hec audiens ſocrates con-
triſtatus eſt valde Quandā foreſtã
intrauit: fleuit amare Dū ſic eſſet in
dolore: rex alexāder in eadem ſoreſ-
ta venabatur Miles q̄dā regis alex-
andri ſocratē vidit · ad eū eq̄tabat et
ait ei · k̄me: cui⁹ hō es? Et ille · Homo
talis dn̄i ſum ego: q̄ ſeruus dn̄i mei
eſt dn̄s dn̄i tui · Ait miles · Non ē ma-
ior dn̄o meo in toto mundo Sed ex
quo talia dicis: ducā te ad dn̄m meū
⁊ audiem⁹ quis eſt dn̄s tuus de quo
tot ⁊ tanta preſumis Cū autē coram
rege alexandro ductus fuiſſet: ait ei
rex · kariſſime quis ē dn̄s tu⁹: de quo
talia dicis ꝙ ſeruus eius ē dn̄s me⁹
Ait ille Dn̄s meus ē racō · ſeru⁹ eius
voluntas · Sic eſt ergo ꝙ tu per vo-
luntatem tuam regnum tuum ⁊ nō

per racionē hucuſqꝫ gubernaſti Ideo
ſeruus dn̄i mei hoc eſt voluntas eſt
dn̄s tuus Audiens hec alexander ait
kariſſime prudenter reſpondiſti va-
de in pace · Ab illa die cepit rex reg-
num ſuum ratione gubernare ⁊ non
voluntate · Socrates vero ſolus fo-
reſtam ĩtrauit et fleuit amare ꝓ ſua
coniuge · Senex quidā venit ad eū et
ait · O bone magiſter ob quā rem af
fligitur anima tua? Et ille · Filiam
regis ſub tali condicōe deſpōſaui ꝙ
quocūqꝫ tempe ipſa in ſocietate mea
moriatur: ego vitam meam amitto
⁊ iā ad mortē ĩfirmatur Et hec ē cau
ſa doloris mei · Ait ſenex · Fac conſili
um meum ⁊ poſt fc̄tm̄ non penitebis
Vxor tua eſt de ſāguine regū · cū rex
minutus fuerit vxor tua pectus ⁊ v-
bera liniat de ſāguine patris ſui · de
inde in iſta foreſta tres herbas inue-
nies de vna ei potionem facies · de a
lijs duabus vnum eſt plaſtrum vbi
dolorem ſentit ⁊ ſi iſtam doctrinam
impleuerit ſanitatē perfectā iueniet
Socrates omnia impleuit ⁊ vxor ab
omni infirmitate conualuit · Rex ve
ro cum audiſſet ꝙ ſocrates tā ſollici
te ꝓ ĩfirmitate filie ſue laborabat e-
um ad magnas diuitias et honores
ꝓmouit · Moralizacio hyſtorie

Mi iſte rex eſt dominus nr̄ ih̄s
christus Filia tam pulcra ani
ma ad dei ſimilitudinem creata · Iſ-
tam puellam non diuiti ſed pauperi
ſocrati id eſt homini ꝙ ſit pauper ec
ce iob · ix Nudus egreſſus ſum de vte

ro matris mee ⁊c· ſed kariſſimi ſcire
debetis ꝙ ſub tali cōdicōne dedit dn̄s
nr̄ ihs xp̄s hoi aīaꝫ vt ſi in eius ſocie
tate moreretur ꝑ pctm̄ mortale: vitā
tuam ſcꝫ eternam amittes· Si ergo
aīa tua ī infirmitatē ꝑ pctm̄ cecidit:
fac ſicut fecit ſocrates intra foreſtā
·i· ſcām ecciāꝫ in q̄ inuenies ſenem ·i·
diſcretum confeſſorē de cuius cōſilio
ſanari poteris Alexander qui vena-
tus ē· eſt hō mundanus qui poti⁹ re
gulatur voluntate ꝙ racōne: ſꝫ per
ſacrā doctrinam emendatur· Et ſi ꝑ
pctm̄ infectus es p̄ͦ linias pect⁹ tuū
cū ſanguine ·i· recentē memoriā de
xp̄i paſſione hēas in corde · deinde
collige tres herbas ſcꝫ cōfeſſionē con
tricōnem ⁊ ſatiſfactionem de prima
facias pocōeꝫ ·i· de pctis ſp̄ doleꝫ· de
aliȷ̈s emplaſtꝝ ·i· pniām· ⁊ ſic ꝑ cōſe-
quens ad diuitias vite eterne ꝓmo-
ueri poſſet Ad quā nos perducat ihe
ſus chriſtus qui viuit et regnat cum
deo patre ⁊ filio ⁊ ſpiritu ſancto ⁊c·

De pulchritudine fidelꝫ anime·
Capitulū· lxȷ̈·

Gaius regnauit prudēs valde·
in cuius regno mulier q̄dam e
rat nomine florentina miro mō pul-
chra ⁊ graōſa· Vn̄ tāta pulcritudo e-
rat in ea ꝙ tres reges eā obſidebant
⁊ a qualib et rege violata Poſt hec in
ter reges ꝓpter nimium amorem cō
miſſum eſt bellum ⁊ q̄ſi īfiniti hoīes
ex omni pte occubuerūt Satrape im
perȷ̈ hec audiētes omnes ad regem
venerunt: dicentes Domine: illa flo-
rentina ī regno tuo ē tam pulchra ꝙ
quaſi infiniti quotidie ꝓ eius amore
occiduntur Et niſi citius remedium
apponatur: quoq̊t ſunt in regno pe
ribunt Audiens hec rex litteras ſcri
bi fecerat: anulo ſuo ſignatas· ꝙ ſi-
ne vlteriori dilatione illa ad eum ve
niret Preco cum litteris ad eam per
rexit· ⁊ anteꝙ ad eā peruenit defunc
ta eſt Redȷ̈t p̄co· de morte florētine
regi nunciauit· Rex contriſtatus eſt
valde ꝙ eam videre non poterat in
ſua pulchritudine· Omnes pictores
regni ad eum cōuocari fecit Cum āt
veniſſent· ait rex· kariſſimi hec ē cau-
ſa q̄re pro vobis miſi· Erat quedam
mulier nomine florētina· ī tāta pul-
chritudine: ꝙ quaſi infiniti occubu
erunt pro eius amore· Defuncta eſt
⁊ eā non vidi· Ite ergo ⁊ cum omni
induſtria veſtra ymaginem eius de
pingite cum ſua pulchritudine· per
quā potero diſcernere quomodo tot
occubuerunt pro eius amore At illi·
Domine· rē difficilem vos queritis
Tanta erat in ea pulchritudo ⁊ decē
tia· ꝙ oēs pictores orbis ymaginem
eius non depingerent quantum ad
omnia· Excepto vno pictore qui latꝫ
ī montib⁹· Ille ſol⁹ ē ⁊ nō alius q̄ vo
luntatē veſtrā adiplere poterit· Hec
audiens rex ꝓ illo pictore deſtinauit
Qui cū ad eū veniſſꝫ ait ei· kariſſime
de tua induſtria informati ſum⁹ Ite
⁊ ymaginem florentine ꝑ omnia de
pingite ī ſua pulchritudine· ⁊ cōdig-
nam mercedē dabo tibi At ille· Rem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

difficiliſſem queritis. Verū tū michi cō
cede vt i conſpectu meo oēs pulchras
mulieres toti⁹ regni ſaltem per vnā
horam habeā ⁊ faciam qđ vobis pla
cebit. Rex vero fecit omnes cōuocari
⁊ in cōſpectu eius ſtare. Pictor qua-
tuor pulchriores ex eis elegit et ali-
as licēciauit vt ad patriam ſuam re
dirent. Pictor ille cum rubeo colore
ymaginem eius incepit depingere ⁊
que illarū q̄tuor mulierum habebat
magis faciem gratioſam aut naſum
⁊ de ceteris mēbris hoc in ymagine
poſuit. Ita ꝙ ex q̄libet parte aliquā
ptem accepit. Et ymaginem cōple-
uit Cum vero cōpleta fuiſſet ymago
venit rex vt eam videret Quam cum
vidiſſet: ait. O florentina: ſi vixiſſes
vltra omnes iſtum pictorem deberes
diligere qui depinxit te in tanta pul
chritudine.

Moralizacō.

Cariſſimi. rex iſte eſt pr̄ celeſtis
florentina tam pulchra ē ani-
ma ad dei ſimilitudinē creata. Tres
reges dyabolus mundus ⁊ caro. per
iſtos tres reges anima ꝓpter pctm̄
primi parentis erat obſeſſa ⁊ a quo-
libꝫ violata vn̄ tot occubuerunt per
peccatū ꝙ omnes ante aduentum
xp̄i ad infernum deſcenderunt. Hoc
videntes ſatrape hoc eſt patriarche
⁊ prophete de remedio clamabāt di-
centes. Dn̄e mitte nobis quem miſ-
ſurus es Alij Emitte agnum domi-
ne dominatorem terre ⁊c. Deus ve-
ro miſit preconem ſcilicet beatum io
hannem baptiſtam ſicut ſcribit᷑ ma
lachie. i. Ecce ego mitto angelū meū
q̄ preparabit ⁊cā. Sed heu proch-
dolor longe ante eius aduentū mor-
tua eſt anima. pictores ſunt vocati q̄
ſe excuſauerunt ⁊c. id ē in celo inter
angelos. in terra inter hoīes ſcꝫ pa-
triarchas ⁊ prophetes non eſt inue-
tus vnus q̄ ſciuit vel potuit ymagi-
nem id ē aīam depingere quantum
ad ſuam propriā pulchritudinem.
Pictor qui de montibus venerat eſt
dominus noſter ihesus xp̄s qui deſ-
cēdit de celis vt iſtam ymaginem re-
formaret. Et quomodo? Certe cū ru
beo colore id eſt ꝓprio ſanguine Ele
git q̄tuor mulieres pulchriores ⁊ce.
Pro p̄ma muliere dedit eē cū lapidi-
bus Pro ſecūda vegetare cū plantis
Pro tercia ſentire cū aīalibus. Pro
quarta intelligere cū angelis. Rex cū
vidiſſet dicebat. O florentina. i. ani-
ma multū deberes iſtū pictorem do-
minū noſtrū ihm̄ xp̄m an̄ oīa diligere
q̄ ſuo ꝓprio ſanguine te depinxit in
tanta pulchritudine.

De mūdanorū oblectacōnibus.
Capitulū. lxiij

Veſpaſianus regnauit q̄ filiam
pulcherrimā hēbat cui nomen
aglaes. que erat nimis pulchra et o-
culis oīm ḡcioſa. ita ꝙ ei⁹ pulchritu-
do oēs alias mulieres excellebat. Ac
cidit vna die ꝙ cū filia eius an̄ eum
ſtaret: eā intime reſpexit ⁊ ait ei. Kāra
nomē tuū mutabo ꝓpter pulchritu-
dinē corpis tui. ſit nomē tuū amodo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Dominaſolatij in ſignum huius vt
oēs q̄ aduenerit triſtes: cū gaudio re
cedāt Rex vero iuxta palacium quē-
dā ortū pulcherrimū hēbat: in quo
ſepius cauſa ſolatij ābulauit· fecit ꝓ
c.amari ꝑ totū impiū· ꝙ ſi q̄s filiam
ſuā in vxorē habre vellet ad palaciū
ſuū veniret et infra ortū tribus aut
q̄tuor diebus ſpaciaret Deinde redi
ret ſi filiā ſuam in vxorē habere vel-
let Facta ꝓclamacōne multi ad pala
cium ſuū venerunt· Ortum intrabāt
et nunq̄ poſtea ſunt viſi· Et quotq̊t
venerunt: nullus ex eis euaſit· Erat
tūc quidā miles in ꝑtibus longinq̄s
cum audiſſet de clamore: ꝙ ſi q̄s ad
palaciū veniret filiam regis in vxo
rem ha[b]eret: venit ad ianuam pala-
cij ⁊ pulſauit: ianitor oſtium aperuꝭ
⁊ eū introduxit· Ad regem acceſſit et
ait Domine mi· clamor factus ē cō-
munis vt ſi quis ortū veſtꝝ intraue-
rit: filiam veſtram in vxorē habebit·
ideo huc veni Ait rex Ortum intra-
te· ⁊ ſi exieritis eā habebitis Qui ait
Domine mi vnū michi concede· Pe-
to iſtanter anteq̄ ortū intrauero vt
aliqua verba cū puella loqui potero
Ait ille· Michi bene placet· Acceſſit
ad puellā et ait· kma: nomē veſtrum
eſt dominaſolacij· ad hoc tibi datuꝫ
eſt vt omnes qui triſtes ad te veniūt
cum gaudio redeant· ſed ego nimis
triſtis ⁊ deſolatꝰ ad te venio prebe er
go michi conſilium ⁊ auxilium quo-
modo cum gaudio recedere potero·
Multi ante me venerunt ⁊ ortum in
trauerūt· nec vnq̄ amplius viſi ſunt
Si ergo michi idē caſus cōtingeret
ve michi dicere potero ꝙ ego in con-
iugē te deſideraui in matrimonio·
At illa Tibi veritatem dicam ⁊ tuaꝫ
triſticiā in gaudiū conuertā· In or-
to illo eſt q̄dam leo ferociſſimꝰ q̄ oēſ
intrantes interficit ⁊ ꝑ eum oēs q̄ in
trauerunt ratione ꝑſone mee ſunt in
terfecti Arma corpꝰ tuum totū fer-
ro a planta pedis vſq̄ ad verticē ca-
pitis· ⁊ ſint oia arma tua cū gūmi li-
nita Cū vero ortumītraueris· leo ſta
tim in te irruet: contra eū viriliter
pugna Et cū laſſus fuerit ab eo te ſe
parabis Ille vero ꝑ brachiū vel pedē
te tenebit cū dentibus itm̄ ꝙ ꝑ arma
gūmata dētes eius pleni erūt ꝙ te n̄
multū poterit ledere· Tu vero cū h̊
perceperis gladiū euagina ⁊ caput
eius amputa Sꝫ aliud eſt adhuc pe-
riculum in orto illo Eſt tm̄ vnus in-
troitus ⁊ ſunt diuerſa diuerticula·
ita ꝙ qui ſel̄ intrauerit vix exitū in-
uenire poterit Et ideo cōtra illud pe
riculum dabo tibi tale remediū Glo
bū fili tibi concedo vt cū ad oſtiū or-
ti perueneris· filū globi in porta li-
ga Et ſic per filum in ortū deſcende
Et ſicut vitam tuam diligis globuꝫ
fili ne perdas· Miles vero ꝑ oia adi-
pleuit ſicut dixerat puella· armatus
ortū ītrauit· leo cū eū vidiſſꝫ toto co
namine in eū irruit· Miles viriliter
ſe defēdit et cū laſſꝰ erat ſaltū ab eo
fecit· leo eū ꝑ brachiū tenuit intātū:
ꝙ dētes eiꝰ gūmi pleni erāt· Miles

cum hͦ percepiſſet: gladium extraxit
⁊ caput leonis amputauit· Ille vero
intantū gaudebat ꝙ filum per quē
deſcendit: perdidit· Ille vero triſtis
ac dolens oꝛtum tribus diebus circu
iuit ⁊ diligenter globum queſiuit de
nocte inuenit· cum vero inueniſſet
non modicum gaudens per filum
aſcendit quouſq; ad poꝛtam ꝑuenit
filum ſoluit ad regem perrexit ⁊ fili
am ſuam Dominam ſolacij in vxoꝛē
obtinuit de quo multum gaudebat·

Moꝛalizatio·

Qui iſte imperatoꝛ ē dominus
noſter ihs xp̄s filia tam pulchra do-
mina ſolacij: eſt regnū eternum· Qui
vero voluerit regnum eternum ha-
bere: opoꝛtet vt pꝛimo oꝛtum huius
mundi intret et per aliqua tempoꝛa
q̄ diu deus voluerit ibidem exſpectꝫ
ps· Conſtitui terminos eius qui p̄te
riri non poterunt· Job· Vnus eſt in
troitus hominum ⁊ iumentoꝛum· ſꝫ
in mundo tot ſunt diuerticula ꝙ neſ
cit homo finem ſuū nec vbi nec quo-
modo moꝛi debet Leo vero ē dyabo-
lus q̇ circuit querens quem deuoret
Vnde quaſi infiniti per eum ſunt oc
ciſi· Quid ergo eſt faciendum Si vo
lumus regnū celeſte obtinere: certe
debemꝰ bonis v̇tutibus armari ita
ꝙ arma nrā ſint gommata Per gū-
mi elemoſinā intelligere debemꝰ qꝛ
ſicut gūmi duo adinuicē iungit: ſic
⁊ elemoſina aiam cū deo· Vn̄ ꝓphe-
ta dicit· Sicut aqua extinguit ignē:
ita elemoſina peccatū Deinde debes
accipere globum fili ⁊c· Globus iſte
baptiſmus ē Vn̄ in pꝛincipio vite tu
e optet incipe a baptiſmo deinde a
cōfirmacōe ⁊ ſic ꝑ cetera ſacramenta
in mundum iſtū deſcendere· Sꝫ leo
·i· dyabolus ē paratꝰ cōtra te pug-
nare Cōtra eū viriliter pugnare debes
⁊ caput eius ſcꝫ ptātē eiꝰ ꝑ bona opa
auferre· Sꝫ ſepe contingit ꝙ poſtq̄
homo de dyabolo triūphauerit ſicut
mlti faciunt ī q̄drageſima poſt paſ-
cha redeunt ad pctā· ⁊ ſic globū fili
·i· v̇tutē ſacramenti ꝑdunt Fac ergo
tu ſicut fecit miles ſi ꝑ pctm̄ v̇tutes
ꝑdidiſti mltum doleꝛe deberes· ⁊ ꝑ-
gas iſ triū dieꝝ ꝑ contricōnē· cōfeſ-
ſionem ⁊ ſatiſfactionē· ⁊ ſic inuenire
poteris ea q̄ ꝑdidiſti Et ſic cū veneris
ad poꝛtū moꝛtis qn̄ aia ſeparatur a
coꝛꝑe poteris ad dominam ſolacij ꝑ-
uenire ·i· ad gaudiū eternū Ad qd' ⁊c·

De dnica incarnacōe· lxiiij

Quidam rex regnauit qui tres
virtutes habebat Pꝛimo erat foꝛti-
oꝛ omnibꝰ hominibꝰ in coꝛꝑe ſecun°
ſapientioꝛ Tercō pulchrioꝛ· qui diu
ſine vxoꝛe vixit tandem venerunt a-
mici eius ad eum ⁊ dixerunt Domi-
ne bonū eſt vxoꝛem ducere ⁊ pꝛolem
generare quia non ē bonum ſine vxo
re ſtare· At ille kariſſimi vobis conſ-
tat ꝙ ſatis diues ⁊ potens ſum ego
ideo diuicijs non indigeo· Ite ergo ꝑ
regna et caſtra ⁊ michi virginem ſpe
cioſam ac pꝛudentem querite Et ſi iſ
ta duo ī aliqua inueneritis licet pau
percula eam in vxoꝛem habebo Per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

rexerunt illi per regna et caſtra ⁊ tā
dem puellā nimis pulchram ac pru-
dentem inuenerunt de ſanguie regū
⁊ eius virtutes regi denunciauerūt
Rex volebat eius ſapientiam experi
ri preconem vocauit et ait ei· kariſſi-
me tibi trado pannum lineum hñtē
ī longitudine et latitudine tres pol-
lices vade ad puellā et ex pte mei eā
ſaluta ⁊ trade ei iſtum pannum de q̊
p ſapiētiā ſuam faciat m̄ ſatis lōgā
⁊ latā camiſiā ꝓ corpe meo et ſi hoc
fecerit coniūx mea erit· perrexit nun
cius ad virginem ⁊ eam ex pte regis
ſalutauit dixitqꝫ ei Ecce pannꝰ line-
us habens tm̄ in longitudine ⁊ lati-
tudine tres pollices ſi caīſiam ſuffi-
cientem de iſto panno pro corpe eiꝰ
poteris operari te in vxorē habebit·
At illa Quō fiet iſtud ex quo nō ſūt
niſi tres pollices ī longitudine et la-
titudine camiſiam ei facere eſſet īpoſ
ſibile Perūtā michi vas concedat in
q̊ opari potero et caīſiā ſatis lōgā
ei ꝓmitto· Nuncius eſt reuerſus de-
nuncianſqꝫ regi de virginis reſpon-
ſione ſtatim Rex vas debitum ⁊ p̄cio
ſum ei miſit Illa vero de tā pua quā
titate in eodem vaſe opata ē camiſiā
ſatis ſufficientem ꝓ corpore ſuo· Il-
le hoc videns ſtatim eam in vxorem
duxit·

Moralizacō·

Kariſſimi Rex iſte eſt deus ipſe
potens ac diues puella generoſa de
ſtirpe regū beata virgo maria mater
dei ⁊ hoīs que fuit pulchra generoſa
q̄z gracia plena Nunciꝰ miſſꝰ gabri-
el archangelus qui eā ex pte dei ſalu
tauit dicenſqꝫ ei· Aue gracia plena
pānus miſſꝰ ſpūs ſcī gracia opata ī
ea q̄z anteq̄ nata fuit ſanctificata fuit
habēſqꝫ tres pollices ·i· in cōcepcōne
filij ſui erat potentia pris ſapientia
filij· clementia ſpūſſancti· De q̄bus
q̄ſiuit vas ·i· vterꝫ ſuū ſcificatū in vte
ro mris ſue in q̊ fecit camiſiā ·i· hūa-
nitatē que quidem hūanitas erat in
ea opata· Hec vidēs pr̄ celeſtis eā re-
ginā in celo coronauit vbi ꝓ nobis i
terpellat ⁊ filiꝰ prēm Juxta v̄ba bti
bernhardi· O hō ſecurꝫ acceſſū habeſ
ad deum ⁊c·

De cura aīe — Ca· lxv·

Rex q̊dam ſemel de vna ciuita-
te in aliam tranſitum fecerat·
ad quādā crucē veit q̄ erat oī pte cō-
ſcripta Ex vna pte erat ī ea ſcriptuꝫ
O rex ſi p iſtam viā eq̄taueris ꝓ cor
pore tuo bonū hoſpiciū hēbis· ſed e-
quo tuo male miniſtrabitur Ex alia
pte crucis erat ſcriptū· Si p viā iſtā
eq̄tas· iuenies hoſpiciū in q̊ equꝰ tu-
us ſatis laute hēbit ſed tu male mi-
niſtraberis· Ex tercia pte erat ſcrip-
tū· Si p viā iſtā ābulaueris tu et e-
quꝰ tuus ſatis habebunt ſꝫ anteq̄ acce
dis egregie eris verberatus· Ex pte
quarta erat ſcriptū ſi p viā iſtā ābu-
laueris laute vobis miniſtrabitur ſꝫ
equū tuū ibi dimittes ⁊ tūc te oportꝫ
pedibus ambulare· Rex cū oīa iſta p
legiſſꝫ admirabatur itra ſe· cogitabat
quā viā equitare vellet· Ait intra ſe·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Primam viam volo eligere quia be=
ne erit michi · et male equo nox vna ci
to tranſibit percuſſit equū cum calcari
bus ad quandam viā vbi caſtrū īuenit
in eo erat miles qui eū benigne rece=
pit ac laute miniſtrabat · ſꝫ equus parū
aut nichil hēbat · mane vero ſurrexit
ad palaciū ſuū equitauit oīa geſta q̄
viderat narrauit ·

Moralizacō ·

Carīſſimi iſte īperator pōt dici q̄libet
bonus xpianus q̄ habet circa ſalutem
aīe ſue eq̄tare Equus qui eū portat eſt
corpus ex q̄tuor elemētis cōpoſitum
Crux q̄ ſtat in medio vie ē cōſcia tua
i modū crucis extēſa · Vna pars vt ad
bonum te prouocet · altera vt contra
malum fortiter pugnes · Vnū ſi ābu=
laueris viā in q̄ bū erit tibi et male e=
quo tuo optime facis · karīſſimi iſta via ē
via pinitentie · hoſpiciū ſācta mater
eccleſia ī q̄ bū tibi erit in anima Sed
oportet vt equus tuus ſcilicet caro tu
a penitentie ſubiaceat Qui ergo per
iſtā viā ābulauerit ſapienter facit A
lia eſt via in qua inuenies hoſpiciuꝫ
in q̄ equus tuus ſatis laute habebit ·
ſꝫ male miniſtrabitur tibi Via iſta ē
via guloſa et luxurioſa qui hoſpiciuꝫ
ſuſcipiunt in voluptate carnis de q̄=
bus apoſtolus ait Quorum deus vē
ter eſt et gloria in confuſionē ipſorū
In iſto hoſpicio anima erit peſſime
miniſtrata Alia ē via vbi equus tuus
laute habebit · Via iſta eſt cupidi et a
uari qui laute hic volunt viuere par
ua opera meritoria perpetrare · ſed
cū mors eum ab hoſpicio huius mūdi
expellit tunc anima poſt mortem in
purgatorio vel inferno egregie ver=
berabitur · Quarta ē via per quam ſi
ambules bene tibi erit · ſꝫ equū amit=
tes Via iſta eſt via boni religioſi qui
de omnibus quantum ad victum et
veſtitum eſt contentus equū amittit
ſcilicet omnes concupiſcentias carna
les propter deū ac mūdi vanitates ·
Et ideo dicit ſaluator qui perdide
rit animā ſuaꝫ propter me etc · Qui
reliquerit patrem aut matrē etc · cen=
tuplum accipiet · et post hanc vitam · et
nam vitam poſſidebit ·:·

De cōſtācia Capitulū · lxvi ·

Quidam rex regnauit qui pul=
chram filiam habebat quam multuꝫ
dilexerat que poſt deceſſū regis reg=
nū occupauit quia vnica eſt relicta ·
Hoc audiens quidam dux tyrannus
ad eam venit multa ei promiſit ſi ei
conſentiret · Illa vero ſeducta per eū
eſt et deflorata facta defloratione fle
uit amare · Tyrannus vero eā ab here
ditate ſua expulit Illa vero ſic expul
ſa gemitus et ſuſpiria emittebat et ī vi
a publica cūctis diebus ſedebat vt a
tranſeuntibus elemoſinam peteret ·
Cum vna die ſic flendo ſediſſet q̄dā
miles generoſus iuxta eā equitando
venit videns eius pulchritudinē cap
tus ē ī oculis eius et ait · kmā qualis es ?
Et illa Filia regis ſū dicta et post patris
mei deceſſū iure hereditario regnuꝫ
habui ſꝫ per quendam tyrannū fui
ſeducta et ab eo deflorata et poſt hec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

priuauit me hereditate mea· Ait mi
les Vtrum tibi placet eſſe ſponſam me·
am? Que ait Eciam dn̄e hoc deſide-
ro ante omnia Qui ait Fidem tuam
michi trade ꝙ nullum alium accipi-
es preter me et ego contra tyrannuz
iſtum faciam bellum terram tuam
acquiram Si vero in bello mortuꝰ ſu
ero ⁊ hereditatem tibi acquiſiero nic
hil aliud peto niſi ꝙ arma mea ſan-
guinolenta tecū cuſtodies in ſignū a
moris · Si vero aliquis veniat vt in
vxorem te ducat·cameram tuam in-
tres in qua arma pendent ⁊ illa dili-
gēter reſpicias ⁊ memoriam habeas
quō ꝓpter tui amorem vitam meam
amiſi· At illa· Dn̄e firmiter hoc pro-
mitto Sed abſit vt in bello vitam a-
mittas armauit ſe ⁊ cōtra tyrannū
perrexit· Audiens hoc dux toto cona
mine ſe contra eū oppoſuit adinuicē
pugnabant Miles victoriam obtinu
it caput tyranni āputauit tn̄ in bel-
lo vulnus mortis recepit ⁊ heredita
tem puelle queſiuit ⁊ tercia die eſt de
functus Puella ꝑ dies multos mor-
tem eius planxit arma eius ſangui-
nolenta pendebat in camera·⁊ ſepiꝰ
viſitauit ea ⁊ quotiēs ea vidit ama-
re fleuit Multi nobiles ad eam vene
runt vt eam in coniugem haberent
multa promiſerunt · ſed anq̄ꝫ alicui
rn̄ſum daret cameram intrauit vt ar
ma diligenter reſpiceret ⁊ dixit · O
dn̄e pro meo amore mortuus es·he-
reditatem meam michi reſtituiſti ab
ſit hoc a me vt alteri conſentirem De
inde foras exiuit dixit·votū deo vo-
ui nunq̄ꝫ viro copulari· Illi hec audi
entes receſſerūt ⁊ ſic toto tp̄e vite ſue
remanſit in caſtitate ·

Moralizacō ·

Kariſſimi Rex iſte ē pater celeſ-
tis filia tam pulchra eſt anima ad
dei ſimilitudinem creata·cui regnuz
paradiſi dabatur·ſed per ſuggeſtio
nem ducis id eſt dyaboli illū amiſit
⁊ eſt deflorata quando de pomo cōe-
dit Deinde ſedebat in platea·hoc eſt
in mundo· Vnde in ſudore vultꝰ tui
⁊c· Que a tranſeuntibus elemoſinaz
petebat id eſt a quatuor elementis
graciam dei exſpectabat · Miles qui
iuxta eā eq̄tabat erat filius dei qui ī
eq̊ humanitatis mūdū intrauit et hūa
no generi cōpatiebatur · Tu homo
firmiter in baptiſmo promiſiſti· nul
lū virum preter eum accipere·⁊ ideo
armauit ſe armis humanitatis ⁊ bel
lum cōtra dyabolum ꝓ te dedit; vic-
toriam obtinuit·tn̄ vulnꝰ mortis ꝓ
te accepit ⁊ noſtram hereditatem no
bis acquiſiuit· Fac ergo tu ſicut fecit
puella arma ſanguinolenta in came
ra cordis tui habeas id eſt ſemꝑ me-
moriam recentem de xp̄i paſſione
quam pro te ſuſtinuit in cruce · et ſi
venerit alique temptationes ꝑ dya-
bolū mundū aut carnē; curre ad xp̄i
paſſionem ⁊ recole quō ꝓ tuo amore
mortē ſuſtinuit in cruce ⁊ ſic tēptacō
nes ſuperabis ⁊ vitā et̄nā obtinebis

De excuſacōe ī extremis non ha-
benda· Ca·lxvij·

Maximianus regnauit prudenſ
valde· In cuiꝰ regno erāt duo
milites Vnꝰ ſapiens alter ſtultus q̄
mutuo ſe dilexerunt Ait ei ſapiens ·
Nunq̄d tibi placet vnā cōuentioneꝫ
mecū ponere ⁊ erit nobis vtile? At il
le Michi bene placet· Qui ait· San-
guinē q̄libet de brachio dextro emit
tat· ego tuum ſanguinem bibā et tu
meū in ſignū ꝙ nullꝰ alium dimittꝫ
nec in ꝓſperitate nec in aduerſitate
⁊ quicquid vnꝰ lucratus fuerit aliuſ
dimidietatem habeat Ait ille· Mic
hi optime placet· Statim cū ſangui-
nem traxiſſent ambo ſanguinem al-
terius biberunt Hoc facto in vna do
mo ſemꝑ remanſerunt· Rex vero du
as ciuitates fecerat vnā i ſūmitate mō
tis et ꝙ omnes ibidē veniētes copiaꝫ
theſauri haberent ⁊ ibidem toto tp̄e
vite permanerent Ad iſtam ciuitatē
erat via ſtricta ac lapidoſa et in via
tres milites cum magno exercitu ma
nebant· Et omnes ꝑ viam illam trā
ſeuntes oporteret vt cōtra eos pug-
narēt aut omnia cum vita ſua amit-
terent In iſta eciam ciuitate rex quē
dam ſeneſcallum ordinauit qui om-
nes indifferenter intrantes reciꝑet ⁊
ſcd̄m ſtatum ſuum ⁊ conditiones lau
te miniſtraret Aliam ciuitatem fecit
fieri i valle ſub monte illo ad quam
ciuitatem erat via plana ac ad ambu
landum delectabilis tres milites in
via iſta iacebant qui omnes tranſeū
tes gratanter receperūt ac miniſtra-
bant pro coꝝ voluntate In iſta ciui-
tate quendam ſeneſcallum ordina-
uit vt omnes ciuitates intrātes aut
appropinquantes indifferenter in-
carceraret et in aduentu iudicis oēs
eis ꝑ̄ſentaret· Iudex vero nulli par-
ceret· Ait miles ſapiens ſocio ſuo· ka
riſſime pergamꝰ per mundum ſicut
ceteri milites ⁊ poterimus multa bo
na acquirere ꝑ que honeſte viuemus
Qui ait· Michi bene placet· Ambo ꝑ
quandā viam prexerunt quouſqꝫ ad
q̄ddam biuiū ꝑuenerunt· Ait ſapiēs
· kme ſicut vides hic ſunt due vie V-
na ad ciuitatem nobiliſſimā dirigit·
Si ꝑ illam ꝑgimus ad ciuitatem il-
lam ꝑueniemus in qua habebimus
quicq̄d cor noſtꝝ deſiderat Alia ē via
que ducet ad aliam ciuitatem q̄ ē in
valle cōſtructa· Et ſi ꝑ eam ambule-
mus capti erimꝰ ⁊ incarcerati ac iu-
dici pūtati ⁊ ꝑ eum i patibulo ſuſpē-
ſi Conſulo ergo vt viā iſtam dimit-
tamꝰ ⁊ ꝑ aliam ambulemꝰ Ait mileſ
ſtultus· kme de iſtis duabus ciuitati
bus dudū ē quod audiui ſed via ad
ciuitatem ſuꝑ montem ē ſtricta val-
de ac periculoſa quia in ea manent
tres milites cum exercitu qui omneſ
intrantes expugnant ⁊ occidunt et
ſpoliant ſed altera via eſt ſatis ple-
na· In qua ſunt tres milites qui om-
nes intrantes benigne recipiunt
et omnia neceſſaria inueniunt· Et h̄
ſatis aperte video· Et ideo magis o-
culis meis credo ꝙ̄ tibi · Ait ſapi-
ens· Licet vna via ad ambulandum
ſit mala tamen ducit nos ad obpro-

bꝛium ſempiternū̄ quia ducti eri-
mus ad patibulum· Si per viā ſtric
tam ꝓpter pugnam aut latrones ti
mes ambulare:eſt tibi obꝓꝛobꝛium
ꝑ ꝑpetuo quia miles es tu Et militi
bus incumbit contra hoſtes pugna-
re Aliud eſt·ſi mecum volueris per iſ
tam viam ꝑgere firmiter ꝓmitto an
te te ad bellum ꝑgere· ⁊ quotq̊t ſunt
penetrare ſi velis me iuuare· At ille·
Amen dico tibi:per viam illam nolo
pergere ſed potius ꝑ iſtam· Ait ſapi
ens· Ex quo fidem meam tibi dedi ⁊
in ſignum fidelitatis ſanguinem tu-
um bibi ſolum non derelinquo te
ambulare:tecum pergam · Ambo ꝑ
eandem viam ambulauerunt· Mul-
ta ſolacia ſcd̄m voluntatem eoꝛum ī
uenerunt per viam:donec ad hoſpi-
cium trium militum venerunt qui
ſatis honorifice ſunt recepti:ac ſplē
dide miniſtrati In qualibet refectio
ne miles ſtultus ſapienti dixit· Kme
nonne tibi pꝛedixi? Ecce q̊t et quan-
ta habemus ſolacia in iſta via· De ō
nibus hijs ī alia via defeciſſemus Il-
le reſpondit Si finis bonus eſt totū
bonum erit quod non ſpero Cum il-
lis militibus per aliqua tp̄a moꝛaꝫ
traxerunt Seneſcallus ciuitatis au-
diens ꝙ duo milites cōtra ꝓhibicōeꝫ
regis ꝓpe ciuitatē eſſēt ſtati ſatellites
ſuos ibi miſit q̄ eos caperent et ad
ciuitatē ducerent Seneſcallus vidēſ
vnū ſtultū illum ligatis manibus ⁊
pedibus ī quandam foueā pꝛoici iuſ
ſit et alium incarcerauit · Cum vero
iudex ad ciuitatem veniſſet:oēs ma-
lefactoꝛes ciuitatis in conſpectu eiꝰ
ſunt pꝛeſentati ⁊ inter ceteros iſti du
os milites· Ait ſapiens miles coꝛam
iudice· Dn̄e de ſocio meo conq̄roꝛ qꝛ
ipſe ē cauſa moꝛtis mee· legem iſtiuſ
ciuitatis pꝛedixi et pericula:nullo
modo volebat dictis meis credere
nec acquieſcere ⁊ cōſilijs meis adhe-
rere· ſed michi rn̄dit· Plus credo ocu
lis meis ꝙ dictis tuis· Cum vero fi-
de ac iuramēto adinuicem ligati tā
in ꝓſperitate ꝙ ī aduerſitate eramꝰ
ideo qn̄ ipſū ſoluꝫ vidi ꝑgere ꝓpter
iuramentum cū eo ambulaui· ⁊ ideo
cauſa moꝛtis mee iſte ē· Da ergo rec-
tum iudicium· Ait alter miles ſtultꝰ
iudici Ipſe cauſa moꝛtis mee eſt· Cō
ſtat toti mundo ꝙ ipſe ē ſapiens ⁊ e-
go naturaliter ſtultus Unde per ſa-
pientiam ſuā non debuiſſet tam leui
ter adheſiſſe ſtulticie mee Sed qn̄ ſo
lus ābulaui ſi ille inſecutꝰ me fuiſſet
ego ꝑ viam per quam volebat ābu-
lare reuerſus fuiſſem ⁊ ſecum ambu
laſſem ꝓpter iuramentū q̄d ei pꝛeſti
ti· Et ideo cum ipſe ſapiens ſit·ego
vero ſtultus ipſe ē cauſa moꝛtis mee
Ait iudex ambobus ⁊ pꝛimo ſapiēti
Tu ſapiens quia tam leuiter ſtulti-
cie ſue adheſiſti ⁊ ſecutꝰ es eū · Et tu
ſtulte quia dictis ſapientis non cre-
didiſti ſed ꝓpꝛiā ſtulticiam ꝑpetraſ
ti vos ābos ī patibulo ſuſpenſuros
hodie iudico· Et ſic factum eſt ·:·

Moꝛalizacō ·

Mi rex iſte ē dn̄s noſter iheſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

chriſtꝰ duo milites anima et corpꝰ
Anima eſt ſapiens corpus eſt ſtultꝰ
Iſti duo in baptiſmo erant confede=
rati adinuicem ꝙ quilibet ſãguinem
alterius biberet· Sanguinem alteri
us bibere: eſt quemlibet pro alio ĩ pe
riculo ſe ponere · vt ſi caro ſuas vo=
luptates voluerit habere prius debꝫ
anima per penitenciam conſumere:
ꝙ vt caro in tali periculo ſe ponere·
Si vero anima qđ abſit labatur: ca=
ro debet pro ea ieiunijs ⁊ vigilijs pa
ti Et hoc eſt ſanguinem alterius bi=
bere nunꝙ̃ alium ĩ neceſſitate dimit
tere· Due vie ſunt per quas veniunt
Vna eſt penitencia Alia mundi glo
ria· due ciuitates· vna in monte hoc
ẽ celum ſuper firmamentum Alia in
valle hec eſt infernus Ad celum ẽ via
ſtricta ſicut via penitentie ⁊ pauci ã=
bulant eam· In iſta via ſunt tres mi
lites ſcꝫ dyabolus mũdus et caro· ꝙ
quicũꝙ voluerit ad celum ꝑgere dꝫ
cõtra iſtos pugnare Et ꝑ viam pnie
ambulare· In iſta ciuitate ẽ quidam
ſeneſcallus ſcꝫ deus qui oĩa omnibꝰ
ſcđm merita ſua affluenter dat · Vñ
gregorius · In cor hoĩs nõ aſcendit
⁊c · In via verſus infernum ſũt tres
milites ſcꝫ ſuperbia vite· cõcupiã o=
culorũ ⁊ cõcupiſcentia carnis· ꝓpter
q̃ tria pctõꝝ ĩuenit corpi ſuo delecta
bilia ꝓ tpe· Via vſꝫ ĩfernũ eſt plana
ad ambulandum Sꝫ anteꝙ̃ homo pci
piat: ſeneſcallus ſcꝫ mors emittit ex=
ploratores ſciꝫ infirmitates q̃ eũ ca=
piant qñ aĩa interim in inferno in

carcerabitur corpus ligatur ⁊ in ſe=
pultura ponitur Sꝫ in die iudicij cũ
dominꝰ apparuerit iudicare viuos
⁊ mortuos: tunc aĩa cõtra corpus et
ecõuerſo corpꝰ contra animã allega
bit· ⁊ iudex ſcꝫ deus ſententiam dabit
ſi in pctõ inuenti fuerimꝰ ſine dubio
ad infernum ibimus A quo nos de=
fendat: q̃ ſine fine viuit ⁊ regnat·

De nõ ſubticenda veritate vſꝙ ad
mortem·

Capitulũ· lxviij

GOrdianus regnauit In cuius
regno erat quidam miles ge=
neroſus qui pulchrã vxorẽ habebat
q̃ ſub viro ſepius erat adulterata Ac
cidit ſemel ꝙ maritꝰ ad peregrinan
dum pexit Illa vero in cõtinenti vo
cauit amaſiũ ſuũ Domina illa quã=
dã ancillã hẽbat que cantus auium
intellexit· Cũ vero amaſius veniret:
erãt tunc tpis tres galli in curia· Me
dia nocte cum amaſius iuxta dñam
iacuiſſet: primus gallus cantare ce=
pit Dña cũ hoc audiſſet: ait ancille·
Dic michi kariſſima: q̃d dicit galluſ
in cãtu? Illa reſpondit Gallꝰ dicit in
cantu ſuo ꝙ tu facis iniuriam dño
tuo· Ait domina· Occidatur gallus
iſte· Et ſic factũ eſt Tempore debito
poſt hec ſecundus gallus cãtat · Ait
dña ancille· Quid dicit gallus in cã=
tu ſuo Ait ancilla Socius meus mor
tuus eſt pro veritate: ⁊ ego paratus
ſũ mori ꝓ eius veritate· Ait dña Oc
cidatur gallꝰ Et ſic factũ ẽ· Pꝰ hec ter
ciꝰ gallꝰ cãtauit · Dña cum audiſſet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dixit ancille Quid dicit gallus in cā
tu ſuo? Jlla reſpondit Audi vide ta=
ce ſi tu vis viuere pace Ait domina ·
Non occidatur gallus iſte ·:·

Moralizatio ·

Cari imꝑator iſte eſt pr̄ celeſtis
miles xp̄s · vxor eiꝰ aīa ꝑ bap=
tiſmum deſponſata · Jlle q̄ eā ſeduc᷑
ē dyabolus q̄ ꝑ mūdi fallacias deci=
pit · Vn̄ q̄tiens pctō cōſentimꝰ adul=
teramus xp̄o Ancilla eſt tua cōſcia q̄
cōtra peccatū murmurat ⁊ continue
hoīem ad bonum ſtimulat · Primus
galꝰ q̄ cantauit certe xp̄s ē q̄ primo
cōtra pctm̄ arguebat hoc vidētes iu
dei ipſum occiderūt Et ſimiliter nos
ipſum occidimus q̄ntū in nobis eſt
ꝙdiu in pctīs delectamur · Per ſecū=
dū debemꝰ martires intelligere Sic
erant ⁊ aliȷ̄ multi q̄ viā ⁊ doctrinam
eiꝰ predicauerunt iō ꝓ xp̄i noīe ⁊ ve
ritate necati ſunt Per tercium gallū
q̄ dixit Audi vide ⁊c · ꝑt intelligi pre
dicator q̄ debet eſſe ſollicitus verita
tem ꝓnunciando Sed diebꝰ iſtis nō
audet veritatē dicere q̄ pacē cupᵗ hr̄e
Studeamus ergo magis deū timere
veritatē pronunciando ⁊ ſic ad chriſ
tum qui eſt veritas veniemus ·

De caſtitate · Ca · lxix ·

Gallus regnauit prudens val=
de qui quoddam palacium cō=
ſtruere volebat · Erat tunc in impe=
rio quidā carpentarius ſubtilis val=
de cum quo imperator pro palacio
conſtruendo conuenit Tunc tempo
ris erat quidam miles in regno qui
pulchram filiam habebat · Videns
prudentiam carpentariȷ̄ intra ſe co=
gitabat filiam meam ei in vxorem
dabo quia per ſapientiam ſuam et
artem: ſatis laute eam promouebit ·
vocauit eum et ait ei · kariſſime: pete
a me quid tibi placuerit ⁊ tibi dabo ·
Si michi poſſibile ſit ita vt filiā me=
am in vxorem accipias · At ille · Mic
hi bene placet Conuenerunt in vnū
Carpentarius eam in vxorem duxit
Hoc facto mater filie generum ſuū
vocauit ⁊ ait ei · Fili mi iam filiā me=
am in vxorem duxiſti · Ecce iſtam ca=
miſiam dabo tibi quam ⁊ ſatis pul=
pulchram oſtendit ⁊ ait Camiſia iſ=
ta virtutem habet ꝙ nunꝙ̄ toto tem
pore vite tue locione indiget nec frā
gi poteſt nec conſumi: nec colore mu=
tari: quamdiu inter te ⁊ filiam meā
ſit amor fidelis · Si vero quod abſit
aliquis ex vobis matrimonium vio
lauerit ſtatim camiſia omnes eius v̄
tutes amittet Carpentarius hec au
diens gauiſus eſt valde · Camiſiā re=
cepit ⁊ ait · O mater ꝙ̄ precioſum io
cale michi dediſti iam nullus noſtꝝ
poteſt matrimonium violare quin ꝑ
camiſiam ſcietur prefectiſſime · Poſt
hec infra paucos dies · carpentari=
us ad palacium regis eſt vocatus
vt nouum palacium conſtrueret ·
Camiſiam ſecum aſſumpſit vxorem
in domo dimiſit · cum rege mo=
ram traxit quouſque palacium com
pletum fuit · Cum in laborando
fuiſſet : admirabantur] multi ꝙ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

camiſia ſua ſemꝑ in candore ⁊ mun=
dicia permanſit ⁊ ait rex ad eũ· Ma=
giſter rogo vt dicas michi quõ hoͦ po
tuerit eſſe ꝙ cũ in cõtinuis laboribꝰ
ꝑmanes ⁊ camiſia tua ſine lotione ⁊
immundicia in albedine manet At il
le· Scias cariſſime domine ꝙ q̃diu e
go cũ vxore ſumus fideles in amore
camiſia mea non indiget lotione Sꝫ
ſi matrimonium inter nos eſſet vio=
latũ: camiſia ſicut ceteri pãni lotio=
ne indiget· Miles cũ hoc audiſſet in=
tra ſe cogitabat· ſi potero: camiſiam
tuam lauari faciam· Perrexit ad do
mum carpentarij ipſo ignorante vt
eius vxorem ad peccatum ſollicita
ret· Illa vero gratanter eum recepit·
De amore inordinato eã pulſauit·
Que ait Amor talis locum priuatuꝫ
requirit veni mecum· et illum in ca=
meram introduxit· Cum autem in=
troductus fuiſſet: illa exiuit oſtium
clauſit et dixit· Ibidem expectabis
quouſq̃ tempꝰ habuero qũ te libera
re debeo Domina iſta ſingulis diebꝰ
eum viſitauit ac pane ⁊ aqua ſuſten=
tauit· Ille vero preces fundebat vt
eum dimitteret abire· ſed illa non cõ
ſentiebat· Poſt hec cito duo alij mili
tes ad eam venerunt de curia regis·
quilibet poſt alium vt eam corrũpe=
rent ſed eis michi valuit Illa in eadẽ
camera eos incluſit pane ⁊ aqua ſuſ=
tẽtauit ꝑ mltos dies ibi ſtabãt De iſ
tis tribꝰ militibus facta eſt queſtio ⁊
cõmotio in domo regis quo deuene=
runt· Palatio conſummato carpen
tarius accepta mercede domum venit
vxor eius non modicum gaudens:
eum honorifice recepit et quomodo
ſe haberet diligenter inquiſiuit· Ille
vero bene per omnia reſpondit· Il=
la vero camiſiam ſuam reſpexit· Vi=
denſq̃ eam ſatis mundam: ait· Bene
dictus deus· apparet in iſta camiſia
ꝙ inter nos eſt delictio vera Qui ait
kariſſima: cum eſſem in palacio conſ
truendo: venerunt tres milites vnꝰ
poſt alium ⁊ de camiſia mea queſie=
runt· quomodo ſine lotõne manebat
in omni candore: eis veritatem retu
li· Poſt hoc quo deuenerunt penituſ
ignoro· De eorum abſentia facta eſt
queſtio magna in curia regis· Dixit
illa: domine illi tres milites de qui=
bus fit ſermo: ad me venerunt mul=
ta michi promiſerunt ſi eis conſenti
rem· ſꝫ nullo modo volebam hoc at=
tẽptare· eos in camera ꝑuata poſui ⁊
hucuſq̃ pane et aqua ſuſtẽtaui Car=
pentarius hoc audiens gauiſus eſt
de fidelitate vxoris· et ꝙ milites a
morte ſaluauit: eos libere abire ꝑmi
ſit ⁊ ambo vſq̃ ad finem vite in vero
amore permanſerunt·

Cariſſimi: rex iſte eſt pater celeſ
tis qui palacium habet cõſtru
ere ſcilicet hũanũ cor bonis v̓tutibꝰ
plenũ in q̊ palacio deꝰ delectatur ꝑ=
manere Iuxta illð Delicie mee ſunt
eſſe cum filijs hoim· Miles iſte q̇ hꝫ
pulchrã filiã ẽ xp̃s q̇ hꝫ aiaꝫ ꝓ filia
vxor ẽ ſcã mr̃ eccleſia· Carpẽtariꝰ bo
nus xp̃ianꝰ q̇ iſtam filiam in vxoreꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cum camiſia accepit· Camiſia iſta eſt
fides noſtra quia vt ait apoſtolus·
Sine fide impoſſibile eſt placere deo
Quam diu manet homo in hac vita
in ſanctitate; tam diu fides non vio=
latur· Quid ergo ſequitur? Certe vt
erigas palacium ſcilicet cor mundū
per opera miſericordie· Milites qui
ſunt? Superbia vite concupiſcencia
oculorum et concupiſcencia carnis·
Iſtos tres milites concludere debes
in camera penitentie quouſq; marce
dem eternam a rege eterno accipies·
Quod nobis concedat ·ꝛc·

De cōpunctione fidelis anime·
Capitulū· lxx·

Quidam rex erat q̄ filiam pul=
chram habebat et prudentem
Quam pater viro tradere volebat·
Illa vero votum deo fecerat ꝙ nūꝙ̄
virum acciperet quouſq; tria perpe
traret· Primum erat ꝙ veraciter di=
ceret· quot pedes in longitudine ꝛ la
titudine ac profunditate q̄tuor ele=
mentorum eſſent Secundo ꝙ ventū
ab aquilone mutaret· Tercium ꝙ ig
nem in gremio ſine leſione iuxta car=
nem portaret· Rex cum hec audiſſet
fecit iſta tria per totum regnū pro=
mulgari· ꝛ ſi quis ſine defectu perpe
traret filiam eiꝰ in vxorem habebat
Multi venerunt ſed defecerunt Erat
quidam miles· i partibus longinq̄s
qui cū de voto puelle audiret ad pa=
lacium regis venit ducēſq; ſecum fa
mulum vnum ꝛ equum vnum furi=
būdum· Corā rege temptauit ꝛ ait·
Domine mi rex· filiam tuam peto i
vxorem· quia paratus ſum iſta tria
promulgata ſoluere· Ait rex· Michi
bene placet Miles vero famulum ſu
um vocauit ꝛ ait ei in terra iacens·
Cum vero ſic iaceret· miles a capite
vſq; ad pedes menſurauit Hoc facto
ait regi· Ecce dn̄e in quatuor elemen
tis vix vltra ſeptem pedes inuenio·
Ait rex· Quid hoc ad q̄tuor elemen=
ta? Et ille dn̄e quilibet homo ꝛ omne
aīal ex quatuor elementis cōponitur
Et ſic ꝑ famulum quatuor elemēta
menſuraui· Ait rex· Amē dico tibi ſa
tis clare probaſti Iā ad ſecundū pro
cedamus· Muta ventū· ꝛc· Ille ſtatī
equum furibundū adduci fecit· cui
pocionē ad guſtandū dedit de cuius
pocione factus ē totaliter ſanꝰ· Hoc
facto caput eq̄ in oriente ponebat et
ait· Ecce dn̄e vētus eſt mutatus ab a
quilone in orientē· Ait rex Quid hoc
ad ventū? Ait ille· Nōne cōſtat veſtre
prudētie ꝙ vita cuiuſlibꝫ aīal non ē
niſi ventus· quem equus patiebatur
malum tamdiu erat in aquilone Sꝫ
iam ex virtute pocōnis ſanus factꝰ
eſt· caput eius ad orientem poſui· vt
ſit paratꝰ onus portare· Ait rex Sa
tis clare ꝓbaſti· Iā ad terciū proce=
damus· At ille Dn̄e paratus ſum co
ram oībꝰ adimplere Manꝰ ſuas pru
nis ardētibꝰ adimpleuit ꝛ i ſinu poſu
it· Et caro eiꝰ nequaꝙ̄ ē leſa Ait rex
Satis bn̄ duo alia ꝓbaſti· ſed dic m̄
quō glebe n̄ ledūt te? At ille Nō v̄tute
mea ſed ex v̄tute lapidis quē mecū

continue porto. Quicūq̄ illum lapi-
dem ſecum in loco mundo portaue-
rit nūq̄ ab igne ledi poterit Ecce la-
pis ⁊ lapidem corā oībus oñdit. Ait
rex. Probabiliter iſta tria probaſti
nuptias ordinauͭ filiam ſuā cū diui
ciȷs multis ei dedit ī coniugē ⁊ ābo ī
vita bona dies ſuos finierunt.

Moralizatio.

Kariſſimi Rex iſte eſt dominus
noſter ih̄s xp̄s filia tam pulchra a-
nima ad dei ſimilitudinē creata que
deo in baptiſmo votū fecerat ꝙ nūq̄
viro coniungeretur niſi tria ꝑpetra-
ret Primū eſt ꝙ menſuraret ⁊c. hoc
eſt famulum tuū id ē carnem tuam
menſurare debes quantū deliquit et
ꝓ omni delicto penā agere. elemēta
menſurare ſcilicet carnem tuam do-
mare. Secundum eſt ventum muta
re ⁊c. equꝰ furioſus ē peccator qui in
peccatis permanet vnde oportet ei
potionem dare ſciliꝫ vt contritionē
habeat in corde. confeſſionem in ore
ſatiſfactionē in opere. Et hoc eſt ven
tum mutare. vnde iob Tamq̄ ventꝰ
eſt vita mea. Tercium eſt ignem ſine
leſione portare Ignis iſte ē ignis lux
urie. auaricie. ſuperbie. qui ſepe ani-
mam ⁊ corpus conſumunt. ſed ſi de
ſideras vt ignis iſte te nō ledat opor
tet vt lapidem in loculo ſcꝫ dominuꝫ
noſtꝝ ihm xp̄m in corde habeas per
opa meritoria. ⁊ ſi munde portaue-
ris: nūq̄ ignis alicuius pcti ledet et
per cōſequens vitā eternā obtinebis.

De remuneracōe eterne patrie.

Capitulum lxxi.

Rex erat quidam q̇ magnū con
uiuium fecerat deīde per totum reg-
num p̄cones deſtinabat vt p̄coniza-
rent conuiuiū videlicet vt omnes cu-
iuſcūq̄ conditionis ad cōuiuium ve
nirent ⁊ nō tm̄ conuiuim bonum ha
berent: ſꝫ ⁊ diuitias infinitas obtine
rent Cum autem precones ꝑ regna ⁊
caſtra ambularent p̄ceptum regis ꝓ
mulgādo: erant tunc duo homines ī
vna ciuitate manentes vnꝰ fuit for-
tis ⁊ robuſtus ſed tamen cecus. alter
claudus ⁊ debilis ſꝫ optime viderat
Dixit cecus claudo. kme heu nobis
duobus: per totum regnum diuul-
gatum eſt ꝙ rex tali tempore opti-
mum conuiuium tenebit. ad quod nō
tantū quilibet hēbit cibaria pro ſua
volūtate: ſꝫ diuicias magnas recipi
et. Tu vero es claudus: ego ver oce-
cus. ad illud conuiuiū poterimus ac
cedere. Ait claudis. Si conſiliū meuꝫ
feceris ambo ibidē veniemus ⁊ diui
cias ⁊ conuiuium ſicut ceteri obtine-
bimus. Reſpondit cecus Omne con-
ſilium quod eſt nobis vtile ſum pa-
ratus adimplere Ait claudus Tu es
fortis ⁊ robuſtus in corpore ego ve-
ro debilis quia claudus. me ſup dor-
ſum tuum portabis. ego vero tibi in
viam dirigā. quia ſatis clare video
⁊ ſic ambo ad cōuiuium veniemus ⁊
mercedem ſicut ceteri obtinebimus.
Ait cecus amen dico tibi optimū con
ſilium eſt. ſtatim aſcende dorſum me
um. Et ſic factum eſt. claudus viam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ei oſtendit ⁊ ipſe eū portauit. Et ſic ā
bo ad conuiuium venerunt ⁊ diuici-
as inter alios receperunt.

Cariſſimi iſte rex eſt dominꝰ nr̄
iheſus chriſtus qui pro omnibꝰ
nobis conuiuium eternum p̄parauᵗ
Juxta illud Erat quidam homo qui
fecit cenam magnam. Ad illud con-
uiuium multi ſunt vocati et qui ibi-
dem accedet diuicias eternas poſſi-
debit. Cecus iſte eſt quilibet diues ac
potens huius ſeculi qui fortis eſt et
potens in corpore id eſt diuicijs et
mundi potentia Vnde ceci ſunt quā
tum ad vitam eternam Jgnorant ea
que ſunt ſalutis ſicut talpa bene vi-
det ſub terra ⁊ habet multa diuerti
cula ſed ſupra cecus efficitur nec ſcit
ſeipſū iuuare Hic et diuites ſatis cla
re vident in temporalibus et ceci ſūt
in ſpiritualibus. Claudus ve-
ro eſt bonus religioſꝰ qui claudicat
in vtroqꝫ pede. ſciƺ nichil in cōmuni
aut in ꝓprio poſſidere. tū videt taliſ
ſatis clare viam verſus cōuiuium et
num ſi ergo vos diuites ac mūdi po
tentes intēditis ad illud conuiuium
accedere ⁊ premia ibidē accipere ne-
ceſſe vobis erit religioſos ac ceteros
paupes ſuper dorſa veſtra portare
Sed diligēter eſt aduertendū qū di
uites dn̄t portare paupes. Certe ele
moſinas eis dando. in eoꝝ neceſſita-
tibꝰ ſubueniendo. hoc ē paupes por
tare ⁊ fideliter viris ecclſiaſticis deci
mas dare. Si ſic feceritis: nos viri re
ligioſi tenemur vobis viam ſalutis
oſtendere quō poteritis ad uitā eter
nam peruenire. Precones qui illud
cōuiuium clamabant ſunt ſacre pa-
gine doctores ſcƺ doctores predicato
res et confeſſores qui habent nos in-
ſtruere publice ⁊ priuate quō ad eter
num cōuiuium poterimꝰ ꝑuenire.

De ingratoꝝ trucidacōe.
Capitulum. lxxij.

Legitur de quodam rege qui fi
lium vnicum habebat Quem multū
dilexit ac tenerrimꝫ nutriuit. Cū au
tem puer ad etatem legittimam pue
niſſet: de die in diem regē ipulſabat
vt regnū ei dimittēt. eo ꝙ ipotēs eēƺ
ipe potēſ Rex vō ait. kme ſi ſecurꝰ eſſē
ꝙ me beniuole ⁊ cū honore tractares
toto tpe vite tue: tibi illud concederē
⁊ omnē humanitatē quā pr̄ tenetur
filio tibi preſtarem. At ille. Dn̄e co-
ram ſatrapis ⁊ nobilibꝰ imperij iu-
ramentū preſtabo ꝙ nullū defectum
habebitis ſƺ in maiori honore ꝙ̄ me-
ipſū vos habebo Rex vero credēs dic
tis eiꝰ regnū ei dedit ⁊ nichil ſibiipſi
retinuit. Cum vero coronatus eſſet
⁊ in ſolio poſitꝰ: ultra ꝙ̄ credi poteſt
cor eius eſt eleuatum ꝑ aliquos ānoſ
patrem ſuum in honore habebat et
poſt hoc nec honorem nec aliqua bo
na ei dedit. Jlle vero cepit ſapienti-
bus regni conqueri ꝙ eius filius pac
tum non tenebat. Sapientes vero q̄
ſemper eum dilexerunt regem argue
bant ꝙ male patrem ſuum tractaret
Rex hoc audiens furore repletus
patrem ſuum in quodam caſtro in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cluſit vbi nullus acceſſum habere
poterat ad eū· In quo loco famem et
multas miſerias patiebatur· Accidit
eodem tempoꝛe ꝙ rex in eodem caſ-
tello pernoctabat Pater vero ad eū
acceſſit ⁊ ait· O fili miſerere patri tu
o ſeni qui te genuit ⁊ omnia dedit in
hoc loco famem ⁊ ſitim patioꝛ iam
ſū in graui īfirmitate poſitꝰ· ⁊ hauſ-
tus vini me cōfoꝛtaret· Ait rex igno
ro ſi ſūt vina in caſtro iſto At ille p̄m
mo fili quinq; dolia vini ſine ſcitu veſ
tro ſeneſcallus huiꝰ caſtri non audȝ
ꝑfoꝛare ea ⁊ mihi hauſtū dare rogo
te ergo fili des michi de p̄mo dolio·
Ait rex· Non faciā qꝛ muſtū ē nec va
let ꝓ ſenibus· At ille dixit Des m̄ er
go de ſecundo dolio· Qui ait Hoc nō
faciam hoc ꝓ coꝛpoꝛe meo cuſtodiaȝ
⁊ ꝓ iuuenibus qui mecū ſunt At ille
Des ergo m̄ de tercio· Qui ait nō fa
ciam· qꝛ vinū foꝛte ē et tu es debilis
⁊ īfirmꝰ poſſȝ eē cā moꝛtis tue Ait il-
le· Des m̄ de q̄rto dolio· Qui ait Nō
faciā qꝛ nimis vetꝰ ⁊ acetoſū ē ⁊ nō
multum valȝ ⁊ precipue ꝓ cōplexio
ne tua· Ait pr̄· Fili des ergo michi de
q̇nto dolio· Ait ille Abſit a me qꝛ fe-
ces ſunt ſatrape regni m̄ imponerēt
ꝙ te occidiſſem ſi feces tibi dediſſem
Pater hec audiens ab eo triſtis receſ
ſit et ſtatim occulte ſatrapis regni
lr̄am ſcripſit quō filius eius eū trac-
tabat vt ꝓpter deū eū a tali miſeria
ſubleuarent· Satrape oēs ei cōpatie
bantur· ſtatī regē ceperunt ⁊ patrem
ſicut prius regē conſtituerunt· Filiū
ſuum in carcerē poſuerunt· vbi ꝓpt̄
miſeriā defunctus eſt·

Cariſſimi Rex iſte eſt dominus
noſter ih̄s xp̄s· Filius quilibet
chriſtianus quem tenerrime diligit·
ꝙ diu homo in puritate vite manet·
Omnia homini dedit q̄ homo habet
⁊ ipſe factus ē pauper· ſcd̄m ꝙ teſta-
tur ſcriptura· Vulpes foueas habēt
⁊c· Sed cotidie chriſtus famē ⁊ ſitim
patitur Hoc ē in ſuis mēbꝛis ſcȝ pau
peribus ⁊ debilibꝰ Unde ſcriptum ē
Qd̄ vni ex minimis meis feciſtis· m̄
feciſtis· Et cum deus petit a nobis
hauſtum vini de pꝛimo dolio: doliuȝ
illud ē puericia noſtra quam deus a
nobis requirit· vt ei ſeruiamus ī pue
ricia· Puer vero malus reſpondit·
Iuſtum eſt hoc eſt puer ſum· Non
poſſum ieiunare· oꝛare· ī dei ſeruitio
vigilare· Demū deus a nobis requi
rit vt demus ei de ſecundo dolio Reſ
pondit malus filius· Non poſſū da-
re iuuentutem meam deo ſeruiendo
quia tunc mundus deridēt me dicēs
Ecce ille iuuenis ſtultus homo non
vult conuerſari cum hominibꝰ Et ſic
iuuentutem meam mecum retinebo
comedēdo bibendo· mundo ſeruien-
do· Demum deus requirit a nobis
de tercio dolio Reſpondit malus fili
us Vinū foꝛte ē hoc ē iam ſū in foꝛti
tudine mea ſi penitētiam facerē: foꝛ
titudinem meā diminuerē· Ad bella
⁊ ad haſtiludia volo accedere et ea q̄
mundi ſunt exercere· ac poſt foꝛtitu-
dinem penitentiam agere Deus vi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dn̄s qꝛ dē iſtis tribꝰ dolijs nichil pt̄
habere:querit de q̄rto dolio hauſtuꝫ
vnū Reſpondit malus filius · Vinū
nimis vetus ⁊ acetoſum eſt·hoc ē dic
tum · iam ſum ſenex iā non poſſum
ieiunare vigilare·qꝛ natura mea eſt
debilis· Demum deus q̄rit de quin=
to dolio vnum hauſtum · Reſpondit
malus filiꝰ Feces ſūt Hoc eſt dictum
heu michi decrepitꝰ ſum defecit ſa=
lutare meum Dum bona poterā fa=
cere non feci·modo ſū impotens · et
talis ſepe cadit in deſperationem Et
ſic moꝛitur hō miſer Contra tales e=
rit querimonia grauis·⁊ tūc in die iu
dicij deus cū tota curia celeſti ſenten
tiam dabit dicens·Ite maledicti·⁊c·
A quo nos liberare dignetur·

De auaricia ꝙ multos excecat
Capitulum· lxxiij·

Rex quidam erat in ciuitate ro=
mana qui ſtatuit ꝙ quilibꝫ cecus ab
impatoꝛe omni āno cētū ſolidos ha
beret·Accidit caſus ꝙ xxiiij·ſocij ad
ciuitatem venerunt·⁊ quandam ta=
bernam intrabant ꝓpter potacōem
Iſti enim per ſeptē dies ſtabant bibē
do ⁊ comedendo·deinde cū volebant
cū tabernario cōputare:q̄cq̄d in pe=
cunia haberent tabernario dederūt
Ait ille Certe cariſſimi adhuc defici=
unt·C·ſolidi Amē dico vobis nō exi
bitis donec vltimum quadrante mic
hi ſolueritis Illi hoc audientes:adi=
uicem dixerunt· Quid faciemus:nō
habemus ſoluere? Ait vnꝰ Dabo vo=
bis ſanū cōſiliū· Per impatoꝛem lex
edita ē ꝙ quicūqꝫ ē cecus ·C· ſolidos
de eiꝰ theſauro obtinebit· ponamus
inter nos ſoꝛtes ⁊ ſup quē ſoꝛs cadit
eius oculos eruamꝰ ⁊ tunc ille ad pa
lacium poterit accedere ⁊·C·ſolidos
obtinere ⁊ nos oēs acq̄tare · At illi ·
Optimū eſt conſiliū · Inter ſe miſe=
runt ſoꝛtem ⁊ ſup illū qui conſilium
dederat cecidit·ſtatim excecabant eū
⁊ duxerunt eū ad palacium· Pulſa=
bant ad ianuam Ianitor cauſam pul
ſacionis q̄ſiuit At illi · Ecce eſt vnus
cecus qui bn̄ficium legis petit Ait ia
nitoꝛ ſeneſcallo hoc dicam · Acceſſit
ad ſeneſcallum ⁊ ait ſtat vnꝰ cecꝰ ad
poꝛtā q̄ bn̄ficium legis petit· At ille
Vadam ad eum ⁊ eū videbo Cum au
tem cecum vidiſſet eū intime reſpexit
Quem cum conſideraſſet ait ei ·kme
quid petis? Et ille Cētū ſolidos ſcdꝫ
legem· Qui ait· Amen dico tibi heſ=
terna die vidi te in taberna et duos
oculos ſatis claros hn̄tem tu male
legē itelligis lex eſt edita ꝙ q̄cūqꝫ fu
erit ex infirmitate vel ex caſu aliquo
cecus contra quē caſū non poterit ſe
defēdere:talis bn̄ficiū legis obtine=
bit· Sꝫ tu voluntarie oculos tuos in
taberna bibiſti ⁊ cōſilium dediſti vt
cecatus eſſes q̄re ergo alibi ſolacium
qꝛ nullum obulum obtinebis Ille ve
ro hoc audiēs:cū confuſione receſſit·

Moꝛalizatio·

Cmi talis eſt lex dei ꝙ q̄cūqꝫ ig
noꝛanter ā ex īfirmitate peccauerͭ ā
tēptacōe dyabolica ſi cōtritꝰ ⁊ cōfeſ=
ſus fuerit· Iuxta illud In q̄cūqꝫ hoꝛa

pctōꝝ ꝛc·de⁹ ſibi remittet·ꝙlibet pec-
catoꝛ in quātū pctōꝛ eſt cecus· Si vō
aliq̄s ex pura malicia ſine cauſa pec-
cauerit ⁊ poſtea in deſpacōez īciderit
vix aut nūq̄ ei rimittetur· Taberna
rius ē dyabolus q̄ oēs tales ad taber
nam īfernalē recipit q̄ ſic deſcendūt
Et ideo ſtudeamus·

De ꝑſpectione ⁊ prouidentia·
Capitulum· lxxiiij·

Erat q̄dam rex q̄ filium tantū
vnicū hēbat quem tenerrime dilexit·
Rex iſte vnū pomū aureū fieri fecit ī
ſūptibus magnis· Pomo fabricato
rex vſq₃ ad mortem īfirmabatur vo-
cauit filiū ſuū et ait·kme:nō potero
de iſta īfirmitate euadere Sub bene-
dictione mea poſt meum deceſſum:
vade ꝑ regna ⁊ caſtra ⁊ pomū aureū
quod feci tolle tecum · et quē magis
ſtultum inueneris pomum iſtud ex
parte mea dabis Filius vero fidelit
adimplere promiſit Rex vō vertebat
ſe ad parietē ⁊ emiſit ſpiritum Filiuſ
vero ſatis honorifice eū tradidit ſe-
pulture P⁹ ſepulturā ſtatim pomū
accepit·⁊ per diuerſa regna et caſtra
ambulauit·multos ſtultos inuenit ⁊
vidit·tamē nulli eorum pomum de-
dit Deinde perrexit ad quoddā reg-
num ⁊ ad ciuitatem principalem illi
us regni acceſſit Per medium ciuita
tis regem equitantem cum magno
apparatu vidit Cōdiciones i⁹ regni
a quibuſdam ciuibus queſiuit At illi
dixerunt eis·Conſuetudo illius reg
ni eſt talis ꝙ nūq̄ rex inter nos reg-
nabit niſi vno anno· Finito anno in
exiliū ponetur·vbi mala morte mori
etur· Filius regis hec audiens:intra
ſe cogitabat· Jam inueni quem diu
q̄ſiui Acceſſit ad regem ⁊ flexis geni
bus eum ſalutauit·⁊ ait Aue rex· Pa
ter meus defunctus eſt Jſtud pomū
aureū in teſtamentū vobis legauit·
Rex vero pomū accepit ⁊ ait ei·kme:
quō pt hoc eſſe? Rex nūq̄ me vidit nᶜ
aliq̄d boni pri tuo feci Quare ergo
tam p̄cioſū iocale michi dedit? Ait il
le· Dn̄e mi rex·pater me⁹ non plus
tibi ꝙ alteri pomū legauit· Sed ſub
bn̄dictione ſua michi precepit maio
ri ſtulto dare quē potero inuenire·
Et ſine dubio circuiui multa regna ⁊
caſtra ⁊ nō inueni tā magnum ſtultū
⁊ infatuatum ꝙ vos Jdeo ex precep-
to patris mei vobis pomū dedi· Ait
rex· Rogo vt michi dicas q̄re me tm̄
ſtultū reputas? At ille· Ecce dn̄e oſtē
dam tibi clare· Eſt cōſuetudo illius
regni tm̄ per annū regnare·⁊ in fine
ā̄ni omni honore ⁊ diuicijs priuaī et
īn exiliū poni·vbi mala morte mori
etur Amen dico tibi·cōcludo ex dic-
tis meis ꝙ in toto mundo nō ē tan-
tus ſtultus ſicut vos ꝙ tam breue
temp⁹ regnare debetis ⁊ p⁹ hoc tam
miſerabiliter vitā finire· Reſpondit
rex ſine dubio omnia vera ſunt que
modo michi dixiſtis·⁊ ideo dum ad
huc fuero ī mea ptāte in preſenti an
no bona īfinita mittā āte me in exili
um vt dū ibi venero: de bonis illis
viuā q̄diu vixero· Et ſic factum eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

In fine anni regno eſt ꝑriuatus et in
exilium poſitus ibi per multos ānoſ
de bonis illis vixit ⁊ vitam in pace fi
niuit·

Kariſſimi Rex iſte eſt deus qui
legauͭ pomū aureū ſtultis Per
pomum rotundum intelligitur mū-
dus iſte quem deus dat fatuis q̄ ma
gis mundum ⁊ ea que in mundo ſūt
appetunt ꝙ̄ deum· Rex qui per vnū
annum regnauit ꝑt dici quilibet hō
ī hoc mundo exiſtens qui licet centuꝫ
ānis viuat eſt tamen quaſi vna hora
reſpectu vite future ⁊ tamen non de
ſiſtit miſer homo die ac nocte labora
re ⁊ poſt mortem in exilium id eſt in
fernum poni ſi cum peccato mortali
decedat vbi mala īfinita inueniet Et
pauci ſūt qui de iſto exilio cogitant
Faciamus ergo ſicut fecit ille rex dū
ſumus in noſtra poteſtate in vita an
te nos mittamꝰ opera miſericordie·
elemoſinas largas· ꝑpetrare oracio
nes ⁊ ieiunia facere· vt poſt hanc vi-
tam paradiſum poterimus intrare
et ſine dubio vbi inueniemus opera
noſtra meritoria que fecimus in hac
vita· ⁊ ſic regnabimus ibi cum gloria
Ad quam·

De cura mūdi nō ſectanda·
Capitulum lxxv·

Olim erat q̄dam rex qui tres fi-
lias pulchras habebat quas tribus
ducibus maritauit Omnes illi tres
duces vno anno mortui ſunt· Rex hͦ
audiens volebat filias ſuas iterato
maritare vocauit primam filiam et
ait· kmā: vir tuus mortuus eſt dabo
te alteri viro · At illa· Nullo mō hec
attemptabo· Et hec eſt ratio mea Si
deberem alterum virū accipe oportꝫ
vt eū tantū diligerē ſicut ꝑmū viruꝫ
aut plus aut minus diligerē hoc nō
poteſt ſtare qꝛ ꝑmus virginitaē ha-
bebat ergo non tantū debeo eū dili-
gere · Si vero plus hoc eſſet maius
malū Si v̄o miꝰ nō eſſꝫ bona dilectō
inter nos quare cōcludo ꝙ nullo mō
volo aliū viꝝ accipere· Rex hoc audi
ens vocauit ſecundam filiā ⁊ ait· ka-
riſſima: vir tuus defunctus eſt copu-
labo te alteri viro · At illa · Domine
nullo mō hoc attēptabo· quia ſi virū
alium acciperē· reciperē eū aut ꝓpᷤ
diuitias aut fortitudinem aut pul-
chritudinē Non ꝓpter diuicias quia
habundo Non propter fortitudineꝫ
qꝛ amicos habeo qui me defendent·
Non propter pulchritudinem quia
michi videbatur ꝙ vir meꝰ oīm erat
pulchrior in vniuerſo mūdo q̄re con
cludo ꝙ nullo mō viꝝ aliū accipere
volo· Rex hoc audiens vocauit terci
am filiam ⁊ ait· kmā vir tuꝰ mortuꝰ
eſt volo te alteri viro copulari At il-
la Nullo mō hoc attemptare volo qꝛ
ſi alium viꝝ acciperem: ille me recipe
ret aut ꝓpter pulchritudinē ā diui-
tias Nō ꝓpter pulchritudinē· qꝛ nō
ſū pulchra· Ergo ꝓpter diuitias me
reciperet· Et ſi ꝓpter diuitias nunꝙ̄
poſſet eſſe verus amor· quia deſtruc-
tis diuitijs amor trāſiret Cōcludo er
go ꝙ nl̄lo mō aliū viꝝ accipere volo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Item doctoꝛes ſacre ſcripture dicūt
ꝙ vir ⁊ mulier i matrimonio cōiūcti
ſunt vnū in coꝛpoꝛe et duo in anima
Ergo coꝛpꝰ viri mei ē coꝛpꝰ meum ⁊
econuerſo adhuc omni die poſſū ad
ſepulchꝝ accedere viri mei et ibi oſſa
videre· ergo viꝝ preſentem habeo et
ideo aliū hēre nolo · Rex hoc audiēs
āplius vt viꝝ acciperet nō iſtigabat
Cariſſimi Rex iſte eſt deus ipſe
tres filie aīa itelligitur in qua
relucet operatio ⁊ ymago trinitatis
Iuxta illud geñ· ij· Faciamus homi-
nem ad ymaginem ⁊ ſimilitudinem
noſtram· ymago vero trinitatis per
peccatum pꝛimi parētis erat detur-
pata· ⁊ tribus viris tradita ſcilicꝫ dy
abolo mundo et carni Si vero moꝛ-
tuus ē dyabolus per xp̄i paſſionem
noli amplius talem virum accipere
ſꝫ ſemper ſub xp̄i ꝓtectione perma-
nere· Si mūdus moꝛtuus ē ꝑ paup-
tatem voluntariam; noli ampliꝰ ali
um viꝝ accipere ſed ꝑmanes ſub xp̄i
ꝓtectione· Si vero moꝛtua ē caro ꝑ
ieiunium ⁊ carnis maceracōnem; no
li amplius viꝝ accipere ſꝫ ſub xp̄i ꝓ-
tectione ꝑmaneas Vel aliter p̄t redu
ci Rex iſte ē deus· Tres filie tria ge-
nera hominum ſcꝫ potentes ac diui-
tes huius mundi· ſicut ſunt reges ac
mūdi potētes· ſapientes huius mun
di ſicut iudices tp̄ales et eccleſiaſtici
viri religioſi · ꝑfecti xp̄iani· ſicut ſūt
qui in omnibus diuinis p̄ceptis obe
diunt· Iſte tres erant i baptiſmo tri-
bus ducibus copulati ſcꝫ patri ꝑ po
tentiam· filio ꝑ ſapientiam· ſpiritui
ſancto ꝑ clementiā· Si ergo iſti moꝛ
tui ſunt· i· extincti ⁊ ablati a te ꝑ pec
catū tuum nūꝙ̄ alteri laboꝛes copu
lari· ſed cum omni diligentia fac ope
ra mie per que poteris ei reconcilia-
ri· quia nunꝙ̄ aliquē inuenies qui te
tm̄ diliget · Vñ eſt notandum ꝙ
mulier accipit viꝝ ꝓpt̄ q̄tuoꝛ· Quia
aut ꝓpter diuitias aut ꝓpter pul-
chꝛitudinem aut foꝛtitudinem aut
ſapientiam Si vero vis viꝝ accipere
ꝓpter diuitias; certe non īuenies ita
diuitem ſicut dn̄m noſtꝝ iheſū xp̄m
qꝛ dn̄s celi et terre ē ergo eū teneas ⁊
non alium· Si vero velis viꝝ accipe
re ꝓpter foꝛtitudinem curre ad dn̄m
noſtꝝ ihm xp̄m qui eſt foꝛtioꝛ omni
homine· foꝛtis in celo et in terra· In
inferno non eſt aliq̄s qui poteſt ei re
ſiſtere· ergo illum in virum debes ac
cipere ⁊ non alium Si vero aliquem
vis accipere ꝓpter pulchritudinem
curre ad dn̄m noſtꝝ ih̄m xp̄m qui ē
pulchrioꝛ omni homine· Vnde· pſ̄ ·
Specōſus foꝛma pꝛe filijs hominuꝫ
ergo illum debes hab ere ⁊ non aliuꝫ
Si vero aliqueꝫ vis accipere pꝛopter
ſapientiam; curre ad dominum noſ
trum iheſum chriſtum quia ipſe eſt
ſapiētioꝛ omni homine · Vnde apoſ
tolus· O altitudo diuitiarum ſapi-
entie et ſcientie dei· et cetera· ergo il-
lum virum accipere debes et non ali
um ·:·

De concoꝛdia ·:·
Capitulum lxxvi·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Accidit in quadam ciuitate ꝙ
erant duo medici optimi in ō-
ni ſcientia medicinali inbuti qui om
nes ad eos venientes de quacumqꝫ i
firmitate curabant: ita ꝙ penitꝰ po-
pulus ignorabat quis eorum eſſꝫ me
lior Infra tempus erat inter eos con
tentio quis eorum eſſet maior atqꝫ ꝑ
fectior· Ait vnus alteri· kme̅: non ſit
inter nos diſcordia nec inuidia· neqꝫ
cōtentio quis noſtroꝝ ē perfectior·
Sed vnū faciamus· ⁊ quicūqꝫ ex no-
bis defecerit ſit ille ſeruꝰ alteriꝰ· Ait
alter dic mihi qđ ē illud? Et ille Ego
duos oculos tuos de capite eruam ſi
ne grauamine ⁊ ſuper menſam tuaꝫ
ponam· Et qū tibi placꝫ in capite tu
o ſine leſione tua ponā· Si vero me-
cum hoc idem per omnia feceris: eq̄-
les ambo ſimus ⁊ quilibet alteꝝ nu-
triat ſicut fratrem ſuum Si vero ali
q̄s defecerit: ſeruꝰ alterius erit· At il
le· Optima probatio: per oīa michi
bene placet· Ille vero qui queſtioneꝫ
ꝓpoſuit accepit inſtrumenta ſua ⁊ ī
fra oculos cum quodam vngēto no-
biliſſimo īterius et exterius liniuit·
Et cum inſtrumēto ſuo duos oculos
ſocij extraxit ⁊ ſuper menſam poſu-
it ⁊ ait ſocio ſuo· kme̅: quomodo tibi
videtur? Et ille Vnum ſcio ꝙ nichil
video quia oculis careo ⁊ tamen nul
lā leſionem ſentio Sed mō vellem ꝙ
oculos meos ſicut michi promiſiſti
reſtitueres· Et ille· Libenter attemp-
tabo· vngentum accepit ⁊ oculos ite
rius et exterius ſicut priꝰ inunxit et
oculos ſuos repoſuit Et ille· kme̅ q̄d
iam tibi videtur? Et ille· Optime qꝛ
in extrahendo nullam leſionem ſenſi
Tunc dixit ille· Iam reſtat vt michi
ſimili modo miſtres   Qui ait Preſ
to ſū· Accepit inſtrumenta ſua ⁊ vn-
genta ſua ſicut ille fecerat intus ⁊ ex
terius liniuit deinde oculos eius ex-
traxit ⁊ ſup menſā poſuit ⁊ ait· kme̅
quid tibi videtur? Et ille Michi vide
tur ꝙ oculos perdidi tamen nullum
dolorem ſenſi· ſꝫ vellem libentiſſime
ꝙ oculos rehaberem· Cum vero ille
paraſſꝫ īſtrumenta ſua vt oculos reſ
titueret· feneſtra domus erat aperta
⁊ quidam coruus intrauit videnſqꝫ
oculos in menſa ſubito vnū oculum
rapuit et auolauit Medicus hoc per
cipiens eſt contriſtatus totaliter· Et
ait intra ſe· Niſi oculos ſocio meo reſ
tituam ſeruus eius ero Reſpiciens a
longe videnſqꝫ capram oculū extrax
it et in locū oculi ablati repoſuit hoc
facto: dixit ſocio ſuo· kme̅: quid tibi
videtur? Qui ait Nec ī extrahendo nᵉ
in reponendo aliquam leſionē ſenſi·
ſed vnus ex oculis meis ſemper ſur-
ſum ad arbores reſpicit Et ille· Ex q̊
ita perfecte medicinam meam tecuꝫ
feci ſicut ⁊ tu· modo ambo ſimus eq̄
les nec inter nos ſit contentio· Et ſic
ambo poſt hoc adinuicem ſine cō-
tentione vixerunt·

Cariſſimi per iſtos duos medi-
cos intelligere debemus legeꝫ
nouam et antiquam que ambe cura-
bant quātū ad ſalutē aīe Facta ē cō-

tencō ⁊ adhuc eſt inter xp̄ianos ⁊ iu-
deos que lex eſt melioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ Ad
ꝓbandam veritatem quilibet oculoſ
alterius extraxit. Hoc eſt dictum In
lege antiq̄ multa ſūt a q̇bus deus ex
traxit ſicut decē precepta i antiq̄ le-
ge Sicut ſaluatoꝛ ait. Non veni ſol-
uere legem ſed implere vt ſi aliq̄s in
tēdat deum videre opoꝛtet vt ad no
uam legē recurrat et tunicam baptiſ
mi ſe induat Coꝛuꝰ venit ⁊ rapuit v-
num oculū iudeoꝝ vt non poſſent ve
ritatem videre ⁊ in loco huius pone-
bat oculum capꝛe ſcꝫ quaſdā cerimo
nias quibus vtuntur ꝑ quas credūt
deū videre ⁊ ibūt ad tenebꝛas exteri
oꝛes vbi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ denciū.

Qd̄ ad diuitias nō eſt anhelandū
Capitulum lxxvij.

Erat quidam rex q̇ duas filias
habebat Vna erat pulcherrima ⁊ ō-
nibus amoꝛoſa. ſed altera nigra ⁊ ōi
bus odioſa. Rex videns filias ſuas
vnā pulchrā aliam nigrā eis nomi-
na ipoſuit. Pulchre filie ipoſuit no
men ſcꝫ Roſimūda Nigre filie nomē
gratia plena. Deinde pꝛeconem per
totum regnū miſit pꝛomulgando ꝙ
oēs venirent et filias ſuas in matri-
moniū daret illis q̇ ad h̊ digni eſſēt
Quicūꝗ vero pulchrā filiā in vxoꝛē
accipet: nichil cum ea niſi pulchritu-
dinem obtineret. Sed q̇ nigrā filiaꝫ
in vxoꝛē acciperet: totum regnū pꝰ
eius deceſſum cū ea obtineret. Multi
hoc audientes: ad curiā regis vene-
runt et cum duas filias viderent:
omnes ad pulchram filiam curre-
bant. ⁊ eam in vxoꝛem petebant Gra
tia plena nigra filia amare fleuͭ Ait
ei rex. O filia: ob quam rē affligitur
aīa tua? At illa O dn̄e nullus eſt qui
me viſitet nec mecū loquatur. oēs
ad ſoꝛoꝛē meā currūt ⁊ ōnes me deſ
piciunt. Ait pr̄ O filia: ignoras ꝙ ō-
nia mea tua ſunt. ⁊ qui te deſponſa-
uerit regnum meum obtinebit. Il-
la ſic confoꝛtata a fletu ceſſabat Pꝰ
hec venit quidam rex ad curiā regis
⁊ cū vidiſſet pulchritudinem. Roſi-
munde: eam in vxoꝛem petijt tm̄ cuꝫ
ſua pulchritudine. Rex pater puellā
ei conceſſit ⁊ cum magno gaudio eā
deſponſauit Stabat altera filia per
multos annos anteꝗ̈ eſſꝫ deſponſā
Tandē quidam dux nobilis ſꝫ pau
ꝑ intra ſe cogitabat licet puella tur
pis fuerit: tamen quicūꝗ eam habu
erit regnum cū ea obtinebit perrexit
ad regem et eam in vxoꝛē petijt. Rex
vero gauiſus eſt. eā deſponſauit cuꝫ
magno gaudio. ⁊ poſt moꝛtem regiſ
totum regnum cū ea obtinuit.

Cariſſimi Rex iſte ē dn̄s nr̄ ih̄s
xpiſtꝰ. Filia roſimunda tam
pulchra: eſt mundus iſte Vnde pau
ci inueniuntur qui non mundum ſu
per oīa appetūt tādē nichil cum ea
obtinebūt niſi ſuam pulchritudineꝫ
hoc ē vanitatē ⁊ diuitias ⁊ ſicut pul-
chꝛitudo per infirmitatē famē ⁊ ſe-
nectutē annihilatur: ita diuitie huiꝰ
mundi tranſeunt per moꝛtem ⁊ ſepe
ante Et ideo fatui ſunt qui mundū

deſponſant· Altera filia ſcilicet gra-
cia plena q̄ eſt turpis ⁊ oibus odioſa
certe eſt paupertas quā miro modo
de⁹ dilexit · ⁊ ideo vocatur gracia ple
na quia per eam deuenitur ad diui
tias Verūtn̄ pauci ſūt q̄ eā deſp̄oſar̄
volūt p̄mo eſt oibus odioſa · tamen
qui eam deſponſauerit vitam eter-
nam habebit ·

De conſtantia amoris mutui·
Capitulum ·lxxviij·

REx quidam pulchram filiam
habebat q̄ erat duci nobiliſſimo deſ-
ponſata cū quo pulchrā p̄lē hēbat ⁊
maxima inter eos erat dilectio Dux
vero moritur de cui⁹ morte fact⁹ eſt
planct⁹ magn⁹ i ciuitate · Dn̄a vero
ſatis honorifice eū ſepulturē tradid^t
P⁹ mortē amici eius ad eam vene-
rūt vt ſecūdo viro nuberet allegātes
ſibi etatē integrā ac pulchritudinē
ſuam Dn̄a vero reſpondit Viꝝ alte
rum habere nolo qꝛ vir meus q̄ mor
tu⁹ ē erat tam bon⁹ dulcis ac diues
per oia qui me vltra modum dilexit
Et p̄pter nimiā dilectionē iter nos
eius mors tm̄ me affligit: ꝙ vt credo
viuere non potero· Si vero talē viꝝ
ponam⁹ ꝙ inuenirē· poſſibile eſſet ei
ante me mori ⁊ tūc eſſꝫ michi grauis
afflictio iā habeo ꝙ nūꝙ viꝝ aliū ca
pere volo· Si malū viꝝ acciperē: eſſꝫ
mihi graue poſt bonum habere peſſi
mum ·

Moralizatio·

MIi rex iſte eſt de⁹ filia aia ad
dei ſimilitudinē creata q̄ erat nobiliſ
ſimo viro ſciz dn̄o noſtro ihu xp̄o p̄
virtutē baptiſmi deſp̄oſata qui ſum
ma dilectione nos dilexit qꝛ in cruce
p̄ nobis mortu⁹ ē ergo viꝝ aliū p̄ il-
lo non accipias hoc ē aliū nūꝙ tm̄ di
ligas ⁊ ſic cū eo regnabis·

Qd̄ quis neſcit: preſumere nō au
debit· Ca·lxxix·

ERat quidā rex qui miro mō p̄
duos caniculos dilexerat die ac
nocte bn̄ latrantes itm̄ ꝙ in gremio
ſuo eos qeſcere pmiſit et ibidē pauit
Illi vero ſic cōſueti erāt i gremio ei⁹
dormire et cōedere ꝙ vix alibi vole-
bant · ⁊ qnꝗ circa collū regis pedes
ponebant· Et ſic rex ſolaciū magnū
⁊ ludū cū eis habebat· Erat tūc qdā
aſin⁹ q̄ cū oia iſta vidiſſꝫ in corde ſuo
cogitabat ſi ego cantarē ⁊ an̄ regem
ſaltarem: ⁊ circa collū dn̄i mei pedes
ponerē: rex mihi darꝫ oia fercula ad
comedendum ⁊ gremiū ſuū ad quieſ
cendum Hijs cogitatis extra ſtabulū
ſaltau^t aulā itrau^t ⁊ corā rge cātare
cepit: deinde hincinde ſaltauit ⁊ p⁹
hoc ad regem cucurrit et pedes circa
collū ei⁹ poſuit· Serui hoc videntes
credebāt aſinū in furia cōuerſū acce
perunt eū et egregie verberauerunt
⁊ ſic ad ſtabulum reduxerūt ·

MIi rex iſte ē dn̄s nr̄ ihs xp̄s ·
Caniculi bn̄ latrātes ſūt p̄dica
tores qui verbū diuinū bn̄ pronūci
ant Vn̄ digni ſūt i gremio celeſti qeſ
cere· Aſin⁹ p̄t dici: q̄ p̄ſumit officiuꝫ
predicatoris aſſumere verbuꝫ dei p̄
nūciare tn̄ lrāturā nec grāꝫ ad h̄ hꝫ
⁊ iō timēdū ē ne talis ſit verberatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

hoc eſt a domino ⁊ xpᷓo repulſus ·

De verſucia dyaboli Et quō iudi
cia dei ſunt occulta ·

Ca·lxxx·cū expoſitione īcluſa ·

ERat quidā heremita q̄ in qua
dam ſpelunca iacebat ⁊ diebuſ
⁊ noctibus deuote deo ſeruiebat Iux
ta cellam ſuam erat quidam paſtor
ouiū qui paſcebat oues Accidit vno
die ꝙ paſtor erat ſomno oppreſſꝰ Ip
ſo dormiente quidam latro venit et
omnes oues ſecum abſtulit· Super-
uenīēs dominus ouium a paſtore q̄-
rit vbi oues erant · Ille vero incepit
iurare ꝙ oues perdidit ſꝫ quomodo
penitus ignorabat· Dominꝰ hoc au
diens furore repletus ipſum occidit·
Heremita hoc videns ait ī corde ſuo
O domine ecce homo iſte culpam in
nocēti dedit ⁊ ipſum occidit· Ex quo
ergo permittitis talia fieri: ad mun
dum vadam ⁊ ſicut ceteri vitam du
cam Hijs cogitatis heremitarium di
miſit ⁊ ad mundum perrexit ſꝫ deuſ
ipſum perdere nolebat: angelum in
forma hominis ad eū miſit vt ei ſe aſ
ſociaret Quē cum angelus in via eū
tem iuueniſſet: ait ei· k̄me quo vadis
Ait ille Ad iſtam ciuitatem ante me
Angelꝰ dixit ei· Ego ī via ero comes
tuus quia angelus dei ſum ⁊ ad te ve
ni vt ſimus ſocij in hac via· Ambo ā
bulabant verſus ciuitatem· Cum au
tem intraſſent: hoſpicium a quodam
milite propter dei amorem petebāt
Miles vero ſatis gratanter eos rece
pit ⁊ honorifice ac ſplendide cū bo-
na deuotione in oībus miniſtrauit ·
Miles iſte tantū vnicū filiū habebat
ī cunabulis iacentem quē multum
dilexerat· cena facta camera eſt aper
ta et lecti ſatis honorifice ornati pro
angelo ⁊ heremita· Media vero noc-
te ſurrexit angelus ⁊ puerꝫ ī cunabu-
lis ſtrangulauit hoc videns heremi-
ta intra ſe cogitauit Nunquid iſte e-
rat angelus dei: bonus miles oīa ne
ceſſaria propter dei amorem ei dedᵗ
⁊ non habuit niſi vnicū filium inno-
centē ⁊ iſte eū occidit: Sed tamen nō
audebat ei quicꝙ̄ dicere· Mane vero
ambo ſurrexerunt ⁊ ad ciuitatem a-
liam perrexerunt in qua in domo v-
nius ciuis ſatis honorifice erant re-
cepti ⁊ ſplendide miniſtrati· Ciuis iſ
te quendam aureum ciphum quem
miro mō dilexit habuit in quo vltra
modū gloriabatur· Media vero noc
te ſurrexit angelus ⁊ furatus eſt ci-
phum illum Heremita hoc videns in
tra ſe cogitabat Iſte malus angelus
eſt vt credo· Iſte ciuis nobis optime
fecit ⁊ iſte eſt furatus ciphum ſuum
tamē nichil ei loquebatur quia timu
it eū Mane vero ſurrexerunt ⁊ ꝑ viā
ambulabant donec ad quandam a-
quam peruenerunt vltra quam erat
pons pontem aſcenderunt ⁊ quidaꝫ
pauper eis obuiabat Ait ei angelus
k̄me: monſtra nobis viā verſus talē
ciuitatem Pauper vertit ſe ⁊ cū digi
to viā verſus ciuitatem oſtendit· Cū
ūo v̊tiſſet ſe angelus ſubito per ſca-
pulas eū accepit ⁊ vltra pontē ꝓiecᵗ

⁊ ſubmerſus eſt pauꝑ Quod cū herē
mita vidiſſet ait in corde ſuo iā ſcio
ꝙ iſte dyabolus eſt ⁊ non angelꝰ dei
bonus Quid mali fecit pauper iſte ⁊
tamen eū occidit? Ab illo tēpore cogi
tabat ab eo recedere Verūtamen ti-
mens nichil loquebatur ei. Cum vo
circa horam veſpertinā ad ciuitateꝫ
perueniſſēt ad domum cuiuſdam di
uitis acceſſerunt et hoſpicium ꝓ dei
amore petebant Ille vero ſimpliciter
ei negauit. Ait angelus dei. Amore
dei ſaltem tectum domus nobis cōce
datis ne lupi aut male beſtie hic nos
deuorent. Ille ait. Ecce domus vbi
porci mei iacent ſi placet vobis cum
eis iacere poteſtis. ſinautem receda-
tis quia alium locum vobis non da-
bo. Ait ei angelus. Si aliud non po
teſt fieri: cum porcis veſtris iacebiꝰ.
Et ſic factum eſt. Mane vero ſurrex-
erunt. Angelus hoſpitem vocauit ⁊
ait. kme do tibi ciphū iſtum et dedit
ei ciphum quem furatus fuerat ab il
lo ciue Heremita hoc videns ait itra
ſe Iam ſū exꝑtus ꝙ iſte eſt dyabolus
Bonus homo qui cū omni deuocōe
nos recepit furatus ē ei ciphum ⁊ de
dit iſti peſſimo q̇ negauit nobis hoſ-
piciū Ait angelo. Nolo vobiſcū am-
plius exſpectare ad deū vos recōmē
do Angelus dixit ei audite me ⁊ tūc
recedite. Primo qn̄ eras i heremitari
o dn̄s ouiū paſtorē iniuſte occidit ſci
as ꝙ paſtor ille ꝓ tūc mortē non me
ruit ſed alias cōmiſit q̄re mori non
deberet tūc tpis inuentus ē ſine pec-
cato deus ergo ꝑmiſit eū occidi vt
penam poſt mortem euaderet ꝓpt̄
pctm̄ qd̄ alias cōmiſit pro quo nūꝙ
penitentiam faceret. latro vero qui
euaſit cū ouibꝰ: penam eternam ſuſ-
tinebit ⁊ dn̄s ouiū qui paſtorem oc-
cidit vitā ſuam emēdabit ꝑ largas e
lemoſinas ⁊ opa miſericordie qꝫ ig-
noranter fecit. Demum filiuꝫ illius
militis de nocte ſtrangulaui qui no-
bis bonū hoſpicium dedit. Scias ꝙ
anteꝙ puer ille natus erat miles op
timus elemoſinarius erat. et multa
opa mīe fecit Sed poſtꝙ natus eſt
puer: factus eſt pcꝰ cupidus et oīa
colligit vt puerꝝ diuitē faciat ſic ꝙ e-
rat cā ꝑdicōnis eiꝰ ⁊ ideo puerꝝ occi-
di Et iam ſicut priꝰ miles factus eſt
bonus xp̄ianus. Deinde ciphū illius
ciuis q̇ nos cum deuotione recepit
furatus fui Scias tu ꝙ anꝙ ciphus
ille erat fabricatus non erat ſobrior
eo i tota terra Sed tantum de cipho
gaudebat poſt fabricationem ꝙ om
ni die tm̄ de eo bibebat ꝙ bis aut ter
omni die fuit īebriatus ⁊ ideo ciphū
abſtuli et factus eſt ſobrius ſicut pri
us. Deinde pauperem in aquam
proieci. Scias ꝙ pauper iſte bo
nꝰ xp̄aꝰ fuit. ſꝫ ſi ad dimidiū miliare
āmbulaſſꝫ aliū i pctō mortali occidiſſꝫ
ſꝫ iā ē ſaluatus ⁊ regnat i celeſti glo
ria Deide ciphū illiꝰ ciuis dedi illi q̇
nobis hoſpiciū negauit Scias ꝙ nic
hil i fra fit ſine cā Ipſe nobis cōceſſit
domū porcoꝝ et ideo ciphū ei dedi
⁊ poſt vitam iſtā in inferno regnabit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Pone ergo ām̄odo cuſtodiam oꝛi tu
o · vt deo nō ditrahas · Ipſe enim oīa
nouit Heremita hoc audiens cecidit
ad pedes angeli ⁊ veniā petiȷt et ad
heremitarium ꝑrexit Et factꝰ eſt bo
nus chriſtianus ·

De mirabili diuina diſpēſacōne ⁊
oꝛtu bti gregoꝛiȷ pape ·

Capitulum lxxxi ·

Marcus regnauit pꝛudens val-
de qui tantum vnicum filium ⁊ filiā
habebat quos multum dilexit Cum
vero ad ſenectutem ꝑueniſſʒ infirmi
tas grauis eū appꝛehendit Qui cuʒ
vidiſſet ꝙ viuere non poſſʒ fecit voca
ri oēs ſatrapas imperiȷ ⁊ ait · kmi ſci
re debetis ꝙ hodie ſpiritum deo de-
beo reddere · nō habeo tātū periculū
i anima mea: ſicut de filia mea ꝙ eaʒ
matrimonio non tradidi Et ideo tu
fili qui es heres meus tibi ꝑcipio ſub
mea benedictione vt eā maritari fa-
cias tam honoꝛifice ſicut decet et me
dio tēpoꝛe ſicut teipſū omni die eā i
honoꝛe habeas · Hiȷs dictis vertit ſe
ad parietem ⁊ ſpiritum emiſit De cu
ius moꝛte plāctus magnꝰ factꝰ eſt i
ciuitate · ſatis honoꝛifice eū ſepultu-
re tradiderunt · Poſt hoc vero filius
ſatis pꝛudenter incepit regnare ⁊ ſo-
roꝛē ſuam i ōni honoꝛe habere · quā
miro mō dilexit intantum ꝙ omni
die licet nobiles ſecū eſſent in menſa
in vna cathedra ex oppoſito eiꝰ ſede
bat et adinuicem comedebāt et in ea
dem camera in lectis ſeparatis iace-
bāt · Accidit vna nocte ꝙ temptacio
grauis eū accepit ꝙ ei videbatur ſpi
ritū emittere niſi cū ſoꝛoꝛe ſua libi-
dinē ſuā poſſet implere · de lecto ſur-
rexit et ad ſoꝛoꝛem ſuā perrexit quā
doꝛmienten inuenit ⁊ excitauit eam ·
Illa ſic excitata ait O domine ad q̄d
veniſti iſta hora: Qui reſpōdit · Niſi
tecū doꝛmiā amitto vitam meā Que
ait Abſit a me tale peccatū perpetra
re Ad memoꝛiam reducite q̄uo pr̄ nr̄
te onerauit ſub ſua benedictione an
te moꝛtē ſuam ꝙ me hēres in oī ho-
nore · Si tale peccatū perpetrares
offēſionē dei nō euaderes nec hoīm
cōfuſionem · At ille Quocunqꝫ fiat:
voluntatē meam adimplebo doꝛmi-
uitqꝫ cū ea · Hoc fcō ad ꝓpꝛiū ſtratū
rediȷt Puella vero amare fleuit con
ſolari nolebat · Impatoꝛ vero quātū
potuit ſolaciū ei ꝓbebat et miro mō
magis eam dilexit Poſt hoc vero cir
ca dimidium annū illa in cathedra
ſedebat in menſa frater eiꝰ eā intime
aſpexit · ⁊ ait · kma quid tibi ē? Iam
facies tua eſt mutata in coloꝛe ⁊ ocu
li tui in nigredinem mutantur · At il
la cuiꝰ non ē quia ſū impꝛegnta et ꝑ
cōſequēs cōfuſa · Ille hoc audiens vl
tra ꝙ credi ꝑt cōtriſtatꝰ ē fleuitqꝫ a
mare et ait Pereat dies in qua natꝰ
ſū quid faciā ego penitꝰ ignoꝛo Que
ait · Domine fac cōſiliū meū ⁊ pꝰ fac
tum non penitebis · Nos non ſumus
ꝑmi qui grauiter deū offēderūt · Hic
pꝛope ē vnꝰ miles ſenex cōſilariꝰ pa
tris noſtri · de cuius conſilio pater
noſter ſemꝑ eſt operatus · Vocetur

ille ⁊ ſub ſigillo cōfeſſionis oīa ei di-
remus· ille vero vtile cōſilium dabit
nobis ꝙ ſatiſfaciemus deo ⁊ obpro-
brium mundanū euadere poterim⁹
Ait rex· Michi bū placet ſed primo
ſtudeam⁹ deo reconſiliari· cōfeſſi ſūt
ambo corde puro cū cōtricione mag
na Facta cōfeſſione miſerūt pro mi-
lite ⁊ totū priuate cū fletu retulerūt
At ille· Dn̄e exquo eſtis deo reconſili
ati audite cōſilium meū vt confuſio-
nem mundanā euadere poſſitis Pro
peccatis veſtris ac patris veſtri ter-
ram ſanctam debetis viſitare et tali
die oēs ſatrpas regni tui ī pn̄tia tua
conuocare Deinde hec verba per or-
dinem dicere· kmi terram ſanctam
viſitare volo nullum heredez preter
ſororem vnā habeo ſicut ſcitis cui in
abſentia mea ſicut corpi meo debetiſ
obedire ⁊ poſt hoc michi coran ōni
bus dicere ⁊ tibi kme dico ſub pena
vite tue vt ſororis mee cuſtodiā ha-
beas ego vero manucapio tam pri-
uate ⁊ ſecure cuſtodire ꝙ nullus tpe
ptus nec ante nec poſt de caſu veſtro
ſciet niſi tm̄ cū vxore mea q̄ oportet
miniſtrare cū manib⁹ ꝓpriis Ait rex
Bonum eſt cōſilium oīa adiplebo q̄
michi dicitis ſtatī fecit omnes ſatra
pas cōuocari Et oīa a principio vſq̧
ad finem ſicut ſuperius ē ſcriptū con
ſilium militis adipleuit· Cū oīa v̄ba
cōſūmaſſz vale oīb⁹ fecit ad terram
ſanctam perrexit· Miles vero domi-
nam ſororē regis ad caſtrū ſuū dux-
it· Cū autē vxor militis hoc vidiſſet
dn̄o ſuo occurrit ⁊ ait Domine mi re
uerende qualis domina iſta ē? Qui
ait· Domina noſtra ſoror regis eſt·
Jura michi per deum omnipotentē
ſub pena vite tue vt quicq̄d tibi dixe
ro ōnia habebis ī ſecreto At illa· Do
mine preſto ſum· Cū autem iurasset
ait miles Domina noſtra ꝑ dominū
noſtrum regem ē impregnata quare
tibi precipio vt nulla creatura miſ-
tret ei· excepta tua ꝑſona Jta vt pri-
cipium medium et finis omnia ſint
ſecreta· At illa· Domine omnia iſta
fidelit adimplebo Domina ad came-
ram priuatam eſt itroducta et ſatis
ſplendide ei miniſtrabitur Cum tem
pus pariendi eſſet filium formoſum
peperit· Miles cum hoc audiſſet ait
domine O domina kma bonum ē ac
vtile ſacerdotem vocari vt puer bap
tizet· Que ait· Deo meo voueo ꝙ ille
qui eſt inter fratrem ⁊ ſororem geni
tus per me baptiſmum non habebit
Ait miles Scitis graue peccatū eſt i
ter vos ⁊ dn̄m meum cōmiſſum noli
te propter hoc animam pueri occide
re· Ait domina· Votum voui qd̄ fir-
miter tenebo ſed tibi precipio vt do-
lium vacuum michi apportes· Qui
ait Preſto ſum· doliū ſecum ad came
rā port ari fecit Jlla vero decenter pu
erum in cunabulo reclinauit ⁊ in puiſ
tabellis hͣ que ſequūtur ſcripſit· kmi
ſcire debetis ꝙ puer iſte non eſt bap-
tiſatus quia iter fratrem ⁊ ſororem ē
genitus· Jdeo propter dei amorem
baptiſetur ⁊ ſub capite eius pondus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

theſauri inuenietis cū quo ipſum nu
triri faciatis· ad pedes argenti pon=
dus cū quo ſtudium exerceat · Cum
omnia iſta erant ſcripta tabellas in
cunabulo ſub latere pueri ponebat
aurꝫ ſub capite· argentum ad pedes
deinde cum pānis ſericis ac deaura
tis cunabulum cooperuit Hoc facto
militi precepit vt cunabulum infra
dolium poneret ⁊ in mari proȷ̄ceret
vt nataret vbicūqꝫ deus diſponeret·
Miles vero oīa adimpleuit Cū doli=
um proiectum in mari fuiſſet; miles
tamdiu iuxta mare ſtetit ꝙ diu doli=
um natare videret· Hoc facto ad do=
minam redȷ̄t ſed cū iuxta caſtrum ſu
um veniſſet : nuncius regis de terra
ſancta ei obuiabat ⁊ ait ei· kme vnde
venis? Qui ait· De terra ſācta venio
Ait ille · Quales rumores habetis?
Et ille· Dominus meus rex mortuꝰ
eſt· ⁊ corpus ſuum ad vnū de caſtris
ſuis eſt ductum · Miles hoc audiens
fleuit amare Vxor eius ſuperueni=
ens cum de morte impatoris audiſſꝫ
vltra ꝙ credi poteſt dolet at · Miles
ſurrexit ⁊ ait vxori ſue · Nolite flere
ne domina noſtra percipiat · Nichil
ei dicemꝰ quouſqꝫ a puerperio reſur
gat · Miles pꝰ hos ſermones ad do=
minam intrauit Vxor eius ſequeba
tur eum· Cum domina eos reſpexiſ=
ſet ⁊ eos deſolatos perpendit; ait· ka
riſſimi ꝓpter quam cauſam eſtis triſ
tes? At illi domina nō ſumus triſtes
ſed potiꝰ gaudētes · quia liberata eſ
tis a graui periculo in quo fuiſtis ·

At illa· Ita non ē · indicate michi no=
lite aliquid celare a me ſiue bonum
ſiue malum· Ait miles· Quidam nū=
cius de terra ſācta venit de domino
noſtro rege fratre veſtro qui narrat
rumores Que ait· Vocetur nūcius ·
Qui cū veniſſet ait ei dn̄a Quō eſt de
dn̄o meo? Qui rn̄dit Dominꝰ veſter
mortuus eſt· ⁊ eiꝰ corpꝰ de terra ſāc=
ta tranſlatum eſt ad caſtrum ſuum
vt cum patre veſtro ſepelietur · Do=
mina cū hoc audiſſet ad terram ceci=
dit Miles videns dolorem domine ī
terram iacuit · Vxor militis cum eis
ac nunciꝰ Omnes iſti per magnum
ſpacium iacebant ⁊ ī eis pre magno
dolore non eſt vox neqꝫ ſenſus Dn̄a
vero poſt magnum ſpacium ſurrexit
crines capitis traxit· faciē vſqꝫ ad ſā
guinis effuſionem dilacerauit ⁊ alta
voce clamauit· Heu michi· pereat di
es in qua concepta erā · Nox illa non
numeretur ī qua ſū nata· Quantas
habeo iniq̄tates? ⁊c· In me ſunt com
pleta Perȷ̄t ſpes mea· fortitudo me
a· frater meus vnicus· dimidium aīe
mee· q̄d faciā ego de cetero penitꝰ ig
noro? Surrexit miles ⁊ ait O domi=
na kma audite me Si ꝓpter dolorē
teipſam necaueris· totū regnū peri=
bit Tu ſola es derelicta ⁊ iure here=
ditario regnū tibi debetur · Si ergo
teipſam occideris regnū ad extrane
os cōuolabit Surgamꝰ ergo ⁊ ad lo
cum vbi corpꝰ iacet accedamus ⁊ ho=
norifice eū ſepeliemus Deīde ſtudea
mus quō iperiū regere debemus Il=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

la vero ex vbis militis cōfortata ſur
rexit. ⁊ cum honeſta comitiua ad caſ
trū fratris ſui acceſſit. Cū autē intraſ
ſet corpus regis ſup feretꝝ inuenit.
ſuper corpꝰ cecidit. A plāta pedis vſ
qꝫ ad verticem oſculata eſt eum. Mi
lites videntes nimiū dolorē in ipſa:
de funere dn̄am retraxerūt. ⁊ i came
rā introduxerūt ⁊ corpꝰ ſatis hono
rifice ſepulture tradiderunt. Pꝰ
hoc quidam dux burgundie ſolēnes
nūcios ad eā miſit vt ei in vxorē cō
ſentiret. Illa vero ſtatim reſpondit.
Quādiu vixero virꝝ nō habebo Nūcij
hec audiētes: voluntatē eius dn̄o nū
ciabant. Dux hec audiens indigna
tus ē contra eā ⁊ ait Si eam habuiſſē
rex illius regni fuiſſem ſed ex q̊ me vi
lipendebat: de regno ſuo parꝝ gau
debit. Exercitum collegit regnū itra
uit cōburebat ⁊ occidit ⁊ infinita ma
la ꝑpetrabat ⁊ victoriam i omni bel
lo obtinuit. Domina ad q̄ndam ciui
tatem bene muratam fugam petijt.
In qua erat caſtꝝ fortiſſimū et in ea
per multos annos permanſit. Jam
ad puerum proiectum in mari redea
mus Dolium cū puero ꝑ multa reg
na tranſijt quouſqꝫ iuxta cenobium
monachorū ꝑuenit et hͦ feria ſexta
Eodem die abbas illius monaſterij
ad litus maris perrexit et piſcatori
bus ſuis ait. kmi: eſtote ꝑati ad piſ
candum Illi vero retia ſua parabāt
dū vero prepararent: doliū cū flucti
bus maris ad terram ꝑuenit. Ait ab
bas ſeruis ſuis. Ecce dolium aꝑiatiſ

et videatis quid ibi lateat. Illi vero
dolium aperuerunt ⁊ ecce puer per
uus pannis precioſis inuolutus ab
batem reſpexit ⁊ riſit. Abbas vero to
taliter de viſu cōtriſtatus ait. O deꝰ
meus quid eſt hoc ꝙ inuenimꝰ puerꝝ
in cunabulo. Proprijs manibus eū
leuauit tabellas ſub latere eius īue
nit quas mater ibidem poſuit et le
git ꝙ puer ille inter fratrem ⁊ ſororē
eſſet genitus nec baptiſatus ſed ꝓpt
dei amorem vt ſacramentum baptiſ
mi ei daretur. Deinde cū auro quod
ad caput eius īueniretur nutriretur
⁊ ad pedes argentū per qd̄ ſtudiū ex
erceret. Abbas cū hec legiſſet ⁊ cuna
bulū pannis precioſis ornatū vidiſ
ſet itellexit ꝙ puer de nobili ſangui
ne eſſet. ſtatim eum baptiſari fecit ⁊
ei ꝓpriū nomē ipoſuit ſcilicet grego
rius ⁊ puerū ad nutriendū vni piſca
tori tradidit. Danſqꝫ ei pondus qd̄
inuenit Puer vero creſcebat ⁊ ab oī
bus ē dilectꝰ quouſqꝫ ſeptē annos in
etate compleuiſſet. Abbas ſtatim ad
ſtudium eū ordinauit. In quo miro
mō profecit ita ꝙ oēs monachi ce
nobij tamꝙ ſuū monachū dilexerūt
Puer vero infra pauca tēpora oēs i
ſciencia traſcendit. Accidit quodam
die vt cū filius piſcatoris cū pila q̄
dam luderet et dictum piſcatorē pa
trem ſuum eē credidit A caſu filium
piſcatoris cū pila leſit Ille ſic ꝑcuſſꝰ
amare fleuit domi perrexit. ⁊ matri
cōqueſtꝰ ē dicens Gregoriꝰ frat me
us me percuſſit. Mater hec audiens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

foꝛas exiuit et dure arguebat eum dicens O gregori qua audacia filiū meum percuſſiſti cum tamen qualis es et unde ignoramus Ait ille O mater dulciſſima nōne filius tuus ſū ego quare mihi talia ĩpꝛoperas Que ait Filius meus nō es et unde ſis ignoꝛo Sed vnū ſcio ꝙ in q̊dam dolio inuentꝰ fuiſti Abbas te mihi ad nutriendum dedit Ille cum hoc audiſſet fleuit amare Ad abbatem perrexit et ait O domĩe mi diu ſteti vobiſcum credebaꝫ me filiū piſcatoris fuiſſe cum tamen non ſim Et ideo parētes meos ignoꝛo Si placet me ad miliciam pꝛomoueas qꝛ hic ampliꝰ non manebo · Ait abbas O fili noli talia cogitare Om̄s monachi in domo exiſtentes miro mō te diligūt in tantum ꝙ poſt deceſſum meum ĩ abbatem te pꝛomouebūt Ait ille Domine ſine dubio non expectabo donec ad ṗ̄ntes meos puenero Abbas hec audiens ad theſaurum ſuum acceſſit et tabellas quas ĩ cunabulo ſuo inuenit ei oſtendit dicens · Nūc fili lege interius ⁊ qualis es clare inueñ es Cū uero legiſſet ꝙ inter fratreꝫ ⁊ ſoꝛoꝛem eēt genitus ad terram cecidit et ait Heu mihi quales parentes hēo Ad terram ſanctam pgam ⁊ ꝓ ꝑtis pentum pugnabo ⁊ ibi vitam meam finiam Peto ergo dn̄e inſtanter vt me ad miliciā pꝛomoueas qd̄ et fecit Cū aūt licenciam de receſſu r̄cepit factus eſt planctus magnꝰ in cenobio doloꝝ in ꝑplo ⁊ in circuitu

lamentacio Ad mare ſe tranſtulit ⁊ cōuenit cū nautis vt eum ad terram ſanctam ducerēt Cuꝫ vero nauigaſſent ventꝰ eis erat oppoſitus ⁊ ſubito ducti ſunt ad eandem ciuitatem in qua erat mater eiꝰ in caſtro Qualis erat ciuitas aut quod regnuꝫ penitus naute ignorabant Cum autē ciuitatem miles intraſſet quidam ciuis ei occurrebat ⁊ ait ei Dn̄e quo tenditis ? Et ille Hoſpicium quero · Ciuis vero ad domū ſuā eū cuꝫ tota familia ſua duxit ⁊ ſplendide eis miniſtrauit Cum vero ĩ menſa ſederēt dominꝰ gregoꝛius hoſpiti dixit Domine qualis ē iſta ciuitas et quis dominus iſtius terre At ille · kariſſime vnum virum valentem ĩpatoꝛeꝫ habuimꝰ q̄ moꝛtuꝰ ē in terra ſancta q̆ nullū heredem pꝛeter ſuā ſoꝛoꝛē pꝰ ſe reliquit Quidā dux eā in vxoꝛem peciit que nullo modo copulari intēdit Ille ex hoc indignatus totū regnū iſtud excepta ciuitate iſta manu foꝛti acquiſiuit Ait miles Nūquid ſecretuꝫ coꝛdis mei potero ſecure ꝓpalare At ille Dn̄e eciā cū omni ſecuritate Qui ait Miles ſū per gladiū · ſi placet die craſtina ad palaciū pergas ⁊ cū ſeneſcallo ſermonem de me facias ꝙ ſi ſallariū mihi dederit pꝛo iuſticia dn̄e iſto āno pugnabo Ait ciuis Non dubito dn̄e quī de aduentu tuo gaudebit toto coꝛde Die craſtina ad palacium peꝛgam et finē huiꝰ rei faciam Mane ſurrexit ad ſeneſcallū ꝑrexit et de aduentu eius intimauit ·

Ille non modicū gaudēs ꝑ dn̄o gre=
gorio nuncium deſtinauit · Cū eum
vidiſſet ; dn̄e eſt preſentatus ⁊ mul=
tum cōmendatus Que cum vidiſſet
intime eum reſpexit ſed ꝙ erat filius
eius penitus ignorabat ipſa eū ſub=
merſum a multis annis credidit Se
neſcallus in preſencia domine eū cō=
duxit vt per integrum annum ei mi
niſtraret Die craſtina ad bellū ſe pa
rauit adeſt dux in campo cū exerci=
tu magno dn̄s gregorius belluꝫ ag=
greditur om̄es penetrauit q̊uſqꝫ ad
ducem peruenit quem in eodem loco
occidit et caput eius amputauit ; et
victoriam obtinuit Miles vero poſt
hoc de die in diem ꝓficiebat fama e
ius vndiqꝫ circuibat ſic ꝙ anteꝗ̄ ānꝰ
fuiſſꝫ cōpletꝰ totū regnū a manibus
inimicorum acquiſiuit Deinde ad ſe
neſcallū venit et ait ; k̄me vobis con
ſtat in q̊ ſtatu vos inueni ⁊ ad quem
ſtatum duxi Rogo ergo trade mihi
ſallarium qꝛ tendo pergere ad ali=
ud regnum Ait ſeneſcallus Dn̄e plꝰ
meruiſti ꝗ̄ ex cōuēcione tenemur ti
bi Ideo ad dn̄am nr̄am pergā vt de
ſtatu ac de mercede fineꝫ faciam · Cū
aūt ad dn̄am veniſſet ait O dn̄a ka
riſſima dicā vobis aliqua verba ꝓfi
cua Ex defectu capitis omnia mala
ſuſtinuimus ideo bonū ē viꝝ accipe=
re per quē poterimꝰ de cetero ſecuri
eē Regnū veſtrū in diuicijs habūdat
Et idō viruꝫ ꝓpter diuicias accipere
non conſulo Unde ignoro vbi meli
us ad honorem veſtrum ⁊ comoduꝫ
tocius populi poteritis virum acci=
pere ꝗ̄ dominū gregorium Illa ve=
ro ſolebat ſemꝑ reſpōdere voueo deo
ꝙ nūꝗ̄ copulabor viro Sed ad ver
bum ſeneſcalli diem deliberacionis
conſtituit ad reſpondendū Adeſt ve
ro dies cunctis audientibus domina
dixit Exquo dominus gregoriꝰ va=
lide nos et regnum nr̄m de m̄aibus
inimicorum liberauit eū in viruꝫ ac
cipiam Hec audientes gauiſi ſūt val
de Diem nupciarum conſtituit Am
bo cū magno iubilo et conſenſu toci
us imperij in m̄rimonio ſūt coniūc=
ti filius cū matre propria Sed q̄les
eſſent vterqꝫ ignorabat Facta ē inter
eos dilectio magna Accidit quadam
die ꝙ dn̄s gregorius ad venandū ꝑ=
rexit Ait quedā āncilla dn̄e O dn̄a ka
riſſima Nūquid dominum noſtrum
regem in aliq̊ offendiſtis Que ait In
nullo Credo ꝙ ī mūdo nō īueniun=
tur duo adinuicem ligati in matri=
monio q̄ tm̄ ſe diligunt mutuo ſicut
dn̄s et ego Sed dic mihi kariſſima q̄
re protuliſti talia verba At illa Om
ni die qn̄ ponitur menſa dn̄s noſter
rex illam cameram priuatam intrat
letus ſed cum exierit lamentaciones
ac fletus emittit Deinde faciem la=
uat Sed q̄re hoc fit penitus ignoro
Domina cum hoc audiſſet cameram
illam ſola intrauit de foramine ī fo=
ramē intime reſpexit donec ad illud
foramē veīt in quo tabelle erant q̄s
ſingulis diebus ſolebat legere quō ī
ter fratrem et ſororem eſſet genitus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tunc amare fleuit Ille em̄ erāt tabel
le que in cunabulo ſuo erant inuen-
te Dn̄a vero cū tabellas inueniſſet ſta
tim noticiam illarum hēbat Aperu-
it: ſcripturam legit de manu ꝓpria
Intra ſe cogitabat · Nūꝗ̄ hō iſte ad
tabellas veniſſet niſi filius meus eēt
Incepit alta voce clamare ac dicere ·
Heu m̄ ꝙ ſum nata ac in mundo edi
ta vtinam ī die cōcepcionis mee ma
ter mea fuiſſet extincta Cū eēt in au
la clamoꝛ Audientes milites dn̄e ad
dn̄am cucurrerunt cū ceteris ⁊ illaꝫ
iacētē in terra inuenerūt ⁊ ꝑ longuꝫ
tempus circa eā ſteterūt anteꝗ̄ ver-
ba ab ea hrē potuerūt Deinde os a-
peruit et ait Si diligitis vitam me
am ſtatim dn̄m meū q̄rite Milites h̄
audientes ſtatim equos aſcenderūt
ad impatoꝛem eq̇tabant et ei dixerēt
Dn̄e regia ī periculo moꝛtis iacet ·
Ille hoc audiens luduꝫ dimiſit et ad
caſtrū ꝑrexit Cameram in q̄ dn̄a ia-
cuit intrauit Dn̄a cum illū vidiſſet
ait O dn̄e omnes exeant p̄ter vos vt
nullus audiat q̄ vobis dixero Cū au
tem ōnes eēnt expulſi ait dn̄a O ca-
riſſime de qua ꝓgeīe es tu dicite mi
hi Qui ait Iſta eſt mirabilis queſtio
ſcias ſine dubio ꝙ de longinqua ter
ra ſum ego · Et illa · Deo voueo
ꝙ niſi dixeris mihi veritatem me ci-
to moꝛientem videbis Qui ait Et e-
go dico tibi ꝙ pauper erā nihil hn̄s
pret arma mea cū q̇bus vos et totū
regnū a ſeruitute liberaui At iᵃ Dic
mihi mō de qua terra es oꝛiūdus et

q̇ erant parentes tui ⁊ niſi mihi veri
tatem dixeris nunꝗ̄ cibū guſtabo · ⁊
ille vobis de veritate fatear Quidā
abbas ab īfācia me nutriuit ⁊ mihi
ſepius dixit ꝙ in q̊dam dolio me in
uenit infra cunabulū ⁊ ab illo tpe vſ
qꝫ ī preſens me nutriuit quouſqꝫ ad
ꝑtes iſtas veni Dn̄a cū hec audiſſet
tabellas ei oſtendit ⁊ ait nūq̇d iſtas
tabellas noſti Ille cum tabellas vi-
diſſet ad terram cecidit Illa vero ait
O fili dulciſſime tu es filiꝰ meꝰ vni
cus tu es maritus meus ⁊ dn̄s meuſ
tu es filiꝰ fris mei et meus O fili dl̄
ciſſime in dolio cum iſtis tabellis po
ſui te poſtꝗ̄ peperi te Heu mihi qua
re de vulua eduxiſti me domine deꝰ
meus qꝛ tot mala ſūt per me perpe-
trata Fratrem meum pꝛopꝛiuꝫ cog
noui ⁊ te ex me genui vtinaꝫ conſūp
ta eēm ne oculus me videret ⁊ fuiſſē
quaſi non eſſem de vtero tranſlatus
ad tumulū Ad murum caput percuſ
ſit ⁊ ait O dn̄e deus meus ecce filiuſ
meus · maritus meꝰ et filius fratris
mei Ait dominus gꝛegorius Crede
bā me euaſiſſe periculū ⁊ iā in rethe
dyaboli cecidi dimitte me domīe vt
plangam miſeriam meam Ve mihi
ve Ecce mater mea amica mea vxoꝛ
mea Ecce ſic dyabolus concluſit me
Mater cum in filio tantū doloꝛē vi-
diſſet ait O fili dulciſſime pꝛo pecca
tis noſtris peregrinabo toto tpe vi-
te mee Tu vero regnū gubernabis ·
Qui ait non fiet ita in regno mater
expectabis ego vero peregriabor do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

nec a deo peccata noſtra ſint dimiſſa
De nocte ſurrexit lanceam ſuam fre
git veſtimentis ſe induit peregrini:
matri valefecit et nudis pedibꝰ am=
bulauit quouſqꝫ extra regnū perue
nit· Deinde ad quandam ciuitatem
in noctis obſcuritate veit ad domū
vnius piſcatoris a quo hoſpiciū ꝓ=
dei amore petiuit Piſcator eum di=
ligenter reſpexit ⁊ cū membrorū de=
centiam et corporis diſpoſicionē vi=
diſſet Ait ei· kariſſime verus peregri
nus non es hoc bene apparet in tuo
corpore At ille licet verus peregrinꝰ
non fuero hoſpicium tamen ꝓ dei a=
more nocte iſta peto Vxor piſcatois
cum eum vidiſſet pietate mota pre=
ces fundebat pro eo vt introducere=
tur Cum autem introductus fuiſſet
retro oſtium grabatuꝫ parari iuſſit
piſcator piſces cū aqua ei dedit ⁊ pa
nem Et iter cetera ei dixit· Tu pere=
grine ſi ſanctitatē cupis inuenire lo=
ca ſolitaria deberes accedere At ille·
Domine libenter hoc attēptareꝫ ſed
locum talē ignoro Qui ait Die craſ=
tina mecum pergas et ad locum ſoli
tarium te ducam Et ille Deus ſit ti=
bi merces Mane vero piſcator peri=
grinum excitauit intantum eū feſti
nabat ꝙ tabellas ſuas paruas retro
oſtium dimiſit· Piſcator cum pere=
grino mare intrauit· per xvi· milia=
ria ī mari nauigabant donec ad q̄n=
dam rupē peruenit habens circa pe
des eius compedes q̄ ſine claue non
poterant aperiri Sed poſtq̄ compe
des ſeraſſet claues in mari ꝓiecit De
inde domum redijt Peregrinus iſte
per xvij· annos in penitencia reman
ſit Accidit ꝙ papa moritur Ipo mor
tuo venit vox deſuper de celo dicens
Querite hominem dei et illum in vi
carium meum conſtituatis nomine
gregoriū· Electores hoc audientes
gauiſi ſunt valde Nūcios per diuer=
ſas partes mundi miſerunt vt eum
quererent· Tandem in domo piſca
toris hoſpitati ſunt Cū vero in cena
fuiſſent piſcatori dixerunt O kariſ=
ſime multum vexati ſumus per reg
na et caſtra querēdo vnum ſanctuꝫ
virum nomine gregoriū quē in ſum
mū pontificem conſtituere debemuſ
et non inuenimus Ille vero cum de
peregrino fuiſſet recordatus: ait Iā
ſunt xvij· anni ꝙ vnus peregrinꝰ no
mine gregorius ī domo iſta ē hoſpi=
tatus quē ad quandam rupeꝫ ī ma
ri duxi et ibidem dimiſi Sed ſcio ꝙ
a multo tp̄e mortuus eſt· Accidit ꝙ
eadem die piſces accepit et dum vnū
piſcem extraxiſſet claues q̄s xvij· an
nis in mare ꝓiecit: infra piſcem iue=
nit Statī alta voce clamauit O ka
riſſimi videte clauem q̄ā ī mari pro
ieci vt ſpero de labore veſtro non eri
tis fruſtrati Nūcij hec audientes ga
uiſi ſunt valde Mane vero ſurrexerūt
piſcatorem rogabāt vt eos ad rupē
duceret Quod et factū eſt Cū autem
ibidem veniſſent et eū vidiſſent dixe
runt O gregori homo dei ad nos ꝓ=
ge ex parte dei omnipotētis ad nos

aſcende qꝫ dei volūtas ē vt eius vica
rius in terris conſtitutus ſis At ille
Qđ deo placet eius voluntas fiat ·
Jllum extra rupem duxerūt Anq̄ꝫ ci
uitatem intrauit om̄s cāpane ciuita
tis per ſe pulſabāt Ciues hec audien
tes dixerūt Bñdictꝰ altiſſimꝰ· iā ve
nit qui chriſti vicarius erit ·Omnes
ei obuiam ꝓceſſerūt ⁊ cū magno ho=
noꝛe eum receperunt et chriſti vicari
um conſtituerunt Btūs gregoriꝰ in
vicariatu conſtitutus Jn oībꝰ ſe lau
dabiliter habebat Fama eiꝰ per oꝛ=
bem volabat ⁊ ꝙ tā ſāctus chriſti vi
carius conſtitutꝰ erat Multi ex ōni=
bus partibus mūdi veniebant vt e=
ius conſiliū et auxilium haberēt Au
diens vero mater eius ꝙ tā ſāctꝰ hō
chriſti vicarius factꝰ eēt intra ſe co=
gitabat vbi iā melius potero accede
re ꝙ̄ ad iſtū ſāctum virum et vitam
meam ei intimare Verūtamen ꝙ eēt
filius eius ⁊ maritus penitus igno=
rabat ·Ad romam perrexit et chriſti
vicario eſt confeſſa ante confeſſioēm
nullus aliū cognouit Sꝫ papa cum
confeſſionem matris audiſſet notici
am eius per oīa hēbat ⁊ ait O mater
dulciſſima vxoꝛ et amica dyabolus
credebat nos ducere ad īferna ⁊ nos
euaſimus dei gracia Jlla hec audiēs
ad pedes eius cecidit ⁊ pꝛe gaudio a
mare fleuit Papa vero de terra eaꝫ
leuauit ⁊ in eius noīe monaſterium
cōſtituit in q̇ eam abbatiſſam fecit ⁊
infra pauca tp̄a ambo animas deo
reddiderūt

Moꝛalizatio

Cmi iſte imꝑatoꝛ eſt dn̄s noſter
ihesus chriſtus q̇ ſoꝛoꝛē ſuam
id eſt animam fratri id eſt homini q̇
homines chriſti fideles ſumus eius
fratres et anima eſt ſoꝛoꝛ ⁊ dei filia
ſed inquantū aīa homini cōiūgitur
caro dicitur pꝛopꝛie eiꝰ ſoꝛoꝛ Jn pri
cipio caro habet animā in omni ho=
noꝛe dū contra eā nichil qđ diſplice
at deo agit tenetur eā ex pꝛecepto di
uīo nobili viro maritari ſcꝫ deo per=
opera miſericoꝛdie Jſti duo coꝛpus
et anima mutuo ſe diligūt intantuꝫ
ꝙ in vna camera iacent hoc eſt ī vna
corde in vna mente ꝙ̄ diu dei pꝛecep
ta perpetrant ⁊ ī vna ſcutella come=
dunt Hoc eſt in vna voluntate ſe diſ
ponūt qn̄ baptiſmū receperūt et pō
pis dyaboli renunciabāt Sed heu et
pꝛochdoloꝛ homo ſepius ex inſtiga
cione dyaboli ſoꝛoꝛem violat hoc eſt
animam cū viciȷs et concupiſcenciȷs
corrūpit ita ꝙ impꝛegnatur ⁊ parit
filium· Per filium iſtum intelligere
debemꝰ totū genꝰ humanū q̇ a pri=
mo parente ꝓcedebat Adā eīm erat
filius dei ꝑ̇mogenitus cui debebatᷣ
regnū iſtius mundi iuxta illud pſal=
miſte Omnia ſubieciſti ſub pedibus
eius ⁊c· Sed iſte ī mandatis habuit
filiam dei ſoꝛoꝛem eiꝰ ſcꝫ animam ī
omni honoꝛe Jlle vero per dyabolū
deceptus corrupit eam qn̄ de pomo
comedit Vn̄ filius ſcꝫ totum genus
humanum ab eo pꝛoceſſit et ī dolio
ex ſenſu militis ſcꝫ ſpūſſancti miſſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

eſt i miſeriam huius mūdi maris ·ſ·
proiectus vbi natabat ꝑ multa tem
pora Primus pater mortuus erat ⁊
ad infernū deſcendit derelicta ē ani-
ma nuda Et iō dux ſcȝ dyabolus euȝ
inuaſit quouſq; filius dei venit ſcilicet
deus et homo et liberauit non ſolū
matrem ſed et totum regnū id ē ge-
nus humanum · per ſuam paſſioneȝ
qȝ contra ducem id ē dyaboluȝ pug
nauit ⁊ victoriam obtinuit ⁊ terram
amiſſam ſcȝ paradiſum nobis recu-
perauit Poſt hᶜ matrem tuam id eſt
ſanctam eccleſiam deſponſauit: per
quam tabelle erant ſcripte ideſt de-
cem precepta q̄ moyſes a deo recepᵗ
Illa ſingulis diebus debemus vide-
re et in cordibus noſtris imprimere
et ſacram ſcripturam reſpicere lege-
re et intelligere vbi inueniemꝰ quo-
modo iſte ſanctus iob terre loq̄batᶻ
dicens Pater meus es ⁊ ſoror mea v̊
mibus Si iſtud intime cogitare vo-
lumus materiā flendi hēmꝰ Sed q̄-
rendū nobis eſt · Quis traxit nos de
dolio Certe abbas: deus ip̄e per fili
um ſuū vnigenitum cotidie nos tra
hit ꝑ ſuā graciā de miſeria peccati ⁊
dat nos ad nutriendū piſcatori Piſ
cator iſte pōt dici q̇libet prelatus q̇
hȝ peccatorem in bonis opibꝰ nutri
re et eū ad xp̄i miliciā ꝓmouere :tūc
poterit inter monachos ſcȝ ſanctos
viros conuerſari ⁊ ſanctus eſſe Iux-
ta pš · Cum ſancto ſanctus eris ⁊c·
Deinde per nauē eccie ſcȝ ſcd̄m eiꝰ p̄
cepta tranſire ⁊ viriliter pugnare cō
tra dyabolum et per conſequens ad
magnas diuicias peruenire Diuicie
iſte ſunt virtutes ꝑ quas anima dita
tur q̄ recipitur in domo ciuis ſcilicet
p̄lati · Et p̄latꝰ eū ducit ad ſeneſcal-
lū confeſſorem ꝑ quē dirigitur ad vi
am ſalutis Et q̄re :qȝ pugnat ꝓ do
mina ·i· aīa Sȝ ſepe contingit ꝙ hō
recediuat: ꝑgit ad venandū ſcȝ mun
di vanitatem Dn̄a ſcilicet anima do
let qn̄ de tabellis ſcriptis ·i· de tranſ
greſſionibus ꝑpetratis recordatur·
Et iō milites ſcȝ omnes ſenſus tenē-
tur hoiem a ludo mūdi reuocare pri
mo deꝰ ipſū vocat dicens · Reuerte-
re reuertere ⁊c· Sȝ qn̄ hō videt aīam
ꝑ peccatū ꝓſtratā dēt ſe ad terram
ꝓicere Hoc eſt ad omnem humilita-
tem ſe parare Veſtimenta id eſt vi-
cia deponere et lanceā male vite per
confeſſionem frangere Et ſic pegri-
nando in bonis virtutibus pergere
donec ad domū piſcatoris ſcȝ prela-
ti ꝑueniat De cuius conſilio ad rupē
peītencie includi debes quouſq; nū-
cij id ē viri eccleſiaſtici cū penitencia
fuerit cōſummata ducēt te ad roma
nam ciuitatem Ciuitas iſta eſt ſanc
ta mater eccīa in qua debemus per-
manere hoc eſt eius precepta adim-
plere ⁊ campane pulſabuntur ſcȝ ꝑ
opa mie ꝑ peītēciā recuperata de te
laudabile teſtimoniū ꝑhibēt ⁊ ciues
gaudebūt id ē āgeli dei de peccatoē
ſicut ſcriptum eſt luce · xv · Gaudium
eſt angelis dei ſuper vno peccatore
penitenciam agente Et tunc poteis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dn̄am id ē aiam ad monaſteriū reg-
ni celeſtis perducere Ad quod. De
iudicio adulterācium .Ca.lxxxij.

Quidam miles erat qui caſtruꝫ
pulchrimū hēbat ſuꝑ q̄ due cy
conie nidificabant. Sub caſtro erat
fons clarus in quo cyconie ſolebant
ſe balneare Accidit ꝙ femella pulloſ
produxit maſculus vero per terraꝫ
volabat vt pullis cibum colligeret.
Illo abeunte femella ē adulterata ſꝫ
an̄ꝙ maſculus veniret ad fontē deſ
cenderat vt ſe lauaret ne maſculꝰ fe-
torem adulterij ſentiret Miles cum
hoc ſepius vidiſſet admirabatur fō-
tem clauſit ne cyconia ſe lauaret vel
balnearet Illa vero cum fonteꝫ clau
ſū vidiſſet ⁊ nō poterat ſe lauare pꝰ
adulterium cōmiſſū ad nidū eſt reū-
ſa Maſculus veniens ⁊ fetorem adl̄-
terij ſentiens inde volauit ⁊ infra di
em naturalem ſecum multitudinem
cyconiaꝝ duxit ⁊ in preſencia militiſ
eam occiderunt Moralizatio.

Cm̄i iſte due cyconie ſunt chriſ
tus ⁊ anima anima eſt chriſti
ſponſa ⁊ quocienſcūqꝫ fuerit per pec
catū adulterata ad fontem confeſſi
onis recurrat vt poterit mundari ne
chriſtus eius ſponſus fetorem adul-
terij ſentiat. Miles q̄ fontem clauſit
eſt dyabolus q̄ cor hoīs obturat qui
ſemꝑ nititur hominem īpedire ne cͣ
rat ad fontem cōfeſſiōis ⁊ ne homo
confiteatur Vn̄ ſi chriſtus in die iu-
dicij te inuenit non lotū id eſt nō cō
feſſum ſine dubio contra te veniet cū
multitudiē āgelorū ⁊ eternaliter te
occident

De timoroſa cuſtodia anime
Capitulum.lxxxiij.

Trayanus regnauit qui miro
mō ortos dilexit Vn̄ ſemel cū
quendā ortum cōſtruxiſſet ⁊ arboēs
vniuerſi generis in eo plantaſſꝫ cuſ-
todem ſuper ortum cōſtituit vt fide
liter cuſtodiret. Erat aūt q̄dam aꝑ
ſtrēnuus q̄ ortum intrauit arbores
cōfudit et euertit Hoc percipiens cuſ
tos nomine ionathas auriculam eiꝰ
ſiniſtrā abſcidit Aper vero amiſſa au
re clamauit et exiuit Altera vero die
aper intrauit ⁊ infinita mala perpe
trauit in orto Hoc videns ionathas
aurem eius dextram abſcidit et cuꝫ
clamore valido aper exiuit hoc n̄ ob
ſtante tercia vice intrauit Qd̓ vidēs
ionathas caudā eiꝰ abſcidit Et ſic tͣ
piter cū clamore aꝑ exiuit Adhuc q̄r
ta vice intrauit et multa mala ꝑpe-
trauit Jonathas illū cū lācea ꝑfora
uit ⁊ mortuus ē ⁊ coq̇nario traditꝰ
vt pro mēſa regis ꝑ̄paretur Rex ve-
ro de quolibet aiali cor plus dilexit
q̄ꝫ aliq̇d aliud Cocus vero cū aprum
ꝑ̄paraſſet ⁊ cor pingue vidiſſet come
dit Sed cū regi de apro fuiſſꝫ a ſerui
toribus miniſtratū cor queſiuit Ser
uitores vero ad coquinarium redie-
rūt ⁊ cor apri appetebāt Ait iͤ Dic
dn̄o meo ꝙ aper nullū cor hēbat Et
ſi non credat ꝑ varias raciones obli
go me oñdere Serui hoc audientes
oīa verba regi denūciabant. Ait rex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Quid eſt h° qđ audio ? Non ē animal ſine corde Sz ex quo offert ſe ad ꝓbandum eum audiemus Coquinarius erat vocatus ad regem vt probaret ꝙ aper cor non haberet Qui ait Dne mi audite me : Oīs cogitacio a corde ꝓcedit Bene ſequitur ſi nulla eſt cogitacio nec cor vllum Aper iſte primo intrauit ortum ⁊ multa mala cōmiſit Ego vero hoc videns aurē eius ſiniſtram abſcidi · Si cor habuiſſet de aure abſciſa cogitaſſet Sz hoc non fecit : qz iterato intrauit ergo cor non habebat · Item ſi cor habuiſſet qñ aurem dexteraz abſcidi h° cogitaſſet Sed non cogitauit de aure dextera amiſſa Quia poſt hoc itrauit ⁊ caudam amiſit : ergo ſi aliquaz partem cordis habuiſſet de auribus et de cauda cogitaſſet Sed hoc nō fecit qz poſt oīa iſta intrauit Ideo euz occidi Et ꝑ iſtas tres raciones oſtendo ꝙ cor non hēbat Rex vero cum h° audiſſet raciones approbauit Et ſic coquinarius euaſit Moralizatio

Cm̄i rex iſte eſt dn̄s noſter iheſ9 xp̄s Qui miro mō ortos et vineas diligit id eſt ſtatus hominū Sicut ſūt viri eccleſiaſtici religioſi ⁊ boni xp̄iani : in quorum cordibus dn̄s noſter plantat cotidie diuerſa genera arborū id eſt virtutum Sicut ſūt decē precepta ſeptem opa mie Quatuor virtutes cardiales ⁊ tres theoloycas Cuſtos ē prelatus q̇ habet iſta cuſtodire Aper eſt homo diues ac potens huius ſeculi qui pocius ſē ſui proprio credit ꝙ alteri Iſte itrat ſtatum ſuum quem accepit ī baptiſmo Et mala infinita cōmittit quando peccatum mortale perpetrat qz violat virtutes quas ī baptiſmo recep^t Hoc videns deus per ionathan id ē per mortem a nobis aufert aurē ſiniſtram id eſt cōſāguineum tuū inficit vt per hoc vitam tuam malam corrigas Sz miſer homo ad tempuſ dolet ⁊ cito ad vomitum reuertitur ⁊ dei precepta iterato violat Hoc videns deus aufert ab homine aurem dexteram id eſt filium vel filiam vt ſic te corrigas Sed miſer homo per breue tempus mortem eorum dolet ⁊ redit ad mala opera ⁊ tunc aufert ab eo caudam id ē vxorem vt ſic flagellatus corrigat nec per talia emēdatur tunc deus eum interficit et coquinario id ē dyabolo tradit in die iudicij Non eſt in homine res quā deus magis diligit ꝙ cor id eſt animā Tunc dyabolus allegabit ꝙ animā deo obedientem non habet · Et dicz ad chriſtum Iſte mihi obediens fuit et tibi inobediens fuit Si habuiſſet animam rectam nunꝙ̄ preceptū tuum violaſſet Et ſic deus priuabitur anima quod eſt dolendum

De beneficijs dei ſemp memorādis Ca · lxxxiiij ·:·

Pompeius regnauit in cuius regno erat q̄dā dn̄a nimis pulchar ⁊ omnib9 amoroſa Iuxta eā q̄dam miles habitabat ſatis gracioſ9 ⁊ nobilis q̇ iſtam dn̄az ſepius viſita-

uit et a domina multum erat dilectꝰ
Miles iſte cum ſemel dominam viſi
taſſet videnſqꝫ falconem ſuper ma-
num eius quē miro modo cōcupiuit
et ait O bona domina ſi vnqꝫ pro te
feci aut ſi me diligis da mihi falcōez
dña ait Tibi concedo Sed vnum eſt
ꝙ non tantum illum diligas vt a ſo
cietate mea te ſepes miles ait Abſit
hoc a me vt propter aliquā rez me
ſeparez a te nunc amplius teneor te
diligere ꝙ ante Dña falconem ei de
dit Jlle vero ei valefecerat ⁊ tantum
in falcone delectabatur ꝙ dominaz
non viſitabat ⁊ parum de ea cogita-
bat ſed ſingulis diebus cū falcone lu
debat Domina ſepius nuncios ad e
um miſit et non venit Tandem dña
ei ſcripſit vt ſine dilacione vlteriori
ad eam cū falcone veniret qd̉ et fecit
Qui cū veniſſet ait ei dña Dñde mi-
hi falconem quem cū apprehendiſſꝫ
coram eo caput a corpore extraxit.
Miles non modicum dolens ait. O
domina quid feciſti Que ait Nō do-
leas ſed pocius gaude ⁊ letare Quia
falco erat cauſa q̄re me non viſitaſti
ſicut ante feciſti. iō falconem occidi
vt ad me redeas frequenter ſicut ſo-
lebas. miles vero videns ꝙ ex pia cā
dña hoc fecerat ei placuit et eam ſicᵗ
prius viſitauit

Moralizatio

Qmi rex iſte ē pater celeſtis. Do
mina tam pulchra natura hu
mana deitate in chriſto coniuncta.
Miles q̄libꝫ xp̄ianus q̄ dominū deū
ſuū ante oīa tenetur diligere ⁊ euz ſe
pius ꝑ opa meritoria viſitare Falco
ſunt bona temporalia q̄ deꝰ dat ho
mini vt eum probet ſed cuz miſer hō
diues factus fuerit ſimilis factus ē
iumētis Quia non recordatur de dei
beneficijs nec eū viſitat ſicut ſolebat
Deus hoc videns aufert ab homine
bona temporalia. ſanitatem proſpe
ritatem vt priorem amorem hēat. n̄
ꝙ deus illū odit quē ſic caſtigat ſꝫ qꝛ
eum diligit iuxta illud Flagellat de
us omnem hominem quē diligit

Quod oracio noſtra melodya eſt
coram deo Ca. lxxxv.

Liberius regnauit q̄ miro mo-
do melodiā dilexit audire Dñ
ſemel accidit ꝙ ad venandum ꝑrex-
it quandam melodiam cithare a ꝑ-
te dextera audiuit ⁊ in tanta dulce-
dine delectabatur ꝙ q̄ſi extra ſe rap
tus eſt Equū peruertebat verſus lo-
cum melodie ibidem eq̄tauit. Cū āt
ad locum veniſſet quandam aquā la
tam a longe proſpexit ⁊ iuxta aquā
q̄dam pauper ſedebat q̄ citharam i
manu tenebat De iſta cithara pro-
ceſſit tanta melodia ꝙ imperator cū
gaudio eſt refocillatus Ait ei rex :
kariſſime dic mihi quomodo citha-
ra tua ita dulciter ſonat At ille Do-
mine per triginta annos ⁊ vltra iux
ta iſtam aquam manſi. Dedit mihi
deus graciam talem in cithara ꝙ q̄
cito cordas eius tāgo exit tanta me
lodia ꝙ piſces iſtius aque ad manū
meā veniunt ꝑ quos meipſum ⁊ vx

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

orem ſuſtento cū familia Sꝫ heu heu ⁊ prochdolor Jam infra paucos dies ex alia ꝑte aque venit quidam ſibilator q̇ i tāta dulcedine ſibilat ꝙ piſces me dimittunt et ad eū ibūt Jdeo dn̄e ſicut vos eſtis potēs qꝛ dn̄s tocius iperij cōtra ſibilatorē ꝓbeatis mihi vr̄m auxiliū Ait rex : kme i nullo potero te adiuuare niſi in vno ⁊ hͦ tibi ſufficiat Jn loculo meo hamū aureum habeo illū tibi dabo ⁊ i ſūmitate virge ligari facias Deīn cordas cithare tāgas ad cuiꝰ tactū piſces mouebūtur : ⁊ ſtati ꝑ hamū eos ad terrā trahe ⁊ ſic ſibilator de loco recedꝫ cū cōfuſione paup̱ vero oīa adimpleuit ⁊ piſces anq̄ꝙ ad ſibilatorē poterāt accedere ꝑ hamū ad terram eos traxit Sibilator hoc videns cū cōfuſione receſſit

Moralizatio

Carimi iſte ipator ē dn̄s noſt̄ ihūs xp̄us q̇ miro mō melodiam ſcꝫ ſanctā orōem audit ⁊ diligit q̇ venatur ꝑ ſua certa aīalia id ē aīas quas dyabolus conabatur auferre Aqua iſta i q̄ ſūt piſces ē mūdꝰ iſte q̇ ē plenus peccatoribꝰ Paup̱ iuxta aquā ē ꝑdicator q̇ habet citharā . i . ſacram ſcripturā cū q̄ debet piſces id ē peccatores ad terrā ſiccam ſcꝫ ad regnū celeſte ꝑducere pō̄ . Jn tympano ⁊ choro ⁊c . Sed heu ꝓchdolor diebꝰ iſtis q̄n predicator incipit cytharā ſacre ſcripture tāgere ⁊ ꝑdicare adeſt ſtatī ſibilator ſcꝫ dyabolus q̇ ſibilat tam dulciter dū predicator ꝑdicat ꝙ homies ꝑdicationē nō libenter audiūt Vn̄ ē notādū ꝙ dyabolꝰ habꝫ diuerſas ſibilacōnes . Primo facit aliq̄s dormire vt verbū dei nō audiāt . Secūdo q̊s ad dormiēdū allicere nō poteſt facit eos garrulare Tercio quoſ nō pōt facere garrulare facit eos locū dimittere vel nihil ſapere qđ ꝑdicator ꝑdicat Vn̄ nccē ē ꝑdicatori hamū diuine gr̄ie petē ꝑ quaꝫ poterit pctōres ad deū ducere . Et vt ita ſit ſēp i pricipio ſermoīs ꝓ diuina gr̄a rogatur

Quod pctōribꝰ diuinā gr̄iā expoſcētibꝰ dn̄s miſericorditer cōdeſcendit Ca . lxxxvi .

ERat q̇dam ipator qui ſtatuit ꝓ lege ꝙ ſi mulier ſub viro ſuo eſſet adulterata perpetuo carceri eēt mācipanda Accidit ꝙ q̇dam miles mulierem nobilem deſponſauit quā multū dilexit Jlle vero ad peregrinādū in ꝑtibus longinquis perrexit Vxor vero poſt eius receſſū adulterata ē ⁊ de adulterio concepit . Cum vero contra eam legittime eēt probatum ex precepto imperatoris carceri eſt adiudicata . Que in carcere filium pulcherrimum peperit puer vero creuit et ab omnibus eſt dilectus qui eum viderunt . Mater vero gemitus et ſuſpiria cōtinue emiſit nec cōſolari poterat Accidit vna die cuꝫ puer matrē flentē vidiſſet ait ei . Ob quam cauſam kariſſima mater ſic affligitur anima tua : Ait mater . O fili dulciſſime multuꝫ habeo flere : vltra capita noſtra eſt

acceſſus hominū ⁊ ſol lucet in clari=
tate ſua nos vero hic ſumꝰ in tñbris
et nullū lumen hēmus Ait filius O
mater dulciſſima· illā lucē quā dicis
ſuper capita noſtra nūꝗ̄ vidi qꝛ i iſ=
to carcere natus fui Dūmō copiam
cibi et potus habuero mihi hic ſem
per placet permanere dū vixero Dū
aūt ſic loquerentur adinuicem Impe
ratoꝛ cū militibus ad oſtiū carceris
ſtabat Ait vnus miles regi Dñe nō
audiſti iſtam lamentacionē in carce=
re iter matrē ⁊ filiū At ille Eciā optīe
audio ⁊ eis cōpatioꝛ· Milites dixerūt
Dñe rogamꝰ vt fiat eis gracia ⁊ mi
ſericoꝛdia Quibꝰ dixit rex · Ad ꝑces
vrās cōcedo: āboſqꝫ de carcere eduxe
rūt ⁊ ab omni pena liberauerunt

Moꝛalizatio

Cm̄i iſte īpatoꝛ eſt pater celeſtis
q̇ iſtam legem dedit ꝙ ſi mu=
lier ideſt aīa ſub viro id eſt xp̄o fue=
rit per peccatuꝫ moꝛtale adulterata
ꝑpetuo carceri infernali adiudicabi=
tur· ſi ſic decebat Dña iſta in carce=
re fleuit amare Et quare Certe quia
violauit aīam ſuam regnū eternū ꝑ
didit ſanctam ecclīam depꝛiuauit: v̇=
tutibus quas in baptiſmo recepit ꝑ
peccatū ſpoliauit Puer qui dixit dū
cibū habuero mihi placet hic ꝑmane
re ſūt mūdi potentes ⁊ diuites q̇ di=
cūt Si deus eis daret mūdum: et ꝓ
volūtate carnis delicias lumen celi
nūꝗ̄ deſiderarēt De talibꝰ valde do
lendū ē Miles q̇ ſtetit iuxta oſtiū ꝑ̄t
dici bonus pꝛelatus q̇ habet ꝓ pec=
catoꝛibus intime deū rogare vt det
eis graciam a carcere peccati reſurge
re ꝙ poterunt ad eternam vitam in
trare Quam nobis ⁊c·

Quod chriſtus ſe pꝛo nobis moꝛ
ti expoſuit Ca·lxxxviij·:·

Quidam impatoꝛ qui in q̇dam
bello moꝛtali expoſitus fuit
moꝛtemqꝫ vix potuit euadere Quod
percipiens q̇dam miles ſtrennuus:
interpoſuit ſe inter īpatoꝛem ⁊ hoſ=
tes eius ita ꝙ ipatoꝛ euaſit ſine leſio
ne Miles aūt pꝛo eo diuerſa vulneā
accepit Curatus eſt cū magna diffi=
cultate Tū cicatrices in eo ſemꝑ per
manſerunt ⁊ ab oībꝰ ē cōmēdatus:
ꝙ tā egregie ꝓ dño ſuo pugnaſſꝫ Ac=
cidit poſtea ꝙ ille miles debuiſſꝫ he=
reditatē ſuā iniuſte amittere Acceſſͭ
ad pꝛefatum imperatoꝛem rogauit
vt eū iuuaret ⁊ ſentenciā ꝓ eo daret
At ille· kme nō poſſū tibi ad pñs at=
tendere ſꝫ dabo tibi iudicem q̇ cauſā
tuam examiabit ⁊ qd̄ iuſtū fuerit fa
ciet At ille O dñe cur talia dicis Sta
tim coꝛam oībus oia veſtimenta ſua
dilacerauit ⁊ vſqꝫ ad nudam carneꝫ
cicatrices vulnerum ei oñdit dicens
Ecce quid ſuſtinui pꝛo te et tu non
vis ꝓ me iudicare nec me iuuare
Eſt ne inquit iuſtum poſtꝗ̄ tantum
pro te ſuſtinui vt alius ꝗ̄ tu ipſe ſit
in cā mea iudex ⁊ aduocatus ꝓ me
Impatoꝛ hoc audiens ait O kariſſi
me verum dicis qñ i periculo moꝛtiſ
fui tu et non alius me ſaluaſti ſtati
ꝓ tribunali ſedebat rex et iudicium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ꝓ eo dedit

Moralizatio

Omi chriſtus in bello mortali in ter te et dyabolū ſeipſū iterpo ſuit ⁊ ſuſcepit pro te vulnera morta lia non ſolum vulnera ſed morte tur piſſima mortuus eſt Eſt ergo ne iuſ tum ꝙ alius q̄ tu penam ſuſtineas uel penitenciam pro ſuo amore. Cer te non Si duo fratres ſint heredes a licuiꝰ hereditatis quam hereditatē aliquo caſu amiſerant ſi alter eorū pro hereditate recuperanda pugna uerit laborauerit ꝗ alius nihil ſꝫ ſi ne omni labore eā habere vellet eſſet hoc iuſtum Certe non Sic eſt de no bis ⁊ de chriſto. nos amiſimus here ditatem regni celeſtis ꝑ peccatū xp̄s vero per ſuam mortem acquiſiuit : Ideo iuſtum eſt vt nullus aliꝰ ꝓ te faciat qd̄ poteris mereri q̄ tuipſe ſi deſideras vitā eternā obtinē Quā.:

De cautela dyaboli q̄ multos ad interitum ſubducit Ca. lxxxviij.:.

De quodam principe narratur qui cum omnibus viribꝰ ſuis nō poterat hoſtes ſuos deuincere fe cit hāc cautelam Simulauit fugam ⁊ caſtra ſua cū victualibus hoſtibus dereliquit In q̄bus caſtris dolia mul ta plena vino infecto dimiſit ꝑ ſemē cuiuſdam herbe Ita ꝙ hō bibens de vino illo ſtatim obdormiret. Sciuit eciam hoſtes famelicos ⁊ guloſos q̄ ſuper vinū cū gaudio ſupuenientes ad libitum ſuum bibentes ſtatimꝗ ſemimortui dormire cōpellebātur ſu per quos princeps rediens omnes ad libitū ſuū occidit Moralizatio.

Omi hac cautela vtitur dyabolꝰ q̄ cōtra quos vidit ū poſſe ſupe rare ſimulat ſe fugere et procul abeē dum eos ſub ſpe bone amicicie ⁊ ſola cij diu ꝑmittit ad tabernas ſedere vt iebriatos ducat q̊ voluerit nūc ad ho micidium nūc ad luxuriam ⁊c. Ca ueamus ergo a tali potu ſi deſidera mꝰ venire ad etnā vitā Ad quā ⁊c.

De triplici ſtatu mūdi

Capitulum. lxxxix.

Miles q̄dam erat qui tres filios hēbat q̄ cū mori dēret ꝑmoge nito ſuo hereditatem legauit Secū do filio thezaurum ſuū Tercio filio anulū precioſū q̄ plꝰ valuit q̄ totū qd̄ legauit alijs duobus eciā primiſ dedit anulos duos non tam ꝓcioſoſ Omēs anuli fuerūt eiuſdē forme ſꝫ nō eiuſdē virtutis Poſt mortem pa tris dixit primus filius. Ego habeo anulū precioſum patris mei Secun dus filius dixit tu non habes ſꝫ ego habeo Tercius dixit Non eſt iuſtum ꝙ vos habeatis eo ꝙ ſenior habꝫ he reditatem et alius theſaurum. Er go racio dictat vt ego anulum pre cioſum habeam Ait primus probe mus in facto quis anulus ſit precioſi or et ille eſt melior. At ille. Mihi placet Statim adducti ſunt infirmi diuerſi varias infirmitates haben tes : primi duo anuli nihil operati ſunt : ſed anulus iunioris omnes cu rauit.:.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Moralizatio

Cāi i miles iſte eſt dñs noſter ihe
ſus chriſtus q̄ tres filios habe
bat ſcȝ iudeos ſaracenos et xp̄ianos
iudeis dedit terram p̄miſſionis Sa
racenis dedit theſaurū huius mūdi
quantum ad potencias et diuicias.
Chriſtianis dedit anulū p̄cioſū ſcili
cȝ fidē Quia per fidē chriſtiani poſ-
ſunt varias infirmitates et lāguorē
aīe curare Sicut ſcriptū ē Oīa poſſi
bilia ſūt credenti Itē ſi habueris fidē
ſicut granū ſinapis ꝛc. Itē impoſſi-
bile ē ſine fide deo placere

De libertate arbitrij Ca.xc.

Rex aliqñ erat in q̄dam regno
ꝙ frater ſenior hereditatē di
uideret et iunior eligeret Cui⁹ racio
eſt qꝛ maioris diſcrecōis ē diuidere
q̄ꝫ eligere Senior aūt diſcrecior eē de
bet Alia lex fuit ꝙ liceret filiū ex an
cilla hereditatem accipere ſicut ꝛ fi
lij liberi. Contigit autem duos frēs
vnū de ancilla et vnū de libera here-
ditatem diuidere Frater enim ſenior
diuiſit ſic Ex vna parte totam here-
ditatē poſuit ꝛ ex alia parte matrē
fratris ſui poſuit Frater ei⁹ cogita-
bat matrem meā ante oīa debeo dili
gere ꝛ per cōſequēs matrē preelegit
et hereditatem dimiſit ſperās de cu
rialitate fratris ſui aliquid obtinere
ſȝ nihil ab eo obtinebat Adijt iu-
dicem fratrem ſuum accuſauit ꝙ eū
ab hereditate ſua excluſit Rñdit fra
ter ſuus et dixit ꝙ eū decepit. Quia
ille q̄ eligit nō q̄ diuidit certus eſt

Moralizatio

Carissimi deus pater duos filios ha
buit Unum de ancilla aliū de
libera De libera xp̄m qui ē de eadem
eſſencia de q̄ pater et coetern⁹ ſibi De
ancilla hoiem. qꝛ quo ad corpus eſt
de terra ꝛ iſte eſt minor qꝛ ex tpe p̄-
duxit Xp̄s fili⁹ ſenior hereditatē di-
uiſit Quō Certe matrē id eſt terram
et terrena poſuit ex vna parte et ex
alia poſuit celum et celeſtia. Electio-
nem tū homini dedit ꝙ ſi matrē id ē
terrena eligeret hereditati celeſti ca-
reret Sȝ reuera peccans mortaliter
hereditate celeſti ſpreta matrē elegͭ
nec xp̄m poterit accuſare quoniā nō
q̄ diuidit ſed qui elegit circumſcribͭ
Patet ergo ꝙ q̄ terrenas volupta-
tes p̄poit et in peccato mortali ex-
iſtens vitam eternam non poteſt de
gracia nec de iure ſibi vendicare ſeu
p̄ſumere de hereditate ſed forte ex q̄
dam pietate Conſulo ergo vt nō ele
gamus matrem id eſt mundum iſtū
qꝛ totus in maligno poſitus ē Stu
deamus ergo eligere hereditatem ce
leſtem

De accidia et pigricia.
Capitulum.xci.

Polimi⁹ rḡt q̄ tres filios legͭ
habuiſſe q̄s multū dilexit Vñ
per ſe cogitauit diſponere de regno
ſuo Vocauit tres filios ſuos et ait.
Quis veſtrum eſt pigrior ille regnū
poſt meū deceſſum hēbit Tūc ait p̄-
mus filius patri Mihi ergo debetur
regnum vrm̄ Quia adeo piger ſum
ꝙ ad ignem ſedeo ꝛ prius crura per

mitto cõburi ꝙ inde me retraherem
Secundus filius ait Pater mihi de
betur regnum veſtrum Qui ſi circa
collū meū funē hrē̄m et mox ſuſpen=
di deberem ⁊ gladiū in manu mea te
nerem ꝑpter magnam pigriciā me=
am ad ſcindendam funē manū meaꝫ
non extenderem Tercius filius dix=
it patri Ego regnare dēo qꝛ in pigri
ciis ceteros precedo: dū ſuperius ī lec
to iaceo ⁊ gutte aque ſup vtrūqꝫ ocu
lum cadūt propter magnā pigrici=
am caput meū mouere neſcio ad dex
teram vel ſiniſtram nec volo Rex cū
hoc audiſſꝫ ei regnū legauit reputāſ
eum pigriorem Moralizacio

Cmi iſte rex ē dyabolus q̄ ē rex
⁊ pater ſuper ōnes filios ſup=
bie vt iob dicit Per primū filium be
ne deſignantur illi qui ſunt in ſocie=
tate peruerſa ſcilicet in adulterio in
fornicacione per quam ad malū itē=
dunt tn̄ magis eligūt in igne pecca=
ti cremai vł aduri ꝙ a tali prauo cō
ſorcio ſeparari Secūdus filius ſigt̄
illū qui iacet peccatorum ſuorū fu=
nibus videat ſe circūplexuꝫ ⁊ ligatū
q̄bus mox ſuſpēdendus ē ad īferni
patibulum tn̄ ad eas ſcindendū ma
num nō extendit videlicꝫ gladio lig
ue ſue per verba confeſſionis Terciꝰ
filiꝰ deſigt̄ illū q̄ doctnā audit de pā
diſi gaudio ⁊ inferni ſupplicio et tn̄
pre nimia pigricia ducens ſtatū ſu=
um puū ſcꝫ peccatorē ⁊ n̄ deſerit ad
dexterā ꝑmiorū amore et deſiderio
cōuertere·nec ad ſiniſtrā vt peccatuꝫ
dimittat ſaltē metu et terrore infer=
naliū tormentorū Chriſtus
elegit mori ꝑpt̄ vitā nrām· Ca·xcij·

Legitur de quodam rege q̄ ha
buit vxorem nomie corneliam
Accidit quadam vice ꝙ in caſtro re=
gis ſub q̊dam muro inuenti fuerunt
duo ſerpentes vnus maſculus alterā
femella Quod audiens rex interro=
gauit a ſuis mgris ⁊ doctoribus q̇d
hͦ ſignificaret Et dixerūt illos ſerpē
tes ibidē latere in ſignū mortis viri
vel mulieris Et dixerūt ſi occidere=
tur maſculus vir moreretur Et ſi oc
cideretur ſerpens femella :vxor mo=
reretur Quo audito rex dixit occide
re maſculū ſerpentē ⁊ femellā viue=
re Quia libencius vellet morteꝫ ſuā
ꝙ mortē vxoris ſue et aſſignās cām
dixit Si vxor mea viuit poſſet mul=
tos filios ꝑducere qui poſſūt ī reg=
no meo ſuccedē· Quia ſi ipa morere
regnū heredē n̄ hrēt Moralizatio·

Cmi iſte rex eſt dn̄s noſter ihus
xp̄s qui nos regit ſicut rex Cu
ius vxor ē hūana natura ſcꝫ in vteō
virginis copulata ſed in hoc mundo
q̄ſi in hac domo huius ſpōſi duo ſer
pentes fuerūt inuenti ſcꝫ legis anti
que Serpēs femella erat beignitas
diuine mīe Hec vxor humana natu=
ra viuere ꝑ graciam nō potuiſſꝫ Sꝫ
ſponſus ſcilicet xp̄s elegit ſibi mor
tē i cruce vt humana natura viueret
Eciam pōt hanc ſenſum applicare
de carne et ſpiritu ita oportet ꝙ ca=
ro tamquam maſculus infructuo=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſus occidatur De heredita
te ꝛ gaudio fidelis aie· Ca·xciij·

QUidam potens dominus du-
os filios ſuos miſit ad ſtudiū
vt ſtuderent et proficerent ꝛ ex hoc ꝓ
bendam obtinerent Tranſacto mo-
dico tempoꝛe miſit eis pater litteras
vt ad ꝓpꝛia remearēt Fratrib⁹ hijs
auditis ad patriam pꝛoperauerunt
Unus fratrum valde letus eſt de re-
uerſione et cū redijt cū leticia recep-
tus eſt et in hereditatem patris con
ſtitutus eſt Alter frater de reuerſio-
ne turbatus eſt valde Qui dū redijt
mater eius occurrens oſculata ē euȝ
et oſculando ꝛos eius dentibus ab-
ſtulit Soꝛoꝛ ſequens matrem volēs
oſculari eum abſtulit ei naſum Fra
ter ſeqęns abſtulit ei oculos Pater
adueniens rapuit eum per capillos
et pellem abſtraxit

Moꝛalizatio

QUī iſte diues eſt deus q̄ duos
filios miſit ad ſtudium ſcilicȝ
coꝛpus et aiam ut ſtuderent i ſcolis
huius mundi Et in bo is operib⁹ ꝓ-
ficerent Et ſic eternam vitā ſcȝ here
ditatem poſſiderent lrē ſūt moꝛs q̄
lrā mittitur dū homo moꝛitur ani-
ma gaudens ad eum redit que letan
ter recipitur et in hereditatem cōſti-
tuitur Frater alter q̄ inuitus redit ē
coꝛpus q̄ de reuerſione turbatur Nec
mirum qꝛ miſerrime collocatur So
roꝛ et fratres ſunt bufones et ſerpē-
tes q̄ naſū et oculos coꝛrodunt Pat
ē putredo terre que capillos et cuteȝ
et carnem conſumit de iſtis parenti-
bus dicitur Job vij·putredini dixi·
Quod aia pulchra per peccati le
pram infecta·pꝛiſtinam pulchritu-
dinem habere non poteſt niſi per al-
tos gemitus et pꝛofunda ſuſpiria

Capitulum·xciiij·

ERat q̄dam rex volēs peregre
pꝛoficiſci in longinq̄s ptibus
et habens vnicam filiā foꝛmoſā ſo-
le ſplendidioꝛē neſciēs cui fideli mē
te cōmitteret eam in cuſtodia Tamē
cōmiſit vni militi ſuo ſecretario quē
tenerrime dilexit pꝛecipiēs ei vt cuſ-
todiret eā ne aggreſſum haberet ad
fontem vnū in illa terra vel regione
pꝛoſilientem Si biberet de ea effice-
retur lepꝛoſa talis nature fuerat tū
ameniſſime ſuauitatis vt eam miles
tam foꝛmoſā redderet in regreſſu ſu
e peregrinacionis ſicuti iā dictā ac-
ceptauerat perpendēs pꝛedictus mi
les ſi iſta non faceret tūc totū ſerui-
cium ſuum perderet auſuſq; nō eſſet
ſuum dominū expectare Cuſtodia ꝓ
habita per aliquot temp⁹ tandē dic
ta filia veniēs ad fontem occulte bi-
benſq; de illo effecta eſt lepꝛoſa per-
cipiens hoc miles doloꝛe replet⁹ fu-
giens cum eadem de regione ad de-
ſertum inueniensq; ibidem vnum re
cluſoꝛium pulſans manibus int⁹ he
remitam quendam inueniēs narrās
ſibi omnia facta pꝛenarrata Deinſq;
heremita dicto militi ſanum conſili
um dicens Vade ad mōtem quē mō
ſtrauero tibi inuenies lapidem cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

virga quadam cū dicta virga ꝑcuci=
es lapidem acriter donec habeas de
eo humiditatem et liquorem · cū il=
lo lini eā et punge et fiet ſana et ꝑſ
tinā pulcritudinem accipiet Faciens
ꝗ predictus miles ſicut ſibi dixerat
heremita: filia regis priſtinā ſanita
tem et pulchritudinē recepit · ∴

Moralizacio

Omi iſte rex eſt dn̄s noſter iheſ9
christus qui peregre profect9
ē · i · reddere volens patri ſuo illud qđ
de puriſſima virgine matre ſua ma
ria accepit videlicȝ verā humaītateȝ
qua in die iudicij reuerſurus ē ꝑ filiā
vnicā anima noſtra q̄ decies clarior
ſole erit anteq̄ꝫ veniat ad eternaȝ vi=
tam ſignificatur Per militē quēlibȝ
peccatorem per omnia delectamēta
huius mūdi videlicet peccata q̄ ſunt
dulcia Filia effecta eſt leproſa id eſt
peccatis plena Per egreſſionē regio
nis quilibet peccator relinquēs ſecu
laria et tranſitoria Per recluſorium
eccleſiam Per heremitam ſacerdotē
inueniens ac narrans ſanctam con=
feſſionem faciens dans conſiliuȝ pe
nitenciam iniūgēs Per mōtem cor=
pus proprium Per lapidē cor lapi=
deū Per virgā penitenciam magnā
videlicet caſtigacionem proprij cor=
poris · oraciones elemoſinas ieiunia
faciens Per humiditatem ⁊ liquorē
lacrimas oculorū ac cordis contrici
oēs Sicut in die iudicij fiet tua vni
ca filia ſyon · i · anima tua ſalua for=
moſa ac ſuo creatori graciosa ⁊c ·

Quod chriſtus reſtituit nobis he
reditatem ſuperne patrie Ca · xcv ·

LEgitur in geſtis romanorū ꝙ
erat q̄dam tyrann9 maxēcius
nomine q̄ ciues romanos hereditate
voluit priuare Incumbente igit² ſe=
uicia tyranni fugerūt extermīati ad
conſtantinū regē in brytaniā Deniq̄ꝫ
cū multi fluerent cōcitauerūt eū ad
uerſus tyrānū dicentes O cōſtanti=
ne rex cōſtitue nos in regnū noſtrū
Ex hijs verbis cōmotus ē rex cōſtā=
tinus Armauit ſe aſcēdit equū et ty
rannū proſtrauit Et ſic romanis he
reditatem reſtituit ·

Moralizatio

CAriſſimi iſte tyrānus ē dyabo
l9 q̄ generi humano nimis fu
it crudelis ſic ꝙ gen9 humanū celeſ=
ti hereditate priuauit Qđ vidēs ge
nus humanū ad regem cōſtātinum
ſcȝ ad deum fugit petens auxiliū ab
eo Dn̄ ps̄ Apprehende arma et ſcu=
tum et exurge in adiutoriū mihi q̄a
tu es q̄ reſtitues hereditatē meā mi=
hi Hijs verbis cōmotus eſt de9 rex ⁊
armauit ſe cū ſe diuine nature copu
lauit et equū ſuū aſcendit dū in cru=
ce ſuſpendi voluit Et ſic tyrānū pro
ſtrauit et nobis hereditateȝ reſtituit

Quod vita preſens eſt vita remiſ
ſionis et gracie Ca · xcvi ·

REx alexander poſuit candelā
ardentē in aula ſua et miſit ꝑ=
cones per totū regnū qui clamaue=
rūt et dixerūt Si aliquis forefecerāt
cōtra regē ꝙ audacter veniret q̄ꝫ diu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

candela arderet rex forefactum di-
mitteret Et ſi quis forefactum habe
ret et non veniret candela extincta
morte mala periret. Iſtud audienti-
bus populis ī regno multi venerūt
ad regē ⁊ miam pecierūt Rex benig-
ne recepit eos. Et multi fuerūt qui
noluerūt venire ⁊ neglexerūt. Sed
qñ candela fuit extincta Rex fecit e-
os per violenciā afferri ⁊ mala mor-
te occidi

Moralizacio

Cm̄i p regē alexandꝝ poſſumus
intelligere xp̄m qui eſt rex re-
gū ⁊ dn̄s dn̄anciū poſuit candelā ar
dentem id ē p̄ntem vitam q̄ trāſit tā
ꝙ candela ardens precones miſſi ſūt
predicatores qui cotidie clamāt. Si
aliquis forefecerit cōtra regem id eſt
cōtra xp̄m ꝙ audacter veniat ꝙ̄ diu
candela ardet id eſt p̄ns vita durat.
qꝛ chriſtus eſt nimis miſericors Vn̄
dauid Miſericordia ei⁹ ſuper om̄ia
opa eius ſicut patꝫ ī latrone ⁊c. Mō
aliqui audiūt ⁊ veniūt ad regē ⁊ mi
ſericordiam petūt vt ſūt illi qui pec
cata ſua dimittūt mādata dei tenēt
et viuūt ſicut boni xp̄iani. Illos be-
nigne recipit Et per illos qui nolue-
rūt venire poſſum⁹ itelligere malos
xp̄ianos ſcꝫ raptores vſurarios ⁊ ce
teros pctōres. Qñ cādela ē extincta
id ē poſt iſtam vitam xp̄us faciet eos
venire coram ſe ī die iudicij et mala
morte occidi id ē eternam mortē pa
ti qñ dicet eis Ite maledicti in ignē
eternū

De morte. Ca.xcvi.

Legitur in cronicis ꝙ āno vice
ceſimoſecūdo ab vrbe romana
condita populus roman⁹ columnaꝫ
marmoream in foro romāō ſtatue-
rūt Et ibi ymaginē Julij ceſaris fe-
cerūt ⁊ ſup caput ei⁹ nomē iulij ſcrip-
ſerūt qꝛ in honore ipſius factū fuit.
Sꝫ iſte iulius ceſar tria ſigna ī mor-
te vel añꝙ̄ moreretur accepit Cente
ſimo enim die ante mortē ſuam ceci-
dit fulmen ante ymaginē in foro et ī
noie ſubſcripto lrām p̄mam abraſit
Nocte vero p̄cedente diē mortis ſue
feneſtre thalami ei⁹ cū tāto ſtrepitu
⁊ ipetu apte ſunt vt domū ruituraꝫ
eſtimaret Eadē vero die mortis ſue
cū ad capitoliū iret date ſūt ei lrē in
dices mortis ſue imminētis quas ſi
ſtatim legiſſet mortem euaſiſſet

Moralizatio

Cm̄i ſic ē de nobis et de deo. vt
mortem eternā euadem⁹ tria
ſigna nobis deus facit. primū eſt de-
letio littere capitalis de nomie Per
iſtam lrām q̄ ī pricipio nois ponitur
intelligitur habūdācia diuiciarum
hec enim eſt q̄ facit hominem habere
nomen in terra Nemo em̄ in iſtis die
bus nominatur ī terra niſi habuerit
diuicias hoc patet. Nā ſi q̄ratur q̇s
ſit melior ville vl̄ ciuitatis ſtaī p̄po
nitur qui plures diuicias habet ꝙ̄-
uis ſit peſſimus Ecce quō diuicie dāt
homini nomē qꝛ ſi diues nō eēt non
eēt noiatus Et qꝛ aliqñ diuicie ſunt
occaſio mortis eterne iō de⁹ dat pri-
mū ſignum ꝙ talem vult ſaluare et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

aufert pꝛimam litteram nōis ſui·
ſcilicet diuicias ab eo ⁊ facit euꝫ pau
perem Ut ſic q̇ ꝑ diuicias ab eo receſ
ſerat per paupertatem ad eum rede
at Secūdū ſignū qd̄ iulius ceſar ac-
cepit ꝙ iuxta camerā ſuaꝫ fuit mag
nus ſtrepitus Hec camera ē coꝛpus
humanuꝫ qꝛ cū hō videt ſe eē pulchꝝ
⁊ foꝛtem ſtatim cadit in peccatū per
qd̄ moꝛs eterna ſibi pꝛeparatur· Et
iō volens eū deus a moꝛte eterna re
uocare facit ſecunduꝫ ſignū ſcꝫ mag-
num ſtrepitum circa coꝛpus ſuū mit
tendo ſcꝫ talem et tantam infirmita
tatem ⁊ debilitatem ꝙ ad moꝛtē cre
ditꝛ ruere ⁊ cadere vt ſic q̇ ꝑ pulchri
tudinem ⁊ foꝛtitudinem a deo receſ
ſerant per īfirmitatem ⁊ debilitatē
reuocentur et peniteant pš· Multi-
plicate ſunt infirmitates eoꝛum Ex
emplum de beato paulo dicente libē
ter gloꝛiaboꝛ in īfirmitatibus meis
Terciū ſignū qd̄ iuliꝰ ceſar accepit
fuit ꝙ lrē indices moꝛtis immīētis
ſibi tradite fuerant quas ſi legiſſet
moꝛtem euaſiſſet Hoc ſignū facit de
us nobis pctōꝛibus q̇ tūc dicitur tra
dere lrās indices moꝛtis noſtre· Dū
ſana gracia cōſciencias noſtras illuſ
trat vt legere poſſimꝰ pctā noſtra q̇
bus moꝛtem eternā meruimꝰ Et iō
dū lucē et graciam ſācti ſpūs habe-
mꝰ lrās iſtas legamꝰ ·i· pctā noſtra
referamus bono coꝛde ⁊ poſtea ſacer
doti oꝛe vt ſic legendo moꝛtē eternā
euadere valeamus Ne lrē clauſe id ē
cōſciēcie noſtre non mūdate pꝰ moꝛ-
tē noſtrā aperiātuꝛ ⁊ manifeſtentuꝛ
toti mūdo

Quod deus in hac vita placari poteſt Ca·xcviij·

Narratur ꝙ antiq̇tꝰ mos erat
romanoꝛū ꝙ qn̄ caſtrū vel ali
quā ciuitatē obſidebāt vnam cande
lā in certa mēſura accēdebāt ⁊ ꝙ̄ diu
cādela arderet parati erāt oīes ad
pacem recipe quātūcūqꝫ malefactoꝛ
eēt Sed poſtꝙ̄ cōſūmata fuerat oīs
iuſticie ſeueritatē exercebāt ī hoſtes
ſuos nec tū alicui licet daret oīa bo-
na ſua miam facere voluerūt·

Moꝛalizatio

Cmi ſic habet deꝰ erga pctōres
Nā coꝛda noſtra ciuitates aīe
ſūt obſeſſa cū vicijs ⁊ cōcupiſcēcijs ꝑ
dyabolū mūdū ⁊ carnem deꝰ ex ſua
mia ſtatuit nobis tempus in q̇ ſi ve
lint poterit inuenire cādelam accen-
ſam id ē ꝙ̄ diu vita eſt in coꝛpore q̄n
tūcūqꝫ peccatoꝛ miam īueniret ⁊ pa
cē ⁊ cōcoꝛdiā dei reciperet Tota vi-
ta noſtra ē cōſtituta ⁊ ꝑmiſſa vt pe
nitenciam faciamꝰ ⁊ viuamꝰ Unī ſalua
toꝛ dicit Nolo moꝛtē pctōris ⁊c· Et
iō ꝙ̄ diu aīa eſt in coꝛꝑe petamꝰ ve-
niam ⁊ miam obtinebimꝰ Joh· xvi·
Petite ⁊ accipietis· Sꝫ certe cū vita
nrā fuerit termiata ꝑ moꝛtem: tunc
nō erit tempꝰ miam petere ⁊ licꝫ pe
tierimꝰ non daretꝛ nobis Ergo fa-
ciamꝰ pniam ꝙ̄ diu ſumꝰ i hac vita:

De virili pugna xp̄i et eius victo
ria Capitulum ·xcix·:·

Ceſar regnauit i cuiꝰ regno e-
rat q̇dā miles generoſꝰ ac foꝛ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tis q̃ ſemel ꝑ quandam foreſtam eq̄-
tabat bufonē cū ſerpente vidit pug-
nare Sʒ bufo pꝛeualuit et ſerpentē
deuicit hoc ſerpentem iuuit ꝙ bufo-
nem grauiter vulnerauit euaſit ⁊ fu
gam accepit tamen ꝑ bufonem gra
uiter erat vulneratus miles Et vi-
dens miles de equo deſcendit vene-
nū bufonis in vulnere remāſit . Mi-
les domū ꝑrexit ⁊ longo tp̄e in infir
mitate vulneris remanſit Teſtamē
tū ſuū condidit ⁊ ad moꝛteʒ ſe para-
uit Cū vero ſemel iuxta ignem iacu
iſſet q̄ſi de vita ſua deſperatꝰ ſerpēs
quē a moꝛte ſaluauit intrauit Ser-
ui vidētes ſerpētem dixerunt Dn̄e q̄
dam ſerpens intrauit Miles cum il-
lum reſpexit agnouit eum ꝙ ſerpēs
ille erat ꝓ cuius defenſione vulnera
⁊ oīa mala ſuſcepit Miles ait Nolite
eum impedire Credo ꝙ nullū malū
mihi faciet Serpens vero corā oībꝰ
ad eū acceſſit ⁊ venenū vulneris cuʒ
lingua ſuxit q̊uſqʒ os plenū habuiſ-
ſet Statim extra domū cucurrit et
venenū extra ſe pꝛoiecit Rediijt et ad
vulnus iterato acceſſit bis ter quouſ
qʒ totum venenum hauſit hoc facto
miles ſerpenti lac ad bibendū dedit
Cum vero ſic bibiſſet bufo a q̊ miles
vulnꝰ r̄cepit intrauᵗ ⁊ cōtra ſerpētē
pugnare incepit ac ſi eēt in vindictā
ꝙ ſerpēs militem ſanauit Miles cū
hec vidiſſet ait ſeruis ſuis : k̄mi ſine
dubio iſte eſt bufo quē vulneraui ꝓ
defēſione iſtius ſerpentis a quo om-
nia mala recepi Si ſerpentem deuin
cat me inuadet ⁊ iō ſi vitam meā di-
ligitis illū in continenti occidatis .
Serui hoc audientes cum gladijs ⁊
fuſtibus illū occiderūt Serpēs vero
quaſi applaudēdo ⁊ regraciādo hic
inde circa pedes domini ſe cōuertit
et foꝛas exiuit Miles vero perfectaʒ
ſanitatem recuꝑauit.

Moꝛalizacio

Cm̄i imꝑatoꝛ iſte ē pater celeſtis
Miles eſt dominus noſter ihe-
ſus chriſtus . Bufo dyabolus Ser-
pēs homo . Et h̊ ꝓpter duo ſerpens
poteſt dici homo . Pꝛiō pꝛopter pec
cati venenum ⁊ ꝓpter antidotū ac y
maginem chriſti quā poꝛtat Homo
em̄ contra dyabolum habet pugna-
re Quia non eſt alius qui pugnet ꝓ
nobis niſi tu deus noſter . Quando
uero totum genꝰ humanum ꝓpter
peccatum pꝛimi parentis erat ſuppe
ditatum chriſtus pꝛo nobis pugna-
uit ⁊ dyabolum ſuperauit Et ipſe g̃
uiter vulneratus eſt nō tm̄ in vno lo
co ſed in multis Vn̄ infirmatur . li-
cet non in ſe tn̄ in ſuis membris . Et
ideo ſi hō gratus fueris debes vene-
num ab eo extrahere ſcʒ infirmita-
tem et indigenciam a ſuis expellere
ꝑ opa mie Sicut ſcriptum ē Math.
iij Qd̄ vni ex mimis meis feciſtis mi
hi feciſtis Si vero bufo redeat vt ti-
bi noceat viriliter contra eum pu g-
nare debes ⁊ ſerui dei ſcʒ bone virtu
tes quas in baptiſmo recepiſti te iu-
uabunt Et ſic dyabolum ſuperabis
⁊ vitam eternam habebis Ad quā.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Quod chriſtus nō ſtatim peccatoreꝫ ꝑ iuſticiā p̄cipitat ſꝫ miſericorditer eū penitentē exſpectat Ca·C·:

Dioclecianus regnauit q̇ ſtatuit ꝓ lege ꝙ ſi mulier aliq̄ ſub viro ſuo eēt adulterata occidi deberet Accidit caſus ꝙ q̄dam miles q̄ndam puellam in vxorem duxit ⁊ ex ea vnum filium genuit Creuit puer et ab omnibus eſt dilectus Poſt hec pater eius ad q̄dam bellū ꝑrexit ⁊ viriliter pugnauit In quo bello brachium dexterum amiſit Interī eo abeunte vxor eius eſt adulterata ·Redit maritus adulteratam inuenit · Vn̄ ſecūdū legē maritus eam occidere deberet vocauit filium ſuū et ait · K̄me mater tua adulterium cōmiſit Vn̄ ſcdm legē ꝑ me mori deberet ſed brachiū amiſi iō n̄ potero eam occidere Precipio ergo tibi vt eam occidas Ait filius lex p̄cepit honorare parentes Si ergo deberem ꝓpriam m̄rem occidere cōtra legē ꝑpetrareꝫ ⁊ m̄ris maledictionē incurrerē Nolo tibi in hoc obedire Et ſic mulier ꝑ filiū euaſit mortem Moralizatio

Cm̄i iſte īperator ē de⁹ pater miles ē dn̄s noſter ihesus chriſt⁹ vxor aīa · deus pater precepit ſi aīa ſub chriſto adulterata fuerit occidi deberet eternaliter ·ſ· in penis ꝑmanere ⁊ quociens aīa mortaliter peccat tociēs adulteratur Deus fili⁹ cōtra dyabolū ad bellū ꝑrexit In q̊ bello brachium dexterꝫ depoſuit ſcꝫ omnem auſteritatē quā an̄ īcarnacōēm ei⁹ habuit iō māſuet⁹ fct̄us eſt quaſi agn⁹ n̄ vult nos occidere Sꝫ deus pater precepit vt occidamur Rn̄dit fili⁹ · Carnē meā humanā de matre ſūpſi ⁊ iō hoīem occidere non potero ⁊ ſic pctōr ꝑ cōtricionē ⁊ cōfeſſionem euadere pōt ⁊ ad vitam eternaꝫ peruenire Ad quam ⁊c·

Quod mūd⁹ ī maligno poſitus ē ⁊ vndiq̧ anguſtie Ca·Ci·:·

Narratur de q̊dā hoīe noīe Ganterus ꝙ locum gaudendi ſine fine optabat Quadam die mane ſurrexit ⁊ ſolus ad viam ambulabat q̊uſq̧ ad quoddam regnū ꝑuenit in q̊ rex illi⁹ regni nuꝑ defūctus erat Satrape illius regni vidētes eū ſtrēnuꝫ illū in regem elegerūt Ille vero ſic electus valde gauiſus ē · Cū autē nox adeēt ſerui eū in cameram ītroduxerunt in quo leonem fortiſſimū ad caput lecti vidit ⁊ ad pedes draconem ad latus dexterum lecti vrſum ex alio latere ſerpentes ⁊ bufones · Ait ganterus Quid ē hoc Nūquid oportet me in iſto lecto iacere cū iſtis beſtijs Aiunt ·ymmo dn̄e nam reges āte te in iſto lecto iacuerunt ⁊ ꝑ iſtas beſtias ſūt deuorati Ait rex Mihi ōnia bene placent ſed tm̄ iſtū lectū cū iſtis beſtijs abhorreo ꝙ rex veſter eē nolo ⁊ ab eis receſſit Et ad aliud regnum ꝑuenit vbi ſimiliter in regem ē electus Cū nox adeēt camerā intrauit lectum pulcherrimū nouaculis acutis plenū vidit Ait Ganterus nōne oportet me ī iſto lecto iacere? Ser

ui dixerūt Eciā domine nā reges an
te te h̄ iacuerēt ꝛ i iſto lectō mortui ſūt
At iͤ oia bona ſūt excepto iſto lecto
ꝛ iō rex veſſ eē nolo Mā̄e ſurrexit et
viā triū dieꝝ ſolꝰ ꝑrexit In via quē
dā ſenē ſup fōtē iuenit ſedētē hn̄tez
i manu ſua baculū ꝛ ait Gātere kme
vn̄ veiz At ille De ꝑtibꝰ remotis· ꝗ
ꝑgis At ille· tria q̄ro ꝛ iuenire n̄ po=
tero Que ſūt illa tria Gāterus rn̄dit
Primū ē habūdācia ſine defectu Se
cūdū ē gaudiū ſine triſticia Terciū ē
lumē ſine tēbris Ait ſenex Baculuz
iſtū accipe ꝛ ꝑ iſtā viā ꝑge montē al=
tū videbis ātē te Ad pedē mōtis ſtat
vna ſcala hn̄ſq3 ſex ḡdus Scalā aſ=
cēde Cū vero ad ſextū gradū ꝑuene
ris i ſūmitate mōtis palaciū pulch
rimū videbis In ianua tres ictꝰ ꝑcu
te Iaitor tibi rn̄dit Onde ei baculuz
iſtū ꝛ dicito Qui ē dn̄s iſtiꝰ baculi ti
bi p̄cepit vt me itrare ꝑmittas Cum
vero itroitū habueris ibidē tria q̄ q̄
ris inuenies Ille vero oia adipleuit
ſicut ei ſenex dixerat Cū vero iaitor
baculū uidiſſz ei itroitū dedit vbi il=
la tria ꝛ multa plura iuenit ꝛ ibidez
toto tp̄e vite ſue ꝑmāſit Moral·

Qmi iſte ganterꝰ pōt dici ꝗlibet
bonꝰ xp̄ianus ꝗ mūdum ſim=
pliciter debet ſpnere ꝛ iſta tria q̄re=
re ·ſ· habūdanciā ſine defectu gaudi
um ſine triſtitia lumē ſine tēbris Iſ=
ta nō poterūt hri niſi i vita eterna ꝛ
h̊ cū magno labore · O hō fac ſicut
fecit ganterꝰ Perge viā triū dierum
·i· ꝑ oracionē ieiuniū ꝛ elemoſinā Si

cōtigat ad ꝗddā regnū ꝑuenire id ē
mūdana aliq̄ ꝛ ciues ·i· mūdane va
nitates te in regē eligūt id ē cor tu=
ū in ſupbiā ducūt Reſpice ad lectuz
lectꝰ iſte ē vita humana i q̄ ꝑ tēpus
breue iacebis ſ3 reſpice ad leonē id ē
dyabolū ſēp cōtra te patū ꝛ draco=
nē id ē mortē q̄ te i oi loco exſpectat
ꝛ vrſū id ē ꝓpriā cōſciam q̄ te cōdēp
nabit ꝛ vermes ·i· pctā tua q̄ te accu=
ſabūt Si iſta itime cogitaueris cito
de regno tuo mūdi te expedire pote
ris Dein̄ ad aliud regnū ꝑrexit ꝛc·:·
Sic hō ſi dyabolū i vna ꝑte ſupaue=
rit homiem ad aliud regnū ſcz pecca
ti ducit ſcz ad regnū carnis in ꝗ reg=
nāt delicie carnales ꝛ voluptates ſi
eis cōſētires factꝰ eris filiꝰ ꝑdicōnis
Attēde ergo ad lectū lectꝰ iſte ē ifer
nꝰ i ꝗ diues ille iacet plenꝰ nouacul̄
ſcz peis ḡuiſſimis Si iſtū lectū itime
recogites· delicias carnis oino reſpu
es Si vel̄ ergo iſta tria iuenire q̄re ſe
nē cū baculo ſcz dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m
ꝗ tibi cōcedat baculū ſācte crucis Ba
culꝰ iſte ē peitētia q̄ dēt ad viā ſalu=
tis dirigere Vn̄ ꝑs Virga tua ꝛ ba=
culꝰ tuꝰ ꝛc· ſ3 pꝰ h̄ optz te aſcendere
ſcalā ſācte vite in q̄ ſūt ḡdꝰ vij: ſcili=
cet opa mie ꝑ q̄ pōt ad eternā vitam
ꝑuenire S3 optz tres ictꝰ facere ſcz·
cōtricionē cōfeſſionē ꝛ ſatiſfactionez
hrē Tūc iaitor id ē boitas diuina te
i regnū eternū ꝑducet Ibi habūdāci
am ſine defectu gaudiū ſine triſticia
lumē ſine tēbris iueies Ad qd̄ lumē·
De tranſgreſſionibꝰ aime et vul=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

neribus eius Ca·cij·

Tytus reḡuit in cuius ipio erat
qdā miles generoſꝰ deo valde
deuotus q̇ vxorē pulchrā hēbat ſed
ſub viro ſuo adulterata ē nec de adl̄-
terio deſiſtere volebat Miles vero cū
hᵒ vidiſſʒ cōtriſtatꝰ ē valde i aīo ſuo
cogitabat terrā ſanctam viſitare ⁊ et
ait vxori ſue kariſſia ad terrā ſanc-
tam pgā vos diſcreciōi vrē cōmitto
Cū aūt vltra mare ꝑrexit dn̄a quen-
dā clericū peritū in nigromācia di-
lexit ⁊ cū ea dormiuit Accidit ſel̄ ꝙ
cū adiuicē i ſtratu iacuiſſēt dixᵗ dn̄a
Si vnā rē mihi ꝑpetrares me i vxo-
rē ducē poſſes Et ille Quid ē hoc qd̄
tibi placʒ qd̄ potero tibi miniſtrare
Que ait Maritꝰ meꝰ ad terrā ſāctā
ꝑrexit n̄ m̄ltū me diligit ſi eū ꝑ ali-
quā artē occidere poſſes oīa q̄ habeo
obtineres Ait clericꝰ Tibi cōcedo ita
tū ꝙ me i maritū accipies Que ait·
Hoc firmiter ꝓmitto Clericus vero
q̄ndā ymagiem noīe militis fecerat
⁊ in piete añ oculos ſuos fixit Interī
miles cū ꝑ plateā ciuitatis rome trā-
ſiret magiſt̄ qdā peritꝰ ei obuiabat
⁊ itime eū reſpexit ⁊ ait ei·kme ſecᵉ-
tū hēo tibi dicere At iᵉ Magiſter qd̄
vobis placet dicite Qui ait Hodie tu
es filius mortis niſi auxiliū habue-
ris a me vxor tua ē mētrix ⁊ de mor-
te tua ordīauit Miles audiēs ꝙ uerꝫ
dixiſſʒ de vxoē ſua ei adheſit credidᵗ
atqꝫ dixᵗ O bone magiſter vitā meā
ſalua ⁊ mercedē cōdignā tibi reddā
Qui ait te libēter ſaluabo ſi feceris
q̄ tibi dixero Ait miles Preſto ſum
Magiſter balneū fieri fecit ⁊ militeʒ
veſtimentis exui ⁊ balneū itrare mā-
dauit Deiū ſpeculū politū i manuʒ
ſuā trdidit ⁊ ait· In ſpeculū reſpice
diligēter ⁊ mirabilia videbis Ille cū
ſpeculū reſpexiſſʒ ⁊ magiſt̄ iuxta eū
in libro legiſſʒ ait ei Dic m̄ qd̄ vides
Ait miles quēdā cleicū i domo mea
video q̇ vnā ymagieʒ de cera ad ſili-
tudīem meā i piete fixit Ait magiſt̄
Quid mō vides At ille Iā arcū acci-
pit ⁊ ſagittā acutā in eo poīt ⁊ yma-
giem īcipit ſagittare · Ait magiſter
Sicut vitā tuā diligis cū ſagittā ad
ymagiem volare videris totū corpꝰ
tuū i balneo volue i aqua donec tibi
dixero Miles cū hᵒ audiſſʒ ⁊ vidiſſet
ſagittā mouei corpꝰ ſuū ſub aq̄ vol-
uit tōliter Hoc facto ait magr̄ Capᵗ
tuū eleua ⁊ i ſpeculo reſpice Qui cuʒ
feciſſet dixit ei Quid iā i ſpeculo vi-
des At ille ymagiem nō ꝑcuſſā ſʒ a
latere ſagitta abijt Et de hᵒ clericus
multū dolʒ Ait magiſter Iā i ſpecu-
lo qd̄ facit reſpice· Et ille Iā magis
ꝓpe ꝑgit ad ymaginē ⁊ ſagittā i ar-
cū ad ꝑcutiēdū poīt vt ymagiem ꝑ-
cutiat Qui ait ſicut priꝰ feciſti ⁊ mō
facias ſi vitā tuā diligis Miles uero
cū ꝑ ſpeculū vidiſſʒ ꝙ clericꝰ arcū tē-
deret totū corpꝰ ſuū voluit in aqua
Hoc fctō ait magiſter · Reſpice quid
mō ē Qd̄ cū feciſſʒ dixit Miro modo
dolet clericꝰ ꝙ ymagiem nō ꝑcuſſit
⁊ vxori mee dicit Si tercia vice yma-
giem nō ꝑcutiā ꝑdo vitā meā· ita ꝙ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

mihi videt᷑ ꝙ n̄ poterit decipi quin
ymaginem ꝑcutiat Ait mgr̄ ſicut vitā
tuā diligis iā curā hēas · ut cū arcuȝ
videris trahi · totū corpus tuū ſub a
qua iuoluas donec tibi dixero · Mi=
les ſēp in ſpeculo reſpiciebat ⁊ cū cle
ricū arcū extēdere ad ꝑcutiēdū vi=
diſſet corpꝰ ſuū in aq̄ iuoluit donec
magiſter ei dixit Surge velociter et
in ſpeculo reſpice Qd̄ cū vidiſſet mi
les ridebat Ait magiſter · kme dic mi
hi q̄re rides At ille Clare in ſpeculo
video ꝙ clericus ymaginē nō ꝑcuſſ᷑
⁊ ſagitta eſt reuerſa ⁊ eū iter pulmo
nē ⁊ ſtomachū ꝑcuſſit ⁊ mortuꝰ eſt ·
Vxor mea ſub lecto meo foueā fecit
⁊ eū ibi ſepeliuit Ait magiſter Sur=
ge velociter ⁊ veſtimēta indue ⁊ ora
deū ꝓ me Ille vero ei de vita ſua g̃ti
as reddidit Factaqȝ ꝑegrinacōne ad
ſuam terram miles ꝑrexit · Cū vero
domū veniſſet vxor eius obuiā ei ve
nit ⁊ cū gaudio eū recepit miles vero
ꝑ plures dies diſſimulabat Tandeȝ
ꝓ parētibus vxoris miſit et eis ait ·
kmi hec ē cauſa q̄re miſi pro vobis ·
Hec eſt filia vrā vxor mea q̄ adultei=
um ſub me cōmiſit ⁊ qd̄ peius ē mor
tem meam machiata ē · Illa vero cū
iuramento negauit Miles vero ince
pit ⁊ totū ꝓceſſū clerici r̄citauit Qd̄
ſi nō creditis venite ⁊ videte locum
vbi clericus ſepultus ē Eos ad came
ram ſuā duxit ⁊ corpꝰ clerici ſub lec
to eius inuenerūt Iudex ē vocatꝰ et
ſētēciam dedit vt ipa igni cōburere=
tur Et ſic factū ē ⁊ puluis corpis pꝰ
ꝑ aerem diſpergitur Deīn miles ſi=
bi virginem pulchram in vxorem
accepit ⁊ ex ea ꝓleȝ genuit ⁊ in pace
vitam finiuit Moraliȝatio ·

Karmi iſte Impator eſt dn̄s noſt
Ihus xp̄s Miles vero hō vxor
caro que tociens adulteratur quoti=
ens peccatū mortale cōmittit Homo
hoc percipiens debet ad terram ſāc
tā id eſt ad regnum celeſte per opera
meritoria adire · In uia occurrit ei
magiſter id ē diſcretus confeſſor qui
peccatorem habet informare Cleri=
cus eſt dyabolus qui hominem tenȝ
per carnales voluptates in poteſta=
te ſua erigit ymaginem id ē aīam ꝑ
humanam ſuperbiam ⁊ vanitatem ·
Accipit arcū cū ſagitta Arcus ē mū=
dus iſte cuius cornua ſunt ſuperbia
vite ⁊ cōcupiſcētia oculoꝝ Arcū iſtū
tenet auarꝰ Sagitta acuta ē ſuꝑbia
per quā multi occidūtur ſicut patet
de lucifero ⁊ primo parente Adā Lu
cifer dicebat Aſcendā ſuper aſtra ce=
li et ſimilis ero altiſſimo Et econuer
ſo ſagitta redijt ⁊ eū occidit Adā cō=
cupiuit qd̄ non debuit ⁊ ideo occidi=
tur ꝯymago aīe bene poterit eſſe de
cera · qȝ ſicut cera perit id eſt fluit a
facie ignis ſic pereunt peccatores a
facie dei Quid ergo eſt faciendūȝ ne
dyabolus nos ſagittet ⁊ occidat Cer
te balneum intremus Iſtud balneuȝ
eſt confeſſio in qua ⁊ per aquam la=
uari debemus ab omni ſorde pecca=
ti ſed oportet ſpeculum politum te=
nere id eſt ſacram ſcripturā in manū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tua id eſt debes libenter ſermões au
dire et verba edificatoria in quibus
poteris pericula p̄cauere ⁊ ſagittas
dyaboli expellere Sz dic mihi quō ?
Ecce v.ā Cū arc⁹ dyabolic⁹ cōtra aī
mā tuā ꝑ aliquā tēptacōnem tēdi
tur iuolue totū corp⁹ tuū ·i· quicq̄d
fec.ſti cogitādo delectādo cōſētiēdo
in balneo cōfeſſiōis ⁊ pctm̄ euaneſcit
Cū vero mūdat⁹ fueris ⁊ dyabolus
occiſus id eſt deuictus indue te veſti
mentis tuis id eſt bonis virtutibus
quas in baptiſmo recepiſti ⁊ ꝑge ad
domū cōſcientie ⁊ extrahe corpus de
functi·i· in q̄bus pctīs caro tua a vi
a veritatis deuiabat Et tūc carnem
igne penitentie cōbure ⁊ oſſa id ē pec
cata inueterata annihilentur · Et ſic
ꝑ ventum id ē cordis amaritudinē
expellātur Et poteris virginem du
cere id ē carnē a vicijs purgatā ꝑ ig-
nem diuine mīe ⁊ grē ⁊ plē id ē boās
virtutes ꝑ cōſequēs generare ꝑ quā
poteris ad eternum brauium perue
nire Qd̄ nobis concedat q̄ ⁊c·

De oībus rebus cū cōſenſu ⁊ pru
dencia ſemper agēdis Ca·Ciij·

Domicianus regnauit prudēs
valde ⁊ ꝑ oīa iuſtus Qm̄ nulli
parcebat quin ꝑ viam iuſticie tranſi
ret Accidit ſemel dū in mēſa ſederet
venit q̄dam mercator ⁊ ad ianuam
pulſauit Janitor vero portam ape-
ruit ⁊ quid ei placeret queſiuit At il-
le Mercator ſū aliq̄ hēo ad venandū
vtilia ꝑ perſona imperatoris· Jani-
tor hec audiēs eū introduxit Jlle ve

ro imꝑatorē m̄ ſatis humiliter ſalu-
tauit Ait ei imꝑator · kme quale mer
catoriū ad vendendum habes ? Et il
le Dn̄e tres ſapiencias Qui ait Et q̊
modo mihi dabis qualibet ſapienci
az ? Et ille pro mille florenis Ait ei
rex ⁊ ſi ſapientie tue mihi nō proſūt
pecuniā meā ꝑdo Ait mercator Do
mine ſi ſapiencie mee in vobis locuz
non obtinent : pecuniā reddam · Ait
imperator Optime dicis · Dic mihi
modo ſapientias q̄s mihi vendē ve-
lis Et ille Dn̄e prima ſapiētia ē iſta
Quicquid agas prudenter agas et
reſpice finem Secunda eſt iſta Nun-
quam viam publicam dimittas ꝑpt̄
ſemitā Tercia ſapientia eſt iſta Nū-
q̄ꝫ hoſpiciū ad manēdū de nocte i do
mo alicuius accipias vbi dn̄s dom⁹
eſt ſenex ⁊ vxor iuuēcula Hec tria cuſ
todias et bene tibi erit Rex dedit ei
pro qualibet ſapientia mille florēōs
et primā ſapiētiā ſcz : Quicq̄d agas
⁊c· fecit ſcribi in aula · in camera ⁊ in
oībus locis in q̄bus āmbulare ſolebat
et in mappis i q̄bus comedebat P⁹
hec cito qz tā iuſtus erat multi de i-
perio cōtra eum conſpirabant vt eū
occiderent et qz ꝑ viam potētie h̊ ad
iplere nō poterāt : cū barbitōſore ei⁹
loquebātur vt cū barbā ei⁹ raderet :
guttur eius ſcideret et mercedē habe
ret · Barbitōſor vero accepta ab eis
pecunia fideliter illud adiplere pro
miſit Cū vero imperator radi dēret
barbitonſor barbam lauit Et dū in-
cepit radere reſpexit iferi⁹ vidit ma

nutergiū circa colluͦ eius in quo erat
ſcriptum·quicquid agas prudenter
agas ſed reſpice finem Cum barbitō
ſoꝛ ſcripturā legiſſ; intra ſe cogita-
bat. Hodie ſū cōductus vt iſtū hoīez
occidam ſi hoc fecero finis meus erit
peſſimus quia moꝛte turpiſſia ero
cōdēnatus quia quicquid agas bo-
nū ē reſpicere finez vt dicit iſta ſcrip
tura Stati man⁹ eius inceperūt tᵉ-
mere ita ꝙ nouacula de maibus ei⁹
cecidit Hoc pcipiēs rex ait Dic mihi
quid tibi ē Et ille O dn̄e miſerē mei
hodie ſum cōductus propter preciū
te occidē A caſu ſicᵗ de⁹ voluit ſcrip-
turā mātergij legi ſcʒ quicqd agas
⁊c·Stati cōſideraui ꝙ finis me⁹ eſſet
moꝛs turpiſſia ⁊ iō man⁹ mee treme
bāt Impatoꝛ cū hoc audiſſ; intra ſe
cogitabat Pꝛima ſapiētia vitā meā
ſaluauit bona hoꝛa preciū ꝓ ea dedi
Et ait barbitōſoꝛi Ammō ſis fidelis
tibi remitto Satrape iperij hᵒ viden
tes ꝙ nō poterāt ꝑ illā viā eū occide
re itra ſe tractabāt quō eū occiderēt
ad iuicē dixerūt Tali die recedet ver
ſus illā ciuitatē ſimus illo die i ſemi
ta abſcōditi ꝑ quā trāſitū faciet ⁊ eū
occidam⁹ At illi Bonū ē cōſiliū Rex
eodē tpe v̄ſus ciuitatē pparabat ſe·
Et dum eqtaſſ; vſq3 ad ſemitā illaz
Dixerūt ei ſui miltes Dn̄e bonū ē ꝑ
iſtā ſemitā trāſire ꝙ ꝑ latā viā quia
ꝓpīquius ē Rex itra ſe cogitabat ſe-
cūda ſapiētia erat ꝙ nūꝙ viā publi
cā ꝓpter ſemitā dimitterē ſapiētiaz
meā tenebo dixitq3 militib⁹ ſuis Na

lo viam publicā dimittere Vos er-
go q̇ vultis ꝑ ſemitā ꝑgere ite ⁊ oīa i
aduētu meo pparate Illi vero ꝑ ſe-
mitā prexerūt ⁊ inimici regis cū eſ-
ſent i ſemitis credebāt ꝙ rex iter eoſ
eēt Oīs ſurrexerūt ⁊ q̊tquot vene-
rūt occiderēt· Rex cū hoc audiſſet ait
intra ſe Iā ſecūda ſapiētia vitā meā
ſaluauit Illi de ipſo videntes ꝙ ꝑ illā
aſtuciā eū occidere nō poterāt intra
ſe cōſpirabāt quō eū necarēt dixerūt
ꝙ itra ſe Tali die manēbit i domo il-
lius i q̄ oīs nobiles hoſpitātur q2 a
liū nō ē ꝓ eo hoſpiciū Coueniem⁹ p̄-
cio cū hoſpite ⁊ vxoꝛe ⁊ cū impatoꝛ
i ſtratu ſuo iacuerit illū occidam⁹ At
illi Bonū ē cōſiliū Cū vero rex ad il
lā ciuitatē venerat i eadē domo hoſ
pitatus erat Fecit ad ſe vocari hoſpi
tem dom⁹ cū eū vidiſſ; apparuit ſe-
nex valde Ait ipatoꝛ Nūqd vxoꝛem
habes Et iᵉ Eciā dn̄e Oūde mihi e-
am Quā rex cū vidiſſet apparuit iu
uēcula hūſq3 xviij· ānos i etate· Ait
rex camerario ſuo Perge cito ⁊ lectū
meū alibi prepabo q2 hic n̄ manebo
At iᵉ Eciā dn̄e ſed iā parata ſūt oīa
ideo n̄ ē bonū alibi iacere eo ꝙ i tota
ciuitate nō eſt hoſpiciū ꝓ nobis vti
lius Et ille Ego dico tibi ꝙ alibi ia
cere volo Statim camerari⁹ oīa mo
uebat Et rex occulte ad alium locuz
acceſſit ⁊ militibus ſuis dixit Vos q̄
vultis hic manere poteſtis ſed mane
ad me accedatis Cū oīs doꝛmirent
ſenex cū vxoꝛe ſua ſurrexit q2 precio
ꝯducti erant vt regem doꝛmientez

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

occiderent ⁊ oīs milites occiderūt.
Mane vero ſurrexit rex ⁊ milites ſu-
os occiſos īuenit Ait in corde ſuo O
ſi hic iacuiſſem cū alijs necat⁹ fuiſſē
iā tercia ſapiētia vitā meā ſaluauit
Senē cū vxore et tota familia ī pati
bulo ſuſpēdi fecit ⁊ q̄ diu vixit iſtas
tres ſapientias ſecū retinuit ⁊ vitā
btām finiuit Moralizatio

Cm̄i iſte impator poteſt dici q̄li
bet bon⁹ xp̄ian⁹ q̄ habet impe
rium corpis ſui ⁊ aīe ſue ſeu aīaꝫ re-
gere Janitor ī porta ē volūtas libera
Nullū pctm̄ niſi ſit volūtariuꝫ Mer
cator q̄ venit ad portā ē dn̄s noſt̄ ihe
ſ⁹ xp̄us Juxta illud Apoſt. Ego ſto
ad oſtiū ⁊ pulſo ſi q̄s aperuerit mihi
intrabo ad eū ⁊ cenabo cū eo Vn̄ co-
tidie vendit tibi ꝓ aīa tua tres ſapi
entias Floreni ſunt virtutes anime
Prima ſapientia ſcꝫ Quicquid agas
⁊c. Hoc eſt quicquid facis prio ⁊ pri-
cipaliter debet eē propter deū ⁊ in ō
ni actu ſiue tēporali ſiue ſpirituali fi
nem reſpicias Juxta illud Prouer.
Memorare nouiſſima tua ⁊ ineter-
nū nō peccabis Secūda ſapiētia No
lite viā publicā dimittere ꝓpter ſemi-
tam Via publica ē via decē precepto
rum quā dēs ſēp tenere vſq̄ ad mor
tem ⁊ nūq̄ ꝑ ſemitā male vite ambu
lare ſicut heretici faciūt Tercia ſapi
entia eſt nūq̄ hoſpiciū ad manēduꝫ
de nocte in domo alicuius accipias
⁊c. Senex iſte ē mūdus q̄ habet iuuē-
culam ī vxorem id ē vanitatē de die ī
diem oritur immūda et noua vanitas
Vn̄ ſi ī mūdo hoſpitatus fueris ſine
dubio timēdū ē nobis de morte. qꝛ
nemo pōt deo ⁊ mūdo ſeruire ſatra-
pe qui cōtra regem cōſpirauerāt ſūt
demoēs q̄ ſemper nituntur hominēꝫ
ſpūaliter occidere Et ſi nō poterūt
ꝑ ſe loquūtur cū barbitonſore id eſt
carne q̄ ad modū barbitōſoris radit
oīs pilos Caro ꝑ voluntatē ſuā ra
dit virtutes q̄s hō ī baptiſmo rece-
pit Sꝫ ſi hō ad finē ſuū reſpiceret .ſ.
ad mortē q̄ morte debem⁹ mori vel
vbi vel qn̄ .recederꝫ a nobis oīs ma-
lus actus Studeam⁹ ergo tenere iſ-
tas tres v̓tutes ⁊ ſic poterim⁹ ad et
nū brauiū ꝑuenire De beneficio
rū memoria

Capitulum .Ciiij.

Quidā miles erat q̄ ſuper oīa
venari dilexit Accidit vno die
q̄ ad venādum ꝓrexit. Occurrit leo
claudicās ⁊ pedē militi oſ̄dit Miles
vero de equo deſcēdit ⁊ ſpinaꝫ de pe-
de ei⁹ extraxit ⁊ vnguentuꝫ vulneri
appoſuit ⁊ ſanat⁹ ē leo Poſt h̄ vero rex
illi⁹ regni ī eodem nemoē a caſu venā
bat² ⁊ illum leonem accepit ⁊ mul-
tis ānis ſecū nutriuit Miles ille con
tra regē foreſecit et ad eādē foreſtaꝫ
fugam peciit vbi oīs tranſeuntes
ſpoliauit et occidit. Rex vero illum
captiuauit ⁊ contra eum ſentenciaꝫ
dedit vt leoni daretur ad deuoran-
dum et q̄ nihil aliud ad comeden-
dum ei daretur ad hoc vt militē de-
uoraret. Miles vero cum in fouē-
am eſſet proiectus multum timuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

exſpectāſqꝫ horā qn̄ deuoraretꝛ · leo
vero eū itime reſperit ⁊ cū noticiam
eiꝰ hr̄et applauſū ei fecit ⁊ ſeptē die-
bꝰ ſine cibo remāſit Rex vero cū hoc
audiſſꝫ admirabatꝛ fecit militez de
fouea extrahi ⁊ ait ei Dic mihi kme
quō poteit hoc eē ꝙ leo tibi nō nocu
it Qui ait Dn̄e a caſu ꝑ foreſtā eqta
ui leo iſte claudicās mihi ocurrebat·
Ego vero ſpiam de pede eiꝰ extraxi
⁊ vulnꝰ ſanaui · Et iō vt credo mihi
pcit Ait rex Ex q̊ leo nō nocuit tibi·
ego tibi pcā āmō ſtudeas vitā tuam
corrigere Ille vero gracias regi red-
didit ⁊ pꝰ hᵒ in oibus ē emēdatꝰ et fi
niuit vitā ſuā in pace Moralr̄

Qmi miles iſte q̇ venatꝰ ē eſt ho-
mo mūdanꝰ q̇ cotidie ſtudet q̊
mō bona mūdana poterit acq̄rere ·
leo claudicās ē totū genꝰ humanuz
qd̄ ꝑ pctm̄ ꝑmi pentis claudicabat
an̄q̄ ſpia id ē pctm̄ origiale ꝑ baptiſ
mū erat extractū ⁊ cū vnguēto bona
rū v̇tutū ſaluatū Pꝰ hᵒ miles cōtra r̄
gē deū oīpotētē ſurgit quociēs mor̄-
liter peccat ⁊ v̇tutibꝰ ſpoliatur q̄s i
baptiſmo recepit ſed leo ſcꝫ genꝰ hu-
manū capitꝛ quociēs diuinis p̄ceptiſ
obligatur ⁊ in foueā peītencie ꝓici-
tur Si vero miles hō peccator in ea-
dē fouea ꝓicitur oīe malū ei eueni-
re poterit ꝑmo bonū qꝛ ſalutem aīe
ꝓmereri poſſumꝰ ⁊c·

De viciſſitudie cuiuſlibꝫ hoī ⁊ ꝓ-
ſerti recte iudicāciū Ca· Cv·

Theodoſius regnit prudēs val
de q̇ lumē oculorū amiſerat q̇
quādā legē dedit ꝙ q̇dam cāpana i
palacio eēt poſita Et q̇cūqꝫ cauſā ali
quā tractare hēret cordā cāpane ꝓp
rijs maibꝰ pulſaret Ad cuius pulſa
cionē iudex q̇ ad hᵒ eēt cōſtitutꝰ deſcē
deret vt vnicuiqꝫ iuſticiā faceret Eāt
q̇dā ſerpēs q̇ ſub corda cāpane nidū
fecerat Et īfra tēpꝰ breue pullos ꝓ-
duxit ⁊ cū pulli āmbulaē poterāt prex
it q̊dam die cū pullis extra ciuitatez
ad ſpaciādū · Cū vero ſerpēs abſens
eſſet bufo nidū eius intrauit ⁊ occu-
pauit · Serpens cum pullis rediens
et bufonem nidum occupantem vi-
dens contra eum pugnauit ſed bufo
nem deuincere non poterat et ſic bu
fo nidū occupauit Serpēs cum hoc
vidiſſet caudam ſuam circa cordam
cāpane inuoluit et fortiter traxit ac
pulſauit ac ſi diceret Deſcende iudex
et fac mihi iuſticiam qꝛ iniuſte bufo
nidū meum occupat Iudex cū cam-
panā audiſſet deſcendit neminem vi
dens iterato aſcendit Hoc videns ſer
pens iterum pulſauit Iudex hoc au-
diens deſcendit et cū ſerpentem cor-
dam trahentem vidiſſet et bufonem
locum eius occupantem aſcendit et
totum regi denunciabat Ait ei rex·
Deſcende ⁊ non tantum bufonez ex-
pelle ſed illum occide vt ſerpens lo-
cum ſuum occupet qd̄ et factū ē ꝑ ō-
nia Pꝰ hec vero vna dierum ꝙ cum
rex in ſtratu ſuo iacuiſſet ſerpēs ca-
merā ſuaz intrauit portanſqꝫ in ore
ſuo lapidē p̄cioſū Hoc cum vidiſſent
ſerui regi dixerūt de introitu ſerpen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tis At ille Nolite eum impedire credo ꝙ nullum maluꝫ mihi faciet Serpẽs ſup lectũ eiꝰ aſcendit ⁊ verſꝰ faciem eiꝰ prexit Cũ vero ad oculos veniſſet lapidẽ ſup os cadere pmiſit et ſtatĩ camerã exiuit Cum vero lapis duos oculos eius tetigiſſet· rex claꝝ viſum recepit Non modicũ gaudẽs ſerpentem requiri fecit ſed non ẽ inuentus lapidem ſecum cuſtodiuit ⁊ vitam in pace finiuit Moralizatio

Cariſſimi rex iſte poteſt dici qͣlibet homo mundanus q̇ tenetur regere ſeipſum ⁊ tamen cecus eſt quantum ad ſpiritualia ſed videns clare quantum ad temporalia Campana ſuſpẽſa eſt lingua p̄dicatoris que certis temporibus debꝫ pulſari Corda campane eſt ſacra ſcriptura per quam predicator habet deſcẽdere et virtutes atqꝫ vicia intimare q̊modo peccatores per virtutes poterunt celum aſcendere ⁊ per peccatuꝫ infernum introire Serpens qui fecit nidum ſub corda campane eſt diſcretus confeſſor qui habet ſe ponere ſub ſacra ſcriptura et in nido id ẽ in corde peccatoris pullos id eſt bonas virtutes producere Si vero aliquis ſenſus per peccatum fit inuiciatus habet cordam ſacre ſcripture pulſare tunc iudex id eſt racio debet deſcẽdere et omnia per veram confeſſioẽꝫ excutere et corrigere Sed ſepe contigit ꝙ prelati et confeſſores ſunt tepidi et negligentes ⁊ pergunt extra ad mũdana Et ſic ſubditi manẽt ĩ periculo Quia bufo id eſt dyabolus locũ occupat Quid ergo eſt faciendũ? Certe vt cõfeſſor redeat ad peccatorem ducendo ſecũ pullos id eſt boãs virtutes Serpens habet duo· Portat venenum penitentie ⁊ antidotuꝫ abſolucionis ſalutis aĩe ⁊ debet contra dyabolum pugnare informãdo peccatorẽ quõ dyabolo eſt reſiſtẽduꝫ ⁊ ſic eũ de corde peccatoris expelles Deĩn ſerpẽs lapidẽ portauit ſic diſcretus cõfeſſor p ſacrã ſcripturã debet peccatori lapidẽ id eſt xp̄m dare de cuius virtute viſũ ſpũalem põt r̃cipe ⁊ p cõſequẽs vitã et̃nã obtinere

Quod eſt vigilãdum cõtra fraudes dyaboli ne nos decipiat·

Capitulum· Cvi·:·

Olim erant tres ſocij q̄ ad pere
grinandum pergebant · Acci-
dit ꝙ cibaria preter vnum panem ĩ-
uenire non poterant ⁊ erant fameli
ci valde et dixerunt adinuicem Si iſ
te panis in tres ptes diuidatur vni-
cuiqꝫ pars ñ ſufficeret ex noſtr.s ad-
ſaturandum habeamus ergo ſanuꝫ
conſiliuꝫ quõ de iſto pane debeamꝰ
diſponere Ait vnꝰ Hic ĩ uia dormie-
mus ⁊ q̇libꝫ ſõniũ hẽat ⁊ qui maius
mirabile viderit ille totum panẽ ha
beat · Reſponderunt alij duo · Bo-
num conſilium ẽ ⁊ inceperũt dormi-
re Ille qui conſilium dederat ſurrex
it ⁊ ip̄is dormiẽtibus panẽ totaliter
comedit nec vnicam micam ſocijs ſu
is dimiſit Hoc facto ſocios ſuos ex-
citauit dicens · Surgite velociter ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tempus eſt vt q̇libet ſomniū ſuū di-
cat Ait primꝰ kmī mirabile ſomniū
vidi ſcꝫ vnam ſcalam auream de ce-
lo deſcendentem ꝑ quam angeli aſ-
cenderunt ⁊ deſcenderunt ⁊ animaꝫ
meam vſqꝫ ad celuꝫ de corpe meo ex
traxerunt qn̄ ibi eram prēm ⁊ filiuꝫ
⁊ ſpm̄ ſanctū vidi ⁊ tātū gaudiū cir-
ca aiam meam erat ꝙ oculus nō vi-
dit nec auris audiuit qd̓ ibidem per
cepi Et iſtud eſt ſomnium meū · Ait
ſecundus Et ego vidi ꝙ demones cū
inſtrumentis ferreis ac ignitis ani-
mā meam de corpe meo traxerūt et
ibidem me male tractauerunt ⁊ dixe
rūt Quā diu deꝰ regnat in celo ī iſto
loco ꝑmanebis Ait tercius · Audite
ſomnium meū Michi videbatur ꝙ q̇
dam angelus ad me venit et ait kme
vis videre vbi ſunt ſocij tui Reſpon-
di Eciā dn̄e Inter nos hēmus vnum
panem diuidere timeo ꝙ cū pane re
ceſſerūt At ille non ē ita ſꝫ panis iux
ta nos ſequamī me duxit me ad por
taꝫ celi caput meū tm̄ ſecūdū p̄ceptū
ſuū īfra portā poſui ⁊ vidi te ⁊ vide
batur mihi ꝙ ad celū raptus fuiſti ⁊
ſederes in throno aureo ⁊ multa ci-
baria ac vina optima ante te Dixit
ꝙ angelus mihi Ecce ſocius tuus ha
būdat in omni gaudio et cibarijs et
ibidē ineternū ꝑmanebit qꝛ qui ſeƚ
regnū celeſte intrauerit exire nō po-
terit iā mecum veni et oſtendam ti-
bi vbi alius ſocius tuus eſt Cū vero
illū ſecutus fuiſſem duxit me ad por
tas inferni ⁊ ibi vidi te ſicut dixiſti i
penis grauiſſimis ⁊ cum̄ tibi cotidie
miniſtrabatur panis ⁊ vinū ī mag-
na copia tūc a te q̄ſiui o kme ſocie mi
hi diſplicet ꝙ in iſtis penis iaces · tu
vero rūdiſti mihi ꝙ q̄ diu deus reg-
nat in celo hic ꝑmanebo Quia h̓ me
rui Surge ergo cito ⁊ totū panem co
mede qꝛ āmodo nec me nec ſociū noſ
trum videbis Ego vero cū vidi ſur-
rexi et panē comedi ſicut dixiſti·

Moralizatio

Kmi ꝑ iſtos tres ſocios tria ge-
nera hoim̄ intelligere debemꝰ
Per primū ſaracenos ⁊ iudeos Per
ſecundū diuites ac potētes huiꝰ mū
di Per tercium viros perfectos ſicut
ſūt religioſi ac ceteri homīes deū ti-
mentes Per panē rotundū regnum
celeſte intelligere dēmus Panis iſte
ſcꝫ regnū celeſte diuidatur in tria ge
nera hominum ſcd̄m merita ſua ali
q̄ maius aliq̄ minus Primi ſcꝫ ſara-
ceni ac iudei dormiūt ī pctīs ſuis et
credūt celū hrē Sarraceni ꝑ ꝓmiſſio
nem machometi cuius legem tenent
q̄ eis ꝓmiſit in celo regnare Iudei e-
ciam credūt ꝑ legem moſaycā illud
obtinere Iſta credicio eſt quaſi ſom-
nus· Secundus ſocius q̇ ſomniauit
ſe eē in inferno ſūt iſti diuites ac hu
ius mūdi potētes q̇ ſine aliq̄ dubita
cione ꝑ p̄dicatores ac confeſſores ſci
unt ꝙ ſi in peccatis ſine contricione
decedunt ꝙ ad in infernū deſcendāt
et ibi eternaliter puniantur · Et hoc
non obſtante peccata ſuper peccata
accumulāt Et iō de diuitibus ſcribi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tur Vbi ſunt potētes mūdi huius q̄
cū canibus ⁊ auibus ludebant Mor-
tui ſunt ⁊ ad īfernū deſcenderunt ·
Tercius ſocius ſcꝫ xp̄ianus q̄ nō in
pctis nec in mala fide dormit ſꝫ ī bo
nis opibus vigilat ꝑ cōſiliū angeli
id ē ſpūſſancti dona vitam ſuā ſic di
riget vt pacē ſcꝫ regnū celeſte habe-
at Ad quod nos perducat·

De memoria mortis ⁊ nō delec-
tādo in tpalibus· Ca· Cvij·:·

Erat q̄dam ymago in ciuitate
romana q̄ rectis pedibus ſta-
bat habebatq̄ȝ manū dexteram extē
ſam ⁊ ſuper mediū digitū erat ſuper
ſcripcio talis Percute hic · ymago iſ
ta a lōgo tpe ſic ſtabat eo ꝙ nullus
ſciebat q̄d hoc ſignificaret ꝑcute hic
Multi admirati ſunt ⁊ ſepius ad y-
maginem venerūt titulū reſpicien-
do ⁊ ſic receſſerūt qꝛ ſupſcriptionem
penitus ignorabant Erat q̄dam cle
ricus ſubtilis q̄ cū de ymagine audiſ
ſet multum ſollicitus erat eam vide
re dū aūt eā vidiſſet ⁊ ſupſcriptionē
legiſſet ꝑcute hic videnſq̄ȝ ſolē ſuper
ymaginem ꝑ ſolis vmbram digituȝ
diſcernebat ꝑ quē dicebat ꝑcute hic
Statim ligonē accepit ⁊ vix ꝑ diſtā
ciam triū pedū fodiebat ⁊ q̊ſdā gra
d9 deſcēdētes iueniebat Cleric9 non
modicū gaudens ſup ḡdū deſcendit
q̊uſq̄ȝ ſub terra nobile palaciū iueīt
aulā ītrauit vidētq̄ȝ regē ⁊ regiam et
mltos nobiles ī mēſa ſedētes reſpex
it ⁊ circūq̄ȝ totā aulā plenā hoīb9
⁊ oēs erāt veſtimētis ꝓcioſis induti

null9 ex oīb9 vnicū v̄bū ei loq̄batur
Reſpexitq̄ȝ ad vnū angulū · ⁊ vidit
lapidem politū q̄ vocatur carbuncu
lus a quo tota dom9 lumē recepit Et
ex oppoſito carbūculi ī āgulo hoīem
ſtātē habētēq̄ȝ ī manū ſua arcū patū
cū ſagitta ad ꝑcutiēdum ⁊ ī frōte ei9
erāt ſcriptū Ego ſū q̄ ſū null9 arcū vi
tare poterit ⁊ p̄cipue carbūculus il
le qui relucet tā ſplendide Cleric9 cū
hoc vidiſſet admirabatur cameram
intrauit mulieres pulcherrimas in
purpura ⁊ pello operantes inuenit
et nullum verbum ei dixerunt· De-
inde ſtabulum equorum intrauit et
optimos equos et azinos et ſic de ce-
teris inuenit eos tetigit et ad tactuȝ
ſuum lapides apparuerunt Hoc fac
to omnia habitacula palacij viſita-
uit ⁊ quicq̄t cor eius deſiderabat hoc
inuenit Deinde ſicut prius aulam ī-
trauit ⁊ de receſſu cogitabat ac ī cor
de ſuo dicebat Mirabilia vidi hodie
⁊ quicquid cor deſiderat hoc poterat
inuenire Verumtamen nulli9 dictiſ
meis credet de iſtis que vidi Et ideo
bonum eſt ī ſignum veritatis aliq̄d
mecum portare ad menſam ſuperio
rem reſpexit ciphos aureos ac cultel
los optimos vidit ad menſam acceſ
ſit vnū ciphum cum cultello de mēſa
leuauit vt ſecū portaret · Cū vero in
ſinu ſuo collocaſſet · ymago que in
angulo cum arcu et ſagitta ſtabat :
ad carbunculum ſagittam direxit ⁊
illum percuſſit et in multas partes
diuiſit · In continenti tota au-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

la facta ē ſicut nox tenebroſa Cleri=
cus videns totaliter eſt contriſtatuſ
viā exeundi ꝓpter nimiam obſcuri=
tatem inuenire non poterat Et ſic in
eodē palacio miſera morte mortuus
eſt

Moraliʒatio·

Qmi iſta ymago q̄ dicit pcute h̄
eſt dyabolus circuit querens
quē deuoret qui habet manū exten=
ſam id eſt poteſtatem ſuper pecca=
tores decipiendos q̄ dicit percute h̄
id eſt homini auaro dic pcute hic in
terra: bona mundana appetēdo cor
ſuum in terrenis ponendo Clericuſ
q̄ venerat poſtq̄ alij receſſerunt ē hō
cupidus ſiue auarus qʒ ſicut bonus
clericus die ac nocte ſtudet vt ſcienci
aʒ ſibiipi īprimat ⁊ alios doceat nec
ſaciari poterit quin ſemꝑ noua īue=
niet· Eodem mō hō cupidus die ac
nocte ſtudet in terra in mari quō po
terit bona mundana acquirere nec o
culi ſaciantur Et iō contra tales di=
cit ſeneca· Cū oia peccata ſeneſcunt
ſola cupiditas iuueneſcit Filii qui ve=
nerunt ad ymagineʒ ſūt boni xpiani
⁊ precipue religioſi qui mūdum reſ=
piciunt quantum ad victum ⁊ veſti
tum ⁊ ſic recedunt nec ſuperſcriptio
nem dyaboli curāt tales picula eua
dent Clericus vero per vmbram di=
giti in terra percuſſit ſic auarus per
vmbram ſcʒ mundi vanitatem q̄ eſt
quaſi vmbra tranſiens accipit ligo=
nem id eſt corpus condenſum ⁊ aſſē=
ſum ac intellectum ꝑ q̄ diuicias mū=
di incipit fodere Cū vero gradus in
uenit deſcendit Primus gradꝰ ē ſu
perbia· ſecūdus cōcupiſcentia oculo
rū Terciꝰ cōcupiſcentia carnis Per
iſtos gradus ⁊ alios diuerſos cupi=
dus deſcendit ⁊ pulchrū palaciuʒ vt
ei videtur plenū hominibus ac vani
tatibus inuenit ſcʒ mundum iſtum ī
quo et in quibus miſer homo miro
mō delectatur ymago que cum arcu
ſtabat ē mors que ſemper eſt parata
quēlibet noſtrum percutere ſicut di=
cit ſcriptura in fronte Ego ſum ſcili
cet mors q̄ a multo tempore in mun
do iſto introducta ſum ꝑ peccatum
primi parētis Et nullus poterit q̄u
tūcūqʒ diues generoſus fortis arcuʒ
meū euadere· Carbunculus eſt vita
hois quā diu vita in eo manet dat ei
lumen carbunculꝰ id eſt vitā poteſt
habere ſed tamē auarus meliꝰ credit
ac ſperat viuere· Et bona mūdana
que intelliguntur ꝑ ciphum ⁊ cultel
lū ī ſinu ſuo ſcʒ in archa ſua credit ī=
cludere veniet mors et percuciet cuʒ
ſagitta id ē cū graui infirmitate vi=
tā tuā ⁊ ſtati fit obſcuritas intantū
ꝙ omnes ſenſus lumen ſuū ac virtu
tem amittūt ⁊ iacet corpꝰ ibi mortu
um ⁊ miſerabiliter qʒ īfra triduum
incipit fetere tūc dyabolus aīam ra
pit amici ⁊ cōſāguinei bona ſua que
cū maledictione dei acq̄ſiuit obtine=
bit cadauer terra ac vermes corpus
occupabūt· Et ſic nihil pctōri relin=
quitur niſi pena eterna Studeamꝰ.

De ꝓmiſſionis fideli cōſtancia
Capitulum· C· viij·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ERat q̄daꝫ īꝑator i cui⁹ īꝑio e=
rāt duo latroēs adiuicē cōfede
rati iuramēto vt null⁹ aliū dimitte
ret i nccitate ſꝫ q̇libꝫ ꝓ altero vitam
poneret mlta mala adiuicē ꝑpetra
uerūt·ſ·furtū ⁊ homicidiū: Accidit
ſeƙ ꝙ vn⁹ ſn̄ altero ⁊ eo abſēte cū fur
to capt⁹ erat ⁊ i carcerē i cōpedibus
poſit⁹ Qđ audiēs ſoci⁹ ei⁹ alť latro
ad eū veit ⁊ dixit·kme ſocie dic mihi
i fide ligati ſum⁹ At ille Vt mihi vi
detur mori debeo qꝛ cōphēſus ſū cū
furto ſi velles tm̄ facere iſtđ qđ tibi
dixero ſēp eēm tibi obligatus Vxo=
rem et ꝑuulos ac familiaꝫ habeo de
eis nihil ordinaui nec de bonis meiſ
ſi in loco meo poſſes exſpectare i car
cere ⁊ hoc poteris a iudice inquirere
Domū vadā et de vxore ⁊ familia ⁊
de bonis meis ordinabo ⁊ tꝑe debi=
to reuertar ⁊ liberabo te At ille Iſtđ
ſatis fideliter adiplebo ꝑrexit ad iu
dicem ⁊ ait Dn̄e mi amic⁹ me⁹ cap=
tus ē ⁊ i carcere poſit⁹ mortē vt cre=
do euadere non pōt Si placet tantā
vnam peticionē a vobis peto vt euꝫ
licencietis ꝙ ad domū ꝓpriā accede
re poſſit vt ante mortem ſuaꝫ de vx
ore et familia poterit diſponere·E=
go vero ut de eo ſis ſecurus loco ſuo
i carcere remāebo donec venerit Ait
iudex Tali die iudiciū de eo ac de a=
lijs fiet Si vero eodē die nō venerit
q̇d ad hoc rūdebis At iᷤ Dn̄e omnē
ſecuritatē q̄ tibi placꝫ adiplebo ꝙ ſi
non venerit pro eius amore morteꝫ
ſuſtinebo Ait iudex Petitionem tu=
ā exaudiā: ita tn̄ ꝙ te i vinculis habe
am quouſqꝫ ipſe redierit Et ille Be
ne placꝫ mihi Tūc iudex iſtū poſuit
in carcerem ⁊ aliū libere miſit abire·
Ille vero domū receſſit de vxore pro
le et familia ordinauit ⁊ tā diu mo=
ram fecit ꝙ ad tercium diē iudicij in
q̄ oīs malefactores corā iudice ſūt
preſentati iter alios ille q̇ ꝓmpte ſe
carceri obtulit ꝓ amico ſuo eſt preſē
tatus Ait ei iudex Vbi eſt amicus tu
us q̇ hodie deberet redire ⁊ te libera=
re ac ſaluare At ille Dn̄e ſpero ꝙ n̄
deficiet Iudex vero diu exſpectabat
ſi veniret ⁊ nō venit ſtatī pro ſenten
cia dedit vt ad patibulū duceretur·
Et ſic factū ē Cū vero ad patibuluꝫ
ueniſſꝫ Ait ei iudex kme imputes ti=
bi ⁊ n̄ mihi ꝙ nūc morieris dixiſti ꝙ
amic⁹ tuus veniret ⁊ te liberaret At
ille Dn̄e ex q̊ mori debeo īſtanter pe
to vt an̄ morteꝫ meā pulſaē potero
Ait iudex Cuiuſmōi pl̕ſacio erit illa
Qui ait An̄ mortē meā trib⁹ vicib⁹
clamaē Et ille Mihi placꝫ Ille icepit
alta voce clamaē p̊mo·ſcūdo·tercio
reſpexit circūqꝫ ⁊ hoīem agili curſu
veniētē vidit a lōge ⁊ ait iudici Mor
tē meā differas ecce hoīeꝫ veniētē vi
deo forte ipē ē ſoci⁹ me⁹ q̇ me hodie
liberabit Iudex veō cū ipm veienteꝫ
audiſſꝫ expectauit Et ecce ſoci⁹ ei⁹ ve
nit ⁊ ait O dn̄e ego ſū ille q̇ de boniſ
meis vxoē et amicis meis diſpoſui ⁊
amic⁹ me⁹ iterī i pic̊lo mortis ꝓ me
ſtetit Illū libere ꝑmittas abire qꝛ pa
tus ſum pro peccatis meis mortem

ſuſtinere. Judex reſpexit eū et ait O
kme dic michi cauſā: q̄re adinuicem
eſtis tam fideles. Et ille. Dn̄e a pue
ricia quilibet alteri fidem dedit vt ī
oībus fideles eſſemus Et hec eſt cau
ſa q̄re ipſe ī loco meo ſe poſuit quouſ
qꝫ de domo mea ordinaſſem. Judex
ait Ex quo ita eſt tibi mortem remit
to ⁊ ſitis michi fideles de cetero me-
cum manebitis et de prebenda neceſ
ſaria vobis ꝓuidebo per omnia At il
li. Domine omnez fidelitatē amodo
ꝓmittimus vobis. Judex igitur eos
recepit ad graciā ⁊ oēs iudicē lauda
bant. qui fecit eis talem mīam.

Mozalizacō.

Kmi iſte Imperator ē pater ce-
leſtis duo latrones anima et
corpus qui facti ſunt per peccatū ſo
cij. ſ. in baptiſmo adinuicem vniti ita
ꝙ quilibet alteri fidē dedit aliū in ne
ceſſitate non deficere quando dixe-
runt. abrenuncio dyabolo ⁊ pompis
eius ⁊ poſt hoc facti ſunt ſocij in om
nibus operibus ſed vnus ſine altero
eſt captus ⁊ fortiter adiuinculat9 quā
do homo mortaliter peccat anima
ſub iugo dyaboli manet. Alter ſoci9
ſcilicet corp9 hinc inde in delicijs ſu-
is vacat. Sz bonus chriſtianus deo
delictus cum intelligit ꝙ anima in
peccatis iacet ⁊ per cōſequens in car
cere dyaboli hz ſe offerre loco ei9 h° ē
ī loco penitētie permanere quouſqꝫ
anima ad vxorē id eſt ad cōſcientiā
pergat et cū ea diſponit de ꝓle et fa
milia. i. de diuinis preceptis ⁊ pec-
catis quot et quantum cōtra diuina
precepta deliquit ⁊ ꝙ diu in peccatis
permanſit ⁊ ꝓ quolibz peccato debz
ſatiſfacere deo Sz dic michi quō: Cer
te ꝑ oracōez ieiuniuz ⁊ elemoſinam.
Interim corp9 debet clamare tria vi
delicet Prima vox ē amara contricio
Secūda vox integra confeſſio Ter-
cia vox plena ſatiſfactio Statim ad
iſtos clamores aīa que iā domū con
ſciē diſpoſuit ad te veniet in forma
debita ⁊ ambo ſcz corp9 ⁊ aīa regna-
bunt in eterna tabernacula. Ad que
nos ducat dominus noſter ⁊c.

Quos ditat dyabolus ꝑ auariciā
in fine decipit ad gehēnam.

Capitulum. C.ix.

Quidā faber diues iuxta mare
in quadam ciuitate manēs valde a-
uarus ⁊ malus erat multam pecuni
am collegit ⁊ vnū truncū impleuit ⁊
ipſū iuxta ignez poſuit in conſpectu
oīm et nullus de eo ſuſpicōnē habe-
ret ꝙ pecunias contineret. Accidit
ſemel cū omnes eſſēt ſomno oppreſſi
mare domū intrauit itantū ꝙ trun-
cus cū pecunia natabat ⁊ qn̄ mare re
ceſſit truncū ſecū abſtulit et ſic trūc9
natabat ꝑ mare mlta miliaria quo-
uſqꝫ ꝑuenerat ad vnā ciuitatē in q̄ e
rat quidā homo qui cōmune hoſpici
um hēbat Hō ille mane ſurrexit vi-
dēs truncuz natare ad terram duxit
credēs nichil aliud eſſe ꝙ qddam lig
nū ab aliq̄ ꝓiectū vel derelictum Il-
le hō erat valde liberalis ⁊ larg9 er-
ga paupes ⁊ peregrinos. Accidit v-

na dieꝝ ꝙ peregrini in eiꝰ domo hoſ
pitati ſūt ⁊ erāt tp̄s frigidiſſimū· hoſ
pes cū ſecuri lignum ſcindit et poſt
tres vel q̄tuoꝛ ictꝰ ſonitum audiuit
Deinde ſcindens ⁊ pecuniā īueniens
gauiſus ē ⁊ ſub cuſtodia poſuit ſi ali
q̇s veniret cuiꝰ eēt rddē vellꝫ Faber
v̄o de citate in ciuitatem iuit q̄rendo
pecunias ſuas venit ad ciuitatē ⁊ ad
domū hoſpitis q̄ truncū inuenit· Cū
mentionē de trūco ꝑdito faceret: au-
diēs hoſpes intellexit ꝙ pecunia eiꝰ
fuit· cogitauit intra ſe· Iā ꝓbabo· ſi
voluntas dei fuerit vt pecuniā ei red
dam Fecit fieri hoſpes tres paſtilloſ
de pane· Primū impleuit de terra·
Secūdū oſſibus moꝛtuoꝝ· Tercium
de pecunia quā inuenit ī trunco Hoc
facto dixit fabꝛo· volumꝰ comedere
tres bonos paſtillos de optimis car
nibꝰ q̄s habeo· quēcūqꝫ elegeris ſuffi
cientem habebis· Faber vero vnū pꝰ
alium leuauit· paſtillum plenum ter
ea magis ponderantem inuenit ⁊ il-
lum elegit· Et ait hoſpiti· Si plus
indiguero illū ſecūdū eligo· ponens
manum ſuꝑ paſtillū plenū de oſſibꝰ
moꝛtuoꝛū· terciū paſtillū tibi habe-
as Hoſpes hoc videns· in coꝛde ſu-
o dicebat Iam clare video· ꝙ volun-
tas dei non eſt ꝙ ille miſer pecuniaꝫ
habeat ſtatim pauꝑes ac debiles ce
cos ⁊ claudos vocauit ⁊ in pꝛeſentia
fabꝛi paſtillū aperuit· ⁊ ait· Ecce mi-
ſer pecuniam tuā quam manibꝰ tu-
is tradidi· tu potius paſtillos de ter
ra ⁊ de oſſibus moꝛtuoꝛū elegiſti Et
bene· qꝛ deo non placuit vt pecuniaꝫ
illā rehaberes· Hoſpes ſtatim coꝛaꝫ
ſuis oculis· totā pecuniam iter pau-
peres diuiſit Et ſic faber cū cōfuſio
ne magna receſſit·

Moꝛalizatio·

Cmi faber iſte p̄t dici q̄libet hō
mūdanꝰ q̄ potius nititur mundo ſer
uire ꝙ̄ creatoꝛi noſtro Per trūcū iſtū
vndiqꝫ clauſum coꝛ cuiuſcumqꝫ aua-
ri intelligitur qḋ ſemꝑ eſt clauſum q̊
ad celeſtia· pecunia incluſa· ſūt que
dam oꝑa meritoꝛia q̄ aliq̄n miſer hō
committit· ex timoꝛe dei cōpulſus·
Mare qḋ fluit ⁊ refluit ē mūdus iſ-
te qui capit de coꝛde auari quicquid
boni cōmiſerat· non tantum virtu-
tes q̄s in baptiſmo recepit: ſed eciam
bonas cogitacōes coꝛdis· Math· vi·
Vbi ē theſaurus tuꝰ ibi eſt et coꝛ tu-
um Hoſpes qui truncū īuenit ē bonꝰ
p̄latus vel cōfeſſoꝛ diſcretus qui te-
netur circa peccatorem diligentiam
habere ⁊ eoꝝ coꝛda ⁊ facta ſcrutari ⁊
īueſtigare q̄uō poterūt ad vitam rec
titudinis duci Vñ homo tenetur ſe-
qui viā ꝑ quā poterit ſalutē inueni-
re· ſcꝫ ad cōfeſſionem currere et ī do-
mo eccīe hoſpitari ⁊ eiꝰ p̄ceptis obe
dire· Tūc cōfeſſoꝛ debet eis tres paſ-
tillos oñdere vt vnū eligāt de iſtis ꝑ
quē famē pc̄ti extinguere poſſit Pꝛi
mꝰ eni paſtillꝰ erat plenus t̄ra· ⁊ de
ſignat mūdū· quē ſi mūdanꝰ hō ele-
gerit· ī vita iſta nihil aliū īueniret ni
ſi t̄rā purā· i· ſepulcꝝ vix ſeptē pedeſ
cōtinēs Qꝛ ōne qḋ ē ī mūdo ā ē ſuꝑ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

bia vite aut concipiſcentia oculoꝝ ꝗ
concupiſcentia carnis p̄mo totꝰ mū
dus ē i maligno poſitus Ergo ve illiſ
q̇ mūdana eligūt Memento ergo ho
mo qꝛ cinis es ⁊ in cinerē reuerteris
Secūdꝰ paſtillus erat plenꝰ oſſibus
mortuoꝝ ⁊ ſignat carnē ·i· carnales
hoīes vt ſunt ocioſi guloſi luxurioſi
Qui cū omni ſtudio itendunt carni
placere Cōtra tales dicit apoſt· Si
ſcd̄ꝫ carnē vixeritis: moriemini· Tūc
īuenietis opa veſtra q̄ſi oſſa arida q̄
nichil aliud valent niſi vt comburā
tur · Ve ergo illis qui illū paſtillum
ſcꝫ carnales delicias eligūt Tercius
paſtillus erat plenꝰ argento ⁊ auro
puro ⁊ ille deſignat celū empeÿreum
in quo ē theſaurus infinitus Pauci
ſūt ꝛ̄ſpectiue q̇ manū ad illū paſtillū
ponāt· vnde Mathi· lata eſt via que
ducit ad inferos ſtricta que ducit ad
celū Ideo pauci p̲ eā ābulant Quid
ergo faciendū? Certe vocādi ſunt pau
peres ⁊ debiles id eſt iuſti atq̧ ſancti
qui in vita iſta per tribulacōes mul=
tas ꝑpter deū trāſierūt ⁊ multas mi
ſerias ſuſtinuerunt Talibus dicetur
illud · Math· xxv · Venite benedicti
p̄ris mei p̲cipite regnū qd̄ vobis p̲a
tū ē Ad qd̄ nos p̲ducat ih̄s xp̄s q̇ ⁊c

De errantiū mirabili reuocatione
⁊ afflictorū pia cōſolacōne ·

Capitulum · C · x ·

TReianus impator regnauit i
cuiꝰ impio erat q̄dā miles noīe Pla
cidus: qui erat magiſter milicie ex p̄
te imperatoris Iſte erat in operibus
miſericordie valde aſſiduꝰ ſꝫ tū ydo=
lorū cultui deditꝰ Habebat autē vxo
rē eiuſdē ritꝰ et mīe exiſtentē duoſq̧
filios ex ea procreauit q̊s iuxta ſuā
nobilitatem magnifice educari fecit
Et qꝛ mīe opibus ſedule inſiſtebat:
ad viam veritatis meruit illuſtrari
Quadā eni die cū venacōi inſiſteret
gregē ceruoꝝ repperit inter q̊s vnū
ceteris ſpecōſiorē et maiorē cōſpexit
qui ab aliorum ſocietate diſcedens i
ſiluam vaſtiorē ꝓſiliit· vn̄ cū aliȷ̈ mi=
lites circa reliq̊s ceruos occupati eſ=
ſent placidus illum toto niſu īſeq̄ba
tur ⁊ ipſū cape nitebatꝛ Quē cū totis
viribꝰ inſequeretur: ceruꝰ tandē ſu=
per quandā rupis altitudinem cōſcē=
dit ⁊ placidus appropians qualiter
eū capere poſſet in aīo ſedule cogita=
uit · Qui cum ceruum diligenter in=
ſpiceret: vidit iter cornua eiꝰ formā
ſancte crucis ſupra ſolis claritatem
fulgentē ⁊ ymaginē ih̄u xp̄i q̇ per oſ
cerui ſicut olim p̲ aſinā balaā · ſic ei
locutus ē dicens· O placide quid me
inſequeris? Ego tui gratia i hoc ani
mali apparui tibi· Ego ſum chriſtꝰ
quem tu ignorans colis · elemoſine
tue corā me aſcenderunt Et ob h̊ ve
ni vt p̲ hunc ceruum quem venaris
ego quoq̧ ipſe venarer te Aliȷ̈ tamē
dicunt ꝙ ipſa ymago que inter cor=
nua cerui apparuit hec verba protu
lit Hoc audiens placidus nimis ter=
rore correptus eſt · De quo in terrā
recidit · et poſt vnam horam ad ſe re
diens de terra ſurrexit et ait · Re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

uela michi quid loqueris· ſic credam
in te· Et ait xp̄s· Ego ſū xp̄s placide
qui celum ⁊ terram creaui qui lucem
oriri feci ⁊ a tenebris diuiſi qui tp̄a
dies et ānos cōſtitui qui hoiem de li
mo terre formaui qui ꝓpter ſalutē
humani generis in terris i carne ap
parui Qui crucifixus ⁊ ſepultus t̄ci
a die reſurrexi· Audiens hec placid9
iterū in terrā cecidit ⁊ ait· Credo dn̄e
ꝙ tu es qui oīa feciſti· ⁊ qui errantes
conuertis Et dixit ad eū dn̄s· ſi cre-
dis vade ad epiſcopū ciuitatis ⁊ te
baptizari facias· Cui placidus· Vis
dn̄e· vt hec eadem nunciē vxori mee
⁊ filiis :vt ⁊ ipſi pariter in te credāt
Cui dn̄s Nūcia illis vt ⁊ ipſi pariter
tecum mūdentur Tu ꝗ̊z die craſtina
huc venias vt tibi rurſū appaream
⁊ q̄ futura ſunt pleni9 pandā· Cum
ergo placid9 domi veniſſz ⁊ hec vxo-
ri in lecto renunciaſſz exclamauit vx
or ei9 dicens Dn̄e mi ⁊ ego alia noc-
te tranſacta vidi eum dicentem mic-
hi Cras tu ⁊ vir tuus et filij tui ad me
venietis· Et nunc cognoui ꝙ ipſe eſt
xp̄s· Perrexerunt ergo media nocte
ad epiſcopū ciuitatis rome· qui eos
cū gaudio magno baptizauit· ⁊ pla
cidū vocauit euſtachiū· vxorē theſbi
tam Et filios eius theſbitum ⁊ aga-
pitum Mane facto· Euſtachi9 ſicut
conſueuerat ad venationem proceſ-
ſit et ꝓpe locū veniens milites ſuos
quaſi ſub obtentu ueſtigande vena-
tōnis diſpſit· ſtatiq; i loco formaz p̄e
viſionis aſpexit· cadenſq; in terram

in faciem ſuam dixit Supplico tibi
domine vt manifeſtes que promiſe-
ras ſeruo tuo· Cui dn̄s· Beatus es
euſtachi qui accepiſti lauacrum gra-
tie mee qui meridianū ſuperaſti· Et
modo eum qui te deceperat concul-
caſti· modo apparebit fides tua Dya
bolus enim eo ꝙ ipſū dereliquiſti· cō
tra te ſeuiet ⁊ varijs modis armatur
Optet enim te multa ſuſtinere vt ac
cipias coronam victorie· Oportet te
multa pati vt de alta ſeculi vanitate
humilieris et rurſus in ſpiritualib9
diuitijs exaltaris Tu ergo ne defici
as nec ad gloriā priſtinā reſpicias
qz per temptationes oportet te alte-
rum Job demonſtrari ſed cū humili
atus fueris veniam ad te ⁊ i gloriā
p̄ſtinā te reſtituam Dic ergo michi ſi
temptationes modo vis ſuſtinere ā
in fine vite tue? Dicit ei euſtachius·
Dn̄e ſi oportz ita fieri mō iube tēp-
tationem accedere ſed virtutem pa-
tientie tribue· Cui dominus· Fortes
eſtote qz gratia mea cuſtodiet aīmas
veſtras· Sicq; dominus in celum aſ
cendit et euſtachius domum rediens
Hec vxori ſue nunciauit· Poſt pau-
cos igitur dies mors peſtifera cunc-
tos ſeruos et ancillas inuaſit et vni-
uerſos occidit Deinde poſt alios di-
es omnes equi et omnia eius pecora
ſubito interierunt Quidā autem ſce
leſtes eius depredationē videntes ꝑ
noctem i domū eius irruentes cunc-
ta que reppererūt aſportauerūt ⁊ to
tam domum auro et argento et re-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

b⁹ aliȷ̈s ſpoliauerunt Et ipſe cū vxo
re ſua ⁊ filiȷ̈s gratias deo agētes noc
te nud⁹ aufugit Qui ruborē verētes
egiptum ꝑgebant totaq3 eius poſſeſ
ſio per rapinā malorū ad nichilum
eſt redacta Rex autē totuſq3 ſenatus
pro magiſtro militum tam ſtrennuo
multum dolebāt eo ꝙ nullū indiciū
de eo reperire poterant Cū autē iter
agerent appropinquauerūt mari et
inueniētes nauim: in ea nauigare ce-
perunt · Videns autem dominus
nauis vxorē euſtachiȷ̈ ꝙ pulchra eſſ3
nimis: ipſam habere deſiderauit ·
Cum vero tranſfretaſſent naulum
ab eis exigebat non habentibus illiſ
vnde ſoluerent iuſſit pro naulo reti-
nere vxorē voleſq3 eam ſecū habere
Quod vt euſtachius audiuit nulla-
tenus conſentire voluit diu eo cōtra
dicente · Innuit dn̄s nautis ſuis vt
eū in mare precipitarent vt ſic vxorē
ſuā habere poſſet · Quod cū euſta-
chius cōperiſſet vxorē eis triſtis reli
quit ⁊ duos infantes accipiens ige-
miſcens ibat dicens Ve michi ⁊ vobiſ
quia mater veſtra alienigene marito
tradita eſt perueniensq3 ad quendā
fluuium ꝓpter aquarum habundan
tiam non eſt auſus cum duob⁹ filiȷ̈s
flumen pertranſire ſed vno circa ri-
pam fluminis relicto alterum tranſ
portabat Qui cum fluuium tranſfre
taſſet illum infantem quem baiula-
uerat ſuper terram poſuit et ad acci
piendum alium feſtinauit · Cum au
tem circa medium fluminis perueniſſ3

ecce lupus concitus venit: ⁊ infantē
quem depoſuerat rapiens in ſiluam
fugit Qui de eo deſperatus ad aliū
feſtinauit Sed cum abiret: leo adue
nit ⁊ alterum infantē rapuit ⁊ abceſ
ſit vnde eum ſequi non valens cum
eſſ3 in medio flumīs cepit plangere
⁊ capillos ſuos euellere · volens ſe in
aquam ꝓicere · niſi ipſū diuina pro-
uidentia conſeruaſſet Paſtores autē
videntes leonem puerū vnū portan
tem · eum cum canibus inſecuti ſunt
Per diuinā autē diſpenſationē · leo
puerū illeſum abiciens receſſit Qui-
dā inſuꝑ aratores poſt lupum cla-
mantes de eius faucibus aliū puerū
incolumem liberarunt Vtrique uero
paſtores ⁊ aratores de vno vico fue-
runt et penes ſe pueros nutrierunt
Hoc autē euſtachius neſciebat · Sed
merens ac plorans ibat dicens · Heu
michi · qꝫ ante vt arbor pollebā: ſed
mō penitus nudatus ſū · Heu michi ·
qꝫ multitudine militū circūdari ſole
bam · ſed mō ſolus remanens: nec fi-
lios ſū conceſſus habere · Memento
dn̄e tu m̄ dixiſti Qꝫ oportet te temp
tari ſicut iob · Ecce plus ꝙ̄ iob aliqd
in me fieri vides · Ille enī ⁊ ſi oībus
nudatus fuerit tū ſtercus habuit ſu
ꝑ quo ſedere potuit Michi autē nihil
hoꝝ remanſit Ille amicos ſibi cōpa-
tientes habuit Ego feros habui ī a-
micos qui filios meos rapuerūt · Illi
vxor ē relicta a me vero ablata · Da
requiē dn̄e tribulationibus meis et
pone cuſtodiam ori meo · ne declinet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cor meum in verba mea malicie ⁊ eÿ
ciar ⁊ a facie tua· Hÿs dictis cū lacri
mis ad quendā vicū abÿt· ⁊ data ſi-
bi mercede agnos illoꝝ hominū per
annos ·xv· cuſtodiuit Filÿ autem eiꝰ
ī altero vico ſūt educati Nec ſe fratres
eſſe ſciebant Dn̄s autē nauis vxoreꝫ
euſtachÿ cōſeruauit· nec eā ille alie-
nigena cognouit Sed potius eā in-
tactā dimittens vitam finiuit Impe
rator autē et populus romanꝰ plu-
rimū ab hoſtibꝰ moleſtabatur et re-
cordatus placidi ꝙ ſtrennue contra
eos dimicaſſet de eius ſubita muta-
tione pluries triſtabatur · dixitqꝫ
multos milites per diuerſas mundi
partes· ꝓmittens omnibus qui euꝫ
inuenirent multas diuitias ⁊ hono-
res · Quidam autē ex militibus qui
aliquādo placido miniſtrauerāt ad
ipſum vicum in quo degebat venerūt
quos placidus de agro venit cōſide-
rans eos ex inceſſu protinus recog-
nouit ⁊ ingemiſcendo perturbari ce
pit cogitās dignitatem quam olim
habuit ⁊ ī corde ſuo dixit · Dn̄e ſicut
iſtos qui aliquando mecum fuerunt
preter ſpem nunc vidi da ut cōiugē
meam videre poſſim nā de filÿs ſci-
o ꝙ a feris comeſti ſūt · Venit enim
ad eū vox dicens Cōfide Euſtachi
qꝛ cito honorē tuum recuperabis et
filios ⁊ vxorem recipies · Cum igitᷣ
militibus obuiaſſet ipſe eū minime
cognouerunt · Cūqꝫ eum ſalutaſſent
queſierunt ſi aliquem ꝑegrinuꝫ noīe
placidū cū vxorē ⁊ cū duobꝰ filÿs cog
noſceret· Ille autē ſe neſcire ꝓfeſſus
ē ad preces tā eius in hoſpicium di-
uerterūt ⁊ euſtachius eis ſeruiebat ⁊
recolens priſtinū ſtatū ſuū lacrimas
continere non poterat Egreſſus au-
tem foras faciē ſuā lauit ⁊ iteꝝ redi-
ens eis ſeruiebat Illi vero conſiderā
tes adinuicem dixerūt Qm̄ ſimilis ē
hic hō illi quē querimꝰ· Et reſpōdēs
alter dixit Valde ſimilis eſt Conſide
remꝰ igitur ſi habet ſignū cÿcatricis
in capite: quod ſibi ī bello accidit ip
ſe vero ē Et reſpicientes ⁊ ſignū viden-
tes ipſū eſſe quem q̄rebant protinꝰ
cognouerūt ⁊ inſilientes ⁊ oſculātes
eū de vxore ſua ⁊ filÿs ſciſcitati ſunt
Qui dixit eis ꝙ filÿ mortui eſſent et
vxor detenta · Vicini autem oēs ad
ſpectaculū concurrebāt· Dū milites
virtutem ⁊ primā gloriā narrabant
tunc p̄ceptum īpatoris milites ei ex
poſuerūt et optimis veſtimentis ip-
ſum induerunt Poſt iter ·xv· dierum
ad imperatorem venerūt· Qui eius
aduentū audiens eidē ꝓpians occur
rit ⁊ in oſcula pacifica eius ruit· Nar
rauit omnibꝰ per ordinem cuncta q̄
ſibi acciderant ſtatimqꝫ ad magiſte-
rium milicie trahitur ⁊ idem officiū
quod habuerat priꝰ exercere cōpelli
tur q̄ numeratis militibus ⁊ paucos
cōtra hoſtes eſſe cognoſcens iuſſit ti
rones colligere per oēs ciuitates et
vicos Cōtigit autē ⁊ illā terrā deſcri
bi ī qua filÿ ſui educati fuerāt vt da
rent duos tirones Vniuerſi autē eiꝰ
loci incole illos duos iuuenes tamq̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

pꝛe ceteris aptioꝛes magiſtro mili-
tū conſignauerūt Videns ergo illos
duos iuuenes elegantes ⁊ moꝛū ho-
neſtate cōpoſitos cū ſibi plurimum
placuiſſent iter ꝑmos in acie oꝛdina
uit ⁊ ſic ꝓfectꝰ ad bellū ſubiectis hoſ
tibus exercitum ſuū tribꝰ diebꝰ in q̊
dam loco vbi vxoꝛ ſua peꝛpꝛula ma
nebat requieſcere fecit vbi hoſpitati
ſunt ignorātes tamē ꝙ mater ſua eſ
ſet ⁊ ſedentes circa meridiē ⁊ mutuo
confabulantes exponebāt ſibiīuicē
de infātia ſua Mat vero ecōtra ſedēſ
que ipſi referebāt attentiꝰ audiebat
Dixit eni maioꝛ minoꝛi · Ego dum i
fans eſſez · nichil recolo niſi ꝙ pater
meꝰ magiſter militū erat et mr̄ mea
valde ſpecōſa · Duoſqꝫ filios habuit
ſcꝫ me ⁊ aliuꝫ minoꝛē me Quiecīā ipe
valde ſpecōſus erat Accipiētesqꝫ nos
parentes noſtri egreſſi ſūt de domo
nocte ingreſſiqꝫ nauem neſcio quo
eūtes · Cūqꝫ autem de naui egrederemur · mr̄ noſtra quō neſcio in mari
relicta ē · pr̄ noſter poꝛtās nos duos
ꝑgebat flens pueniensqꝫ ad quēdam
fluuiū tranſiuit cū fratre meo mino
re ⁊ me ſup ripam fluminis reliquit
Cū autē reuerteretur vt me accipe-
ret: lupꝰ venit ⁊ illū infantē rapuit ⁊
anteꝙ̄ ad me appꝛopinq̄ret leo de ſil
ua exiens me rapuit ⁊ in ſiluā duxit
Paſtoꝛes vero me de oꝛe leonis eri-
puerūt ⁊ nutritꝰ ſum i illa poſſeſſio
ne in qua et ipſe ſcis ⁊ non potui ſci-
re quid factū ſit de pr̄e meo · neqꝫ de
fratre Audiens hec minoꝛ frater ce-
pit flere ⁊ dicere Per deum vt audio
frater tuus ego ſū · Quoniam q̄ me
educauerūt michi dixerunt quō me
eruerunt de faucibꝰ lupi Et in am-
plexibꝰ ruentes oſculabātur ſeinui
cē ⁊ fleuerūt Audiens hoc mater eoꝝ
⁊ conſiderans ꝙ euentum ſuum ita
ſeriatī dixiſſent diu apd̄ ſe tractauit
ſi filij ſui eſſent · Altera autē die ma-
giſtꝝ militū adijt ⁊ interpellauit di-
cens Depꝛcoꝛ te dn̄e vt me ad patriā
tuam ꝑduci iubeas · Ego ſū de terra
romanoꝝ ⁊ hic peregrina ſū Hec di-
cēs vidit ī eo ſigna mariti ſui Et euꝫ
cognoſcens cū ſe iam continere non
poſſꝫ pꝛocidit ad pedes eiꝰ ⁊ ait Pꝛe
coꝛ te dn̄e vt mihi exponas pꝛiſtinā
vitam tuā · puto enī ꝙ tu ſcis placi-
dus magiſter militū q̄ alio noīe eu-
ſtachius nūcupatur quē ſaluatoꝛ cō
uertit qui talē temptationē ſuſtinuͭ
⁊ cui vxoꝛ q̄ ego ſum in mari ablata
fuit que tn̄ ab oī coꝛruptione ſerua-
ta ſū · Qui ⁊ duos filios agapitū et
theoſpitū habuit Audiens hec euſta
chius ⁊ ipſā diligenter conſiderans
vxoꝛē ſuā eſſe recognouit ⁊ lacrimas
pꝛe gaudio fudit Ipſā oſculatꝰ ē glo
rificās deū q̄ cōſolatᷓ afflictos · Tūc
dixit ei vxoꝛ ſua Dn̄e vbi ſūt filij noſ
tri? Qui rn̄dit · A feris rapti ſunt Et
expoſuit ei quō eos ꝑdidit · Et illa ·
Gratias agamus dn̄o; puto enī vt
quēadmodū deꝰ donauit nobis vt ī-
ueniremꝰ nos inuicē; dabit etiaꝫ re-
cognoſcere nobis filios nr̄os At ille ·
Dixi tibi ꝙ a feris deuoꝛati ſūt Cui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

illa heſterna die ſedēs in oꝛto audi
ui duos iuuenes ſic et ſic ſuā infanti
am exponētes credo ꝙ ſint filij nri· i
terroga eos ⁊ dicent tibi· Conuocās
autē euſtachius eos et audiens ab e
is infantiā ſuā recognouit ꝙ filij ſu
i erant Et amplectētes eos ipſe ⁊ mr̄
ſuꝑ eoꝝ colla plurimū fleuerūt ⁊ cre
bꝛius eos oſculabantur Ois autē ex
ercitus plurimū gaudebat de inuen
cōe eoꝝ ⁊ de victoꝛia barbaroꝝ · Cū
igitur redirēt: contigit iam traianū
obijſſe ⁊ ſucceſſiſſe ei peioꝛem in ſcele
ribus nomine adrianū Qui pꝛo vic
toꝛia obtenta ⁊ inuentione vxoꝛis fi
lioꝛū magnifice eos ſuſcepit ⁊ mag-
num conuiuium pꝛeparauit Altera
autē die ad tēplū ydoloꝛum pꝛoceſſ͛
vt ibi ſacrificarꝫ ꝓ victoꝛia barbaro
rū Vidēs autē iꝑatoꝛ ꝙ euſtachius
nec ꝓ victoria nec ꝓ inuentiōe ſuoꝝ
ſacrificare vellꝫ hoꝛtabatur vt ſacri
ficium ymolaret· Cui euſtachius E-
go chꝛiſtū deū colo ⁊ illi ſoli ſeruio ⁊
ſacrifico Tunc iꝑatoꝛ ira repletus
ipſū cum vxoꝛe ⁊ filijs in harena ſta
tuit ⁊ leonem ferocꝫ ad eos dimitti
fecit · Accurrens vero leo in dimiſſo
capite quaſi eos adoꝛans ab eis hu-
militer receſſit Tunc iꝑator bouē
ereū incendi fecit ⁊ eos ibidem viuos
imitti mādauit Oꝛantes igitur ſāc
ti ⁊ ſe dn̄o cōmendantes bouē intrā
tes ibidē domino ſpiritū reddiderūt
Tercia autem die de boue ſūt coꝛaꝫ
imperatoꝛe extracti ita penitus in-
tacti inuēti ſūt ꝙ nec capillos nec ꝙͦ
ꝙ eoꝝ vapoꝛes incendij aliquatenus
contigerūt · Chꝛiſtiani vero eoꝝ coꝛ
poꝛa tulerunt ⁊ in loco celeberrimo
recondentes ibidē oꝛatoꝛiū conſtrux
erūt Paſſi ſunt aūt ſub adriano qui
regnare cepit circa annos dn̄i · xx · ka
lendas nouembꝛis vel ſcd̄m quoſdā
xij kalendas octobris

Cariſſimi iſte imperatoꝛ eſt do
minꝰ noſter ihs xp̄s · Placidꝰ
poteſt dici quilibet homo mundanꝰ
in vanitatibꝰ ſeculi occupatꝰ qui ꝑ-
git ad venandū ea que ſūt mūdana
cum militibus ſuis id eſt q̄nqꝫ ſenſi-
bus Tandē venit ad gregem ceruo-
rū i quibus multum delectatur Cer
ui iſti q̄ ſunt inuenti: ſunt viſus au-
ditus ⁊c· verba detractoꝛia ⁊ vana ⁊
ſic de alijs ſenſibus exterioꝛibus Sꝫ
attendatis ꝙ cerūꝰ pulchꝛioꝛ cucur-
rit ⁊ receſſit a ſocietate alioꝛū quem
toto conamine inſequebatur placi-
dus Ceruus ille eſt ratio que eſt op-
tima potētia anime quam homo te-
netur toto conamine in omnibus o-
peribus ſequi· ſi deſiderat habere vi-
tam beatam Ceruus ille aſcendit ri
pam Ripa eſt iuſtitia ſiue rectitudo
quam ratio ſemper diligit · et infra
coꝛnua rationis vidit ymaginē cru-
cifixi· Coꝛnua ſunt lex antiqua ⁊ no
ua In lege antiqua bene pꝛophetiſa
tum erat a multis de aduentu chꝛiſ
ti ⁊ de eius moꝛte In lege noua clare
videre poſſumus quomodo ⁊ q̄ moꝛ
te ꝓ noſtra ſalute moꝛtuus eſt· Ideo
ceruꝰ ille bene dicit vt mundum deſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

piciamus et ea que ī mundo ſunt vt
ſequamur veſtigia xp̄i ſicut fecit pla
cidus. Sed poſſes dicere libenter eſ
ſem īſtruct⁹ quō veſtigia xp̄i debeam
ſeq̄ Ecce exēplum in iſto beato euſta
chio. pꝛimo renuncia vxoꝛi et filijs.
Vxoꝛ illa que ē ſpecioſa valde eſt a-
nima tua ad dei ſimilitudinem crea-
ta. que ſemꝑ ē parata xp̄o obedire ſi
caro ei cōſentiat Duo filij puulij
ſunt voluntas ꝛ op⁹ qui ſūt puuli q̄
diu homo ꝑmanet deo contrarius.
Vnde pꝛimo opoꝛtꝫ ꝑ pn̄iam in ter-
ram cadere. Deinde oīa tempoꝛalia
a te repellere. ſi nō opere tū volunta
te Hoc eſt ſic intelligendū. q̄ ſemꝑ de
um omnib⁹ pꝛeponas Poſt hoc pla
cidus ſurrexit ꝛ cū uxoꝛe ꝛ filijs noc
te nauē intrauit Sic tu cariſſime ſur
ge per contricionē cū bona volunta-
te ꝛ bonis opibus ꝛ intra nauem ſāc
te eccleſie ꝛ deus ī omnibus erit tibi
ꝓpicius. Magiſter nauis eſt pꝛelat⁹
qui libenter nos retineret. Sed vxo
rē noſtrā id ē animam habet tenere ī
diuinis pꝛeceptis. Et ſi contigat ho
minem vagari extra nauem eccleſie
amittere poteſt duos filios ſcꝫ volū-
tatem bonam et bonū op⁹ que pꝛi⁹
habuit erga deum. Sicut placidus
fecit. Placidus intrauit fluuium et
īfantes poꝛtauit. lupus vnum cepit
ꝛ leo alium Per fluuium : mundum
intelligere debemus per leonem dya
bolum. ꝑ lupum pꝛopꝛiam carnem.
Dyabolus rapit a coꝛde hoīs bonaꝫ
volūtatē Caro bonū op⁹. Ratio di-
cit bonum eſſe ieiunare ꝛ ī bonis ope
ribus vigilare. Caro dicit. Melius ē
bene comedere ꝛ ſuauiter doꝛmire.
Quid ergo ē faciēdū? Si illa duo ab
lata fuerint ab homine. ſ. bona volū
tas ꝛ op⁹ meritoꝛiū certe paſtoꝛes ꝛ
aratoꝛes hn̄t cū canib⁹ viriliter ſeq̄.
Paſtoꝛes iſti ſunt cōfeſſoꝛes diſcreti
qui hn̄t nos dirigere ꝛ a ꝟia ꝑdicōis
deducere Aratoꝛes ſunt p̄dicatoꝛes
q̇ hn̄t terrā coꝛdis nr̄i ꝑ ſacrā ſcrip-
turā arare. ſpinas pctōꝝ euellere et
v̇tutes inſerere vicia extirpare et ꝑ
cōſequens hoīem in ſeruicō dei nu-
trire Ita q̄ ſint duo in vna ciuitate
ſcꝫ ī vna dilectione ꝛ cōcoꝛdia vt ca-
ro ſpiritui nō contradicat. Tūc rex
miſit ad q̄rendū placidū Sic de⁹ mi
ſit p̄mo p̄riarchas ad hoīem ſecūdo
ꝓphetas. Sꝫ homo nolebat fateri e
os cognoſcere donec venit filius dei
ꝛ nos ſuo p̄cioſo ſāguine redemit. I-
deo iuſtū ē vt hoſpiciū dom⁹ nr̄e ſit
mūdū ꝑ opa meritoꝛia ī q̊ nō ſit pec
catū. Et ſic apparebit vxoꝛ mūda et
ſpecōſa ſcꝫ aīa cū duob⁹ filijs. i. cū vo
lūtate ꝓpꝛia deo ſēꝑ ſeruiēdo ꝑ opa
miſericoꝛdie Et videas q̄ ſignum ha
beas ꝑ qd̄ poteris cognoſci ſicut pla
cidus habuit. Signū illud debet eē
dilectio dei ꝛ ꝓximi vt deū ſuper oīa
diligas ꝛ ꝓximū ſicut teipſū. Et ſic
poteris fieri mgr̄ ſcꝫ oīm ſenſuū eos
recte dirigēdo. Et ſic ꝑ martiriū ma
ceracōis ad vitā eťnam ꝑuenire Qd̄
nobis ꝛc.

De cuſtodia ꝛ cir-
cūſpectiōe hn̄da ad gregē cōmiſſū.

Capitulū C·xi

Quidam nobilis quādam vac-
cā candidam habuit quā multū di-
lexit ꝓpter duo· Primo quia candi-
da erat Secūdo quia in dādo lac ha
būdauit · Nobil illo p̄ nimio amoꝛe
oꝛdinauit ꝙ vacca duo coꝛnua aure
a habuit ⁊ intra ſe cogitauit cui poſ-
ſet vaccam ad cuſtodiendū dimitte-
re Erat enim tunc tempoꝛis quidaꝫ
hō nomine argus qui verax in omni
bus erat ⁊ centū oculos habebat No
bilis iſte nuncium ad argū miſit vt
ſine dilacōe vlterioꝛi ad eum veniret
Qui cum veniſſet ait Vaccam meaꝫ
cum coꝛnib⁹ aureis tue cuſtodie cō-
mitto ⁊ ſi bñ cuſtodieris te ad mag-
nas diuitias ꝓmouebo Si vero coꝛ
nua fuerint ablata: moꝛte moꝛieris·
Argus vero vaccā cum coꝛnibus re-
cepit et ſecum duxit ſingulis diebus
cū ea ad paſcua perrexit ⁊ eā diligen
ter cuſtodiuit ⁊ de nocte eā domum
reduxit Erat quidam homo cupidus
nomine mercurius ſubtilis valde in
arte muſicali qui miro modo vaccaꝫ
habere cupiebat ſepe ad argū venit
vt prece vel precio coꝛnua ab eo obti
neret Argus tenens in manibus ba-
culum paſtoꝛalem qua ſe in terram
fixit ⁊ ait baculo in perſona domini
ſui Tu es dominus meus nocte iſta
ad caſtrū tuum veniam tu dicis mic
hi vbi ē vacca cum coꝛnibus ego reſ-
pondeo Ecce vacca ſine coꝛnibus me
enim doꝛmiente latro quidam coꝛ-
nua abſtulit· Tu dicis O miſer non
ne centū oculos habes: quō erat ꝙ ō
nes doꝛmirent ⁊ latro coꝛnua abſtu
lit? Hoc eſt mendatium Et ſic ero fili
lius moꝛtis· Si dicam vendidi: fili⁹
ero domino meo · Deinde ait mercu
rio Perge viam tuam quia nichil ob
tinebis· Mercurius receſſit· et altera
die cum arte muſicali ⁊ ſuo iſtrumē-
to venit Qui cum veniſſet incepit cū
argo moꝛe hiſtrionico fabulas dice-
re et plerumqꝫ cantare quouſqꝫ duo
oculi argi inceperunt doꝛmire Dein
de ad cantum illi⁹ duo alij oculi doꝛ
mitauerunt ⁊ ſic deinceps donec vni
uerſi ſomnum caperent · Quod cer
nens mercurius: caput argi amputa
uit et vaccam cum coꝛnibus aureis
rapuit ·:·

Moꝛalizacō ·

Cariſſimi: nobilis ille ē dñs nr̄
ihc̄ s xp̄s· Vacca cādida aīa ad dei ſi-
militudinem creata que dum maneꝫ
in puritate vite: dat lac deuotionis ⁊
oꝛationis ꝓpter que duo multum a
deo diligitur · Et iō dedit ei coꝛnua
aurea Qꝛ p vtrūqꝫ ſaluati ſunt plu-
res hoies p⁹ moꝛtē xp̄i Vacca illa cū
coꝛnibus traditur argo id eſt p̄lato
Vn̄ argus cum centum oculis clariſ
viꝫ ꝓuidum et diſcretum ac vndiqꝫ
circūſpectū ſignificat· q̄ ſp hꝫ vigila-
re iuxta gregē ſibi cōmiſſū Vn̄ ezech
iij· dr̄ p̄elato · Si non annunciaue-
ris ei neqꝫ locutus fueris vt auerta-
tur a via ſua impia vt viuat · et ipſe
impius in iniquitate ſua moꝛeretur
ſanguinem eius de manu tua reqrā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Si aūt annunciaueris ipío ⁊ ille nō
fuerit conuerſus ab ipietate ſua · ⁊ a
via ſua peſſima ipſe quidē ī iniq̄tate
ſua morietur Tu autē aīaʒ tuā libe-
raſti Sed heu multi baculū paſtora
leʒ · i · poteſtatē ſuam añ oculos hoīʒ
oſtēdūt vt videāt ⁊ vt ab hoībus ho
norētur Sed ſepe cōtingit cū venerᵗ
aliq̄ tēptatio dyabolica ſcʒ audiēdo
cantꝰ muſicales · i · mulierꝝ · Qui cū ſe
pe ab hoībꝰ libenter audiūtur ⁊ in il
lis delectātur intm̄ ꝙ a ſue circūſpec
tionis vigilātia cadūt ⁊ dormiēte ip
ſāꝰ prudēᵃ ſpūaliter pcāt ⁊ vaccā · i · a
nimā quā diligēter ſeruare dēt : per
pctm̄ amittunt · Vn̄ caput a talibus
āputatur · i · btā vita quā deo ꝓmiſe
rūt ꝑ opa meritoria ſeruare mercu-
rius · i · dyabolus aufert ab eis vitaʒ
eternam · ducēdo vaccā · i · aīam ad in
fernum ·

De curacōe aīe ꝑ medicinam ſup
celeſtis medici · q̄ quidam curanter ⁊
q̄dam non · Ca · C · xij ·

Gorgoniꝰ regnᵗ q̄ vxorē pulcrā
accepit q̄ cōcepᵗ ⁊ pepit filium · puer
creuit ⁊ ab oībus ē dilectus Cū autē
decē annos in etate habuit mortua
ē mr̄ eiꝰ ⁊ tradita honorifice ſepultu
re · poſt hoc ex cōſilio multoꝝ rex ali
am vxorē duxit · q̄ filiuʒ p̄me vxoris
non dilexit ſʒ ob ꝓbria multa ſibi in-
tulit · Rex autē hoc ꝑcipiens volens
placere vxori filiū ſuum extra iperiū
ordinauit Filius ſic expulſus artem
medicine ſtuduit ⁊ intm̄ ꝓfecit ꝙ fac
tꝰ ē magnꝰ ⁊ ꝑfectꝰ medicꝰ · Audiens
rex ꝙ filiꝰ ſuꝰ ī ſtudio ꝓfecit gauiſus
ē valde · Accidit īfra tpꝰ breue ꝙ rex
in grauē infirmitateʒ cecidit lrās ꝑ
filio deſtinauit vt ad eū ſine vlterio-
ri dilacōe venirʒ ⁊ eū ab īfirmitate li
beraret Filius vero vt voluntatē pa-
tris itellexit : ad patrē venit ⁊ eū per-
fecte curauit Unde fama eius per to
tum regnum volauit Pꝰ hec regina
matertera eius vſq ad mortē īfirma
batur ⁊ medici ex oī ꝑte ſunt adduc-
ti qui oēs eam ad mortē iudicabant
Hoc percipiēs rex contriſtatꝰ ē val-
de rogauit filiū ſuum vt eā curaret ·
At filius ait · peticionem veſtrā iple
re nolo · Cui pater · Extra regnū me-
um te expellā · Cui filius · Si ſic agi-
tis : iniuſte mecum facitis · Pater : bn̄
cōſtat vobis ꝙ me extra regnū expu
liſtis ꝓpter eiꝰ ſuggeſtionē Vn̄ mea
abſentia fuit cauſa veſtri doloris ac
infirmitatis et mea p̄ſentia ē cauſa
doloris ⁊ infirmitatis regine ⁊ ideo
nolo eam curare ſed ab ea recedere ·
Ait pr̄ Eundem morbū habʒ quem
ego habui : me perfecte curaſti · ſic et
eam cura Reſpondit filius Pater mi
licet ſit eadem infirmitas : non ta-
mē eadē cōplexio ē tibi ⁊ ſibi · Quic-
quid ego tibi feci : gratū ⁊ ratum ha
buiſti · qn̄ palacium intraui et me vi-
diſti curatus fuiſti Nouerca mea qn̄
me videt grauatᶻ Si loquor incendi
tur dolor ſi tangā eam extra ſeipſaʒ
rapitur · Et ideo nihil magis expedᵗ
egris curādis : niſi dare eis qd̄ volūt
et quod deſiderant · Et ſic per tales

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

allegacõnes filius euaſit et nouerca
defuncta eſt ·

Moralizacõ ·

Mi rex iſte pōt dici prim⁹ pa
rens Adā: qui locū ꝛ imperiū habe-
bat ſciꝫ paradiſū quem de⁹ dominū
tocius mundi cōſtituit ps · Oia ſub-
ieciſti ſub pedibus ei⁹ ꝛc · Qui deſpō
ſauit pulchrā vxorem id eſt aiam ad
dei ſimilitudinem creatam ex qua ge
nuit filium id eſt chriſtum ſua ꝓge-
nie ꝓductū quantū ad humanitateꝫ
Vxoꝛ id ē anima moritur ſpiritua-
liter per pctm̄ quod cōmiſit ſtatim
duxit aliam vxorem ſciꝫ iniquitateꝫ
ꝛ miſeriā in quam cecidit ꝑ quā pa-
radiſo priuabatur et in iſto mundo
ponebatur vbi i ſudoꝛe ꝛ laboꝛe vix
it Filius dei qui erat de ſua proge-
nie ſcd̄m carnem de iperio celeſti ꝓp
ter noſtram infirmitatem ꝛ iniqui-
tatem deſcendit qui factus eſt noſter
medicus omnes ifirmitates curat in
tantum ꝙ fama eius in celo ꝛ in ter
ra ꝛ in iferno volauit · Sꝫ pater noſt
adam grauiter ifirmabatur per pec
catum commiſſum tam in coꝛpoꝛe
ꝙ̄ in anima · In coꝛpoꝛe ꝑdidit glori
am ꝛ honoꝛē qn̄ de paradiſo ē expul
ſus In anima quia a deo ſepatus eſt
ꝛ in ifernū collocatus Deꝰ vero op-
time ꝛ ꝑfecte illū ſua bn̄dicta paſſio-
ne curauit · Sed nouercā ſciꝫ dyabo-
lū cui ꝑ pctm̄ cōiunctus erat nunꝙ̄
volebat curare · Dic ergo michi q̄re
habuerunt eandē infirmitatem? Qꝛ
ambo per pctm̄ ceciderūt · Ad hoc di
co licet ābo peccauerunt: tn̄ alio ꝛ ali
o mō Dyabolus ſine ſuggeſtione et
ex ꝓpria malicia · Homo vero ꝑ dya
bolū tēptatus et ex fragili materia
plaſmatus · in pctm̄ cecidit ꝛ oleum
mie petijt · Jdeo medicus dn̄s nr̄ ih̄s
xp̄s hoiem curauit ſꝫ non nouercam
ſcꝫ dyabolū Nouerca illa eſt cā q̄re fi
lius dei a multis hoibus in alienam
regionem mittitur ꝛ ab eis expellit[ur]
Sꝫ ecōuerſo preſētia diuina ē cauſa
moꝛtis dyaboli · qꝛ ambo ſe non con
patiuntur ·

De ſpūali pugna ꝛ remuneracōe
ꝓ victoria · Ca · C · xiij ·

Gonias regnauit diues valde
qui toꝛneamenta ꝛ haſtiludia
multum dilexerat Vn̄ q̊ddā toꝛnea
menta fecit ꝓclamare vt quicūꝙ ſe
in toꝛneamento meli⁹ haberet · mer-
cedem cōdignā a rege obtineret Hoc
audientes nobiles et optimates ad
toꝛneamentū venerūt · Rex oꝛdina-
uit vt milites diuiderentur ita ꝙ ex
vna ꝑte plures oꝛdinauit in certo
numero et tot ex alia ꝑte · Jlli vero q̄
primo oꝛdinati fuerūt oia ſcuta ſua
ꝛ arma in loco ad hoc deputato ꝑ oꝛ
dinē poſuerūt · Rex ꝑcepit vt q̄cūꝙ ex
alia ꝑte ſcutū alicui⁹ cū haſta tange
ret · ſtati i[ll]e cui⁹ ſcutū tactū eēt ad toꝛ
neamtū ſecū deſcēderet ꝛ vna puella
ad h[oc] electa illū armarꝫ ꝛ ſic cōtra ali
ū luderet ꝛ ſi aliū i ludo ſuparꝫ · illo die
coꝛō regis coronat⁹ eēt ꝛ i rgali mēſa
collocaret[ur] Miles q̄dā h[oc] ꝑcipiēs dili
genter omnia ſcuta reſpexerat ꝛ vnū

ſcutū vidit in quo erant tria poma
aurea que miro modo habere deſide
rabat· ſcutū illud tetigit· Alius au=
tem cuius erat ſcutū ſtatim a puel=
la ſe armari fecit et deſcendit ⁊ con=
tra eum luſit i quo ludo caput ei⁹ q̄
ſcutū ſuū tetigit āputauit ⁊ mercedē
condignam accepit·

Moralizatio·

Cariſſīmi iſte imperator eſt do
min⁹ nr̄ ihs xp̄s q̄ contra dyabolū
pugnauit p̄mo in celo cōmiſſum eſt
torneamētū·i·bellū inter deū ⁊ dya=
bolū qū michael ⁊ āgeli eius p̄liabā=
tur cū dracone ⁊ poſtea in terra ī die
paraſceues Sed redeamus ad ꝓpo=
ſitū· De⁹ hꝫ tria ſcuta ſeu ſigna ſciꝫ
potentiam: que eſt ſcutum patris· ſa
pientiam: que eſt ſcutum filij· bonita
tem: que eſt ſcutum ſpiritus ſancti·
Illa tria ſcuta deus poſuit ī vno loco
determinato ſciꝫ in natura humana
quādo creauit hominē ad ymagineꝫ
⁊ ſimilitudinem ſuā· prim⁹ hō domi
nabatur oībus beſtijs· ecce potentiā
que eſt ſcutū patris· Prim⁹ plenam
habuit ſcientiam de oībus rebus· ec
ce ſapientiam q̄ eſt ſcutū filij Prim⁹
homo creatus eſt in gratia ⁊ in dilec
tione dei ⁊ ꝓximi· ecce bonitateꝫ que
eſt ſcutū ſpiritus ſancti· Malignus
vero ſpiritus i malo obſtinatus vo=
lens pugnare contra deū acceſſit ad
hominē in quo tria ſcuta triū perſo=
naꝝ erant appenſa et vnū tetigit nō
ſcutū patris dicentis· Si comederi=
tis: eritis potentes ſicut dij Nō ſcutū
ſpirit⁹ ſancti dicētis· Eritis boni vel
amātes· Sꝫ tetigit ſcutū filij in quo
reperta ſūt poma aurea ſcꝫ operatio
trinitatis dicentis· Si comederitis
ex iſto fructu: eritis ſicut dij ſcientes
bonū ⁊ malū· Tactū ergo eſt ſcutum
filij dei decuit vt de⁹ pater mitteret
filiū q̄ malignū ſpiritū pro nobis ex
pugnaret Illū dei filiū armauit vna
v̀go electa ſcilicet beata virgo maria
de q̄ humanā naturā aſſumpſit cū q̄
nos ad vitam eternam ꝑduxit·

De liberacōe hūani generis a fouea
infernali· Ca· Cxiiij

Erat quidā rex in cui⁹ imperio
quidā pauꝑ habitabat qui ſin
gulis diebus ad quādā ſiluā perrex
it vt ligna collígerꝫ ad vendendum
ꝑ que poſſet victū ⁊ veſtituꝫ acquirere
Accidit q̄dā die ꝙ ad ſiluā cū aſino
ſuo ꝑrexit· A caſu infra denſitatem
nemoris cecidit ſubito in quandam
foueaꝫ receptus de qua nullo modo
poterat exire In qua fouea erat dra
co horribilis qui totam foueam inte
rius cū ſua cauda circūuoluit In ea=
dē fouea erant ſerpentes multi in ſu
periori parte fouee in ꝓfundo et in
medio erat q̄dā lapis rotund⁹ ad q̄
oēs ſerpētes ſingulis diebus ſemel ī
die deſcēdebāt ⁊ illū lambebant Dei
de draco ſimili mō lambebat lapidē
Pauper cū hoc vidiſſet: intra ſe cogi
tabat Multis diebus in iſta fouea ſi
ne alimēto ſteti· niſi cibum habuero
fame peribo· ꝑgā ad illum lapidem
⁊ lambere volo ſicut ſerpentes fece=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

runt · Perrexit ad lapidem · incepit
lambere · ⁊ inuenit omnē ſaporē quē
cor eius deſiderabat Et ſic eſt refocil
latus ac ſi oīa cibaria mūdi comediſ
ſet ſiue habuiſſet Infra paucos dies
factum ē tonitruū magnū ⁊ horri=
bile ita ꝙ oēs ſerpētes vnus poſt ali
um exiuit cum vero nullus ſerpens
remaneret in puteo · Draco incepit
extra foueam volare · pauper hoc vi
dēs caudam draconis tenuit · draco
eū de fouea leuauᵗ ⁊ ad magnam diſ
tantian extra foueam ꝓiecit Ille ve
ro ꝑ aliquos dies ibidem ſtetit igno
rans viam extra nemus · Accidit ꝙ
quidā mercatores venerunt ⁊ eū ex=
tra nemus ad viam rectā duxerūt Il
le vero gauiſus ē valde · Ad ciuitatē
rediȷt ⁊ oībus denūciauit quō ei acci
derat · Et ſtatī pꝰ hoc vitā finiuit ·

Moralizacō ·

Carissimi rex iſte ē paẗ celeſtis · Pau
per ille ꝑt dici q̄libet hō qui nudꝰ eſt
egreſſus de vtero matris ſue qui in=
trat nemꝰ ſcꝫ mūdū iſtū Vn̄ ſepe ca=
dit in foueam ꝓfundam · qū cadit in
peccatum mortale · vbi iacꝫ in mag=
no periculo Quia ſub poteſtate dra
conis · i · dyaboli · Serpētes qui ſunt
cū eo ī fouea ſunt alia peccata venia
lia per que hō intoxicatur · velut per
ſerpentē lapis rotundꝰ in medio eſt
xp̄s Vn̄ ps̄ · lapidem quem reꝓbaue
runt edificantes · ⁊c · In eo īuenitur
oīs ſapor ⁊ dulcedo · Ad illū debemꝰ
tp̄e tribulationis recurrere et cum
deuota oracōe lambere · Tonitruū
magnū eſt cōfeſſio pura facta cū con
tricōe corā ſacerdote De q̊ tonitruo
ſciꝫ cōfeſſione oēs ſerpētes ideſt pctā
⁊ demones · quos ad nos ꝑ pctā vo=
camꝰ terrentur ⁊ depellūtur Et dra
co · i · dyabolus expellitur · Mercato=
tores · i · predicatores ⁊ cōfeſſores q̄
cotidie lucrantur animas quas dya
bolus conatur auferre Iſte tūc dedu
citur in viam rectam ciuitatis ſanc=
te iheruſalē Ad quā nos ꝑducat do=
minꝰ nr̄ ihs xp̄s ·

De morte xp̄i ꝓ nrā recōciliacōe ·
Capitulum · C · xv ·

Quidam iꝑator erat qui quādā
foreſtā habebat in qua fuerat quidā
elephas · cui penitꝰ nullus appropi=
q̄re audebat · Audiens vero hoc rex
a philoſophis ſuis ⁊ ſapientibus na
turā elephātis q̄ſiuit Illi vero reſpō
derūt ⁊ dixerūt ꝙ elephas mundas vͥ
gines multum diligeret ⁊ eaꝝ cātu
delectaretur · Rex hoc audiens ſtatī
fecit inquiri duas puellas honeſtas
⁊ pulchras ac dulciter cantantes q̄s
in regno ſuo habebat · Inuente ſunt
igitur due virgines ſatis pulchre et
honeſte quas rex fecit denudari ⁊ fo
reſtam ſic nude intrare · Vna earum
peluim accepit · altera gladium et
intrabant · In introitu inceperūt
dulciter cantare · Hoc audiens ele=
phas venit ad eas cepit mammillas
earum lambere virgines cōtinue can
tabant tam diu quouſqꝫ elephas in
gremio vnius virginis requieuit ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Alia virgo vidēs elephantem̄ in gre
mio alteriꝰ virginis dormire cū gla
dio eū occidit ⁊ virgo in cuiꝰ gremio
dormiuit peluim de ſāguine elephā
tis repleuit et ſic ad regem ꝑrexerūt
Rex vero gauiſus eſt valde ſtatim fe
cit fieri purpuram et multa alia de
eodem ſanguine

Cariſſimi iſte imperator eſt pa
ter celeſtis elephas dominus
noſter iheſus xp̄s q̄ ante incarnatio-
nem erat ſatis auſterꝰ due virgines
fuerunt maria ⁊ eua: que ambe erāt
nude ab omni peccato Maria ſancti
ficata ī vtero eua collocata in para-
diſo Eua gladium portauit id ē pec
catum quod cōmiſit contra dei p̄cep
ta propter quod xp̄s verus elephas
mortuus eſt Maria peluim id ē vte-
rum virgineū ī quo conceptus erat
xp̄s ⁊ eius humanitas formata Ele-
phas vbera lambebat id eſt legē an-
tiquam et nouam que ſunt duo vbe-
ra ꝑ que lac ſalutis ſugere poteriꝰ.
Xp̄s vtraqꝫ lambebat id eſt vtramqꝫ
legem impleuit cū ſanguinem ſuum
effudit de cuiꝰ ſanguine anime noſ-
tre facte ſūt purpurate omni hono
nore ⁊ gaudio vt ſic ſi volumus vitā
eternā poſſideaꝰ Ad quā nos ꝑducat

De dilectione dei quomodo om̄es
nos equaliter diligit. vſqꝫ dum ip-
ſum ꝑ peccata noſtra deſpicimus

Capitulū Cxvi

Pipinus regnauit qui quandā
pulchrā puellā deſpōſauit que
cōcepit et elegantē filiū peꝑit ſed in
partu mortua eſt Duxit aliam ⁊ ex
illa eciā filiū genuit Vtrūqꝫ filium
ad nutriendum in longinquas ꝑtes
miſit Iſti duo ꝑ oīa ſibiīnuicē erant
ſimiles Cū vero per lōga t̄pa morā
traherent: mater ſecūdi filij ſuū fili
um videre cupiebat preces regi fūde
bat vt filiū ſuū videre poſſꝫ Rex ei
cōceſſit: nūciū pro duobus filijs deſ
tinauit Cum autem filij veniſſent
ita per oīa ſimiles erant licet tamen
ſecūdus eſſet minoris quantitatis ⁊
etatis Quia forte vnius anni nihilo
minus tamen tantus erat ſecundus
quantus primus ſicut multotiēs cō
tingit ⁊ forte vterqꝫ patrizabat ī fa
cie ⁊ in vnanimi tate mentis et cor-
poris. ita qꝫ regina quis eius filius
eſſet ignorabat A rege diligenter pe-
tiuit quis illorū eſſꝫ filius eiꝰ Sꝫ rex
ei indicare noluit Ipſa hoc audiens
fleuit amare Rex cū hoc audiſſꝫ ⁊ vi
diſſꝫ ait ei Noli flere ille ē filius tuꝰ.
et demōſtrauit ſibi filiū quē de p̄ma
vxore genuerat Regina h̄ audiēs ga
uiſa eſt valde Stati totā curā dedit
filio iſti ad nutriēdū ⁊ de alio nihil
curabat q̄ erat eiꝰ ꝓpriꝰ filiꝰ Rex cū
h̄ vidiſſꝫ Dixit ei Quid facitis: dece
pi vos ille non ē filius veſter ſed vnꝰ
iſtorum eſt At illa Quare ſic mecum
agis: Indica mihi rogo te Et ille No
lo Et hec eſt cā. Si veritatē tibi dix
iſſē vnū ſcꝫ filiū tuū velles diligere ⁊
alterū odio habere Et ideo volo qꝫ
ābos eq̄liter diligas ⁊ nutrias. et cū
ad etatem legittimā veniūt tūc tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

veritatem pādam· de qua gaudebit
cor tuum Hoc audiēs regina ambos
poptime nutriuit · donec ad etatem
legittimā puenerunt·Cū autē q3 eſ-
ſet filius ei9 p regē fuerat expta vl-
tra modū fuit gauiſa·Et ſic i pace vi
tam finierūt · Moralizacō·

Mi rex iſte ē dn̄s noſter iheſus
xp̄s·Duo filij ſūt electi ⁊ rep-
bi Mater ē ſancta eccleſia · q̄ eſt mat
vltimi filij Mater p̄mi filij mortua ē
ſcz lex antiq̄ p xp̄i incarnacōez·De9
nō vult q mr̄ eccleſia ſciat quis ſit e-
lectus vel reprobus Sz vt āmbos in ca
ritate perfecta nutriat Quia ſi ſciret
vnū diligeret ⁊ alterū odiret Et ſic nō
eſſet pax et cōcordia Sed in die iudi
cij cū ad legittimā etatem puenerint
Tūc apparebit veritas qui ſint elec-
ti vel reprobi Tūc electis dicetur iſ-
lud Math·xxv·Veite bādicti pris ⁊c
Reprobis āt·Ite maledicti ·⁊c·

De obſtinatis ac conuerti nō vo-
lentibus ⁊ eorū plaga per diffinitiāz
ſentētiam ·

Capitulum·C·xvij·

FRedericus regnauit·q̄ ſtatuit
p lege q q̄cūq3 aliquā v̄ginem vi ra
peret ſi aliq̄s eā de manu raptoris li
berare poſſz:eā in vxorē duceret ſi eſ
placeret Accidit caſus q q̄dā tyran-
nus quandā v̄ginē rapuit· ⁊ ad quā
dā foreſtā eā duxit ⁊ defloraūit Illa
vero voce magna clamauit·Miles q̄
dam nobilis genere et ope a caſu per
eādē foreſtā eq̄tauit ⁊ cū vocē puelle
audiret pcuſſit equum ⁊ ad eam per

uenit Et cauſam clamoris ab ea que
ſiuit Cui illa·O dn̄e mi propter deū
michi ſuccurrite ille tyrannus me vi
rapuit et deflorauit ⁊ poſt hoc me oc
cidere propoſuit Ait raptor Dn̄e vx
or mea eſt ⁊ eā in adulterio inueni ⁊
ideo eam occidere propoſui · At illa
Domine nō eſt ita·nunq̄ vxor alicu
ius eram nec vnq̄ polluta niſi hodie
p ipſū ideo mihi ſuccurrite adhuc ſig
na virginitatis in me manēt Ait·mi
les tyranno Signa manifeſta v̄gini
tatis in ea video q vi eā rapuiſti ac
defloraſti ideo eaz de manibus tuis
liberabo· Reſpondit tyrannus · Si
volueris eā liberare : p ea pugnabo
cōtra te Statim ambo adinuicē pug
nabant ⁊ duros ictus dederunt ⁊ mi
les victoriam obtinuit tā grauiter
vulneratus erat · Obtenta victoria
ait miles puelle·Nunq̄d tibi placz vt
te in vxorē accipiā? Que ait Hoc ſum
me ⁊ toto corde deſidero ⁊ ſup hoc fi
dem meam tibi do Fide data ait mi
les puelle In caſtro meo p aliquos di
es manebis interim pgā ad parētes
meos ⁊ neceſſaria pro nuptijs prou
debo ⁊ tūc ad te redibo ⁊ cum magū
ſolēnitate te deſponſabo Que ait Do
mine preſto ſum voluntati veſtre
per omnia obedire Miles ei valedix
it et illa ad caſtrum perrexit · Dum
autem miles extra ſuam patriam eſ-
ſet vt neceſſaria pro nuptijs ordina-
ret tyrannus ad caſtrum militis
acceſſit in quo erat puella et pulſa-
bat · Illa vero introitum ei negauit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Tyrannus incepit multa ꝓmittere ⁊ eã in vxorẽ honorifice ducere. Illa vero dictis eius credens eũ intromi-ſit et ambo ſimul illa nocte dormie-runt. Miles autem poſt menſam re-dÿt ⁊ ad portam caſtri pulſauit Pu-ella ei non reſpondit Ille hoc audiẽſ ⁊ pcipiẽs cũ amaritudine cordis dix-it O bona puella ad memoriam re-duc quõ te ſaluaui a morte ⁊ ſuper hͦ fidem tuã mihi dediſti loquere bona puella ⁊ oñde michi faciem tuã. Illa hoc audiens quãdã feneſtram aperu-it ⁊ ait. Ecce aſſum. quid placet ꝓpo-ne. Qui ait. Miror de te ꝙ ignoras quid ⁊ quanta feci pro te wlnera di-uerſa recepi pro tuo amore Et ſi mic-hi non credis corp⁹ meum tibi oſten-dem Hÿs dictis veſtimenta depoſu-it ⁊ ait. Ecce kariſſima wlnera diuer-ſa que recepi ꝓ tua vita aperi ergo michi portam vt te in ſponſã accipi-am Illa vero faciem ſuam auertebat ab eo ⁊ portam noluit aperire. Mi-les iudici eſt conqueſtus ⁊ pro ſe legẽ allegauit adiciens quomodo eam li-beraſſet et ergo eam in vxorem pete-ret. Iudex hec audiens pro raptore miſit. Qui cũ veniſſet; ait iudex rap-tori Nunquid illam mulierem rapu-iſti. ⁊ ille miles ꝑ fortitudinẽ de ma-nibus tuis liberauit? At ille. Eciam domine. Cui iudex. Ergo ſcdm legẽ ꝓ ſua voluntate vxor eius ẽ. Quare poſt hoc de vxore alterius te intro-miſiſti? Primo quũ caſtꝝ eius intraſ-ti ipſo ignorante. Secundo lectum alterius violaſti. Tercio ꝑ tm̃ ſpaciũ vxorem eius occupaſti. Quid ad hec reſpondes? Ille obmutuit. Conuer-ſus iudex ad mulierẽ dixit O puella iure duplici vxor illius militis es. Primo quia te de manu raptoris li-berauit Secundo; qꝫ ſibi fidem dediſ-ti. Quare ergo poſt hoc portã ſui caſ-tri alteri ꝙ viro tuo aperuiſti; ⁊ illuꝫ intromiſiſti? Illa ad hoc nõ poterat reſpondere. Iudex ſtatim ſententiaꝫ dedit vt ambo in patibulo ſuſpende-rentur Quod ⁊ factũ ẽ Oẽs ergo iu-dicem laudabant q̃ talẽ ſententiam dedit.

Moralizatio.

Cariſſimi iſte imperator eſt de-us q̃ iſtam legem dedit Muli-er rapta ẽ aĩa capta. Raptor ẽ dya-bolus q̃ non tm̃ per pctm̃ ipſã deflo-rat ſꝫ eciam eternaliter wlt occidere Sed ipſa clamauit. quũ petiuit oleuꝫ mie. dicens illud Luce. xv. Miſerere mei fili dauid qꝛ filia. i. conſẽtia me-a male a demonio vexatur Cui⁹ cla-morem q̃dã miles audiuit ſcꝫ filius dei equitãs ſup equũ hũanitatis. Fi-lius dei deſcendit in foreſtam iſtius mũdi. ⁊ bellũ cõtra dyabolũ ꝓ gene-re hũano cõmiſit. In quo bello vul-nera diuerſa recepit De quibus wl-nerib⁹ vterqꝫ erat wlneratus ſcꝫ xp̃s in carne; dyabol⁹ ĩ poteſtate Vñ yſa-ie. dicitur Fortis ipedit fortẽ ⁊ ãbo pariter corruerunt Xp̃s ſponſalia cõ-ſtituit ꝑ baptiſmũ ĩ quo aĩa dat fidẽ qñ dyabolo renũciat ⁊ oĩb⁹ pompis ei⁹ ⁊ deo adherere ꝓmittit per alias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

virtutes q̄s recepit facit caſtꝝ cōtra
dyabolū mūdū ꝛ carnē Interim deꝰ
celos aſcendit ad ꝑparādū nupcias
ꝓ nobis vt ī gloria eterna cū ipſo cō
iungeremur·ſcd̄m illud ·Joh̄ Vado
parare locum Sed quādo anima eſt
ī caſtro corporis tunc raptor·i· dya
bolus puellam·i·animam aggredi=
tur·qn̄ eā ꝑ mūdi vanitatē ſeducit ꝛ
ad eā nigreditur qn̄ in pctm̄ cecide=
rit ꝛ in eo ꝑmanet Et ſic xp̄s expelli=
tur Sz xp̄s reuertens cotidie ad oſ=
tium cordis tui pulſat·ꝛ dt̄ illud cā=
ti·Ego ſto ad oſtium ꝛ pulſo ꝛc·ſz a
nima ī pctis obſtinata eū non cog=
noſcit · ideo xp̄s oñdit ſibi wlnera q̄
pro nobis ſuſcepit vt ad eum īclines
cor tuum ꝛ feneſtram cordis tui ſal=
tem aperias Sed miſer homo quoni
am dn̄m non timet vt eius cor aperi
at contra talem iudex celeſtis in die
iudicij dabit ſententiam vt ābo ſuſ=
pendātur ī patibulo infernali·

De fallacia et dolo · C·xviij·

Miles quidam intrauit egiptuz
cogitans ibi pecuniam ſuam
relinq̄re īterrogauit ſi aliquis fidel
ibi maneret cui pecuniam ſuam ad
cuſtodiendum traderet ꝛ audiuit ꝙ
erat quidam ſenex ad euz acceſſit vt
mille talenta ei traderet·Deinde ad
peregrinandum ꝑrexit pacto itine=
re ad eū redijt cui talenta cōmiſerat
ꝛ commiſſa ab eo queſiuit·At ille ple
nus neq̄cia nūꝙ ſe eū vidiſſe aſſeruit
Miles vero ſic deceptus cōtriſtatus
ē valde ſingulis diebꝰ ab eo petijt et
eū blandis ſermonibꝰ depcans vt ſi=
bi pecunias redderet·Deceptor īcre
pabat eū ne talia de eo amplius di=
ceret vel eciam ad eum rediret · Ille
triſtis ab eo receſſit hn̄s obuiā quan
dā vetulā pānis heremitalibꝰ indu=
tam hn̄ſq; in manu baculum ꝛ ꝑ viā
leuauit lapides ne trāſeuntes pedeſ
lederēt Que vidēs eū flentē ꝛ cognoſ
cens ꝙ extraneus eſſet cōmota pie=
tate eū vocauit ꝛ quid ei accidiſſet in
terrogaᵗ At iˡᵉ ordinate narraᵗ quō ꝑ
illū ſenē eſſz deceptus At illa·Amice
ſi vera ſunt que michi dicis:dabo ti=
bi ſanū conſiliū·At ille·Teſtis ē mic
hi deus vera vtiq; ſūt ·Que ait · Ad
duc michi hominē de terra tua cuiuſ
dictis et factis fides adhibere poſſet
Ille vero adduxit Cui adducto por
rexit vetula·x·cophinos emere exte=
teriꝰ precōſis depictos coloribꝰ fer=
roq; ligatos cū ſeraturis deargēta=
tis lapidibꝰ īplere iuſſit·miles vero
fecit ſicut mulier iuſſit Mulier vidēſ
oīa parata ait·Nūc decē homines ꝑ=
quire q̄ mecū ꝛ cum ſocio tuo ad do
mū deceptoris tui vadant ꝛ cophi=
nos deferant Vnꝰ poſt alium veniē=
tes ordine longo ꝛ q̄ſcito primꝰ ītra
uit ꝛ nobiſcum quieſcit veni audact
ꝛ pete pecuniā ego vero in deo confi
do ꝙ pecunia tibi reddetᶻ Que vetu
la cū ſocio decepti ad domū decepto
ris veīt Et ait dn̄e iˡᵉ extraneꝰ hō hoſ
pitatꝰ ē mecū ꝛ wlt adire patriā ſuā
querit prius pecuniam ſuam que eſt
in decem cophinis alicui homin pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

bo ⁊ fideli cōmendare donec reuerta
tur. Precor ergo te vt amore dei ⁊ me
i in domo tua cuſtodias. Et quia au=
diui ⁊ ſcio te probum ⁊ fidelem nolo
aliquē preter te ſolum pecuniam cuſ
todire. Cum ſic loqueretur. Ecce intra
uit primꝰ ſeruꝰ deferens cophinū v=
num. Qḋ vidēs deceptor credidit ve
rū eē qḋ vetula dixit. Pꝰ hocītrauit
miles vt vetula p̄dixit. Quem vidēs
deceptor timens ſi pecuniā peteret.
Alius ſibi non crederet ad cuſtodien
dum ſuas pecunias contra eū venit
adulando dicens. Amice vbi fuiſti.
veni et accipe pecuniā tuā fidei mee
iam diu cōmendatā. Miles vero letꝰ
pecuniam recepit gratias agēs deo
⁊ vetule. Vetula vero hoc vidēs ſur=
rexit et ait. Dñe ego ⁊ hō iſte ibimꝰ
cōtra ceteros cophinos ⁊ reuerti feſ
tinabimꝰ. Tu vero exſpecta donec re
deamus. ⁊ bñ ſerua qḋ iam adduxiꝰ
Et ſic miles ꝑ vetulā pecuniam ſuaz
recuperauit. Moralizacō.

Karmi miles iſte ē q̇libet xp̄ianuſ
q̇ ī iſto mundo ꝙ̄ diu viuit pe=
regrinatur. Quia facit omni die die
tam ad mortē. Qui decē talenta .i.
decē p̄cepta dnī inordinate ꝑ pctm̄
tradidit cuidā ſeni. ſenex iſte ē mūdꝰ
plenus decepcōnibꝰ. Vñ ſi in rebus
mūdanis delectamur ⁊ mundo con=
fidimus p̄cepta diuina amittimus.
⁊ vix cū difficultate acq̇rere poteriꝰ
donec ꝑ verā cōtritionē cōfeſſionē ⁊
ſatiſfactōez acq̇raꝰ. Vetula iſta hītu
pegrini iduta ē cōſciā ſana q̄ ꝯtinue
āmouet lapides .i. opationes malas
de via cordis tui ne pedes bonoꝝ co=
gitacōnum offendantur. Dic michi
q̄uō debes r̄cuperare qḋ ꝑ pctm̄ ꝑdi
diſti. Certe optꝫ te adducere de p̄ria
tua .i. de corde tuo .x. hoīes .i. decem
opa penitentie. Ita ꝙ ꝑ quolibet p̄=
cepto qḋ ꝑ pctm̄ violaſti vnū actum
pnie ſeu pnie oportꝫ te adimplere qꝛ
ſecūdū btm̄ augu. Nullū bonum ir=
remuneratum ⁊ nullū malū impuni
tum. Itē oportet ꝙ habeat cophinuz
bñ ligatum ſcꝫ contritum cor ⁊ v̇tuti
bus bene inſignitum. ꝑuis lapillis
plenū. lapides iſti in corde ē medita=
tio .i. vulnerū xp̄i ⁊ memoria paſſio
nis eius q̄ cōtinue oportet habere cō
tra dyabolū mundū et carnē in cuiꝰ
figura dr̄ .i. regum. ꝙ dauid cū ba=
culo paſtorali ⁊ cū funda ⁊ q̇nqꝫ lapi=
dibus goliam occidit. Dauid iterp̄=
tatur manufortis ⁊ ſignat xp̄m. Fu=
da ſignat amorē trahens eū de celo
ī mūdū a mūdo in crucem. Q̇nqꝫ la=
pides ſūt q̇nqꝫ vulnera. Golias ē dya
bolꝰ. Et ſic ꝑ q̇nqꝫ lapides .i. vulnera
tandē occiditur. Si ergo iſtos lapi=
des continue in cophino cordis tui
habueris: virtutes ꝑ pctm̄ ꝑditas re
habere poteris. ⁊ ſic ꝑge cum gaudio
ad patriā tuā id ē ad vitā eternam.

Qḋ oīm viuētiū ī mūdo: de bñfi=
ciꝭs acceptis ē igratiſſimus homo.

Capitulum. C. xix.

Quidā Rex ſeneſcallū hūit ſup
ipiū ſuū cuiꝰ cor ita eleuatū ⁊ exalta
tū ē ꝙ oēs opprimebat qꝛ ad nutum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

eiꝰ oĩa fiebant Juxta palacium im-
ꝑatoris erat quedā foreſta aĩalibus
ſilueſtribꝰ plena qui ordinauit ꝙ fie
rent diuerſe fouee quas folijs coope
riebat vt beſtie ſubito ĩ eas caderent
⁊ ſic caperentur Accidit ꝙ ſeneſcal-
lus tranſiret per foreſtā et eleuatum
ē cor eiꝰ intantum ꝙ opinabatur ꝙ
nullus maior eo eſſet in ĩperio · Qui
vlteriꝰ equitans cecidit in vnā foueā
quā exire non potuit · Eadem die in
eandē foueā leo cecidit poſtea ſymea
⁊ tercō ſerpens Seneſcallus ſe vidēſ
circūuolutuum iſtis beſtijs timuit ⁊
clamauit Cuiꝰ clamorē audiens qui
dam pauꝑ nomine guido q̄ cum aſi-
no ducebat ligna de foreſta de q̄bus
victū queſiuit venit ad foueam · cui
ꝓmiſit multas diuitias vt eū extra-
heret guido ait · k̄me nihil habeo vn
de viuere poſſim niſi colligo ligna ſi
laborem iſtius diei dimitterem dam
num ĩcurrerem Qui ei ꝓmittens bo
na fide ꝙ ei de diuitijs ꝓuideret ſi e
um extraheret · Guido hoc audiens
ad ciuitatem iuit ⁊ longam cordam
ſecū portauit quā in foueā miſit vt
ſeneſcallus ſe ſuccingeret ⁊ ſic eū ſur
ſum traheret · Qua dimiſſa ſaltauit
leo ante ſuꝑ cordam ⁊ extractus eſt ·
Quo facto applauſum ei fecit et ad
ſiluā cucurrit · Deinde iteꝝ cordā mi
ſit in foueam ⁊ ecce ſymea ſuper eam
ſaltauit quā guido ſurſū traxit ⁊ ad
ſiluā cucurrit · poſtea iteꝝ cordā deſ-
cēdere ꝓmiſit et ſerpens ſuꝑ eā ſalta
uit quē guido extraxit applauſū ei
fecit ⁊ ad ſiluam cucurrit · Deīde mi
les clamauit · O k̄me bñdictus altiſ-
ſimꝰ iam de beſtijs ſū liberatus cor-
dam ꝑmitte deſcēdere qđ ⁊ factū eſt ·
Miles ſe ſuccīxit ⁊ guido eū abſtraxᵗ
deīde equū extraxerūt ſtatim ſeneſ-
callus equum aſcendit ⁊ ad palaciū
regis venit · Guido vero domi venit
vxor videns eum vacuum contriſta-
ta ē valde · Jlle vero proceſſum ei nar
rauit et ꝙ mercedem condignam re-
ciperet de quo vxor gauiſa eſt Mane
vero guido ibat ad caſtꝝ mittēs iani
torē ad ſeneſcallū ꝙ ipſe ibi eſſet qui
prima et ſecūda vice negauit ꝙ eum
vnq̄ꝫ viderit p̄mo niſi recederet ipſuꝫ
crudeliter verberaret qđ et fecit Qui
dum tercia vice reuerſꝰ eſſet · Jta cru
deliter portariꝰ eū verberauit ꝙ ip-
ſum ſemiuiuū reliquit Quod audiēſ
vxor guidonis venit ⁊ cū aſino eū ad
domū duxit ⁊ diu infirmatus eſt ⁊ ō
nia bona ſua ĩfirmitate conſūpſit q̄
habuit · Dum autē ſanus factus eſtꝫ
⁊ vna dieꝝ ligna colligerꝫ · vidit a lō
ge decē aſinos oneratos cū fardellis
⁊ leonem a ꝑte poſteriori ſequentem
recto tramite verſus guidonem eos
duxit Guido intime reſpexit leoneꝫ
⁊ ſtatim memoriam habuit ꝙ erat il
le leo quem de fouea traxit · leo cum
ad eum veniſſet · cum pede ſignum
ei fecit · vt cū aſinis oneratis domū
accederet · qđ ⁊ fecit Guido aſinos ſe
cū domi duxit ⁊ leo ſeq̄batur quouſ
ꝙ guido ad domū ꝑuenit Cū aūt aſi
ni domū intraſſent ; leo cum cauda

applauſum fecit guidoni et ad ſiluā
cucurrit· Guido ꝑ diuerſas eccleſias
ꝓclamari fecit· ſi aliquis aſinos ami
ſiſſz· Et nō ē inuentus vnus q̄ confi-
teretur ſe aliquem ꝑdidiſſe ipſe ape-
riens fardellas diuitias multas īue
nit· de quibus non modicum gaudēſ
diues effectꝰ eſt· Cū vero ſecūda die
guido ad foreſtam venit ⁊ inſtrumē-
tum ferreū vt ligna ſcinderet nō ha-
beret· reſpexit ſupiꝰ et vidit ſimeam
quā de fouea extraxit que cum denti
bus ⁊ vnguibꝰ tm̄ frangebat ꝙ gui-
do ſine labore aſinū ſuum onerauit·
⁊ domi eſt reuerſus· Tercia vero die
guido ad foreſtam reuertitur ⁊ cum
ſederet ad ꝑparandum īſtrumētum
vidit ſerpentē quē de fouea extraxit
portantē lapidem in ore ſuo colora-
tum triplici colore Et vna parte eāt
albus ex alia niger ex tercia rubicū-
dus Os ſuum aperuit ⁊ in gremio e
ius permiſit cadere ⁊ abceſſit· Gui-
do cum lapide ad vnum peritū ac-
ceſſit· Qui cum eū vidiſſet ⁊ virtutē
ipſius cognouiſſet· libenter centum
florenos ꝓ lapide dediſſet Guido ve
ro virtute lapidis multa bona acq̄ſi
uit· ⁊ in miliciam eſt ꝓmotus Quod
intelligens imperator eum ad ſe ve-
nire precepit ⁊ lapidē habere voluit
pro pecunijs· aut extra regnum mit
ti Ait guido· Dn̄e lapidem vendam
ſed vnum dico Si non valorē michi
dederitis ad me redibit· Qui dedit
ſibi trecentos florenos ⁊ tamen gui-
do in archa ſua īuenit quē imꝑatori
reddidit· Qui admirans dixit· Dic
michi vnde lapidē habuiſti Ille vero
a ꝑncipio vſq3 ad finē narrauit· quo
modo ſeneſcallus in foueā cecidit cū
leone ſimea ⁊ ſerpente ⁊ ꝙ pro mer-
cede wlneratus fuit a ſeneſcallo et
quid a leone ſimea ⁊ ſerpente recepit
hoc audiēs iꝑator cōmota ſunt oīa
viſcera eiꝰ contra ſeneſcallū ⁊ ait ei·
Quid eſt qđ audio de te· Ille negare
non poterat· Cui iꝑator· O peſſi-
me· magnā igratitudinē feciſti gui-
doni ex quo de periculo mortis te li
berauit ⁊ hic eū ſemiuiuū reliquiſti·
O miſer ecce beſtie irracōnales ſicut
leo ſymea ⁊ ſerpēs mercedē ei reddi-
derunt ꝓ bono· Tu vero hodie con-
tra bonum malū reddidiſti ⁊ ideo ō-
nia que habes et dignitatē tuā gui-
doni dabis ⁊ te hodie ī patibulo ſuſ-
pendendū iudico Quod audiētes ſa
trape imperij eis placuit iudiciū· et
guido imperiū regebat ⁊ vitā in pa-
ce finiuit·

Moralizacō·

Carissimi iſte imꝑator eſt deꝰ qui ō-
nia videt pauper iſte ē hō q̄ ni
hil ex ſe habet Iob· i· ca· Nudꝰ egreſ-
ſus ſū ex vtero matris mee nudus re
uertar illuc· Deus pauperē iſtum ꝓ
mouit quādo eū dominum paradiſi
cōſtituit pſ̄ Oia ſubiceciſti ſub pedibꝰ
eius ⁊c· Fouea ī quā cecidit mūdus ē
qui eſt plenus foueis ſcilicet periculꝭ
quia totus mundus in maligno po-
ſitus eſt In iſto mundo cecidit miſer
homo in multas foueas · geñ· iij· In
ſudore wltus tui ⁊c· Ideo in eandem

foueam cecidit ſcilicet filius dei quā
do naturam humanā aſſumpſit ⁊ in
miſeria magna trigintatribꝰ annis
vixit pſ̄ Cum ipſo ſū in tribulacōne
⁊c. Iſte eſt leo de quo dicitur Apoc. v
Vicit leo de tribu iuda ⁊c. Deide ſy-
mea id eſt tua conſciētia cecidit que
ad modū ſymee lacerat ea que ei diſ-
plicent quia ſemper contra peccatuꝫ
murmurat Item ſerpens cecidit ĩ fo
ueam ſcꝫ prelatus vel cōfeſſor qui cū
peccatore debet deſcendere id eſt con
dolere eius peccatis. ſecūde ad corin
the. xi. Quis infirmatur et ego non
infirmor? Item ſicut guido cū corda
extraxit ſeneſcallū: ſic filius dei cum
corda paſſionis ſue nos extraxit de
fouea miſeie ⁊ ptāte dyaboli Sꝫ mi
ſer hō hꝰ n̄ obſtāte ĩg̃tus efficitur deo
quotiens contra legem dei peccat.
Guido erat verberatꝰ. ſic hō quādo
mortaliter peccat quantū in eo ē de-
um iterato crucifigit Sed leo deus
dedit xp̄o inquantum hō decem aſi-
nos oneratos id eſt oīa p̄cepta ſub e
ius poteſtate antiq̄ ⁊ noua diſpenſā
do cū hoīe. Et ſi illa precepta fecerꝭ
ad eternas diuitias ꝑueniemus Gui
do ligna ſcindebat id eſt conſcientia
tua ſtimulat perpetrare ꝑ que cor-
pus ⁊ animam in die iudicij operari
poteris propter que requiē eternam
obtinebis quia ſi contra conſcientiā
ages ad gehennam deduceris. Ser-
pens dedit ei lapidem triplici colo-
re coloratū. Sic prelatꝰ ⁊ confeſſor
per informationem ſacre ſcripture
poterat lapidem .i. xp̄m obtinere Il
le lapis erat pulcher albus. Sic xp̄s
ſpecioſus forma pre filijs hominum
Item niger erat ꝑ paſſionem. Rubi-
cundus ꝑ ſanguinis effuſionē. Qui
ergo iſtū lapidem portat ille habet
habundantiam ſine defectu Nec illū
lapidem debes vendere a ſe ipſo ni-
ſi det tantū preciū quantum xp̄s. ſcꝫ
ꝑ contritionem confeſſionē ⁊ ſatiſfac
tionem Sed ingrati in patibulo in
fernali erunt ſuſpenſi Electi vero vi
tam eternā obtinebūt Qđ nobis ⁊c.

DArius regnauit prudens val-
de qui tres filios habuit quos
multum dilexit. Cum vero mori de-
beret totam hereditatem primo ge-
nito legauit. Secundo filio dedit ō
nia que in tēpore ſuo acq̄ſiuit Tercō
filio ſcilicet iuniori tria iocalia preci
oſa dedit ſcꝫ annulū aureum moni-
le ⁊ pannum precioſum Anulus illā
virtutem habuit. ꝙ qui ipſū in digi
to geſtabat gratiam omnium habu-
it. intantum ꝙ quicq̄d ab eis peteret
obtineret Monile illam virtutē ha-
buit ꝙ q̇ eum in pectore portabat q̄c
quid cor ſuū deſiderabat. quod poſſi
bile eſſet obtineret. Pannus illam
virtutem habuit ꝙ quicunqꝫ ſuper e
um ſederet et intra ſe cogitaret vbi-
cunqꝫ eſſe vellet ſubito ibi eſſet. Iſta
tria iocalia dedit filio ſuo iuniori vt
ad ſtudium pergeret. et mater ea cuſ
todiret et tempore oportuno ei da-
ret. Statimqꝫ rex ſpiritum emiſit
qui honorifice eſt ſepultus. Duo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

pꝛimi filij eius legata occupabant·
Tercius ſilius anulum a matre rece
pit vt ad ſtudiū pergeret Cui mater
dixͭ· fili ſciaꝫ acq̇re ⁊ a muliė caueas·
ne foꝛte anulū ꝑdas· Jonathas anu
lū accepit· ad ſtudium acceſſit ⁊ in ſci
entia pꝛofecit Poſt hoc cito quadam
die in platea ei quedam puella occur
rebat ſatis foꝛmoſa· captꝰ eius amo
re ⁊ eam ſecum duxit· ⁊ cōtinuo anu
lo vtebatur· gratiam omnium habu
it ⁊ q̄cquid ab eis voluit habere obti
nuit Puella eius concubina miraba
tur ꝙ tam laute viueret· cum tamen
pecuniam non haberet · Rationem
quadam vice cum letus eſſꝫ queſiuit
dicens ꝙ creatura ſub celo non eſſet
quā magis diligeret ideo ſibi dicere
deberet· Jlle de malicia non ꝑmedi=
tatus ſibi dixit virtutem anuli eē ta=
lem ⁊c· At illa cum ſingulis diebꝰ cū
hoibus conuerſare ſoles ꝑdere poſ=
ſes· Jdeo cuſtodiam tibi eū fideliter
qui tradidit ei anulū· quē cū retrahe
re non poſſet fleuit amare qꝛ vnde vi
ueret non hūit Qui ſtatī ad reginaꝫ
mrēm ſuā eſt reuerſus denuncians
ei anulum perditum At illa· Fili mi
tibi pꝛedixi vt a muliere te caueas·
Ecce tibi iam trado monile quod di
ligentius cuſtodias ſi perdideris ho
noꝛe ⁊ comodo ꝑpetuo carebis Jo=
nathas monile recepit ⁊ ad idem ſtu
dium eſt reuerſus ⁊ ecce cōcubina eiꝰ
i poꝛta ciuitatis occurrit ⁊ cum gau
dio eum recepit· Jlle vt pꝛius eam ſe
cum habuit· Monili in pectoꝛe vte=
batur ⁊ quicquid cogitabat habebat
Et ſicut pꝛius conuiuia multa habu
it ⁊ laute vixit Concubina mirabatꝛ
quia nec aurum nec argentum vide
bat· Cogitabat ꝙ aliḋ iocale appoꝛ=
tatū eſſet qḋ ſagaciter ab eo indaga
uit Qui ei monile oſtendit ⁊ virtutē
eius dixit Que ait ſemper monile te
cum poꝛtas vna hoꝛa tantum cogi=
tare poſſes qḋ per annum ſufficeret
tibi ideo trade michi ad cuſtodiēdū
At ille Timeo ꝙ ſicut anulum perdi
diſti ſic perderes monile Et ſic dāp=
num maximum incurrerem· Que a
it O domine iam per anulum ſcienti
am acq̇ſiui vade tibi fideliter ꝓmit=
to ꝙ ſic cuſtodiam monile ꝙ nullus
poſſet a me auferre· Jlle credens dic=
tis eius monile ei tradidit· poſtq̄ ō=
nia conſumpta fuiſſent Monile peti
it illa ſicut pꝛius intrauit ꝙ furtiue
ablatum eſſet· Quod audiens iona=
thas fleuit amare ⁊ ait Nonne ſenſū
perdidi ꝙ poſt anulum perditū mo
nile tibi tradidi perrexit ad matrem
⁊ ei totum pꝛoceſſum nunciauit Jlla
non modicum dolens dixit O fili ka
riſſime quare ſpem poſuiſti in muli
ere· iam altera vice deceptus es per e
am Et ab omnibus vt ſtultus repu=
taris ammodo ſapientiam addiſcas
qꝛ nihil habeo tibi niſi pannum pre
cioſum quem pater tuus tibi dedit ⁊
ſi illum perdideris ad me amplius
redire non valeas Jlle pannum rece
pit ⁊ ad ſtudium perrexit et concubi
na eius vt pꝛius eum gaudenter re=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cepit Qui expandens pannum dixͭ
kariſſima iſtum pannū dedit michi
pater meus ⁊ ambo poſuerunt ſe ſu-
pra pannum· Jonathas intra ſe co-
gitabat vtinam eſſemꝰ in tantā diſ-
tantiam vbi nullus hominum venit
⁊ ſic factum eſt fuerunt enim in fine
mundi in vna foreſta que multū diſ-
tabat ab hominibus Illa triſtis ⁊ io
nathas votū vouit deo celi ꝙ dimit-
teret eam beſtijs ad deuorandū do-
nec redderet anulum ⁊ monile que ꝓ
miſit facere ſi poſſet Et ad petitionē
concubine ionathas virtutem panni
dixit ſcꝫ quicūqꝫ ſuꝑ eo quieſceret et
cogitaret vbi eē vellet·ibi ſtatim eſſꝫ
Deinde ipſa ſe ſupra pannum poſu
it ⁊ caput eius in gremio ſuo colloca
uit ⁊ cum dormire cepiſſet ipſa ꝑteꝫ
pāni ſupra quam ſedebat ad ſe trax
it At illa cogitabat · Vtinam eſſē in
loco vbi mane fui·qđ factum ē ⁊ io-
nathas dormiens in foreſta manſit
Cum autē de ſomno ſurrexiſſet ⁊ pā
num ablatum cū concubina vidiſſet
fleuit amariſſime·nec ſciuit ad quem
locum ꝑgere deberet Surrexit ⁊ ſig
no crucis ſe muniens ꝑ quandā viaꝫ
ambulauit ꝑ quam ad aquā profun
dam venit ꝑ quā tranſire oportebat
que tam amara ⁊ feruida fuit ꝙ car-
nes pedum vſqꝫ ad nuda oſſa ſepauͭ
Ille vero de hoc cōtriſtatus vas im-
pleuit ⁊ ſecum portauit ⁊ vlteriꝰ ve-
niens cepit eſurire·videns quandaꝫ
arborē de fructu eius comedit ⁊ ſtatī
factus eſt leproſus· De fructu illo e-
ciam collegit ⁊ ſecum portauit· Tūc
veniens ad aliam aquā·ꝑ quā tran-
ſiuit que aqua carnes pedum reſtau
rabat vas de ea ipleuit ⁊ ſecum por-
tauit ⁊ vlterius ꝓcedens cepit eſuri-
re·videns quandā arborem· de cuiꝰ
fructu cepit ⁊ comedit· Et ſicut ꝑ pri
mum fructum infectus erat·ſic ꝑ ſe
cundū fructum a lepra ē mūdatus·
De illo fructu eciā attulit ⁊ ſecū por
tauit Dum vero vlteriꝰ ambularet·
vidit q̊ddam caſtꝝ ⁊ duo hoies ei ob
uiabant querentes quis eſſet· At ille
Medicus peritus ſum· Qui dixerūt
Rex iſtius regni manet in iſto caſtro
⁊ ē homo leproſus·ſi eū a lepra cura
re poſſes multas diuitias tibi daret
At ille Eciā· Qui adducētes ipſū ad
regem dedit ei de ſecundo fructu et
curatꝰ ē a lepra ⁊ de ſecūda aqua ad
bibendum que carnes eius reſtaura
bat· Rex ergo multa donaria ei con-
tulit· Jonathas igitur poſtea īuenit
nauē de ciuitate ſua ⁊ illuc tranſfre-
tauit Rumor ꝑ totā ciuitatem exiuͭ
ꝙ magnꝰ medicus adueniſſet et con-
cubina ſua que abſtulerat ei iocalia
ad mortem infirmata ē mittens pro
medico iſto·ionathas ignotus eſt ab
oibus Sꝫ ipſe eam cognoſcens dixit
ei · ꝙ medicina ſua nō valeret ei niſi
prius confiteretur omnia peccata ſu
a ⁊ ſi aliquē defraudaſſet ꝙ redderet
Illa vō alta voce cōfitebatur quō io
nathā decepiſſet de anulo monili et
panno et quomodo eum in loco de-
ſerto reliquiſſet beſtijs ad deuorādū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Jlle hoc audiens: ait Dic dn̄a vbi ſūt
iſta tria iocalia? At illa Jn archa me
a ⁊ dedit ei claues arche ⁊ inuenit ea
Jonathas ei de fructu illius arboꝛis
a q̄ lepꝛā recepit ad comedēdum de-
dit et de aqua pͥma que carnē de oſſi
bus ſepauit ad bibendū ei tribuit et
cū guſtaſſꝫ et bibiſſꝫ ſtati ē arefacta ⁊
doloꝛes interioꝛes ſentiens lacrima
biliter clamauit Jonathas cū iocali-
bus ſuis ad matrem ſuā ꝑrexit de cu
ius aduentu totus populus gaude-
bat. Jlle vero matri a pꝛincipio vſqꝫ
ad finem narrauit quō deus eū a mł
tis malis periculis liberauit ⁊ ꝑ ali-
quos ānos vixit ⁊ vitā i pace finiuͭ.

Moꝛalizacō.

Qui rex iſte eſt dn̄s nr̄ iħs xp̄s.
Regina mat̄ eccīa tres filij hoīes in
mundo viuentes Per pꝛimū intelli
go diuites et mūdi potentes quibus
deus dat mundū ad voluntatē. Per
ſecundū mundi ſapientes q̄ ꝑ ſapien
tiam mundanam quicquid habent
acquirūt Per tercium filium bonum
chriſtianum ab eterno electū cui de-
dit deꝰ tria iocalia ſcꝫ anulum fidei
monile ſue gratie ſiue ſpei ⁊ pannuꝫ
caritatis Vn̄ quicūqꝫ anulū fidei poꝛ
tauerit: gratiā dei ⁊ hoīs ⁊ amoꝛē ha
bere poterit intantum ꝙ q̄cquid de-
ſiderat obtinebit ſicut ſcribit apoſto
Si habueritis fidem vt granum ſy-
napis poteritis dicere huic mōti trā
ſi ⁊ tranſiet Si vero in pectoꝛe hoc ē
i coꝛde monile ſpei habueris cogita
q̄d volueris ⁊ q̄d iuſtum ē obtinebis

Vn̄ euangeliſta dicit. Petite ⁊ accipi
etis querite et inuenietis. Et ad coꝛ-
inth.. Spe ſalui facti ſumꝰ Si vero
pannū caritatis habueritis vbicūqꝫ
eē volueritis obtinebitis. apłs. ad co
rinth. pͥ Caritas non que ſua ſūt q̄rit
ſꝫ que iħu xp̄i. Et pͥme Joh. pͦ. Deꝰ
caritas ē Sed iſta tria iocalia ſepiuſ
perdit homo in ſtudio iſtius mundi
per concubinā ſuam id ē carnem ſcꝫ
per carnalē concupiſcentiam. Quia
caro ſpiritui aduerſatur Concubina
traxit pannū a ionatha ipſo doꝛmi-
ente Sic caro ſepiꝰ caritatem ab ho-
mine trahit per peccatum moꝛtale ⁊
eū in peccatis doꝛmiētē dimittit ho
minem ab omni gratia et adiutoꝛio
dei ꝙ diu in peccato iacet. Jonathas
excitatꝰ a ſomno fleuit amariſſime
Sic tu poſtq̄ excitatus fueris a ſō-
no peccati et te inueneris ſine gratia
⁊ v̉tutibꝰ merito flere poteris Quid
ergo eſt faciendum? Surge velociter
per opera miſericoꝛdie ⁊ ſigna te ſig
naculo ſancte crucis ī pectoꝛe ⁊ inue
nies viā ſalutis. perge q̊uſqꝫ veneris
ad aquā. ꝑ quā caro ſepatur ab oſſi-
bus. Aqua illa ē cōtritio q̄ tam ama
ra dēt eē. ꝙ dēs ſepare carnē. i. carna
les delectationes ab oſſibus. i. pctīs
in quibus deū offendiſti ⁊ vas coꝛdꝭ
tui de hac aqua dēs iplere ⁊ ꝙdiu in
hͦ moꝛtali coꝛpe fueris cōtricōem in
coꝛde habeas. Deīde vlteriꝰ dēs ꝓce
dere et fructum arboꝛis comedere.
Jlle fructus eſt penitentia per quam
anima ſuſtentaretur. ⁊ coꝛpus deni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

gratur ſepius ad modum leproſi. Il
lum fructum debes colligere ⁊ ſemꝑ
tecum portare. Cū vlteri⁹ ꝓceſſiſſet
venit ad ſecundā aquam ꝑ quā caro
erat reſtaurata. Aqua iſta ē confeſſio
q̄ reſtaurat virtutes ꝑditas. Cū ve-
ro vlteri⁹ ꝑgeret de fructu ſecūde ar
boris comedit. ⁊ curat⁹ ē. Fruct⁹ ille
ē fructus ꝑnie ſcꝫ oracōnis ieiunij et
elemoſine. De iſtis fluuijs ⁊ fructib⁹
debes ſēꝑ portare tecum. vt ſi a caſu
aliquem regē leproſū inueneris. ipſū
cures. Rex iſte p̄t dici hō ꝑ pctm̄ in-
fect⁹ q̇ ꝑ fructum cōfeſſionis ⁊ aquā
cōtricōnis curari poterit. Duo q̇ ſibi
in via occurrerunt et ad curandū te
ducunt. ſūt timor dei ⁊ iehenne ꝓpt̄
que hō declinat a malo ⁊ facit bonū
Naues que ionathā duxerunt ad pa
triā ſūt diuina p̄cepta q̄ nos ducunt
ad gaudia eterna. Sꝫ oportet nos p̄
us videre cōcubinā ſcꝫ carnē ſpiritui
contrariā ⁊ iam in lecto carnalis con
cupiſcentie iuenies. Da ei de fructu
pnie cū aqua cōtricionis. ꝑ que duo
intumeſcat. hoc eſt eleuetur ꝑ bonā
deuocōez ad recipiendū iugū pnie. ⁊
ſic tu poteris ſpm̄ deo reddere cū io-
calibus id ē bonis v̇tutib⁹ ad patriā
regni celeſtis ꝑuenire. Ad quam ⁊c.

De gloria mundi ⁊ luxuria q̄ mł
tos decipit ⁊ ad iteritum deducit.
Capitulum. C.xxi.

Olim erat quidam rex q̇ habuit
duos milites i vna ciuitate vnus e-
rat ſenex alter iuuenis. Senex erat
diues ⁊ pulchram puellā ꝓpter eiuſ
pulchritudinē i vxorē duxit. Iuueniſ
miles erat pauper ⁊ q̄ndā vetulā lo-
cupletā ꝓpt̄ diuitias accepit quā mi
les non multū dilexit. Accidit ſemel
ꝙ miles iuuenis ꝑ caſtꝫ ſenis militiſ
ābularꝫ ⁊ vxor ſenis militis i q̄dā fe
neſtra i ſolacō ſedebat ⁊ dulciter can
tabat. Iuuenis miles cū eam vidiſſet
capt⁹ ē i amore ei⁹. ⁊ i aīo cogitabat
Melior eſſꝫ cōbinacō int̄ me ⁊ illā iu-
uēculā ꝙ int̄ ipſā ⁊ virꝫ ſuū q̄ ē hō ſe-
nex ⁊ ipotens. Et ꝙ vxor mea eſſꝫ vx
or eius. Et ab illo die incepit eā dili
gere ⁊ clinodia dare. Dn̄a vero eciaꝫ
miro mō eū dilexit et qū potuit ad
eū acceſſit ⁊ oībus viribus nitebatur
ſi poſſibile eſſꝫ in virꝫ accipe p⁹ mor-
tū viri ſui. Erat autē aū feneſtrā caſ
tri ſenis militis arbor fici in q̄ omni
nocte philomena reſidebat q̄ dulcit̄
cātabat ꝓpt̄ cuius cantū dn̄a ſingul̄
noctib⁹ ſurrexit ⁊ ad feneſtrā ꝑrexit
⁊ ꝑ magnū ſpaciū ibidē exſpectabat
vt cāticū philomene audirꝫ. Cū h̊ ꝑ-
cepiſſꝫ vir ei⁹ ꝙ ſingul̄ noctib⁹ ſurge-
rꝫ ait ei. Kma q̄ de cā de lecto ſigulis
noctibus ſurgis? Que reſpondit ꝙ
ſuper arborem fici omni nocte reſi-
deret philomena que tam dulciter
cantat ꝙ oportet me ſurgere et eam
audire. Miles hoc audiens de ma
ne ſurrexit et cū arcu ⁊ ſagitta ad ar
borem fici ꝑrexit philomenā occidit
et cor extraxit et vxori preſentauit
domina vero videns cor philomene
fleuit amare dicēs. O bū philomena

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

feciſti quod debuiſti ego ſum cauſa
mortis tue ſtatim nuncium ad iuue-
nem militem miſit nunciando ei cru
delitatem mariti eo ꝙ philomenam i
terfeciſſet. Miles hoc audiens cōmo
ta ſunt oīa viſcera eius ⁊ ait in corde
ſuo O ſi cōſtaret iſti crudeli quantus
eſt amor inter me et ſuā vxorē peius
me tractaret. Armauit ſe duplici ar-
matura ⁊ caſtꝝ intrauit ⁊ ſenē militē
occidit. Pꝰ hꝰ cito moritur vxor ſua ⁊
ipſā cum magno gaudio vxorem ſe-
nis militis occiſi i matrimoniū dux*t*
⁊ ambo longo tpe vixerūt et in pace
vitam finiuerunt.

Mi p iſtos duos milites intel-
ligere debemꝰ moyſē ꝓphetā
⁊ dn̄m noſtꝝ ihm xp̄m Chriſtus erāt
ſenex qui ab eterno iuuenculā deſpō
ſauit ſcꝫ legē nouam Moyſes erat iu
uenis quia in tēpore factus qui legē
antiquam deſponſauit. Arbor i qua
philomena cantauit eſt crux in qua
chriſtus pependit philomena eſt eiꝰ
humanitas: que dulciter cātabat qn̄
patrem celeſtem pro genere hūano
rogauit Sed iudei non poterant pa
ti ꝙ domina ſurgeret de lecto id eſt
ꝙ tot ſurgerent de lecto peccati et
xp̄m inſequebantur. ideo eius hūa-
nitatem occiderunt ⁊ cor eius id eſt a
mor quem nobis oñdit id ē quilibet
xp̄iano oſtēdit vt a peccato quieſcat
⁊ deo fideliter ſeruiat. Moyſes vero
armauit ſe duplici armatura ⁊ ceo-
rem occidit id eſt armauit ſe cerimo
nijs ⁊ circumciſione ⁊ non tantū pec-
cata eius ſꝫ oim fidelium a pmo pa-
rēte vſqꝫ ad aduētū xp̄i ipſū occiderēt
Sicut eſt ſcriptum. Ipſe pctā nrā in
corpe ſuo tulit Quid ſequitur poſtea
Certe moyſes. i. q̄libet fidelis q̄ deſi-
derat ianuā regni celeſtis intrare op
tet vt legē deſpōſet Iuxta illud ma-
th. Qui crediderit ⁊ baptizatus fue-
rit ⁊c.

De adulteriis mulieribꝰ
Et excecacōe quorūdam p̄latorum.
Capitulum. C. xxij.

Miles q̄dam prexit vt vineā ſu-
am vindemiaret vxor āt eius putās
ipſū diutiꝰ moraturꝝ amaſiū habuit
ꝓ q̄ miſit vt cito veniret. Qui venit
camerā intrauit ⁊ cū ambo in ſtratu
eſſent venit miles ſcꝫ maritus ramo
vinee i oculo pcuſſꝰ oſtium pcutit: ⁊
illa tremebūda aperuit priꝰ tū ama
ſiū abſcondit. Miles ergo itrans o
culū doluit ⁊ lectum vt quieſcerꝫ pa-
re iuſſit Tūc vxor timēs ne amaſiuꝫ
i camera latitantē videre poſſet ma-
rito ait. Quid feſtinas ad lectum. dic
michi q̄d accidit: Illo vero referente
ipſa rūdit. Dimitte me inq̄t dn̄e vt
ſanū oculū arte medicinali confirmē
ne illo fortitā morbo alterꝝ ſimiliter
amittas. Qd̄ ille ſuſtinēs os ſuū illa
q̄ſi ꝓ medicina ſupra mariti oculuꝫ
ſanū appoſuit ⁊ manu amaſio innu
ens ille receſſit Quo facto dixit vxor
marito Mō ſecura ſū ꝙ nullū malū
oculo ſano eueniet. Iā lectū aſcende
⁊ quieſce.

Mi miles iſte ē p̄latꝰ eccie q̄ hꝫ
ſcām ecciam cuſtodire et oues

ſibi traditas regere vxoꝛ adulterata
ē aīa q̄ ſepius ꝑ pctm̄ dyabolo adhe
ret. Miles ꝑcutitur oculo q̊ciens p̄la
tus muneribꝰ excecatur Quia ſcrip-
tū ē eccī. ix. Munera excecant oculos
iudicū ſic ꝙ necce hēat camerā bone
vite intrare ⁊ oēm auariciam ⁊ cupi-
ditatem a ſe excutere ꝑ pniam tunc
audacter debꝫ oſtiū cordis ſui ꝑcute
re tunc vxoꝛ .i. aīa aperit vt gloriaꝫ
dei recipiet Sed heu ſepe ꝑ carnales
affectiones ⁊ mūdi blāditias oculuꝫ
ſanū ſcꝫ cordis cū q̊ deberemꝰ deū cō
tēplari offuſcāt ꝑ mūdi vanitates ⁊
carnis voluptates intm̄ ꝙ ꝑiculum
ſuiipſiꝰ ⁊ ſubditoꝝ nō poterit aduer
tere ⁊ ꝑ pniam emēdare. Studeat er
go vnuſq̄ſq; ſic oculos mentis ad de
um dirigere: vt poterit ōne velamē
peccati expellere.

Q̄d iuuēcule ꝑ pntes ſūt a luxuri
oſis cohercende ⁊ volūtati ꝓprie nō
relīquēde. Ca. C. xxiij.

Miles q̇dam erat q̇ ꝑegre ꝓficiſ
cēs cōmiſit vxorē ſuam ſocrui
ſue ſeruādā .i. mr̄i vxoris ſue. Vxoꝛ
autem poſt deceſſū mariti quendam
iuuenē amauit quod matri indicauͭ
illa vero ſtati ſibi fauēs iuuenē accer
ſiuit q̇bus epulantibꝰ miles aduenī
ens oſtiū pulſauit. Statim vxoꝛ ſur
gens amaſiū in lecto abſcōdit ⁊ poſt
hoc oſtiū marito aperuit Qui cū in-
trauit precepit vt lectus pararetur.
Laſſus nāq; quieſcere voluit. Vxoꝛ
v̇o turbata q̇d faceret cogitauit. Q̄d
videns mat̄ ait. Ne feſtines filia lec-
tū parare donec monſtremꝰ marito
tuo lintheū q̄d fecimꝰ. Mater erigēs
lintheū quantū potuit ꝑ vnū cornu
alterū filie ad ſubleuandū dedit. Et
tādiu lintheū extenderunt donec a-
maſius ē egreſſꝰ ⁊ ſic maritꝰ deluſus
ē ꝑ extēſionē Quo facto ait mater fi
lie ſue Nunc extēde lintheū ſup lectū
mariti tui q̄d manibꝰ tuis ⁊ meis cō
textum eſt. Moralizacō.

Miles iſte eſt quilibet hō q̇
pꝰ baptiſmum ꝑgit tanq̄ pere
grinꝰ ī mūdo iſto Qꝛ ꝙdiu hic ſumꝰ
perigrini ſumꝰ pō. Ego peregrinus
ſū ⁊ filiꝰ matris mee Sꝫ in illa pere
grinacōne vxoꝛ ſcꝫ caro ſepiꝰ adulte
ratur cū vitijs ⁊ cōcupiſcentijs. Mi-
les ad oſtiū pulſat q̊tiens recordatꝛ
q̄d ⁊ quātū cōtra deū deliq̄t ⁊ iō te-
netur pulſare .i. orare ieiunare ⁊c. o-
pa bona facere ⁊ ſic poterit cameraꝫ
bone vite ītrare ⁊ in ꝑdictis diuinis
q̇eſcere. Sꝫ vxoꝛ .i. caro ſepe h̊ ꝑcipi
ens ꝙ hō pniam ꝓponit facere tur-
batꝛ qꝛ nō ſuſtinꝫ libēter pniam. Sta-
tim mr̄ .i. mūdꝰ hoc ꝑcipiēs erigit li
theamē .i. mūdi vanitatē ī q̇bus tm̄
hō delectatꝛ ꝙ periculū ꝓpriū nō ad
uertit. q̄d eſt dolendum.

Q̄d mulieribꝰ nō ē credendū neq;
archana cōmittendū. qm̄ tpe iracū-
die nō celāt. C. xxiiij.

Quidam miles generoſus quen
dam regem a quo feudatꝰ erāt
grauiter offēderat miſit ad eum mi-
lites vt ꝓ eo intercederent Vix enim
eiꝰ amiciciam ſub hoc pacto obtinu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

erunt ſcꝫ ꝙ ad curiā eius pedeſter et
equeſter ꝑiter veniret ·i· ſemieq̄tans
ꝛ ſemiābulans Et ꝙ duceret ſecū a=
micū fideliſſimum ꝛ ioculatorē opti
mum ꝛ īimicum ꝑfidiſſimum Miles
multū cōtriſtat⁹ cogitare cepit quō
hoc poſſꝫ implere Quadā vero nocte
cū ꝑegrinū quendā hoſpicō recepiſſꝫ
ciā dixit vxori ſue Scio ꝙ peregrini
ꝓmptā pecuniā ſecū portant· Volo
ergo ſi tu ſuaſeris eum interficere ꝛ
pecuniā eius obtinebim⁹ At illa Bo
num ē cōſiliū Cunctis ergo dormien
tibus: circa diluculū ſurgit miles: ex
citans peregrinū ꝛ abire iubet ꝛ vnū
de ſuis vitulis ī fruſtra ſcidit ponenſ
eum in ſacco · Deinde vxorem ſuam
excitans dans ſibi ſaccū vt in angu=
lo domus abſconderet dicens· Tan=
tum caput ꝛ crura cū brachijs in hoc
ſacco poſui· corp⁹ aūt in nrō ſtabulo
ſepeliui· Hijs dictis aliquātulā pecu
niam ſibi oñdebat · ac ſi illam pere=
grino mortuo abſtuliſſꝫ Cū aūt dies
adeēt vt dn̄o ſuo ſe p̄ntarꝫ accipiēs a
dextris canē ꝛ puū filiū ſuū ī gremi=
o ꝛ vxorē a ſiniſtris ad caſtꝝ ꝑrexit·
Cum caſtro dn̄i ſui appropinquarꝫ
dextꝝ crus ſup dorſum canis ſui ve
lut equitans poſuit· ꝑ alterū gradiē
do ſicq; pedeſter ꝛ equeſter caſtꝝ dn̄i
ſui intrauit· Quo viſo rex cū aſtā=
tib⁹ mirabatur Ait ei rex Vbi ē ami
cus tuus fideliſſimus Qui ſtatim e=
uaginās gladiū ſuū canē grauiter
vulnerauit qui cū clamore ꝛ dolorē fu
git Deīde miles eū reuocauit ꝛ caniſ
ad eū venit Ecce fideliſſimum ami=
cū meum Cui rex Verꝝ dicis vbi ē io
culator tuus? Cui miles· Ecce puul⁹
filius meus · cū ante me ludit mag=
num ſolacium michi facit · Ait rex ·
Vbi ē maximus inimicus tu⁹? Qui
ſtatim dedit alapam vxori ſue dicēs
Quare tu tā īpudice reſpicias dn̄m
meum regem? Illa ſtatī rn̄dit O ma
ledicte homicida: q̄re me ꝑcutis? Nō
ne ī domo tua ꝓpria lamentabile ho
micidiū ꝑpetraſti ꝛ ꝑ modica pecu=
nia peregrinū occidiſti? Iterꝝ miles
dedit ei alapā dicēs · O maledicta ·
cur filiū tuum depingere non formi
das Que ſtatī iracunda tota facta ē
ꝛ dixit Venite oñdā vobis ſaccū in q̊
occiſi ꝑegrini caput ꝛ brachia poſuit
ꝛ ſtabulū in q̊ eius corpus ſepeliuit ·
Cū veniſſēt vt experirētur ꝛ locū ei⁹
vxor oñderet· cito effodientes · viſis
carnibus vitulinis obſtupuerūt · Aſ
tuciam militis cognoſcentes dignis
laudibus eū extulerunt· Qui poſtea
dn̄o ſuo regi ſpecialis dilectiōis vin
culo ē annex⁹ ·

Moralizacō ·

Miles iſte q̄ ſui regis grati
am perdidit eſt peccator q̄ ad
obtinendā gratiā dn̄i ſui: premittit
interceſſores deo ſcꝫ dilectos homi=
nes q̄ſi cōſanguineos ꝛ amicos · Vt
autem dn̄o ſuo ſatiſfaciat · pedeſter
veniat et equeſter · pedeſter id eſt
terrena ꝛ tēporalia q̄ſi deſpectabili
a cōculcādo Eq̄ſter vero toto cordis
deſiderio celeſtia cōtēplādo Sꝫ canē
q̊q; a dextris ꝓ amico fideliſſimo ſe=

cum ducat·id ē angelum ſuū bonuꝫ
vel preſbiterum·qui animā ſuam hꝫ
cuſtodire q̇ licet ſepius gladio ſuorū
criminum vulneret ⁊ offendat· recur
rit tū̄ fideliter vt amicus q̇ ſua ſecre
ta coram familia ꝑncipis ⁊ amicis te
nebit Ioculatorē·i·puer puū in gre
mio ē cōſciā q̄ ſi bū̄ regulatur multū
delectatur vxorē vero a ſiniſtris pro
inimico perfidiſſimo ducat·i·carnis
mollicie̅ vel demonū q̇ ſua ſecreta co
ram familia ꝑncipis ⁊ amicis·i·corā
cunctis āgelis atqꝫ ſcis iminēte mor
tis hora in ꝑdicionē ſui detegit ⁊ re-
uelat· Tūc merito laudabitur miles
ſapiēs et diſcretus q̇ ꝑ̄dictas fallaci-
as ſic fefellit·occulte vitulum mac-
tando ⁊ in ſecreto domus in angulo
ſubterrādo nec occulte homicidium
ꝑ̄petrando·i·corp⁹ ꝓpriū i cubiculo
flagellādo ā ſecreta pectoris conſci
encia lacrimis intenſe imitādo nec
tū̄ homicidiū ꝑpetrando modū debi
tum nō excedēdo ſꝫ ieiunijs ⁊ oracōi
bus ⁊ alijs bonis opibus ſapienter ī
oībus inſiſtendo per q̄ tandē dn̄i ſui
gratiā quā ꝑdiderat rehabebit·

Mulieres nō ſolū pandūt ſecreta
ſꝫ ad hoc mentiuntur plura·

Capitulum·C·xxv·

Erant duo fratres qꝝ vn⁹ lay-
cus ⁊ alter cleric⁹ laycus ſepe audie
rat a frē ſuo ꝙ mulieres ſecretū ali-
cui⁹ nō potuerūt occultare·Cogita-
bat experiri hoc cum vxore ſibi dilcā
cui dixit vna nocte·k̄ma ſecretū ha-
beo tibi pādere ſi certus eēꝫ ꝙ nulli
diceres·qꝛ ſi cōtrariū faceres cōfuſio
itolerabilis michi eſſet At illa·Dn̄e
noli timere vnū corp⁹ ſumus bonuꝫ
tuū ē meum ⁊ ecōuerſo ⁊ eciā malum
ſimiliter Qui ait·Cū ad priuata ac-
ceſſiſſem vt op⁹ nature facerē coru⁹
nigerrim⁹ a pte poſteriori euolabat
de quo ſū cōtriſtatus Que ait·letus
eē debes ꝙ a tanta paſſione es libe-
ratus Mane vero mulier ſurrexit ad
domum primi ſui iuit ⁊ dn̄e domus
dixit·O dn̄a k̄ma potero tibi pande
re aliqua ſecreta? Que ait·Ita ſecure
ſicut anime tue·Que dixit Mirabilis
caſus accidit marito meo nocte iſ-
ta acceſſit ad priuata vt op⁹ nature
faceret et ecce duo corui nigerrimi a
parte poſteriori euolabant de quo
multum doleo Et illa ad aliam vici
nam narrauit de tribus Et tercia de
quatuor Et ſic vltra ꝙ ille diffama-
tus eſt ꝙ·lx·corui de eo euolaſſent·
Ille turbatus de rumore conuocau
populū cui narrauit rem geſtā quo
mulierem voluit experiri ſi ſciret ſe-
cretum tenere·Poſt hoc moritur vx-
or eius ⁊ ille cenobium intrauit litte
ras didicit ſcilicet tres prima nigra
ſcd̄a rubea tercia candida·

Mi i͛ q̇ maliciā mulierū ꝓba-
uit ꝑ̄t dici hō mūdan⁹ q̇ cona-
mine toto laborat vt bona mūdana
acq̇rat vt cū ſepe credit ſine offēſiōe
euadere:cadit ī mille·vt q̇ cad͛ i ſup
biā cadit i mltos alios defect⁹ cōtra
ſalutē aīe ſue Et hͦ ē coruū nigꝝ a pte
poſterioi exire·i·pctm̄ i effcu ⁊ ſ͛ hō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

diffamatur ⁊ non tm̄ ꝑ vxorē ꝓpriā
ſcꝫ carnē ſꝫ ꝑ vicinas alias ſcꝫ ꝑ qnqꝫ
ſenſus. Fac ergo tu ſicut ⁊ ille collige
populū .i. oīa ꝑterita ⁊ preſentia fac
ta tua ⁊ purga te ꝑ viam cōfeſſionis
⁊ tunc poteris cenobiū bone vite in=
trare ⁊ in tribꝰ litteris ſtudere ꝑ qđ
ſtudium acq̄ris brauiū eternum Pri
ma lrā eſt nigra ⁊ ē recordacō pctō=
rum q̄ tāꝗ̄ nigra ⁊ grauis ſarcinam
torq̄nt ⁊ cruciant cotidie pectꝰ tuum
ſine recordacōe pene īfernalis Secū
da lrā ē rubea ⁊ ē recordacō roſei ſā=
guinis tui creatoris quē i cruce pro
te miſero pctōre de quinqꝫ riuul' ſu=
is fuſi miſericorditer et habundāter
tribuit Tercia lrā eſt candida ⁊ ē de
ſiderium celeſtiū gaudioꝝ ⁊ eoꝝ que
ſequuntur agnū dei i albis quocūqꝫ
ierit Si iſta tria in corde nobiſcū fir=
miter habuerimꝰ ſine dubio regnuꝫ
eternum obtinebimꝰ Ad qđ nos per
ducat q̄ ſine fine viuit ⁊c.

Qđ mulieribꝰ in nullo ē credēdū
⁊ ꝑſerti de ſecretis celandis exēpluꝫ
iocale. Ca. C.xxvi.

REfert macrobius ꝙ qdā pu
er romanꝰ noīe papirus ſemꝑ
cū patre ſenatum ſapientū ītrauit v
bi qddam ſecretum cōſiliū preceptū
erat ſub pena capitis cuſtodiri. Cuꝫ
puer eſſꝫ reuerſus ad domū mater e
ius interrogauit puerū qđ cōſules
occultari ſub pena capitis ſtatuiſſēt
Ait puer Nō licet ꝑcipitur occultari
Audiēs hoc mr̄ plus īcepit precibus
[illegible]illis. minis ⁊ ōberibꝰ pueꝝ ad re
uelandū ſecretū inclinare Tandē pu
er vt ſatiſfaceret mr̄i ⁊ ſecretū tenerꝫ
dixit Hoc eſt cōſilium vtꝝ ſit melius
ꝙ vnꝰ vir ducat plures mulieres vel
vna mulier ducat plures viros ī ma
trimonium Quo dicto mr̄ aliīs femi
nis romaīs ſecretū hoc ꝓpoſuᵗ Que
altera die cū turma magna indelibe
rate venerunt ad ſenatores petentes
potiꝰ vnam duobꝰ ꝗ̄ duas feminas
vni viro nubere Senatores vero pa
uentes: verecūdi ſexus tā īpudicam
inſaniam mirabātur qdnā ſibi vel=
let tanta feīaꝝ intēpies vt pue rei ꝓ
digiū ⁊ tā verecūda poſtulacō qđ ſo
naret Puer papirꝰ hoc videns dixit
ſenatoribꝰ rē geſtā Qui pueꝝ cōmē=
dātes ſtatuerunt ꝙ hic puer ſꝑ ſena
tui intereſſet in cōſilio.

Cmi puer iſte ē quilibꝫ hō purꝰ
a puritate vite qui cū pr̄e .i. prelato ī
trat cōſiliū ſapientū id ē religioſorū
in q̊ tractatur ſalus ⁊ ſapīa aīe que n̄
oībꝰ exponenda ſꝫ ſicut decet vnūqꝫ
qꝫ ſcđm ſtatum ſuū ⁊ penitēciā quā
a ꝓprio ſacerdote non debet aliīs re
uelare ⁊ multa alia ſūt que nō debēt
recitari. Mat vo eſt mundus iſte que
ſuadet homini religionē dimittere
ſecreta pandere hꝫ ē in corde nō reti=
nere ſed potius vanitatibꝰ ſe ſubiīce
re. ⁊ ſi non poterit hominē ſic ſeduce
re: tunc ꝑ minas id eſt per tribulati
ones paupertates et alia intendit ſe
ducere. Fac ergo tu ſicut fecit puer
papirus. mundum decipias per vo
luntariā paupertatem ⁊ oſtendas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ei ꝙ due femine id ē diuerſa vicia car
nales delectacões potius debent tra
di ſub cuſtodia ratiõis ꝙ̈ ꝙ raō ſup-
peditet² ſub volūtate ⁊ delectatione
momentanea Sꝫ ſine dubio quātuꝫ
e ſt in corpore poſitus wlt eligere ꝙ
ratio ſuppeditetur ſed nullo mō aſ-
ſentire debes ſꝫ ecõuerſo potius. Et
ſic ꝑ cõſequēs puer papirꝰ .i. hō pu
rꝰ poterit ꝑmanere inter ſapientes
⁊ v̉tutes bonas habere .i. inter viros
ſanctos ſiue ſanctas cõtinue poterit
v̉ba ſalutis audire ⁊ vitam eternam
obtinere. Quā ⁊c. De iuſticia
⁊ equitate diſertiſſimi iudicis xp̄i ꝑ
occulta iudicia.

Capitulum. Cxxvij.

Miles q̄dā tyrannꝰ erat qui per
multa tp̄a quendā famulū fidelē te-
nuit ac ĩ oĩbꝰ ꝓuidū. Quadam vero
die cū ad nūdinas cū eodē ſeruo ꝑ ne
mꝰ trāſiret accidit vt miles xxx. mar
cas argenti in medio nemoris ꝑderꝫ
famulo ignorante. Cū vero pecuniā
nō inueniret famulū interrogauit ſi
pecuniam inueniſſet q̇ ſtati negauit
⁊ iurar̄ cepit ꝙ nichil ſciret ⁊ verꝫ dix
it Qua nō inuenta: ſtati pedē famu
li amputauit ⁊ eo relicto domi ꝑrexᵗ
Erat ꝓpe viā heremita q̇ cū fletū et
clamorem famuli audiret velociter
occurrit. Audiuitqꝫ cõfeſſionē ipſius
⁊ dum cognoſceret eū ĩnocētē ad hoſ
picium ſuū ipſū ĩ ſuis hūeris portā-
do miſericorditer ꝓcurauit Deinde
oratorium ſuū ĩtrauit ⁊ dn̄o ĩpropa
uit ꝙ nō eſſet iuſtus iudex eo ꝙ illuꝫ
inocentē hoiem pedē ſuū ꝑdere ꝑmi-
ſiſſet Cūqꝫ diutius oraſſet ⁊ fleuiſſꝫ
⁊ dn̄o q̄ſi ꝓ falſo iudicio quodāmō
improperaſſet. venit ad eum angelꝰ
dicēs Nunq̇d legiſti in pſ̄. Deus iu
dex iuſtꝰ fortis ⁊ patiēs. At ille Mᵗto
tiens legi illud ⁊ credidi ex toto cor-
de. ſꝫ hodie erraui. aut ille miſer qui
pedem ſuū ꝑdidit ſub velamine con-
feſſionis decepit me. Rn̄dit angelus
Noli loqui aduerſus dn̄m ĩiq̇tatem.
Quia oēs vie eius veritas. ⁊ iudicia
eius eq̇tas Cōmenda memorie q̄d ſe-
pius legiſti. Iudicia dei abbiſſus mᵗ
ta Scias itaqꝫ illum hoiem pedē ſuū
ꝓ culpa veteri ꝑdidiſſe Nam an̄ mul
ta tp̄a cū eodem pede matrē ſuā pre
cipitauit maliuole de quadam biga
Pro quo facto poſtea nūq̄ꝫ cōdignā
penitētiam egit. Miles ille dominꝰ
ſuuꝫ volebat dextrariū emere ad cō-
gregandum maiores diuitias. in de
trimentum aīe ſue: et ideo iuſto dei
iudicio perdidit pecuniam. Quidaꝫ
pauper fidelis cū vxore ⁊ peruulis
ſuis cotidie domino ſupplicabāt vt
dignaretur ſibi in neceſſarijs proui-
dere. qui pecuniam inuenit ⁊ confeſ-
ſori ſuo obtulit diſpēdendā. Qui cir
cumquaqꝫ ſciſcitando veraciter il-
lum iuenire nō potuit cuius erat Er
go eidē pauperi partē eiuſdem pe-
cunie tribuit ꝓpter deum reſiduā a
lijs paupibꝰ erogauit. Pone ergo cuſ
todiā ori tuo. ne dn̄o aliq̇tenꝰ ĩꝓpe-
res vt feciſti. cū ip̄e ſit iudex verꝰ for
tis ⁊ patiēs.

Moralizatio.

Rcui iſte miles pt̄ dici q̇libez bo
nus p̄latus q̇ dēt indui arma=
tura dei vt poſſit ſtare firmiter con=
tra inſidias dyaboli. Famulus fidelꝰ
eſt ſubditus in oībꝰ p̄lato ſuo obedi=
ens. Prelatus ille hꝫ theſaurꝫ ſcꝫ aīas
ad cuſtodiendū q̄s ſepe ex negligen=
tia ſua ꝑdidit Quid ergo ē faciendū
Certe dēt diligenter q̄ꝫ diu ē in vita i
q̄rere ſalutem aīe. Et ſi inuenire non
poterit. amputet pedē dextꝫ ſubditi
hoc ē talem rebellē caſtigare ꝛ eū ab
eccleſia amputare. donec cognoſcat
ſe deliquiſſe. Sꝫ dic michi quō: Ecce
famulus poſtq̄ꝫ amiſit pedē incepit
clamare. Sic peccatoꝛ per confeſſio=
nem clamat vt dicit ꝓpheta. Clama
ne ceſſes. q̄ſi tuba exalta vocez tuam
ꝛc. Ad cuius clamoꝛem heremita .i.
diſcretus confeſſoꝛ habet eum poꝛta
re in humeris ſuis hoc eſt eum infoꝛ
mando predicando penitentiam dā
do ꝛ in domum eccleſie introducen=
do per opera miſericoꝛdie ꝛ habet ꝓ
eo intercedere dn̄m nō ei ipꝛoperan
do ſꝫ deū intime depꝛecando vt talē
cōuerſum cōſeruet ꝛ cuſtodiat. Qui
aliq̄n cum pede id ē affectione puer=
ſa matrem ſuam id ē eccleſiam pꝛeci=
pitauit quantū in eo fuit q̄n diuina
pꝛecepta non cuſtodiuit. Angelus q̇
heremitam infoꝛmauit ē conſcientia
pura non ficta cuiuſlibet pꝛelati ꝛ cō
feſſoꝛis q̇ eos ligat et ducit vt ad cla
moꝛem peccatoꝛis cito ei occurrāt et
in domum dei cito introducant. Pau
per qui pecuniam iuenit eſt xp̄s q̇ a=
nimā ſepe cuſtodit ne labatur in īfer
num donec peccatoꝛ ꝑ penitentiam
reſurgat ꝛ ſic aīam mundā a xp̄o re
cipiat qꝛ ſine eo nullū bonum opus
poſſumus facere. Pone ergo tu pec=
catoꝛ cuſtodiam oꝛi tuo ne aliq̄d con
tra deum dicere p̄ſumas. Deus enim
eſt iuſtus iudex ꝛ foꝛtis ꝛ patiens iō
non dicas quare fecit me ꝛ poſt hoc
dimiſit me cadere. Vel alio mō p̄t re
duci Iſte miles p̄t dici pꝛimꝰ parenſ
adā cui deꝰ dedit infinita bona quia
eum conſtituit dn̄m oīm creaturarū
p̄s. Oia ſubiecisti ſub pedibꝰ eius ꝛc
Famulus fidelis ē racō que in eo do
minatur q̄ꝫ diu i puritate vite remā=
ſerit theſaurum paradiſi quem deuſ
ei cōmiſit pꝛo ſe et heredibus hꝫ. Sꝫ
adam volens plura acq̇rere quando
appetebat vt alter deus non eſſꝫ ſta=
tim theſaurum paradiſi perdidit et
tunc pedem dextꝫ famuli āputauit
qꝛ ſeductus ꝑ euā ſcꝫ ꝑ ſenſualitatez
nō ꝑ rationē p̄ceptū diuinū vilipen
dit ſꝫ oleum miſericoꝛdie clamando
petijt in valle huiꝰ mūdi q̄n in ſudo
re ſuo panē acq̇ſiuit Cuiꝰ miſeriā vi
dens dei filius de celo deſcendit ꝛ eū
ꝑ ꝓpꝛiū ſanguinē redemit ꝛ i domū
dei duxit q̄n infernū ſpoliauit. ipſe
pctā noſtra i coꝛpe ſuo poꝛtauit q̄n
ꝓ nobis miſeris mortuꝰ ē. Pauꝑ qui
inuenit theſaurum eſt xp̄s qui para
diſum obtinuit non ꝓ ſe ſed pꝛo ō
nibus qui eum diligunt. Heremita de
um pꝛecatus eſt ſic criſtus in paſſio=
ne per carnem incepit timere quādo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dixit ſi poſſibile eſt tranſeat a me ca-
lix iſte ⁊ rogauit ꝓ genere humano.
Studeamus igitur. ⁊c.

De iĩuſte aliena bõ occupantibꝰ
grauis erit in extremis diſceptacõ .
Capitulum. Cxxviij.

Maximiãꝰ regnauit ĩ cuiꝰ ĩpio
erant duo milites q̊ꝝ vnꝰ erat iuſtuſ
⁊ timens deum; alt̃ vero cupidus et
diues q̇ magis ſtuduit mũdo place-
re ꝙ deo. Miles iuſtus quandã terrã
annexã terre cupidi habebat quã cu
pidꝰ toto conamine deſiderabat ha-
bere. ſepius ad militẽ iuſtum prexit
⁊ ei aurũ ⁊ argentum obtulit quan-
tum volebat. ſi terrã ei venderet Ille
vero ſemꝑ rẽnuit ſic ꝙ triſtis receſſit
ſꝫ cogitabat quõ eum deciperet Acci-
dit ꝙ iuſtus moreretur qd̀ audiens
cupidꝰ; cartã nomine defuncti ſcribi
fecerat quõ defunctꝰ in vita ſua per
quandã ſummã pecunie ei terram
quã deſiderabat vendidit. quo facto
tres hoĩes ꝑcio conduxit vt ei ꝓhibe
rent teſtimoniũ Cũ qbꝰ ad defunctũ
acceſſit ⁊ ſigillũ eius inuenit camerã
vbi defunctꝰ iacuͭ oẽs expulit excep
tis ſuis teſtibus Deinde corã teſtibꝰ
ſigillũ ĩ manu defuncti poſuit ⁊ pol-
licẽ ſuꝑ ſigillũ ita ꝙ cũ pollice mor-
tui cartã ſuam ſignauit dicens. Ecce
vos eſtis teſtes huius rei. Qui dixe-
runt. Sumꝰ Et ſic ille miles terram
illã vt ſuam occupauit. Cui filius de
functi dixit Quare terram meã occu
pas? Qui reſpondit. Pater tuꝰ mic-
hi eam vendidit Cui ille. Pluries ad
patrẽ meũ veniſti ⁊ pecuniã obtuliſ-
ti ꝓ terra ſꝫ pater meus nunq̃ volu-
it eã vendere. Venerunt pariter. adi
uicẽ miles cupidus de epmtione car
tam ſigillatã ſigillo defuncti oſtẽdit
⁊ teſtes adduxit qui huic teſtimoniũ
ꝓhibuerunt. Cui filius defuncti dixͭ
Scio ꝙ hoc eſt ſigillũ patris mei ſed
ſcio ꝙ nunq̃ꝫ tibi vendidit quõ ſigil-
lum habuit ignoro q̃re ibi teſtimoni
um de hoc ꝓhibeat Iudex vero iſtoſ
tres abinuicem ſeparari fecit ⁊ mili
tem ſimiliter ⁊ ſeniorem fecit adduci
querens ab eo ſi orationẽ dominicã-
ſciret ⁊ fecit eum corã eo a principio
vſqꝫ ad finẽ dicere. Qui eã bene ſciuͭ
Et illũ fecit poni in locũ ſeorſũ. Dei
de iuſſit ſecũdũ adduci et ait ei. k̃me
aũ te ſocius tuus erat hic qui michi
dixit ita veꝝ ſicut pater noſter. Ideo
niſi tu dicas michi veritatẽ quam a
te q̃ſiero in patibulo te ſuſpendi faci
am Ille cogitauit ſocius meus totuꝫ
narrauit quomodo miles pollicẽ de
functi accepit et eius ſigillum et car-
tam ſuam ſigillauit niſi veritatẽ dix
ero filius mortis ero Qui omnia per
ordinem narrauit . Cũ hoc audiſſet
iudex; fecit eum ſeorſum poni ⁊ terci
um adduci . Cui ait. kariſſime; ſociꝰ
veſter primus dixit michi ita verum
ſicut pater noſter ⁊ ſecundus eciam i
deo niſi tu michi veritatem dixeris
morte turpiſſima morieris Ille cogi
tauit ſocij mei omnia ſecreta militis
narrauerunt ideo bonum eſt vt veri
tatem dicam . Qui de verbo ad ver-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

bum iudici narrauit quō hoc factuʒ
fuit Quem iudex ſeorſum poni fecit
Et vocauit militem quē toruo vultu
reſpexit dicens· O maledicte: cupidi
tas tua excecauit te · Dic michi quō
miles defunctus terrā quā occupas
tibi vendidit · Ille vero ignorans de
confeſſione teſtium allegauit ꝙ iuſte
occuparet Cui rex· Maledicte teſtes
ꝑhibent teſtimoniū cōtra te quō pꝰ
mortē pollicē eius accepiſti et ſigillū
eius ⁊ cartā tuam ſigillaſti Qđ audi
ens miles ad terrā cecidit ⁊ miſeri-
cordiam petiuit· Ait ei rex Miſericor
diā quā meruiſti obtinebis · Et fecit
tres teſtes trahi ꝑ caudas equoꝝ vſ
ꝗ ad patibulū ⁊ ibi ſuſpendi ſimilit̄
⁊ militem Satrape regni iudicium ⁊
ſapientiā regis laudabāt: ꝙ tam ſa-
pienter veritatem iueſtigaſſet et oīa
que ille miles hēbat dedit filio defūc
ti militis · Qui gratias regi egit et
hereditatē ſibi reſtituit ·

Moralizacō ·

Mi ꝑ iſtos duos milites intel-
liguntur dyabolus ⁊ primꝰ parens·
filius eius erat totū genus humanū
ab eo ꝓpagatū· hereditas eſt ꝑadiſꝰ
quē deus ſibi dedit Hoc videns miles
cupidꝰ ſcʒ dyabolus acceſſit ad eum
ſuggerendo ⁊ temptando vt paradi
ſum per pctm̄ amitteret· Ille vero ꝙ
diu remanſit in vita ſcilicet in puri-
tate vite hereditatem ſcʒ paradiſum
occupauit· Sʒ eo mortuo per pecca-
tum qđ cōmiſit cōtra diuinū precep
tum: ꝑdidit ⁊ totū genus humanuʒ
pꝰ eum· Sʒ primo ē q̄rendū quō ꝑdi-
dit Dico carta erat ſcripta qñ eua cō
ſenſum prebuit vt de ligno vite con-
tra diuinum preceptum comederet ·
Erat ſigillata: qñ adam qui erat ca-
put racōnis et cui dabatur ſpecialit̄
preceptum: comedit et vxori magis
adheſit ꝙ̄ deo Sigillum vt ſcitis im
primit ſuam impreſſionem in cera ·
Sic deus impreſſit ſuam ymagineʒ
in adam ⁊ eum dominum mundi cō
ſtituit pš· Omnia ſubieciſti ſub pedi
bus eius ⁊c· Illam impreſſionem id
eſt ymaginem dedit dyabolo: quan-
do ei obediuit ⁊ hoc cum pollice poſt
ꝙ̄ defunctus erat· Pollex claudit to-
tam manum· pollice amiſſo· manus
vires amittit· Per pollicem debemꝰ
intelligere rationem quam deus ho
mini dedit vt bonum eligat et malū
reſpuat· vnde ꝙ̄diu homo ratione re
gitur ⁊ ratio in eo dominatur: tam
diu poterit bene ſeipſum ⁊ alios re-
gere· ſed qui caret ratione: caret vir-
tute ⁊ fortitudine ſpirituali · Adam
vero primus parens habebat ſcienti
am a deo infuſam vltra omnes crea
turas· ita ꝙ omnes creature āte pec
catum ei obediebant Hoc non obſtā
te ſcienter cū pollice racōnis adheſit
dyabolo cū dyabolus ei dixerat · Nō
moriemini· ſed ſi comederitis: eritis
ſicut dij ſcientes bonum ⁊ malū· Dy
abolus cum vidiſſet eū ſic ſeductum
et hereditate celeſti priuatū volebat
filium ſcʒ totum genus humanū ex-
cludere Sʒ homo ſi cautꝰ fuerit dēt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ad regem̄ celeſtem̄ accedere· vt patri
arche et ꝓphete fecerunt· q̄ clamaue
runt ad deū ꝓ remedio O dn̄e deus
emanuel rex ⁊ legifer noſter· expecta
cō gētium ⁊ ſaluatoꝛ eaꝝ veni ad ſal
uandū nos dn̄e deꝰ noſter· Sed dya
bolus ꝓducit ſecū tres teſtes· ſ· ſupꝰ
biam vite· concupiſcentiam carnis ⁊
cōcupiſcentiam oculoꝝ· Cōtra quos
optet ꝓcedere pꝛudenter Primū teſ
tem debemꝰ examinare· ſi ſciat pr̄ nr̄
ſiue oracōem dominicam Hoc ē ſi ali
quid fecerat ꝓpter qđ pctm̄ ſupbie
cōtra eū teſtimoniū ꝓhibeat· hūiliet
ſe in oībꝰ v̊bo ⁊ oꝑe ita vere ſicut ē o-
ratio dn̄ica ⁊ regē celeſtē placabit ex
emplo xp̄i qui erat pꝛi obediens vſqꝫ
ad mortē Si vero hō timeat ſecūdū
teſtē ſcꝫ cōcupiſcentiā oculoꝝ ſcilicet
mūdū in q̊ tm̄ delectatur pure cōfite
atur vt fecit ſecundꝰ teſtis et ꝑiculū
poterit euadere· Si vero hō timeat
terciū teſtē ſciꝫ cōcupiā carnis deo
ſatiſfaciat ꝑ carnis maceracōem· i· ꝑ
verā ſatiſfactionē vt fecit tercius teſ
tis q̄ oīa recognouit· Vn̄ ipſe cū duo
bus ſocijs ſuis i patibulo ſuſpēdit̄
De q̊ loquit̄ apl̄s Suſpendiū elegꝫ
aīa mea· i· ſuſpēdiū pn̄ie Et ſi ſic fece
rimꝰ vitā eternā obtinebis Ad quā
nos ⁊c· De amicicie vere ꝓbacōe·
Capitulum· C xxix·

QVidā rex hūit tm̄ vnicū filiuꝫ
quē multū dilexit Qui filius a patre
licentiā accepit vt mundū viſitarꝫ et
amicos ſibi acquireret qui per ſepteꝫ
annos vagabatur in mundo et poſt
hec ad pateꝛm̄ redijt Pater gauden-
ter eum recepit ⁊ ab eo queſiuit q̊t a-
micoꝝ acq̄ſiuiſſet At filius Tres pꝛi
mū amicum pluſq̄ȝ meipſū diligo· ſe
cūdū tm̄ ſicut meipſū· ⁊ tercium paꝝ
aut nichil Cui pater Bonū ē eos ꝓ-
bare et temptare anq̄ȝ idigeas de eis
Porcū occide ⁊ in ſacco pone ⁊ in do
mum amici quē plus diligis q̄ȝ te ꝑ-
ge de nocte ⁊ ei dic q̄ȝ a caſu hoīem oc
cidiſti ⁊ ſi inuentū fuerit corpꝰ : ego
morte turpiſſima ero cōdēnatꝰ Ro-
go mō te ſicut te ſp plꝰ q̄ȝ meipſū di
lexi ſuccure michi in hac maxima ne
ceſſitate· Qđ factum ē· At ille rn̄dit
Sicut eum occidiſti iuſtū eſt vt pn̄ie
ſubiaceas· Si corpꝰ meū eēt inuen
tum forte i patibulo ero ſuſpenſus·
Verūtn̄ qꝛ amicus meus fuiſti: ideo
tecum ꝑgam ad patibulum ⁊ poſtq̄ȝ
mortuꝰ fueritis tres vel q̄tuoꝛ vlnas
tibi dabo ad corpꝰ tuū inuoluendū
Ille hoc audiēs ad ſcđm amicū acceſ
ſit ⁊ illū vt p̄mū pꝛobauit · Ille ſicut
pꝛimꝰ rn̄uit dicens Credis me fatu
um q̄ȝ in tali ꝑiculo me ponere velleꝫ
Verūtn̄ qꝛ amicꝰ meꝰ fuiſti: ideo ad
patibulū tecū ꝑgam ⁊ in via te cōſo
laboꝛ quantū potero· Ille ad terciuꝫ
amicum acceſſit et eum pꝛobauit di-
cens Verecundor tibi loqui quia nū
q̄ȝ pꝛo te aliquid feci et a caſu homi-
nem interfeci ⁊c· At ille· libenter hoc
faciam et culpam michi imponam ⁊
patibulum ſi neceſſe fuerit pꝛo te aſ-
cendam· Hunc expertum eſt melioꝛē
amicum ſuum fuiſſe·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Qui rex ille ē deus omnipotēs
filius vnicus eſt quilibet bonꝰ
xp̄ianꝰ qui ꝑ · xij · annos id eſt in toto
tempoꝛe vite ſue habet in mūdo con-
uerſari ⁊ tres amicos querē pꝛimꝰ ē
mūdꝰ quē plus diligit ꝙ̄ ſeipſū pꝛo
batur hoc ꝓpter mundū hō ponit ſe
in periculo moꝛtis mō in mari mo-
do i terra vitā ſepe emittendo ut tē-
poꝛalia bona poſſit habere ergo plꝰ
diligit mūdū ꝙ̄ ſeipſū · Et ſi cū tp̄e
neceſſitatis pꝛobaueris ſine dubio
tibi deficiet ꝑ̄mo de oībꝰ bonis tuis
ſi t̄ dederit duas vlnas vł tres de pā
no ad inuoluendū coꝛpꝰ tuū multuꝫ
ē Secūdū amicū quē tm̄ diligis ſicᵗ
teipſū eſt vxoꝛ tua ⁊ filij tui ⁊ filie be
ne ad ſepulchꝝ in moꝛte tecū ploꝛan
do ꝓgūt Et cū vxoꝛ ad domū redierᵗ
īfra paucos dies doloꝛ recedit ⁊ aliū
īcipit amare Tercius amicꝰ ꝓ q̊ pa-
rū feciſti eſt xp̄s q̇ pauca bona ꝓ eiꝰ
amoꝛe ſumꝰ opati ꝑ̄mo multa mala
q̇ tp̄e moꝛtis amicus ē ſi cōtriti ⁊ cō-
feſſi fuerimꝰ ꝑ̄mo ꝓ nobis moꝛtē in
cruce ſuſtinuit ·   Qd̄ vir ſapiēſ
plꝰ valꝫ viro foꝛti ·   Ca · C · xxx

ERat qdā rex q̇ ꝑ auperē quen-
dam ad magnas diuitias pꝛo
mouit · eiqꝫ vnū caſtꝝ ad cuſtodiēduꝫ
cōmiſit Ille ſic ſublimatus ſupbꝰ fac
tus ē valde · Cū inimicis regis cōſili
um hūit ⁊ ipſoꝝ ꝓditoꝛ factꝰ caſtruꝫ
ipſis aperuit Rex vero de hoc mul-
tum cōtriſtatus conſiliū habuit quō
caſtrum rehaberet · Dictum eſt ei ꝙ̄
non poſſꝫ caſtꝝ rehabere niſi tria ha
beret ſcꝫ foꝛtitudinem ſapiāꝫ ⁊ dilec
tionē vna cum diuitijs · Vn̄ in rḡno
ſuo fuerunt tres milites quoꝝ vnus
ceteris foꝛtioꝛ · ſecundꝰ ſapientioꝛ · ⁊
tercius regem multū dilexit Iſti treſ
milites ſūt miſſi cū exercitibꝰ · vt caſ
trū inuaderent · Pꝛimꝰ miles foꝛtis
cū exercitu grandi pꝛeceſſit ꝑ quan-
dam foꝛeſtā in q̄ erant inimici regis
⁊ incepit viriliter contra ipſos pug-
nare Sed ſubito quedam ſagitta ex
ijt de baliſta ⁊ eū in iguine ꝑcuſſit et
moꝛtuꝰ ē · Miles ſapiens poſt eū fo-
reſtā intrauit Et incepit allegare iu
ra · ſic volens eos allicere venit ſagit
ta que ꝑcuſſit eū iter pulmonē ⁊ ſto-
machū ⁊ moꝛtuꝰ ē · Hec videns terci-
us miles foꝛeſtam intrauit ⁊ incepit
dulcia verba pꝛoferre et oꝛnate loq̄
intm̄ ꝙ̄ illum libenſ audiebāt ⁊ trā
ſire ꝑmittebāt · Verūtā tm̄ cū eis fe
cit · ꝙ̄ introitū habuit in caſtꝝ · Et ſic
iter eos cōuerſabatᶻ ꝙ̄ oēs exiſtētes
i caſtro ſunt cum eo confederati · Et
ſic caſtꝝ pꝛo lege acquiſiuit · et ſuum
vexillum in ſummitate oꝛdinauit ·
Cum rex hoc audiſſet ꝙ̄ tā pꝛudenſ
caſtꝝ acq̇ſiuiſſet illū ad magnas di-
uitias ꝓmouit ·

Moꝛalizacō ·

Qui rex iſte eſt dn̄s noſter ihesꝰ
chriſtus qui illum pauperem ſcilicꝫ
adam pꝛimum parentē ad magnas
diuitias pꝛomouit · quando eum ſe-
neſcallum paradiſi conſtituit · Sed
ille per peccatum perdidit · Vnde in
toto regno mundi pauci erant inuē

ti qui caſtꝝ ꝑdictum · i · paradiſū po-
terant obtinere · Vocati ſūt tres mi-
lites ꝑ quos intelligo tria genra ho-
minum Per primū mundi potentes
qui credunt ꝑ potentiā ⁊ fortitudi-
nem mundanā paradiſum acq̄rere ·
Et licet ſint ad hoc apti · venit tū ſu-
bito ſagitta ſupbie · ⁊ ipſos ſpiritua
liter interficit · Per ſcd̄m militē mun
di ſapientes itelligere debemꝰ · qui i-
cipiunt iura allegare vt ſunt iudiceſ
eccleſiaſtici aduocati ⁊ iudices tēpo-
rales qui credunt ꝑ ſapientiā ſuam
paradiſum acquirere Et dum incipi
unt vitam te nere venit ſagitta auari
cie id ē burſa plena pecunie · ⁊ ſic pcu
tit eos ⁊ ſpiritualiter iterficiuntur ·
Per tercium militē qui dulciter ſine
tumultu loquebatur chriſtianū ſim-
plicem totaliter in deo coꝛ habentem
poterimꝰ intelligere · non confidens
in pompa humana nec de eius ſapi-
entia · Sed ſolummō in deo Juxta il
lud pš · Beatus homo qui ſperat in
domino · Certe talis caſtꝝ paradiſi
poterit acquirere Quod nobis preſ-
tare dignetur · De diuitibꝰ
q̄bus datur · ⁊ pauperibꝰ quibꝰ id qd̄
hn̄t abſtrahitᶻ · qn̄o deꝰ eternalit̄ eoſ
remunerat ꝑ celeſtē patriam ·

Capitulum · C xxxi ·

Rex q̄dam fecit ꝓclamari ꝙ ōn-
nes indifferenter ad eum venirent ⁊
quicquid ab eo peterent obtinerent
Nobiles ⁊ diuites aliqui ducatum ·
aliq̄ comitatum · aliq̄ militiā · aliqui
auꝝ ⁊ argentum petierūt ⁊ obtinue

runt · Deinde paupes ⁊ ſimplices ve
nerunt ad regem eciā petentes Qui
bus rex ait · Tarde veniſtis ante vos
nobiles ⁊ principes venerunt et oīa
q̄ habui eis dedi Qui triſtes de rāſio
ne fuerunt · Rex vero pietate motus
ait · kmī tm̄ eis tꝑalia dedi ſed domi
niū retinui qꝛ nullꝰ hoc petiuit ego
do vobis hoc vt ſitis dn̄i eoꝝ ⁊ iudi-
ces Diuites hoc audientes contriſta
ti ſunt ⁊ venerunt ad regem diceteſ
Dn̄e confuſi ſumus ꝙ pauperes et
ſeruos noſtros conſtituiſti iudices et
dn̄os nr̄os · melius eſt nos moꝛi ꝙ ſic
ſeruituti ſubijci · Ait rex · kmī non fa-
cio vobis iniuriam quicq̄d a me peti
uiſtis vobis dedi intm̄ ꝙ nichil mic-
hi retinui niſi dominium qd̄ dedi eiſ
Sed do vobis conſiliū q̄libet veſtrū
ſatis habet ad viuendum det ergo q̄
libet veſtrum partē de diuitijs pau-
peribus per quam poterunt honeſte
viuere ⁊ ego dominium ab eis recipi
am ⁊ apud me manebit ⁊ ſic eritis li
berati a ſeruitute magna · Qd̄ ⁊ fac-
tum eſt · Moꝛalizacō ·

Iſti rex iſte ē deus diues ſuper
oīa p̄co ꝓclamans ē predicatoꝛ q̄ di-
cit petite ⁊ accipietis q̄rite et inuenie
tis Diuites et mundi potentes cū il
lū clamoꝛē audierunt ſtati cū oī la-
boꝛe · caſtra · ci tates · auꝝ ⁊ argentum
petierūt ⁊ obtinuerūt · Sꝫ xp̄s tm̄ de
mundanis dedit eis; ꝙ nichil retinu
it pſa:lij · Vulpes foueas hn̄t ⁊ volu
cres celi nidos filius aūt hoīs nō hꝫ
vbi caput ſuū r̄clinet Deide paupes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

venerunt et nichil hūit eis dare niſi
dominiū ⁊ ſic eos cōſtituit dn̄os ⁊ iu
dices diuitū iuxta illō math. Vos q̇
reliquiſtis oīa ⁊ ſecuti eſtis me ſede-
bitis ſup̱ ſedes duodeci iudicantes
duodeci tribꝰ iſrl̄. Et illud Math. v.
beati pauperes ſpiritu ꝙnīa ipſoꝝ ē
regnū celoꝝ. Diuites hoc vidētes de
berēt multum dolere ꝙ pauperes q̇
ſerui eoꝝ fuerunt in hoc mūdo dn̄t
eſſe iudices ⁊ dn̄i eoꝝ in celo. Si gͦ
deſideratis cū eis regnare faciatis ſi
cut fecerunt illi quilibet det elemoſi
nam quātū poteſt pauperibꝰ vt po-
terunt viuere ⁊ ſine dubio cū eis po-
teritis in eternū regnare.

De inuidis q̇ bonos p̱ malam vi
tā inficiunt. Ca. C. xxxij

Ciuitas q̄dam erat i qua q̄tuor
phiſici fuerūt in medicina pe-
riti. Junioꝛ alios tres in ſciētia excel
lebat intm̄ ꝙ oēs īfirmos ad eū veni
entes ſaluauit. Quod alij inuidētes
moti ſunt cōtra eū ⁊ īter ſe dixerunt
Quō poterimꝰ iſtū extinguere. Ecce
totus mūdꝰ ad eū currit ⁊ nichil po-
terimus ꝓpter eū lucrari. Ait vnꝰ de
tribus. Ad tres leucas omni ebdom-
mada viſitat ducē. ⁊ die craſtina ad
eū accedet. ego ſtabo extra citatē ad
vnā leucā tu vero ad duas ⁊ aliꝰ ad
terciā. Cū vero i fine p̄me leuce vene
rit ei obuiabo ⁊ ſigno crucis me ſig̃-
bo ⁊ q̇libet veſtꝝ ſimilit ſic faciet. Jlle
vero cauſā crucis queret dicemus. Le
p̱roſus factus es. et ex timoꝛe leprā i
curret qꝛ dicit ypocras. Hō timens
leprā ex timoꝛe eā incurrit. Et cū le
p̱roſꝰ fuerit nullꝰ ad eū accedet. Qd̄
factū ē.

Moꝛal.

Mi p̱ iſtos tres medicos q̇ q̄r-
tum īficiebant dēmꝰ ītellige-
re tria vitia q̄ in iſto mundo regnāt
ſcꝫ ſup̱bia vite cōcupia carnis ⁊ cō-
cupia oculoꝝ. Vel ſignant dyabolū
mūdū ⁊ carnem. Jſti ſūt medici rep̱-
boꝝ q̇ faciunt coꝛpꝰ in delicijs viue-
re aīam in īferno regnare. Medicus
ſubtilis ē q̇libet bonꝰ xp̄ianus ſicut
ſūt p̄lati ⁊ cōfeſſoꝛes q̇ hn̄t nos ſp̄ua
liter curare. v̄tutes īſerere ⁊ vitia ex-
tirpare. Sꝫ heu ꝓhdoloꝛ ſepe p̱ illa
tria vicia medicꝰ ſp̄ualis ē infectus
intm̄; ꝙ dignꝰ non ē gradū in eccīa
tenere ſꝫ extra vt ſūt ſymoniaci ⁊ a-
lij qui ſunt diuerſis diuicijs irretiti.
Kme. ſi voluerimꝰ ab iſtis vitijs caue
re extra viā ābulemꝰ p̱ opa mīe. Et
ſic poterimꝰ ad regnū p̱uenire Qd̄.

De ſp̄uali amicicia. C. xxxiij.

Quidā rex erat q̇ duos lepoꝛari
os hūit q̇ q̄ſi cōtinue adinuicē
erāt ligati ⁊ ꝙdiu adinuicē ligabātꝛ
mutuo ſe dilexerūt ſꝫ ipſis ſolutis q̇li-
bet aliū voluit deuorare. Rex vͦ hoc
videns mltū dolebat qꝛ qn̄ ludere cū
eis volebat et venari et ipſis ſolutis
pugnabant ⁊ ludo nō intendebant.
Rex cōſilium q̄rebat ſup hͦ. Cui dic-
tum ē ꝙ lupus foꝛtis ⁊ crudelis ad-
duci deberet ⁊ vnꝰ de canibꝰ cōtra eū
pugnare p̱mitteretꝛ qn̄ vͦ canis fere fu
erit deuictꝰ aliū canē cōtra eum ad-
mitteret ⁊ cum p̄mꝰ canis videret ſe

auxiliatū ſꝫ poſt hoc adinuicē ſe mu
tuo diligerent· qđ ⁊ fctm̄ ē Et lupo q̄
ſi deuincente et cane deficiente alius
eū defendit ⁊ ipſū occidit Ab illo tē-
poꝛe tā ligati ꝙ̄ ſoluti canes mutuo
ſe dilexerunt·

Cmi rex iſte eſt dn̄s nr̄ ihs xp̄s
duo canes adinuicē ligati ſūt
corpꝰ ⁊ aīa in baptiſmo ligata ꝙ̄ diu
vero ſic ſtāt ligati mutuo ſe diligūt·
Sed ſi ſoluātur ꝑ pctm̄ moꝛtale ſta-
ti vnꝰ cōtra aliū ē· vt dt apl's· Caro
cōcupiſcit aduerſꝰ ſpm̄ ⁊ ecōuerſo·
Quid ergo ē faciendū? Certe vt caro
ſubijciatur pnie ⁊ cōtra lupū id ē dy
abolū ſe opponet ⁊ tūc aīa cōfoꝛta-
bitur et cū carne pugnabit viriliť et
poſt hꝰ erit amoꝛ in oī ꝓſperitate et
aduerſitate ⁊ pariter ābo diligentur
a dn̄o· ꝓpť cuius dilectionē vitā eter
nam obtinebunt·

De inocēti moꝛte xp̄i· Capitulum· C·xxxiij·

Seneca narrat ꝙ lex aliqū erat
ꝙ q̄libet miles in armis ſuis ſe
peliri deberet· Et qui tm̄ defunctum
armis ſpoliaret moꝛte moꝛeretur· Ac
cidit caſꝰ ꝙ q̄dā citas obſeſſa erat a
quodā rege tyranno in circuitu ciui-
tatis inſidias ponebat ⁊ populū q̄ſi
ſine numero occidit itm̄ ꝙ erant i pe
riculo ciues ꝑdendi ⁊ multū timebāt
qꝛ reſiſtere nō poterāt Dū autē ſic in
periculo ſtarēt; q̄dam miles nobilis
foꝛtis et ſtrenuꝰ itrauit ciuitatē et
ciuibꝰ multū cōpatiebatur Ciues vo
ad eū acceſſerunt dicētes· Dn̄e adiu
ua nos At ille· Kmi; ab iſto ꝑiculo li-
berari nō poteritis: niſi ꝑ manū va-
lidā· Ego vero vt videtis in armis n̄
ſū ideo nō poſſū pugnare Vnꝰ de ci
uibus dixit· Dn̄e iſtra paucos dies i
hoc ſepulcro q̄dā miles ſepultꝰ eſt in
optimis armis· arma eius accipe ⁊ ci
uitatē noſtrā de īimicis libera· Mi-
les īimicis certamen dedit ⁊ victoriā
obtinuit ⁊ ſic ciuitatē liberauit ⁊ ar-
ma recepta poſuit Emuli īuidia mo
ti ꝙ tā glorioſū bellū fecit eū apud
iudicē accuſauerūt ꝙ cōtra legē egiſ-
ſet eo ꝙ defunctū armis ſpoliauit·
Qui reſpondit· Dn̄e de duobus ma
lis maius malū ē vitādū· Et qꝛ ciui-
tatē tueri non potuiſſem ab inimicis
niſi habuiſſē arma; ideo ea accepi ⁊
repoſui· Item· fur vel pꝛedo ſpoliat
ea intentione vt non reſtituat ſed egͦ
ꝓpter bonum cōmune arma accepi
⁊ reſtitui· Ideo potiꝰ deberē pꝛemi-
ari ꝙ̄ accuſari· Item in ciuitate aliq̄
ſi domus accenditur; nonne meliꝰ ē
vt domus illa ſine dilatione totaliť
deſtruatur anteꝙ̄ cetere domus incē
dātur ⁊ ciuitas tota deſtruatur? Sic
in propoſito· Nonne meliꝰ eſt ꝙ om-
nes vos conſeruaui accipiēdo arma
ꝙ̄ non accipiendo? Si enim non ea
accepiſſem oēs eſſetis interēpti Emu
li vero dixerunt Reus eſt moꝛtis Iu
dex vero ad peticōnem eoꝛum con-
tra eum ſententiam dedit vt occide-
retur Et ſic factum eſt De cuius moꝛ
te factus ē planctꝰ magnus in ciui-
tate·

Moꝛalizacō·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Qui ciuitas iſta obſeſſa erāt mū
dus iſte a dyabolo a magno
tyꝑe. Et q̊tquot tunc in mūdo erant.
fuerunt in periculo ꝑdendi Quia oēſ
in īfernū deſcenderunt. Mundus iſ-
te erat circūuallatꝰ vitijs ⁊ concupiſ
cencijs. Miles fortis q̄ arma non hū
it. ē dn̄s nr̄ ihs xp̄s Vn̄ ps̄. Dn̄s for
tis ⁊ potens ⁊c. Qui videns mundū
in periculo ⁊ totum genus humanuꝫ
in ꝑdicōne: ꝑrexit ad ſepulchꝝ. i. vte-
rum btē virginis. Et ibi inuenit ar-
ma primi parentis. i. hūanitatē aſ-
ſumpſit ⁊ contra dyabolū pugnauit
victoriā obtinuit ⁊ nos a morte libe
rauit. Et multi ſunt iudei hoc vidētes
illum apud pylatū accuſabāt dicen-
tes. Ne forte veniant romani ⁊ tol-
lāt noſtꝝ locū ⁊c. Miles dicebat Me-
lius ē vt vna domꝰ deſtruat᷑ ꝙ̄ tota
ciuitas. Ecōtra cayphas dicebat Ex
pedit vt vnꝰ moriatur ⁊ nō tota gēs
Ideo pylatus eū morti tradidit. De
cuiꝰ morte petre ſciſſe ſūt et tenebre
facte ſūt ſuꝑ vniuerſā terrā. Sꝫ fcā
victoria iterato in ſepulcro arma re-
poſuit. i. corpꝰ ſuū glorioſū in terra
quieuit Studeamꝰ ergo eiꝰ mortem
plangere in mente ī corde retinere et
ad memoriā reducere qꝛ viriliter ꝓ
nobis pugnauit. ⁊ nos a faucibꝰ dy-
aboli liberauit. Vn̄ ꝓpter hoc tene-
mur eū ſuꝑ oīa diligere ⁊ ꝓ eiꝰ amo-
re prēꝫ ⁊ matrē dimittere Quis vnq̄
audiuit ꝙ hō hūs vnicū filiū ⁊ here-
dē q̄ eū mori ꝑmittere velꝉ: ſicut pa
ter celeſtis fecerat de vnico filio ſuo
dn̄o nr̄o ihu xp̄o ⁊ tn̄ mortuꝰ ē: Sic
⁊ nos debemꝰ voluntarie carnis de-
lectacōnes ⁊ ōne qd̄ deo diſplicꝫ per
ꝑniaꝫ mortificare. Et ſic vitā etnam
poterimꝰ obtinere. De cōſcia
nr̄a dū anguſtiatur: ad deū ꝑ cōfeſſi
onē ⁊ oꝑa meritoria recurramus.

Capitulū C. xxxv

Refert auguſtinus de ciuitate dei
ꝙ lucrecia romana nobiliſſima mo-
ribus q̄ erat vxor calatini Cū iſte ca
latinus ſextū nomīe filiū impatoris
tarquinij ad caſtꝝ ſuū inuitaſſet: ſex
tus ē ſtatī captꝰ in amore pulcherri-
me lucrecie Tēpus aptū q̊ īpator et
colatinꝰ de rō ſimul recederēt obſer-
uans ad ꝑdcm̄ caſtꝝ rueſꝰ ibi ꝑnoc
tauit ⁊ nocte illa nō vt hoſpes ſꝫ vt
hoſtis cubiculū lucrecie clā igreſſus
mānu ſiniſtra opprimēs pectꝰ eiꝰ dex
tra v̊o gladiū tenens ſe ꝓdidit dicēs
Sextꝰ ſū michi cōſētias ꝉ morieris
Illa v̊o nullo mō cōſentire volebat.
Dixitq̄ ſextꝰ. Niſi michi cōſētias ſer
uū iugulatū nudū corpi tuo nudo e-
ciā te iugulato te ſociabo Vt ꝑ orbē
fama currat lucreciā cū ſeruo ī cubi-
culo iugulatā Illa v̊o timēs de tali ī-
faīa coacta cōſēſit Sextꝰ v̊o cōpleta
libidine receſſit. Ipa v̊o multū dolēs
prēꝫ ⁊ maritū frēs ⁊ īpatorē nepotes
⁊ ꝓcōſules vocauit ꝑ lrās. q̊s oēs ꝑ-
ſētes ſic alloq̊tur dicēs Sextꝰ domū
meā ītrauit hoſtis ꝓ hoſpite. Scias
tu o colatine veſtimēta viri alieni ī lec
to tuo fuiſſe verūtn̄ licꝫ corpꝰ ſit vio
latū animꝰ tn̄ ē īnocēs iā a culpa me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

abſolue a pena tñ nõ liberabõr Sta
ti cũ gladio occultato ſub clãide ꝓpa
mãu ſe trãſfixit. Quo fc̃o amici eius
gladio illo accepto iurabãt ꝑ ſãgui-
nẽ lucrecie oẽꝫ ꝓgeniẽ tarq̃nij de rõ
eicere ⁊ extirpare q̃d ⁊ fecerũt Sextũ
vo auctorẽ crimis interfecert miſe-
rabilit.

Moralizacõ.

Cmi lucrecia nobilit dña ẽ aĩa a
deo ꝑ baptiſmũ lota ⁊ deo cõ-
iuncta Sext⁹ ẽ dyabol⁹ q̃ nititur mi-
nis ⁊ munerib⁹ aĩaꝫ violare domũ e-
i⁹ itrauit qñ pctõ cõſenſit ſcꝫ cor tuũ
q̃d ẽ dom⁹ aĩe pecc⁹ ei⁹ opprimit qñ
hõ totalit cõſẽtit. Et eam violat qñ
manũ ꝑ cõſẽſũ actu cõplet. P⁹ h̃ lu-
crecia ſcꝫ aĩa dolẽs vocat prẽꝫ ⁊ ma-
ritũ Sic et tu kme dẽs vocare prẽm
.i. cõfeſſorẽ. maritum .i. xp̃m ꝑ opa
mie ⁊ amicos .i. ſãctos cũ bona deuo
cõe ⁊ oñde vitã tuã ꝑ verã cõtricõeꝫ
⁊ cõfeſſionẽ q̃d et quantũ cõtra deuꝫ
deliquiſti. Et tũc gladio pñie teipſuꝫ
occide .i. vicia ⁊ pctã extirpa. et ſic
corp⁹ deferat᷑ Romã .i. in ſanctã ec-
cleſiã ad oñdẽdũ in q̃ forma publice
vl occulte deũ offendiſti Tũc dyabo
l⁹ ⁊ oẽs ſui ſequaces erũt expulſi ⁊ re
cedũt cõfuſe. ⁊ tu remanebis ſaluus
ĩ bõ vita. Qd ⁊c.

Qd vigilare dẽt paſtor aĩaꝝ. Ca. C. xxxvi

Quidã fur ad domũ cuiuſdam
diuitis nocte venit q̃ aſcendẽs
tectũ dom⁹ ꝑ foramẽ auſcultare ce-
pit ſi adhuc aliq̃s de familia diuitis
vigilarꝫ. Qñ hoſpes conſiderãs ꝑua
te vxori ſue dixit Interroga me alta
voce qualiter hec bona acquiſiui que
habemus. nec deſiſtas donec finalit
tibi dicam. Tunc ait mulier O bone
domine. cũ nũq̃ fuiſti mercator: dic
michi qualiter tantã pecuniã quam
nũc poſſides cõgregaſti. Cui ille No
li ſtulta a me hoc q̃rere. Illa autẽ ma
gis ac magis querere non ceſſabat.
Tũc vir quaſi coact⁹ ſuis ꝑcibus ait
Noli me ꝓdere q̃ tibi dico ⁊ veritateꝫ
pandã. At illa. Abſit hoc a me. At il-
le Fur eram ⁊ nocturnis furtis om-
nia q̃ nunc habeo cõgregaui Cui ait
mulier Miror ergo q̃ nunq̃ fuiſti de
prehenſ⁹ Cui ille. Qui magiſter me-
us erat quoddam verbum me docuit
quod ſepties dicebam quando tecta
honinum aſcendebam. Ait mulier.
Rogo te dic michi illud verbum cui⁹
virtute ſine periculo furtũ cõmiſiſti.
Et ille tibi dicã: ſed alteri nullo mo-
do dicas ne forte poſſint bona noſtr̃
aſportari. Et illa Nullo modo attẽp
tabo Qui ait. Hec ſunt verba fallax
fallax. Hijs dictis mulier obdormi-
uit. Vir autem finxit ſe dormire. ſter
nutabat. Fur cũ audiſſet gauiſus eſt
ſũpto lune radio ⁊ ſepties dicto car-
mine. laxatis manibus ⁊ pedib⁹ per
feneſtram in domum cecidit ⁊ mag-
num ſonitum fecit. Fracto crure et
brachio iacuit ſemiuiuus in terra.
Hoſpes audito ſono queſiuit quaſi
neſciret q̃liter cecidiſſet. At ille Ver
ba fallacia me deceperunt. Hoſpes
eum recepit. Et ſummo mane

in patibulo ſuſpendi fecit ·
Moralizacō ·
Cmi fur iſte eſt dyabolus ꝙ per
malas cogitationes tectū cordis tui
aſcendit Et formen facit per malū
conſenſū Vir cū vxore eſt bonus ꝑla
tus · eccleſie deſponſatus quē dyabo
lus toto conamine nititur ꝑ peccatū
bona ſua furari ſcꝫ virtutes quas in
baptiſmo recepit auferre · Sed bon9
prelatus debet continue vigilare vt
non ſinat furem aīe domū pforare ·
Iuxta illud verbū ſaluatoris · Vigi-
late quia neſcitis qua hora fur vētu
rus ē · Et contra eius malicias intra
ſe ꝛ vxorē ſciꝫ eccleſiā prouidere quō
dyabolo ſit reſiſtendū vt cadat a cor
de eius · ꝛ nllo mō ei noceat Vel alio
modo poteſt reduci · Fur iſte erat lu
cifer pulcer qui toto conamine aſcen
dere volebat vt alter deus eſſet ꝛ au
ferre ab eo eius dignitatem · Cum di
cebat yſaie · Aſcendam in celum ꝛ ero
ſimilis altiſſimo ꝙ poſtea aſcendit ꝑ
radium · hoc ē ꝑ ſuam pulchritudinē
cecidit in īferno · Et fregit crura ſua
id ē amiſit ſuum decorē quē deus ſi-
bi contulit ꝛ ſuſpenſ9 eſt ī patibulo
infernali · A quo · ꝛc ·

De illꝭ q̊s auſteritate vincere non
poſſum9 : benignitate ſupemus ·
Capitulum · C · xxxviij ·

Erat quidā rex noīe medro qui
vnicum filium habebat heredeꝫ fili9
dimiſit patrem ꝑpter hoc pr̄ eū fu-
gauit · Facto hoc filius fugit ad regē
pſaꝛ īimicū ꝛ emulum pris ſui ꝛ nar
rauit ei ꝙ cum eo ſe teneret vſqꝫ ad
mortē oī tpe patus ſi necē eſſꝫ cōtra
prēm ſuū ꝑpriū bellare · Tādē ortū
ē bellū inter dcōs reges ꝙ ſilꝭ pugna-
uerūt Accidit ꝙ medro rex ḡuit vl-
neraret² vſqꝫ ad ſāguinis effuſionē
qd filí9 eius cōſiderās ſtati cucurrit
ad prēꝫ ꝛ pugnauit ꝑ eo cōtra dūm ſu-
um ſcꝫ regē pſaꝛ ꝛ vicit eū · Quo ſcō
dn̄s ſu9 eū dimiſit eo ꝙ n̄ tenuit pac
tum ꝛ ipē rediȷt ad prēꝫ ꝛ veniā hūili
ter petiuit ꝛ obtinuit · ꝛ ſic par r̄for-
mata ꝛ ei hereditas ē reſtituta ·
Cmi iſti duo r̄ges ſūt deus ꝛ dy
abolus de p°. Ie · iiij · Dn̄s ipē
ē deus viuens ꝛ rex ſēpiṫn9 · De ſecū
do iob · xlv · Ipē ē rex ſuꝑ ꝛc · Sꝫ p̄m9
rex ſcꝫ de9 hꝫ filiū ſcꝫ aīam hūanā q̄
totiēs recedit a deo ꝛ obligat ſe dya-
bolo quotiens cōmittit peccatū mor
tale Sꝫ certe ſi filius ille voluerit re-
cordari illius belli qd xp̄s fecit ꝑ eo
cōtra dyabolū vſqꝫ ad ſāguinis effu
ſionē vt eū a ptāte dyaboli eriperet
ꝛ ſic cogitās voluerit ſe deo hūiliare
ꝛ ꝑ pctis veniā petere poterit ſecure
ad deū accedere ꝛ hereditatem vite e
terne acq̄rere · pš · Tu es ꝙ reſtitues
hereditatem meā michi ꝛc ·

De vlneribus aīe · C · xxxix

Alexandr̄ magn9 regnauit ꝙ do-
miniū toti9 m̄di obtinuit · acci
dit ſemel ꝙ grādē exercitū collegit ꝛ
quādā citatē circūdedit ꝙ in eodē lo-
co plures milites ꝛ alios ſine oī vl-
nere amiſit Cū vo de hꝭ mltū miraret
t² philoſophos vocauit ꝛ ait eis · O

magiſtri quō poterit hoc eē ꝙ ſubi-
to ſine vulnere milites mei moriunt᷑
At illi dixerūt· Mirꝝ non ē Eſt eni q̄-
dam baſiliſc⁹ ſup murꝝ citatis cuius
aſpectu milites īficiuntur ⁊ moriun
tur· Ait alexander· Quale remediuꝫ
ē cōtra baſiliſcū? Cui dixerūt Pona-
tur ſpeculum eleuatū inter exercituꝫ
⁊ murꝝ vbi ē baſiliſc⁹ ⁊ cū i ſpeculū rſ
pexit: reflexus eius ⁊ ītuit⁹ ad ſeip-
ſū redit ⁊ ſic morietur Et ſic fctm̄ ē·

Mi in hūc modū ſumū remedi
um elacōis ē cōſideracō ꝓprie
fragilitatis ⁊ īfirmitatis qꝛ ſi q̄rit᷑
q̄re hō ſupbit? Certe qꝛ pondere ỽtu
tis caret· Cōſiderare ergo debꝫ ꝓpri
am vanitatē tāꝙ in ſpeculo ⁊ recur-
rere ad ꝓpriā fragilitatē defectū ſu-
um ꝓſpiciēs elationē repellit·

De iuſtitia ⁊ eq̄tate in vita pāti ⁊
futura ſemp inueniendis·

Capitulū C·xl

Eraclit⁹ regnauit q̇ inter oīs
ỽtutes q̄s hūit iuſt⁹ fuit nec p̄cibus
nec muneribus flecti poterat q̇n iuſ
ticiā ꝓ loco ⁊ tp̄e exerceret· Accidit ſe
mel ꝙ aliq̇ apud eū accuſabant quē-
dā militē de morte alteri⁹ militis in
iſta forma ambo ad qūdā bellū per-
rexerūt ⁊ nullū bellū erat cōmiſſum
Iſte miles rediȷ̈t ſine altero ⁊ iō dici-
m⁹ ꝙ iſte i via aliū occidit· Rex cū h̊
audiſſet ſententiā dedit vt miles ad
ſuppliciū duceret᷑ Cū āt duct⁹ fuiſ-
ſet viderūt aliū militē venientē ꝓ q̊
ille iudicatus fuit ad mortē in ſſlo
leſū ābos ad iudicē reduxerūt· Irat⁹
iudex dixit p̄ᵒ militi Iubeo te inſfici
qꝛ dānat⁹ es ⁊ ſecūdo dixit ⁊ te ſimi-
lr̄ qꝛ cauſa mortis illi⁹ es ⁊ tercō dix
it Eciā te qꝛ miſſus fuiſti militē occi
dere ⁊ nō feciſti·   Moralizacō·

Mi rex iſte eſt de⁹ q̇ in oīb⁹ o-
pib⁹ ſuis ē iuſtus duo milites
ſūt corp⁹ ⁊ aīa· Aīa p carnē ſeducta
morit᷑: qū pctm̄ mortale cōmittitur
Ideo iuſto dei iudicō corpus ad ſup-
plicia pnīe ducitur Sed cū ſubicitur
pnīe aīa viua inuenit᷑ p̄ᵒ p xp̄i paſſi
onē ſcdo p pniam ſꝫ ābo morte tpali
mori dūt· Terci⁹ miles q̇ eū nō occi-
dit: ē negligēs p̄lat⁹ q̇ ex dīno p̄cep-
to hꝫ pctōrē corripe vitia exſtirpare
ỽtutes inſerere· Et ſi illa n̄ facit mor
tē eternā nō euadit· Ezech·iȷ̈· Si n̄
annūciaueris ei neqꝫ locut⁹ fueris vt
auertat᷑ a via ſua ipia ⁊ viuat ⁊ ip̄e
ipi⁹ morēt᷑ i iiq̄tate ſua ſāguinē de
manu tua req̄rā Rogem⁹ igitur ⁊c·
De ſano cōſilio ſp audiēdo ⁊ cōrio

abȷ̈ciēdo   Ca·C xli·
Fulgēti⁹ regūit i cui⁹ ipio eāt
q̇dā miles noīe zedechias q̇ vxorem
pulchrā accepit ſꝫ non prudentē· In
cui⁹ domo q̇dā ſerpēs i q̄dā camera
habitabat Miles vero torneamēta ⁊
haſtiludia frequētauit· itm̄: ꝙ puenͭ
ad magnā egeſtatē fleuit amare ⁊ q̈
ſi deſperat⁹ hincinde āmbulabat igno
rans q̇d agere deberet Serpēs videl
ei⁹ dolorem data ē ei vox a deo ſicut
quondā aſine balaā ⁊ ait· Cur fles?
Fac ſcdꝫ cōſiliū meū ⁊ p⁹ fctm̄ nō pe
nitebis· Singulis diebus lac michi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dulce miniſtra ⁊ te ditabo Miles hoc
audiens gauiſꝰ eſt valde ⁊ hoc fideli
ter adimplere ꝓmiſit Statim infra
breue tempus ditatus ē valde prolē
pulchram ⁊ magnas diuitias habe=
bat· Accidit vna dierꝫ ꝙ vxor diceret
marito Dn̄e credo ꝙ ille ſerpens mł
ta bona poſſidet in camera in q̄ iacꝫ
cōſulo vt occidatur ⁊ bona eius obti
nebimꝰ· Ille vero ad inſtinctionē mu
lieris malleum portauit vt ſerpentē
occideret cū vaſe lactis Cū vero ſer=
pens vas lactis videbat caput extra
foramē camere extendit vt lac more
cōſueto lamberet Miles vero hoc vi=
dens malleū extendit ⁊ ſerpentē ꝑcu
tere volebat Serpens hoc ſubito vi=
debat et caput retraxit ⁊ ictū mallei
vas ſuſcepᵗ Statiqꝫ prolē pꝰ hͦ ⁊ oīa
q̄ hūit miles amiſit Ait ei vxor · Heu
malū cōſiliū dedi tibi Sed ꝑge ad fo
ramē ſerpentis ⁊ te in oībꝰ humilia
ſi forte gratiā ꝑ eū obtineas· Perrex
it miles ad camerā ſerpentis ⁊ fleuᵗ
amare petens gratiā vt ꝑ eū ſicut pͥ=
us ditari poſſꝫ Ait ſerpēs Nō video
ꝙ ſtultus es ⁊ tu in ſtulticia ꝑmane=
bis Qꝛ nō pt̄ eē qui iͤ ictꝰ magꝰ mal
lei ad memoriā ſepiꝰ michi veniat oc
currit quō prolē tuam occidi et oēs
diuitias abſtuli Et ſic nulla pax ve=
ra inter nos ſtare pt̄· Miles vero cō=
triſtatꝰ ē valde ⁊ ait Tibi fideliter ꝓ
mitto ammō cōtra te nichil velle ꝑ
petrare· ſi gratiam tuā habere poſſū
mō· Cui ſerpens· kme: natura ſerpē=
tis ē aſtutia ⁊ veneno plena ſuffici=
ant tibi verba mea qꝛ iam michi oc=
currit ad memoriam ictus mallei cū
tua neq̄cia recede ne tibi maius ma=
lū cōtingat Miles vero cum magno
dolore receſſit ab eo Et ait vxori ſue
Ve michi ꝙ tuū cōſiliū opatꝰ ſū · Et
ſic ſp pꝰ hoc ī egeſtate vixerunt ·

Mi · rex iſte eſt pater celeſtis
Miles zedechias paup hō nu=
dus de vtero mr̄is ſue egreſſꝰ q̄ oēs
diuitias padiſi ꝑ pctm̄ pmi parentiſ
ꝑdidit cum pulchram vxorē euā ac=
cepit de cuius cōſilio gaudium padi
ſi ꝑdidit ſerpens nutritus in camera
eſt chriſtus in corde tuo per virtutez
baptiſmi cōtentꝰ a quo hō oīa bona
recepit primo filium id ē aīam pul=
chram ad ſimilitudinē dei creatā Se
cūdo hoīem cōſtituit dominū mūdi
pſ· Conſtituiſti eū ſup oīa opa ma=
nuum tuarꝫ· tercio padiſum Sed cū
pater noſter adam fuit deceptus cō=
ſilio eue per ſuggeſtionem dyaboli:
oīa perdidit · Et ſic quilibet homo ſi
ſequitur cōſiliū vxoris id eſt carnis:
amittit omnia· Apoſt· Si ſecunduz
carnem vixeritis: moriemini In bap
tiſmo promiſiſti criſto miſtrare lac
ſcꝫ orationis inocentie ⁊ deuotionis
Sed grauiter xp̄m ꝑcutis qū pctm̄
mortale cōmittis Hec videns: auferꝫ
a te filios et filias ⁊ dicias vt te emē=
des ſicut ſcriptum eſt· Quē diligo ar
guo ⁊ caſtigo Ergo de vga diſcipline
plꝰ debemus gaudere ꝙ dolere ·

De dyaboli laqueis q̄bꝰ nos cir=
cūuenire ſatagit : Ca· C· xlij·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ERat quidã rex potens valde q̄
quandã foreſtã cõſtruxit et eã
muro circũuallauit In q̃ diuerſa ge-
nera animaliũ poſuit in q̇b⁹ multuꝫ
delectabatur Erat eodẽ tp̄e q̇dam q̄
ꝓditoꝛ inuent⁹ ē ⁊ ſic ꝓpter ſua ſce-
lera oı̄bus ſuis priuat⁹ ē Ille vero de
terra ſua expulſus ē ⁊ ꝓuidit ſibi de
q̃tuoꝛ generib⁹ canum ⁊ multa retia
vt beſtias regis in foreſta caperet et
deſtrueret. Nomina canum hec erant
richer. emulempn hanegif. bandin.
criſmel. egofyn. beamps ⁊ renelyn.
Per iſtos canes ⁊ retia deſtruxit oı̄a
animalia regis Audiens hoc rex con
triſtatus ē valde. Vocauit filiũ ſuuꝫ
⁊ ait. Fili k̄me arma te ⁊ deſcende cũ
exercitu vt illũ proditoꝛem occidas
vel de regno expellas. At ille. Pater
preſto ſũ. Sꝫ vt audiui a plurib⁹ taꝫ
potens eſt ille ꝙ me opoꝛtebit latere
ad aliquod tp̄s cũ vna puella cuius
ſapiẽtia oẽs alios excellit cũ qua col-
loquium hẽbo ⁊ ſic ad pugnã me pa
rabo Ait pr̄ Scd̄m audita prudẽs ē
illa puella ⁊ ſi ꝑ eam noſtꝝ aduerſa-
riũ poteris debellare: eã multis ho-
norib⁹ ꝓmouebo Filius hoc audiens
armauit ſe ⁊ caſtꝝ puelle ītrauit nul
lo ſciẽte q̄ eũ cũ gaudio recepit et a-
pud eã ꝑ aliqd̄ tp̄s manſit. Deinde
extra caſtꝝ acceſſit ⁊ ſtatim die octa-
uo aduerſariũ patris aggrediebatᷣ
potẽtia In fine eũ diminuit ⁊ caput
ei⁹ ãputauit. P⁹ hᵒ cũ victoꝛia ad pa
trẽ rediẽs pr̄ eum in regẽ cõſtituit.
Mie iſte ē dn̄s deus pr̄ foreſta
mũd⁹ iſte ſiue eccleſia Mũdꝰ erat cir
cũuallat⁹ diuinis p̄ceptis ſcd̄m legẽ
moyſi. Eccleſia circũuallata ē paſſio
ne xp̄i ⁊ mīa doctoꝛib⁹ p̄dicatoꝛibus
⁊ cõfeſſoꝛib⁹ Miles ꝓditoꝛ q̄ erat ex
pulſus ē dyabolus de regno eiectus
q̇ eccleſiã ⁊ alios xp̄ianos machinatᷣ
oı̄ hoꝛa deſtruere. Vñ prouidet ſibi
de canibuꝫ ⁊ retib⁹ qꝛ ſicut venato-
res ſimplici vita inſidiantur beſtijs
vt qñ exeunt de cauernis in q̇bus la-
tebãt habẽt retia cum q̇b⁹ capiunt e
as Cũ enim homines exeunt de cau̇-
nis bone vite tũc habent retia id eſt
carnes ⁊ mundi delectationes ⁊ illas
ponunt añ eos ⁊ capiant ipſos. ps̄.
Cadẽt i r̄tiaculo ei⁹ pctõres ⁊ Vñ ad
ũte ꝙ venatoꝛ ille dyabol⁹ habꝫ q̃tu
oꝛ genera canũ currentiũ. Aliq̇ eoꝛũ
ſũt ꝓ beſtijs ſpiritualib⁹ Et alij ꝓ a
lijs. Duo p̄mi canes ſcꝫ richer ⁊ emu
lempn currũt ad ceruos et vrſos id ē
diuitias ⁊ voluptates. per quas plu
res tracti ſunt ad malefaciendum.
Quia diuitie ſepe ponunt hominem
extra viam rationis ⁊ propter mag-
nas diuitias volunt habere potenti
as ⁊ voluntatem poꝛpriam. Ideo ſa
pienter vtamur noſtra potentia loco
iuſticie Sit foꝛtitudo noſtra lex iuſti
cie. Hoc eſt dictum. Totum ſit ius
quod nos volumus et poſſumus fa
cere. Unde iſti duo canes ſcilicet di-
uitie et voluptates vel potentie cur
runt ſimul et multos poſt ſe retra-
hunt. et ad peccatum alliciunt.
Ideo ſcriptura dicit. Venatoꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

multum gaudet qū videt ceruū viaꝫ
capere verſus rethe Sic dyabolꝰ qū
videt hominē viā capere verſus pec=
catū mortale ⁊ ꝑ cōſequēs in īfernū
Deinde venator id ē dyabolꝰ ꝑmit=
tit aliū canē currere ſcꝫ hanegiſ id ē
accipite ⁊ donate Iſti duo canes cur=
runt ad abbates priores ⁊ paſtores·
q̄ hn̄t eccleſias cōferre Iſti dant vt ac
cipiant·Quia quod ꝓbis hoibus et
bonis clericis dare deberent·hoc dāt
fatuis ⁊ diſcolis ꝓpter fauorē ⁊ lau=
dem:quod eſt cōtra ſcripturā vbi di=
citur Da bonis et ne receperis pctō=
rem·Vn̄ hanegiſ id ē accipite ⁊ date
ducit multos ad rethe·i·īfernū·Vn̄
alter canis bandin ducit placitato=
res ⁊ aduocatos ad rethe·Quia per
cautelas eoꝝ faciūt cōtra iuſticiam·
Vn̄ dicit iob·Audacter deum prouo
cant·Quia ſi ps vera eis nichil wlt
dare:accipiunt de pte falſa burſam
plenā ita ꝙ illa trahat ad ſe decreta
⁊ decretalia et facit diſcordiā contra
veritatē Vn̄ dꝫ abacuc lacerata ē lex
ꝓptera egreditur iudicium ꝑuerſuꝫ
Vn̄ contra tales ait ps̄·labor labio
rum ipſoꝝ operiet eos Id ē in profū
dum inferni deprimet eos in miſerijſ
non ſubſiſtent·Deinde criſmel alter
canis mittitur circa lepores:qui tam
veloces ſunt ꝙ montes tranſeūt id ē
ordinatos i eccleſia ſicut ſūt p̄ſbiteri
rectores·capellani·monachi et fra=
tres mendicātes q̄ deberent per rati
onē tranſire ad montes alte vite ſcꝫ
de terrenis exonerari ⁊ mūdū deſpi=
cere·Sed plures ſūt tm̄ tēptati per
canē iſtū ꝙ ducit eos ꝑ voluntate ſu
a ad rethe dyaboli·ā eo ꝙ cōfidunt i
rebus i quibꝰ decipiuntur·cū rector
eccleſie vel plebāꝰ de ducentis vel tre
cētis marcis collegit duos diſcos de
reſiduo menſe ſue·quos pauperibuſ
deberent dare·ſed videtur eis ꝙ mſ̄=
ta fecerunt ꝑ dei amore·Ergo pſſi=
me exponunt illā totā pecuniā Qui
a pro mūdi vanitatibus ⁊ pompa ſe
culi·⁊ quod peius ē i luxuria ⁊ gulo=
ſitate Vn̄ cōtra tales ſcriptum ē Du
ces ceci excolentes ſilicē Aliq̄ ſacerdo
tes ⁊ clerici tantū confidunt in pri=
uilegijs eoꝝ ac in corona ſua ⁊ reue=
rentia quā ppl̄s eis facit·ꝙ ſi vnam
miſſam de die cantāt:totum r̄ſiduū
diei ꝙ eis in vanitatibus licite conce
datur eſtimant Contra tales dicit ſa
lomō· Sunt impij q̄ ita ſecuri ſunt
quaſi iuſtorum facta habeant Et ta=
les cadent in confuſionem extremaꝫ
niſi penituerint·Deinde alter canis
eſt ſolutus qui vocatur belyn qui v̄=
ſatur i vſura id ē ad mercatores ꝓp
ter quā plures cadunt i rethe dyabo
li Quia vendunt ⁊ emunt vt tertiaꝫ
partem lucrentur vel plus dicit·ps̄·
Non defecit de plateis eorum vſura
et dolus·Ergo·Veniat mors ſuper
illos et deſcendant in infernum vi=
uentes·Deinde alter canis qui voca
tur beamys id eſt luxuria per quam
multi clerici ⁊ layci diuites ⁊ paupe=
res parui ⁊ magni iuuenes et ſenes
i rethe dyaboli ſunt·Videns ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

deus totum genus humanū ꝑ retia
dyaboli deſtrui ⁊ captū teneri miſit
filium ſuum ī caſtꝛ puelle duplici ar
matura armatū ſcꝫ diuinitate ⁊ hu-
manitate. Et poſtꝙ natus ē die octa
ua dyabolū aggreditur ſcꝫ quan-
do erat circūciſus ⁊ poſtea dedit bel-
lū ſcꝫ in paſceue ⁊ obtinuit victoriaꝫ
vt ſic nos a vicijs et retibus dyaboli
liberaret ⁊ ad vitā eṫnam ꝑduceret.

De tiore extrēi iudicij. C.xliij.

Quidam rex erat qui ſtatuit ꝓ
lege ꝙ quicūqꝫ ſubito mori deberꝫ ma-
ne ante ortū ſolis ante domum eius
tubas canerēt ⁊ ſtatim talis veſtibꝰ
nigris ſe indueret ⁊ ſic ad iudicium
veniret Ille rex magnum cōuiuium
fecit et omnes nobiles ſatrapas reg-
ni vocari fecit qui omnes venerunt.
In quo conuiuio erant periti de ōni
genere muſicali q̄ magnum ſolaciuꝫ
cōuiuiꝫ fecerunt ex ſuaui melodia.
Rex vero nullū ſolacium nec ſignum
leticie oſtendit ſed vultū triſtem hūit
et ſuſpiria ⁊ gemitus emittebat Hec
videntes cōuiue mirati ſunt ⁊ nō fu
erunt auſi petere ab eo cauſam triſti
cie ſed dixerunt fratri regis vt cau-
ſam tante triſticie īdagaret q̄ et fecit
dicens ſibi ꝙ omnes in cōuiuio mi-
rarentur de tanta triſticia et cauſam
libenter ſcirent Ait rex. Vade ad do
mum tuam: die craſtina rūſū audies
Qđ ⁊ fcm̄ ē. Rex ꝑcepit buciatoribꝰ
vt ſequenti mane venirēt an̄ domum
friꝫ ſui ⁊ tubis canerent et ipſum ad
eum ducerent ſcđm legē Qđ ⁊ fecerīt

Audiens frat̄ regis de mane tubas
an̄ domū ſuam cōmota ſunt oia viſ
cera eius ⁊ ſurrexit veſtibꝰ nigris ſe
īduit veniens ad regē Qui fecit fieri
foueā ꝓfundā ⁊ vltra foueam cathe
drā fragilē. q̄ q̄tuor pedes fragiles
habuit ⁊ fecit frēm ſuum exui veſti-
bus ⁊ ſup cathedrā poni Cū āt in ca
thedra eſſet collocatus ordinauit vt
gladius acutus vltra caput ſuū ꝑ fi-
lum ſericū penderet Deide ordinauͭ
q̄tuor hoīes cū q̄tuor gladijs acutiſ-
ſimis vnū a pte anteriori aliū a pte
poſteriori terciū a pte dextra ⁊ q̄rtū
a pte ſiniſtra Cū āt ſic ſtarent: ait rex
ille q̄tuor cū dixero: ſub pena mortis
gladios in eū īfigite et tubas ōniaqꝫ
genera muſicalia fecit adduci coram
frē ⁊ menſā pari ⁊ diuerſa fercula ap
pōi ⁊ ait. O fr̄ mi kme q̄re tm̄ doles
⁊ tātā triſtitiā ī corde hēs? Certe op-
tima fercula ecce melodia ſuauiſſiā
q̄re nō gaudes ⁊ letaris? At ille Quō
potero gaudere cū ī ſignū mortis ho
die mane ſonitū tube an̄ domū meā
audiui ⁊ mō ī corruptibili et fragili
cathedra ſū collocatus? Si īdiſcrete
me mouea ipa frangitur ⁊ ī puteum
cado de q̊ rſurgere n̄ potero Si capᵗ
meū eigo gladius vltra caput meuꝫ
vſqꝫ ad cerebꝛ me interficeret q̄tuor
tortores ī circuitu meo ſtāt pati cuꝫ
gladijs ad vnicū v̄bū vrm̄ me occidē
Iſtis cōſideratis ſi dn̄s totiꝰ m̄di eſ-
ſe gaudere n̄ poſſē. Cui rex ait Iā ad
q̄ſtionē heſtnā q̄re n̄ gaudere rn̄deo
Ego ſū ſicut tu es mō collocatꝰ ī ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

thedꝛa coꝛruptibili ⁊ fragili qꝛ ĩ coꝛ-
pe fragili cū q̄tuoꝛ pedibꝰ coꝛrupti-
bilibꝰ ſciꝫ de q̄tuoꝛ elementis. et ſub
me ē puteꝰ ĩfernal̄ vltra caput meū
gladius acutꝰ ſcꝫ dīnū iudiciū ꝑatū
aīam meā a coꝛpe ſeꝑare añ me gla-
diꝰ acutus ſcꝫ mors q̄ nulli ꝑcꝫ ⁊ añ-
q̄ ſperat² veīet quō. vbi. qñ: penitꝰ
ignoꝛo. A ꝑte poſterioꝛi aliꝰ gladiꝰ
ꝑatꝰ ē ad ꝑcuciendū ſcꝫ pctā mea q̄ i
hͦ ſeclo cōmiſi ꝑata ſūt añ tribunal
me accuſare. Gladiꝰ a ꝑte dextra ē dy
abolus q̄ circuit q̄rēs quē devoꝛet q̄
ſꝑ ē ꝑatꝰ aīaꝫ meā recipere ⁊ ad ĩfer-
num deducere. Gladiꝰ a ꝑte ſiniſtra
ſunt v̇mes q̄ carnē meā pꝰ moꝛtem
coꝛrodent. Cū oīa iſta cōſidero nūq̄
gaudere potero. Si gͦ tu tm̄ hodie
me timuiſti q̄ ſū moꝛtalis mlťo plus
creatoꝛē meū dēo timere Vade ergo
⁊ noli āplius tales q̄ōēs q̄rē a me Il-
le v̇o ſurrexit et gratias de vita ſua
regi reddidit pꝛomittens firmit̄ am
modo coꝛrigere. Hoc audientes lau-
dabant reſponſū regis.

De ſtatu mundi actuali.

Fert² de quodā rege cuius reg
nū in tā ſubitā devenit muta-
tionē ꝙ bonū in malū verꝝ in falſuꝫ
foꝛte in debile iuſtū in iniuſtū ē muta
tū. Quā mutationē rex admirans a
q̄tuoꝛ philoſophis ſapiētiſſimis cau
ſā huiꝰ q̄ſiuit. Qui inq̄ philoſophi
pꝰ ſanā deliberationē ad q̄tuoꝛ poꝛ
tas civitatis ꝑgentes. q̄libet eoꝝ tres
cās ibidē ſcripſit Primꝰ ſcripſit. Po
tētia ē iuſticia ido t̄ra ſine lege Dies
ē nox ideo terra ſine via. Fuga eſt in
pugna iō regnū ſine honoꝛe. Secū-
dꝰ ſcripſit. Vnꝰ eſt duo: ideo regnuꝫ
ſine veritate Amicꝰ ē inimicꝰ ideo rḡ
nū ſine fidelitate Malū ē bonū iō ter
ra ſine pietate Tercíꝰ ſcripſit Ratio
hꝫ licētiā ideo regnū ſine noīe. Fur ē
ꝑpoſitꝰ ido regnū ſine pecunia. Co-
rohoba vvlt eē aq̄la ideo nulla diſcre
tio in patria Quartꝰ ſcripſit Volun
tas ē cōſilariꝰ iō terra male regitur
Denariꝰ dat iudiciū ſeu ſētentiā iō
terra male regitur deꝰ ē moꝛtuꝰ iō
totū regnū pccātoꝛibꝰ ē repletum.

Mi: quōq̄ terra ſolebat regi ꝑ
iuſtitiā ſcdm leges divinas et
ꝑpiales Nūc āt regitur ꝑ potētiā Nō
moꝛalit̄ et verꝝ eſt qꝛ oli iuſticia dic-
tavit ꝙ deꝰ eſſet diligēdus ſuꝑ oia.
⁊c. Sꝫ potētia in regno aīe vicit itm̄
ꝙ hō ex certa malicia cōtra inclina-
tionē ꝓꝓꝛie volūtatis q̄ naturaliter
magis inclinat² ad bonū q̄ȝ ad ma-
lū hoc facit. Secūdū eciā verū eſt qꝛ
oli clerici laycis ꝑ bonū exēplū ad eť
nā patriā viā ꝑbuerūt ſꝫ mutatꝰ eſt
coloꝛ optimꝰ qꝛ oēs declinauerūt: ſil̄
iutiles facti ſūt nō ē q̄ faciat bonuꝫ.
Patꝫ de papa q̄ oli bn̄ficia dedit cle-
ricis dignis ꝓpť deū ſpernēdo mu-
nera ſicut petrꝰ rn̄dit ſymoni mago
Pecuia ſit tecū ĩ ꝑdicōnē Hoc idē ꝑtꝫ
ĩ rl̄igioſis q̄ oli ꝑ bonā vitā viā ad
eťnā pr̄iā ꝑ pauꝑtatē oñdebāt qꝛ at
tēdebāt ad illd̄ . ꝙ mōchꝰ hn̄s obu
lū nō valꝫ obulū. Hoc idē ꝑtꝫ ĩ cleri-
cis qꝛ vt dt Jero. Quicq̄d ꝑť ſiplex

veſtimentū ⁊ victū de altari retines
tu ſacerdos tuū nō ē ſꝫ paupeꝝ·rapi
na ē ſacrilegiū ē· Iſti enī oēs tam mo
nachi ꝙ̃ canonici tā moniales ꝙ̃ cle-
rici noctē vterūt i diē Et ideo arta eſt
via q̄ ducit ad patriā et pauci qꝫ ca-
rent lumine icedūt p eā Terciū p̄mi
fuga eſt i pugna ꝓbatur litteraliter
Nā oli dni ſi vnus hūit aliq̄d aduer-
ſus aliū ſolebant pugnare ⁊c·ſꝫ mō
hōꝫ receſſit qꝫ nolūt pugnare ſꝫ coti
die p rapinā p furtū ⁊ talia vnus in
trat terrā alteriꝰ nolūt pugnare qꝫ
emūt eq̊s velociſſimos ad fugienduꝫ
Spūaliter veꝝ ē qꝫ oli hoīes tēptacō
nes vincebāt ⁊ aduerſarios ſcꝫ carnē
mundū ⁊ dyabolū ſupabant· Et ſic
apud deū fuerūt magni meriti et ho
noꝛē ex hoc repoꝛtabant ſꝫ hodie qū
deberent pugnare cōſentiēdo fugiūt
Secūdꝰ dixit vnus ē duo ⁊c· Que ē
racō: Quia veritas hodie nō ē in mū
do·niſi ꝙ coꝛ ⁊ lingua que deberent
eē vnū iā ſunt diuerſa Qꝫ quicq̇d hō
iā p os affirmat: coꝛ negat· Nota ex
iſto ꝙ hodie littere ſigillate nō valēt
iuramenta pꝛeſtita nō tenētꝛ ⁊c· qd̄
nō fuit olim Qꝫ ſi vnꝰ dixiſſet alteri
ſiplici v̊bo faciā tibi hoc: credidiſſet
Spūaliter veꝝ eſt· qꝫ aīa que dēret
eſſe in caritate vna cū deo: p pctm̄ eſt
diuiſa Secūdū: amicus ē inimicus ⁊c·
q̄ ē racō: niſi ꝙ nō ē fidelitas in mun
do: Certe qui deberet eſſe amicus iā
eſt inimicus Iam verificatum eſt ver
bum xp̄i· Surget filius contra pa-
trem· Credo ꝙ non ſit modo ita bo-
nus amicus q̄ ꝓ pecunia non fieret
inimicus Spūaliter eciam veꝝ ē· qꝫ
xp̄i amici in euāgelio ſumus dicti qꝫ
teſte xp̄o· Iam non dicā vos ſeruos
ſed amicos·ſed hodie facti ſumus in
imici qꝫ caſtꝝ dnī ſcꝫ coꝛ noſtꝝ tradi-
mus dyabolo Tercium: malum ē bo
num ⁊c· Que ē racō ꝙ hodie ita mag
na crudelitas regt̄ in mundo ⁊ aua-
ricia Certe nl̄la alia ꝙ̃ ꝙ illđ qd̄ ē ma
lū fctm̄ ē bonū·ſ·pecuia·ꝙ āt pecuia
ſit mala: ꝓbatꝛ p phm̄ q̄ dicit·ꝙ au
rū ſiue argentū n̄ ē niſi fex terre· Pꝰ
ꝙ̃ iſte feces facte ſūt ita care: pietas
receſſit· Sꝫ tamē teſte ſapiente· Nic-
hil iiquius ꝙ̃ amare pecuniā· Spūa
liter peccatum qd̄ ē maius malū qd̄
inueniri poteſt: hodie fctm̄ ē bonum
qꝫ pauci ſunt qui nō peccent· Cōtra
quos propheta Ve vobis qui dicitiſ
malum bonū ⁊ bonum malum Ter
cius dixit· Racō habet licentiā· Que
eſt ratio ꝙ hodie chriſtiani carēt no-
mine: Certe nulla alia niſi ꝙ ratio i
hominibus ē licentiata· Homo voca
tus eſt xp̄ianus per rationem a xp̄o
ſed homines non vtuntur ratione·
Quia homo cum in honoꝛe eſſet nō
intellexit ⁊c· Nam poꝛcis aſſimulatꝛ
p luxuriam· leoni per ſuperbiam·
Cani per inuidiam· wlpi per doloſi
tatem· Et ideo non meretur dici ho-
mo nec chriſtianus· quia vitam xp̄i
totaliter deſeruit· Spiritualiter ve-
rum eſt· Quia ſi homo haberet ratio
nem· deum ſuper omnia diligeret·
Probo quia ratio dictat ꝙ bonum ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

diligendū ⁊ magis bonū magis dili
gendū ⁊ maxime bonū maxime dili
gendū Sꝫ cōſtat ꝙ deus eſt maxime
bonꝰ ⁊ bonū quo magis cogitari nō
p̄t. Jdeo ſi hō haberet rationē ipſuꝫ
p̄ oībus diligeret Secūdū: fur ē ꝓpo
ſitꝰ ⁊c. Que ē ratio ꝙ pecunia dn̄atꝛ
Nulla alia niſi ꝙ officiales ſūt fures
nō dico fures ſꝫ vnū ꝑ experiētiā vi-
deo ꝙ dni tꝑales ſūt paupes et ꝑpo-
ſiti habundāt Video eciā ꝙ iſti villa
ni ruſtici et alÿ paupes modicū hn̄t
Et iſti diuites habundāt Que ē racō
niſi ꝙ fures exiſtūt: ſi mi ſi vnꝰ alte-
ri quinqꝫ marcas vel tot florenos ac
ciperet nōne fur iudicaretꝛ: Sed iſti
quantū recipiunt de capitali ſūma
notū ē cōfeſſoribꝰ Et ideo veri fures
non ſuſpenduntꝛ teſte philoſopho q̇
vidit ꝙ iudex duxit furē ad patibu-
lū philoſopho ridēte. ⁊ iudice q̄rente
q̄re rideret: rn̄dit ꝙ magnꝰ fur ducꝛ
ꝑuū furē Spiritualiter verū eſt de iſtis
q̇ ꝓ modica delectacōne deo aīas q̄s
ſuo ſanguine acquiſiuit furantur et
dyabolo ſubÿciunt Terciū corobcba
wlgariter. Der weuel wilt vlyeghē
alſo hoghe alſo der aer aq̄la Jdeo nō
ē diſcrecō. Nā illi qui deberent agrū
colere hodie volūt dominari Nā poſt
ꝙ hn̄t vnū par ocreaꝝ ⁊ calcarium ⁊
equum ipſi equitare volunt ⁊ vocari
domicelle Johannes vel xp̄iane ⁊ ſic
de alÿs. Verū eſt de iſtis ciuitatenſi-
bus quoꝝ parētes fuerūt pelliſices
⁊ ſutores ⁊c. Jpſi aūt ſe hn̄t vt mili-
tes. Modica differentia eſt hodie in
mundo ſimiliter applica ſicut ſcis et
vis de mulieribus Spiritualiter ve-
rum eſt de iſtis monialibus mona-
chis ⁊ clericis Nota quō hodie vadūt
⁊c. Quartus philoſophꝰ dixit volū-
tas eſt ratio: ideo regnum male regi
tur Que eſt ratio ꝙ terra male regi
tur: Certe nulla alia niſi ꝙ domino-
rum conſilium ē malū: nam olim cō
ſiliarÿ ſolebant dare conſilia iuxta
equitatem Nunc autem ea dant ſecū
dū voluntatem applica ſicut vis et
ſcis quare hoc faciunt Spiritualiter
eciam verum eſt quicquid ratio dic-
tat pro eterna ſalute: voluntas wlt
oppoſitū. Secundum Denarius dat
ſententiam ⁊c Que eſt ratio ꝙ ſic vē-
ditur iuſticia: Quia modo nulla ali
a iuſticia ē q̄ꝫ denarius quia ſi vene-
ris ad iudicium et ſi habueris dare
pecuniam ⁊ ſi cauſam minus iuſtam
habueris: iudex pro te ſententia-
bit nō te videt ſi reꝰ fueris. quia: mu
nera iudicū oculos excecant Spiri-
tualiter eciam verū eſt in iudicio con
feſſionis quia ſi volueris de magnis
peccatis impetrare veniam faciliter
⁊ iudicem confeſſorem placare pecu-
niam oſtendas Et licet non habuerꝛ
auctoritatem: te abſoluet. penitenti-
am imponet Nota eciam litteraliter
de iſtis officialibꝰ ⁊ curia romana q̄
non petit ouem ſine lana. Tercium.
Deus eſt mortuus ⁊c. Certe ſi deus
adhuc viueret ſicut ante incarnatio-
nem quando propter peccatum lux
urie totum mundū ſubmerſit octo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

animabus exceptis· Nota quo homi
nes tunc ſe ſolebant retrahere a pec-
catis ſaltem timore ſi non amore eo
ꝙ ſciebant deum omnia vindicare·
Sed nunc q̄ſi mortu⁹ a nobis repu-
tatur nec de futuro iudicio vel de in-
ferno vel eterna pena vł eterno reg-
no cogitam⁹ ꝛc· Ecce audiuiſtis duo
deci rationes q̄re totus mund⁹ eſt ı̄
maligno poſit⁹ Quieſcite ergo kmı̄
agere puerſe diſcite bene facere yſaie
Auſcultate vt cognoſcatis veritatē
ꝛ veritas liberabit vos Qđ nobis cō
cedat ꝛc·

De via ſalutis quā dn̄s de⁹ ꝑ filium ſuū aperuit · Ca·C·xlv

Albertus narrat ꝙ tēpore phi-
lippi erat q̄dam via q̄ ducit in
ter duos montes armenie q̄ diu nō e
rat frequentata Poſtea autem acci-
dit nullū poſſe trāſire viā ꝓpter ae-
ris infectionē niſi expiraret· Vn̄ rex
cauſam a ſapientib⁹ tanti mali que-
rebat et nullus ex eis:ei veritatē di-
cere poterat· Tandem vocat⁹ ſocra-
tes dixit regi ꝙ edificium edificaret
equalis altitudinis cum montibus·
Quo facto fecit ſocrates fieri ſpecu-
lū de calibe plane ſuperficiei politū
ꝛ mundū vt ab oī loco montium fo-
ret aſpectus ꝛ reflectio ad ſpeculum
Quo facto intrauit ſocrates edifici-
um et vidit duos dracones vnum ex
parte montis alium ex parte vallis
Qui contra ſe ora mutuo aperiebāt
ꝛ aerem hauſerunt· Et dum ſic reſpi
ceret quidam iuuenis in equo qui pe
riculum ignorabat volens tranſire
ꝑ viam illā ſubito de equo cecidit et
mortuus ē Socrates ſtatim ad regē
cucurrit et omnia viſa ei narrauit·
Poſtea vo ꝑ artē capti ſūt dracones
ꝛ iterfecti · Et ſic via ſalutis omnib⁹
tranſeuntibus facta eſt·

Cmi ꝑ illos montes q̄ eleuabā-
tur ſup omnē ſupficiem terre·
nobiles ac mundi potētes intelligo
qui vltra cōmunitatem populi eleuā
tur· vel ꝑtem laycalē ſiue clericalem
Vn̄ pš· Aſcenderunt montes ꝛc· Int̄
iſtos montes eſt communis tranſit⁹
populi· qꝛ tot⁹ per eos regitur In iſ
tis montibus ſolent latere duo dra-
cones ſcꝫ duo vitia ſcꝫ ſuperbie ꝛ lux
urie· quoꝝ veneno totus mundus in
ficitur· Iuxta illud ꝑmo Io·ij· Om
ne qđ ē in mundo aut eſt ſupbia aut
luxuria Iſtorum draconum vis ē no
bis ignota· Et ideo qꝛ ꝑ viā illā cō-
munē i qua dracones latent tranſe-
unt ſubito illoꝝ veneno pꝛeuēti mo-
riuntur Sed anteq̄ꝫ periculum ſenti
amus debemus oculos nr̄os ad ſpe-
culū mundū ꝛ politū·i·ad ſaluatorē
dirigere de quo ſapi·vij· Candor lu-
cis eterne et ſpeculum ſine macula·
Item debem⁹ altū edificium edifica
re hoc edificiū ē vita munda ꝑ pniaꝫ
ꝛ bonis v̄tutibus oꝛnata qua dēm⁹
nr̄a picula ꝓuidere · Et quo iuuenis
·i· hō vanitati dedit⁹ cadit de equo v̄
tutis ꝛ moritur ſpiritualiter· Hoc vi
dens ſocrates ſcilicet bonus pꝛelat⁹
debet currere ad regem glorie ꝛ eum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

de nocte ꝓ ſubdito orare vt poſſit vi
am piculoſã ꝑrauere ⁊ viã ſalutis et
ne glorie eligere Et ſic vitã poſſidere
eternã Qđ ⁊c

De ꝑncipibꝰ ⁊ aliis magnatibꝰ fortiter arguẽdis ꝓ eorꝫ forefactis. Ca. C.xlvi.

Refert auguſtinꝰ de ciuitate dei
ꝙ dyonides pyrata galea v-
na longo tp̃e in mari hoĩes ſpoliauit
⁊ cepit. Qui cũ multis nauibꝰ iuſſu
alexandri fuiſſet q̃ſitꝰ ⁊ tãdẽ captus
Et alexandro ꝑſentatꝰ eũ interroga
uit dicens. Quare mare habet te infeſ
tũ? Ille ſtatĩ rñdit. Quare te orbis
terrarꝫ? Sed qz ego hoc ago vna ga-
lea latro vocor Tu vero mundũ op-
primẽs nauium multitudine mag-
na diceris iꝑator Sed ſi circa me for
tuna mãſueſceret fierem melior ecõ-
uerſo tu quãto infortunatior tanto
deterior. Alexander rñdit. Fortunã
tibi mutabo ne malicia tua fortune
ſed meritis aſcribatur Sicqꝫ ditatꝰ
ẽ ꝑ eũ ⁊ de latrone factꝰ eſt ꝑnceps ⁊
zelator iuſticie.

Moralizacõ.

Mie latro in mari cũ vna gale
a ẽ peccator in mundo cum ſo
la vita ⁊ tamẽ nõ deſiſtit occidere v̉-
tutes ⁊ ſpoliare per peccatũ quas re-
cepit in baptiſmo. Sed alexander id
eſt princeps vel prelatꝰ habet talem
ad viam rectitudinis adducere ꝑ na
ues id ẽ ꝑ monita ſcẽ eccĩe. ſꝫ caueat
ꝑlatus vel princeps vt ſeipſũ prius
iudicꝫ vt non inuentus fuerit peior
illo quẽ arguere voluerit qz ſi ſic gra
uius punitur Demũ latro ille fac
tus eſt zelator iuſticie ⁊ ꝑ bonũ deco-
rẽ pctõr ad optimũ finẽ ꝑuenit ⁊ tũc
eſt maiꝰ gaudiũ ſup vno pctõre pe-
nitẽtiã agẽte ꝙ ſup nonagintanouẽ
iuſtis q̇ non idigẽt pñia.

De pcti veneno qđ aĩam intoxicat. Ca. C.xlvii.

De quodam rege narratur quẽ
inimici eiꝰ occidere cogitabãt
⁊ qz potens erat veneno eũ ꝑdere vo
luerũt. Venerũt aliq̃ eorꝫ ſimplici ve
ſte iduti ad ciuitatẽ vbi manebat et ibi
erat fons aque de quo rex multotiẽs
bibebat hũc fontẽ veneno vndiqꝫ in-
toxicauerũt Rex aũt ignorabat ⁊ bi
bit ſicut ſolitꝰ erat ⁊ mortuꝰ eſt.

Moralizacõ.

Mi rex iſte ẽ adã p̃mꝰ homo:
cui ſubiecte erant oĩes creature cor-
pales pš. Oĩa ſubieciſti ſub pedibꝰ
eiꝰ ⁊c. Illũ regẽ q̃rebãt demones inf-
ficere veneno qđ fuderũt in fontẽ i q̊
deo placuit. Fons ille ẽ cor hũanũ qz
ſicut riuuli reſpectu fontis exeũt ita
cor hoĩs influit virtutẽ ⁊ regimẽ oĩ-
bus mẽbris ad illũ fontẽ infuſũ fuit
venenũ qñ p̃mꝰ parẽs ꝑ ſuggeſtiõez
cõcepit cõtra dei ꝑceptũ facere ⁊ ei aſ
ſenſũ ꝓbuit ⁊ tũc de iſto fonte mortẽ
bibit Et pꝰ eũ q̃ſi infiniti hoĩes mor
tui ſunt donec xp̃s veiret ⁊ nos libe-
raret de iſto fonte ex q̊ deſcẽdũt riuu
li i nobis qz rõe illiꝰ pcti ſp habemꝰ
ꝓmtitudinẽ ad peccãdũ Iuxta illud
ſenſꝰ ⁊ cogitacões hoĩs prona ſũt ad
peccãdũ ab adoleſcẽtia ſua. Qđ pec
catũ hĩ ꝉ alibi certiſſime punietur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Capitulū C.lxviij.

Refert aulus gellius de amone ꝙ cū ditiſſimus eſſet ⁊ tranſire vellꝫ de vno regno ī aliud cōduxit nauem ſꝫ naute ꝓpt̄ pecuniā eū occidere volebant Sꝫ ipſe ab eis impetrauit vt priꝰ cātare poſſet ad honorē delphinis q̄ in cātu hoīs delectatꝛ. Cū vero ī mare ꝓiectꝰ eſſet delphin eū ſuſcepit ⁊ in terrā deportauit. et dū naute eū mortuū crederēt ipſe in terra apud regē eos accuſauit. q̇ coraꝫ rege poſiti: victi ſunt ⁊ damnati.

Cmi ſᶜ mō ē ſi ē ās diues diuitijs virtutū q̇ ꝑ huꝰ ſeculi mare patiēt̄ ꝓponit ad deū trāſire veniēt filij dyaboli ⁊ ab eo famā ⁊ bona tempalia tollūt ⁊ alijs moleſtijs vexant Sed certe ipſe int̄ hec cauere debꝫ deuotis orationibꝰ a deo auxiliū petēdo ⁊ ſic portatꝛ in terrā de q̄ pſ. Porcō mea dn̄e ſit in terra viuētiū. ⁊ inimici tradentur penis eternis.

De vana gl'a quā mlt̄a mala ſequūtur. Ca. C.xlix.

Valerius narrat ꝙ q̄dā nobilꝭ cōſilium ſapiētis q̄ſiuerit quō poſſꝫ nom̄ ſuum ꝑpetuare. Rn̄dit ꝙ ſi virꝝ illuſtrē occideret nom̄ ſuū ꝑpetuatū eſſet. Quo audito philippum prēꝫ alexādri magni interfecit vt nomē ſibi acq̄reret. Sꝫ ille cito pꝰ miſerabili morte extīctꝰ eſt.

Cmi aliq̄ nobiles ac m̄di potentes ꝑ mala opa ſua acquirunt nomē mūdanū ſꝫ ſine dubio ꝑ illud nom̄ q̄ntū ē ī eis dn̄m deū occidūt Ideo tales mala morte moriētꝛ cū ī iferno ſepeliūtꝛ.

De rore celeſtis gratie. Ca. C.l.

Pliniꝰ narrat ꝙ ſit q̄dā terra ī q̄ nec ros nec pluuia deſcendit vn̄ maxia eſt ibi ſiccitas ⁊ defectꝰ aq̄ qꝫ tm̄ ē ibi vnꝰ fons q̇ aquā ī ꝓfundo hꝫ. Cū vero hoīes aquā volūt hr̄e accedūt ad fontē cū oī genere muſicoꝝ q̇ hn̄t ⁊ circueunt fōtē dulcē faciētes melodiā pꝰ melodiā aq̄ aſcendit ad os fōtis ⁊ fluit ī habūdātia et ſic hoīes aq̄ capiūt ⁊ recedūt.

Cmi terra illa q̄ ſicca ē mūdꝰ iſte ē q̇ hoīeꝫ ſiccū reddit ab oratione ⁊ deuotione ⁊ ſubtrahit roreꝫ celeſtis gr̄e. Fōs iſte ē deus Vn̄ eccī. Fōs ſapīe ī excelſis dei eamꝰ ergo ad fontē illū cū inſtrumētis muſicis .i. deuotis oracōibꝰ vt nr̄a vox ſit dulcis in aure dilecti ⁊ accedet ad nos aqua gr̄e ſue. Quā ⁊c.

De aīa peccatrice ꝑ pcti leprā īfecta quō curatꝛ Capitulum. C.li.

Quidam rex nobilꝭ ī regno ſuo hūit duos milites Vnꝰ erat auarus ⁊ alt̄ inuidꝰ. Auarꝰ pulchrā vxorem hūit oculꝭ oim̄ g̃toſā. Inuidus vero vxorē valde turpē ⁊ oibꝰ odioſā ⁊ q̄ndā terrā ānexā militi auaro habuit quā miles cupidꝰ ꝑ oia hr̄e deſiderabat. Sepiꝰ ad eū acceſſit et multa ei obtulit ſi terrā ſuā ei vēdere vellꝫ. Miles vero īuidꝰ rn̄dit ſe nō velle vēdere hereditatē ſuā nec ꝓ auro vel argento Attamē ex īuidia cepit cogitare quō pulchritudinē vxoris militi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

auaro poſſꝫ deigrare ⁊ dixit militi a
uaro Si deſideras terrā meā hr̄e nic
hil ꝓ p̄cio deſidero n̄ ꝙ vxoꝛ tua me
cū ſit vna nocte·Qui ei ānuit ⁊ vxo-
ri dixit·Que repulſā dedit p̄mo ſed
tādē ꝑ viꝝ īducta cōſēſit ·At ille mi-
les inuid⁹ anteꝙ̄ ei cōdoꝛmiret cū le-
pꝛoſa ſe cōmiſcuit·Hoc facto ad do-
minā acceſſit ⁊ eā cognouit q̊tiēs vo
luit·Quo fcō̄ eidē ītimauit ꝙ leprā
incurreret dicēs quō inuidiā de h̄ hu-
iſſet ꝙ vxoꝛ ſua tā turpis eſſet et ipa
tā pulchra idō eā ſic deturpauit·Qđ
audiēs triſtis fcā ē ⁊ flēs amare ma-
rito ſuo ītimauit·Qui valde triſtis
fact⁹ dixit vxori ſue·Do tibi cōſiliū
adhuc nullū ſignū lepꝛe in te appa-
ret h̄ ꝓpe extra regnū eſt magna ci
tas in q̄ ē vniuerſitas ad illā ꝑgas ⁊
oīb⁹ veniētib⁹ ſis cōmunis ⁊ q̇ pꝛi⁹
ad te acceſſerit īfirmitatē recipiet et
ab oī lepꝛa curaberis Quod fctm̄ eſt
Venit fili⁹ īpatoꝛis adamādo eā·fe-
citq; eam venire ad ſe ⁊ eā rogauᵗ vt
ei conſentiret que negauit dicēs·Ab-
ſit a me vt ego paupcula ſim cōcubi
na filij īpatoris At ille magis ac ma
gis eā ꝓpulſauit vt ei conſentiret Il
la cogitauit· hic fili⁹ impatoꝛis ſi le
pram incurreret magnum damnuꝫ
eſſꝫ ei ꝓpoſuit quomodo incideret le
pꝛam ſi eam cognoſceret·At ille no-
lēs deſiſtere eā cognouit ⁊ lepꝛam in
currit Altera die ſentiens ſe liberatā
ad patriā pꝛexit dicēs ei· Si vos cō
tingat leprā incurrere ad me declina
te ⁊ ego vobis inguſtū poſſum de ne
ceſſarijs prouidebo·Poſt hoc n̄ diu
filius īpatoꝛis lepꝛoſ⁹ fact⁹ eſt ⁊ tm̄
verecūdabatur ꝙ nocte nullo ſciēte
ad dominam iuit vbi manebat·Hoc
domina ꝑcipiens dixit marito ſuo·
Ille ē q̇ ꝑ me infect⁹ ē et ego a lepra
liberata ſū·Q̄ vidēs eū turpiſ īfectuꝫ
fleuit amare·camerā ſibi oꝛdinauit ī
q̄ ſolitarius manebat ⁊ dn̄a ei pſona
liſ miniſtrabat et in eodē loco vij·ā-
nis māebat·Accidit ꝙ ī vij anno eāt
caloꝛ ītollerabiſ ⁊ lepꝛoſ⁹ vas mag-
num cū vino ꝓ refocillatione hēbat
q̄dā ſerpens in oꝛto exn̄s vas intra-
uit et ſe balneauit ⁊ ī ꝓfundo p⁹ lo-
cōnē iacuit·Lepꝛoſ⁹ cito a ſomno ex-
ꝑgefact⁹ multū ſitiebat·vas cū vio
accipiēs ipſo ignorāte ſerpentē inbi
bit p⁹ hoc ſerpēs oīa iteriora ei⁹ ce-
pit rodere tā grauiter ꝙ lepꝛoſ⁹ ge-
mit⁹ ⁊ ſuſpiria dabat·Dn̄a ei maxi-
me cōpatiebatur·paſſio illa durabat
ꝑ tres dies cōtinue·q̄rto die vomitū
fecit ⁊ cū vomitu ⁊ veneno interiori
ſerpentē ꝓiecit·ſtatī doloꝛ ceſſabat·
de die in diē paulatim ſpēs lep̄ ab eo
receſſerit et p⁹ ſeptē dies caro ei⁹ ab
oī lepꝛa ē curata ſicut caro pueri De
q̊ dn̄a multū eſt gauiſa ⁊ veſtimētis
p̄cioſis ipſū īduebat dextrariū optiꝫ
ei dedit ⁊ ad īpatoꝛē pꝛexit vbi cum
honoꝛe ē recept⁹ ⁊ p⁹ moꝛtē pꝛis reg
nauit ⁊ vitā in pace finiuit·

Moꝛalizacō·

Cmi ꝑ iſtos duos milites cupi-
dū inuidū dyabolū ⁊ pꝛimū hoīeꝫ ſcꝫ
adam dēm⁹ intelligere·Dyabolus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

erat inuidus ⁊ hūit turpē vxorē ſciꝫ
effigiē ꝑ ſupbiā deturpatā Qꝛ ſplen
dida fuit creata ⁊ ꝑ pctm̄ fcā eſt tur
pis miles auarꝰ·ſ· adam vxorē pul
chrā hūit ſcꝫ aīam ad ſimilitudineꝫ
dei creatā Geñ·i· Videſꝫ dyabolus
ꝙ hō erat ſic formatꝰ vt locū eiꝰ i ce=
lo occuparet multū ei iuidebat ⁊ ſtu
duit quō eiꝰ vxorē·ſ·aīaꝫ deturpare
poſſet Adā vero cupidꝰ ꝗ nō tm̄ erat
cōtētꝰ de dei bñficio qđ ſibi dedit ſcꝫ
de padiſo ſed q̄ſi alť deus eē volebat
ecce terrā quā iniuſte petijt· Videſꝫ
dyabolꝰ ad eā acceſſit dicens Si co=
mederitis de ligno vite eritis ſicut
dij ſciētes bonū ⁊ malū Geñ·iij· Dy
abolus ṗus ſe miſcuit cū lepra ſcꝫ ii=
q̄tate ⁊ ſic ad inocentē acceſſit ⁊ mor
taliť peccauit qū diuinū p̄ceptū vio=
lauit et ſic hō factꝰ ē leproſꝰ ſpūaliť
loq̄ndo ꝓpť qđ extra regnū padiſi e
rat expulſꝰ i vniuerſitatē huiꝰ mūdi
Filiꝰ ipatoris ſcꝫ filius dei vidēs ho=
minē quē formauerat in miſeria cuꝫ
natura eius ſe miſcuit qū de celť deſ=
cēdit ⁊ carnē noſtrā aſſumpſit intm̄
ꝙ nos ab omni lepra peccati ꝑ paſſi
onē ſuam liberauit ⁊ ip̄e peccata noſ
tra tulit i corpore ſuo ⁊ factus ē tur=
pis in paſſione·yſaie ·lvi· Vidimus
eū non habentem ſpeciem neqꝫ deco
rem ⁊ ſequitur· Reputauimꝰ eum q̄=
ſi leproſū percuſſū a deo et humilia=
tū Nos vero ſic liberati per mortem
xp̄i poterimꝰ ad patriā celeſtē ſecure
ſi voluerimꝰ peruenire ſed xp̄s nos
cotidie temptat pulſat ad ianuā cor

dis n̄oſtri ſicut ipſe teſtatur · Canti·
Ego ſto ad oſtiū ⁊ pulſo ſi quis ape=
ruerit michi cenabo cū eo· Sed dili=
gēter ē aduertendū ꝙ oſtium cordis
noſtri debemꝰ ei aperire ꝑ ſeptē opa
mie ⁊ eū cū omni gaudio recipere et
in ſpeciali camera extra hoīes eū po
nere vt nobiſcū ſꝑ maneat · Et ſicut
iſte leproſꝰ ſitiuit in cruce cum dixit
Sitio Quid ſitiebat? Dico non vinū
ſꝫ ſalutē aīaꝫ noſtraꝝ Judei hoc au=
dientes acetum cū felle mixtū ei de=
derunt· Ecce ſerpentem venenoſum
pro noſtra ſalute bibit ⁊ totū vene=
num pcti ṗmi pntis ꝓiecit ⁊ ſic cum
dextrario diuinitatis cū hūaitate in
die aſcenſionis cū multitudine celos
aſcēdit in iubilo ⁊ glīa ſēpiťna· Ad ⁊
Qđ xp̄s ab eternis p̄iculis ⁊ de=
monū obſīdiōib9 nos liberauit C·li

Quidam vero p̄nceps noīe cleo
nitꝰ cuiꝰ populꝰ in q̄dā ciuita
te claudebatꝛ obſeſſꝰ·ꝗ volēs popu=
lo ſuo caute cōſulere quid ſibi vtiliꝰ
expediret p̄cepit vt vnꝰ de militibꝰ
ſuis obſidionē accederet ꝗ obſidenti
bꝰ inſultū preberet ordinauit ꝙ in te
lis ſuis latenť ⁊ artificialiter ſcribe=
retur Cōfortamini i dn̄o ⁊ eſtote fide
les in obſidione in ꝑſona cleoniti ve
nio ⁊ obſidionē ammouebo ·

Moralizacō ·

Mi p̄nceps iſte ē xp̄s populus
obſeſſus in ciuitate peccatores in mū=
do quia demonibꝰ obſidētur ꝙ ſi nō
diuinitꝰ ammouemur aīas noſtras
accidēt · Miles miſſus ē predicator ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Apoſt· ad thi· labora ſicut bon9 mi-
les· Ille miles i exteriori apparentia
q̄ſi aduerſariū peccatorib9 oſtendit
qꝫ lāceā ſagittā ⁊ inſult9 p̄bet dū a
cuta v̄ba nunc contra guloſos nunc
cōtra luxurioſos ⁊ ſic de ceteris pro-
ponit· Sꝫ ꝓ certo amic9 nr̄ ē· qꝫ pl9
valēt verbera diligētis q̄̄ oſcula blā
dientis· De tribulacōne tēporali q̄
i gaudiū ſēpiſnū poſtremo cōmuta-
tur Ca· C· liij

Anthioch9 i ciuitate anthiochi-
a regnauit a quo ipſa ciuitas
anthiochia nomē accepit· Ex coniu-
ge ſua filiā ſpecioſiſſimam genuit·
Que cum peruiſſet ad etatē legitti-
mam ⁊ ſpēs pulchritudinis accreſce
ret multi eā in matrimoniū petebāt
cū magna ⁊ ineſtimabilis dotis quā
titate Sed cū pater deliberaret cui
potiſſime filiā ſuā daret in matrimo
niū hoc neſciēs· qꝫ iniqua cōcupiſcen
tia crudelitatiſqꝫ flāma in amorem
filie ſue exarſit· cepitqꝫ eā āplius dili
gere q̄̄ patrē oporteret. Qui cū luc-
taretur cū furore: pugnat cū pudore
vici² aōre Quadā die acceſſit ad cubi
culū filie ſue ⁊ oēs a lōge ſedere iuſſꝰ
q̄ſi cum filia ſua colloqu m ſecretum
habiturus Stimulāte furore libidiſ
diu repugnante filia nodū v̄ginita-
tis eripit ⁊ pudorem violauit· Cūqꝫ
puella q̄d facerꝫ cogitarꝫ nutrix ſu-
bito ad eam intrauit· Quā vt vidit:
flebili vultu ait Ob quam rem affli-
gitur anima tua? Puella ait O kma
modo i cubiculo iſto duo nobilia no-
mina perierunt Ait nutrix· Dn̄a q̄-
re hoc dicis? At illa Quia ante matri
monium meum peſſimo ſcelere ſum
violata· Nutrix cum hec audiſſet et
vidiſſet amens quaſi facta ait· Et q̄ſ
dyabol9 tanta audacia thorū regine
auſus eſt violare? Ait puella· Impie-
tas fecit hoc peccatum· Nutrix ait·
Cur non indicas patri? Puella ait·
Vbi ē pater? Si itelligas peribit no
men pris in me mortis michi reme-
diū placꝫ· Nutrix audiuit eā mortis
remediū q̄rere blando eā ſermonis e
loq̄o reuocauit vt a ꝓpoſito ſuo rece
deret Inter hec impi9 pater cū ſimu
lata mente oſtenderet ciuibus pium
patrem inter domeſticos pietes ma-
ritū ſe filie letatur ⁊ vt ſemper impi-
is filie thoris frueretur ad expellen-
dos petitores qui eam in coniugem
petebant nouum genus nequicie co-
gitauit· queſtionem vero propone-
bat dicens· Si quis queſtionis mee
ſolutionem inuenerit filiam meam
i vxorem habebit ⁊ ſi defecerit decol-
labitur. Plurimi vndiqꝫ reges ꝓpter
incredibilem et inauditam puelle
ſpeciem venerunt ſi quis forte pru-
dentia litterarum queſtionis ſolu-
tionem inueniſſet quaſi nichil dixiſ-
ſet decollabatur et caput eius ſupra
portam ſuſpendebatur vt aduenien
tes ymaginem mortis viderent et
turbarentur ne ad talem conditio-
nem accederent· Hoc totum fecerat
vt ipſemet cum filia ſua poterat in
adulterio ꝑmanere· Cum vero tales

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

crudelitates exerceret āthiochꝰ; iter
poſito breui tp̄e adoleſcēs q̄dam ty-
rꝰ patrie ſue p̄nceps locuplex valde
appollōiꝰ noie bn̄ litteratꝰ nauigās
anthiochiā intrauit. Ingreſſuſqꝫ ad
regē ait. Aue rex. Et ille. Salui ſint
nupturi p̄ntes tui. Ait iuuenis Peto
filiā tuā in vxorē Rex vt audiuit qđ
audire nolebat reſpiciēs iuuenē ⁊ ait
Noſti nuptiaꝝ cōdicōem? Ait iuueīs
Noui ⁊ ad portā vidi Indignatꝰ rx
ait. Audi ergo q̄ſtionē. Scelere ve-
hor. materna carne veſcor. q̄ro frēm
meū m̄ris mee viꝝ nec inuenio Puer
accepta queſtione paululū receſſit a
rege ⁊ cū ſciētiā q̄reret deo fauente
ſolucōez queſtionis iuenit ⁊ reuerſꝰ
ad regē ait Bone rex. ꝓpoſuiſti q̄ſti
onem audi ergo ſolucōez. Nā ꝙ dix
iſti ſcelere vehor nō es mētitꝰ te eni
ipſū ituere. materna carne veſcor fili
am tuā reſpice Rex cū audiuit ſolu-
cōez q̄ſtionis iuuenē ſoluiſſe; timēs
ne pc̄tm̄ ſuū patefieret irato vultu eū
reſpiciēs dixit lōge es iuuenis a q̄ſti
one nichil veꝝ dixiſti d̄collari quidē
promerueris ſed ecce hēbis dieꝝ tri-
ginta ſpaciū recogita tecū. Reuerte
ad terrā tuā ⁊ ſi ſolucōez queſtionis
inueneris filiā meā in matrimoniuꝫ
accipies. ſin autē; decollaberis. Iuue-
nis turbatꝰ accepto comitatu naueꝫ
aſcēdens tendens in patriā tyꝝ ſed
pꝰ receſſū adoleſcētis vocauit rx diſ
penſatorē ſuū thaliarchū noie cui a-
it. Taliarche; ſecretoꝝ meoꝝ miniſt̄
fideliſſime; ſcias ꝙ tyrꝰ appolloniꝰ
iueīt q̄ōis mēe ſolucōez aſcēde ergo
cōfeſti nauē ad ꝑſequēdū eū ⁊ cū pue
neris tyrū q̄re eū ⁊ cū ferro vel vene
no interfice eū. Reuerſꝰ dū fueris p̄-
miū magnū accipies. Thaliarchus
ſcutū accipiēs pecuniāqꝫ ꝑgēs ad pa
triam iuuenis venit. Appolloniꝰ vo
priꝰ venit ⁊ ad domū ſuā introiuit
aptoqꝫ ſcrinio oēs libros reſpexit et
nichil aliud inuenit niſi ꝙ regi dixe-
rat ⁊ dixit intra ſe. n̄ fallor anthio-
chus rex ipio amore diligit filiā ſuā
⁊ recogitans ſecū dixit. Quid agis
appolloni cōcluſionē eiꝰ ſoluiſti ⁊ fi
liā n̄ accepiſti? Ideo delatꝰ es adeo
vt non morieris; Cōtinuoqꝫ iuſſit ſi
bi naues ꝑparare et eas cētū milibꝰ
modioꝝ frumēti onerari ⁊ multo pō
dere auri et argēti et veſte copioſa et
cū paucis ſecū fideliſſimis hō noctis
tercia naui aſcēdit tradiditqꝫ ſe alto
pelago. Alia vo die q̄ritur a ciuibus
ſuis ⁊ nō iuenit͛ meror ingēs naſcit͛
ꝙ amātiſſimꝰ p̄nceps ꝑie nuſqꝫ con
puit Planctꝰ magnꝰ erat in ciuitate
tantꝰ vero amor ciuiū circa eū eāt vt
m̄lto tp̄e tonſores ceſſarēt. publica
ſpectacula tollerentur. balnea clau-
derentur. non templa nec tabernas
quiſquis ingreditur. Et cum talia
agerentur ſuperuenit thaliarchꝰ q̄
a rege anthiocho ad necandum miſ-
ſus erat et videns omnia clauſa; dix
it cuidam puero. Indica michi ſi vi-
uere vel͛ ex q̄ cā ciuitas iſta in luctu
moratur. Ait puer. O k̄me neſcis tu
illud? Quid interrogas? Ciuitas

h̄ in luctu moꝛatᷣ qꝛ appolloniꝰ p̄n
ceps pꝛie huiꝰ ab anthiocho rege re-
greſſꝰ nuſq̄ꝫ cōpuit Thaliarchꝰ cuꝫ
hᵒ audiſſet gaudio plenꝰ ad nauē re-
dijt ⁊ āthiochiā itrauit Ingreſſus qꝫ
ad regē ait. Dn̄e mi rex letare qꝛ ap-
pollōiꝰ vos timēs nuſq̄ꝫ cōpuit Rex
ait Fugere q̇dē p̄t ſed effugē n̄ p̄t ſta
ti huiuſm̄ōi edictū poſuit q̇cūqꝫ ap-
polloniū tyꝛ cōtēptoꝛē regni mei m̄
exhibuerit accipiet q̇nq̄ginta talēta
auri. q̇ vero caput eiꝰ .c. accipiet hoc
fcō n̄ tm̄ iīmici ſꝫ amici cupiditate ſe
ducti ad pſeq̄ndū appolloniū ꝓper-
bāt Querebatᷣ vͦo appollōiꝰ p mare
p tras p ſiluas p vniūſas idagies et
n̄ iueniebatᷣ Tūc rx iuſſit ſibi claſſeſ
nauiū p̄parari ad pſeq̄ndū iuuenez
ſꝫ ⁊ moꝛā facietibꝰ q̇ claſſes ſibi na-
uiū p̄pabāt; appolloniꝰ tharſi deueīt
⁊ deābulās iuxta litꝰ viſꝰ ē a q̇dā ſer
uo ſuo eliāto noīe q̇ ſupuērat i ipa hō
⁊ accedēs ad eū dixit Aue rx appolla
ni Ille ſalutatꝰ fecit vt potētes facere
cōſueuerāt ſpꝛeuit hoīeꝫ tūc ſenex in
dignatꝰ ē valde ⁊ iteꝝ ſalutauit eū ⁊
ait Aue rex appolloni reſoluta ⁊ no
li deſpicere pauptatē honeſtis moꝛi
bꝰ decoꝛatā Si enī ſcis qd̄ ſcio cauē-
dū ē tibi. Et ille. Si placet dicito m̄.
Qui ait Pꝛoſcriptꝰ es At ille. Et q̇s
patrie ſue pſcripſit p̄ncipē; Elinatꝰ
ait. Rex āthiochꝰ Anthiochꝰ q̄ ex cā
Elinatꝰ ait Qꝛ qd̄ pr̄ ē tu eſſe voluiſ
ti. Appolloniꝰ ait. Et ꝓ quāto me ꝓ
ſcripſit; Et ille Quicūqꝫ te illi viuum
exhibuerit quiq̄gita talēta auri q̇ vͦo

caput tuū ptulerit. C. accipiet ⁊ ideo
moneo te fuge in pꝛeſidiū Sed cum
hec dixiſſet; elinatus receſſit. Tunc
appolloniꝰ eū rogauit vt ad ſe veni-
ret ⁊ .C. talēta auri daret ei ⁊ ait. Ac
cipe tm̄ de pauptate mea qꝛ meruiſ-
ti ⁊ āputa caput meū ⁊ regi p̄ntes et
tūc magnū gaudiū habebit. Ecce ha
bes .C. talēta auri ⁊ tu es innocēs qꝛ
te cōduxi vt gaudiū offeras rgi Cui
ſenex ait. Dn̄e abſit hᵒ a me Abſit vt
huiuſmodi rei cā p̄mium accipiā. a-
pud bonos hoīes amicicia pꝛemio n̄
ē cōpanda ⁊ valedicēs diſceſſit. Poſt
hec appolloniꝰ cū ſpaciatur in eodē
loco ſupꝛa litꝰ vidit hoīem cōtra ſe
veniētem dolentē ⁊ meſto vultu ſtrā-
guilionē nomine acceſſit ad eū ꝓti-
nus ⁊ ait Appolloīꝰ Aue ſtrāguilio
Et ip̄e ait Aue dn̄e appolloni ⁊ rurſū
ait Quare in hijs locis turbata men
te v̊ſaris; Ait appolloniꝰ Quia filiā
regis vt veꝝ dixerā coniugē ⁊ i ma
trimoniū petiui. Petiui itaqꝫ ſi fieri
p̄t i patria nr̄a nolo latere Strāgui
lio ait Dn̄e appolloni citas nr̄a pau
pꝛima ē ⁊ nō p̄t tuā nobilitatē ſuſti-
nere p̄terea durā famē ⁊ ſterilitatem
patimur annone nec eciam iam ci-
uibus vlla ſpes eſt ſalutis ſed crude-
liſſima moꝛs ē ante oculos noſtros.
Appolloniꝰ ait Agite gratias deo q̇
me pfugum veſtris finibus appli-
cuit dabo ciuitati vr̄e .C. milia mo-
dioꝛum frumenti ſi fugam meam tā
tum celaueritis. Stranguilio vt hec
audiuit pꝛoſtrauit ſe ante pedes eiꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

⁊ ait. Dñe appolloni ſi eſurienti cita
ti ſubueneris nõ ſolũ fugã tuam ce-
labimꝰ ſꝫ ſi neceſſitas fuerit ꝓ ſalu-
te tua dimicabimꝰ. Aſcendenſq; ap-
polloniꝰ tribunal in foro p̄ſentibus
cunctis ciuibus de eius ciuitate dix-
it. Ciues tharſenſes quos annone pe
nuria turbat ⁊ opprimit: ego tyrus
appolloniꝰ reuelo credo ei vos huiꝰ
bñficij memores fugam celaturos.
Scitote eni non me malicia anthio-
chi eſſe fugatũ ſed ꝑ viã feliciter huc
ſũ delatꝰ dabo itaq; vobis centũ mi
lia modioꝝ frumẽti eo p̄cio q̊ ſũ i pa
tria mercatꝰ octo ereis ſingulos mo
dios. Ciues hec audientes ꝙ ſingu-
los modios octo ereis mercarentur
hylares effci ſunt ac gratias agẽtes
ſtati frumenta ꝑabant. Tũc appol-
lonius ne depoſita regia dignitate
mercatoris magis ꝙ̃ donatoris no-
mẽ vidẽtꝛ aſſumere p̄ciũq; aſſumenſ
eiuſdẽ citatis vtilitatibꝰ redonauit
Ciues aũt vt tãta viderẽt eiꝰ bñficia
bigã i foro ſtatuerũt i q̃ ſtãs dextra
manu fruges ⁊ ſiniſtro pede calcarꝫ
⁊ i baſe ſcripſerũt Ciuitati tharſie ty
rꝰ appolloniꝰ donũ dedit q̃ citatẽ
a ſeua morte liberauit. Deinde inter
poſitis paucis diebꝰ hortante ſtran-
guilione ⁊ dioniſiade eiꝰ cõiuge ad
pẽthapoli tyrenoꝝ nauigare ꝓpoſu
it vt illic laterꝫ eo ꝙ bñficia cũ opu-
lẽtia ⁊ trãſqllitate agerẽtꝛ Igitur cũ
īgẽti honore ducitꝛ ad mare ⁊ valedi
cẽs oībꝰ aſcẽdit rati ſed tribꝰ diebus
⁊ noctibꝰ totidẽ ventis ꝓſpis naui-
gãs ſubdito pelagꝰ mutatũ eſt pꝰ q̃
litꝰ tharſie reliqt. Nã paucis horis
vẽtis cõcitatis aq̃lõe vẽto euroq; in-
ſtãte claſſe celũ nimia ſe pluuia eru-
pit ppls tyri ꝓcella corripitur ratis
ꝑit diſſoluitꝛ zephiri fretũ ꝑturbant
grãdo ac nubes tẽbroſa incũbebant
flãt vẽti fortitꝛ itm̃ ꝙ mors cunctos
occuparꝫ tunc vnuſqſq; rapuit ſibi
tabulas tm̃ i illa caligine tẽpeſtatis
oẽs pierũt. Appolloniꝰ v̊o vniꝰ tabu
le bñficio i pentapolitanoꝝ littore ẽ
pulſꝰ. Stãs aũt i littore ītuens mare
trãſqllũ ſic ait. O pelagi fides: facili
us incidã i manꝰ crudeliſſimi regis
q̊ ꝑgã ꝙ pr̃iã petã q̃s notus huic ig
noto auxiliũ dabit. Hec dum loqre-
tꝛ appolloniꝰ aſpexit iuuenẽ venien
tẽ cõtra ſe quẽdã robuſtũ piſcatorẽ
ſordido ſago cooꝑtũ cogẽte nccitate
ꝓſtrauit ſe ad pedes eiꝰ ꝓfuſiſq; lacri
mis ait. Miſerere q̊cũq; es nudo nau
frago nõ hũilibꝰ ꝑntibꝰ ſꝫ notabili-
bꝰ genito ⁊ vt ſcias cui miſereris ego
ſũ tyrꝰ appolloniꝰ ꝑrie mee p̄nceps
dep̄cor te auxiliũ vite mee. Piſcatorꝛ
vt vidᵗ ſpẽm iuuẽis mīa motꝰ erigᵗ
illũ ⁊ duxit īfra tecta domꝰ poſuit e-
pulas q̃s hr̃e potuᵗ ⁊ vt pleniꝰ ſue pi
etati ſatiſfacẽt exuẽs ſe tribunariũ i
duas ꝑtes diuidẽs vnã dedit iuueni
dicens. Tolle quod habeo et vade i
citatẽ ibi iuenies forſitã q̊ tui miſe-
rẽatꝛ ſi ñ iueneris huc ad me rẽuertere
paupertas quecunq; ſufficiat. Piſ-
cemur ſimul illud tantum admoneo
te vt ſi quãdo dignitati tue redditꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

fueris ne deſpicias tribunarij paup
tatē Appolloniꝰ Si nō memor fue-
ro iteꝝ naufragium patiar nec tui ſi
milē inueniam. ⁊ hec dicens demon-
ſtrata ſibi via carpēs igitur portas
ciuitatis igreditur Dūqꝫ cogitaret vñ
peteret auxiliū vite vidit ꝑ plateam
pueꝝ nudum currentem oleo caput
vnctū ſabano p̄cinctum voce magna
clamantē ⁊ dicētē. Audite oēs audi-
te ꝑegrini ⁊ ſerui qui ablui vult ꝑgat
gramaſiū Audito hoc Appollonius
exuens ſe tribunariū. igreditꝛ lauac-
rꝫ vtitur liq̊re ⁊ dū ſigulos intuetꝛ q̄
rit ſibi parē nec inuenit ⁊ ſubito altiſ
tratus rex totiꝰ regionis igreſſꝰ ē cū
turba famuloꝝ Cū rex ludū ſpere cū
ſeruis ſuis exercerꝫ admiſit ſe appol
loniꝰ regi ⁊ decurrētē ſuſtulit ſperaꝫ
⁊ ſubtili velocitate ꝑcuſſā ludēti re-
gi remiſit Tūc rex ſuis famulis ait.
Recedite: hi eni iuuenis vt ſuſpicor
mihi cōpandꝰ ē appolloniꝰ. Appol-
loniꝰ vt audiuit ſe laudari cōſtant
acceſſit ad regē et accepto cyramoto
docta manu circulauit eū cū ſubtili-
tate Deīde i ſolio ḡtiſſimo fouit euꝫ
⁊ exeūte eo ab officio diſceſſit Dixit
ꝙ rex ad amicos ſuos pꝰ diſceſſū a-
doleſcentis Juro vobis i veritate me
lius me nunq̄ abluiſſe q̄ hodie bñfi
cō adoleſcentis neſcio cꝰ ⁊ reſpiciens
vnū de famulis ait. Juuenis ille qui
m̄ officiū fecit vide q̊s ſit et ille ſecu-
tus iuuenem vidit eū ſordido tribu-
nario idutū Reuerſuſqꝫ ad regē dixit
Juuenis ille naufragꝰ ē. Rex ait Vñ

ſcis. Et ille tacēte illo habitꝰ indicat
cām Ait rex Vade celeriꝰ ⁊ dic ei ro-
gat te rex vt venias ad cenā. Appol-
loniꝰ vt audiuit: acq̇euit ⁊ cū famu-
lo venit ad regē Famulꝰ p̄us igreſſꝰ
ait ad regē. Naufragꝰ adeſt ſed ꝓpt
ſordidū habitū itroire verecūdatur
Statiqꝫ rex iuſſit eū veſtibus indui
dignis ⁊ ad cenā igredi Jngreſſꝰ ap
polloniꝰ tricliniū regis cōtra regē aſ
ſiḡto loco diſcubuit. īfertur prādiuꝫ
deinde cena regalis. Appolloniꝰ cūc
tis epulātibꝰ nō epulabaꝛ ſꝫ auꝝ ⁊ ar
gētū i miſteriū regis diu flēs ītuebaꝛ
Tūc vnꝰ de diſcūbētibꝰ ad regē ait.
Niſi fallor iuuenis iſte fortune regiſ
iuidet. Rex ait Male ſuſpicaris for-
tune mee nō iuidet ſꝫ plura ſe ꝑdidiſ
ſe teſtatꝛ. Et reſpiciēs appolloīꝰ hy
lari vultu ait rex Juueīs epkar̄ nobiſ
cū ⁊ de deo meliora ſpera ⁊ dū horta
retꝛ iuuenē ſubito itroiuit filia regiſ
vgo iā adulta deditqꝫ oſculū pri ſuo
deīde cūctis diſcūbētibꝰ amicis Que
dū oſcularetꝛ ſingꝉos reūſa ē ad pa-
trē ⁊ ait. Bone pr̄ q̇s ē iſte iuueīs qui
contra te locum hōratum tenet: quī
multum dolet. Ait rex O dulcis filia
iuuenis iſte naufragus eſt ⁊ gȳnaſia
mihi ḡtiſſime fecit ꝓpꝉ qđ ad cenaꝫ
vocaui illū q̇s aūt ſit neſcio ſed ſi vis
ſcire iterroga eum. te decꝫ oīa noſſe
⁊ forſitā dū cognoueris miſereberis
ei. Hec audiens puella ad iuuenem
acceſſit ⁊ ait. Kme generoſitas nobili
tatem oñdit ſi tibi moleſtum non ē
indica michi nomen tuum et caſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tuos ⁊ ille Si nom̄ q̄ris in mare ꝑdi
di ſi nobilitatē tyro reliq̄ Ait puella
Aptiꝰ dic vt intelligā tūc appolloni
us nomē ſuū et oēs caſus expoſuit ·
Finitis ſermonibꝰ fūdere lacrimas
cepit quē vt vidit rex flentē ait filie ·
Nata dulcis peccaſti dū nom̄ ⁊ caſus
adoleſcētis petiuiſti veteres eiꝰ dolo
res renouaſti dulcis ergo filia : ex q̊
iā ſcis veritatē iuſtū eſt vt libertateꝫ
tuā q̄ſi regia ei on̄das · Puella vt au
diuit volūtatē pr̄is reſpiciēs iuueneꝫ
ait Nr̄ es appolloni depone merorē ⁊
a prē meo locupleteris Appolloniꝰ cū
gemitu ⁊ verecūdia grās egit Tunc
rex ait filie ſue Defer lirā vt cū cātu
exhilares conuiuiū puella iuſſit ſibi
afferri lirā ⁊ cepᵗ cū oī dulcedīe lirā
ꝑcutere oēs eā ceperūt laudare ⁊ dicē
Nō ꝑt meliꝰ nec dultiꝰ audiri · īter q̊ſ
ſolꝰ appolloīꝰ tacuit · Ait ei rex Ap-
polloni : fedā rē facis oēs filiā meam
ī arte muſica laudāt q̄re tu ſolꝰ vitu
pas Ait ille Bone rex ſi ꝑmittas di
co qđ ſētio · filia tua ī artē muſicā in-
ceſſit ⁊ nondū didicit · Igitur iubeas
m̄ tradi lirā ⁊ ſtati ſcias qđ neſciuiſ-
ti Rex ait Appolloni : video te erudi
tū ī oībꝰ iuſſit ſibi tradi lirā ⁊ egreſ-
ſo foras corona capitis eū decorauᵗ
accipiēſq; lirā ītrauit tricliniū pulſa
bat an̄ regē tāta dulcedine vt oēs n̄
appollōiū ſꝫ appollinē crederēt Diſ
cūbentes cū rege dixerūt ꝙ nunq̄ me-
lius audiſſent nec vidiſſēt Filia regiſ
hec audiens reſpiciēs iuuenē capta
ē ī amorē eiꝰ ⁊ ait ad prēꝫ ſuū · O pr̄
ꝑmittas me dare iuueni qđ m̄ placꝫ
Ait rex · Permitto · Illa reſpiciēs ap
polloniū ait · Mgr̄ appolloni accipe
ex idulgentia pr̄is mei auri · cc · talen
ta argenti libras q̄drigētas veſtē q;
copioſā ſeruos xx · x · ācillas q̊bꝰ ait ·
Afferte qđ ꝓmiſi ⁊ pn̄tibꝰ amicis ex
poīto triclinio iuſſu r̄gine allata ſūt
oīa q̊ fcō leuauerūt ſe oēs ⁊ licenciati
diſceſſerūt · Appolloniꝰ ait Bone rx̄
miſeroꝝ miſericors ⁊ tu regina ama
trix ſtudioꝝ ⁊ dilectrix ꝑhie valere ⁊
r̄ſpiciēs famulos q̊s ſibi regia dona
uerat : ait Attollite famuli h̄ q̄ m̄ da
ta ſūt ⁊ eamꝰ ⁊ hoſpiciū q̄ramꝰ Pu-
ella timēs ne amatorē ꝑderꝫ triſtis ē
fcā reſpiciēs ad prēꝫ ait Bone rex et
optime placeat tibi vt appollonius
hodie ditatꝰ abſcedat ⁊ qđ illi dōmꝰ
a malis ne rapiatᶻ Tūc rex feſtinus
iuſſit ſibi aſſigri aulā vbi honeſte q̇-
eſceret Puella v̇o amore accēſa inq̇e
tā hūit noctē Mane v̇o cubiculū prīſ
adyt · Quā vt vidit pr̄ dixit · Quid ē
h̊ ꝙ ꝑter cōſuetudinē ita mā̄e euigi-
laſti ? Puella ait · Requiē habere n̄ po
tero et iō kme pr̄ peto vt me tradas
iuueni ad doctrinandum ꝙ potero
artem muſicam ⁊ alia addiſcere · Rex
hec audiens gauiſus eſt iuſſit ad ſe
iuuenem vocari cui ait · Appollo-
ni : filia mea multum cupit artem
tuam addiſcere ideo rogo te vt ei oſ
tendas omnia que noſti et ego · mer-
cedem condignam retribuam · Et
ille · Domine paratus ſum volunta
ti veſtre ſatiſfacere Docuit puellam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſicut ipē didicit Poſt hec puella p̄ ni-
mio amoꝛe iuuenis īfirmatur Rex vt
vidit filiam ſuā īcurriſſe egritudinē
ſubito medicos vocauit· Illi vero ve
nas ⁊ ſingulas ptes coꝛpis tāgebāt
⁊ nullē egritudinem inuenerūt· Pꝰ
paucos dies tres iuuenes nobiliſſi-
mi q̇ p longū tps filiā ī matrimoniū
petierant regē vna voce pit ſalutaue
runt· Quos ītuens rex ait· Qua de
cā veniſtis? At illi· Quia ſepiꝰ nobis
ꝓmiſiſtis vni ex nobis dare filiam
vrā̄ ī mrīmoniū ꝓpter qđ hodie ſil
venimꝰ· Ciues tui ſumꝰ dites et ex
nobilibꝰ ꝑētibus geniti ⁊ ideo de tri
bꝰ tibi elige quē vis hr̄e generū· Rex
ait· Non apto tp̄e me interpellaſtis·
filia mea ſtudijs vacat ⁊ ob amoꝛē
ſtudioꝝ imbecillis iacet Sꝫ ne videar
vobis nimis differre ſcribite ī codi-
cillis vris noīa vrā ⁊ dotis quantita
tē q̄ tranſmittā filie mee vt ipſa eli-
gat quē voluerit Illi hoc fecerūt Rex
accepit ſcripturā et legit ſignauitqꝫ
dedit appollōio dicens· Tolle mgr̄
has ſcripturas ⁊ trade diſcipule tue·
Appolloniꝰ recepit ſcripturas ⁊ pu-
elle poꝛtauit Puella vt vidit quē di-
ligebat ait mgr̄ Quid ē ꝙ ſolus ītro
iſti in cubiculū Appolloniꝰ ait Su
me codicillos q̊s tibi miſit pr̄ tuus ⁊
lege Puella codices apuit ⁊ legit tria
noīa petitoꝝ Proiectiſqꝫ codicill' reſ
piciēs appolloniū dixit Mgr̄ appol
loni vtꝝ nō doles ꝙ alteri dēo ī mrī
moniū tradi? Et ille· Nō qꝛ oē qđ eſt
tibi hōꝛ erit ⁊ cōmodū meū Ait puel
la Mgr̄ ſi me amares doleres Hec di
cens reſcripſit et ſignauit codicillos
tradiditqꝫ appollonio vt eos regi de
ferꝛ ⁊ ſcripſit hec· Rex ⁊ paſ optime
qm̄ clementia ꝑmiſit michi vt reſcri-
bā: reſcribo Illū naufragū volo ī cō-
iugē habere Rex cū legiſſet volūtatē
puelle ignoꝛans quē naufragū dice-
ret reſpiciens ad iuuenes ait· Quis
vr̄m naufragiū paſſꝰ ē? Vnꝰ ex illis
noīe ardoniꝰ dixit Ego paſſus ſum
naufragium· Aliꝰ ait Moꝛbꝰ te cōſu
mat nec ſaluꝰ nec ſanus ſis cū ſciā te
coetaneū meū· poꝛtā ciuitatis nūqꝫ ex-
iſti· vbi naufragiū feciſti? Rex cū non
īueniſſet q̇s eoꝝ naufragiū feciſſꝫ: reſ
pexit appolloniū dicēs Tolle codi-
cillos ⁊ lege Poteſt ei fieri ꝙ eꝰ ū no
ueri tu ītelligis q̇ pn̄s fuiſti· Appol-
loniꝰ acceptis codicill' velocit' ꝑcur-
rit ⁊ vt ſēſit ſe amari: erubuit Cui rex
ait Appolloni: inueniſti naufragū?
At ille pꝛe ruboꝛe pauca dixit· Rex
vō cū ītellexit ꝙ filia eū voluit: alijs
ait· Dū tps fuerit veniam ad vos Il
li vō valedicentes receſſerunt· Ipſe
vō ſolꝰ ītroiuit ad filiā ſuā ⁊ ait Quē
tibi elegiſti cōiugē? Illa āt ꝓſtrauit
ſe cū lacrimis ⁊ ait· Pr̄ kme naufra-
gū appolloniū peto Rex cū lacrimaſ
filie ſue vidiſſet leuauit eā a t̃ra ⁊ ſic
alloq̇tur dicēs Nata dulcis noli de āli
q̄ re cogitare qꝛ talē cōcupiſti quē et
ego vt eī vidi qꝛ ⁊ amādo fcūs ſū pr̄
diē ſ nuptiaꝝ ſine moꝛa cōſtituam
Poſtera g° die vocātur aīci vicinarū
vꝛbiū ad regē qbꝰ ait· kmi: filia mea

volt nubere appollonio tugr̄o ſuo p̄e
to itaqꝫ vt vobis oībus ſit leticia qꝛ
filia mea prudenti viro ſociatur. Hec
igitur dicens cōſtituit diē nuptiaꝝ q̄
cito cōcepit ⁊ dū pueꝝ ī vtero haberꝫ
accidit ꝙ cū ābularꝫ cum rege appol
lonio viro ſuo iuxta litus maris vi-
dit nauē ſpecōſā cognouͭ eā appollo
niꝰ ꝙ eſſeꝫ de patria ſua cōuerſus ad
naucleꝝ ait Vn̄ veis? At ille. A tyro
Appolloniꝰ ait. Patriā meā noiaſti
Alter rn̄dit Ergo tyrꝰ es tu? Et ille
Vt dicis Nauclerꝰ ait. Noſti ā quem
patrie illiꝰ ꝑncipē noīe appolloniuꝫ
Nauclerꝰ dixit Peto vbicūqꝫ illū vi-
deris dicas ei vt gaudeat et exultet
qꝛ rex āthiochꝰ flumie ꝑcuſſꝰ ē cū fi-
lia ſua. Opes āt regni āthiochie re-
ſeruāt᷑ appollōio. Appolloniꝰ vt hoc
audiuit plenꝰ gaudio ad cōiugē ſuā
ait. Peto itaqꝫ vt me abire ꝑmittas
ad ꝑcipiēdū regnū. Illa vt audiuit ꝓ
fuſis lacrimis ait O dn̄e ſi ī lōgiqua
itinere eēs cōſtitutꝰ ad ꝑtū meū feſti
nare debueras et mō recedere velis
cū iuxta me ſis ſed ſi hͦ velis pariter
nauigemꝰ Et veniens ad patrē ait.
O pat᷑ letare ⁊ gaude qꝛ ſeuiſſimus
rex āthiochꝰ cū filia ſua dei iuditio ī
flumine ꝑcuſſꝰ ē opes āt ⁊ dyadema
ta nobis ſunt reſeruata ꝑmitte me
nauigare cū viro meo Rex āt exhyla
ratus naues iubet ꝓduci in litꝰ ⁊ oi-
bus bonis īpleri ꝓpterea nutricem
eiꝰ noīe ligozidē ⁊ obſtetricē ꝓpt᷑ ꝑtū
eiꝰ ſimul nauigare ceperūt ⁊ data ꝓ
ficiſci di copia deduxit ad litꝰ oſcula
t᷑ ꝙ filiā ⁊ geneꝝ. nauigabāt. Sꝫ cū
ꝑ aliq̄t dies ī mari fuiſſet ſurrexit tē
peſtas mag̃ puella ītm̄ īfirmat᷑ pro
creās filiā ꝙ fcā eſt q̄ſi mortua. Qđ
cū videret familia exclamabat voce
mag̃ ⁊ vlulatu Hec audiēs appollo-
niꝰ cucurrit vidit cōiugē ſuā q̄ſi mor
tuā iacētē vt ei videbat᷑ ſcidit a pec-
tore ſuo veſtes ꝓfuſis fletibꝰ iactauͭ
ſe ſup corpꝰ eiꝰ ⁊ ait. Cara cōiunx al
tiſtratis filia q̄d rn̄debo patri tuo ꝓ
te? Et cū hͨ dixiſſet dixit ei guberna-
tor. Corpꝰ mortuū nauis ſufferre n̄
valꝫ iube g°. corpꝰ ī pelagū mitti vt
poſſimꝰ euadere Appoloniꝰ ait ad e
um. Quid dicis peſſime placꝫ tibi vt
hͦ corpꝰ in pelagꝰ mittā q̄d naufra-
gū me ⁊ egenū ſuſcepit? Vocauit ſer
uos ſuos ⁊ ait. Faciatis loculū ⁊ fo-
ramia ⁊ cū bitumine liniri ⁊ ſit carta
plūbea intꝰ poſita ⁊ obturet᷑. Per-
fcō loculo regalibus ornamētis exor-
nāt puellā in loculo ponūt ⁊ copiam
auri ad capđ eiꝰ ⁊ dedit oſculū fune
ri fūdēs ſup eā lacrimas. tūc iuſſit ī
fantē tolli ⁊ diligēt nutriri vt ꝓ fili
a neptē regi oñderꝫ ⁊ iuſſͭ loculū mit
ti ī mari cū maxio fletu Tertia vͦo die
vnda maris eiecͭ loculū ad litꝰ ephe
ſoꝝ a lōge a domo cuiuſdam medici
cerimonis noīe q̄ cū diſcipulis ſuis e
adē die ī litore ābulauit Tūc vidͭ lo
culū effuſis fluctibꝰ iacētē ait ſeruis
ſuis. Tollite hūc loculū cū oī diligē-
tia ⁊ ad villā ꝑferte. Qđ cū feciſſent
medicꝰ apuit vidit puellā regalibꝰ
ornamētis decoratā et ſpecōſā valde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

⁊ q̄ſi mortuā iacētē obſtupuit ⁊ ait.
O bona puella q̄re eſtis ſic derelicta
vidit ſubtꝰ caput eiꝰ pecuniā poſitā
⁊ ſub pecunia cartā ſcriptā ⁊ ait Per
q̇ramꝰ q̇d cōtinet² i carta. Quā cum
aꝑuiſſet iuenit tytulū ſcriptū quicū
q̄ꝫ hūc loculū inuenit peto vt .x. aure
a hēat ⁊ .x. funeri impendat hoc eni
corpꝰ mltas lacrimas reliq̇t ꝑntibꝰ
⁊ dolores amaros q̄ꝫ ſi aliud fecerit
q̄ꝫ q̄ꝫ dolor expoſcit: vltimū diē inci-
dat nec ſit q̇ eius corpꝰ ſepulture cō
mendat. Perlectis autē cartulis ad
ſeruos ſuos ait. Preſtemꝰ corpi q̇d
dolor expoſcit Juro vobis ꝑ ſpem vi
te mee i hoc funere āplius me eroga
turū q̄ꝫ dolor impat. Cōtinuo iubꝫ
pari rogū ſꝫ cū edificatur atq̄ꝫ depo
nitur ſuꝑuenit diſcipulꝰ medici ado
leſcēs: ⁊ quātū ad ingeniū ꝑtinet ſe-
nex Hic cū corpꝰ ſpecioſū ſuꝑ roguꝫ
poſitū videret intuens eum mgr̄ ait.
Bn̄ veniſti hec eni hora exſpectauit
te. tolle āpullā vnguēti ⁊ q̇d ſuꝑmū
ē de funere ſupfūde ſepulture. Venit
iuuenis ad corpꝰ extraxit de pectore
veſtes. fudit vnguētū tractū manu
totū corpꝰ ad precordia viuere ſēſit
obſtupuit iuuenis palpat venas ⁊ in
dicia rimatur nariū labia labijs pro
bat ſēſit vitā cū morte luctātē et ait
ad ſeruos. Supponite faculas ꝑ q̄-
tuor angulos lēte ⁊ tēperate. q̊ facto
ſanguis ille q̇ coagulatꝰ erat ē liq̄fac
tꝰ. Q̇d vt vidit iuuenis ait mgr̄o Pu
ella quā mortuā dicis viuit ⁊ vt faci
liꝰ m̄ poſſis credere expim̄to ſatiſfa-
ciā. Hijs dcīs tulit puellā ⁊ i cubicu-
lū ſuū poſuit ſuꝑ pectus eiꝰ calefaci-
ēs oleū madefecit lanā ⁊ poſuit ſuꝑ
corpꝰ ſuū ſic q̄ꝫ ſāguis eius q̇ itꝰ erat
coagulatꝰ eſſꝫ tepore liq̄factꝰ ē cepit
q̄ꝫ ſpūs ꝑ medullas deſcēdere Venis
itaq̄ꝫ patefactis. aꝑuit oculos ⁊ reci-
ēs ſpm̄ ait. Qualꝫ tu es: n̄ tangas a
liť q̄ꝫ oportet tangere qꝛ filia r̄gis ſū
⁊ regis vxor. Juuenis hec audiens:
gaudio plenꝰ itroiuit ad mgr̄m i cu
biculum ⁊ ait Ecce mgr̄ puella viuit
Qui ait Probo peritiā artē laudo.
prudētiam miror. Diligentiā audi
diſcipline. Noli artis tue eſſe igratꝰ
accipe mercedē. Hec eni puella mul-
tā pecuniā ſecū attulit ⁊ iuſſit eā ſa-
lubribꝰ veſtibꝰ cibis ⁊ fomētis opti-
mis recreari. Poſt paucos dies vt
cognouit eā regio genere ortam eſſe
adhibitis amicis filiā ſibi adoptauꝫ
⁊ rogabatur ab ea cū lacrimis ne ab
aliq̊ tangeretur. inter ſacerdotes dy
ane tēpli eam cū feminis miſit vt in
uiolabiliter ſeruaret² Inť hec dū ap-
polloniꝰ nauigat cū ingēti luctu gu
bernāte deo applicuit tharſo ⁊ deſcē
dēs a rati: petijt domū ſtranguilio-
nis ⁊ dyoniſiadis: quos cum ſalutaſ
ſet: omnes caſus ſuos expoſuit ei di-
cens Cum dolore mortua eſt cōiunx
mea. tamē filia ē ſeruata de qua gau
deo ⁊ ideo ſicut in vobis confido a-
miſſum regnū q̇d mihi ſeruatur acci
pere volo. Neq̄ꝫ ad ſocerum reuertar
cuius in mare perdidi filiā ſed agaꝫ
potius opera mercatoris. vobis cō-

mendo filiā meā vt cū filia vr̄a phi-
lomacia nutriatꝛ noīe et vt filia mea
vocetur tharſia Preterea vxoris mee
nutricē ligoſidē noīe curā tue puelle
cuſtodire volo · Hec dicens tradidit
ſtrāguilioni infātem deditq̄ʒ auꝝ ar
gētū ⁊ veſtes copioſas ⁊ iurauit neq̄ʒ
barbā neq̄ʒ capillos nec vngulas tō-
ſurſū n̄ prius filiā ſuā dediſſʒ in ma
trimoniū At illi ſtupentes ꝙ tā gra
uiter iurauerat cū magna diligētia
educaturos ſe puellā reꝑmittūt Ap
polloniꝰ āt naui i aſcēdit ⁊ ad longin
q̄s regiones nauigabat Interea pu-
ella tharſia expleta q̄nquēnis ſtudijſ
liberalibꝰ traditꝛ vna cū philomaci
a filia eoꝝ coetanea ſua Cūq̄ʒ ad xiiij
annos veniſſet reuerſa de auditorio
īuenit nutricē ſuā ligozidē ſubitane
ā i valitudinē icurriſſe ⁊ ſedēs iuxta
eā cās infirmitatis explorat Cui nu
trix Audi bona filia verba mea ⁊ in
corde tuo reſerua · Quē putas tu pa
trē ā mrē ʒ vl̄ p̄riā: Ait puella · P̄riā
tharſū prē ʒ ſtrāguilionē mr̄em dyo-
niſiadē Nutrix igemuit ⁊ ait · Audi fi
lia originē nataliū tuoꝝ vt ſcias q̊-
mō pꝰ mortē meā agē dēas · Eſt t̄ pr̄
noīe appolloniꝰ ⁊ mr̄ lucina altiſtra
tis regis filia Que cū te pareret ſta-
tim p̄cluſa ſpū mortua ē Quā pr̄ tu
us appolloniꝰ effcō loculo cū orna-
mentis regalibꝰ ī mare miſit · Et · xx ·
ſeſtercias auri poſuit ſub caput ⁊ vbi
cūq̄ʒ eſſet deuoluta illa in auxiliū eiꝰ
fuiſſent nauis q̊ʒ luctantibꝰ vētis cū
prē tuo lugēte ⁊ te in cunabilis poſi-
ta ꝑuenit ad hāc ciuitatē · hijs ergo
hoſpitibꝰ ſtranguilioni ⁊ dyoniſia-
da vna mecū te cōmendauit Tyrus
appolloniꝰ votum q̄ʒ fecit nec bar-
bā nec capillos nec vngues tonſuroſ
niſi priꝰ te nuptui traderet nūc autē
moneo ſi pꝰ mortē meā hoſpites q̊s
parētes appellas iiuriā aliq̄ʒ tibi for
te fecerint aſcēde in foꝝ ⁊ ibi inueni-
es ſtatuā pris tui ſtantē apprehēde
illā ⁊ clama filia eiꝰ ſum cuius ē hec
ſtatua · Ciues vero memores bn̄fici
oꝝ pris tui iiuriam tuā vindicabūt
Cui tharſia · Cara nutrix deū teſtor
ſi iſta m̄ nō dixiſſes vn̄ eē m penitus
neſcirē ⁊ cū adiuicem loq̄rentur nu-
trix emiſit ſpm̄ · Tharſia vero corpꝰ
nutricis ſue ſepeliuit ⁊ ꝑ totū ānum
eiꝰ mortē lugebat pꝰ vero induit p̄o
rē dignitatē petijt ſcolas ad ſtudia
liberalia ⁊ dū de ſcolis reuerteretur
nō p̄us cibū ſūpſiſſʒ anq̄ʒ nutricis mo
numētū introiſſʒ ferens ampulla m
vini ingrediebatur ⁊ ibi manēs pa-
tes ſuos vōbat · Et dum hec agerenꝛ
q̄dam die dioniſiades cum filia ſua
philomacia tranſibat ꝑ foꝝ · Vidētes
oēs ciues ſpēm tharſie ⁊ ornamētum
dixerunt Felix pr̄ cuiꝰ filia tharſia ē
Illa vero ⁊ q̄ adheret ei turpis ē ⁊ de
decor Dyoniſiades vt audiuit tharſi
am laudari ⁊ filiam ſuā vituperari: cō
uerſa in iſaniā furoris ſola ſedēs ſe-
cū cogitauit · Pr̄ eiꝰ ex quo hinc ꝑfec
tꝰ ē · hʒ annos xiiij non venit ad reci-
piendū filiā nec lrās ꝑ ea miſit · pu-
to ꝙ mortuꝰ eſt Nutrix eius mortua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ē nemīnē hēo emulū occidā eā ⁊ orna-
mētis eius filiā meam ōrbo Et cū h̄
cogitaſſet: venit quidā de villa theo
philꝰ nōie quē vocās ait Si cupis p̄
miū accipe: tharſiā interfice Ait vil-
licus Quid peccauit inocēs vgo? Et
illa Peſſima ē ⁊ iō m̄ negare n̄ debes
fac qđ iubeo ⁊ ſi nō feceris male tibi
eueniet Et ille· Dic m̄ dn̄a q̄liter hoc
p̄t fieri? Que ait· Cōſuetudo eius eſt
mox vt venerit de ſcolis nō priꝰ ſu-
mere cibum ꝙ̄ nutricis ſue introierit
monumentū vbi te cū pugione patū
iueiat apphēde crines eiꝰ a v̄tice ⁊ eā
īficē ⁊ corpꝰ eiꝰ mitte i mare ⁊ liber-
tatē tuā a me cū magno p̄mio accipi
es Villicꝰ tulᵗ pugionē gemēs ⁊ flēs
ibat ad monumentū ⁊ dixit Heu nō
merui libertatē niſi ꝑ ſanguinis ef-
fuſionē innocētis vginis? Puella āt
rediēs de ſcolis monumētū cū āpul-
la vini intrauit ſicut ſolebat facere·
Villicꝰ impetū fecit ⁊ apprehendens
crines puelle iactauit eā in terrā Dū
āt volebat eā pcutere ait ad eū thar-
ſia O theophile q̇d peccaui cōtra te
vel cōtra aliquē vt moriar? Ait villi-
cus· Tu nichil peccaſti ſꝫ pr̄ tuꝰ q̇ te
cū magna pecūia ⁊ ornamētis regali
bus reliquit· Cui puella· Peto dn̄e
vt ſi nulla ſpes mihi eſt ꝑmittas me
deū teſtari· Cui villicꝰ· Teſtare· Et
deꝰ ipſe ſcit ꝙ coactꝰ te iterficio· Il-
la vero cū eſſet poſita i oratione ve-
nerīt pirate vidētes puellā ſub iugo
mortis ſtare et hoīez armatū volētez
pcutere eā clamauerūt Parce crude
liſſime barbare illa ē nrā p̄da nō tua
victoria At ille vt talia audiuit fugi
ens poſt monumentū latuit in licto-
re Pirate vero rapuerunt virginem
mare petūt Villicus rediȳt ad domi
nam ⁊ ait· Qđ iuſſiſti fctm̄ eſt tu vo
vt cōſulo induas te lugubrē veſtē et
ego tecū ⁊ effūdamꝰ lacrimas falſas
in cōſpcū ciuiū ⁊ dicemꝰ eā ex graui i
firmitate defunctam· Stranguilio
vt audiuit: tremor ⁊ ſtupor eū inua-
ſit ⁊ dixit Da ergo ⁊ michi veſtē lugi
bilem vt lugeam qꝛ tali ſcelere ſū in-
uolutꝰ heu q̇d faciam? Pr̄ puelle iſtā
ciuitatē a periculo mortis liberauit
ꝓpter iſtā citatē naufragium ptulit
bona ꝑdidit ⁊ penuriā ꝑpeſſus ē ⁊ rē
titutū eſt ei malū ꝓ bono· Filiā ſuaꝫ
quā nobis miſit nutriendā crudelis
leena deuorauit heu cecatꝰ ſum luge
am inocētē· Vinctꝰ ſū ad peſſimū ve
nenoſūꝫ ſerpētē eleuans oclos ad ce
lū ⁊ ait· Deus tu ſcis qꝛ mūdus ſū a
ſanguine tharſie ⁊ requiras a dyoni
ſiada Reſpexit vxorē ſuā ⁊ ait· Quo
ſuffocaſti filiā regis iimica dei hoīm
qꝫ obprobriū? Illa vero iduit ſe ⁊ fili
ā ſuā lugubres veſtes falſaſqꝫ lacri-
mas fuderūt corā ciuibꝰ· Ciues k̄mi i
deo ad vos clamamꝰ qꝛ ſpes oculoꝝ
nroꝝ tharſia quā vidiſtis ſubito do-
lore defūcta ē ⁊ nobis cruciatꝰ ⁊ ama
ros fletꝰ reliq̇t quā digne ſepeliri fe
cimꝰ Tūc ꝑgūt ciues vbi figuratuꝫ
erat ex ꝓmeitis pris fabricatū ex ere
corpꝰ vbi ciues tharſie vgini ꝓ bn̄fi
cijs pris eiꝰ ſepulcꝝ ex ere collatū fe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cerunt. Igitur q̄ puellā rapuerāt ve
nerūt ad citatē machilētā. Deponi-
tur ergo illa īter cetera mācipia vēa
lis. Audiens eā leno īfautiſſimꝰ ac ī-
purꝰ cōtendere cepit vt eā emeret ſꝫ
athanagora p̄nceps eiuſdē citatis vi
dens eā nobilē pulchrā ſapientē ob-
tulit decē ſiſtercias auri leno ait. E-
go dabo xx. Athanagora ait Ego da
bo xxx. leno ego xl. Athanagora. Eᵒ.
q̄nq̄ginta lēo lx Athanagora lxx. .
leno. lxxx. . Athanagora. xc. le-
no. c. ſiſtercias in p̄nti dabo ⁊ ait. Si
q̄s āpliꝰ: x. ſiſtercias auri dabo ſup̄.
Athanagora ait Ego ſi cū lenone cō
tendere voluero vt vnā emā plures
venditurꝰ ſū ꝑmittā eū emere ⁊ cū ꝓ
ſtituerit eā lupanar ītrabo p̄us ad il
lā ⁊ eripiā nodū v̄ginitatis eiꝰ ⁊ erit
m̄ ſicut emeri eā. Quid plura? Per-
rexit cū leōne in ſalutatoriū vbi h̄uit
p̄papū aureum ⁊ gēmis adōrtū ⁊ ait.
Puella adora iſtum. Ait illa. Nun
q̄ꝫ tēre adorē Et ait dn̄e: nūq̄d lapſa-
tenꝰ es tu? leno ait. Quare? Et illa.
Quia lapſateni colūt p̄papū. leno ait
Neſcis tu miſera quia i domo leōnis
auari īcurriſti? Puella ꝓſternens ſe
ad pedes eiꝰ ait O dn̄e miſerere vir
ginitati mee ne ꝓſtituas hᵒ corpꝰ ꝓ ta-
li turpi titulo Cui leno. Neſcis qꝛ a-
pud leōnē ⁊ tortorē nec p̄ces nec la-
crime valēt? Tūc vocauit villicū pu-
ellarꝫ Et ait Hec puella ornetᷣ veſti-
bus puellaribꝰ p̄cioſis ⁊ ſcribatur ei
tytulus. Quicūqꝫ tharſiā violauerit
mediā librā dabit poſtea ad ſinglos

ſolidos parebit populo Villicꝰ fece-
rat qd̄ iuſſū fuerāt Cū leōne ancedēte
turba tercia die cū ſyphonia ducitᷣ
ad lupanar: ſed athāgora p̄nceps p̄ꝰ
īgreditᷣ velato capite tharſia videnſ
eū ꝓcidit ſe ad pedes eiꝰ ⁊ ait. Miſe-
rere mei dn̄e ꝓpt̄ deū ⁊ ꝑ deū te ad-
iuro ne velꝭ me violare reſiſte libidi-
ni tue ⁊ audi caſꝰ īfelicitatis mee et
originē vn̄ ſīꝫ diligēt̄ cōſidera. Cui
cū vniūſos caſꝰ ſuos expoſuiſſet p̄n-
ceps cōfuſꝰ ⁊ pietate plenꝰ ait ei Hēo
⁊ ego filiā tibi ſimilē de q̄ ſimiles ca-
ſꝰ metuo h̄ dicēs dedit ei xx. aureos
dicēs Ecce hēs āpliꝰ ꝓ v̄gitate q̄ꝫ im
poſitū ē. dic aduenientibꝰ ſicut m̄ dix-
iſti ⁊ liberaberis Puella ꝓfuſis la-
crimis ait. Ego pietati tue grās ago
⁊ ne alicui narres q̄ a me audiſti. A-
thāgora ait. niſi narrauero filie mee
cū ad talē etatē ꝑuenerit ſimilē caſū
ne patiatur ⁊ cum lacrimis diſceſſit.
Cui exeunti obuiabat et alius et ait
Quō tibi cōuenit cū puella? Ait p̄n-
ceps Nō p̄t meliꝰ Erat enī triſtis In
trauit iuuenis puella more ſolito oſ
tiū claudit cui iuuenis ait Quātū de
dit tibi p̄nceps? Ait puella xl. aure-
os Et ille Accipe integrā librā auri.
Princeps audiens ait Quāto plꝰ da
bis tāto plꝰ plorabit Puella nūmos
accepit ꝓcidēs ſe ad pedes ⁊ caſꝰ in-
dicauit Aporiatꝰ iuuenis ait Sur-
ge dn̄a hoīes ſumꝰ caſibꝰ oēs ſubia-
cemꝰ. Hȳs dcīs exȳt. Vidit itaqꝫ a-
thanagorā ridentē: ait illi Magnus
hō es n̄ hēs cui lacrimas ꝓpines niſi

c ij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

michi? Et iurabāt ne hec v̓ba cuiq̄
ꝓderēt ⁊ repert aduētū alioꝝ exſpec
tare. Venerūt multi dātes pecuniā ſꝫ
flētes exibāt Poſtea obtulit pecuni-
am lenoni dicens. Ecce p̄ciū v̓ginita
tis mee. Ait leno Vide cotidie vt tan-
tas pecunias michi offeras. Altera
die adhuc eā v̓ginē audiens irat⁹ vo
cans villicū puellaꝝ dixit Duc eā ad
te ⁊ frāge nodū v̓ginitatis ei⁹. Cui
villic⁹ ait. Dic m̄ ſi virgo es At illa.
Quā diu vult de⁹ v̓go ſū At ille. Vn̄
tātā tuliſti pecuniā? Puella ait: la-
crimis ꝑfuſis exponens caſus meos
rogaui hoīes vt miaꝫ v̓ginitatis me
e hērent Et ꝓſternens ſe ad pedes ei⁹
ait. Miſerē m̄ dn̄e ſubueni captie re-
gis filie ne violes me Ait ille. leno ē
auar⁹ neſcio ſi poſſis v̓go ꝑmanere.
At illa Studijs liberalibus erudita
ſū ⁊ in genere muſicali poſſū modu-
lari Duc me in foꝝ vbi poteris facū
diam meā audire. Proponite q̄ōes
populo ⁊ ꝓpoſita ſoluā. In hac arte
applicabo pecuīas cotidie At ille Mi
hi bn̄ placet Oīs ppłus cucurrit ad
v̓ginē vidēdā. At illa aggreditur fa-
cūdiā ſtudioꝝ q̄ōes ſibi ꝓponi iuſſit
oēs clare ſoluit: ⁊ ſic ꝑ talem moduꝫ
multā pecuniā a populo r̄cepit. A-
thanagora vero illā itegra v̓ginita
te cuſtodiuit vt vnicā filiā ita vt eā
donis multis villico cōmendaret.
Cū h̄ agerēt² venit appolloni⁹. xiiij
āno iā trāſacto ad domū ſtrāguilio
nis ⁊ dyoniſiadis ad citatem tharſi.
Quē cum vidiſſꝫ ſtrāguilio prexit ra
bido curſu dixitq̄ꝫ vxori ſue dyoniſi
ade Dixiſti appolloniū naufragum
eē mortuū ecce venit ad repetenduꝫ
filiā Ecce qd̓ dicturi ſum⁹ pro filia?
Et illa Miſer vir ⁊ ego cōiux accipi-
amus veſtes lugubres ꝑfundamus
lacrimas ⁊ credet nobis ꝙ filia eius
naturali morte defūcta ē Cū h̄ ita a-
gerent² itrauit appolloni⁹. Vt vero
vidit eos lugubri veſte indutos ait.
Quare ī aduētu meo funditis lacri-
mas? Credo ꝙ iſte lacrime n̄ ſūt vr̄e
ſed mee Ait mulier neq̄q̄ꝫ. Vtinā ad
aures tuas ali⁹ ⁊ n̄ ego q̄ cōiux me⁹
diceret qd̓ iā dicā. Tharſia tua filia
ſubito defūcta ē Appolloni⁹ h̄ audi
ens totū corp⁹ ei⁹ cōtremuit. Diuq̄ꝫ
defix⁹ ſtetit tādē reſūpto ſpū ituens
mulierē ait O mulier ſi filia mea de
fūcta ē vt dicis nūqd ⁊ pecuia ac veſ
tes ſimulq̄ꝫ perierūt? At illa. Aliq̄ ſūt
aliq̄ pereūt Et dixerūt. Crede nobis
q² credidim⁹ ꝙ filiā viuētē iuenires
⁊ vt ſcias nos n̄ eē mētitos hēm⁹ teſ-
timoniū Ciues ei nri mēores bn̄fici-
oꝝ tuoꝝ i ꝓrio litore ex ere colato fi
lie tue monumētū fecerūt qd̓ potes
vidē Appolloni⁹ credēs eā eē defūc-
tā ad famulos ait. Tollite h̄ famuli
⁊ ferte ad nauē ego vadā ad filie me
e monumētū legit tytulū ſicut ſupi⁹
ē ſcriptū ſtetit q̄ſi extra ſe maledicēſ
oclos ꝓprios ⁊ ait. O crudeles ocli fi
lie mee cernue: n̄ potuiſtis lacrimas
fūdere? Hijs dcis ad nauē prex̄ ⁊ ait
famul' ſuis Proicite me q̄ſo i ꝓfūdi
tatē maris cupio ei i vndis exalare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſpm̄· ⁊ dū ꝓſpis nauigat tyꝛ feuerſꝰ
ſubito mutatū ē pelagꝰ et ꝑ diuerſa
maris diſcrimīa naues iactabātur ·
Oībꝰ āt deū rogantibꝰ ad machile-
nā citatē ī q̄ erat filia ſua tharſia ve
nerīt · Gubernator āt cū oībꝰ magnū
plauſū dedit Ait appolloniꝰ · q̄s ſo-
nꝰ hylaritatis aures meas ꝑcuſſit ?
Ait gubernatoꝛ Gaude dn̄e qꝛ hodi
e natalicia celebrantᷣ Appolloniꝰ in
gemuit ⁊ ait Et oēs diē feſtū celebꝛēt
ꝑter me Sufficiat famulis meis pe-
na mea ac doloꝛ dono eis x · aureos ⁊
emāt q̄ voluerit et diē feſtū celebꝛēt
Et q̄cūq; vocauerit me vł gaudiū m̄
fecerit crura illoꝝ frangi iubeo Diſ-
penſatoꝛ itaq; nccāria tulit et redijt
ad nauē · Cū igitᷣ oībꝰ nauibꝰ: nauiſ
appollonij hōꝛacioꝛ eſſet cū magno
cōuiuio ceteris melius celebrāt nau
te appollonij Athanagoꝛa q̄ tharſiā
diligebat iuxta nauē ī litoꝛe ābula
bat Vidit nauē appollonij ⁊ ait Ec-
ce amici nauis iſta m̄ placꝫ qꝛ video
decēt ēē patā Naute vt audiūt ſuam
nauē laudari: dixerūt ei · O dn̄e roga
mꝰ in nauē nr̄ām aſcēdatis · Et ille ·
Michi placet Aſcēdit ⁊ libēti aīo diſ
cubuit Poſuitq; decē aureos ī mēſa
⁊ ait Ecce nō fruſtra me īuitaueritis
Et dixerūt · Dn̄e regrāmur vobis ·
Cū āt ꝑnceps vidiſſet oēs diſcūbēteſ
ait Quis ē dn̄s nauis? Ait guberna
toꝛ · Dn̄s nauis ī luctu moꝛatᷣ iacꝫ ī
feriꝰ ⁊ moꝛi optꝫ ī mari cōiugē ꝑdidᵗ
⁊ filiā ī terra aliena · Athāgoꝛa ait
vni ſeruo ardalio noīe Dabo t̄ duos

aureos tm̄ deſcende ⁊ dic ei rogat te
ꝑnceps citatis huiꝰ ꝓcedē de tēbꝛis
ad lucē Ait iuuenis Nō poſſū aureis
tuis crura repare q̄re aliū qꝛ iuſſit q̄
cūq; cū appellauerit crura eiꝰ frāgātᷣ
Athāgoꝛa ait Hāc legē vobis cōſtitu
it n̄ m̄ Ego āt deſcendā ad eū dicito
m̄ q̄uo vocatᷣ · Ait illi · Appollonius
Audito h̊ noīe ait ītra ſe ⁊ thrſia ap
pellauit pꝛēꝫ ſuū appolloniū deſcen
dit ad eū · Quē vt vidit barba ꝓlixa
caput ſqualidū ſubmiſſa voce dixit ·
Aue appolloni · appolloniꝰ vt audi-
uit putans ſe ab aliq̊ ſeruoꝝ appella
ri turbulento vultu reſpiciens vidit
ignotū hoīeꝫ hōeſtum ⁊ decoꝛē ſiluᵗ
Ait ei ꝑnceps · Scio te mirari ꝙ ego
ignotꝰ te appellaui · diſce qꝛ ꝑnceps
ſū huiꝰ citatis athāgoꝛa noīe deſcen
di ad litꝰ naues cōtuēdas iter cete-
ra vidi nauē tuā decēter ōꝛtā ⁊ ama
ui aſpcm̄ tuū inuitatꝰ erā a nautis
tuis iō aſcēdi ⁊ libēti aīo diſcubui in
q̄uiui dn̄m nauis quē dixerūt ī luctu
grādi ēē ꝓpꝫ qd̄ ego ad te deſcēdi vt
te de tēbꝛis ꝓducerē ad lucē ſpero qꝛ
dabit t̄ dn̄s pꝰ luctū gaudiū Appollo
nius leuauit caput ⁊ dixit · Quis es
dn̄e vade ī pace Ego āt n̄ ſū digꝰ epł
ari ⁊ iō āpliꝰ viuere nolo Athāgoꝛa
cōfuſꝰ aſcēdit ī ſupioꝛi nauis ⁊ dixit
n̄ valeo ꝑſuadere dn̄o vr̄o vt ad lu-
cē exeat qd̄ faciā vt reuocē a ꝓpoito
moꝛtis? Vocauit vnū de pueris ſuis ⁊
ait Vade ad leonē ⁊ roga eū vt mit-
tat ad me tharſiā hꝫ eni ſapiaꝫ ⁊ ſer-
monē ſuauē poterit eū foꝛſitā exhoꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tari ne trīs talit̄ moriat᷑· Venit igi᷑
puella ad naui· Ad quā ait athāgo
ra· Veni ad me tharſia v̄ nunc ē ars
ſtudioꝝ tuoꝝ ⁊ vt cōſoleis dn̄m nauis
in tenbꝛis ſedētē· ⁊ vt ꝓuoces eum
exire ad lucē qꝛ nimis dolet ꝓ cōiu-
ge ⁊ filia ſua Accede ergo ad eū vt ad
lucē veniat qꝛ foꝛte deꝰ ꝑ te luctū ſu
um in gaudiū conuertet· Si enī hoc
poteris facere dabo·xxx·ſiſtercias au
ri ⁊ totidē argenti ⁊ triginta dies re
dimā te a lenone Puella hec audiēs
cōſtanter ad eū deſcendit ⁊ hūili vo-
ce ſalutauit eū dicēs· Salue quicūqꝫ
es ⁊ letare ſcias qꝛ inocēs virgo q̄ v-
ginitatē ſuam inter naufragia ſua ⁊
caſtitatē iuiolatā cōſeruauit te ſalu
tat·tunc i carminibꝰ cepit modulata
voce cantare ⁊ i tāta dulcedine ꝙ ad
mirabatur appolloniꝰ ⁊ dixit cātā-
do ea que hic ſequuntur Per ſcoꝛtes
gradioꝛ ſꝫ ſcoꝛtum cōſcia n̄ ſum Sic
ſpinis roſa neſcit violari ⁊ vllis Coꝛ
ruit ⁊ raptoꝛ gladiū feriētis ab ictu·
Tradita leōni non ſum violata pu-
doꝛe Vulnera ceſſaſſent animi lacri-
meqꝫ deeſſent· Nulla ergo melioꝛ ſi
noſſem certa ꝑntes Vnica regal̄ ge-
neris ſū ſtirpe creata Ipa iubente de
o letari credo aliqn̄· Fuge mō lacri-
mas curam diſſolue modeſtam Red
de polo faciē mētemqꝫ ad ſydera tol
le Iā deꝰ ē hoīm plaſmatoꝛ rectoꝛ et
auctoꝛ· Nō ſinet has lacrimas caſſo
finire laboꝛe Ad h̄ appolloniꝰ leua-
uit oculos ⁊ vt puellā vidit igemuit
et ait· Heu m̄ miſero ꝙdiu luctaboꝛ
grās ego pꝛudētie tue et nobilitati·
Hāc vicē r̄pēdo vt memoꝛ tui ſim qn̄
letari licꝫ regni mei viribꝰ leuaboꝛ·
Foꝛſitā vt dicis regio genere oꝛta es
natalibꝰ ꝑntū tuoꝝ repūtaberis nūc
accipe centū aureos ⁊ recede noli me
appellare Recēti enī luctu renouata
calamitate tabeſco Puella acceptis
aureis abire cepit ⁊ ait ad eā athana
goꝛa Quo vadis tharſia· Sine effcū
laboꝛaſti nō potuiſti facere miſeꝛ ac
ſubuenire homini interficiēti ſe· Et
ait tharſia· Oīa quecunqꝫ potui feci
⁊ dans m̄ centū aureos abire roga-
uit Athanagoꝛa ait· Dabo tibi ducē
tos ⁊ deſcende et redde ei q̊s dedit et
dic ſalutē tuā q̄ro ⁊ nō pecuniā Deſ-
cendens tharſia ait ⁊ ſedit iuxta euꝫ
Si in iſto ſqualoꝛe eſtimaſti manere
ꝑmitte me tecū ſermocinari ſi ergo
pabuloꝝ meoꝝ ſolueris queſtionem
vadam ſin alias refundā tibi pecuni
am ⁊ recedam Tūc appolloniꝰ ne re
ciperet pecuniā ſed eciā puelle pꝛudē
tis ne negaret ſermones ait· Licet in
malis meis nulla cura michi ſuppe-
tat niſi flendi ⁊ lugendi tn̄ ne ōīmē
to pꝛudētie tue careā dic q̄ m̄ iterro
gatura es ⁊ abſcede Peto enī vt fleti
bꝰ meis ſpaciū tribuas· Ait tharſia·
Audite me Eſt domꝰ i terris q̄ nobil̄
clauſa reſultat Ipa domꝰ reſonat ta
citus ſꝫ n̄ ſonat hoſpes·ābo cōcurrēt
hoſpes ſimul ⁊ domꝰ vna· Et ait· Si
rex es vt dicis cōuenit te m̄ eē pꝛudē
tioꝛē ſolue q̄ōem Ait appolloniꝰ Nec
ſcias me eē mētitū domꝰ q̄ i terra re-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſonat vnda ē·hoſpes tacitꝰ piſcis eſt
ꝙ cū domo ſua currit At illa lōga fe-
roꝛ velox foꝛōſe filia ſilue· Innūa pi
ter comitū ſtipāte cafua Curro vias
multas: veſtigia nulla relinꝗ̊ Appol
lonius ait Si licitū eſſet ego oñdam
tibi multa ꝙ neſcis cū rūdebo qōibꝰ
tuis Miroꝛ te tā tenera etate mirifi-
ca pꝛudētia eē inbutā· Namq̄ꝫ arboꝛ
ſtipata cateruis vias multas currēs
⁊ veſtigia nulla relinq̄ns nauis ē Et
addit puella Per rotas et edes inori
us ille ꝑtranſit·ē caloꝛ ī media mag
nꝰ quē nemo remouit· Nō ē nuda do
mꝰ nudꝰ ſꝫ cōuenit hoſpes Si luctū
poneres īnocēs intrares ī ignes· Ap
pollonius ait·ītrare balneū vbi hīci
de flāme ꝑ tabulas ſurgūt Nuda do
mꝰ ī q̄ n̄l ē nudꝰ hoſpes ꝯueit ⁊ nudꝰ
ſudabit Cūq̄ꝫ h̄ ⁊ ſiſia diceret puella
miſ͛ ſe ſup appollōiū ⁊ diſtrēctis mai
bus eū āplexabatur dicēs ei Exaudi
vocē deꝑcātis reſpice v̄ginē qꝛ viruꝫ
tkis pꝛudentie moꝛi nefariū ē Si cō
iugē quā deſideras deꝰ ex ſua grā ti
bi reſtituat ſi filiam ſaluā quā defūc
tā dicis īuenire poteris: ꝓ gaudio o-
ꝑteret te viuere · Appolloniꝰ cū v̄ba
hec audiſſet in iracundiam v̄ſus eſt
ſurrexit et puellam cū pede ꝑcuſſit ·
Impulſa v̄o cecidit virgo ⁊ genis eiꝰ
ruptis cepit ſāguis effluere cōturba
ta v̄go cepit flere ⁊ dixit O deꝰ con-
ditoꝛ celoꝝ vide afflictionem meam
nata ſū iter fluctꝰ ⁊ pꝛocellas maris
mr̄ mea doloꝛibꝰ cōſtricta defūcta ē
⁊ ſepultura ē ei negata ī t̄ris ōꝛta a

pꝛē meo ⁊ ī lo:u:o poſita cū xx· ſilter-
cijs auri mari tradita ē · Ego infelix
ſtrāguilioni ⁊ dyoniſiade īpiſſimis
hoībus a pꝛē meo ſū tradita cū oꝛna
mētis ⁊ regalibꝰ veſtibus ⁊ iuſſa ſuꝫ
a ſeruis eoꝝ occidi tādē petiui vt de-
um īuocarē anq̄ꝫ me occiderꝫ m̄ cōceſ
ſit·piratis ſupuenientibꝰ rapta ſū ⁊
ꝙ me occidere volebat fugā petijt et
ī hūc locū deducta ⁊ deus qū ei placꝫ
me reddat pꝛi meo appollonio Ap-
polloniꝰ audiēs oīa hec ſigā certiſſīa
exclamauit voce magā ⁊ ait O dn̄e mi
ſericoꝛs ꝙ cōſpicis celū ⁊ abyſſū ⁊ oīa
ſecreta patefacis bn̄dcm̄ ſit nom̄ tuū
Cū h̄ dixiſſet cecidit ſup āplexꝰ thar
ſie filie ſue: et oſculatus ē eā cū letici
a: et ꝓ gaudio fleuit amare ⁊ ait · O
dulciſſima nata mea ⁊ vnica dimidiū
um aīe mee nō moꝛiar ꝓpter te inue
ni ꝓpt̄ quā volui moꝛi Alta voce cla
mabat dicēs· Currite famuli currite
amici currite oēs ⁊ miſerie mee fineꝫ
īpōite iueni quā ꝑdiderā ſcꝫ vnicā fi
liā meā Audito clamore famuli cur
rerūt currit iter illos athāgoꝛa pꝛin
ceps ⁊ deſcendētibꝰ illis ī nauim iue-
nerūt illū flentē ꝓ gaudio ſup colluꝫ
filie ſue ⁊ dicētē Ecce filia mea quam
lugeo dimidiū aīe mee iā volo viuē
oēs ꝓ gaudio cū eo flebāt · Tūc eri-
gēs ſe Appollōiꝰ ꝓiectis veſtibus lu
gubꝛibꝰ indutꝰ ē veſtibꝰ mūdiſſimiſ
⁊ oēs dixerūt · O dn̄e q̄ꝫ ſimil͛ ē filia
tua vobis ſi nō eſſꝫ aliud experim̄tū
ſufficerꝫ eiꝰ ſimilitudo ad ꝓbādum
eam eſſe filiam tuā Tūc filia bis ter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

q̄ter oſculata eſt pꝛēʒ ⁊ ait O pr̄ bn̄
dictꝰ deꝰ qui m̄ gratiā dedit ꝙ te vi
dere potero tecū viuere tecū mori et
narrauit ei quō a lenone cōꝑata ⁊ in
lupanari ē poſita ⁊ quō deꝰ ꝟginita-
tē ſuā cuſtodiuit Audiens hec athā-
goꝛa timēs ſcʒ ne filiā alteri in vxo-
rem daret miſit ſe ad pedes appollo
nÿ dicēs Adiuro te ꝑ deū viuū qui te
pꝛēʒ filie reſtituit ne alteri filiā des
in cōiugē niſi m̄ ſū eni ꝑnceps huius
citatis meo auxilio ꝟgo ꝑmanſit et
me duce te pꝛēʒ agnouit Cui appol-
loniꝰ ait Nō poſſū tibi eē cōtrariꝰ qꝛ
multa ꝓ filia mea feciſti ⁊ idō opto vt
ſit vxoꝛ tua ⁊ tūc r̄ſtat vt vindicē me
a lenone Athanagoꝛa citatē ītrauit
cōuocatiſq; ciuibꝰ dixit · Ne ꝑeat ci-
tas ꝓpt̄ vnū ipiū Sciatis appollōiū
regē pꝛēʒ tharſie huc veniſſe ecce claſ
ſes nauiū ꝑperāt cū grandi exercitu
ad deſtruandā citatē ꝓpt̄ lenonē q
filiā ſuā tharſiā in lupanari cōſtituᵗ
Hÿs dictis cōcurſꝰ factꝰ ē ⁊ tāta cō-
motio ꝑplī vt nec viri nec feīe mane-
rent q̇n currerent oēs ad appollōiū
regē vidēdo eū ⁊ miam ab eo peten-
do Ait athanagoꝛa · Cōſulo ad hoc
vt n̄ deſtruatur citas deducatur ad
eū leno captꝰ ē ſtatim ⁊ ligatis ma i
bus a tergo deducitur leno ad regeʒ
Appolloniꝰ regia veſte idutꝰ tonſo
capite dyadema impoſuit capiti ſuo
tribunal aſcēdit cū filia ⁊ ciuibꝰ dixᵗ
Videtis tharſiā virginem a pꝛē ſuo
hodie cognitā quā cupidiſſimꝰ leno
qd̄ erat in eo coꝛruptionem confuſio

nē ꝑpetuā ꝓcurabat nec amicicia ſu
a nec ꝑce nec pꝛecio deſiſtere volebat
facite ergo filie mee vindcāʒ · Oēs
vna voce dixerūt · Dñe: leno viuꝰ cō-
buratur ⁊ ditie eiꝰ puelle dētur · ꝓti-
nꝰ adducitur leno ⁊ coꝛā oibꝰ in igne
ponitur ⁊ totaliter cōburitᶻ · Tharſi
a ait villico · dono tibi libertatem qꝛ
bn̄ficio tuo ⁊ ciuiū ⁊ ꝟgo ꝑmāſi ⁊ do
nauit ei ducētos aureos ⁊ libertateʒ ·
libertatē vero cūctis puellis coꝛā ſe
ꝑntatis ꝑdonauit ⁊ dixit · Quid de
coꝛpe vrō hactenus ſeruiſtis: ex hᵒ
libere eſtote · Appolloniꝰ ad populū
loq̄uēs grās vobis de bn̄ficÿs vris
reddo m̄ ⁊ filie mee factis · Nūc ergo
tribuo vobis auri pōdera q̇nquagin
ta Jlli ei capita ſua īclinabāt grās re
ferētes Ciues oēs ſtatuā appollonÿ
ī medio citatis ſtatuerūt et ī baſi ſcri
pſerūt Tyrio appollonio r̄ſtaurato
ri domuū nrāꝝ ⁊ tharſie ſctiſſime filie
eiꝰ ꝟgini Pꝰ paucos dies appollōiꝰ
tradidit filiā ſuā ī cōiugē athāgoꝛe
cū igēti letitia totiꝰ citatis Et cū gn̄e
⁊ filia nauigās cū oibus ſuis volens
ꝑ tharſū ꝓficiſcēdo ad pꝛiaʒ ſuā ire
in ſōnis āmonitꝰ eſt per angelū vt e
pheſū iret ⁊ ītrarʒ in tēplū epheſoꝛū
cū filia et gn̄e ſuo ibiq; oēs caſus ſu
os alta voce exponeret q̊s paſſꝰ eſſet
a iuuentute ſua poſtea veiret thar-
ſuʒ ⁊ vindicaret filiā ſuā Appollōiꝰ
expgefactꝰ omnia indicauit generī
⁊ filie ſue · Jlli autē dixerūt · Fac dn̄e
qd̄ tibi videtur bonū tunc iuſſit gu-
bernatoꝛi nauigare epheſum · Qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cū deſcēdiſſet ſtatim cū ſuis templuȝ
petiẏt vbi coniūx ſua iter ſacerdotes
ſancte vixit rogauit vt tēplū aperirȝ
Qđ ⁊ factū ē· Hec audiens vxoꝛ eius
ꝙ quidam rex venerat cū filia ⁊ gn̄e
gēmis regalibꝰ oꝛnauit caput ſuum
⁊ īduit ſe veſte purpurea ⁊ cū honeſ
to comitatu templū intrauit Erat ei
nimis pulchra ⁊ ob nimiū caſtitatis
amoꝛē aſſerebāt oēs nullā tā gra-
tam eē virginē Quā videns appol-
loniꝰ in nullo noticiā eius hēbat mi
ſit ſe ad pedes eiꝰ cū filia ſua ⁊ gene-
re· tātus eni ſplendoꝛ eiꝰ pulchritu-
dinis īminebat vt ipſa dyadema eē
vidētibꝰ putaretur Statuit in tem-
plo ꝓcioſa munera ⁊ pꝰ hec cepit ap-
polloniꝰ dicere ſicut āgelꝰ ei dixerat
Ego ab adoleſcētulo rex natꝰ tyrus
appolloniꝰ noīatꝰ cū ad oēȝ ſciaȝ ꝑ-
ueniſſem regis iniq̄ anthiochi q̄oēm
exſolui vt eiꝰ filiā accipē Ille vero eā
defloraūit ac i ipietate ſua continue
tenuit et me occidere conabatur fu-
gā petiẏ ⁊ i mare oīa ꝑdidi ⁊ pꝰ a re-
ge altiſtrate gratiſſime ſuſceptꝰ itm̄
eiꝰ beniuolētiā ſū expertꝰ vt michi
filiam ſuam in vxorem daret· Dein-
de moꝛtuo anthiochio ad regnū pci-
piēdum vxoꝛē meā mecū duxi· Hanc
filiam pepit vxoꝛ mea in mari de cꝰ
ꝑtu defuncta eſt quam ego cū vigin
ti ſiſtcẏs aureis i loculo clauſā i maē
miſi vt iuēta digne ſepeliret² Et hāc
filiā meā neq̄ſſimis hoībꝰ ad nutriē
dum cōmendaui ⁊ ſuperioꝛes ꝑtes e
gipti petiẏ· Quarto autem decimo ā
nō adueniens vt filiam meā expete-
rē dixerūt eā eſſe defunctā ⁊ dum cre
didi in luctu vixi ⁊ in lugubꝛibꝰ veſ-
tibꝰ ⁊ moꝛi cupiens michi filia mea
reddita ē· Cū hec ⁊ hiẏs ſimilia nar-
raret altiſtratis regis filia vxoꝛ ipſi
us leuauit ſe ⁊ rapuit eum in āplexꝰ
volenſq; eum oſculari Appollonius
aūt reppulit eā a ſe cum indignacōe
ignoꝛans ꝙ vxoꝛ ſua eſſet At illa O
dn̄e mi dicebat cū lacrimis didiū aīe
mee cur ſic agis? Ego ſum coniunx
tua altiſtratis rḡis filia ⁊ tu es tyrꝰ
appolloniꝰ maritus ⁊ domiꝰ meus
tu es magiſter meus qui me docuiſ-
ti tu es naufragus meus quem ama
ui non cā libidinis ſed ſapiētie· Ap-
polloniꝰ hec audiens noticiā eiꝰ ſta-
tim hn̄s cecidit ſup collum eiꝰ et pꝛe
gaudio lacrimas emiſit dicēs Bn̄dic
tus altiſſimꝰ qui michi filiam cum
vxoꝛe rddidit At illa Vbi ē filia mea
Et ipſe oſtendens tharſiā dixit · Hec
eſt filia tua tharſia Illa vero oſcula-
ta ē eam ⁊ ſic cū leticia magna i tota
ciuitate illa ⁊ i circuitu ꝙ rex appol-
loniꝰ vxoꝛē ſuam in tēplo inuenit fa
matum eſt · Appollonius aſcendit
nauem cum vxoꝛe ⁊ filia ⁊ genere re
uertentes ad patriam ſuam · Veni-
ens igit² appolloniꝰ anthiochiā reg
num ſibi reſeruatum recepit et per
gens tyꝝ conſtituit in locū athana-
goram generum ſuū· Deinde cū ipo
gn̄e vxoꝛe ⁊ filia et cū exercitu regio
veniens tharſiā ;iuſſit appꝛehende-
re dyoniſiadem et ſtranguilionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

⁊ duci ante ſe ⁊ corā oib⁹ ait. Ciues
tharſēſes: nunq̄d veſtꝝ alicui extiti
ingrat⁹. Oēs dixerūt Non dn̄e pati
ſum⁹ ꝑ vobis mori hec ſtatua ē fcā
qꝛ nos a morte ſeruaſtis appolloni⁹
ait. Cōmendaui filiā meā ſtrāguili-
oni ⁊ dyoniſiadi vxori ſue ⁊ eā mi red
dere noluerūt. Infelix mulier ait Bo
ne dn̄e nunq̄d tuipſe tytulū monumē
ti eius legiſti. Appolloni⁹ iuſſit filiā
ſuam venire in pn̄tia oim et tharſia
maledixit mulieri ⁊ dixit. Aue ſalu-
tat te tharſia ab inferis reuocata In
felix mulier vidēs eā: toto corde con
tremuit ciues mirabātur et gaude-
bant Et iuſſit tharſia venire villicū
cui ait. Theophile tu agnoſti clara
voce rn̄de q̄s me intficiendū te obli-
gauit. Villic⁹ ait. Dyoniſiades dn̄a
mea Tūc ciues rapuerūt ſtrāguilio-
nē ⁊ dyoniſiadē ⁊ extra ciuitatē tra-
hentes lapidauerūt. Volentes ⁊ the
ophilū occidere ſed tharſia eū a mor
te liberauit dicens. niſi mihi ſpaciū
ad orandū dediſſꝫ mō eū nō defende
rē. Appollonius dedit munera ciui-
tati ad reſtaurandū ciuitatem ⁊ mo-
ratus ē ibi trib⁹ menſib⁹. Nauigans
inde penthalim ciuitatē curiā ingre
ditur ad altiſtratē regē gaudēs. Rex
vero ſenex fact⁹ ē vidit filiā et nepti
cū marito ſuo rēge: ꝑ itegꝝ annū letā
ter iſimul ꝑmanſerūt. poſt hec mori-
tur perfecta etate manib⁹ eoꝝ dimit
tens dimidietatē regni ſui appollo-
nio ⁊ medietatē filie ſue. oibus hijs
pactis dum ambularet appollonius
iuxta mare vidit piſcatorē qui eū p⁹
naufragiū accepit iuſſitq; eū apphē
dere ⁊ ad palaciū duci videns piſca-
tor a militib⁹ ſe apprehendi putauit
occidi Ingreſſ⁹ appolloni⁹ iuſſit eū
adduci ad ſe dicēs Hic panyph⁹ me⁹
q̄ michi p⁹ naufragiū opē dedit ⁊ ad
ciuitatē venire oſtēdit ⁊ dixit ei Ego
ſum appollōi⁹ tyr⁹ ⁊ iuſſit ſibi dari
cc. ſiſtercias: ſeruos ⁊ ancillas ⁊ fecit
eum comitē ſuum q̄diu vixit Elami-
tus vero q̄ ei de anthiocho nunciauit
procidens ſe ad pedes appollonij et
ait Memor eſto domine elamiti ſerui
tui Appolloni⁹ apphenſa manu ei⁹
erexit eum fecitq; eū diuitē ⁊ ordina
uit in comitem. Hijs expletis genuit
appolloni⁹ filiū de coniuge ſua quē
i locum aui ſui altiſtratis conſtituit
regem. Vixit vero appolloni⁹ cum
coniuge ſua. lxxxiiij. annos ⁊ tenuit
regnū āthiochie ⁊ tyri et tyrenenſiū
quiete ac feliciter caſ⁹ ſuos deſcripſit
ipſe duo volumina perfecit vnum in
templo Epheſorū. alterū in ſua bibli
oteca collocauit defunct⁹ ē ⁊ perrexit ad
vitam eternam Ad quā nos ꝑducat
⁊c.

De celeſti pria. C. liiij.

Narrat geruaſius q̧ in. Ediſſa
ciuitate ob preſentiam ſancte
ymaginis chriſti: nullus hereticus
viuere poteſt. nullus paganus. nul-
lus ydolorum cultor. nullus iudeus
Sed nec locū illum barbari poſſūt
inuadere. Si quando exercitus ob-
uenit hoſtilis: ſtans ſuper portam ci
uitatis innocēs puul⁹ eplāz legit et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſic eadē die q̄ legitur eplã: q̃ placan̄tur barbari: aut fugiūt effemiati.

Mi: ciuitas iſta eſt ciuitas illa de qua in Apocalipſi dicitur. Vidi citatem ſanctã iheruſalē deſcēdentē de celo ornatã ſicut ſponſam ornatã viro ſuo. Ciuitas iſta cõſtruitur ex viuis lapidibꝰ id eſt ſanctis martiribꝰ ⁊ alijs xp̄o deuotis ⁊ placentibꝰ: in qua ꝓpter p̄ñtiam ſancte ymaginis xp̄i nullus ydolorꝝ cultor aut hereticꝰ neqꝫ barbarus audet accedere nec locū illū inuadere. Vel ciuitas iſta p̄t dici corpꝰ noſtrꝝ in quo ꝓpter p̄ñtiam ſancte ymaginis xp̄i .i. aie infuſe ⁊ ꝑ baptiſmū a pctō originali ſote nullus hereticꝰ .i. nulla dyaboli ꝯſutia ꝗ pompa viuere p̄t. qm̄ i baptiſmo deo firmit' adherere ꝓmiſimꝰ. ⁊ dyaboli pompis abrenunciauimꝰ. Quoniã hō ad ymaginē trininitatis ſancte factus et creatus eſt. vt dr gen̄. p̄. faciamꝰ hominem ad ymaginē et ſimilitudinē noſtrã. ideo dyabolus in eo poſt baptiſmū viuere nō p̄t niſi homo voluerit. Hoſtis eni nr̄ ita debilis ē. ꝙ neminē ſupare poterit niſi homo voluerit. Sed nec locū illū barbari p̄nt inuadere. Barbari ſūt pctã mortalia: que ꝑ preſētiã diuine grē. aiam noſtrã iuadere nō p̄nt. Et ſi ex fragilitate cõdicionis nr̄e ⁊ carnis ſuggeſtione aia ꝑ peccatum aliquod mortale aut ſaltē enorme iuaditur: puerulus innocēs .i. cōſcientia remordens: exercitum hoſtilem obuenientē ꝑ epkam confeſſionis debet repellere. ⁊ poſt confeſſionem pro pctis ſatiſfacere. Et ſic eadē die q̄ puerulus ſtans in porta .i. in inchoacōe bone vite epkam emendationis ⁊ confeſſionis legit: totiens q̊tiens barbari cõſciaꝫ inuadentes ⁊ bonum opꝰ noſtrꝝ retardantes aut placãtur aut effeminati fugiūt Sed nūꝙ placantur quia dum opa noſtra bona conſpiciunt: plus in temptationis furiam vertuntur ⁊ inſaniunt Si ãt ex lapſu carnis nos in p̄ſeti laqueū ceciderimꝰ: nullam tñ ex h̊ placationem dyaboli vt a temptatione deſiſtet hrē poterimꝰ Ergo effemiati ⁊ deuicti a nobis fugiunt Stultū eni ē ſeruire dyabolo qui nullo placatur obſequio. Sed adherendū eſt deo qui ſibi ſeruientibꝰ vitã ⁊ mercedem eternam retribuit Ad quã nos ꝑducat ⁊c.

De mō pugne in paſſiōe xp̄i contra dyabolum.

Capitulum. C.lv.

In anglia vt narrat geruaſius ad fminos epiſcopatꝰ elien̄ eſt caſtrꝝ cathubrica: noīe. ifra cuiꝰ limites e vicino locus ē quem wandelburiam dicunt. eo ꝙ illic wandali partes britãnie ſeua chriſtianorum peremptione vaſtãtes caſtrametati ſūt. Ubi vero ad monticuli apicem fixere tentoria planicies in rotundum vallatis circumcluditur vnico adinſtar portalis aditu patēs ad igreſſū In hãc cãpi planiciē vt ab ãtiqſſimis temporibus colitur fama que wlgo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

teſtatur pꝰ noctis conticiniū lucēte
luna·ſi quis miles exclamat : miles
cōtra ueniat:ſtatim ex adūſo miles
occurrit·qui ad congrediendum pa=
ratus·concurrētibꝰ equis:aut r̄ſiſtē
tem deÿcit aut deÿcitur Et intra adi
tus illius ſepta:ſolꝰ miles igreditur
⁊ ab exterioꝛi aſpectu alicuius hoīs n̄
artatur Ad huius rei fidē rem geſtā
⁊ multis wlgo cognitam ſubiungo:
quam ab incolis ⁊ indigenis auditu
i meo ſubieci Erat in britānia maioꝛi
paucis exactis diebꝰ miles albertus
i armis ſtrennuiſſimꝰ omnibꝰ virtu
tibus decoꝛus Hic aliquo die caſtrū
memoꝛatū hoſpes ingreditur Et cū
in hyemis intemperie poſt cenā:noc
tu familia diuitis ad focū vt poten=
tibus moris eſt ·recenſēdis antiquis
geſtis operam daret:tandem occur=
rit ab indigenis pꝛetaxatū mirabi=
le recenſitū· Vir ergo ſtrēnuus vt qd̄
auribus hauſerat:rei ipſius expien=
tia ꝓbaret:vnū de nobilibꝰ armige=
ris elegit·q̊ comite:locū adÿt Ad oſ=
tenſū locū loꝛicatꝰ miles appꝛopin=
quās aſcendit·dimiſſoq; ſeruo nobi=
li:ſolus cāpū ingreditur· Exclamat
miles vt alterū inueniat:et vocem ex
oppoſito miles ad iſtar militis celer
occurrit:pereq; vt videbatur arma=
tus· Quid plura? Extenſis clipeis·
directis haſtis·eq̄ concurrūt·eq̄tes i
pulſibꝰ mutuis cōcuciunt᷑·⁊ eliſa·iā
alterius lancea·ictuq; euaneſcente p̲
lubꝛicū:albertus aduerſarium ſuū
potenter impellit ad caſū Cadens·⁊

ſine moꝛa reſurgens:albertum̄ p̲ lu=
ta reſpicit equū ex cā lucritiua abdu
cere et lanceam ſubducit dum eam
modo iaculi miſſilis emittit : femur
alberti ictu atrociſſimo tranſfodit·
Ex aduerſo miles noſter aut p̄ gau=
dio victoꝛie ictum wlnuſq; non ſen
tiēs·ā diſſimulans diſparente adū=
ſario:cāpū victoꝛ egreditur·equum
lucratū armigero tradidit·ſtatura
grādē leuitate agilē et i apparentia
pulcherrimū Regredienti viro nobi
li:turba familiaris occurrit·euētum
mirat᷑ caſū deiecti militis gratū hn̄ſ
⁊ ſtrēnuitatē tā illuſtris baronis cō=
mēdans Et cū caligas ferreas diſcal
ciaret:vnā ſanguinis coagulo vidit
oppletā Stupet familia de wlnere·
ſed dn̄s indignatur timere· Cōcurr᷑
excitatꝰ populꝰ·et quos ante ſomnꝰ
pꝛeſſerat:excreſcēs admiratio ducit
ad vigilandū Teſtis triumphi equꝰ
freno non dimiſſo tenetur ad publi=
cū conſpectū expoſitꝰ· oculis toꝛuis
ceruice erecta·pilo nigro·ſella mili=
tari Iā gallicantus aduenerat·equꝰ
ſaltibꝰ eſtuans·naribꝰ ebulliens·pe
dibꝰ terrā pulſās·loꝛis quibus tene=
batur diruptis:in naturā ſe recipit·
libertatē fuga facta inſecutus diſpa
ruit·et nobilis miles noſter id inuſti
wlneris perpetuum habet monimē=
tum·quod ſingulis annis·illo eodē
noctis renouante momento: wlnus
in ſuperficie cutis ſuperductū recru
deſcebat Vnde factum eſt vt poſt an
nos paucos miles illuſtris tranſfre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tauit · ⁊ ſub mltiplicata cōtra pāga
nos pugnādi ſtrēnuitate : vitā dn̄o
reddēs cōmēdauit   Moralizacio

Cariſſimi miles iſte ſtrenuiſſi-
mus : eſt dn̄s nr̄ ihūs xp̄s qui
ē miles ⁊ rex regū ⁊ dn̄s dn̄anciū qui
cū milite aduſ̄ario ſcꝫ dyabolo pug-
naturꝰ de caſtro ſupnoꝝ ciuiū mun-
dū iſtū igreditur · Huanū eni genꝰ re
dimi nō potuiſſet : n̄ dei filius mūdū
cōtra dyabolū pugnaturꝰ intraſſet
Nam an̄ xp̄i ne tiuitatē nllus ſanc-
toꝝ quāq̄ iuſtus fuerit r̄gnū celoꝝ
intrare potuit · Propterea dei filius
ex cōſultu dei patris ab idigenis ſu-
is hoc mirabile intelligens qui ante
multa annoꝝ milia lymbū inferni
introierāt · Vnum de nobilibus ar-
migeris elegit quo comite mūdū iſ-
tum ītrauit · cui equū ante tp̄s pug-
ne cōmendauit quia dū xp̄s de mari
a virgine naſci voluit : ab eius puriſ-
ſimo ſanguine ſpū ſcō coopante car-
nē ſupſit · quā pro armigero deputa
uit Sed cū miles iſte cāpū intraſſet
⁊ aduerſariū ſuū dyabolū cōſideraſ-
ſet : exclamat miles vt alteꝝ inueni-
at et ecce ex oppoſito alter miles ſcꝫ
dyabolus ad iſtar militis ꝑ ſupbiā
armatꝰ occurrit · ſꝫ dn̄s nr̄ oēs q̄s ſe-
cū hūit dimiſit ſolꝰ cāpum intrauit
ꝑter equum · i · hūanitatē Qui dū tp̄s
paſſiōis eiꝰ ap ꝓpinq̄ret ⁊ iudi euꝫ
capent ⁊ crucifigerēt nullū ſecū hūit
qꝛ diſcipuli vt euangeliſte teſtantur
relicto eo fugerūt · In orto ſolus · In
captura ſolus · In cruce ſolus · in oī-
bus paſſionibꝰ ſuis ⁊ anguſtijs cor-
poris ſolus · ita vt impleretur illud
yſaie Torcular calcaui ſolus de gen-
tibus non ē vir mecū · Quid plura ?
Extenſis clipeis · directis haſtis equi
⁊c · Quia dū xp̄s hūanam naturam
ad quā redimendā venerat a lapſu
primorum parentum erigeret : hu-
militatis ſue clipeum extēdit · haſtā
ſuperbie nequiſſimi dyaboli fregit ⁊
aduerſarium ſuum potenter impul-
ſit ad caſum · ⁊ ad inferni profundiſ-
ſima dimerſit · Sed miles noſter ihſ
xp̄s in hac pugna id eſt paſſione ſua
per iude traditionem ⁊ multiphari-
am deriſionem ac poſtremum per
mortis ⁊ crucis ſnīe prolationem ca
dens ⁊ cito reſurgens · quia die terci
a ſicut ip̄e de ſe teſtatur precedā vos
in galileam : reſurrexit · Tunc aduer
ſarius criſti lanceam in die paraſce-
ues ſubducit ⁊ femur nobiliſſimi cor
dis r̄gis noſtri ictu atrociſſimo trāſ-
fodit Quod chriſtus aut pre gaudio
victorie ictum wlnuſq; non ſentiens
aut diſſimulans diſparente aduerſa
rio · quia dum chriſtus moreretur in
cruce : dyabolꝰ ſi q̄d in eo poteſtatis
habere potuiſſet ad eum venit · quia
purum hominem credidit · miles diſ
parente aduerſario et debellato :
mundi campum victor egreditur ·
equum lucratum id eſt corpus et ani
mam in die aſcenſionis ſue deo pa-
tri tradidit Sed dum nobilis iſte de
mūdo i mōte olyueti ad patrem re-
greditur : turba familiaris occurrit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Qm̄ ōniū prophetaꝝ ⁊ phtriarchaꝝ numer⁹ aliorūqꝫ ſanctorū exercitus letiſſimi ex victoria facti et in limbo īferno ꝑ adhuc recluſi ſingillati dicebāt Adueniſti deſiderabilꝭ ⁊c. Euētū mirantur caſū deiecti militis aduerſarij ſui gratiſſimū habentes. ⁊ ſtrennuitatem tā illuſtris baronis cōmēdātes Sꝫ ⁊ miles wlnera de triumpho in ſignū victorie retinuit . que ī extremo iudicio : iuſtis ad p̄miū et peccatoribus ad ſuppliciū oſtendet. Stupet familia de wlnere id eſt oēs electi mirantur de tā acerba morte ⁊ xp̄i paſſione ei regraciantes ſed dn̄s dedignatur timere. qꝛ viriliter cōtra mundū carnē ⁊ demonem pugnauit ac potenter ſuꝑauit Deuot⁹ concurrit excitat⁹ populus qui prius cum xp̄o cōpaſſionē nō hūit ſꝫ viſis wlnerib⁹ ⁊ in mēte ꝑtractatis amaris paſſionib⁹: quos pri⁹ ſōnus obliuionis ⁊ ignorantie p̄ſſerat: excreſcēs admiracō ducit ad vigilandū Hui⁹ triumphi teſtis ē equ⁹. i. xp̄i cruentatū corp⁹ in q̊ vt yſa. dīt a planta pedis vſqꝫ ad v̉ticē capitis nō ē ſanitas ad publicū cōſpectū oīm fideliū ī memoriā ē expoſitū Jā gallicātus aduenerat et equus ſaltib⁹ eſtuans. naribus ebulliens. pedibus terrā pulſans. ⁊c. Per gallicātum horam mortis xp̄i videlicet nonā que tūc erat ſcd̄m gētiles hora veri meridiei intelligim⁹ attn̄ oīb⁹ nobis erat nox cū propheta dicat Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere. qꝛ q̊tquot an̄ xp̄m naſcebantur ad infernum deſcenderunt Propterea chriſt⁹ eſtuans ē ſaltib⁹ reſurgendi ⁊ ad celos aſcendendi . Ebulliens narib⁹ inter rorē omnium damnatorū ī die iudicij extremi . Et pedibus terram pulſans id ē homines de terra reſurgere faciēs cum vox tube nouiſſime ſonuerit. Surgite mortui et venite ad iudicium . Tunc dicturus ē iuſtis. Venite poſſidete ꝑatum vobis regnū ab inicio ſeculi. ſꝫ reꝓbi exſpectabunt illam ſententiā tremendā q̄ eis dicetur. Jte maledicti in ignē eternū. A quo ⁊c.

De cā ſubūſiōis trope: C. lvi.

Ovidi⁹ refert de bello troiano ꝙ helena fuit capta a paride . ⁊ ꝙ ꝓphetatū fuit ꝙ ciuitas romana non eſſet ſubiecta: quouſqꝫ achilles mortu⁹ eſſet. Mater hoc audiens eū in quadā camera īter domicellas cuiuſdā regis in habitu muliebri occultabat. Qd̄ intelligens vlixes: nauē cū mercimonijs p̄parauit ponēs eciam ornamenta muliebria ⁊ arma ſplendētia ⁊ ſic ad caſtꝝ deuenit vbi achilles cū domicellꝭ incluſus manebat Qui ſtati cum nauem cū ornam̄tis ⁊ armis vidiſſet: cum domicellis cā emendi mercimonia intrauit. Sꝫ cū vlixes curioſe arma tractaſſet ⁊ illa apprehēdere ſollicitaſſet: achilles haſtā arripuit ⁊ vibrauit ⁊ ſic paruit res . Quem vlixes apprehendens et ad tropam deducens preualuerunt Jpſo vero mortuo: capta eſt tropa ⁊ obſides partis aduerſe ſunt liberati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Moꝛalizacō ·
Mi paris dyabolū ſignificat ·
helena vero animā ſiue totum gen9
humanū a dyabolo captū Tropa in
fernū · vlixes chriſtū Achilles ſpiritū
ſanctum · Nauis mercimoniȷ̈s onuſ-
ta ē btā virgo maria virtutib9 adoꝛ
nata · Arma achillis ſunt · Crux · cla-
ues lancea · coꝛona · ⁊c Ante criſti moꝛ
tē tropa ſcȝ infernus pꝛeualuit ⁊ an
tiquos patres ī obſidione tenuit · ſed
criſto vero moꝛtuo in die paraſceueſ
infernus capitur ⁊ obſides quas te-
nuit reddidit ·

De pena pctōꝝ nō ſatiſfacientū ī
pūti pꝛo delictis ·

Capitulū C · lvıȷ̈ ·

Q Uidā impatoꝛ eāt qui ianitoꝛē
pꝛudentē habebat q̇ a dn̄o ſuo iſtan
ter petȷ̈t vt eū ianitoꝛē ciuitatis per
vnū menſē eē cōcederet ita ꝙ ab ōni
gibboſo · monoculo · ſcabioſo · impeti
ginoſo ac herinoſo denariū haberet
Impatoꝛ ei cōceſſit ⁊ ſigillo roboꝛa-
uͭ Qui miniſterio ſuſcepto ſtetͭ ī poꝛ
ta citatis vt itrantes ⁊ exeūtes no-
taret ⁊ videret ſi aliqḋ lucrū ex offcō
poſſet obtinere Quadā vero die gib
boſus bn̄ cappatus poꝛtam intrauͭ
Ianitoꝛ ei obuiam venit ⁊ denariuȝ
ab eo petȷ̈t ſcdm ſtatutū ⁊ impato-
ris pꝛeceptū · Gibboſus rēnuit ⁊ nic
hil dare voluit · Tunc ianitoꝛ man9
ī eū iniecit eiuſqȝ capucium accipere
voluit · Dum autem capucium tolle
ret leuando inuenit eū monoculum ·
ſtatim duos denarios ab eo petȷ̈t ·

Alter dare noluit ſed fugere ꝑpoſu-
it · ſed ianitoꝛ p capuciuȝ eū traxit et
ecce nudato capite : iam ſcabioſus ap
paruit · ſtatim tres denarios poſtula
uit Gibboſus hec vidēs incepit ei re
ſiſtere nudatiſqȝ bꝛachȷ̈s a : ꝑpuit im
petiginoſus · Ianitoꝛ vero quartum
denarium poſtulauit Cui defendēti
cappam abſtulit · Et cadēte illa : heri
noſus appuit · q̇ntū q̄re denariū ab
eo petȷ̈t · Et ſic cōtigit · ꝙ qui vnū de
iure dare noluit iuit9 quinqȝ dedit ·

Moꝛalizacō ·
Mi : iſte impatoꝛ ē dn̄s nr̄ ih̄s
xp̄s Ianitoꝛ ē pꝛelatus aut diſcretuſ
confeſſoꝛ qui habet ſtare · i · verba dei
⁊ eius pꝛecepta pꝛomulgare in poꝛ-
ta ciuitatis · Ciuitas iſta eſt munduſ
qui tantū vnam poꝛtam intrādi ha
bet ſcilicet ventrem quia vnus eſt ex
itus hominum et iumentoꝛum Sed
ſun t multe poꝛte ad exeundum ſcili-
cet · Aliqui moꝛiuntur gladio · aliqui
igne · aliqui ſubito aliqui a beſtȷ̈s ſe-
cundum diuerſitatem et moꝛtis mł
tiplicia genera · Sed anteꝙ̄ per poꝛ-
tam moꝛtis mundum iſtum exeat :
opoꝛtet de neceſſitate ꝙ ſoluat iani-
toꝛi denarium ſi aliquam maculam
habeat Per iſtum gibboſū ſcabioſuȝ
⁊c peccatoꝛē intelligere congruit ple
num vitȷ̈s et concupiſcentȷ̈s et pꝛe-
cipue qui in ſeptem peccatis moꝛtali
bus ē inuolut9 · qui p quolibet vitio
vnū denariū ſoluat · ſcilicet auarus
largitatem guloſus ſobꝛietatem ·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

luxurioſus caſtitatem ⁊ ſic de ceteris
pctis ad contraria procede Quia de
neccitate eſt vt ſoluat hic vel alibi Et
quod poteſt vna die ſolui vix alibi ꝑ
annum poterit Redde ergo que dēs
⁊ ſecure poteris tranſire per portam
clariſſimam ad vitam eternam Qū

De ꝑpetuitate anime
Capitulum·Clviij·

ROme inuentum eſt corpus in
corruptum altiꝰ muro ciuita-
tis cum iſtis verſibus Filius euādri
pallas quem lancea curui Militis oc
cidit morte ſua iacet lucerna ardenſ
erat ad caput eius q̄ nec liquore nec
flatu extingui poterat donec ſubter
flammā foramine fracto cū acu aer
fuiſſet imiſſus Vulnus autem gigā
tis q̄tuor pedū fuit ⁊ dimidij· Qui
poſt euerſionem troye occiſus iacue
rat ꝑ duo milia annorū ducentos et
quadraginta

Moralizatio

Cm̄i gigas iſte ē pꝰ pater noſter
Adam m̄ q̄ erat plaſmatus et n̄
corruptus niſi per peccatum Iſte e-
rat altior muro ciuitatis q̄ mūdꝰ iſ
te dicitur Alcior em̄ erat qꝛ teſte pš·
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eiꝰ ⁊c
Iſte erat grauiter vulneratus quan
do cōtra dei preceptum de fructu lig
ni vetiti comedit nō tm̄ ipē vulnera
tus ſed et totum genꝰ humanū vul-
nere perdicionis profundiſſimo la-
ceratum erat ita ꝙ nec in celo nec in
terra nec inter angelos nec inter ho-
mines inuentus eſt aliqs q̇ poterat
illd̄ curare donec filius dei de regali
bꝰ ſedibꝰ ad ꝑma noſtᵉ mortalitatiſ
deſcendens venerat qui per paſſio-
nis ſue ſanguinem roſeum ⁊ vulnus
humani generis atrociſſimū perfec-
te curauit lucerna ardens ad caput
que nec liquorē nec flatu extingui po
terat eſt pena infernalis In qua di-
uina viſione carebat per q̄tuor mili
a annorum q̄ nec liquore id eſt ora-
tione alicuius ſancti nec flatu id eſt
ieiunio poterat eum ab iſta pena li-
berare nec extinguere donec flāma
id ē diuina mīa cum acu acerbiſſime
paſſiōis ex eius virtute aīa cū digni
tate deſcendit ad inferos ⁊ eum ſecū
ad paradiſi gaudia perduxit Vbi e
ternaliter clara viſione dei ꝑfrui po
terit niſi peccatis ſe volūtarie ſubici
ens ſubiacere penis velit·

De inuentione vinearum·
Capitulum·Clix·

IOſephus in libro de cauſis re
rū naturaliū refert ꝙ inuenit
vitem ſilueſtrem id eſt labruſcā a la
bris terre ⁊ viarū dictā q̄ cū eēt ama
ra tulit ſanguinē quatuor animali-
um ſcꝫ leonis agni porci ⁊ ſimee quo
terre mixto fecit fimū queꝫ ad radi-
ces labruſcarū poſuit Sic ergo vinū
eorum ſanguine eſt dulceratū· Quo
facto noe poſtea de vino iebriabatᶻ
⁊ nudatus iacēs· a filio iuniori ē de-
riſus Qui omnibus filijs eius congᵉ
gatis dixit ſe ideo ſanguinē dictorū
animalium poſuiſſe hoībꝰ ꝑ doctrīa

Moralizatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Omi ꝑ vinū multi facti ſūt leo-
nes per iram nec illo tp̄e hn̄t
diſcretionem Aliqui agni per vere-
cundiam Aliqui ſūt ſimee ꝑ curioſi-
tatem aſſūptam ineptāq; leticiā Nā
ſimea oīa corā ſe facta eciam facere
ꝓponit ſed deſtruit Quā ſi cape vo-
lueris plūbeos calceos habeas ⁊ dū
te illos exuentem īduentēq; cōſpexe
rit ⁊ fortiter ligantez ſimiliter facit
que cum currere temptat torquetur
grauedine ⁊ capitur. Qd̄ de multis
hominibus eſt ſimile qui dum ſingu
la temptant ī ebrietatibꝰ vix aliqua
perficiunt ſed ſicut ſimea deſtruunt
et confundunt

De retractione dyaboli ne bonū
operemur Ca. clx.

Frequēs eſt vt angeli ſathane
ī āgelos lucis ſe transformēt
⁊ in humanis mentibus aliquid dia
bolice immiſſionis nutriant Ad iſto
rum agnicionem quoddā notamine
digniſſimum ſubditur exemplū E-
rat in regno arelatenſi finibus epiſ
copatu valentino caſtꝝ quoddam cuiꝰ
domina in aſſiduā duxit cōſuetudi-
nē infra miſſarum ſolemnia poſt e-
uangelium ecciam egredi Non enim
poterat conſecracionem dn̄ici corpo
ris ſuſtinere Cum per multos ānos
ad cōpertum vir eiꝰ dn̄s caſtri iſtiꝰ
noticiam habuiſſet nec tāte preſūp-
tionis cauſam ; ſedulus īueſtigator
inueniſſet ſemel quodam die ſolem
ni euangelio finito egrediens. dn̄a
per virum ⁊ miniſtros eiꝰ inuita et
renitens detinetur Statiq; ſacerdo
te verba conſecratoria proferēte do
mina ſpiritu dyabolico leuata ſurſū
auolat ꝑteq; capelle ſecum in preci-
picium ducens amplius in finibus
illis non eſt viſa Sꝫ et p̄s turris cui
capella innitebatur adhuc ſup ma-
nens rerum fert teſtimonium

Moralizatio

Omi caſtrum iſtud de quo dici-
mūdus iſte intelligitur. Huiꝰ
caſtri dn̄s ē hō mūdanus totaliter
mūdo deditus intm̄ ꝙ cū ꝑ diuinaꝫ
inſpirationem aliquando opus ali-
quod bonū īceperit ꝓpter mūdi vai-
tatem cui deditus eſt perficere non
poteſt ita ꝙ propter mūdana ſepe
vitam ſuam amittit. Dyabolus em̄
qꝛ humani generis ſemper inimicꝰ
eſt plus de perficiendo aliqd̄ bonuꝫ
nos ſubtrahit ꝙ̈ ad īiciādū hꝰ abdu-
cit Conſiderat namq; ꝙ in fine vic-
torie ꝓ virili pug̃ datur palma glo-
rie ſed dn̄s huius caſtri eſt diſcretus
cōfeſſor q̇ cū viderit dn̄am ſuā. id ē
aīē ſibi in eccia cōmiſſam errare ⁊ ꝑ
ceptis eccie nō velle obedire ſꝫ poſt e
uangeliuꝫ id ē ad monicionē frater-
nam exire ecciam hꝰ ē q̄ſi ſacerdos et
cōfeſſor tuꝰ tibi viam ſalutis pādit
⁊ inſtruit ⁊ tu errans attendere ſper
nis certe per miſtros id ē eccliaſticas
cenſuras ⁊ excōmunicacōem publicā
te inuito ad obedienciam introdu-
cet Sed ſi tunc verba cōſecrationis
id eſt aīe tue ſalutem ſuſtinere n̄ po-
teris ſpū dyabolico leuaberis ⁊ ad

īferni nouiſſiā cōuolabis vbi erit fle
tus ⁊ ſtridor dentiū· Verba ſalutis
nrē ſūt verba predicacōis ⁊ bone ex
hortacōis q̄ cotidie ⁊ p̄ſertim ī dieb9
feſtis proferūtur Sȝ ſūt aliq̄ ita ſpū
diabolico īflati q̄ cū ad ſermonē pul
ſum audiunt iā p̄mo ſe ad requiem
ī lecto ponūt ⁊ tūc p̄us dormire inci
piunt cū totā noctē ī vanitatibus et
laſciuijs alijſq3 cōmeſſacōib9 dedux
erint · ita vt de illis merito Job di·
cat Noctem verterūt ī diem Et ſūt a
liqui q̄ dū mane ſurgūt ad ecciam n̄
pro audienda miſſa aut ſermōe p̄di
catiōis ītelligēdo ꝓperāt · ſȝ eorum
mercācijs aut certe fabulis ītenden=
dis pl9 feſtināt Et ſūt aliqui q̄ dum
corpore p̄ñcialiter in eccia cōſiſtunt
cordis tū ſollicitudīes · ad exteriora
vagantes · ad deū placādū nō diri=
gūt Alij ſūt q̄ dū ecciam ītrātes miſ
ſā audire incipiunt ſȝ euāgelio lecto
more iſtius dn̄e ecciam exeūt ⁊ in cy
miterij cōfinibus ⁊ muris ſe ponunt
vt ſermoē finito ad cāpane ſonitum
ne preditationē audiāt ad ecciam r̄
currāt ⁊ cito recedāt · Hos diſcretus
cōfeſſor admonicōe p̄habita · īuite re
nitētes ab eccie gremio vt p̄dictū eſt
dēt āputare ⁊ dyabolo dū nō penitue
rit cōmēdare Ne ipē crimibus eorꝫ q̄
ſi cōſētiēdo re9 a dn̄o iudicetur quā
do dicetur ipis Jte maledicti ī ignē·

De deo pro ſuis b̄nficijs ſemp re
graciando· Ca· C·lxi·

IN regno āglie mōticul9 qui=
dā ē ī nemoroſo ſaltu ad ſta=
turā hoīs in apicē cōſurgens Jn quē
milites aliq̄ venatores aſcēdere cō=
ſueuerūt cū eſtu ⁊ ſiti fatigati aliqđ
inſtantie ſue q̄rebāt remediū Veruȝ
ex loci ⁊ rei cōdicōne relictis a longe
ſocijs ſolus quiſq3 aſcendit Cūq3 ſol9
q̄ſi ad alterū loquēs dicēt ſitio ſtati
ex inꝓuiſu e latere ꝓpiator aſtabat
celebri cultu vultu hylari manu ex=
poſita cornu grāde geſtās auro gem
miſq3 ornatum ſicut q̄rūdā vſq3 ho
die moris ē vice calicis nectaīs igno=
ti ſȝ ſuauiſſimi ſaporis offerebatur·
Quo hauſto tot9 caleſcētis corpis eſ
tus ⁊ laſſitudo fugiebat ita vt non
laboraſſe: ſed laborem arripere velle
q̄s crederetur Sȝ ⁊ ſūpto nectare mi
niſter litheolū mūdiſſimū ad ora ſic
cāda porrigebat Et expleto ſuo mi
niſterio diſpuit nec mercedem ꝓ ob
ſequio nec ꝓ inquiſicōne colloquiuȝ
expectabat Hoc m̄ltis annoſitatis ā
tiq̄ curriculis apđ vetuſtiſſimos cele
berrimū ac quotidianū agebat² De
niq3 venator quidam miles venādi
cā locū dictū acceſſit ⁊ poſtulato po
tu ac ſumpto cornu n̄ illđ vt conſue
tudinis ⁊ vrbanitatis erat pincerne
reſtituit ſed ad ꝓprium vſū retinu=
it Verū dn̄s cōperta rei veritate pre
donē dānauit ⁊ cornu anglorum re=
gi henrico vetuſtiori donauit ne tan
ti criminis fautor fuiſſe cenſeretur

Qmi nemoroſ9 ſaltus regnū ce=
lorū ē ⁊ mōticulū mūdū hunc
eē ītelligim9 q̄m ī mūdo teſte p̄s rep
tilia ſūt q̄ꝝ nō ē numer9 · Venator ē

hō qui ꝙtidie ī hꝰ mūdo venatur ⁊ ſi-
gulis dieꝝ cͣſibꝰ vnā dietā ad moꝛ-
tem venandam mōtē iſtū aſcendit
Sʒ cū in iſta venacioē nil niſi repti-
lia tribulacōis ⁊ aīalia dyabolice de
ceptiōis īuenerit ꝫ eſtu diuini ardois
⁊ ſiti remuēracōis ad coꝛnu olei mi
ſericoꝛdiarū accedat qd̄ de fonte ſue
benignitatis oibꝰ effluenſ tribuit ⁊
nō īpperat Per coꝛnu filiū dei acci-
pimꝰ q̄ nectar illud ſalutate ſuauiſ-
ſimi ſapoꝛis ī ara crucis ex ſuis ſa-
cratiſſimis vulneribus celebri cultu
vultu hylari maībꝰ latiſſīe expanſis
ꝓ redēptioē tociꝰ humaī generis lar
giter ꝓpinauit Coꝛnu iſtd̄ pꝛecioſū
auro ē oꝛnatū qn̄ coꝛpꝰ illd̄ gloꝛio-
ſū ſaluatoꝛis nrī diuerſis toꝛmento
rū ſupplicijs ac flagellacōnū vulnei
bus roſeo ſāguine a plāta pedis vſ-
qʒ ad ad v̄ticem capitis yſaya teſte ē
tranſfuſū Cornu ē gēmis decoꝛatū
qn̄ caput illud gl̄ioſū ſpīaꝝ denſita
te fixuris atrociſſimis ē pfoꝛatū · Iſ
te pincerna dat nobis mātergium
cōfeſſiōis ⁊ indulgētie q̊ crimīa nrā
abſtergamꝰ q̄re ſibi vas mūdū id eſt
coꝛ contritū ⁊ humiliatū ac a pctis
purgatum reddere dēmꝰ ⁊ ꝓ poculo
ſuauiſſimo grās ſēpiternas agē Qd̄
ſi n̄ fecerimꝰ iudex viuoꝝ ⁊ moꝛtuo-
rū coꝛnua a nobis exigʒ ī die extre-
me vlciōis ⁊ ī cōfuſionē nrām cūctis
vidētibꝰ oñdet ⁊ ī patibulo inferna-
li ꝑpetuo cruciādos ſuſpēdet A q̊.

De cauēdis īpcacōnibꝰ Ca·clxij

REm nouā atʒ īſolitā ſʒ ſalubꝛi
conſilio plenam ⁊ cautelam īcautiſ
facile ꝓſtātē narrat geruaſius tillen
bergeñ ad ottonē romaoꝝ īpatorem
q̄ ī cathilonia ep̄atu gerūdeñ ē q̄daʒ
mōs excelſꝰ ualde Huiꝰ ābitꝰ arduꝰ
ē ⁊ ꝑ pte īacceſſibilis ad aſcēſū ī cu-
iꝰ ſūmitate locꝰ ē aquā cōtinens ſub
nigrā ⁊ in ꝓfūdo impſcrutabilē Il-
lic māſio fertur eē demonū ad modū
palacij delata ⁊ ianua clauſa facies
tū ipſius māſionis ſicut ipſorū de-
monū vulgare ē īcognita ac īuiſibil̄
In lacum ſi quis aliquam lapidēaʒ
aut aliā ſolidā ꝓiecerit materiā ſta-
tim tāq̄ offenſis demonibꝰ tempeſ-
tas erūpit Et ī quadā mōtis pticu
la eſt nix ꝑpetua glacies cōtinua il-
lic criſtalli copia ⁊ nulla vmq̄ ſolis
pñcia Ad huiꝰ mōtis radicem fluui
us ē aureas habēs arenas vñ ex eis
arenis aurum qd̄ vulgus palliū no-
minat elicitur In huiꝰ mōtis cōſiſtē
tia ⁊ circuitu argentū foditur ⁊ mł-
tiplex fertilitas erūpit Erat in con-
iuncta mōtis villa vir q̄dam agrico
la Hic q̄dā die cū domi rebus domeſ
ticis intenderet ⁊ eiulatu filie puule
cōtinuo ⁊ īplacabili turbaretͬ tādē
vt offenſis moꝛ ē filiam ſuā demoī-
bꝰ cōmēdauit Cōmēdacōni ſtatī ī
caute patus receptatoꝛ occurrit ⁊ īuī
ſibili raptu demonū turba puellam
abduxit Cōpleto iā ab hijs ſeptēnio
dū ad radicē mōtis īdigena q̄dā iter
arriperet vidit hominē celeri curſu
tranſeūtē q̄ flebili voce plangebat ·
Heu me īq̄t miſerū q̄d agā q̄ tanto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

pōdere ꝑmoꝛ. Requiſitus ab alio vi-
atoꝛe q̄ ſit tanti doloꝛis cā rn̄dit ſe ī
mōte iā ſeptēniū tranſiſſe ſub com-
mēdacioē demonum q̇ ip̄o cotidie ꝓ
vehiculo vtebantur. Et vt auditoꝛ
rei tā incredibili fidem adhiberet ar-
gumentum certiſſimū iunxit eē ī ſi-
mili cōmendacione q̄ndam filiā vi-
cini ſui quā nouerat. De puelle huiꝰ
educacōne tediū facientes demones
ip̄am libenter cōmendatoꝛi ſuo reſti-
tuiſſent ſi modo pater eā in mōte rēſ-
piceret. Stupet auditoꝛ incertꝰ an ſi-
leat incredibilia an loquatur. eligit
ut patri ſtatum filie denūciat ad pa-
trē trāſiēs. eū reppit de diutina fi-
lie a miſſione q̄relantem. Inquirit
cauſam plāgēdi ⁊ audita rei fide ad-
iecit q̄ pꝛemiſſimꝰ ab illo q̊ vice vehi-
culi demoēs vtebātur audiſſe. Cōſul-
tius dicēs eē vt ad loca deſignata ve-
niens ſub diuini noīs atteſtacōe ad
reſtitucionē cōmiſſe filie demoēs ad-
iuraret. Auditis nūcij ōbis pater ob-
ſtupuit ⁊ dū intra ſe cogitat q̄d de li-
beācīꝰ agat eligit cōſilio nūcij ſe ſup-
ponere. Montē aſcēdit ꝑ loca lacꝰ diſ-
currit demoēs vt cōmēdatā filiā red-
dāt adiurat ⁊ tādez q̄ſi repētino fla-
tu filia pꝛodit in mediū ꝓcera ſtatu-
ra oculis vagis oſſibꝰ et neruis pel-
le vix herētibꝰ hoꝛrēda aſpectu ꝑdo-
mate nullo vix aliq̄d humanū ſapi-
ens ⁊ intelligens Receptā ꝓlē pater
admirans ⁊ dubiꝰ an alēdam retine-
at ep̄m gerūdeā adijt euentū triſtez
pādit q̄d agēdū ei ſit ſollicitꝰ exqui-
rit. Ep̄s vt vir religioſus ⁊ exemplo
bono cōmiſſū ſibi gregem infoꝛmāſ
puellam in omnium aſpectu expoīt
reiq̧ ſeriem pandens pꝛedicādo do-
cuit ſubditos ne de cetero ſua demoī-
bus cōmendent eo ꝙ aduerſariꝰ noſ-
ter diabolus tāq̄ leo rugiens circu-
it q̄rens quem deuoꝛet ⁊ q̊ſdaz ut da-
tos mactet ⁊ ſine ſpe reddendi incar-
ceratos ſibi retineat q̊ſdam vt com-
mēdatos ad tēpꝰ maceret ⁊ affligat
Nec diu poſt ille q̊ demones ꝓ vehi-
culo vtebantur cōſimili patris ip̄ꝛe-
catus in medium exijt ⁊ qꝛ cū raptꝰ
erat maioꝛis perfectioꝛiſq̧ diſcreciōiſ
extiterat fidelius ac intelligibiliꝰ q̄
apud demoēs gerebantur expoſuit.
Aſſerebat iuxta pꝛedictū locū ī ſub-
terranea ſpecu palaciū eē latum ī cu-
ius aditu ianua ē ⁊ ibidē q̄dam ob-
ſcuritas ad quā cū mutuo applauſu
poſtq̄ demones oꝛbis ꝑtes percurre-
rint cōueniunt ⁊ quid egerint maio-
ribus ſuis nunciant. Per hāc palla-
cij cōſiſtentiam nullus ꝑter ipſos et
eos q̄ ꝑpetuo dānacōnis iugo in de-
monū trāſierūt ꝓpꝛietatē. Ex pꝛe-
dictis kmi infoꝛmari poſſumꝰ. Vt
cū aliq̄bus ī ſctis nr̄is cōtrarietati-
bus cōueniētibꝰ ipedimur. nō ſtatī
dyabolū aut q̄dlibet eiꝰ auxiliū inuo-
cemꝰ neq̧ familiā nrām q̄uis in ali-
q̊ deliquentem dyabolo cōmēdemuſ
qꝛ qui ſibi cōmendatur ī coꝛpe ma-
gis ſtudet atq̧ cōtrariatur de operi-
bꝰ bonis q̄ hō poſſz tūc opari ī men-
te ſpans aliquid ꝓpꝛietatis in men-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

te poſſidere̅ q̇ cautius inſidiatur vt
rapiat paupere̅ aīam ꝑ peccatū īfec
tam vt attrahat eā in penā ⁊ dāna-
tionem perpetuam in lacū miſerie ⁊
lutum fecis. Qm̄ ibi ē nix ꝑpetua .
glacies cōtinua atteſtante beato iob
q̇ ait Ibi tranſitur ab aquis niuium
ad calorem nimium et econtra. Illic
criſtalli copia et nūꝙ ſolis preſencia
Criſtallus: ſpeculū ⁊ faciem clariſſi
mā ſancte trinitatis ſignificat Spe
culū inꝙ ſine macula in quo ſancto-
rum angeloꝝ exercitus vidē cōgau-
det in īfernis nullo tp̄e ꝑ miām illu-
cebit Sed illic eſt criſtalli p̄ncia id ē
ignis intollerabilis perpetua copia
in qua hominis filia id eſt peccatoris
damnata anima non ſolū ſeptennis
ſed ſempiternis ſupplicijs traditur
crucianda De timore in-
ordinato Capitulum C.lxiij.

Allexander regnauit q̇ vnicum
filium nomie celeſtinū hēbat
quem multū dilexit in animo ſuo co
gitabat Bonū ē filiū meum ad doc-
trinanduȝ dare Vocauit quēdā phi-
loſophū et ait Magiſter accipe filiū
meum ad doctrinandum ⁊ dabo ti-
bi mercedem At ille. Dn̄e preſto ſuȝ
volūtati veſtre per omnia ſatiſface-
re Puerum ſecum accepit ⁊ circa eū
diligens erat. Accidit vno die ꝙ ad
q̄ddam pratum cuȝ diſcipulo ſuo ce
leſtino perrexit ābo in prato vnum
equum ſcabioſum viderunt iacentē
iuxta equū erant due oues ad inui-
cem ligate q̄ herbas comedebāt. Ac
cidit ꝙ iſte due oues iuxta equū paſ
cebant vna ex parte dextera alia ex
parte ſiniſtra ſic ꝙ equū appropin-
quabant ⁊ corda cū qua erāt ligate
continue ſupra dorſū paulatiue q̊uſ
ꝙ ſuper ſcabiem in medio dorſi ꝑue
nit. Equus cum cordam in vulnere
dorſi ſentiebat ſurrexit et magis ac
magis grauabatur ⁊ pre magno do
lore cum īpetu īcepit currere ⁊ duas
oues portabat ⁊ quāto plꝰ oues pō-
derabant tāto plus corda vulnꝰ pe-
netrauit ac dolorem augmentauit.
Erat tunc prope pratum domꝰ mo
lendinarij Equus ex magno dolore
furioſus domū illā cū ouibus intra
uit ī qua nemo erat niſi ignis Equꝰ
vero hincinde ignem diſperſit intan
tum ꝙ tota domus incepit cōburi ⁊
ſeipſum cum ouibus totaliter cōbuſ
ſit Tūc ait magiſter diſcipulo ſuo ce
leſtino. Kme iā vidiſtis principium ⁊
mediū iſtiꝰ facti fac mihi de iſta ma
teria verſus ſine falſitate ⁊ quis dēt
pro cōbuſtione domꝰ ſoluere Qđ ni
ſi feceris amē dico tibi penam ſuſtie
bis Celeſtinus abſente mgrō ꝑ ſe ꝑ-
rexit ⁊ multū ſtudebat ſ; verſus cō-
ponere mīme ſciebat Ex hoc multū
triſtis erat Statim dyabolus in ſpē
hoīs ei obuiabat ⁊ ait O fili cur tan
tum triſtaris. Qui ait Nō expedit ti
bi dicere Et ille Dic mihi ſecure ⁊ tu-
um negocium expediam Ait celeſti-
nus dēcem verſus cōponere ſub pe-
na graui de equo ſcabioſo ⁊ duabus
ouibus ⁊ penitus ignoro At i° Ego

ſum dyabolus in ſpē hominis ⁊ op=
timꝰ verſificatoꝛ magiſtꝛ noli timere
ſʒ mihi pꝛomitte ꝙ meꝰ ſeruus fide=
lis eris verſus tibi cōponam melius
ꝙ̃ magiſter tuus Celeſtinꝰ vero con=
ſentit fide data ꝙ fideliter miniſtra
ret ſi ꝓmiſſū cōpleret At ille ſibi hoſ
uerſus dixit Nexus ouē binem pſpi
nā traxit equinā ſeſus ſurgit equuſ
pendet vtrūqꝫ pecus Ad molēdinū
pondus poꝛtabat equinū Diſpgen=
do focū ſe cremat atqꝫ locū Cuſtodeſ
aberāt ſingula dāna ferant Puer ve
ro cū iſtos verſus hūiſſʒ gauiſꝰ ē ual
de domi perrexit Ait mgr̄ Fili nūq̄d
verſus legiſti ſiue feciſti? Et ille Eciā
magiſter v̊ſus recitauit ſicut ſupꝛiꝰ
eſt ſcriptum Magiſter cū hec audiſſʒ
admirabatur ⁊ ait Dic mihi fili q̇s
tibi fabricauit? Et ille Nemo Qui a
it Niſi mihi veritatem dixeris vſque
ad ſanguinis effuſionē flagellatꝰ e=
ris Puer vero timēs a pꝛincipio vſ=
qꝫ ad finem ei oīa retulit quō d̄yabo
lo eēt obligatus Magiſter vero con=
triſtatus eſt valde fecit puerū reuo=
cari et cōtricione magna cōfiteri ac
diabolo abrenūciare ⁊ poſt hꝭ factus
ē hō ſāctꝰ ⁊ deo aīam poſt vitam bo
nam reddidit. Moꝛalizatio.

Q̄mi iſte rex eſt dn̄s ihesꝰ xp̄s in
cuſtodia .ſcʒ ꝓpheti et pꝛelati
traditus ad doctrinandū ī bonis o=
peribus q̇ ſepius circa pꝛatū id ē mū
dum āmbulat videlicet equū ſcabioſū
iacentem hoc eſt pctōꝛē ī pctīs ſuis
inuolutum ⁊ duas oues ligatas id
ē ꝓlatū eccīe ⁊ ꝑdicatoꝛē q̇ dn̄t adiui
cē ligari cū coꝛda caritatis Prelatꝰ ec
cleſie tene² ſcd̄m iura ꝑdicatoēs ad=
mittē ſicut ſūt frēs miōꝛes ⁊ ꝑdica=
toꝛes iſti duo pꝛopter nimiā carita=
tem ꝑ quā ſūt ligati ſepe tāgūt locū
doloīs ī pctōꝛe hꝰ ē ꝓlatꝰ ꝑ cēſuram
eccīaſticaꝫ aliq̊s excoīcat predıcatoꝛ
ſermocināndo pctā eorū tāgit vn̄ vi=
demꝰ ꝙ aliq̇ q̇ ſūt tacti ꝑ ꝓlatū aut
pꝛedicatoꝛem nō coꝛrigātur ſtatim
ad modū eq̄ incipiūt recalcitrare m²
murare ꝙ ābos ſecū poꝛtat eos vbiꝫ
detrahendo oblata ac decı:ꝰs ſufferē
do elemoſinas facē ſʒ tūc q̇d ſeq̄tur.
Equus ambas oues ad molēdinum
&c. i. pctōꝛ ſepe ad vtrūqꝫ hꝰ icōueni=
ens ducit q̊ciens eos verbo aut ɔpe=
re ledit aut igne detractionis cōbu=
rit q̊ciens famam eoꝛū denigrat.
Vel aliter pōt reduci Equus iſte ſca
bioſus erat totū genꝰ hūanū ꝑ pec=
catum pꝛimi parentis īfectū due o=
ues ligate duo teſtamenta qꝛ in vtr̄
qꝫ lege decē ꝓcepta ſūt poſita ecce li=
gantur magna adinuiceꝫ ꝑ iſtas du
as leges eqꝰ ſʒ pctōꝛ tāgit² qn̄ pꝛop
ter pctm̄ pene ſcd̄m vtrāqꝫ legem ap
poitur. Sed ſepiꝰ pctōꝛ recalcitrat
ſicut datan ⁊ abyron cōtra deū mur
murabāt ⁊ iō pierūt ⁊ iō totū genuſ
humanū ſi ꝑ pn̄iaꝫ tactū fueit ꝑ xp̄i
paſſionē optet ꝙ recurrat ad molen
dinū cū duabꝰ ouibus id ē cū duobꝰ
tēſtamētis ad eccīam. ſ. r̄curat ⁊ ibi
ſeip̄m cōburit grā̄ diuini aōꝛis q̄a
lex antiqua de lege qd̄ dicebatur in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

figura in noua hētur ⁊c· qꝫ lex anti-
q̄ n̄ ē totaliter deſtructa ſed cōbuſta
ſpūs ſci gracia qꝫ in antiq̄ lege hͦ qđ
dicebatur ī figura ī noua hētur ex-
poſita lex noua eciā igne ſpūs ſācti
eſt cōbuſta ſicut teſtatur ſalon̄· mit
tam vobis ſpm̄ ſanctū ⁊c ſcꝫ ignē ao
ris Vel aliter pōt reduci· Equꝰ ſca-
bioſus in prato pctōꝛ ē ī mūdo due
oues ligate coꝛpꝰ et aīa ꝑ baptiſmū
adinuicē ligate vt ſint de vna volun
tate caro ſpūi non contradicat ; ſed
miſer hō ſepe ſeipꝫ cū coꝛpe ad molē
dinū trahit·i·ad īfernū vbi oēs ſigu
la damna ferāt id ē om̄s ſenſus per
peccatū abſentes erāt inter virtutes
quas ī baptiſmo receperūt iō q̇libet
pn̄iam ſuā poꝛtabit vt ſi viſus vidit
illicita auditus audiuit detractoꝛia
⁊ ſic quilibet in ſuo genere puniatur
tunc dēs verſus cōponere nihil alid
ē ꝙ aīam ⁊ coꝛpus ad rectitudinem
ꝑ opa mīe ligare ⁊ hoc n̄ dēs ad ſug
geſtionē dyaboli facē ſꝫ ad īfoꝛmaci
onem boni pꝛelati ⁊ ꝑ cōſequēs vitā
eternam obtinere Ad quā nos ꝑ·⁊c·

De naturali beīgnitate xp̄i ⁊ mi-
ſericoꝛdia quibus naturaliter pecca
toꝛibus cōuertētibus miſeretur· Et
ꝙ xp̄us recipit quos mūdus eicit

Capitulum

Euſebius narrat ī cronicis de
q̊dā ipatoꝛe q̄ populū roma-
nū in maxia eq̄tate gubernabat nul
li ꝑcens ſed ꝑ equali culpa equalem
penam tribuens tā diuitibꝰ ꝙ pau-
peribus Senatoꝛes romani eū ꝓpt
hoc impio priuauerūt ⁊ tāꝙ paupe
rē fugere cōpulſerūt Ille ſtatī acceſ-
ſit ad cōſtātinū ⁊ cū eo pactū fecit et
tā ſtrēnue ⁊ pꝛudēter ſe habuit ſic ꝙ
pꝰ eū in impatoꝛē ē electus Qui con
gregato exercitu romā obſedit ⁊ cuꝫ
romani euadere non poſſent quin
ab eo caperētur miſerūt pꝛimo ad e-
um ſenioꝛes ·ſecūdo iuuenes· tercio
mulieres q̄ nudis pedibꝰ ſe an̄ eū ꝓ-
ſtrauerūt poſtulātes veniā quā obti
nere nō poterāt Vltimo miſerūt ſibi ī
parentes ſuos ſimplices quos habu
it ī cītate mater vero eiꝰ pectꝰ ⁊ vbe
ra ei oſ̄dit que ſuxeꝛat Qđ cū vidiſſꝫ
ipatoꝛ amoꝛe naturali cōpatiens to
tam offenſam dimiſit ciuitatē ītra-
uit ⁊ honorifice ſuſceptus ē Mora-
Cm̄i ipatoꝛ iſte ē xp̄s q̄ ꝑ pecca-
tuꝫ de cītate ſua id ē de coꝛde
hoīs expellitur ac de mūdo iſto quā
do iudei eū moꝛti tradiderūt Ille ve
ro ſic expulſus ad prēm prexit vbi ē
electus ī ꝑpetuum impatoꝛem ⁊ iu-
dicē nr̄m in die iudicij qꝫ oīne iudici
um dedit pater filio Joh viij· Ergo
nobis valde timendū eſt quō ī die iu
dicij dēamꝰ ei occurrere qn̄ veīet cuꝫ
magno exercitu āgeloꝝ· Quid ergo
faciemꝰ Certe pꝛemittamꝰ pꝛio ſeni
ores id ē alte clamemꝰ ad pꝛiarchas
⁊ ꝓphas vt ꝓ nobis ĩploꝛent nudis
pedibꝰ id ē cū affectione Itē ſcdo iu
uenes id ē apl̄os martires ⁊ cōfeſſo
res noui teſtamēti ꝑ opa mīe ĩploꝛe
mus Item mulieres ſcꝫ ſāctas virgi
nes ⁊ viduas ⁊ pꝛīcipaliter rogemuſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

mrēm dei virginem glorioſam ꝛ ipa
obtinebit nobis vitam eternā Quā ·

De pueriſitate mūdi Ca·c·lxiiij·

Habetur in qͦdā libro de collo-
quio petri ad iheſū Vidi aliquā
quinqꝫ viros quos quidez freneticos
arbitrabar · Vidi vnū comedentem
arenam maris ita auide ꝙ ꝑ vtrāqꝫ
partem oris exiret Aliū vidi ſtantez
ſup foueam ſulphureā ꝛ pice plenā
de qua fetor intollerabilis exībat q̄
toto niſu nitebatur fetorē illū in os
ſuum haurire Tercium vidi in ardē
te fornace iacentem cui tantus calor
ſufficere non potuit vnde nitebatur
rape ſcintillas de fornace volantes
ad deuorandum · Quartum vidi ꝙ
ſupra pinaculum ſedebat vt ventuz
caperet ꝛ ſemper os apertum habe-
bat vt ventus ꝑ eum tranſiret Qui-
tum vidi ꝑ omnia et ſingula mēbra
ſua quicquid potuit in os ſuū capē
deuorabat et alios continue deride
bat Iſtos quinqꝫ homines multi vi-
derunt et admirabātur quō talia fa
cere potuerūt Moralizatio

Omni per primū hoiem q̄ arenaz
maris comedebat poſſum⁹ in
telligere viruz auarum eccē·iiij Vn⁹
ē ꝛ ſcdm n̄ hēt n̄ filiū nō fratrez ꝛ ta-
mē a labore non ceſſat nec ſaciantur
oculi ei⁹ diuicijs nec recogitat dicēs
Iaboro ·cui·neſcio ꝛ fraudo animaz
meā bois Exēplū de illo diuite q̄ dix
it Deſtruā horrea mea ꝛc· De ſecun
do q̄ ſtetit ſupra foueam ſulphureā
talis cōpat² guloſis ꝛ luxurioſis phi-
iij· Nūc āt dico flens inimicos crucis
xpi q̄ꝝ fis interit⁹ q̄ꝝ deus vēter eſt
ꝛ gla eoꝝ i confuſionem ipoꝝ Tales
eēn intantum dati ꝛ itēti ſūt ebrieta
tibus ꝛ guloſitatib⁹ ſuis ꝙ ſi de⁹ e-
os i tali ſtatu viuē et ꝑmittere vellet
nūq̄ꝫ celos itrare peterent Qui teſte
boecio i iij libro de cōſolacione phi-
loſophie ſumā felicitatem i volupta
tibus eē cōſtituūt Hij cū calice mero
ris ꝛ arena tribulationis apd īferos
potabūtur Quia ipoſſibile ē vt hic vē
trē ꝛ illic mētem repleant ꝛ de delici
is ad delicias trāſeāt De tercio quē
vidit in ardēti fornace iacētez cui ta
lis feruor ſufficere nō potuit ſed ad
hoc ignem deglutiuit Talis cōpat²
illis q̄ diuicijs ꝛ honoribus ceteris ſe
preponunt ſꝫ ꝛ hͦ nec eis ſufficit ſed
toto conamie laborāt ad hͦ vt pau-
pes ſpoliāt ꝛ ꝑ vſuras ſuas aut alia
q̄cūqꝫ extorquēdi genera illicita que
habent·ab eis hrē poterūt De q̄bus
dicitur iob·xx· Abſtuliſti pign⁹ fra-
trū tuoꝝ ſine cā ꝛ nudos ſpoliaſti veſ
tibus Prouer·xviij· Qui coacervas
diuicias ꝛc· De quarto q̄ ſtetit ſupra
pinaculum tēpli ſignificātur illi q̄ ō
nia opa ſua bona faciūt vt videant²
ab hoibus ſicut ypocrite q̄ ſub ſpe-
cie boni omne malū qđ poſſūt faci-
unt Amē dico vobis receperūt mer-
cedem ſuā Vn̄ iob xxi· Tenent tym
panū ꝛ cytharā ꝛc· Quia cū pharisei
ꝛ ſimulati aliqđ op⁹ bonū ſcꝫ elemo
ſinā aut huiuſmoi facere voluerūt ;
poſuerūt ſe ad terminū et āgulū ali

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

cuius publici trāſitus hoīm vt vide
rētur et cū hꝰ tubis et cytharis cane-
bāt De quinto q̄ mēbra ſua deuora-
bat ſignat eos q̄ oia bona opa viro-
rum eccleſiaſticorum ⁊ doctoꝝ ſacro
rum qui zelatores ſūt ſacre doctrine
detrahūt ⁊ inq̄ntum in ipſis ē puer-
ſe deuorātes intelligūt nec a detrac
tionibus ceſſare volunt

Itē de mūdi puerſitate

Capitulum C·lxv·

Legitur in vita ſpatrum ꝙ an
gelus oſtēdit cuidā ſācto tres
homines triplici fatuitate laboran-
tes Primus homo faſciculū de lig-
nis faciebat ⁊ cū nō poſſet portare p̄
nimia grauedine adhuc plura ligna
adiungebat Secūdꝰ aquā de puteo
pfundo cū multo labore hauriebat
cum vaſe cribrato ⁊ foramibꝰ pleno
⁊ tn̄ non ceſſabat iplere · Terciꝰ tra
bem i curru gerebat volenſq̄ domuz
intrare ianua tam arcta et pua erat
ꝙ intrare non potuit ⁊ tn̄ non ceſſa
bat equum verberare ⁊ pungere q̊uſ
q̄ in foueam profundam ſimul ceci
derunt Tunc ait angelus Quid ti-
bi videtur de iſtis tribus hominibuſ
At ille Tres ſtulti ſunt · Cui angelꝰ
Primū quē vidiſti p illū intelligas
homines qui peccata perpetrāt ⁊ de
die in diem credunt ſecum portaē uſ
q̄ ad finem ⁊ cotidie addūt plura i-
tantum ꝙ portare omnino nō poſ-
ſunt quouſq̄ mors ſubito veniat ⁊ a
nimam ad penam afferat ⁊ in pfun
dum lacum infernalem demergat·
Per ſecundum quem vidiſti aquam
de puteo profundo in uanum hauri
entem illos intellige qui opera meri
toria perpetrant ⁊ tamen locum me
ritorium in eis nō occupāt quia ple
ni ſunt foraminibus id ē peccatis et
quicquid boni operantur per pecca-
tum deſtruitur Per tercium q̄ tra-
bem portauit deſignantur mūdi po
tentes q̄ credūt per oſtiū regni celoꝝ
itrare cū ſupbia vite ⁊ mūdi pompa
tn̄ ipediuntur intantum ꝙ ad ifer-
num cadunt A quo nos ⁊c·

De ludo ſchacorum

Capitulum C·lxvi·

Schacarium habꝫ lxiiij· pūcta
p viij·diuiſa ſcꝫ virum ⁊ mulie
rem ſponſos et ſponſas clericos ⁊ la
ycos diuites et pauperes · Iſtum lu-
dum ſex homines ludunt Primus
eſt rochus et eſt in duplici genere·ſ·
albus et niger dexter eſt albus et ſi-
niſter eſt niger huius virtus eſt ꝙ cū
omnes ſchaci fuerint in locis ſuis ſi-
tuati tam nobiles q̄ꝫ populares ha-
bēt vtualiter certos termīos ad q̊s
poſſunt progredi ; ſoli autem rochi
cum ſint incluſi nullam habent pro
grediendi virtutem niſi eis per nobi
les aut populares via fuerit expedi-
ta Et vadit recto ſemper tramite et
nunq̄ꝫ ad angulum ſiue antecedat ſi
ue reuertatur · Et quando vadit la-
teraliter ; ex altera parte capit ali-
ū ⁊ fit fur kmi ſic paup verꝰ nihil
habet niſi vnum tranſitum pauper
tatis ſue per quam recto tramite in

credit ad omniū pauperum dominū
noſtrū iheſū xp̄m et fit regina iuxta
regem regum Sed ſi murmurās de
ſtatu ſuo lateralit̄ retrocedat fit fur
⁊ rapit quicquid poteſt nec de regie
ſolio curat· Secundus eſt alphinus
qui currit per tria puncta Nam ī ſe-
de propria ille qui eſt niger ad dex-
teram regis collocatur ⁊ albus ad ſi
niſtram Dicūtur aūt albi ⁊ nigri nō
ex colore ſed ex loci ſituacione Dext̄
enim qui niger eſt pergens verſꝰ dex
teram ſe in ſpacio nigro ⁊ vacuo an̄
agricolam locat Sed ſiniſter propā
virtute habet duos progreſſus vnū
verſus dexteram ad ſpacium albuʒ
Alium verſus ſiniſtraʒ ad ſpaciū va
cuum et album Et ſic de tercio ad t̄-
cium quadrum vadūt ſeruādo pro-
prium ſitum in forma vt ſi eſt niger
ſemper in nigro ⁊ econtra ⁊ hoc pro-
cedendo ſemper in angulo· Hm̄i al-
phini iſti ſurſum et deorſum ambu
lantes· ſignant mūdi ſapiētes q̄ ha
bent tria ſcʒ Intellectum· racionem
et fortitudinem Iſta deberent dirige
re ſurſum ad deū ꝑ opa mie ſed ten-
dunt deorſū per eloquētiam ⁊ huma
nā fraudulentiam ⁊ currunt latera-
liter ad āgulū ꝑ tria puncta q̄ ſigni
ficant guloſos in crapulis quotidie
currentes· raptores alieā bona ſine
conſenſu depredātes ⁊ auferētes· ac
ſupbos· ī ꝓſapia pulchritudine ⁊ di
uiciarum effluentia gloriātes· Hij ō
nes lateraliter ⁊ a recta via currunt
⁊ tandem per regē id ē dyabolū ra-
piuntur ⁊ ī infernū iuſto dei iudicio
detruduntur· Tercium eſt genꝰ mi
litum quorum dexter eſt albus et ſi-
niſter niger Albus habet tres ꝓgreſ
ſus in loco ꝓprio ſituatꝰ vnum ver-
ſus dexteram in loco nigro an̄ agri-
colam· Secundū in ſpacio nigro et
vacuo an̄ lanificē Tercium verſus ſi
niſtram in loco mercatoris Cū vero
ad regem cōſtituitur ſex quadra am
bulare poteſt Cū vero ad mediuʒ oc
to Idem eſt de ſiniſtro Cum enim ni
ger aduerſus regem ⁊ albus verſus
eundem ꝑambulāt vnus an̄ reginā
ut ſiniſter alius ad regem vt dexter
ſe locat· Hm̄i ſic milites ad bella deſ-
cendentes ⁊ cāpū requirentes ſtren-
nui et fortes bellare debent ⁊ regem
ad modum corone cingere ac defēde
re Om̄s em̄ nos milites ſumꝰ ⁊ pug
nare contra dyabolum in cāpo huiꝰ
mūdi nos oportet ⁊ regem nr̄m id ē
animā defendere qꝛ aduerſariꝰ noſt̄
fortis eſt tēptando aliaqꝫ mala ⁊ illi
cita ſuggerendo ſed debilis eſt ſi vo-
lumꝰ ſupādo Cui vt paulus ait for
tes in fide reſiſtere debemꝰ nec time
re Cōſueuerūt naqꝫ fortes milites ⁊
expti in principio cū arma ſuſcipiūt
tremere colore paleſcere ſanguinem
de naribus emittere Cuius ſignum
probitati pocius atteſtatur q̄ꝫ vicio·
Credibile namqꝫ eſt ·eum qui in pri
cipio belli timore cōcutitur cū ad bel
lum redierit cōſtantiꝰ agere nec ter
ga vertere cū ad hoc ꝑuenerit vbi ti
mor mortis an̄ preuiſus preſentiali

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

terē videtur inueire Timor enim no
bis omnib9 imminet de morte futu-
ra vtinam temporali ſaltem idō ſtrē-
nue ⁊ ſine omni timore armis fidei
ſuſceptis ⁊ clipeis boni operis pro-
telatis pugnare oportet vt ſecundā
mortem id eſt eternam fortiter deui
tamus de q̄ boeci9 ait Jacetis pror-
ſus ignorabiles iā vos ſecūda mors
manet Milites iſti cum poſt pugnaꝫ
ad fines exiliūt tamquam cordati et
virtute aſſumpta ad viij· quadra ꝓ
ſiliunt ⁊ inuentos hoſtes proſternūt
Sic ē de oī homie qui de ſe humilia
ſentit et in nullo ſuperbit poſtea ſal
tabit ad viij· quadra viij· beatitudi-
nuꝫ Quia omnis qui ſe humiliat ex
altabitur Quartum genus eſt po-
pularium quorum omnium eſt vn9
atqꝫ idem progreſſus· Nam de vno
quadro in quo ſituati ſunt poſſunt
progredi ad tercium quadrum eo ꝙ
quaſi ſecuri infra regis confinia con
ſiſtant Cum vero extra regis termi-
nos ꝓſiliunt vno quadro contenti
ſemper indirectum aſcendunt nūꝗ
tamen reuertuntur in rectum vt eū-
tes curent per virtutē acquirere· qd
nobiles ſituati retinent in dignita-
te vnde ſi ſic per milites et alios no-
biles adiuti fuerint ꝙ ad lineam ad
uerſariorū nobiliū quadratam per
ueniant per virtutem acquirunt qd
regine per graciam eſt conceſſum·
Eſt autem ſciendum ꝙ populaēs aſ
cendentes in rectum· ſi quem nobilē
aut popularem inuenerint aduerſa-
rium ⁊ hoc in angulis ipſum a dex-
teris et a ſiniſtris capere et occidere
poſſunt Nunquam autem extra line
am rectam ad dexteram vel ſiniſtraꝫ
progreditur popularis niſi cum re-
gine obtinet dignitatem· Kariſſi
me populares iſti vtriuſqꝫ condicio
nis et ſexus homines ſignificant in
ter quos reges· potentes· nobiles· ⁊
alij illuſtres ad regendum et preſi-
dendum poſiti ſunt· Qui cum eorū
officia ſecundum leges et raciones
non dirigunt : nobilitatis ſue virtu
tem amittunt et actum condicioneꝫ
qꝫ popularium incurrunt· Omnes
enim ab vno patre geniti ⁊ procrea
ti ſumus adam· inter quos virtuti-
bus preclari : regis et nobilium no-
mina merito ſortiuntur· Sed dum
populares id eſt plebei homines ſim
plices iuxta diſcretorum confeſſorū
ſuorum conſilia viuentes ⁊ manda-
tis eccleſie obedientes lineam recte
vite aſcendunt merito regum et no-
bilium ſanctorum nomina ex officio
perfectionis vite in celeſtibus ſorti-
untur· Nemo ergo tales populares
deſpiciat quia tam ad imperium ꝙ
ad ſummum pontificatum virtuti-
bus plenum et gracijs eos legimus
perueniſſe Cum gigas qdam nomi
ne arius diuicijs eſſet in opulentiſſi
mo indie regno inflatus ⁊ oīa rex i-
pius· hic cum veniſſet ad hoſpicium
appollinis ſciſſitaturus an aliquis
mortalium eſſet eo felicior· Ex
abdito ſacrorum ſpecu vox inſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

nuit q̄ ei ꝑtulit quēdam popularē a
galaum noīe Hic erat pauprimus t̄
bus aīo vero diues ⁊ etate ſenioꝛ q̄ t
minos agri ſui nūꝙ̄ exceſſerat · Sic
ergo appollo magis apꝓbat cū ſecu
ritate tranq̄lla agalai rude tuguriū
ꝙ̄ triſtem ⁊ ſollicicitudinibus aulaꝫ
plenā gigis ditiſſimi Magis eni ap
pꝛobauit paucas glebas pauoꝛis in
exptes ꝙ̄ oꝛaꝫ lidie pinguiſſimā me-
tu plenā hic pauper agalaus virtuo
ſiſſiꝰ fuerat Quāt o em̄ hō ē nacioē
inferioꝛ virtute vero ſuperioꝛ tanto
gloꝛioſioꝛ redditur ⁊ famoſioꝛ Vir
gilius lōgobardus oꝛigine · nacione
mantuanꝰ pꝛoſapia humili oꝛtus ·
ſapia tn̄ maximꝰ ⁊ eximiꝰ poetaruꝫ
claruit Cū quidā ſibi diceret ꝙ verſꝰ
omeri operi ſuo īſereret · rn̄dit maḡ
rum eē viriū clauam excutere de ma
nu herculis Quintꝰ q̇ in iſto ſcaca
rio ludit ⁊ noīatur ē regīa Cuiꝰ pꝛo
greſſus eſt de albo in nigrum ⁊ po-
nitur iuxta regem ⁊ qn̄ recedit a re-
ge capitur Que cū mota fuerit de ꝓ
pꝛio quadro nigro vbi pꝛio fuit lo-
cata nō poteſt ꝓcedere niſi a q̈dro i
quadrū vnū et hoc angulariter ſiue
pꝛocedat ſiue retrocedat ſiue capiat
ſiue capiatur Sed ſi queratur cur re
gina bellis exponatur cū cōdicō mu
lieris ſit debilis ⁊ fragilis · Dicēdū
eſt ſi ſcire velimus ꝙ moꝛem illaruꝫ
mulierum ſequitur ubi viri ad bella
pꝛocedentes mulieres ⁊ vxoꝛes cum
tota familia ad caſtra deducuntur ·
Thartari enim hoc faciunt Et licet
non vtantur arcu magis poſſunt tn̄
hoīes iṗedire ꝙ̄ coꝛpis virtute pꝛo-
ſternere In ſolacium tn̄ regis factuꝫ
eſt ⁊ ad amoꝛis oñſionem ꝓuiſuꝫ vt
ad bella regem regina ſequatur
kariſſimi p reginam aīam nr̄am in
telligimus q̄ regina in celis per tra
mitem bonoꝛun operum conſtituetꝛ
hec regina alba eſt ⁊ nigra Alba per
confeſſionem ⁊ abſolucionem quan
do ſeruus eiꝰ ſcilicet coꝛpus pure cō
fitetur et abſoluitur ſatiſfaciēs ꝓ de
lictis in tantam albedinem redditꝛ
⁊ decies ſole clarioꝛ apparebit · Sed
nigra efficitur per peccati fulliginē
⁊ deturpacionem Hec iuxta regē ſta
re dēt quod ſi n̄ fecerit capitur ⁊ vio
latur Anima enim noſtra ad hoc coꝛ
poꝛi infuſa eſt vt eius recuperacioē
⁊ ſaluacione angeloꝛum exercitus q̄
ruinam magnam cum lucifero fece-
rat ad integrum reſtauretur ⁊ vt ad
regem gloꝛie vt regina collocetur ·
Que cum a rege cuius cura tegitur
⁊ gubernatur diſceſſerit · capitur · ⁊ p
moꝛtalia facta ad inferos mattatur
⁊ ibi irrecuperabiliter demergitur ·
Et ꝙ̄uis regina iſta id eſt anima ab
extra bellare neſciat coꝛpus tamē vt
meritoꝛia operetur abintus inſtigꝫ
Quia coꝛpus noſtrum ſicut inſeſſoꝛ
equū anima id eſt racio noſtra diri-
gere debet ad virtutes ⁊ infoꝛmare
ne vltra limites mandatorum eccle-
ſie pꝛoſiliat ſꝫ recto tramite de qua-
dro vnius virtutis in quadrum alte
rius gꝛeſſum faciat pꝛopterea regia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

In ſchacario greſſum lentum et non
ſaltum debet habere et infra pro-
prios limites permanere · Nam dya
na iacob filia virginitatem ſerua-
uit dum in domo fratrum ſuorum
quieuit ſed ſtatim cum ad videndū
alias regiones curioſe exiuit a filio
ſichen corrupta fuit · Seneca dicit
ꝙ mulieres que malam faciem ha
bent leues et īpudice ſūt Non eīm illꝭ
deeſt animus ſed corruptor Solinꝰ
dicit ꝙ preter mulieres : pauca aīma
lia coytum mouent grauida Nigraꝫ
faciem ad omnium virorum aſpec-
tum debent habere ne ab alijs ſolli-
citate de incontinencia diffamentᷣ
Ouidius Que dant q̄ue negāt · gau
dēt tū eē rogate ludūt formoſe Caſ
ta eſt quam nemo rogauit · Sexti q̄
hunc ludum exercent reges ſūt ⁊ nū
cupantur Rex enim ſup omnes ali-
os eſt quod mocionis ⁊ progreſſiōis
natura maifeſtat Cum eīm reſideat
in quarto quadro albo cum ipſe ſit
niger habet a dexteris ī albo militē
alphilem vero ⁊ rochum in nigro ·
In ſiniſtra vero tenet loca oppoſita
Quia vero rex vt dictum eſt ſuper ō
nes obtinet dignitatem ⁊ dominiuꝫ
racione dignitatis non decuit eum
multo ſpacio regni ſui ſolio abſen-
tari · ⁊ iō cum moueri incipit de ſuo
quadro albo naturā ſequitur rocho
rum a dexteris ⁊ a ſiniſtris Ita tam̄
ꝙ a ſiniſtris non pōt ſe ponere in lo
co nigro iuxta rochum ſituatum in
albo ſed poteſt ſe ponere in albo lo-
co iuxta dictum rochum ad angula
re quadrum vbi ſituati ſunt ciuita-
tis cuſtodes ⁊ ibi naturam habꝫ mi-
litis in tali ꝓgreſſu · Iſtos aūt duos
ꝓgreſſus ſortitur vice regine km̄e
rex iſte eſt dn̄s noſter iheſus xp̄s q̄ ē
rex regum ſuper omnes in celo ⁊ in
terra qđ ꝓgreſſionis ⁊ mociōis ſue
natura manifeſtat Dū enim progre
ditur : omnes ſanctoruꝫ angelorum
chori ipſum tanꝗ dominū veneran
tes comitantur q̄ et ſecū habet roch-
um ⁊ alphilē aliaqꝫ ſchacalia ⁊ locuꝫ
vniuerſorum rctō tramite occupat
circūquaqꝫ teſte pš q̄ ait Si aſcende
ro in celum tu illic es ſi deſcendeō ad
infernum ades Deniqꝫ reginam ſe-
cum ducit id eſt miſericordiarum pi
am matrem ⁊ dominam noſtrā ma
riam · Cuius vice vnum progreſſum
miſeracionis ad popularium qua-
drum id eſt hominum in mundo vi-
uentium facit · Vnde merito nomen
illud glorioſum per prophetam ſor
titus eſt vbi eum patrem miſericor-
diarum et deum tocius conſolacio-
nis eſſe proteſtatur · Dum enim me
roris et perdicionis noſtre per pec-
catum prothoplauſti nullus ſancto
rum aut electorum recuperacionem
facere poterat : ipſe miſericors rex
ad popularium ſuorum reſtauran-
dum gregem et numerum · de celeſ
tibus ſedibus ad huius mundi mi-
ſerabilis quadrum ingredi digna-
tus eſt ⁊ a ſeruitute dyabolica libe-
rauit Cuius ſibi gracias per infini-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ta ſecula reddam⁹

De audiendo bono conſilio

Capitulum ·Clxvij·

Sagittarius quandam auicu-
lā noīe philomenā capiēs ·qn̄
volebat eā occidere vox data ē philo
mene ⁊ ait Quid tibi proderit · o hō
ſi me occideris? Neq3 em̄ ventrem tu
um de me iplere valebis ſ3 ſi dimit-
tere me velles: tria mādata tibi da-
rem q̄ ſi diligentius ſeruares · mag-
nam vtilitatem inde cōſeq̄ poſſes Il
le vero ad ei⁹ loquelam ſtupefactus
promiſit vt eā dimittere vellet ſi hec
tria mādata ⁊ vtilia proferret Que
ait Audite ergo primū eſt Nūꝗ̄ rē q̄
apprehēdi non pōt · apprehendē ſtu
deas Audi ſecūdū De re pdita ⁊ ir-
recuperabili nūꝗ̄ doleas Audi terci
um Verbo icredibili nūꝗ̄ credas hͤ
tria bene cuſtodi ⁊ bene tibi erit Ille
aūt vt pmiſit eā volare dimiſit Phi
lomena em̄ per aerem volitās dulci-
ter cātauit finito cantu dixit ei · Ve
tibi hō ꝗ̄ malū cōſiliū habuiſti et ꝗ̄
magnum theſaur̄ hodie perdidiſti ·
Eſt em̄ in viſceribus meis margari-
ta q̄ ſtrucioīs ouū vincit magnitudi
ne Ille hoc audiens cōtriſtat⁹ ē val-
de ꝗ̄ eā dimiſit rethe ſuū expandit ⁊
conabatur eā apprehendere dicens·
ei Veni in domū meā ⁊ oēm humai
tatem exhibebo tibi ⁊ ppriis maib⁹
te paſcam ⁊ ad tuā volūtatē te vola-
re pmittā Cui philomena Nūc p cer
to te fatuū eē cognoſco nā ex illis q̄
tibi dixi nullū pfectū habuiſti · q2 de
re pdita ⁊ irrecuperabili doles ⁊ me
neqas cape ⁊ tn̄ p rethe tuū tēptaſti
Et inſuper margaritā in meis viſcei
b⁹ eē credidiſti Cū ergo tota ad mag
nitudinem oui ſtrucōnis n̄ valeā pti
gere ſtultus es ⁊ i ſtultitia tua ſemp
permanebis · Hiis dictis auolauit ·
Homo aūt dolēs et triſtis ad domū
rediit ⁊ philomenā nō vidit

Moralizatio

Cm̄i · iſte pōt dici ꝗlibet bonus
xp̄ianus q̄ in baptiſmo a pec-
cato originali ē lotus in quo baptiſ-
mo ſagittas acutas recipit ſc3 virtu
tes contra dyabolū mūdum ⁊ carnē
Accepit philomenā ſc3 dn̄m noſtru3
ihm xp̄m qn̄ renūciauit dyabolo et
oibus pōpis eius Qui miro mō dul
citer cātauit qn̄ oracionē patri celeſ
ti p genere humano ifudit ſ3 miſer
pctōr iſtā philomenā ſc3 dn̄m noſtr̄
ihesum xp̄m cogitauit occidere ꝗ̊ti-
ens cogitauit pctm̄ mortale ppetra-
re Sicut dt apłus Iterū ꝗ̄ntū in eis
eſt crucifigunt filium dei S3 diligē
ter attendite ꝗ̄ deus dedit tibi tria
mandata q̄ ſi homo diligēter cuſto-
dierit ad magnū pfectum puenire
poſſet ⁊c · Rex iſte eſt trinitas i q̄ ſūt
tres perſone ⁊ vnus deus quā rē nū
ꝗ̄ poterim⁹ apphendē ꝗ̄ diu ſumuſ
in hoc mortali corpe ſcdm ꝗ̄ dicit a-
płus Iā videm⁹ in enigmate poſtea
videbim⁹ ſicuti ē Nec fides hab3 me
ritum vbi humana ratio prebet ex-
perimentum Item ſaluator in euan
gelio rn̄dit mulieri petenti dic vt ſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

deant hÿ duo filÿ mei ⁊c: Rn̄dit ſal-
uatoꝛ Neſcitis quid petatis Item di
cebat petro q̄rēti de cōſūmacōne ſe-
culi ⁊c: Dixit Nō ē veſtrum noſſe tē-
poꝛa vel momenta ⁊c. Ecce iſti ſtupe
bant rem appꝛehendere quam non
potuerunt attingere

Aliter iſtd̄ exēplū pōt reduci ad
illos q̄ appetūt hōꝛes ⁊ diuici
as Exēplū de lucifero q̄ rē appecijt.
ſꝫ ipoſſibile ei appꝛehēdere erat quā
do dicebat Aſcēdā vſq ad terciū ce-
lū ⁊c. Quid ergo ſequit² poſt: In in-
fernū cecidit Itē de pꝛimo p̄ente qui
p̄ eſū pomi de⁹ eē voluiſſꝫ ꝓpter qd̄
a paradiſo ē expulſus ⁊ moꝛtē ſibi ⁊
oibus nobis parauit Conſulo ergo
vt vos diuites ac mūdi potētes noli
te rem apprehēdere q̄ appꝛehendi n̄
pōt Sicut ſūt bona tp̄alia ac ſeculi
hōꝛes q̄ nūq̄ veraciter poterūt ſine
dāno aīe app̄hēdi ſicut dicit apl̄us.
Qui voluerit diues fieri icidit in la
q̄os dyaboli Et licet boā obtinueis
qū melius ſperas de eiſdē gaudere.
defraudaberis Exemplū de illo diui
te q̄ dicebat Deſtruā hoꝛrea mea ⁊ e
adē nocte defūctus ē Secūdū māda
tū ē de re p̄dita ⁊ irrecuperabili n̄ do
lebis :kmi dētis ſcire q̄ p̄ rē p̄ditam
debem⁹ intelligere coꝛpis ſanitatē.
aut diuiciaꝫ quas deus aufert ab eo
quem diligit. Juxta illud Flagellat
oēm filiū ſuū quem diligit Sꝫ cū ali
qui facti ſunt ceci claudi aut mēbro
aliquo pꝛiuati vel diuicijs ſpoliati.
⁊ vltra q̄ credi pōt dolēt ⁊ grās deo
non dfferūt ſicut eſau multum dole
bat q̄ bn̄dictōnem pꝛis amiſit ⁊ ta-
men obtinere non potuit. Tercium
mādatū ē v̀bo icredibili nō credas. i
iſto verbo kmi multi ſūt decepti per
dyabolū mūdum ⁊ carnem Dyabo-
lus ſuggerit multa et falſa ꝓmittit
q̄ ſūt incredibilia ſicut de pꝛio parē
te q̄ credidit dyabolo qū dixit Si co
mederitis de ligno eritis ſicut dij Cre
didit ⁊ erat deceptus ⁊ ideo a para-
diſo erat expulſus Pꝛomiſſio dyabo
li erat icredibilis pꝛopter duo pꝛio
qꝛ mēdax ſecūdo qꝛ de⁹ ei pꝛedixit.
In quacūq hoꝛa cōmederitis de lig
no. moꝛiemini. Sic mō aliq̄ tm̄ cre-
dūt dyabolo mūdo ⁊ carni q̄ ſtatim
eis adherent ⁊ in pctis cōſētiunt et
dicūt Ouū ē tam pꝛecioſū ⁊c. p̄ ouū
mūdus itelligitur q̄ ē rotūdus Mū-
dus dicit hoī Bonū ē vti mūdo i iu
uētute qꝛ licet h̄ fecerim⁹ ⁊ pctm̄ in-
ciderim⁹ tūc maioꝛ ē ſtrucione . id ē
maioꝛ ē diuina mīa q̄ nrā miſeria.
Cōtra tales dicit ps. Nō miſeriaris
oibus q̄ opantur iniq̄tatē Studea-
mus ergo ⁊c: De eterna dānacio-
ne. Ca. Clxviij.

Barlaam narrat q̄ peccatoꝛ ſi-
milē ē hoī q̄ cū timꝫ vnicoꝛniū r̄
cedit in baratꝫ Dū āt caderet. ma-
bus arbuſtulā q̄ndā app̄hēdit q̄ de
ꝓfūdo aſcēdebat ⁊ aſpiciēs iferi⁹ vi-
dit ad pedē arboꝛis puteū teterri-
mū ⁊ draconē hoꝛribilē arboꝛē cigē
tē ⁊ ei⁹ caſū oꝛe aperto expectantē
Duobus aūt muribus q̄ꝝ vna erat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

alba alia nigra arborē inceſſāter cor
rodētibꝰ in radice ſenſit eā vacillare
Quatuor q̊ꝫ vipre albe a q̄ pedē fixe-
rat procedētes totā foueā flatu ſuo
mortifero intoxicabāt· Eleuās ocu-
los vidit exitū mellis de ramis arbo
ris ſtillātis oblituſqꝫ periculi in quo
vndiqꝫ poſitꝰ erat illi dulcedini totū
ſe dedit Quodā āt amico eꝰ porrigē
te ſibi ſcalā vt egrederetꝛ melle delec
tatus diſtulit et cadēte arbore ceciditꝛ
in os draconis · qui deſcēdens in pu
teū ibi eū deuorauit ⁊ ſic miſera mor
te heu mortuꝰ eſt Moralizacio

Carmi · hō iſte ē pctōr · vnicornis
eſt mors q̄ homiēz ſemꝑ ſequi
tur Baratrū eſt mūdꝰ iſte· arbor eſt
vita q̄ ꝑ horā diei et noctis q̄ſi ꝑ mu
rē albū ⁊ nigrū inceſſāter cōſumitur
Baſis ex q̄ ꝓcedūt vipre eſt corpus
humanū hñs q̄tuor q̄litates humo-
rū q̄bꝰ iordinate cōpoſitis corpis cō
pago diſſoluitur: Draco ē diabolus
:puteꝰ infernus· dulcedo ramuſculi
delcātio pctī ꝑ quā hō ſeducitꝛ vt ꝑi
culū nō intueatur Amicꝰ ē criſtꝰ aut
ꝑdicator ·ſcala eſt penitēcia cui cum
hō differt acq̄eſcere ſubito vita defi-
ciente in os dyaboli cadit q̄ eū in in-
fernū deuorat et rapit De duo-
deci legibꝰ ⁊ mō viuēdi Ca· Clxix

NArat trogꝰ pōpeiꝰ de ligurio
nobili milite qui ciuitatē cum
populo iurare indixerat ad ſeruādū
leges q̄ſdā iuſtas ⁊ vtiles licet ꝑnci-
pio graues donec ipſe ab appolline
deifico ; quē ipſe finxit eſſe auctorē
dictarū legū rūſum reportaret Quo
facto in chretā iuit ⁊ ibi ꝑpetuū exi-
liū egit Moriturꝰ aūt oſſa ſua ad ci-
uitatē redirēt· ⁊ oēs a iuramēto ſe li-
beros eē credentes legū obſeruanciā
violarēt Harū aūt legū duodeci nu-
mero erāt Prima lege populū in ob
ſequia principū et principes in cuſ-
todiā ſubditorū ⁊ ad cohercionē im
piorū reformauit Secūda lege parci
moniā et frugalitatē ōnibꝰ ꝑſuaſit
credens miliciā laudabiliꝰ fieri mo-
deſtia q̄ꝫ crapula Tercia lege iuſſit
ſingula nō pecunia ſed meritorū cō-
penſione oportuna Quarta lege in-
ſtituit aurū ⁊ argētū velut ōniū ma
teriarum viliorē · Quinta ammi-
niſtrationem reipublice: per ordinē
diuiſit· dans regibus poteſtatem bel
lorum· magiſtratibus iudicia· ⁊ om
nes offenſiones ſenatui · cuſtodiam
legum populo creandi vel elegendi
magiſtratus poteſtatem · Sexta fū
dum omnibus equaliter diuiſit· et ō
nibus pīmonijs equalibus: ita q̄ al
ter altero nullus potentior reddere-
tur Septima iuſſit omnes conuiua-
ri publice· ne alter alteri foret cauſa
luxurie· Octaua· Juuenibus toto ā
no: vna ſola voluit vti veſte ·Nona
Pueros pauperes in agrū non in fo
rum publicum deduci iuſſit vt pri-
mos annos ducerent in ope non in
leuitate ·Decima lege ſtatuit· virgi-
nes ſine dote nubere Undecima vo-
luit vxores eligi n̄ pecunia · Duode
cima· maximū honorē: n̄ diuitū: ſꝫ ꝑ

gradu etatis foꝛe · Omne aūt qd̄ q̄-
cūqꝫ lege ſtatuit ipſe pꝛo exēplo ali=
is pꝛimus ſeruauit Moꝛal·

CAriſſimi nobilis iſte ē dn̄s noſ
ter iheſus chriſt9 qui itrauit
quandam ciuitatem id eſt munduꝫ
iſtum ⁊ fecit populum iurare id eſt i
baptiſmo firmiter promittere ſerua
re leges ſuas id ē decem pꝛecepta do
nec veniret ad iudicium · Cum auteꝫ
moꝛtuus erat non tantum oſſa· ſed
totum coꝛpus in mari id eſt in terrā
poſuit Pꝛima lex eſt In obſequium
pꝛincipum ⁊c· hoc eſt ꝙ xp̄iani ſem-
per ſint parati per omnia prelatis ⁊
eccleſiarum rectoribus ſine excuſa=
tione aut aliqua contradictione ſim
pliciter obedire · Et ꝙ pꝛincipes per
quos prelatos intelligimus qui cu=
ram animarum cuſtodiendaruꝫ ſuſ-
ceperunt ſubditos ſuos in viaꝫ ſalu
tis dirigant et per bona exempla in
vita ſua eos antecedant quia turpe
eſt doctoꝛi cum culpa redarguit ip=
ſum Secunda lex frugalitatem om
nibus perſuaſit et ſymoniam et cete
ra contraria interdixit parcimoniā
ſuadens Ac gulam carniſqꝫ crapulā
quibus multi hodiernis tempoꝛib9
intendentes et dediti vitam breuiāt
exercere pꝛohibuit ſed frugalitatem
bonoꝛum operum ⁊ largitatem ele=
moſinarum omnib9 nobis per legeꝫ
qua octo opera miſericoꝛdie inſtitu
it ſeruandam eē voluit atqꝫ perſua=
ſit Quia quicquid vltra neceſſitateꝫ
vite pꝛelati aut alij viri eccleſiaſtici
diuites habent in elemoſinam pau-
perū diſtribuere tenentur Alias teſte
beato ieronimo rapina eſt et ſacrile-
gium coꝛam deo Tercia lex iuſſit ſin
gula ·non pecunia ſed meritoꝛū cō-
penſione opoꝛtuna · Hoc eſt quantū
habes tantum vales deus non tan-
tum dona reſpicit · ſed coꝛ et intenti
onem donantis · ⁊ eciam ſcd̄m coꝛdis
tui merita deus retribucionem tuā
magnam uel ꝑuam faciet Nihil em̄
abſconditum ē oculis eius qd̄ nō ſci
atur ⁊ nihil oꝑtum qd̄ ſibi non reue
latur qm̄ omnia intuetur · Quarta
lex inſtituit materiam auri ⁊c· ⁊ di-
uicias huius mūdi vilius apud deū
reputari ꝙ̄ aliquid alterius materi
e tocius mūdi ſed acceptat pꝛeces et
miſerias pauperum ſicut legitur de
diuite epulone q̄ miſeriam pauperiſ
lazari et vlcerati nō reſpiciēs neqꝫ cō
patiens poſtꝙ̄ in inferno ſepult9 ia-
cuit ⁊ pauxillū aque a digito ſtillan
tis peciit nō obtinuit ſed flāmis et
cruciatibus perpetuis expoſitus ſe-
per vrit et lazarus ē ab angelis ꝓp-
ter ſuam pacientiam in ſinu abrahe
collocatus · Quinta lex dedit regi
bus poteſtatem ⁊c· hoc eſt intelligen
dum ꝙ pꝛincipes ⁊ pꝛelati iā habēt
ſubditos iudicare · ſed cauēdū eſt ne
ſint muneribus coꝛrupti vt non rec-
te iudicent qꝛ ſi ſic eadem menſura q̄
menſi fuerit ſcꝫ iuſticiam vel iniuſti
ciam remecietur eis per iudiceꝫ viuo
rum et moꝛtuoꝛum in extremo iudi
cio Quia moderni tempoꝛis iudiceſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

munera pauperum vel diuitū q̄rū-
cumqꝫ recipientes a iuſticia ita exce-
cantur · ꝙ viam equitatis ⁊ ſentencie
rcē vir videre poſſūt ſed q̇ mō pl⁹ de
derit · fortiorem cauſam fauorabilio
remqꝫ ſentenciam licet contra iuſtici
am obtinebit · Sexta lex · fundos oi
bus equaliter diuiſit · Hoc eſt de⁹ ab
eterno inſtituit omnibus equaliter
graciam ſuam ſcd̄m ꝙ viderit homi
nem proficere Vn̄ in euangelio dicit
Petite et accipietis Item alibi dicit
Quodcūqꝫ petieritis patrem in no-
mine meo credite qꝛ accipietis ⁊ fiet
vobis Quia chriſtus in diuicijs ē ha
bundantiſſimus poſtꝙ̄ digne a no-
bis rogatus fuerit in muneribꝰ expē
dendis eſt largiſſimus · Pl⁹ em̄ pōt
dare ꝙ̄ mens noſtra ſcit rogare Sep
tima lex ne diuicie ſint cauſa luxuie
ꝓpterea publice conuiuia celebrari ī
ſtituit qꝛ propter diuicias multi pe-
rierūt ⁊ ſunt multis cauſa quare in
luxuriam aut alia peccata mortalia
ſepius cadunt ꝓpterea ſalomon do-
minū rogauit dicēs Diuicias et pau
pertates ne dederis mihi · Octaua ·
iuuenibus toto anno vna ſola volu-
it vti veſte Quid per hanc veſtē niſi
ſolam caritatem intelligimus que o
perit multitudinem peccatorū Per
hanc enim veſtem poſſum⁹ placē dō
qui ſup oīa caritatem fraternam in
nobis diligit : Caritas teſte apl̄o nō
agit ꝑperam : non querit que ſua ſūt
non emulatur ⁊c · Sic nos in carita-
te radicati non dēmus ſolam noſtrā

ſalutem ⁊ ſaluacionem querere · ſed
et fratris noſtri dēmus ſaluti ꝓui
dere ꝑ vitā exēplarē aut bonā āmo
nicionem in viā rectā dirigere ne ſi-
cut ouis errans ⁊ paſtore pereat · ſꝫ
paſcua vite celeſtis per veſtem cita
tis inueniat · Nona pueros paupēs
⁊c : id ē vt introducantur in agrū ec-
cleſie ſcd̄m merita ſua ad ꝓmouē-
dum ſicut ceteri qꝛ de⁹ eligit pauꝑeſ
in hoc mūdo ipſos heredes regni ſui
faciens vbi dicit Bti paupes : gloſa
nō omnes ſed ſpiritu qm̄ ipſorū ē rg
num celorum Item pš · Iſte pauper
clamauit et dn̄s exaudiuit eū Et q̄s
eſt pauper ille : gloſa Spū Paup iſ
te laborat i agro id ē in hoc mundo ·
qm̄ agricultura dei ſumus ⁊ ad la-
borem a iuuentute naſcimur ſicut a-
uis ad volādum Job ix · ⁊ i vinea do
mini id eſt in eccīa laborem peniten-
cie ſuſcipimus · ⁊ poſt cōductionem
cōuentione facta laboris nr̄i ſecūdū
merita vel demerita gloriam uel pe
nam in eternitate a diſpēſatore ⁊ pa
trefamilias ihesu chriſto recipiemus
Decima ſtatuit virgīes ſine dote nu
bere id ē bonos chriſtianos ſine dote
id eſt aōre mūdano nubere xp̄o Sūt
multi q̇ ſpontanea volūtate caſtita-
tem vouēt et terrena deſpiciūt vt ce
leſtia premia poſtmodum recipiant
Vndecima · vxores eligi id ē aīas dō
placentes ad ei⁹ ſeruicia coaptem⁹ ·
Nihil deo tm̄ placet ſicut aīa mūda
que totaliter dō ē data Duodecima
ꝙ quilibet ſcd̄m meritum honores ⁊

diuicias obtinebit Sed videant pn̄=
cipes ⁊ prelati aliijq; rectores ꝙ in ſe
ipſis prius opera meritoria exerceāt
anq̄ alios informent. Sicut de xp̄o
dicitur in euāgelio Cepit ih̄s facere
⁊ docere De reuocatione pecca
toris ad viā pnīe. Ca. C. lxx.

Quidā luſor occurrit beato ber
nardo equitāti dicēs ei Pater
ludo tecum et ponā aīam meā con=
tra equū tuū. Beatus bernardus ſta
tim de equo deſcendens dixit Si plu
ra puncta me ieceris: meus eqꝰ tuus
erit. ſi ego plura ꝓiecero aīa tua me
a erit Luſor conceſſit. Statim taxil-
los tres arripiens .xvij. pūcta proie=
cit Quo facto frenū equi tamq; ſuū
tenuit Ait ſanctus bernardus. Fili
adhuc plus reſtat in tribus taxillis
q̄ iſtud ⁊ accipiens ꝓiecit xviij. pūc=
ta vno pūcto plꝰ q̄ luſor. Quo viſo
luſor ſub obediēcia pr̄is ſui bernar=
di ſe dedit ⁊ poſt vitam ſcām fine fe
lici ad dn̄m migrauit Moral.

Cmi luſor iſte ē hō mūdanꝰ: vanī
tatibus deditus et ſubiectus.
Sanctus bernardus ē diſcretus pre
latus ſiue cōfeſſor q̄ cū tali tota pru
dentia hēt ludere oſtēdēdo ei vitā q̄ ē
ludus et gaudiū aīe Equū ſuū debet
ponere id eſt cor ſuū et animā labori-
bus exponere vt r̄ducat errantē ad
viam veritatis ſicut ait apl's Sicut
xp̄s aīam ſuā ꝓ nobis poſuit. ſic et
nos dēmus aīas ꝓ fratribꝰ noſtris
ponere. Omnes eñ fratres ſumꝰ ab
vno pr̄e adā q̄re meito nos diligere
dēmus Tres taxilli ſūt pater filius
et ſpiritus ſanctus q̄ hn̄t multa pūc
ta id eſt infinita gaudia q̄ dn̄t oſtē=
di ⁊ peccatori recitari Vn̄ in euāge=
lio. In domo patris mei manſiones
multe ſunt. ꝓmo ibi tot ſunt gau=
dia ꝙ oculus nō vidit. nec auris au
diuit nec hominis cogitacio exprime
re poteſt que parauit deꝰ diligenti=
bus ſe Ibi requies ſine labore. vita ſi
ne morte. gaudia ſine luctu ⁊ vt bre
uiter concludam oīs gaudij plenitu
do ⁊c. Ad: De dilectione et fi=
delitate nimia ⁊ ꝙ veritas a morte
liberat Ca. C. lxxi.

Refert petrꝰ alphōſus ꝙ erāt
duo milites q̄rum vnꝰ manēſ
in egipto alter in baldach Inter iſtoſ
duos nūcij ſepe perrexerūt. vnde q̄c
quid erat in terra egipti: miles de e=
gipto per nūcios ad militem de bal
dach miſit ⁊ ecōuerſo ſic ꝙ amor fi=
deliter īter eos fctūs ē ⁊ nullꝰ adhuc
alium vidit. Miles vero de baldach
cum ſemel in ſtratu ſuo iacuiſſet in=
tra ſe cogitabat Socius meꝰ de egip
to mihi magnā amiciciā oſtdit ⁊ nū=
q̄ oculis carnalibꝰ eū vidi vadā ad
eū et videbo Cōduxit nauē vēit in e
giptū audienſq; amicus eius obuiā
ei p̄rexit ⁊ cū gaudio ad domū ſuā
duxit Miles ille quādam puellā ni=
mis pulchram in domo ſua hēbat.
Quam cum vidiſſz miles de baldach
captus ē in oculis eius et pre nimio
amore infirmatur Miles vero de e=
gipto cū h̄o ꝑcepiſſz ait ei kme: dic mi

hi quid tibi eſt At ille Eſt puella vna
ī domo tua quā deſiderat coꝛ meum
tota mente intantum · ꝙ niſi eā ha-
buero filius moꝛtis ſum ego · Miles
cū hoc audiſſet omnes mulieres do-
mus ſue ei oñdit excepta illa puella
Ille cum omnes vidiſſet ait De iſtis
omnibus parum aut nihil curo : ſed
eſt vna alia quam non video quam
diligit anima mea In fine illam pu-
ellam ei oñdit Viſa puella ait : dñe
in iſta ſola ſtat moꝛs ⁊ vita mea Ait
miles Et ego dico tibi iſtam a iuuē-
tute ſua in domo mea nutriui adhoc
vt vxoꝛ mea eſſet et cū ea īfinitas di
uicias obtinerem Verūtū tm̄ te dili
go vt añꝙ moꝛiaris · ipſam tibi ī vx
oꝛem concedo cum omnibus diui-
cijs quas ego recipere deberem · Mi
les hec audiens gauiſus ē valde eam
in vxoꝛem accepit cum qua diuicias
multas obtinuit et ſic ad patriā ſuā
baldach cum coniuge ſua perrexit ·
Poſt hec cito miles de egipto ad e-
geſtatē magnā peruenit intantū ꝙ
nec domum nec aliquam rē habebat
intra ſe cogitabat Ad quem melius
potero accedere ꝙ ad ſociū meū bal-
dach quē ego ad diuicias pꝛomoui ⁊
ipſe me in egeſtate mea reſpiciat Na
uem aſcendit et venit baldach ad q̄n
dam ciuitatem poſt ſolis occaſū in q̄
manebat diues ſocius eius Intra ſe
cogitabat Nox ē ſi mō ad domū ſocij
pergam noticiā mei non hēbit quia
ſum male veſtitus ⁊ nullū mecū ha-
beo vbi ſolebā magnā familiā duce-
re ⁊ oībus habūdare Ait itra ſe Noc
te iſta quieſcam et die craſtina ad eū
pergam reſpexit verſus cimiterium
vidit oſtia eccie apta intrauit vt to-
ta nocte quieſceret · Cum autem ibi
fuiſſet et doꝛmire volebat · ī platea
adinuicem pugnabant et vnꝰ aliuꝫ
occidit Interfectoꝛ vero ad cimiteri-
um fugit et ex alia parte exiuit poſt
hec vero clamoꝛ factus eſt in ciuita-
te Vbi eſt interfectoꝛ · vbi eſt ꝓditoꝛ
qui hominem interfecit ? At ille Ego
ſum accipite me ⁊ ī patibulū me ſuſ
pendite Illi manus in eū iniecerunt
et per totā noctē in carcere incluſerūt
Mane vero cāpana ciuitatis erat pl̄
ſata Judex contra eum ſentenciā de
dit et illū ad ſuſpēdium duxerūt In
ter alios qui ſecuti ſunt eū erat mi-
les ſocius eius ad quem venerat Cū
vero eum ad patibulū duci reſpexiſ-
ſet ait intra ſe Ille eſt ſocius meꝰ de
egipto q̇ mihi vxoꝛem meam cū diui
cijs multis dedit · ⁊ iam vadit ad ſuſ
pendium ⁊ ego viuā Clamauit alta
voce et dixit O dñi nolite innocen-
tem interficere ille eſt innocēs quem
vos ad moꝛtem ibi ducitis Ego ve-
ro ſum qui hominem interfecit et nō
ipſe Illi hec audientes manus in eū
iniecerunt ⁊ ābos ad patibulū duxe
runt Cū vero pꝛope patibulū eſſent
reus cogitabat · Ex quo reus huius
facti ſum ego ſi iſtos innocentes mo
ri permittā non poterit eē quin deꝰ
aliq̄n vindictam de me ſumat meliꝰ
eſt mihi hic pati bꝛeue ſuppliciuꝫ ꝙ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

eternā penā ſuſtinere in infernū Cla
mabat voce mag̃ O kmi nolite ꝓpt
deum innocentes occidere nulliꝰ ex e
is ſigno·verbo·facto·conſiliū dede-
rat vt ille occideretur q̃ occiſus ē ſed
ego ſū qui proprijs manibus eū occi
di ideo me interficite ⁊ innocentes p̲
mittatis libere abire Illi hec audien
tes manus in eum iniecerunt et ad-
mirabantur et illos tres coram iudi
ce duxerūt Iudex cum eos vidiſſꝫ ad
mirabatur et ait Quare reuerſi eſtiſ
Illi vero totum proceſſū a principio
vſq̄ ad finē retulerūt Ait iudex pri
mo militi·kme qua de cauſa dixiſti
ꝙ tu hominem occidiſti At ille Sine
fallacia vobis dicam In terra mea e
gipti locuplex fui et in oībus habū-
dans deinde ad magnam egeſtatem
perueni ꝙ nec domū nec locū nec ali
quam rem habui verecūdia ductus:
terram iſtam intraui vt ſi aliqd̄ re-
medium obtinerem et iō dixi ꝙ ho-
minem interfeciſſem qꝛ libenciꝰ mo-
ri vellem q̃ꝫ viuere et adhuc propter
deum peto vt me occidas· Ait iudex
ſcd̄o militi de baldach Et tu kme q̃
re dixiſti ꝙ hoīem interfeciſti? Qui
rn̄dit Dn̄e miles iſte mihi vxorē cū
infinitis diuicijs dedit quā ꝓ ſeipō
nutriuit per quem factus ſū diues ī
oībus Cū vero ſociū meū tam carū
q̄ me ad tot et tanta ꝓmouit vidi ad
patibulum duci alta voce clamaui·
Ego ſum reus mortis eiꝰ et non iſ̄e
qꝛ libenter pro amore eius vellē mo
ri Ait iudex interfectori· Ob quam
cauſam dixiſti hominem interficere
Qui ait Dn̄e verum dixi graue pec-
catum fuiſſet ſi innocentes mori per
miſiſſem et ego viuerem ⁊ iō pocius
elegi veritatem dicere et penam hic
ſuſtinere q̃ꝫ innocentes ſine culpa dā
nari et ego in infernum vel alibi pu
niri Ait iudex Quia veritatem dixiſ
ti et innocentes ſaluaſti modo ſtude
as uitam tuam emēdare mortem ti
bi remitto vade in pace Oēs audien
tes iudicium iudicem laudabant ꝙ
tam pie dedit iudicium eo ꝙ verita-
tatem dicebant Moralizatio

Kmi imperator iſte eſt pater ce-
leſtis· duo milites dn̄s noſter
iheſus chriſtus ⁊ adam primus paẗ
iheſus chriſtus ī egipto manens iux-
ta illud Ex egipto vocaui filium me
um Adam primꝰ pater in agro da-
maſceno plaſmatus ē Inter iſtos e-
rat maxima amicicia ⁊ nūcios inter
eos miſerūt qn̄ pater ad filiū et ſpūi
tum ſāctum loquebatur dicēs Facia
mus hoīem ad ẏmaginē et ſimilitu-
dinem noſtram poſtea miles ad bal
dach ſcꝫ adam in paradiſū tranſlatꝰ
in domo dn̄i nr̄i iheſu criſti · In do-
mo illa vidit quandā pulchram ſci-
licet animam quā appetijt quā deuſ
ei dedᵗ cū īfinitis diuitijs ⁊ dn̄m mū
di cōſtituit iuxta illud ps̄ Oīa ſubie
ciſti ſub pedibꝰ ⁊c· In mūdū iſtū cuꝫ
vxore perrexit Pꝰ h̄ miles ſcilicꝫ do
miꝰ noſter ih̄s xp̄s factus ē egenus
et paup̲ iuxta illud · Vulpes foueas
h̄nt ⁊ volucres celi nidos · filiꝰ autē

homis nō hēt vbi caput ſuū reclinet
veit i mundū iſtū in q̊ pugnabāt ſcȝ
caro ⁊ ſpūs · xp̄s templū itrauit ſcili
cet vterum btē virgis iuxta illō Tē
plū dei ſctm̄ ē qđ eſtis vos Vn⁹ aliū
occidit ſcȝ caro ſpm̄ Clamoꝛ factus ē
in celo ⁊ i terra de interfectione ſpiri
tus qn̄ adam peccauit Multi ſeque-
bantur hoc ē iudei cū fuſtibus ⁊ lat-
nis ⁊ gladijs eū q̄rebāt Ille vero ſic'
miles rn̄dit ꝑ peccato alterius Di-
mittite illos ego ſū ſinite illos abire
ſtatim ip̄e ſe obtulit moꝛi ꝑ genere
humano in cruce Per ſecundum mi-
litē q̄ pꝛo ſocio ſuo ſe obtulit moꝛi d̄
bem⁹ itelligere apl'os q̄ ꝑ xp̄i nomīe
ac veritate moꝛtui ſunt Per terciuȝ
q̄ dicebat ego ſū reus ⁊c· pctōꝛem de
bem⁹ itelligere q̄ nudā veritatē i cō-
feſſione debet dicere Ego ſū q̄ pecca-
ui q̄ male egi ego iīq̄tatem feci ⁊ ſi ſic
feceritis ſine dubio in die iudicij iu-
dex ſentenciā cōtra vos mutabit ſic
ꝙ vitam eternam obtinebitis Ad·

De cōſtātia fidel' aīe Ca· clxxij

QVidā rex in āglia erat in cui⁹
regno duo milites erāt vnus
guido vocabatur alter tyrius guido
plurima bella cōmiſit ⁊ i oī bello vic
toiā obtinuit quandā puellam pul
cram generoſā nimis dilexit tn̄ eaȝ
in vxoꝛem non poterat obtinē q̊uſq3
ardua bella tēptaſſȝ pꝛo ei⁹ amoē de
inde i q̊dam bello ſpēali eā obtinuit
et cū magno honoꝛe illā deſpōſauit
Tercia nocte poſt gallicantū de lec-
to ſurrexit intime firmamētū vidit
in q̊ clare dominū nrm̄ ihm̄ chriſtū
inter ſtellas reſpexit ei dicentē Gui-
do guido ſicut bella ſepius cōmiſiſti
pꝛo amoꝛe vnius puelle tēp⁹ ē vt ꝑ
meo amoē āmō ſtudeas viriliſ pug-
nare cōtra inimicos meos · Hijs dic-
tis euanuit ihēſ⁹ xp̄s · Ille intellexit
ꝙ volūtas dei eēt vt ad terrā ſanctā
pergeret ⁊ xp̄m de infidelibus vindi
caret Ait vxoꝛi ſue Credo ꝙ iā a me
concepiſti infantem nutrias quouſ-
q3 venero qꝛ ad terram ſanctam per
gere volo Illa hec audiēs q̄ſi furibū
da de lecto ſurrexit pugioneȝ ad ca-
put lecti accepit et dixit · O dn̄e mi :
ſēp te dilexi ⁊ tm̄ pꝛo tuo amoꝛe ex-
pectaui q̊uſq3 fuero tibi i mrīmonio
copulata vt cōmitteres multa bella
vt ꝑ totū mūdū fama tua eēt diuul-
gata Iā cōcepi ⁊ mō velis a me ſepa
ri· Pꝛius meipſā cū iſta pugione vo
lo occidere Ille ſurrexit et pugioneȝ
ex manibus ei⁹ accepit et ait · kariſſi
ma paueo verba votum deo feci ter
rā ſctām viſitare iam ē tēp⁹ accepta
bile votū meū implere ꝙ i ſenectute
ſuſtineas qꝛ deo volēte cito redibo ·
Illa de v̄bis ei⁹ cōfoꝛtata anulum ei
tradidit et ait Accipe iſtū anulū ⁊ q̊
ciens illū reſpexeris i ꝑegrinacione
tua memoꝛiā mei habebis ⁊ ego vſ-
q3 ad reditū tuū paciēter ſuſtieam ·
Miles valefecit ei militē tyriū cū eo
accepit Illa vero multis dieb⁹ plāx
it nec conſolari poterat · Cū tēp⁹ ad
uenit filiū pulcherrimū ꝑepit et euȝ
tenerrime nutriuit Guido et tyrius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

multa regna tranſierũt ⁊ pluria bel
la ꝓ xp̄i amoꝛe cõmiſerũt tãdẽ reg=
nũ dacie ꝑ infideles erat deſtructũ ·
ait guido ſocio ſuo kme ad illud reg
nũ ꝑgere dẽs ⁊ regẽ cõtra infideles
totis viribꝰ iuuare qꝛ xp̄ianꝰ eſt ego
vero terrã ſãctã intrabo ⁊ cõtra xp̄i
inimicos pugbo ⁊ ꝑ te redibo et ſic ã
gliã itrabimꝰ cũ gaudio Ait tyrius
Quid tibi placet ⁊ mihi Regnũ illud
ītrabo ⁊ ſi viuus fueris ꝑ me redeas
vt ad priam nrãm itrae poterimus
At ille Fideliter tibi ꝓmitto · oſcula=
ti ſũt inuicẽ et in ſepacõne amare fle
bãt Guido terrã ſctãm intrauit ⁊ ty
rius daciã Guido pluria bella inter
ſaracenos et pagaõs cõmiſit ⁊ in oī
bello victoꝛiam obtinuit · Vñ fama
eius ꝑ totũ mũdũ volabat Tyrius
vero oīs ifideles de regno dacie ex=
pulit multa bella cõmiſit ⁊ victoiaʒ
ip̄e obtinuit Rex vero eũ ſuꝑ omnes
dilexit ⁊ honorauit ⁊ ab omni popu
lo ẽ itantũ dilectus ꝙ rex eũ ditauit
Erat tunc in regno qdã tyrãnꝰ ſtrẽ
nuus valde noīe plebeus q tyrio īui
debat ꝙ tã ſubito ad diuicias et hõ=
res ꝓmotꝰ eẽt eũ de ꝓditione apud
regẽ accuſauit ꝙ regẽ de regno pri=
uare intendebat · Rex vero dictis eiꝰ
credẽs ꝙ potẽs ac ſtrennuꝰ eẽt tyriũ
oī honoꝛe ⁊ diuicijs ꝓuauit ita ꝙ ty=
rius ad magnã egeſtatẽ ꝑuenit intm̃
ꝙ vix ſuſtentacõnem hẽbat Tyrius
vero multũ dolebat qm̃ ſolꝰ ẽ dere=
lictus ⁊ i pauꝑtate poſitus fleuit a=
mare ⁊ ait Heu mihi quid faciã ego?

Dũ ſemel triſtis perrexit ſolꝰ ſpaci
ando guido i foꝛma peregrini ei ob
uiabat Quẽ cũ tyrius vidiſſʒ notici
ã eius nõ hẽbat ſed guido eum ſtati
agnouit ſed ei qualis eēt reuelaꝛẽ no
lebat ⁊ dixit · kme vnde es? Qui ait ·
De partibus longinquis ſũ ego ſed
moꝛã ꝑ pluẽs ãnos i iſto r̄gno traxi
quẽdam ſocium habui q terram ſãc
tam intrauit ſed ſi viuus vel moꝛtu
us · aut aliter qcũqʒ mõ ſecũ fuerit :
penitus in mea nõ ẽ noticia · Ait gui=
do · Ob amoꝛeʒ ſocij tui me i gremio
tuo ꝑmittas qeſcere vt paꝝ doꝛmiã
qꝛ ex itinere laſſꝰ ſũ Jlle vero ãnuit ·
Cũ guido i gremio ſuo doꝛmiret · ty
rius uidit os eiꝰ aptũ ⁊ vnã muſte=
lã candidã exire et ad quẽdam mõtẽ
iuxta eũ itrare Cũ vero ibidẽ ꝑ aliqt
ſpaciũ moꝛã traxiſſʒ redijt ⁊ i os eiꝰ
reintrauit · hoc facto: guido ẽ expge
factus a ſõno et ait ei · kme vidi ſõni=
um mirabile mihi videbatur ꝙ vna
muſtela de me exijt et i illo mõte in=
trauit et iterato in os meũ itrauit ·
Ait tyrius · kme ſicut i viſione vidiſ=
ti ita oculis meis reſpexi ſed qd muſ
tela in iſto mõte fecerat penitus ig=
noꝛo Qui ait Mõtem ãbo itrabimꝰ
qꝛ foꝛte aliquid vtile iueniemꝰ Mon
tẽ intrabãt ⁊ ecce draconem moꝛtuũ
iuenerũt vẽtrẽ eiꝰ auro plenũ cum
gladio polito ſuper gladiũ erat ſuꝑ
ſcriptio talis Per gladiũ iſtũ miles
guido deuicet tyrij aduerſariũ · Gui
do cũ iſtũ dracoeʒ iueniſſʒ ẽ valde ga
uiſus ⁊ ait tyrio: kme totũ theſaurũ

tibi do ſed gladiū iuxta me hrē volo
Ait tyriꝰ · o dn̄e apud te non merui
vt mihi tale donū dares Et ille · Ele
ua oculos tuos ⁊ vide ego ſū guido
ſocius tuus Ille vero hoc audiens e-
um intime reſpexit ſtatī noticiā eius
hēbat ad terram ꝑ gaudio cecidit et
amare fleuit et dixit Sufficit mihi
de cetero viuere ex q̊ ſemel vidi te Et
ille Surge velociter pocius de aduē
tu meo gaudere debes ꝙ̈ flere pro
te pugnabo cōtra aduerſarium tu-
um ⁊ ābo in angliam cū honore per
gemus ſed videas an̄ oīa ꝙ nemini
qualr ego ſim dicas Surrexit tyriuſ
ſuꝑ collū eius cecidit ⁊ oſculatus eſt
eum Tyriꝰ vero ad domū ſuā cū au
ro perrexit · Guido vero ad palaciuꝫ
regis ad ianuam pulſauit Jaitoꝛ ve
ro cauſā pulſacionis queſiuit At ille
Ego ſū ꝑegrinꝰ q̇ nouiter a terra ſā̄c
ta veni · ſtatī introitū ei dedit ⁊ regi ē
pn̄tatus iuxta latus regis tyrannꝰ
ille ſedebat q̄ tyriū diuicijs ac hono
re priuauit Ait rex · Qualis pax eſt
i terra ſancta? At ille Dn̄e mō ē pax
bona multi ad xp̄ianitatē cōuerſi ſūt
Qui ait Vidiſti illū militem de an-
glia guidonem q̇ tot bella ibidē fece
rat Qui ait Dn̄e ſepius eū vidi ⁊ cū
eo comedi Et ille : Nūqd ibi mentio
de regibus xp̄ianoꝝ eſt · Ait Eciam
dn̄e de ꝑſona tua quō ſaraceni ac ce-
teri infideles regnū tuū per multa
tp̄a occupauerūt ⁊ ꝑ quēdā militem
noīe plebeum ab illo oī honore ⁊ di-
uicijs illū nobilē militē priuaſtis et
hoc iniuſte dē vobis iſta ibidē dicun
tur · Plebeꝰ cū h̊ audiſſet ait Tu fal
ſe peregrine q̄ iſta mendacia narras
nunc dignꝰ eēs eū defendere qꝛ ſi ſic
contra te pugnarē qꝛ tyrius ille do-
minū nr̄m regē a regno volebat pri
uare Ait guido regi Dn̄e mi Ex quo
ille dicit me falſū peregrinū eē et ty
riū ꝓditorem de vrō būplacito con-
tra eū pugnabo et eū falſū ſuper cor
pus meū ꝓbabo Ait rex · Mihi bene
placet ẏmo te rogo vt a ꝓpoſito nō
deſiſtas Qui ait Dn̄e mihi arma cō
cedas Ait rex Quicquid idiges patū
iuenies · rex diē belli inter eos cōſti-
tuit Rex timens ne ꝑegrinꝰ guido ꝑ
iſidias interim occideretꝛ vocauit fi
liam ſuā virginem et ait ei · O filia
ſicut vitam tuā diligis ꝑegrinum iſ
tum diligenter cuſtodias et oīa ne-
ceſſaria inuenies Illa peregrinū i ca
meram ſuā introduxit balneari fe-
cit et eū ad libitū ſuū hēbat Adē di-
es belli Mane plebeus armatꝰ i por
ta ſtabat et clamabat Vbi eſt falſus
ille ꝑegrinus q̄re tātū tardat? Ille
hec audiēs armauit ſe ambo ad cam
pum prexerunt duos ictus adiuicē
fecerunt intantum duros ꝙ plebeꝰ
fere ſpiritū emiſit niſi poculū guſtaſ
ſet ⁊ ait · O bone ꝑegrine me ꝑmit-
tas ſemel aquā haurire At ille ſi mi
hi fideliter ꝓmittas hanc curialita-
tem mecum agere ſi neceſſitas requi
rit tibi cōcedo Qui ait Et ego fide-
liter tibi ꝓmitto Ille vero ad aquaꝫ
acceſſit bibit quouſqꝫ ſaturatus eſtꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſtatim cū toto conamine ī guidonez
irruit adinuicem ambo viriliſ pug̃-
bant intātū ꝙ guido mō ſitiebat ⁊ a
it · Kariſſime eandem curialitatem
quā tibi oſ̄ndi iam mihi concedito qꝛ
vltra ꝙ̄ credi poteſt ſitio At ille Deo
voueo ꝙ non guſtabis niſi in manu
forti · Guido hec audiens ſe defende
bat inquātum potuit ad aquam ap
ꝓpinquauit et cum ꝓpe fuiſſet in
aquam ſaltauit et hauſit quantū vo
lebat deinde aquam exiīt et ſicut leo
rugiens in eum irruit aliuſqꝫ fugaꝫ
periīt Rex hoc videns fecit eos abin
uicem ſeparari et illa nocte quieſce-
re vt die craſtina ad bellū parati eſ-
ſent · Peregrinus camerā filie regis
intrauit Illa vero omne ſolaciū ei ꝓ̄
buit Vulnera eius ligabat Cena fac
ta in lecto ligneo firmiſſimo eū req-
eſcere fecit ille vero ex bello fatigatꝰ
incepit dormire Plebeꝰ ſeptē ſtren-
nuos filios hēbat vocauit eos ⁊ ait·
Kmi vos eſtis filij mei vobis denun-
cio niſi ille pegrinꝰ extinctꝰ iſta noc
te fuerit · die craſtina inter mortuos
cōputabor forciorē eo nūꝙ̄ vidi At
illi Pater nocte iſta erit expeditꝰ Cir
ca mediam noctē omnibus dormien
tibꝰ camerā puelle intrabāt que erāt
iuxta mare cōſtructa ita ꝙ aqua ma
ris ſub camera fluebat Inter ſe dixe
runt · Si eū in lecto occiderimꝰ filij
mortis ſumꝰ · Oms eū cuꝫ toto lecto
in mari ꝓiciemus ⁊ tunc penitus a
ppłō dicetur ꝙ fugam recepit ⁊ illū
dormientem receperūt ⁊ in mari ꝓie
cerunt Ille vero dormiebat et nihil
percepit Nocte illa erat q̇dam piſca
tor ſupra mare cum ſonituꝫ lecti au
diſſet per lumen lune lectum reſpex
it admirabatur alta voce clamabat
Dic mihi ꝓpter deum qualis es vt
potero te iuuare anteꝙ̄ ſubmerſus fu-
eris Guido audiens clamorē · a ſom
no ē expergefactus ſtellaſqꝫ ī firma-
mento videns admirabatur vbi eēt
⁊ cū ſe in aq̄ percepiſſet ad piſcatorē
clamabat O kme adiuua me ⁊ dabo
tibi mercedem qꝛ ego ſū pegrinꝰ ille
qui heri in campo pugnabat ſꝫ quō
huc veni penitꝰ ignoro · Piſcator hꝫ
audiens eū in nauiculā recepit ⁊ ad
domū ſuā duxit ⁊ in lecto quieſcere
fecit venerūtqꝫ filij plebei ad patreꝫ
ſuū nunciabantqꝫ ei ꝙ ſubmerſꝰ fu-
iſſet vnde amplius timere non debe
ret · Plebeus non modicum gaudēs
mane ſurrexit armauit ſe ad ianuaꝫ
palacij acceſſit et clamabat · Illum
peregrinum deduc foras vt potero
me de eo vindicare · Rex cum hoc au
diſſet precepit filie vt eum excitaret
⁊ ad bellum ſe prepararet · Illa vero
ad lectum eius acceſſit et non inue-
nit · Puella vero amare fleuit et ait·
Heu mihi theſaurus meus michi eſt
ablatus denuncianſqꝫ patri ꝙ eum
non inuenit · Rex vero contriſtatus
eſt valde ſed cum lectum non inuene
runt admirati ſunt · Aliqui eum
fugam accepiſſe dixerunt · aliqui ꝙ
iugulatus fuiſſet · Plebeus in por-
ta continue clamabat · Educ fo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ras peregrinū veſtrū qꝛ caput ſuuꝫ
hodie regi p̄ntabo Dum vero in pa
lacio de peregrino facta ē queſtio vn̄
deuenit· venit piſcatoꝛ ad regem ⁊ a
it· Domine nolite contriſtari nocte
iſta in mari piſcando eram et pere-
grinū in mari pꝛoiectū inueni quem
accepi et in domū meā introduxi ⁊ e
um doꝛmientem dimiſi· Rex cū hoc
audiſſet gauiſus ē valde miſit ad eū
vt ſe ad bellum pꝛepararet Plebeus
cum audiſſet ꝙ moꝛtuus non eēt ti-
muit valde īducias belli a rege peti
it Rex inducias vnius hoꝛe ei conce-
dere nolebat Ambo campum intra-
bant duos ictus dederūt ſed in terci
o ictu guido bꝛachium eiꝰ āputauit
deinde caput· et regi p̄ntauit· Rex
vero gauiſus eſt valde ꝙ peregrinꝰ
tam glorioſe triumphauit ⁊ cū au-
diſſet ꝙ filij plebei eum in mari pꝛo-
iecerunt eos in patibulo ſuſpendi fe
cit· Peregrinus vero licentiam a re-
ge accepit Jlle vero donaria multa ei
obtulit vt ſecum maneret ſed ille no
lebat ei conſentire aurum et argen-
tum in magna quātitate dedit qui ō
nia tyrio ſuo dedit et eum cum rege
in priſtino gradu et in diuicijs mul-
tis inſtituit et vale regi fecit· Rex ve
ro ait ei: k̄me propter deū vnū a te
peto anteꝙ̄ recedas dicito mihi qd̄ ē
nomen tuum At ille Domine guido
vocoꝛ de quo ſepius audiſti Rex hoc
audiens ſuper collū eius cecidͭ mag
nam partem ei pꝛomiſit regni ſui ſi
moꝛam cum eo traheret Jlle vero nl̄

lo modo ei volebat conſentire ſed oſ
culatus ē regem et ab eo receſſit Gui
do vero angliam intrauit ⁊ ad pꝛo-
pꝛium caſtrum perrexit ante poꝛtaꝫ
pauperes ſedentes in magna multi
tudine inuenit ⁊ inter eos in foꝛma
peregrini comitiſſa ſedit vxoꝛ eiꝰ ꝑ-
ſonaliter ſingulis diebus miniſtra-
bat et cuilibet pauperi dedit denariū
dicens· Oꝛate ꝓ dn̄o meo guidone
vt anteꝙ̄ moꝛiar gaudium de eo ha
beam et vt feliciter ad me reuertatꝛ
q̊niam ad terram ſanctam diu prex
it Accidit eodem die ꝙ filius eius q̄
ſeptem annoꝛū erat ſplendide indu
tus eēt et matrem inter pauperes ſe
quebatur Filius cum audiſſet mrēꝫ
cuilibet pauperi dominū guidonem
nominare ait O mater eſt ille ne pa
ter meus quem pauperibus iſtis ſic
recōmendas? At illa Eciam fili mi·
Tercia nocte poſtꝙ̄ te concepi· a me
receſſit et amplius eum nō vidi Cū
vero domina inter pauperes per oꝛ
dinem ambularet venit ad virū ſuū
guidonem et elemoſinam ei dedit ſꝫ
qualis eſſet penitus ignoꝛabat· Jlle
vero caput ſuum īclinabat ne agnoſ
ceretur Domina cum ad alios pau-
peres ambulaſſet filius ſequebatur
guidoqꝫ oculos ſuos eleuās vidēſqꝫ
filiū ſuū quem ante nondum videāt
non poterat ſe cōtinere filium inter
brachia accepit et oſculatus eſt eum
et ait O fili dulciſſime deus det ti-
bi graciam deo placere· Domicelle
videntes peregrinum ei oſculuꝫ tra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

dere vocatus eſt vt ampliꝰ ibidē nō
ſtaret Guido ad vxorem acceſſit ⁊ lo
cum i foreſta petijt vt ibi poterat ſē-
per permanere Illa videns eū pere-
grinum pro dei amore ⁊ uiri ſui locū
ei conſtruxit ibidem per multa tem
pora permanſit Cū aūt ad mortem
appropinquaret famuluz ſuū aduo
cari fecit et ait · Ite k̄me feſtinanter
ad comitiſſam et iſtū anulum ei tra-
de et dicite ſi me deſiderat videre ſta
tim ad me veniat ſine vlteriori dila-
cione Nuncius ad dn̄am perrexit et
anulum ei oſtendit Viſo anulo alta
voce clamabat Iſte eſt anulus domi
ni mei Agili curſu ad foreſtam per-
rexit et anq̄ꝫ veit guido eſt defunctꝰ
Illa vero ſuper cadauer cecidit alta
voce clamabat · Heu mihi ſpes mea
perijt ⁊ lamentaciones et ſuſpiria e-
miſit ·dicens Vbi iam ſunt elemoſi-
ne mee q̄ pro dn̄o meo fecerā ōni die
Vidi dominum meum de manibus
meis elemoſinam accipere ⁊ euz non
cognoſcebam Vidiſti filium tuū an
te oculos tuos palpaſti oſculatꝰ fuiſ
ti nec mihi nec ſibi indicaſti quid fe-
ciſti ·o guido guido amplius te non
videbo · Cum maximo honoē cor-
pus ſepulture tradidit et mortem e-
ius per multos dies planxit

Cmi per iſtū militem deū intel-
ligere dēmus q̄ multa bella fe
cerat primo in celo quando demoēſ
expulit ſicut ſcriptū ē· Factū ē preli
um magnū i celo deinde in terra ſe-
pius qn̄ pharaonē et exercitum eius
proiecit in mare Et in paſceue ⁊ hoc
totum propter amorem puelle id ē
anime deīn tyriū ſecum duxit id eſt
hoiem aſſūpſit vt infideles id ē vici-
a de regno corporis expelleret ⁊ vir-
tutes plantaret tyriū id eſt moyſen
conſtituit vt ppłm ſuū ad vitā recti
tudinis duceret Deinde guido de t̄-
ra ſancta venit qn̄ filius dei de celo
deſcendit ⁊ tyriū vagantē ſcz totum
genus humanū in via perdicioīs in-
uenit qz quotq̄t ante eū venerunt ·
ad inferna deſcenderunt dormiuit i
gremio noſtro qn̄ nrām humanita-
tem aſſumpſit de virgis vtero Muſ-
tela exijt et in mōtem intrauit ⁊c·i·
iohes ꝓphete ⁊ alij de eius aduentu
ꝓphetabāt in mōtem ·i· in mūdum
ītrauerunt verbū dei predicando ſi-
cut teſtatur de iohe Ecce mitto āge-
lum meum ⁊c·poſt hec redijt ad criſ-
tū cū dixit Ecce agnus dei Chriſtus
vero inuenit draconē mortuū ſcz le-
gē antiquā cōculcatā per cerimoni-
as ⁊ cū i ea theſauꝝ inueīt ſcz decē ꝑ-
cepta q̄ hoi dedt cū gladio ꝑtātis di
em quā ſibi retinuit ſicut ſcriptū eſt
Iudiciū meū alteri n̄ dabo ꝑ iſtū gla
diū plebeū tyrānū interfecit q̄ tyriū
·i· hoiem ab honoē ⁊ diuicijs priua-
uit qn̄ ꝓmū prēz trāſgredi fecit pug̃
uit fortiter in cāpo iſtius mūdi et ꝑ
vnā v̄giem ſcz btāz mariā armis hu
maltatis erat armatꝰ· Sz ſeptē filij
·i· ꝓpꝛ ſeptē pctā mortlia de celo deſ
cēdt ⁊ cū eo ſep fluit ⁊ i maē iſtiꝰ mū
di ꝓiectꝰ vbi piſcator ſcz ſpūſſctus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſuper eū deſcēdit ⁊ ſemꝑ cū eo fluit
⁊ i fine dyabolū deuicit ⁊ victoriam
regi id ē patri celeſti pn̄tauit ⁊ ſic ad
terram ſuam id eſt celū ſe tranſtulit
⁊ nobis anulū fidei ſue reliquit : per
quā poterimus ad eternā priam ꝑ-
uenire Guido cū ad priam ſuā vene
rat incognitꝰ erat ſic filiꝰ dei in celo
intrauit ꝑntes ſui ſcʒ āgeli aliq̄ qua
les eēt penitus ignorabāt Vn̄ dicebāt
quis ē iſte q̇ venit de edō tinctis veſtibꝰ
de boſra Vn̄ dēmus prēm nr̄m oſcu
lari ſcʒ orōem ei ifūdere qꝛ ipe ē pat
noſter Vn̄ i deut· Nūq̄ eēs ipē ē pat
tuus ⁊c· Studeamꝰ ergo patrē noſ-
trum xp̄m ſequi per opa mie ⁊ ꝑ con
ſequens veiemꝰ ad eterna gaudia·

De ſarcinis et ḡuamibus mundi ⁊ gaudijs celi Ca· C· lxxiij·

Accidit ſemel q̄ rex q̄dā ad nū
dinas perrexit ⁊ ſecū quēdam
mgrm̄ phꝫ cū diſcipulo ſuo duxx-
it q̄ ſtantes in foro viȷ̄ ſarcinas vi-
derunt vendicioni expoſitas de qua
rū prima diſcipulus mgrm̄ interro-
gauit quale preciū paupertas ſcʒ et
tribulacōes ꝓpter deū requireret : q̄
ait Regnū celoꝝ D· Grāde precium
ē āmoueat ſecūdā ⁊ videamꝰ q̇d in-
tus hēat M· Māſuetudiez Bti inq̄t
mites D Preclā res ⁊ do dig̃ māſue
tudo· cuius preciȷ̄ ē M Nō dabitꝛ au
ꝝ obrizū ꝓ ea nec appēdetꝛ argētum
ꝓ cōmutacōne eiꝰ ſʒ terrā requiro n̄
niſi terrā deſidero ꝓ ea D Ab india
vſqꝫ britaniā terra ſpacioſa ē et cul-
toribꝰ idigꝫ accipe q̄ntū placʒ M· Ne
q̄q̄ h̄ terra ē morientiū q̄ deuorat hi-
tatoēs ſuos moriūtꝛ i ea hoīes · ego
vero quero terrā viuētiū D Quid ꝑ
pēdo q̄ moriūtꝛ ⁊ tu īuitꝰ morieris
viuere vis ieternū? Ecce bti mites q̄
niā ipi poſſidebūt terrā Tercia quid
cōtinꝫ M Eſuriē ⁊ ſiti D Quō h̄ poſ
ſūt cōpari M Iuſticia illi nom̄ ē Bti
q̄ eſuriūt ⁊ ſiciūt iuſticiā qm̄ ipi ſatu
rabūtꝛ D Saturabeis ergo ⁊ ꝑueni
et tibi iuſticia ſi non interfuerit neg
ligētia Quarta q̇d cōtinet M lacri-
mas fletꝰ et ploratꝰ irriguū ſupius
⁊ irriguū inferiꝰ D luctus ⁊ fletus
nō ſolēt emi redimi tn̄ qꝛ hoc preciū
deſiderant ſancti Bti q̄ lugēt q̄niaꝫ
ipi cōſolabūtur Quītus iſte ſacculus
q̇d hēt? M Rem precioſā· miam quā
tibi placere ꝑpendo Ne te protrahā
ꝑ mia· volo miam ꝑ tpali eterna ·
D Nō es bonꝰ rerū arbiter Pro tem
poralibꝰ em̄ nūq̄ accipies eternam-
niſi pro te ageret mia Ipa tn̄ fiet ti-
bi ſcdm fidem tuam Et beati miſeri
cordes qm̄ ipſi miam cōſequentur ·
Sʒ iā paupertatibꝰ ⁊ miſerijs ⁊ tribu
lacionibus habūdamꝰ Reuolue ſex-
tum: ſi forte quid melius cōtineat ·
M Plenꝰ plane ſʒ hoc nō amat pub
licū vt purpur ſed in ſecreto cubicu-
lo videbitur : ibiqꝫ de pmio eiꝰ taxa
bitꝛ D Examiati ſumꝰ· quidnā ē mō
M Mūdicia ē cordi precioſa ibi vaſa
aurea et argētea cōtinētur ſcʒ pietas
bonitas· mia· caritas et gaudiū i ſpi
ritu ſancto · Hic precioſa illa pallia
explicabūtur vt ſūt lectiones medi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

tacões oꝛões cotēplacōnes : iudicia
domini vera iuſtificata i ſemetipſa
deſiderabilia ſuper aurū et lapidem
precioſū multū D· In cuſtodiendis
illis retribucio multa Pete igit² q̇d
vis M Viſionem dei D Beati ergo
mūdo coꝛde qm̄ ipſi deū videbunt·
Euolue ſeptimā· M Pacem cōtinet
D Pacem̊ tuā mihi vendituruſ es ?
M Non mee expedit paupertati nec
tue iuſticie competit· nec decet diuici
as tuas· vt gratis a me aliquid acci
pias ſed iam· te in oībus largiente
habundo Vn̄ quid ſupereſt · Homo
ſum ruſticus ⁊ ignobił ⁊ de luto fac
tus de limo terre cōpactus tedet me
ignobilitatis mee nolo mihi vlteri⁹
improperari terra es ⁊ in terrā ibis
ſed pocius mihi volo dici celum es ⁊
in celum ibis ſoꝛtem filioꝛum dei de
ſidero : fili⁹ dei eē cōcupiſco D Dixi
fateoꝛ nec diffiteoꝛ beati pacifici · q̊=
niam filij dei vocabuntur ſi igit² fi=
lioꝛum ſeruas caritatē paternā ha=
bebis hereditatem · Iam vltima reſ
tat ſarcina· explica eam M Nō habꝫ
niſi ꝑſequutiones ⁊ tribulationes ꝑ
iuſticia D Et quicquid ꝑ hijs exigis
M Regnū celoꝝ D Iā pro p̄mio vel
precio paupertatis id tibi conceſſi ·
M Vtiqꝫ· ſed menſis ex mēſe· ſabba
tū ex ſabbato· erras· deſideō pn̄ti eb
domada ł mēſe qd̄ reſiduū ē exſpec
to D Miroꝛ in negociando prudenci
am tuā· et nūc audi Serue bone ⁊ fi
delis· quia ſuper pauca fuiſti fidelis
ſupꝛa multa te conſtituam Intra in
gaudium dn̄i tui labores manuum
tuarum ⁊c·

Quod natura docet nemo tollere poteſt Et de talione ingratitudinis

Capitulum C·lxxiiij·

Quidā imperatoꝛ poſt meridiē
ad venādū eq̄tabat accidit q̄
tranſiret ꝑ quādam ſiluā ⁊ inuenit
quendam ſerpētem a paſtoꝛib⁹ cap
tum et ad arboꝛem foꝛtiter alligatū
Serpēs vero horribliter clamabat
Impatoꝛ pietate motus ſoluit eum
⁊ in ſinu poſuit vt eū calefaceret Cū
aūt eēt calefactus icepit eū moꝛdere
et venenum ſuum in eum effundere
Ait impatoꝛ Quid facis? Cur ma=
lū ꝑ bono reddis · Data eſt vox ſer=
penti : vt quondā aſine balaā et ait ·
Qd̄ natura docꝫ nemo tollere poteſt
Tu feciſti quod in te fuit ego veō ſe
cundum naturā meā feci Tu oſten=
diſti mihi omnem humanitatē quā
potuiſti · ego vero reddidi tibi ōne
quod in me eſt Venenum obtuli : qꝛ
aliud nihil q̄ venenum habui ⁊ ſem·
per ero inimicus homini quia pꝛop
ter hominem ſum punitus et male=
dictus · Illis ſic contendentib⁹ vo=
catus eſt quidam philoſophus vt in
ter eos iudex eſſet ⁊ iudicium rectuꝫ
diſcerneret · Ait philoſophus · Iſta
ſolum per relatum ⁊ auditum vrm̄
audio : ſed ſi viderem ipſam rem de
qua dicitis · iudicarem · Vo=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

lo vt ſerpens ligetur ad arborem pa
riformiter ſicut prius ligatus fuit ·
et dominus imperator ſit liber tūc iu-
dicabo pro vtraꝫ parte Quod ⁊ ſic
factum eſt Tunc ait philoſophꝰ ſer-
penti Jam es ligatus ſoluas teipſuz
ſi potes recedas Ait ſerpens Nō poſ
ſum quia tam fortiter ligatus ſum
ut vix me mouere valeo Ait philoſo
phus Morieris ergo iuſto iudicio qz
ſemper ⁊ vſqꝫ modo igratꝰ fuiſti ho-
mini ⁊ ſemper eris Poſt hoc conuer-
tit ſe ad imperatorem et ait Domie
iam liber es venenum de ſinu tuo ex
cutias et perge viam tuam · Ammo-
do de tali fatuitate te non intromit
tas quia ſerpēs nihil aliud poteſt fa
cere niſi quod natura ei dedit Impe
rator hoc audiens dedit gratias phi
loſopho qui tam rectum iudiciuz de
dit ⁊ abſceſſit

Moralizatio

Cariſſime iſte imperator poteſt
dici quilibet bonus xp̄ianus ⁊
vir eccleſiaſticus ſicut eſt bonus pre-
latus qui habet cōtinuo venari circa
ſalutem animarū · Vnde oportet ꝙ
tranſeat per ſiluam Jſta ſilua mun-
dus dicitur Jn quo inuenit ſerpentē
ligatum Serpens eſt dyabolus qui
per chriſti paſſionem intantum ē li-
gatus ꝙ nihil potuit niſi permiſſiue
hoc ē inquantum homo qui ē libere
volūtatis eum temptare permittit ⁊
ei conſentit Miſer vero homo non p̄
meditans de futuris ſoluit dyabolū
⁊ in ſinum ſuum ponit quociēs i pec
cato mortali iacet ⁊ in eo delectatur
Quid ergo facit dyabolus Certe p̄i
cit venenū in corde illius hominiſ ·
Venenū dyaboli ē · peccatum pecca-
to addere ⁊ malū malo cumulare Jſ
to veneno plures hodiernis tempoi
bus inficiuntur Quidam cum ſunt
in peccato luxurie non ſolū apud ſe
incontinentes ſunt ſed et alios ma-
lo exemplo ad ſimile peccatum indu
cunt Alij venenum illud peſſimuz a
faucibus dyaboli diffuſum detracti
onis ſcz ita habundanter recipiunt ·
ꝙ cum ſeipſos intoxicatos cōſpiciūt
non ad clamorem alicuius adiuto-
rij per confeſſionem vociferāt ſed vt
alij ad venenum hoc hauriendū ac a
lijs miniſtrandum vlterius accedāt
De iſtis detractoribus ps̄ · ait Vene
num aſpidum ſub labijs eorum Jtē
alibi lingua eorum gladius acutus
Jſtud venenum eſt ita deteſtabile ꝙ
vix aliquod malum veneno detracti
onis cōpari poteſt · Vnde ambroſiꝰ
ait Deteriores enim ſunt qui bonaz
famam alijs ſurripiūt ꝙ̃ qui bona e
orum violenter rapiunt bona autez
poſſūt eis reſtituere famam aūt nū-
ꝙ̃ Melius em̄ eſt nomen bonuz ꝙ̃ vn
genta precioſa Jnimicus ergo noſter
dyabolus peccati venenum ſemper i
nobis fūdere ſtudet quia natura ſua
mala eſt et ergo bonum facere non
poteſt ⁊ inimicitie ſunt inter dyabo-
lum et hominem ab inicio Sed pec-
cator dyabolum ligatum ſoluit quā
do peccatum immiſſū per temptaci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

onem op̄e perficit · Solucione facta
inimicum in gremio fouet quando
peccatum cōtinuatur ⁊ peccator per
conſuetudinem in eo manet quod g̃
ue eſt et ad vltimū in deſperacionis
baratrum immergit ⁊ ſubducit Paſ
tores qui iſtum ſerpentem ligabant
ſunt prophete patriarche apli ⁊ alij
moderni eccie doctores ⁊ predicato
res qui eum vinculo lingue eorum ita
ligant ꝙ poteſtatem nullam exerce-
re poteſt ⁊ ꝑ vitam ſanctam ⁊ opera
miſericordie et dominica oracioē po
teſtatem ei omnes ſubtrahunt Sed
miſer homo qui non timet deū con-
tra dyabolum non pugnat · nec eum
ligat ſed vt pocius eum ſoluat · pec-
cata mortalia cōmittendo ⁊ in gre-
miū eum recipiens fouet Et tunc eſt
plenus veneno peccati in corpore ⁊ a
nima Si ergo deſideras liberari vo
ca ad te philoſophum id ē diſcretū
confeſſorem qui habet inter te et dia
bolū iudicare qui ſcit diſcernere īter
lepram et non lepram inter peccata
⁊ peccatorum genera Cui pādas cor
tuum Sed nullus poterit iudicare:
niſi prius dyabolus ſit ligatus · Et
quomodo debet ligari? Certe triplici
cathena ſcilicet Cōtricionis · confeſſio-
nis et ſatiſfactionis Quia teſte pſal
miſta Cor contritum et humiliatū
deus non deſpicies quia n̄ vult mor
tem peccatoris ſed vt magis conuer
tatur et viuat · propterea peccator
hanc triplicem cathenam quocienſcū
ꝙ ſibi aliquod peccatum obijcitur ·
ad collū dyaboli debet extendere ⁊ e
um ſic ad deſiſtendum cōpellere Ad
uerſarius iſte: qui tanꝙ leo rugiēs cir
cuit nos querens quem deuoret ideo
humano generi aduerſatur · quia lo
cum vnde ipſe cū ſocijs ſuis per pec-
catum cecidit vt peccatis renouatis
hō ſimiliter eundem amitteret et g̃
tiam celeſtium non obtineret quare
omnia peccata quanꝙ minima ⁊ per
confeſſionem non deleta ad faciē no
bis oſtendet in extremis · propterea
huius cathene capiamus ſecundam
partem et ad collum eius ligemus
vt ſic vinctum ducere poterimus ꝑ
confeſſionem qui in noſtram perpe-
tuam laborat confuſionem Tūc cō-
feſſor dabit nobis remedium ſalubre
de tercia parte iſtius cathene ſcilicet
penitentie ac ſatiſfactionis ⁊ dicet ·
Jam liberatus es a dyabolo vade in
pace hoc eſt · Noli amplius peccare ·
Rogemus ergo deum · ⁊c ·

De diuerſitate et mirabilibꝰ mū di cū expoſitione Ca · C · lxxv ·

Plinius narrat ꝙ aliqui homi-
nes ſūt canina capita habētes
qui cum latratu loquuntur ⁊ veſtiū
tur pellibus animaliū Tales ſignifi
cant predicatores q̇ oēs animaliū
pellibus debent veſtiri ideſt aſpera
penitentia propter bonum exēplū
alijs dandum iduī Itē in india ſūt q̇
dam homines q̇ tm̄ vnum oculū ſu
per naſū hn̄t in fronte ⁊ carnes ani-
maliū comedūt Iſti deſignant hoīeſ
qui tantū vnū oculū habent racioīſ

q̃ in frõte vtũtur et nõ volũtate In
libia ſũt aliq̃ fere ſine capite os et
oculos hñtes in pectore · Tales de=
ſignãt hoīes q̃ volũt humiliter obediẽ
ex corde non habentes pectora leuia
Et quicquid extrinſecus faciendum
eſt in opere : prius bene deliberãt in
corde · In oriẽte cõtra paradiſũ ſunt
homines nihil comedentes qꝛ os taꝫ
modicum habent vt calamo potum
ſumant de odore pomorum et floꝝ
viuũt Ex odore malo ſubito mori
untur Iſti deſignãt clauſtrales : qui
precipue contra cibum et potum de
bent ſobrij eẽ et hoc eſt modicum os
habere et cũ calamo id eſt cum diſcre
cione potũ ſumere · Tales debẽt ex
odore pomoꝝ ⁊ florum id ē precep=
torum et bonarum virtutum viue=
re ſpũaliter : ⁊ ſic alijs modum viuẽ=
di in caſtitate et pcimonia prebere ·
Sed de odoē malo id ē pecc ato cito
moriuntur Quia ꝙ cito peccatũ ꝑ=
petratur · hõ chriſto moritur Item i
bidem ſunt homines ſine naſo facie
plena et quicquid vident hoc totum
bonum putant Tales deſignãt ſtul=
tos ſine naſo diſcrecionis ita ꝙ totũ
bonuꝫ eis eẽ videtur qd̃ vident et ip
ſi faciunt Sunt et ibidem homines
habentes naſum et labrum inferius
tã lõgũ · ꝙ totã faciẽ cooperiũt dor=
mientes · Tales eñi deſignãt iuſtos
q̃ hñt inferius ſcꝫ ad mũdũ magnuꝫ
labium cõſideracõnis attẽdẽtes mũ
di vanitatem detractionis et mẽdacij
tamen per labiũ cuſtodie protegãt

totã faciem id ē totam vitam ꝑ iu=
gem meditacionẽ ne in peccatis dor
miãt In Sichia ſũt homines hñtes
tã magnas aures vt tegãt ꝑ illas to
tũ corpus Hij deſignãt illos q̃ liben
ter audiũt verbũ dei · ꝑ qd̃ poſſit cor
pꝰ et aīam a peccatis cuſtodire Iteꝫ
aliqui ſũt q̃ vt pecora ambulant Et
ſignãt illos qui nec deũ nec ſanctos e
ius honorãt · ſed vt pecora ⁊ iumẽta
irrõnalia de peccato in pctm̃ ãbulãt
Cõtra q̃s dicit ps̃ · Nolite fieri ſicut
equus ⁊ mulus ⁊c · Itẽ Aliqui homi
nes ſunt cornuti · naſo breui pedibꝰ
caprinis Tales ſũt ſuperbi qui in õ
ni loco cornua ſuperbie oñdũt : ⁊ ha
bẽt puũ naſũ diſcrecionis ad ſalutẽ
ꝓpriam ſꝫ hñt pedes caprinos curren
do ad luxuriã · Capra eñi velociſſi=
mi curſus ē · ⁊ ad aſcẽſũ prona Appli
ca ad ſupbos In ethiopia ſũt homi=
nes tãtũ vnũ pedẽ hñtes · tãte tũ ve=
locitatis ſũt vt beſtias currendo iſe=
quãtur Hij ſũt illi q̃ hñt tm̃ vnũ pe=
dẽ affectõis erga deũ et proximũ pe=
dem ſcilicet caritatis Tales ſũt velo
ces verſus regnũ celeſte In india ſũt
pigmei duorum cubitorum in longi
tudine · equitantes ſuper hircos ⁊ cũ
gruibus prelientes Hij deſignant il
los q̃ pui ſũt in lõgitudie bone vite
inchoantes · ſed nõ perſeuerantes · ⁊
non viriliter cõtra grues id ē vicioꝝ
ſordes pugnãt In india ſũt eciã ali
qui homines ſex manus habentes :
nudi et piloſi i flumine morãtes Ho
mines cum ſex manibus deſignant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſtudioſos: qui laborant vt vitā eter-
nam obtineant pē. Anima mea ī ma
nibus meis ſemper Per homīes nu-
dos intelligūtur pctōres virtutibus
ſpoliati . qui morantur in flumine
iſtius mundi Ibidem ſunt homīes
in manibus et pedibus ſex digitos
habentes per ſeptimanam ab omni
pollucione peccati ſe cuſtodiūt ⁊ diē
ſeptimū omnino celebrant et totali
ter ſanctificant Et mulieres cū bar-
bis vſqꝫ ad pectus ſed capite plano
Iſte deſignant homines iuſtos pla-
nam vitam mandatorum ecclie obſer
uantes q̇ amore vel odio non flectū-
tur In ethiopia ſunt homines qua-
tuor oculos habentes Et deſignant
illos qui timent deum . mundum di
abolum et carnem . Unum oculum
dirigunt ad deum recte viuendo : et
quomodo debeant ſibi placere Secū
dum ad mundum quomodo debeāt
eum fugere Tercium ad dyabolum
quomodo debeant contra eum ſtare
Quartum ad carnem quomodo de
beant eam caſtigare In europa ſunt
homines formoſi: ſed capite et collo
gruicō cū roſtris . Iſti deſignant iu-
dices qui debent habere ad modum
gruis collum longum vt prius pru-
denter cogitent in corde que per ſen
tenciam proferenda ſunt in ore . Si
ſic eēnt omnes iudices . non tā ⁊ tot
male eſſent ſentencie .

De medicina ſpirituali

Capitulū: C . lxxvi:

Quidam puer erat nat⁹ ab vm
bilico et ſurſum diuiſus ita ꝙ habe-
ret duo pectora et quodlibet propⁱ-
os ſenſus . ita ꝙ vno edente vel
dormiente alter non dormiebat vel e
debat Poſtꝙ per duos annos vixiſ
ſent . mortuus ē alter altero ī terciū
diem ſuperueniente Item ſicut dicit
plinius Erat quedam arbor in india
cuius flores dulcem habent odorem
et fructus ſaporem Iuxta cuius ſitū
manebat quidam ſerpens qui iacor-
lus vocabatur qui odorem arboris
multum odit . Et ideo vt fructus et
flores deſtrueret . ad radicem arbo-
ris veniens illam intoxicauit Quod
videns ortulanus illius patrie tyri-
acam accepit et in quadam virge ſū
mitate ad ramos arboris illius ſu-
premos infudit que cito venenū ex
pulit a radice infecta et arborem ſte
rilem fructificare fecit

Moralizatio

Cm̄i per iſtū puerū itelligi pōt
quilibet homo q̇ conſtituitur
ex duobus ſcilicet corpore et anima
et quelibet pars propria habet opa
Gal . v . Opera carnis ſūt imundicia
fornicacio . luxuria ydolorū ſeruit⁹.
Opera aīe gaudiū et pax in ſpiritu
ſācto paciētia lōganimitas ⁊ huiuſ
moi Iſta opera ſibiīuicē aduerſant
vna dormiente vel comedente: alte-
ra cōtrariū ſēp facit qꝛ Caro concu-
piſcit aduerſus ſpiritum Qñ eñi aī-
ma quieſcit ab operibus que ſua ſūt
tūc caro non quieſcit ymo ſollicita
eſt circa opa ſua mala ⁊ pueſa . ⁊ ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

vna pars eſt mortua altera viua · qr
caro facit opera mortis · anima con
cupiſcit opera vite Per iſtam arbo-
rem intelligi poteſt hō · fructus iſti
us arboris ſunt bona opera · Unde
Math · v A fructibus eorum cognoſ
cetis eos Fructus dulces protulit hᷓ
arbor ante peccatum ſicut dicit ſa-
piens Flores mei · fructus honoris ⁊
honeſtatis Hos fructus ſerpēs anti
quus ſuſtinere non potuit ſed vene
num in poſuit in radice dum pecca-
tum poſuit in primo parente · tunc
ſic infecta fuit arbor iſta ꝙ fructum
dulcem ferre non potuit: quia per o
pera quantumcūqꝫ meritoria · homo
celum ingredi non potuit ſed ad mł
ta annorum milia tāqꝫ exul ab here
ditate vera ꝓfugus ⁊ ꝓpulſus exu-
lauit: donec ſapiens ortulanus id ē
pater celeſtis tyriacam infudit in v
na vḡa huius arboris Hec virga eſt
beata virgo maria de qua dicitur in
yſaya · Egredietur virga de radice
yeſſe Item Virgiliꝰ in ſecūdo buco
licorum Iā redit et virgo · redeūt ſa
turnia regna Iam noua ꝓgenies · ce
lo dimittitur alto In modo naſcen-
di puero: quo ferrea ꝑmū · deſinet: et
toto: ſurget gens aurea mundo · In
hac virga poſita erat tyriaca: quan-
do filius dei a patre miſſus eſt ī vte
rum virginis cooperante ſpiritu ſāc
to · ⁊ quando de virgine natus ē xp̄s
arbor infecta · per medicinam huiꝰ
tyriace ſalutifere: dulcedinem ſuam
priſtinam recuperauit De qua om-
nibus penitentibus effluenter dat
et non improperat vt in yſaya dicit
Omnes ſitientes venite ⁊c ·

De perſequucione

Capitulum C · lxxvij ·

REx aſſuerus grande cōuiuiū
cunctis pꝛīcipibus ⁊ populis
regni ſui fecit Ad epulas reginā vaſ
ti introduci iuſſerat vt populus eiꝰ
pulchritudinem viderent quā intra
re renitentem · rex regno priuauit ·
Heſter pro ea in ſceptro ſublimauit
Poſt hec rex quendam aman ſuper
regnū exaltauit cūctoſqꝫ principes
ei ſubiugauit Cum autem cepiſſent
omnes genu curuare ſolus mardo-
cheus patruꝰ regine noluit eū ado-
rare · Unde indignatus diſpoſuit
eum cum omni progenie ſua neci trā
dere cum regis ſigillo decreuit om-
nes iudeos ī regno aſſueri extermia
re · altumqꝫ erexit eculeū in quo volu
it ſuſpendi mardocheū Interea duo
volebant regem occidere quos mar-
docheus accuſauit ⁊ proditos iuſſit
rex perdere Mardocheum purpura
indui et coronam imponi · et regio e
quo per ciuitatem duci Aman cū mi
litibus ꝑire laudes ei concinere Hoc
facto mardocheus regine dixit ꝙ a-
man eam cum omni populo ſcilicet
parentela ſua morti addixit que oī
populo ieiunium indixit ſe cum eis
ieiunijs et oracioibus affligit · Quo
peracto conuiuium inſtruxit regem
inuitans · Aman quoqꝫ adeſſe iuſſit
inter epulas regem pro ſui populi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

qȝ vita rogauit ſe et omnes ſuos ab aman damnatos narrauit. Quem rex furore repletus iuſſit ſuſpendi i eodem eculeo quem ipſe preparauerat mardocheo. Porro ipſum mardocheum principem conſtituit q̄ omnem cognationem aman diſperdid't ſic deo diſponente populus innocēs eſt liberatus et ſemen neqꝫ funditus exterminatū

Moralizatio

Cariſſimi rex iſte eſt dominus noſter iheſus chriſtus qui de r̄dice peſſe ſurrexit Hic principibus et populis regni ſui conuiuiuȝ fecit q̄a pluribus orbis principibus et fidelibus regni corpus ſuum et ſacram ſcripturam in epulas dedit Reginā vaſti coronatam ad conuiuium vocauit qꝛ ſynagogam lege et philoſophis redimitam ad celeſtes epulas i uitauit. Que rēnuēs regno priuat² Heſter captiua in ſolio eius locatur quia iudea incredula de regno chriſti eicitur et eciam de gentibus a diabolo captiua i thalamuȝ r̄gis cōcors celeſtis regni ducitur. Aman q̄ a rege exaltatur eſt iudaycus populus qui a deo regno et ſacerdocio ac diuino cultu ſublimatur q̄ querit regine progeniem extirpare qꝛ iudaycꝰ populus querit eccīe ſp̄m exterminare Aman quoqꝫ eculeum mardocheo erexit in eūdem eculeum ipſe ſuſpenditur qꝛ dyabolus in crucis patibulo conprehenditur. Duo qui contra regem coniurauerunt ſunt duo infideles populi ſcȝ gentilis et iudaycus qui chriſtum occidi conſilium dederunt quos mardocheꝰ accuſat quia xp̄ianus populus opa eoꝝ improbat. Illi a rege necātur ⁊ iſti a chriſto dānantur Mardocheus purpura et corona veſtitur Equo regio per ciuitatem ducitur quia chriſtianus populus a doctoribus per mundum totū colitur Ordo namqꝫ equꝰ xp̄i regis dicitur in quo ipſe per orbem vehit² Aman cum militibus ei laudes cōſonant quia iudaicus populus cū gentibus velit nolit chriſtiani preconia propria celebrat. Regina regem ad conuiuium vocat quia eccīa xp̄m ad ſolemnia ſui corporis inuitat. Amā eciam adeſſe iubet quia fideli populo ſuas epiſtolas predicando prebet Aman q̊qꝫ qui mardocheo eculeuȝ erigit. eſt antichriſtus qui populo p̄ fidē minatur mortis ſuppliciū q̄ eodē eculeo ſuſpēdit² ⁊ ip̄e mortis ſupplicio interimitur Mardocheus p̄nceps a rege preficitur. quia fideꝪ populus peracto iudicio ſuper oīa bona ſui domini conſtituitur Semē nequāꝙ extermiatur qꝛ tūc generacio malorum damnatur pp̄Ꝫus autē regine liberatur et triſticia eius in gaudium cōmutat² qꝛ generacio rectoꝝ bn̄dicetur leticicia et exultacione perfruetur

De oīm diuitiarū matre puidentia Ca. C. lxxviij.

Quidā rex deſiderabat ſcire q̊modo ſeipſum ⁊ iperiū deberȝ regere vocauit ad ſe vnum q̄ alios i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ſapiencia excellebat ꝛ ait ei. dñe tra
de mihi formam meipſum et imper-
rium regere At ille. Domine libenſ
Statim fecit in pariete regem depi-
gi coronam hñtem in capite ſub iſta
forma Erat in ſolio poſitus quidaꝫ
rex purpura indutus in manu leua
pilam in dextera portat ſceptrū ꝛ vl
tra caput lucernam lucentem A pte
ſiniſtra regina quedam formoſa co-
ronata et veſte deaurata varietate
amicta Ex alia parte erant aſſeſſoēs
in cathedra ſedentes cum libro aper
to Ante ſe ſub rege. miles quidam q̄
in equo ſedebat armis decoratus ha
bens galeam in capite haſtam ī dex-
tera clipeo protectus in leua enſem
in dextera loricam in corpore fibu-
las in pectore. ocreas ferreas in tybi
a calcaria in pedibus. ferreas cyro-
thecas in manibus: equum doctum
ad prelium cum faleratibus Sub re
ge erant depicti uicarij vnus ſicut mi-
les poſitus in equo cum clamide et
capucio pelles varie virgam exten-
ſam gerens in dextera manu Itē po
pulares ſub vicarijs: quarū erit for-
ma talis Homo in humana ſpē fac-
tus habens in manu dextera ligoēꝫ
quo terra foditur in ſiniſtra vir[illegible]z
qua grex armentorum dirigitur In
cingulo falcem cum quo ſegetes me
tuntur et vinearum et arborum ſu-
perflua preſcinduntur In dextero la
tere regis faber ante militem depic-
tus Huius fabri forma fuit. ꝙ ī for-
ma hominis malleum geſſit in dex-
tera. in leua habuit dolabrum In ci
gulo geſſit trullam cementaream.
Item añ pupulares homo qui ī dex-
tera forpicem habuit: in leua gladiū
magnum et altum in cingulo pugil
lare id eſt vas ſcriptorum cū icauſto
ſuper aurem dexteram portans pē
nam ad ſcribendum Item ante po-
pulares erat quidam homo depictꝰ
habens in dextera libram cū ponde-
re In leua geſſit vlnam. In cingulo
geſſit burſam cum varia moēta Itē
ante reginam erant medici et pigm
tarij ſub hac forma Homo erat poſi
tus in cathedra magiſtrali poſito li-
bro in manu dextera Vrceo et pixi-
de in ſiniſtra In cingulo habens fer-
ramenta vlcerum et vulnerum Iteꝫ
iuxta eum homo ſic formatus Homo tenens manum dexteram erectam ad
inuitandum tranſeuntes pro hoſpi
cio leuam tenens plenam pane pul-
chro et deſuper vas cum vino. in cin
gulo tenens claues Item ī ſiniſtra p
te ante militem hō eāt huius forme
ſcꝫ. in manu dextera habens claues
magnas in leua hñs vlnam in cigu-
lo hñs burſā cū denarijs Itē añ rgē
erat homo hñs capillos ꝓſpidos et
diſtortos ꝛ ī dextera manu modicaꝫ
pecuniā in leua hñs tres taxillos ꝛ ī
cingulo habens pixidem lris plenaꝫ
Rex cum iſtam picturam vidiſſꝫ tm̄
in ea ſtuduit ꝙ ſapiētiā magnā īueit

Moralizatio

Qūmi iſte rex dēt eē qlibet bonus
chriſtianus et precipue prin-

ceps vel pꝛelatus q̄ vterq̄ eoꝝ debꝫ
eſſe in ſolio poſitꝰ purpura indutus
que figurat virtutem gracie et moꝝ
pulchritudinem quibus mens et aī
ma chriſtiana oꝛnari debet et pꝛeci-
pue pꝛincipis ſiue pꝛelati q̄ſi habiti
bus p̄ ſubditis oībus vt coꝛpꝰ eiꝰ re-
luceat aureis veſtibus Coꝛonā hn̄s
in capite q̄ oñdit in rege regiā digni
tatem que ē gloꝛia populi q̄ ſubdito
rum oīm oculi ī eū diriguntur et ſi-
bi obediūt In maū ſua ieua defert pi
lam q̄ oñdit regem eē āminiſtratoꝛē
et pꝛouiſoꝛem oīm ſubditoꝛum · In
dextera maū ſceptꝝ oñdens eiꝰ iuſti
ciā et rigoꝛem q̄bus malos coherce-
at quos amoꝛ virtutis a malo nō re
frenat et vltra caput regis lucerna
lucens que deſignat regis miām Itē
regina a p̄te ſiniſtra ē caritas q̄ ē foꝛ
moſa ī anima vnde mulier ſub rege
iheſu chriſto debet eē verecūda ꝛ pu-
dica · Secūdo dēt eē caſta et honeſta
Tercio debet eē ſapiēs et diſcreta et
verbis et moꝛibꝰ modeſta Itē aſſeſſo
res ſcꝫ iudices in cathedra iſti ſūt p̄-
lati et p̄dicatoꝛes q̄ dūt mādata dūi
cuſtodire libros id eſt ſacraꝫ ſcriptu
ram apire populo Miles ē bonꝰ criſ
tianus q̄ debet armari bonis virtu-
tibus Miles accingēdꝰ balneatur vt
nouam vitā ducat Itē in orōe pnoc-
tat petēs ſibi diuinitꝰ p grām qd̄ n̄
pōt per naturā Sic ꝛ bonꝰ xp̄ianus
miles debet balneari aqua confeſſio
nis et ſepius oꝛōem infundere Mꝫ
ta ſunt neccāria militi Pꝛio vt ſit ſa

piens ſic xp̄ianus vt addiſcat ſapiē-
tiam contra dyabolū Secūdo īcum
bit militi vt ſit fidelis domīo ſuo ſic
chriſtianus domino ſuo iheſu chriſ-
to Tercio miles dēt eſſe liberalis ſic
chriſtianꝰ clarꝰ Quarto miles debꝫ
eē foꝛtis ſic xp̄ianus cōtra vicia Quī
to miles debet eē mīoꝛs ſic xp̄ianus
Sexto miles dēt populares vigilan
ter cuſtodire ſic xp̄ianus verbo · exē-
plo ope alios inquātum pōt a pecca
tis cuſtodire et p̄cipue pꝛelati Item
vicarij et vnꝰ miles poſitus in equo
ꝛc · miles iſte ē iudex q̄ debꝫ poī in eq̄
iuſticie et clamide mīe et capucio cuꝫ
pellibus varijs Per capucium fideꝫ
cū multis auctoꝛitatibus ſāctoꝛuꝫ ꝛ
exemplis patꝝ in iudicijs dandis v̇-
gam extēſā ſcꝫ tā paupi q̄ꝫ diuiti Itē
populares ante iudicem et homo in
ſpē humana factus ꝛc · Ad q̄ tria re-
ducitꝛ oīs agricultura legitur q̄ p̄ꝰ
agricola fuit caym filius ade pꝛimo-
genitꝰ Necē fuit homiem terrā cole-
re vt ipa q̄ ē mater noſtra et coꝛpalis
foꝛme cōmune inicium et q̄ nobis in
fine vite cōmune pꝛebet domicilium
in medio vite noſtre de noſtro laboē
nobis pꝛebeat nutrimentū · Agrico-
la multa bona debet in ſe tenere pꝛi-
mo debet deuꝫ cognoſcere ei decimā
dare q̇ oīa ſibi dedit Secūdo debꝫ le
galitatem tenere et perſonam domi
ni ſui gerat et res eius pluſq̄ꝫ pꝛopa
cuſtodiat Tercio dūt agricole moꝛ-
tē nō timere ſed vitā diligere Quar
to debent laboꝛare ocia dimittere ·

Tria ſunt opa agricole ꝓpe primū
eſt agros colere iō in manu dextera
defert ligonem pro terra fodienda ·
Secūdū ē armēta nutrire iō tenꝫ vir
gā ad aīalia dirigēda dēt eē nō tan=
tū paſtoꝛ arte ſed v̄tute ſicut abel ꝑ
m⁹ paſtoꝛ offerēs deo p̄mitias d̄ op
timo qd̄ hūit in gᵉge· Tercio ptinet
ad eū virgulta mūdare arboēs inſe=
rere vineas plātare ſic bonus prela=
tus dēt eē virtuoſus opa meritoria
deo offerre virgulta cordiū peccato
rum p bonā doctrinā mūdaė arbo=
res id ē bonas virtutes inſerere ⁊ vi
neas diuine p̄dicacōnis plantaė · In
cingulo falcez id ē ſnīam i corde rec=
tam ſcientiam atqꝫ prudentiaz mū=
dare vicia et faber ante militem cuz
malleo in dextera per quē notantur
oīs q̄ fabricant malleo ferruz argē
tum et es in leua dolabrum q̊ notā
tur oēs artifices in lignis opātes vt
nauiū rectores carpentarij In cigu=
lo geſſit trullam per quā notant² ō=
nes lapicide In omnibus iſtis debēt
eē tria Primū ē fidelitas ⁊ legalitas
Secūdo dēt eē in eis ſapiētia veitas
ne vn⁹ alteri inuideat vel cōtra eum
ſuſpicōnē hēat Tercio dꝫ in eis eē et
marie in naucleris fortitudo icōcuſ
ſa Item hō i dextera tenēs forpicem
in leua gladiū i cigulo pugillarē no
tātur oēs notarij i pāno et lana ⁊ li=
no opantes ut ſunt textores pānoꝝ
ciſoēs doleatores et pēnā ⁊ pugilla=
rē oēs notarij notāt² qꝝ officiū ē iu
dici aſſiſtere iſtrumīta ſcribē ⁊ multa
legere Ad hos oēs triplex veitas ꝑ
tinet ſcꝫ vite cōtra oē peccatū contra
affatū locucōis ne ſis mendax ver=
bo vel opere Secūdo vt hēant ⁊ ſer=
uāt iuſticiā ad quēcūqꝫ Tercio vt ha
beant morum hoēſtatē cōtra diſcor=
diam fidelitatem cōtra fraudulenti
ā amiciciā cōtra inuidiā Itē hō i dex
tero librā cū pōdere p quā ſignant²
cāpſores pecuniaꝝ cōmutatoēs · In
leua geſſit vlnam cū q̄ notātur pan
norū telaꝝ vel aliaꝝ rerū menſura=
tores In cigulo geſſit burſā cū veia
moneta et cetera· oīs iſti dn̄t auari
ciā fugere q̄ ē ydolorum ſeruitus· ſe
cūdo caueāt grauia debita cōtrahe=
re Tercio dn̄t depoſitum ſibi cōmiſ=
ſū cū repetitur ſine mora reddė Iteꝫ
ſub regia poit² hō i cathedra mgrā=
li ⁊c· in iſto libro notātur medici et
phiſici oim arciū liberaliū doctores
iſti dn̄t hrē diuerſas curas ꝓpt diū
ſas egritudies ⁊ auctoitates pticu=
laės ꝓ eis ſicut ypocras galien⁹ ⁊ ſic
de ceteris i vrceo ſignificāt² apoteca=
rij cōfectoēs Scd̄o dn̄t caſte viuere v̄
tutē moꝝ v̄bis fctis hrē ſepi⁹ egros
viſitaė ſaitatē itroducere Tercō pig
mtarij dn̄t hrē ſūmā diligēciā i con·
fectioib⁹ faciēdis Itē hō manū dex=
terā extēſā ⁊c· q̄ ſigt oia bona hoſpi
tū apd̄ eos repoſita ſalua ſicut et in
tuto Hij prio dn̄t vitare gulā ebrie=
tatē vt eoꝝ exēplo oīs ad eos veniē
tes vite ſeruēt modeſtiā Scd̄o debēt
exhibere hoſpitib⁹ cū inuitacōne be
nig̃ ⁊ allocōne blāda ⁊ faceta recepti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

oēs hoſpitū· Tercio faciūt ipm̄ kattō
ſū hoſpitē p̄rio q̊s recepit hoſpicio d̄
uiaꝝ picul' docē excūtes de hoſpicio
cōducere i domo ⁊ extra domū vitā
⁊ famā coꝝ cū oib⁹ reb⁹ defēdē Itez
i ſiniſtra pte hō hñs claues ⁊c· q̄b⁹ fi
gurātur cuſtodes citatis i leua hñs
virgā q̄b⁹ deſignāt᷑ officiales citatis
ſiue cōmūitatis vt ſūt p̄poſiti i cigu
lo notātur theolonarij ⁊ oēs q̄ rcipi
ūt pecuniam cōitatis iſti dēt eē zelato
res cōmūis boī p̄uidi ſolliciti dēt eē
i cōſcia ⁊ deū timē ⁊ reuerei Hō eciaz
hñs ſcapulos hiſpidos ⁊c· deſignāt᷑
p̄digi reꝝ ſuaꝝ dilapidatoēs in leua
hñs taxillos tres q̄b⁹ oñdūt᷑ luſoēſ
mētricū cōcubitoēs i cigulo hñs pix
idē lris plenā notāt᷑ curſoēs p mūdū

De gula ⁊ ebrietate· Ca·clxxix·

Recitat ceſari⁹ de deteſtabili vi
cio gule ⁊ ebrietatis· q̄ gula ē
ſoli⁹ corpis imoderat⁹ et illecebroſ⁹
edendi ⁊ bibēdi appetit⁹ ∴ Hui⁹ filie
ſūt imūdicia ſcurrilitas iepta leticia
multiloqum· ebetacō ſēſuū circa itelli
gēciā In gula ſūt quiqꝫ gd⁹ peccādi
Prim⁹ ē cibos p̄cioſos ⁊ dilicatos ex
q̄rere· ſecūd⁹ curioſe p̄pare· terci⁹ an
tpus ſumere· q̄rt⁹ nimis auide· quī
t⁹ i nimia q̄ntitate Gula p̄m⁹ hō in
padiſo vict⁹ ſuccubuit Hec eſau pri
mogeita ſurripuit Gula zodomitas
ad pctm̄ maximū icitauit Ipa filios
iſrl' i deſerto p̄ſtrauit pō· Adhuc eſ
ce eoꝝ erāt in ore ipoꝛū· ⁊ aſcēdit ira
dei ſup eos Iniq̄tas zodome fuit ſa
turitas pāis ⁊ habūdancia· Hō dei

abdo ſcz miſſ⁹ i bethel p̄pter cōmeſ
ſacōnē a leone occidit᷑ Diues q̄ epu
labat᷑ cotidie ſplēdide· i iferno ſepe
litur Nabuzardā p̄nceps coquoꝝ id ē
gula ihrl'm deſtruxit· Vides quāta
ſint picla in illa? Accedāt ſcripture
⁊ teſtionia Ait em̄ ſalo Ve terre cui⁹
p̄ncipes maē comedūt Itē Ois la
boꝛ e⁹ i oꝛe hois ⁊ aīa ei⁹ n̄ replebit᷑
Hui⁹ filia ē ebrietas· q2 gule vicium
luxuriā parit peſſima aūt peſtis eſt·
Quid aūt h⁹ vicio fetidius? Quid ē
eo dānoſius· q̊ virt⁹ atteritur· victo
ria lāgueſcēte· ſopita gl'ia i ifamiaz
cōuertitur animiqꝫ pariter ⁊ coꝛpis
vires expugnātur Quia dicit Baſili
us Cū vētri deſeruim⁹ ⁊ gutturi· pe
coꝛa ſum⁹ ac beluis ſimiles eē ſtude
m⁹ q̄bus ad huiuſmoī p̄zona eē ⁊ ter
rā rēſpicē· ac vētri obediē natuā cōceſ
ſit Itē Boeci⁹ d̄ cōſolacōe li· iiij· Qui
virtute deſerta hō eē deſinit cū i na
turā diuinā trāſire nō poſſit· reſtat
vt i beluā cōuertatur Et i Euāgelio
dñs· Videte ne coꝛda vrā ḡuent᷑ in
crapula ⁊ ebrietate O q̄t et quāti ſa
piēcie mire ſolidiqꝫ eēnt cōſilij ∴ niſi
edacitas et vini caloꝛ obſtetiſſz Quā
piculoſū ē p̄rēmailias· rectoꝛeqꝫ rei
pub· meō calere· q̊ ira accēdit᷑ diſcre
tio offuſcat᷑ luxuria excitat᷑ itm̄ ∴ vt
libido· nephādis ſe imiſceat actibus
hois· diſcreciōe ſopita Vn̄ dt Oui
Vina parāt aīos venei· ſi pluima ſu
mas O peſſimū viciū ebrietas ex q̄
depit v̄gitas q̄ ſoꝛoꝛ ē āgloꝝ poſſeſſi
o oīz bōrū ⁊ eꝛnoꝝ ſecuitas gaudie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

rũ Noe mero calens· nudatus filijs
verenda detexit Loth caſtiſſimus ni·
mio vino ſopitus in montem fugiẽſ
filias carnali copula vt vxores cog=
nouit Legiꝰ meõ caletes ſic ira ſuccẽ
ſos cũ amicitia iuncti eſſent intantũ
vt ſobrij unus pro alius periculo ſe
exponeret· ſe inuicez gladijs perimiſ
ſe Herodes antipas ſanctum iohan=
nem non decollaſſet· ſi crapule et e=
brietatis conuiuium defuiſſet Bal=
thaſar babiloĩe rx vita nõ fuiſſz ꝑua
tꝰ ſi ea nocte · in q̃ Cirus et darius r̃
ges eum cum populo· crapula ſopi=
tum occiderunt· ſobrius fuiſſet · ꝓp
t̃ hoc apłus nos ãmonet de ſobrieta
te cum dicit Sobrij eſtote et vigila=
te Rogemus igitur dominũ vt ſobri
etatem ita ſeruemus in terris · vt ad
celeſte conuiuium inuitemur in celis
Quod nobis concedat ꝛc·

De fidelitate Ca· C· lxxx·

Refert paulus lõgobardorum
hyſtoriographus quẽdã onul
phum nomine papieñ militem dñõ
ſuo regi portatico· tanta fidelitatis
ſigna monſtraſſe· vt ſe morti ꝓ ſalu=
te domini ſui exponeret Naz cũ grȳ
moaldus dux beneuentanus ꝑ gene
baldum ducem rauennenſẽ primuz
proditorem corone regie: interfecto
godoberto longobardorum rege ad
regis tabernacula per violentiã atqꝫ
per fradulentiam aſcendiſſet· fuga=
to dicti godoberti regis germano vſ
qꝫ ad vngaros · onulphus miles p̃=
dictus portaticum reconciliare regi
grȳmoaldo: curauit Vt de vngaria
vbi nec ob timorẽ grȳmoaldi veire
poterat: ſaltem ad regis pedes veni
am peteret ſicqꝫ ſecuram vitam ſine
dignitate regali · q̃ ſibi debebatur :
poſſet decenter ducere Reconciliacio
ne igitur cõpleta· grȳmoaldus rex
poſt aliquot dies linguis maledicis
nimium credulus· ipſum portaticũ
quem ſibi reconcilauerat in craſtinũ
occidere diſpoſuit eiqꝫ vina q̃ iebria
re poſſent: ne ſue ſaluti aliq̃liter ꝓ=
uideret : miniſtrari mandauit· Que
res onulphum militem portatici mi
nime latuit· ideoqꝫ accepto armige=
ro ſuo · onulphus domum intrauit
portatici ac ibidem armigero relic=
to in cubiculo· ipſum portaticũ coo
perto lectiſternio tanqꝫ propriũ ar=
migerum eduxit de domo cum mis
iurgijs et verberibus· eum deducenſ
ad domum ꝓpriã regis excubijs ſeu
cuſtodibus ante fores domus porta
tici collocatis et opinantibus· dictuz
armigerũ onulphi eductum non do
minum · Eadem autem nocte circa
gallicantum· onulphus dominũ ſu
um portaticũ de muro ciuitatis cui
domus ſua adherebat: fune ſubmiſ=
ſo emiſit Qui acceptis equis paſcua
libus· fugiens ad ciuitatem aſtenſez
peruenit et de loco illo ad regem frã
cie properauit Cumqꝫ mane facto o
nulphus et eius armiger a rege fuiſ
ſent detenti examinatiqꝫ fuiſſent de
modo et forma : qualiter portaticuz
dominum ſuum liberaſſent · at illi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

reſpondiſſet ſimplicem veritatẽ · dix
it rex conciliarijs ſuis Qua pena ſũt
illi digni · qui ſic fecerunt contra noſ
tram regiam voluntatem. Cumqꝫ vnꝰ
capitali ſupplicio puniri · aliꝰ viuos
excoriandos diceret · aliꝰ occulto cru
cis patibulo pendere affirmarꝫ · rex
rñdit Per illũ qui me naſci fecit · iſti
nulla moꝛte ſunt digni ſed omni ho-
nore q̃ui ſic fideles ſuo dño extiterũt
Rex igitur grymmoaldus eos mul-
tis honoꝛibus ⁊ muneribus pꝛemia
uit Geribaldus vero pꝛoditoꝛ et caĩ
mencium dux · per manum armige-
ri ſui godoberti quondam regis quẽ
ſua pꝛodicione vita et regno pꝛiua-
uerat · in ſolemni feſto beati iohan-
nis baptiſte · apud thaurinum miſe
rabiliter ſed iuſte interfectus eſt ·

Moꝛalizatio

Ariſſimi miles iſte fideꝫ onul-
phus bonus chriſtianus dici-
tur qui domino ſuo regi poꝛtatico
id eſt anime in omnibus fidelis eſt ·
laborando: vigilando · doꝛmiendo ⁊
omnes actus ſuos in ſeruicium do-
mini ſui dirigendo ita ꝙ illud quod
anima per inſtinctum cuiuſlibet boĩ
operis ad ſaluacionem expoſtulat ·
coꝛpus toto conamine · iuxta decem
preceptoꝛum foꝛmã: aliaqꝫ mãda-
ta eccleſieſtica: ſine tedio impleat et
perficiat vt cum mens interioꝛa ad
vigilandum et in oꝛacionibus per-
ſiſtendum deuote domino pꝛo pecca
tis reconciliando ſupplicare ſatagꝫ
coꝛpus exterius vt tedio nõ vincatꝛ
hoc opere perficere ad meritum cla-
mat Miles iſte tanta fidelitatis ſig-
na domino ſuo oſtendit vt ſe pꝛo eo
periculis exponat Quia vt apoſto-
lus dicit ſancti martires et alij xp̃o
deuoti quidam pꝛo ſaluacioẽ domi-
ni ſui id eſt anime: temptati quidaꝫ
ſecti ſunt: quidam in occiſione gladij
moꝛtui ſunt Inſuper et plurima toꝛ
mentoꝛum genera de quibus ĩ ſacriſ
ſcripturarum locis legimus ad recõ
ciliandum dominum iſtum q̃ tranſ-
greſſum per peccatum moꝛtale fece
rat grẏmoaldum ducem id eſt ihe-
ſum chriſtum accedunt vt de vnga-
ria vbi nec ob timoꝛem grymmoal-
di viuere poterat · liberaretur Vnga
ria mundus iſte dicitur qui eſt miſe-
rijs et tribulacionibus plenus · in q̊
anima periculoſe vagatur et de tio-
re moꝛtis extreme concutitur Pꝛop
terea miles id eſt coꝛpus · dominũ ſu
um id eſt animam · ad hunc ducem
grymmoaldum perducere de vnga-
ria iſtius mundi ſemper ſatagit ⁊ in
tendit vt ſaltem ad pedes regis per
humilitatem veniam obtineat · qui
ſuperbe ſepius contra eum ſe erigẽs
iuſticiam pocius ꝙ̃ miſericoꝛdiam
meruerat · Sed reconciliacione com
pleta homo ſepius in peccatum rece
diuat · intantum: vt grymmoaldus
rex qui pater noſter et rex celeſtis eſt
poꝛtaticum qui eſt anima noſtra in
craſtinum damnare diſpoſuit ꝑ iuſ
ticiam et equitatem Sed miſericoꝛ-
dia pꝛeueniente · quam res hec mini

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

me latuit·corpus id eſt fidelem mili
tem ſub lecto obediencie et ſatiſfac-
tionis occultauit·donec grymmoal
dus rex et pater celeſtis portatico ꝑ
murum tribulacionis deducto pec-
catum misericorditer diſſimulauit·
Qui acceptis equis paſcualibus id
eſt aliorum ſanctorum et electorum
meritis·ad ciuitatem aſtenſem per-
uenit Ciuitas iſta eſt de qua Johan-
nes in Apocalipſi dicit Vidi ciuita-
tem ſanctam iheruſalem deſcenden
tem de celo ꝛc· Et de loco illo ad re
gem francie properauit Francia eſt
illa ſanctorum angelorum ſuperce-
leſtium curia vbi rex in dyademate
ſuperne glorie coronatus cum letici
a reſidet cum omnis gaudij plenitu
dine Sed cum mane facto·corpus ꝛ
anima a peccato quod cōmiſerat et
iam abſoluti ad iudicium venerint
et per dyabolum accuſantur·et exa-
minantur de modo et forma quali-
ter dominus id eſt anima liberata ē
a penis mortis eterne et vinculis eiꝰ
Tunc grymmoaldꝰ rex iudex viuo-
rum et mortuorum a conciliarijs ſu
is id eſt iuſticia vel equitate et miſe-
ricordia vel benignitate iueſtigabit
qua pena tales digni ſint Tunc iuſ-
ticia ꝙ capitali ſentencia plecti debe
ant id eſt eternaliter damnari ꝑ pec
catum commiſſum affirmat Ex alia
parte dyaboli accuſantes aſtabunt·
qui eos excoriandos per iuſticiaꝫ iu
dicis proclamabunt· Sed benignus
dux quia peccatum per confeſſioneꝫ
et penitencie ſatiſfactionem deletū
eſt ſentenciabit eos ad vitam ingre-
di cum electis propter nimiam fide-
litatem quam vnus alteri oſtendit ꝛ
a morte liberauit et dicet Iſti digni
ſunt omni honore·qui ſic fideles ſuo
domino extiterunt Et coronabit eos
corona glorie et leticie ſempiterne

De adulterio

Capitulum ·C·lxxxi·

Legitur ꝙ quidam rex habuit
leonem leenam et leopardum
quos multum dilexit leo vero cum
abſens eſſet leena cum leopardo ad-
ulterium commiſit Vt leo uero feto
rem adulterij in ea non ſentiret·ſole
bat ſemper balneare in fonte iuxta
caſtrum regis Rex vero cum hoc ſe-
pius vidiſſet quadam vice cum leeā
adulterata fuiſſet·fonteꝫ iuſſit clau-
di leo vō veiens ꝛ fetorē adulterij ſē
tiens coram omnibus eam tamquā
iudex per ſentenciam latam occidit

Moralizatio

Iſte rex eſt pater celeſtis· leo
eſt dominus noſter ihesꝰ xp̄s
ſcilicet leo de tribu iuda ſed leena eſt
anima hominis que ſepe adulteratᷣ
cum leopardo id eſt cum dyabolo·
Que cum ſic adulterata eſt currit
ad confeſſionem et ſaluatur·ſed ſi
deſcendit ſine confeſſione et contrici
one·vindictam leonis euadere non
poteſt·ſed eam per iuſtam ſentenciā
damnabit qua omnibꝰ reprobis di-
cetur Ite maledicti in ignem eternū
quod ꝛc· A quo nos defendat·qui ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

ne ſine viuit et regnat deus per cūcta ſecula benedictus Amē

Pꝛeſens hoc opus ex geſtis romanoꝛū qd̄ fertur recollectoꝛium · cum pluribus applicatis hyſtoriis: de viꝛtutib⁹ et vicijs miſtice ad intellectū tranſſumptis dei dono in gouda īceptum · per Gerardum leeu finitum eſt · Anno a natiuitate domini Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo pꝛidie q̄ bartholomei apl̄i coleretur ſolemnitas · ⁘

MCCCCLXXX.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Incipiūt tituli numerorum oim capitulorum et exemplorū preceden cium et primo

De dilectione·Ca·i·
De mia ⁊ de cognatis ſubueīēdis·ij·
Juſtum iudicium·iij·
De iuſticia iudicancium·iiij·
De ſectanda fidelitate·v·
De ſequenda racione·vi·
De inuidia malorꝫ aduſū bonos·vij
De vana glorīa·viij·
De naturali malicia per manſuetu·dinem ſuperanda·ix·
De deſpōſaciōe fidelis anime·x·
De veneō pcti q̊ cotidie nutrim²·xi·
De luxuria·xij·
De amore inordiato·xiij·
De honnorandis parentibus·xiiij·
De vita ſancti Alexij filij eufemiani imperatoris·xv·
De vita exemplari·xvi·
De perfectione vite·xvij·
Quod omne peccatum quāuis pre·deſtinatorie grauiſſimum·niſi deſpe racionis baratro ſubiaceat·ſit remiſ ſibile·xviij·
De peccato ſuperbie·xix·
De miſeria et tribulatione·xx·
De dolo et conſpiracione et cautela ipſis contraria·xxi·
De timore mundano·xxij·
De ſpirituali medicina xxiij·
De ſuggeſtione dyaboli per tempo·ralia·xxiiij·
De bñficiorꝫ obliuione et ingratitu·dine xxv·
De humilitate xxvi·
De iuſta remuneneracione xxvij
De iexecrabili dolo vetularꝫ xxviij
Notabile de iudicibus malis xxix
De peccato et iudicio xxx
De rigore mortis xxxi
De inſpiracione bona xxxij
De Jactancia xxxiij
De ponderacione vite xxxiiij
De pacis reformacione et vindicta eā diſſipancium xxxv
De curſu vite hominis xxxvi
De mentis in celum erectioē xxxvij
De cautela delendi peccata xxxviij
De reconciliacioē dei et hoīs xxxix
De modo temptacioīs ⁊ pericia xl
De victoria chriſti et caritate eius nimia xli
De defectu caritatis xlij
Quod chriſtus clauſit infernuꝫ ſua paſſione et voluntaria morte xliij
De inuidia xliiij
Quod ſolum boni intrabunt regnū celorum xlv
De ſeptem peccatis mortalibꝰ xlvi
De tribus regibus xlvij
De iuſta ſequela malorum xlviij
De ſubtili dyaboli illuſione xlix
De laude recte iudicancium l
De iniuſtis exactoribus li
De fidelitate lij
De boīs rectoribꝰ nō mutandis liij
De regno celeſti liiij
De reuocacōne peccatricis anime i exilium ſatiſfactōnis miſſe lv
De memoria mortis lvi
De perfectione vite lvij
De confeſſione lviij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

De ſuperbia nimia Et quomodo ſu
perbi ad humilitatem maximam ſe
pe ꝑueniunt ſatis notabile lix
De auaricia ꝛ eiꝰ ſubtili conamie lx
De premeditacione ſemper haben-
da lxi
De pulchritudine fidelis aīme lxij
De mundanorum oblectacionibus
lxiij·
De dominica incarnacioue lxiiij·
De cura anime lxv
De conſtancia lxvi
De excuſacione in extremis non ha
benda lxvij
De non ſubticenda veritate vſque
ad mortem lxviij
De caſtitate lxix
De cōpunctione fidelis anime lxx
De remuneracione eterne p̄rie lxxi
de ingratorum trucidacione lxxij
de auaricia ꝙ multos excecat lxxiij
de proſpectione ꝛ prouidenca lxxiiij
De cura mundi non ſectanda ·lxxv·
De concordia·lxxvi·
Quod ad diuicias non eſt anhelan-
dum·lxxvij:
De conſtancia aō ꝛis mutui·lxxviij·
Quod quis neſcit · preſumere non
audebit·lxxix
De verſucia dyaboli et quomodo di
iudicia ſunt occulta:lxxx·cum expo
ſitione incluſa
De mirabili diuina diſpenſacione ꝛ
ortu beati gregorij pape·lxxxi·
De iudicio adulterancium·lxxxij·
De timoroſa cuſtodia anime·lxxxiij
De beneficijs dei ſemper memoran
dis·lxxxiiij·
Quod oracio noſtra melodya ē co-
ram deo·lxxxv·
Quod peccatoribus graciam diuiaȝ
expoſcentibus·dominus miſericor-
diter condeſcendit:lxxxvi·
Quod chriſtus ſe pro nobis morti
expoſuit:lxxxvij·
De cautela dyaboli qua multos ad
interitum ſubducit·lxxxviij
De triplici ſtatu mundi·lxxxix·
De libertate arbitrij·xc·
De accidia et pigricia·xci·
Chriſtus elegit mori propter vitam
noſtram:xcij:
De hereditate et gaudio fidelis ani
me ·xciij·
Quod anima pulchra per peccati le
pram infecta priſtinam pulchritu-
dinem habere non poterit niſi ꝑ al-
tos gemitus et ꝓfūda ſuſpiria·xciiij
Quod chriſtus reſtituet nobis here
ditatem ſuperne patrie·xcv·
Quod vita preſens ē uita remiſſio
nis et gracie·xcvi·
De morte ·xcvij·
Quod deus in hac vita placari po-
teſt : xcviij·
De virili pugna chriſti et eius victo
ria·xcix
Quod chriſtus peccatorem non ſta-
tim ꝑ iuſticiā precipitat·ſed miſeri
corditer eū penitentem expectat·C·
Quod mundus in maligno poſitꝰ
eſt et vndiqȝ anguſtie C·i·
De tranſgreſſionibus anime ꝛ vul-
neribus eius C·ij:

De omnibus rebus cum conſenſu ⁊
prouidencia ſemper agendis Cente
ſimo tercio
De beneficiorum memoria. C.iiij
De viciſſitudine cuiuſlibet boni ⁊ p̄
ſertim recte iudicancium Centeſimo
quinto
Quod eſt vigilandum contra frau-
des dyaboli ne nos decipiat .C.vi.
De memoria mortis et non delectā
do in temporalibus .C.vij.
De promiſſionis fideli conſtancia.
centeſimo octauo
Quos ditat dyabolus per auariciā
in fine decipit ad gehennam . c.ix
De errancium mirabili reuocacione
et afflictorum pia conſolacione .c.x
De cuſtodia et circumſpectione ha-
benda ad gregem cōmiſſum C xi
De curacione anime per medicinā
ſupercelestis medici. qua quidam cu
rantur et quidam non c.xij
De ſpirituali pugna et remuneraci
one pro victoria c xiij
De liberacione humani generis a fo
uea baratri infernalis .c xiiij
De morte chriſti pro noſtra reconci-
liacione centeſimo decimoquinto
De dilectione dei quomodo nos om
nes equaliter diligit. vſque dum ip
ſum per peccata deſpicimus c.xvi
De obſtinatis ac conuerti non volē-
tibus et eorū plaga per diffinitiuā
ſentenciam C.xvij.
De fallacia et dolo c xviij
Quod omnium viuencium in mun-
do de beneficijs acceptis eſt ingratiſ
ſimus. homo C xix
De mulierum ſubtili deceptcōe c xx
De gloria mundi et luxuria q̄ mul-
tos decipit et ad ad interitum dedu-
cit Centeſimo viceſimo primo
De adulteris mulieribus. et exceca-
cione quorundam prelatorum cxxij
Quod iuuencule ſunt per parentes
a luxurioſis cohercende. et volunta-
ti proprie non relinquende c xxiij
Quod mulieribus non eſt credendū
neq; archana committendum quo-
niam tempore iracundie celare non
poſſunt C.xxiiij.
Mulieres non ſolum pandunt ſecre
ta ſed ad hec menciuntur plura cxxv
Quod mulierib⁹ i nllo ē credēdū et
preſertim de ſecretis celandis cxxvi
exemplum iocūdiſſimum
De iuſticia ⁊ equitate diſertiſſimi iu
dicis xp̄i per occulta iudicia Cente-
ſimo viceſimoſeptimo
De iniuſte aliena bona occupantib⁹
grauis erit in extremis deceptatio
centeſimo viceſimooctauo
De amicicie vere probacione cxxix
Quod vir ſapiens pl⁹ valet viro for
ti c xxx
De diuitibus quibus datur. ⁊ pau-
peribus quibus id quod habent abſ
trahitur quomodo deus eternaliter
eos remunerat per celeſtem patriam
C.xxxi
De inuidis qui bonos per malaz vi-
tam inficiunt c xxxij.
De ſpirituali amicicia cxxxiij.
De innocenti morte chriſti cxxxiiij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

De conſcia noſtra que dum anguſtiatur ad deum per confeſſionem et opera meritoria recurramus cxxxv
Quod vigilare debet paſtor animarum cxxxvi
De benignitate chriſti xc. Require poſt clxiij
De illis quos auſteritate vincere non poſſumus benignitate ſuperemus . c xxxviij
De vulneribus anime cxxxix
De iuſticia et equitate in vita preſenti et futuro ſemper imminendis cxl
De ſano conſilio ſemper audiendo. et contrario abijciendo cxli
De dyaboli laqueis quibus nos multipliciter circumuenire ſatagit cxlij
De timore extremi iudicij cxliij
De ſtatu mundi actuali cxliiij
De via ſalutis quam dominus per filium ſuum aperuit cxlv.
De principibus et alijs magnatibus fortiter arguendis pro eorum forefactis cxlvi
De peccati veneno quod animam intoxicat cxlvij
Quod peccatum hic vel alibi certiſſime punietur cxlviij
De vana gloria quam multa mala ſequuntur cxlix
De rore celeſtis gracie C.l.
De anima peccatrice .per peccati lepram infecta quomodo curatur cli
Quod chriſtus ab eternis periculis et demonum obſidionibus nos liberauit clij
De tribulacione temporali que in gaudium ſempiternum poſtremo commutabitur cliij
De celeſti patria cliiij
De modo pugne in paſſione chriſti contra dyabolum clv
De cauſa ſubuerſionis troye clvi
De pena peccatorum non ſatiſfacientium in preſenti pro delictis clvij
De perpetuitate anime clviij
De inuencione vinearum clix
De retractione dyaboli ne bonum operemur. et preſertim vt eciam. vſque ad completionem diuinorum non ingrediamur .clx.
De deo pro ſuis beneficijs ſemper regraciando clxi.
De cauendis inprecacionibus clxij
De timore inordinato clxiij
De peruerſitate mundi clxiiij
Item de mundi peruerſitate clxv
De ludo ſchacorum clxvi
De audiendo bono conſilio clxvij
De eterna damnacione quam per peccata nos incidere cognoſcimus. et tamen moniti non vitamus clxviij
De duodecim legibus et modo viuendi clxix
De reuocacione peccatoris ad viam penitencie clxx.
De dilectione et fidelitate nimia et quod caritas a morte liberat clxxi
De conſtancia fidelis anime clxxij
De ſarcinis et grauaminibus mundi et gaudijs celi clxxiij
Quod natura docet neque tollere poteſt . Et de talione ingratitudinis. C.lxxiiij

De diuerſitate et mirabilibus mundi cum expoſicione ·clxxv
De medicina ſpirituali clxxvi
De perſequucione clxxvij
De omnium diuiciarum matre prouidencia clxxviij
De gula et ebrietate clxxix
De fidelitate clxxx
De adulterio clxxxi

Expliciunt tituli

Tabula omnium exemplorum ⁊ capitulorum operis precedentis: ſecundum ordinem alphabeti diuerſis materijs ex geſtis romanorum et alijs ꝙ pluribꝰ hyſtorijs fidei dignis laborioſe recollectis·cum moralizationibus ſingulorum applicatis incipit feliciter

Abbas quidam in mare dolium repperit in quo iuuenem pulcherrimum·ſericis inuolutum inuenit: quem baptizās gregorium nuncupauit Qui pꝰ·domino mirabiliter agente electus eſt in papam·et vniuerſalis eccleſie ſācte rectorem capitulo ·xxxi·

Abbibas cum roſimunda curſatrice celerrima cucurrit·et eam per tria vicit ſexageſimo

Abſolon peccantem mortaliter ſignificat·xix in fine

Achille mortuo tropa capitur·clvi

Adam ad probandum in paradiſuz poſitus eſt xix

Adulterantium lex ⁊ eorum punicio grauis ·iij·Item lxxxvi· Item: C·

Agricola filiam ſuam demonibꝰ cōmendans ſubito rapuerūt et ad ſeptennium inter montes cruciauerūt centeſimo ſexageſimoſecundo

Albertus miles illuſtris pugnat cuz quodam aduerſario milite in loco ſubterraneo clv

Allexandri regnum: qui ariſtotilez in magiſtrum habuit et eum de ſeptem informauit xxxiiij: Item: xi:

Alexandri ſepultura qualis fuerit·triceſimoprimo

Alexandri regnum ix·

Alere debemus parentes et eos ſuſtentare xiiij

Aman ad conuiuium aſueri vocatus quomodo expeditus eſt·clxxvij·

Amicos tres filius regis poſt laborem multorum itinerum ſibi acquiſiuit cxxix

Amici duo quorum alter in ſignum confederacionis perpetue bibit alterius ſanguinem lxvij

Angelica natura et humana: vij

Angelus vnicuz filium militis quare occiderit peregrino comite lxxx

Anima humana imperatori comparatur x·

Anima moritur quando peccatum mortale cōmittitur cxl

Anima filia dei dicitur cxxxviij

Anima nobiliſſimo ſponſo ſcz chriſto per baptiſmū deſpōſatur·lxxviij

Anima noſtra decies clarior erit ſole anteꝙ vitā eternā ingrediet[2] xciiij

Anima que peccauerit de monte regni celeſtis precipitatur iij

Anima per peccatum ſponſa dya-
boli efficitur·vi
Anima pulchra eſt ſponſa chriſti et
eius amaſia·xiij
Anima adulterium cōmittit· quan
do mortaliter peccat lvi
Anima per peccatum ſi ceciderit q̊-
modo faciemus lxi
anulus duplex ſcꝫ obliuionis ⁊ me-
morie xxvi
aper ſtrēnuꝰ quid ſignificet·lxxxiij
apro caudam auferre quomodo in-
telligitur Ibidem
aqua iordanis baptiſmum ſignifi-
cat decimonono
aquile natura xxxvij
artifex qui fabricauit vitrum duc-
tile quod frāgi non potuit propter
ingenium et ſcienciam illā moritur
quadrageſimoquarto·
armari debemus hoīs v̄tutibꝰ· lxiij
arma ſanguinolenta in camera noſ
tra habebimus lxvi in fine
armatura duplici filius dei armatꝰ
erat·C xlij
aſinus coram domino more canicu-
li ſaltans eſt ydeota in ecc̄ia corā po
pulo predicans lxxix
aſmodei regnum qui legem dedit
de tribus veritatibus dicēdis ſi cap
tus et ad mortem ſentenciatus vel
let euadere lviij
aſſuerus rex grande conuiuium fecit
q̊s et q̄les ad illud vocauit· clxvij·
auaricia multos excecat exemplum
pulchru ſeptuageſim tercio
audi vide tace vn̄ ortū habet lxviij·
aurem ſiniſtram auferre quid ſit oc-
tuageſimotercio in fine
aurem dexteram auferre quomō i-
telligitur ibidem
auro et argento nil vilius clxix
Baculus ſancte crucis peniten-
tiam deſignat que nos ad viā
ſalutis dirigit ci:
Baptiſmꝰ filios dei legittios nos
conſtituit ix·
Barbari ymaginem chriſti in ediſſa
ciuitate ſuſtinere non poſſūt cliij
Barbitonſor mappam domiciani
reſpiciens vndiqꝫ circūſcriptam vi-
dit Quicquid agas prudenter agas
ſed reſpice finem ciij
Baſilicam optimam conſtruxit im
perator romanus:xvi
Baſiliſcus alexandri magni militeſ
ſine omni vulneris interſignio inter
fecit cxxxix rietur lviij
Bn̄ficium legis qui ipleuerit n̄ mo-
Bn̄ficia dei non recordās·caſtigacō
ni ſubiacebit in extremis·et amiſſio
nem temporalium patietur in preſē
ti lxxxiiij
Bellum mortale pro nobis chriſtꝰ
ſuſcepit·quando inter nos et dyabo
lum propter peccata noſtra ſe inter
poſuit octuageſimoſeptimo
Bellū xp̄i hereditatē regni celeſtis
nobis reſtituit ibidem xlvij
Bonū non eſt fidē frangere potenti
Bucinatores mane canebant ante
domuꝫ illius q̄ occidi debebat· et ſic
veſtibus indutis nigris ad iudiciuꝫ
veniebat cxliij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Bufo pugnans cum ſerpente· adiu
torio cuiuſdam ſtrennui militis ſu-
peratur Et miles vulnus venenatū
per bufonem recipiens· a ſerpēte cu
ratur et ei regraciatur xcix
Candela quam alexander rex
poſuit v itā ꝑſentē ſigt̄·cxxvi
Candela romanorum q̄ diu arde-
bat veiētes ad ḡciā r̄cipiebāt· xcviij
Candida lrā quam lapcus didicit ce
leſtium gaudiorum deſiderium ſig-
nificat cxxv
Caniculi a domino dilecti qui ſint:
viceſimonono
Carceri infernali anima adiudicabi
tur quando per peccatū mortale ad
ulteratur octuageſimoſexto
Caro vxor noſtra dicitur ·x·
C·C·C·C·quatuor in circulo manꝰ
regine vulnerate quid ſint:xiij·
Caritas chriſti nimia·xcij
Caro noſtra debet ligari tribus ca-
thenis ·xxvij·
Caro noſtra tociēs adulterium cō-
mittit·quociens per peccatum mor
tale a deo cadit :cij·
Carpentarij camiſia quare locione
non indiguit ·lxix:
Carnē noſtrā mēſurare debemꝰ q̄n
tum deliquit :lxx·
Canū currētium quatuor genera hꝫ
dyabolus·cxlij·
Caſtitatem ſi ſeruare volumꝰ quid
faciemus·xxviij in fine cxxx
Caſſꝫ amiſſum ꝑ fa regi reſtituitur
Cathena triplici dyabolus per nos
ligatur clxxiiij in fine
Cautelam habuit quidā princeps cō
tra hoſtes ſuos lxxxviij
Cautela dyaboli qua vtitur dū noſ
decipere neſcit Ibidem
Clauſtr̄les q̄re tyberio cōpāt²·xliiij
Claudiꝰ rex vnicaꝫ filiā hūit quā ſo-
crati pħo propter ſapiām q̄ꝫ diuici
as non curauit deſponſauit·lxi
Cibus demonum eſt peccatum·ix
Ciconiarum natura de vindicta ad
ulterij lxxxij
Cyphū abſtulit āgelꝰ a quodaꝫ ciue
peregrino comite·lxxx
Criſtallꝰ ī montibꝰ q̇d ſit clxij
Cecꝰ ⁊ claudꝰ munera recipiūt· lxxi
Columnam marmoream populus
romanus erexit xcvij
Columba litteras portabat ciuitati
obſeſſe xxxviij
conuiuium magnuꝫ rex fecerat: lxxi
conuiue regem triſtem videntes cō-
mouebantur:cxliij
conradi regnum :viceſimo
conradus imperator audiuit tribuſ
vicibus accipe·tribus vicibus redde
et tribus vicibꝰ fuge : quid iſta ſint
vide ·xx·ad finem
cor regis intoxicatum cōburi nō po
tuit :xxiij
cor auicule comedi ꝓhibetur·xxxiiij
cor in homine deus magis diligit q̄
cetera membra octuageſimotercio
cor nr̄m vitijs obſidetur·xcviij
corpa venenoſa ꝓpter nimiā frigi-
ditatē carent vermibus xxxij
coronam carpere eſt ciuium leges re
prehendere ·xxxiiij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

corona tres offerre debemus tribꝰ
regibus quadrageſimoſeptimo
coronam debemus reddere filio dei
multiplici de cauſa Ibidem
corpus defuncti regis quare de ſar
cophago extrahitur·xlv·
corpus incorruptum et maximum
rome invenitur·clviij:
cornu decentiſſimum nectare reple-
tum·a quodam incognito traditur
venatoribus i anglia exemplum de-
lectabile clxi
Cornu tradicio quid ſignificet Ibi-
dem nota plura de cornu cum mo-
ralizatione ſua
cornꝰ rapuit oculū medici·lxxvi
cornuum vnum a parte poſteriori q̇
quidam ad temptandum evolatum
mulieri aſſeruit que ſecretum celare
non potuit ſed vicinis mulieribꝰ ꝺ̇
duobus dixit et ille vlterius vſqꝫ ad
ix·cornos·quos a viro per poſterio-
ra volaſſe dixerūt cxxv
crux ſācta arbori comparatᷣ·xxxiij·
crucem circumſcriptam vndiqꝫ mi-
les repperit lxv·

Danorum rex quō tribus regi-
bꝰ muneā p̄cioſa obtulit·xlvij
Danorum rex a regibꝰ ſanctis mu-
nera reaccepit Ibidem
D·d·d·d·quatuor in circulo manꝰ
regine vulnerate quid ſignificēt·xiij
Defuncti poller quomodo cartam
ſigillauit cxxviij
Demones ſunt ciues ⁊ rectores tene
brarum huius mundi :ix ·clvij
Defectū multiplicem gibboſus hūit·
Deus delectatur in tribus generibꝰ
hominum :viij
Nota ibidem pulchram expoſicionē
Deus pater duos filios habuit vnū
de ancilla et vnū de libera xc
Dies dominica eſt dies primogeni-
ti dei lvij·
Diocleſiani regnum·vij
Diocleſiani lex de mulieribus adul-
terantibus·c·
Dyabolum ſoluere et in ſinum po-
nere quid ſit clxxiiij
Draco repertus i monte per guido-
nem et tyrium ſocium ſuuz auro fu
it plenus clxxij
Dyabolus neminem ſuperare pōt
niſi volentem cliij
Dyabolus nūqꝫ placatur· Ibidem
in fine
Dyabolus in venacione ſua habet
quatuor genera canum currentium
centeſimo quadrageſimoſecundo
Dolium nullum inter quinqꝫ filius
pri infirmanti apire voluit·ſed cal-
lide ſe excuſauit·lxxij riri ibidē
Dolia quinqꝫ a nobis deꝰ petit ape
Dn̄a nobilꝭ p pegrinū ab anguſtijs
et tribulacionibus liberatur·xxv·
Dn̄s quidam potens duos filios ſu
os ad ſcolas miſit quid eis contigit
Domiciani regnū vide·ciij
qui iuſticiam miro mō dilexit·ciij
Dorothei regnuz q̇ legem ſtatuit vt
filij parentes ſuos ſuſtentarent et a
lerēt decimoquarto

Ebrietas vicium peſſimum ē
de q̇ īfinita mala prouenerūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

c·lxxix ·liiij·
Eccleſia dicitur porta marmorea·
Eccleſia ſancta naui cõparatur·xvi
Ediſſa ciuitas habet ymaginẽ chriſ
ti mirabilia facientem teſte geruaſi-
o C·liiij
Elementa celi improperabunt pec-
catoribus in die iudicij de omnibuſ
que eis miniſtrauerunt :xx·ad lõgũ
Elemoſinam viri ecci dare tenentur
C:lxix
Epiſtolam puerulus ĩnocens ſtans
ſupra portam ciuitatis ⁊ legens q̇d
continebat cliij
Equeſter pariter ⁊ pedeſter miles q̄
dam ad veniam regis accedens tria
ſecum cõportauit cxxiij
Equum in via amittere q̇d ſigt̃ :lxv
Equ⁹ per albertum illuſtrem lucra
tus a milite ſubterraneo mirabilis
fuit·clv
Equus militis triumphantis: ẽ cor
pus xp̃i in cruce pendens ibidem
Eraclius regnauit q̄ iuſtiſſimus ⁊ e
quiſſimus iudex fuit ĩ oĩb⁹ nec preci
bus nec muneribus a iuſticia flecti
potuit cxl
Errãtem pater celeſtis ad penitenci
ã pie reuocat·et quõ facit hoc·ix
Eufemiani regnuz q̂ fuit pater ſãc
ti alexij Cũ hyſtoria vite eiuſdẽ·xvi·
Euſebius ĩ cronicis narrat de quo-
dam ĩpatore·qui oĩbus tã diuitib⁹
q̃ pauperibus ſcdꝫ merita vel deme
rita p̃miũ vł penã ĩponebat·cxxxvij
Examinacio teſtiũ dyaboli qui ſunt
ſuperbia vite·cõcupĩa carnis ⁊ cõcu
piſcentia oculorum cxxviij
Exilium filij medronis regis in ho
norẽ cõmutatũ ẽ·C·xxxviij
F·F·tres in columna q̇d ſigni
ficent xlij
Fabius ſecundum dictum valerij ro
manoꝝ captiuos redemerat p ꝓmiſ
ſã ſibi pecuniã q̇d ei accideit vide:lij
Falco in partica dominũ ſuum quẽ
prius optime cognouit ĩpetere volu
it·lix in fine
Falco bona tp̃alia ſignificat·xc
Familiam noſtram imp̃cacõnibus
dyabolo cõmendare nõ debemus·
q̇d periculoſiſſimum eſt·exemplo cu
iuſdam agricole qui filiam ſuã dya-
bolo cõmendauit ⁊ ſtatĩ vſqꝫ ad ſep
tennium p eum rapta eſt et in mon
tibus educata clxij
Fidelis amicitia duorũ militũ vni
us de egipto alteri⁹ d̃ baldach:clxxi
Filia regis vnica p lepram infecta q̊
modo curatur xciiij
Filie regis vna pulcherrima ⁊ oĩbuſ
amoroſa·altera nigra et oĩbus odio
ſa·lxxvij
Filie dei ſunt iuſticia ⁊ mĩa ·iiij
Filius dei et mũdus duo fratres ſũt
quia ambo a patre celeſti proceſſerẽt
ſecundo
Filius prodigus ſubſtancia cõſump
ta egere cepit·ix
Filij polimij regis tres quid ſignifi
cent·cxi
Filius medronis regis a patre exu-
latus ad regem perſaruz patris ſui
inimicum fugit cxxxviij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Filius regis mundum viſitans quid
ſignificat cxxix
Forefactum noſtrum dimittitur dū
candela vite noſtre non extinguitur
nonageſimoſexto
Foreſtam circumuallatam rex qui-
dam habuit diuerſorum animaliuꝫ
plenam ·cxlij
Fugere debemus multa xx
Fulgencij regnum cxli
Fredericus imperator ſecundus por
tam marmoream conſtruxit liiij
Fructuoſe predicans fratrem ſuum
lucratur xiiij
Fur domum diuitis aſcendens ꝑ aſ
tuciam hoſpitis cruribus fractis ca
pitꝛ et ſuſpēdio adiudicatur·cxxxvi
Gallus comparatur prophetis
Item apoſtolis et euangeliſtiſ
Item predicatoribus xvij
Gallus qui pandebat adulterū re-
gine caput amputatur ·lxviij
Gallus qui veritatem tacuit nō oc-
ciditur Ibidem
Gallus regnauit·lxix
Gayus in cuius regno erat pulcher
rima virgo nomine florentina Cuiꝰ
formoſitas depingi vix potuit pic-
tor expertiſſimus Et animam noſ-
tram pulchram ſignificat:lxij
Gladium iniquitatis a nobis proi-
cere debemus ·ix
Gāterus locum gaudendi ſine fine
optabat ·C primo
Gladij quatuor acutiſſimi ex omni
parte poſiti quid ſignificent·cxliij
Gladius pependit in filo ſerico ſup
caput fratris regis Ibidem
Geruaſius narrat de ymagie ſalua-
toris notabile exemplum cliij
Gregorij ortus quomodo inter fra
trem et ſororem eſt genitus ac in a-
quam cum dolio proiectus ·Qui pꝰ
multa tempora matrem ſuam igno
rans deſponſauit Quam dimittenſ
et penitenciam agens romaꝫ perrex
it vbi in papam electus ē·lxxxi
Gibboſus obulum dare non voluit
quare poſtea cappam relinquere o-
portuit clvij
Gula vicium eſt deteſtabile teſte ce-
ſario ·clxxix Ibidem
Gula quinqꝫ gradus peccādi i ſe hꝫ
Guido ſocio ſuo tyrio fideliſſimꝰ fu
it·C:lxxij
Hereditatis diuiſio ſecundum
legem cuiuſdā regni xc
Heremitarius iacens in ſpelunca re
cediuare proponens mirabiliter per
angelum qui ei pro comite in via ſo
ciatur reuocatus eſt et vitam emen-
dauit ·lxxx
Homo cecus et claudus dicitur mul
tipliciter·lxxi
Homo qui per peccatum deflorat v̄
ginem id eſt animam·cui pene ſubia
cebit ſecundum legem ·l·
Homo ſuperbit quia pondere virtu
tis caret ·C·xxxix
Homo comparatur glaciei:xxxvi·
Hominis deſcriptio ſecundum cur-
ſum vite ſue data per quendam phi
loſophum ſapientem ibidem
Homo cōparatur flori·xxvi·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Homo quid ſit·xxvi
Homo ſepius pꝛopter mundana vi
tam ſuam amittit·xvi
Hominum tria genera:cxxxvi
Item hominum tria genera·lxxv
Hominum mōſtruoſa et diuerſa ge
nera·clxxv
Honoꝛ triplex factus eſt chriſto in di
e palmarum:xxx·
Hoſpicium ad manendum in nocte
accipere non debemus vbi dominus
domus eſt ſenex et vxoꝛ iuuencula·
C·iij
Hoſtie viſibilis que in altari conſe=
cratur multe ſunt pꝛopꝛietates de=
cimoſeptimo
Humana natura comparatur regi=
ne·xiij
Humanum genus captiuum erat ꝑ
peccatum pꝛimi parentis quinto
Ianitoꝛ pꝛudens denarium pe
tijt ab intrantibus ciuitatem
iuxta decretum regis ſed non ab om
nibus·C·lvij
Ictus tres in poꝛta palacij pꝛo lege
imperatoꝛis ſibi ſeruire volentium
quid ſint·xvij
Ignem fouere cum gladio quid ſit·
xxxiiij
Ignem ſine leſione poꝛtare quomo=
do intelligitur·lxx·
Ieiunium comparatur anulo exem=
plo thobie·x·
Ignoꝛancia peccatum excuſat:lxxij
Inuitari eciam debent inimici exem
plo guidonis·xvij
India diuerſa genera hominū habꝫ
centeſimo ſeptuageſimoquinto
Incarnacio chriſti fecit eum depone
re omnem auſteritatem·C·
Ionathas cuſtodiens oꝛtuꝫ trayani
imperatoꝛis apꝛum oꝛtum ſubuer=
tentem paulatiue occidit lxxxij
Ioꝛdanus regnauit:lxviij
Iouiniaui regnum qui nimis elatuſ
erat quomodo a regno diſponente
deo depoſitꝰ et detruſus ē et ꝙ mag
nam inopiam ī anno deiectiōis ſue
paciebatur āgelo dei in perſona ſua
interim regnum gubernante·lix
Imperatoꝛis lex de recte iudicando
et pena eam tranſgredientiū·xxix·
Iulianus miles pꝛeſciuit ꝙ parētes
ſuos occideret· refugit·et tamē ig=
noꝛanter ambos in lecto ſuo poſitoſ
gladio interemit·xviij
Iulius ceſar anteꝗ̄ moꝛeretur tria
ſigna moꝛtem ſuam pꝛecedentia ac
cepit·xcviij
Iuſtinus refert de quadā conſpira·
cione:xxi
Iuſticia miſericoꝛdia veritas et pax
ſūt quatuoꝛ filie regis celi·lv·
Lac triplex in baptiſmo chriſ=
to miniſtrare pꝛomiſimus cē
teſimo quadrageſimopꝛimo
Lapcꝰ tres litteras ſolū didicit pͥma
fuit nigra ſecunda rubea tercia can
dida centeſimoquinto
Leena adulterans per leonem occidi
tur centeſimo octuageſimopꝛimo
Leonis regnum qui delectabatur vi
dere pulchras mulieres·viij
Lepoꝛarios optimos rex quidaꝫ ha=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

buit qui dum vinculati et colligati e
rant mutuo ſe dilexerunt · ſed ſepa-
rat i infatigabiliter ſe momorderūt
centeſimo triceſimotercio
Libellum repudij recepit vxor adul
terata que tamen poſt actam penitē
tiam miſericorditer eſt reuocata · lv:
Ligurius miles nobilis · xij : leges cō-
didit · C · lxix
Littere mortis indices quas iuli⁹ ce-
ſar acceperat quid ſignificent nona-
geſimoſeptimo
Litteras mortis legere debemus ibi
dem
Littera capitalis deletur nomine ce-
ſaris Ibidem
Littera nigra quam lapcus didicit r̄
cordacionem peccatorum ſignificat
centeſimo viceſimoquinto
Loculus duas cordas habet ad ape-
riendum cui cor noſtrum compara-
tur ſexageſimo
Lucifer furi comparatur Centeſimo
triceſimoſexto
Lucerna ardens ad corpus incorrup
tum gigantis maximi rome inuēta
eſt que nec aqua nec flatu extingui
potuit · C · lviij :
Luſor occurrens beato bernardo ani
mam perdidit taxillando centeſimo
ſeptuageſimo
M · M · M · quatuor in circulo
manus regine vulnerate quid
ſignificent · xiij
Magus quidam ortum pulcherri-
mum habuit viceſimoquarto
Magorum et ioculatorum incanta-
tio · Ibidem
Magorū ſāctorū veneratio · xlvij
Malefactoris deſcriptio · xi
Marc⁹ regnauit Et quid ſub eo geſ-
tum ſit vide in ca · lxxxi
Marmorea porta per fredericum ī-
peratorem ſecundum prope capuaʒ
conſtructa · in ſuperſcriptione pro ti
tulo quid contineat · liiij
Mare dicitur mundus iſte propter
multas raciones · xvij
Matres ānuere non debent filiabus
ſuis iuuenculis tractare luxurioſa ·
C : xxiij
Maximiani regnum · lxvij
Maximianus rex dedit iuſtum iudi
cium de duobus militib⁹ centeſimo
viceſimooctauo
Maxentius tyrannus : romanos he-
reditate priuare voluit : xcv
Medro rex filiū vnicum habuit quē
poſtea in exilium miſit quia patrem
ſuum ſpreuit · C · xxxviij
Medici duo expertiſſimi qui altrinſe
cus oculos ſuos effoderunt ꝛ ſine le
ſione ad viſum priſtinum et clarum
reſtaurauerunt · lxxvi ·
Medici tres quartum a ciuitate eo-
rum expellunt et interficiunt propē
ſuam excellentiam · C · xxxij
Medici reproborum q̄ ſint Ibidem
Mercator quidam tres ſapiētias do
miciano imperatori vendidit quam
libet pro mille florenis que vitam e
ius ſingule ſaluabant : C · iij
Miles quidam tres filios habu-
it ; et cum mori debuiſſet tria le-

gata eis donauit·lxxxix
Miles vxorem ſuſpectam habuit·xl
Miles loco peregrini interficiendi
vitulum mactauit ⁊ i ſacco repoſitū
vxori oſtendit dicens eſſe militē ad
eam probandum ſi tacere vellet· q̄d
non potuit·cxxiiij
Miles oculum vnum doluit·⁊ muli
er eius adulterata alterum oculum
ſibi quaſi medicando ne a leſo lede=
retur obſtruxit·et ſic amaſium ſuū
cameram exire diſpoſuit·ne meretrix
peſſima adulterij rea a viro conſide
raretur·cxxij
Miles ſerpentem a morte liberans ·
ꝓ precio veneno ab ipſo perfundit
clxxiiij
Miniſterijs ſex obligat ſe bon⁹ xp̄i
anus ſeruire deo·xvij
Moleſtia triplex iter alia geneā tor
mentorum et penarum facta eſt xp̄o
triceſimo
Moyſes armauit ſe duplici armatu
ra quando leonez occidit centeſimo
viceſimo
Mulier militis que poſt euangeliuz
eccleſiam viro renitenti egredi volu
it quomodo a dyabolo cum corpore
et aīma rapitur et ad inferna dedu=
citur clx
Mulier pandit ſecretum viri ſui de
vitulo occiſo quem peregrinum eſſe
credidit cxxiiij
Mulier conſilium dederat vt ſerpēs
familiaris occideretur ⁊ poſt depau
perata eſt extreme que prius diues
per eum facta fuerat cxli
Mulieres non ſolum pandunt ſecre
ta ſed et ad hoc mentiuntur plura·
centeſimo viceſimoquinto
Mundus non permittit hominez ſe
qui chriſtum in paupertate xiiij
Mundus miro modo diligit filios
ſuos xvi
Mundus ſilue comparatur xx·
Mundus eſt nemus et habet ſeptem
arbores que ſunt ſeptē peccata mor
talia xlvi
Muſce grauant infirmos ·li
Muſtela candida exiens de ore gui=
donis quid ſignificet clxxij
Natura cuiuſdam piſcis in ma
ri lvij
Nauis propter quatuor aſcendit p̄
mo propter diluuiū·ſecūdo ad trāſ
fretandum tercio ad mercandū q̄r
to ad piſcandum xvij
Nauis vt ſaluetur multa requirun
tur ibidem
Nauis req̄ſita quid ſignificent pul=
chram vide reductionez deſup ibidē
Nectar ſuauiſſimum cum cornu de=
centi et ornatiſſimo venatorib⁹ tra=
ditum quid ſit clxi·
Nemo in iſtis diebus nominatur in
terra niſi diuicijs habūdaueit·xcvij
Nobiles et diuites munera recipiūt
ſed pauperes et ſimplices tarde veni
unt cxxxi
Nominis primam lrām delere·ē di=
uicias ab aliquo auferre xcvij
Occidit porcum et in ſaccuz po
ſuit qui mulierem ſuam de ce=
landis ſecretis attēptauit cxxix
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Onulphus miles fideliſſimus domi
no ſuo fuit clxxx.
Oppreſſores et mulierum violato-
res quomodo puniri debeant. ij
Oracio noſtra melodya ē coram deo
octuageſimoquinto
Oracio noſtra eſt anulus memorie
teſte apoſtolo. x.
Orare debemus ne alium dominuz
hēamus ꝙ iheſū xp̄m. liij
Ortus beati gregorij lxxxi
Ouum ſtrucionis philomena in cor
de ſuo eſſe dixit clxvij
P. P. tres in columna qd ſig
nificent xlij
Pacem reformatam qui deſtruunt
auſu temerario quomodo puniunt^r
triceſimoquinto
Pais habet virtutem nutriēdi. xvij
Papirus quidam puer ingenuus ſe
cretum conſilium romanoruz quod
nulli licuit prodere audierat. quod
mat ab ipſo petēs ſcire blādicijs. mi
nis ac vberib9 tādē puer rē ridiculo
ſā matri cautiſſime reſpondit. cxxvi
Parentes occidere quid ſit. xviij
Pater filios durius corrigit ꝙ mat
et hoc multis racionibus xiiij
Parentes noſtri qui ſint Jbidem
Pater qui dedit filio regnum quo-
modo poſtea ab eo captus eſt et exi
lium paſſus lxxij:
Pauper ditatus in ſuperbiam cad^c
centeſimo triceſimo
Pauper quidā per angeluz cur ſub-
mergitur octuageſimo
Peccatum propter nigredinem cor-
uo comparatur cxxv.
Peccātē animam chriſtus per peni-
tenciam reuocat lv.
Peccator raptori cōparatur. iiij
Peccatum eſt carcer dyaboli. iiij
Pctōēs aliq ſūt lapides molaēs xvij
Peccata noſtra in ſtatera prepoonde
rant. xxxiiij.
Percimonia perſuadetur in lege li-
gurij militis. clxix
Perdicis natura xxxvi
Perillus eris artifex expertiſſimus
thaurum ereum fabricauit. horribi
le genus tormentorum. q et ꝑmus i
eo perijt ꝑ iudiciuz regis phalaridi
tyranni crudeliſſimi xlviij
Pellem amiſit iudex male et iniuſte
iudicans. xxix
Petri dormicio ſignificat dormicio
nē peccatoris a pctō reſurgētis. xviij
Pincerna incognit9 cornu venatori
bus decentiſſimo cultu tradēs quis
fuerit clxi.
Nota ibidem pulchram materiam
Philomena vulneratur propter ad-
ulterium cxxi
Philomena loquēs tria propter re-
demptionem captiuatori ſuo dixit
vt dimitteretur clxvij
Phos ſapientes vocauit alexander
magn9 vt cām iterfectiōis ſuorum mi-
litū agerēt qr ſine oi vulnerum apariti
one moriebantur cxxxix
Pollices tres i lōgitudie et tres i lati
tudie pāni linei ad camiſiā faciēdā
ꝑ reginā qd ſint. lxiiij
Polimius regnauit. xci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Polimius tres filios lyardos peſſimos habuit et dum moreretur pigriori regnum dedit Ibidem exemplum ſolatioſum
Pompeyus princeps romanorum quomodo in imperio ſuo ſe erexit ⁊ quid geſſit ·xix
Pompei regnum·lxxviiij
Pomum aureum rex quidam dedit filio ſuo vt poſt obitum ſuum maiori ſtulto totius mundi quem pꝰ diligentem terrarum inueſtigacionē inuenire poſſet illud daret lxxiiij
Pomum rotundum mundum ſignificat Ibidem
Porcus imūdum eſt aīal ix
Pugili dominꝰ noſter compatur qr contra dyabolum pugnauit et victoriam obtinuit primo
Puluis de domo tollendus eſt·xvij
Puella educatur a demonibus per ſeptennium clxij
Puella quedam filia regis vnica quomodo per fratrem ſuum concepit et pepit filium pulcherrimum quē pꝰ ea in aquam proijciens ſubmerſit ⁊ eundem poſtea in virum per matrimonium accepit Audi facinus peſſimum et horrendum ex vno peccato emanans lxxxi
Puer naſcitur habens duo pectora et quodlibet proprios ſenſus centeſimo ſeptuageſimoſexto
Prelatus negligens grauiter punietur cxl:
Princeps quidam venari delectabatur lvi
Quare tres filie regis pulcherrime poſt obitum primorum virorum ſecundo nuptui tradi ñ volebant lxxv
Quatuor inducunt mulierem ad hō vt virum accipiat Aut propter diuicias·aut pulchritudinem·aut fortitudinem·aut ſapienciam Ibidem
Quatuor genera canum currentiū habet dyabolus quibus nos circumuenire et laqueare ſatagit cxlvij
Quid per litteram capitalem a noīe iulij ceſaris deletam ſignificatur nonageſimoſeptimo
Quicquid agas prudenter agas ſꝫ reſpice finem vnde ortum habet ⁊ originem centeſimotercio
Quod pecunia mala ſit probatur ꝑ philoſophum dicentem ꝙ aurum ſiue argentum non eſt niſi fex terre
Quos et quales in noſtris neceſſitatibus inuocemus et ad deum ꝑmittere debemus cxxxvij
Quomodo primus parens paradiſum perdidit cxxviij
R·R·tres in columna q̇d ſignificent xlij
Raciones duodecim pulcherrime q̄re mundus in maligno poſitus eſt
Regina concepit a proprio filio ⁊ peperit quem poſtea proprijs manibꝰ iugulauit xiij
R·r·r·r·quatuor in circulo manꝰ regine vulnerate quid ſignificent Ibidem
Regina nobilis de ſeruo ſuo ruſtico concepit cuius filius veſtes diuiſas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

poſt obitum regis ad iuſſuꝫ ſuū poꝛ
tauit xxvi
Regina que ſecundo deſponſari con
tempſit lxviij
Roſinilla duxiſſa de muro caſtri dic
ti ſondoch pꝛoſpiciens quid fecerit·
ſexageſimonono
Rex depictus in pariete omnes infe
rioꝛes ſecum habuit in exemplum r̄
giminis clxxviij
Romani per quendam imperatoreꝫ
obſidentur cum euadere non poſſēt
pꝛimo miſerunt ad imperatoꝛē ſe-
nioꝛes·ſecundo iuuenes·tercio mu-
lieres et omnes nihil impetrauerūt
ſed vltimo miſertus eſt eoꝛum ꝓpt̄
parentes ſuos quādo mater ſibi oſ
tēdit vbera cxxxvij
Roſimunda eſt anima in curſu celer
rima que ad diuicias terrenas reſpi-
ciens ſuccumbit lx
Rubea littera quam laycus didicit·
recoꝛdacionem rubei ſanguinis re-
demptoris noſtri in cruce ſignificat
centeſimo viceſimoquinto
Rupes magna in mari q̄d ſit·xvij
SAcerdos lubricus compatur
ozi caīs fetido ꝑ qd̄ aqua ſub
tilis et clara ſcaturiuit et emanauit
xij per totum
Sarcine per monachum expoſite in
foꝛo que fuerint·Clxxiij
Sagittas tres habet dominus val-
de acutas·pꝛima ē vocacoīs·ſecūda
deceptioīs·tercia diffinicioīs·xxxvij
Sarcophagū aureuꝫ inuenire quid
ſit·xvi·
Sarcophagi iſcriptio q̄d ſignificat
Ibidem
Sepeliuntur milites in armis ſuis
ſecundum legem datam cxxxiiij
Serpens militi deſperato loqueba-
tur vt quondam aſina balaam·cxli
Serpens cum bufone pugnans per
militem adiuuatur xcix
Serpentem maſculū cur rex occidi
mādaueāt ⁊ femellā reſeruari:xcij
Serpenti homo comparatur ꝓp-
ter duo Ibidem
Speculum eleuatū iter exercituꝫ et
murum baſiliſcū occidit cxxxix
Strepitum magnum audiuit iuliꝰ
ceſar iuxta cameram ſuaꝫ ante moꝛ
tem pꝛo ſigno obitus ſui imminen-
tis xcvij
Strepitum qualem nobis deus fa-
cit ante moꝛtem Ibidem
Serpens foꝛtiter ligatus:ꝑ militeꝫ
liberatur qui militem pꝛo redempti
one veneno perfudit·vide ibideꝫ no
tabile iudicium philoſophi cuiuſ-
dā inter eos clxxiiij
Symee natura lix
Socij hoīs q̄ eū cōtinue moleſtāt·et
cū eo ſūt·ſeptē numerātur·xxxvi
Superbia dicitur ſagitta acuta ſi-
cut in multis patet c·ij·
Sibilacōnes diuerſas habet dyabo
lus lxxxvi
Scriptuā ſacr̄ cithaē cōpatꝛ·lxxxvi
TAbernā hēt dn̄s de optio vi-
no ſcꝫ celeſte gaudiū:et ꝑ ſig-
no crucem ſanctam ·xvij
Tabule ſcripte per chriſtum ſaluāt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

nos viceſimo primo
Tabularum intellectum quis aper-
uerit Ibidem
Taxilli tres quibus beatus bernar
dus cum luſore taxillauit quid ſig-
nificent ·C·lxx
Temptationum medicina xxxvi
Teſtes conſcientie noſtre quomodo
examinandi ſunt ſeorſum ⁊ diuiſim
Teſtes dyaboli ſunt ſuperbia vite
concupiſcentia carnis et concupiſcē-
tia oculorum centeſimo octauo
Tyberij regnum xliiij
Tiberius miro modo delectabatur
in melodya octuageſimo quinto
Timor in iudicio ex multis oritur:
decimoſeptimo
Titi regnum ſecundo
Titus legem edidit de celebracione
primogeniti ſui quinquageſimoſep
timo
Titus regnauit ij
Tyriaca in ſummitate virge· et ar-
bori appenſa quid ſignificat clxxvi
Tyrius et guido ſocij fuerunt fide-
liſſimi C·lxxij
Traianus iperator miro modo or
tos pulchros dilexit lxxxiij
Tunicā qualē habere dēmus xxvi·
Valerius refert de quodam or-
to ·xxxiij
Venacionis tria ſunt genera et om
nia dolo plena triceſimoquarto
Venenum dyaboli peccatum eſt cen
teſimo ſeptuageſimoquarto·
Veneno peccati cum cor noſtrum in
toxicatum fuerit: ſpiritusſanct⁹ nō i
habitat viceſimotercio
Venenum hauſit ſerpens de vulne-
re militis ·xcix
Ventum mutare: eſt vitam noſtram
corrigere· ſeptuageſimo
Ventus ſignificat dyabolicam tēp-
tacionem decimoſexto
Veritatis oppreſſores quid faciunt
viceſimoſecundo
Veſpaſiani regnum ſine prole ·x·
Veſpaſianus filiam habuit nomine
aglaes· qđ propter pulchritudinem
mutauit et dominam ſolacij eam nū
cupauit ſexageſimotercio
Vetulam locupletā miles quidam i
vxorem accepit vt eo facilius adul-
terium cum quadam alia perpetra-
ret centeſimo viceſimo primo
Via publica propter ſemitam non ē
relinquenda centeſimo tertio
Via inferni habet tres milites ſoli-
citantes de ingredientibus ·lxvij
Viam publicam nō ambulare quid
ſit triceſimo quarto
Vigilare debemus in bonis operib⁹
decimoſeptimo
Vita noſtra ad hoc conſtituta· et no
bis permiſſa eſt vt penitenciam aga
mus nonageſimooctauo
Victori de bello redeunti triplex ho
nor exhibetur ·xxx·
Vipere natura xxxiiij
Vir et mulier matrimonialiter vnū
ſunt ſeptuageſimoquinto
Virtutes per dyabolum a nobis fu
giunt quadrageſimonono
Vitulus ſaginatus: eſt chriſtus pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

nobis immolatus·ix·in fine
Vitis prima inuencio·clix
Vinum homines in naturam mul=
tarum beſtiarum cōmutat Ibidem
Vini natura clxxix
Voluntarie qui ſe excecat· beneficiū
legis non impetrat lxxiij·
Voluntas noſtra lampadi ardenti
comparatur ca·primo
Vulnerancium chriſtum regem ho
minum tria ſunt genera·xlv
Vulnerum chriſti notabilis reduc=
tio capitulum primum circa finem
Vulnus gigantis rome inuenti q̄tu
or pedum fuit et dimidij clviij
Vulturis natura dum predam ha=
bet triceſimoquarto
Vxor militis cuiuſdam deo deuoti
cum quodam clerico nigromantico
adulterata eſt vide pulchram hiſto=
riam ·C·ij
Xp̄ianorum et iudeorum contē=
tio de eorum lege que ſit meli
or et perfectior·lxxvi
Xp̄ianus peruerſus ſacerdoti lubri=
co cōparatur ·xij
Xp̄ianus ꝙ tenetur deo conſtruere
baſilicā quomodo itell igitur·xvi·
Xp̄ianus malus deū perſequitꝛ xix
Xp̄ianus bonus tria querere dēt ſci=
licet habundanciaꝫ ſine defectu gau
diū ſine triſticia ⁊ lum̄ ſn̄ tēbris C·i
Xp̄s ē ſpōſus nr̄ iuxta dictū Oſee·i·
Xp̄s eſt pax noſtra Ibidem
Xp̄s dedit nobis coronam glorioſiſ
ſimā Ibidem
Xp̄s peregrino compatur qui reſti=
tuit domine regnum deperditū xxv
Xp̄s totuꝫ pro nobis ſe obtulit xxix
Xp̄s pro reformacione noſtre pacis
in montem caluarie ductus et occiſꝰ
eſt triceſimoquinto
xp̄s pro nobis victoriā obtinuit xl
Xp̄s mutauit habitum et mortuus
eſt xli
Xp̄s clauſit lacum inferni ſua volun
taria morte quadrageſimotercio
Xp̄s tres filios habuit·quibus dedꝫ
tria munera precioſa·lxxxix
Xp̄s philomena dicitur qui tā dulci
ter in arbore ſancte crucis cantauit·
ꝙ cor eius ſcindebatur cxxi
Xp̄s lacū paſſiōis ſolꝰ īgreditꝛ clv·
Xp̄m grauiter percutimus quando
pctm̄ mortale cōmittimus cxli·
xp̄m ſi alere volumus mundus nos
odio habebit ·ij·
Ymago xp̄i mirabilia facit in e
diſſa citate teſte geruaſio·cliiij
ymago trinitatis eſt anima lxxv
ymago que ſtat cū arcu extenſo·que
ſemper prompta eſt quēlibet noſtrū
percutere mortem ſignificat
ymago per clericum nigromanticū
erecta quid ſignificet ·c·ij
ydolo cōpatꝛ tior mūdanꝰ ꝓpt̄ queꝫ
nꝰlus audet dicere veritatē Ibidem
yrūdinē garrulantē in domo non p
mittere quid ſit xxxiij in fine
yſedem egiptij ſacrificātes ⁊ ſerapē
quid ſtatuerūt et fecerūt·xxij·
Zedechias miles vxorē pulchrā
hūit ſed fatuam·vt in ſerpēte
quē occidi cōſuluit patuit ·c·xli·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

4
147

Zelongi conſulis romani lex eſt · ꝙ ſi quis virginem defloraret vtrumqꝫ oculum amitteret · l ·

Zona ſerica roſimundam celerrime currentem retardauit · lx ·

Zona luxuriam deſignat Ibidem

Zona frangi debet in tres partes Ibidem ⁘ ⁘ ⁘

Explicit tabula ⁘

KONINKL. BIBLIOTHEEK TE 'S HAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

~~21)~~ 74

DRUKKERSMERK van Gerard Leeu te Gouda.
In het midden het wapen van Aartshertog Maximiliaan, geflankeerd door twee leeuwen (toespeling op de naam Leeu). Links boven het wapen van Gouda en rechts het huismerk van Gerard Leeu.
Dit drukkersmerk bevindt zich in het boek de "Gesta Romanorum" door Gerard Leeu te Gouda gedrukt, 1480.

Kon.Bibliotheek, den Haag

Lit.:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 E 24